William Makepeace Thackeray

Bâlciul deşertăciunilor

BIBLIOTECA adevărul

BIBLIOTECA adevărul

William Makepeace Thackeray

Bâlciul deşertăciunilor

*

Traducere şi note
de Sînziana Mihalache

editura
Adevărul
holding

Construieşte-ţi biblioteca împreună cu Adevărul:
www.adevarul.ro/carte; e-mail: carte@adevarul.ro;
Telefon: 021.407.76.38 / 51; Fax: 021.407.76.42

William Makepeace Thackeray: *Vanity Fair*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
THACKERAY, WILLIAM MAKEPEACE
Bâlciul deşertăciunilor / William Makepeace Thackeray; trad.: Mihalache Sînziana. - Bucureşti : Adevărul Holding, 2010
2 vol.
ISBN 978-606-539-130-7
Vol. 1. - 2009. - ISBN 978-606-539-131-4

I. Mihalache, Sînziana (trad.)

821.111-31=135.1

1
Chiswick Mall

Cândva, prin anii de început ai actualului secol, într-o dimineață însorită de iunie, pe poarta mare de fier a pensionului de fete al domnișoarei Pinkerton de la Chiswick Mall își făcu apariția o trăsură mare, avansând cu patru mile pe oră, trasă de doi cai bine făcuți, cu harnașamente sclipitoare, mânuită de un vizitiu bondoc cu o pălărie în trei colțuri și perucă.

Servitorul de culoare, încolăcit pe cutia de lângă vizitiul gras, își despleti picioarele de îndată ce trăsura trecu de plăcuța de alamă cu numele domnișoarei Pinkerton și coborî, iar când trase clopoțelul, cel puțin șase-șapte capete tinere apărură la geamurile înguste ale impunătoarei clădiri vechi din cărămidă. Iar ochiul ager ar fi observat probabil chiar și năsucul mic și roșu al distinsei domnișoare Jemima Pinkerton, care se iți de după niște ghivece de mușcate la fereastra propriului ei salon.

— E cumva trăsura doamnei Sedley, soră?, întrebă domnișoara Jemima. Tocmai ce a sunat la poartă Sambo, servitorul de culoare; iar vizitiul are o haină nouă, roșie.

— Ați terminat cu toate cele necesare pentru plecarea domnișoarei Sedley, domnișoară Jemima?, întrebă și domnișoara Pinkerton – femeia maiestuoasă, Semiramida[1] din

[1] Soția regelui Ninus, întemeietor al orașelor Ninive și Babilon (sec. I î.Hr.).

Hammersmith[1], prietena doctorului Johnson[2], întruchiparea doamnei Chapone[3] însăşi.

— Fetele s-au trezit la ora patru azi-dimineaţă ca să-i pregătească bagajele, răspunse domnişoara Jemima. I-am pregătit şi un ghiveci de flori.

— Se spune un buchet, soră Jemima. E mai delicat.

— Păi, e o mână de flori mare cam cât o claie de fân. Am pus deoparte două sticle de apă de flori pentru domnişoara Sedley şi reţeta după care se prepară, care e în cufărul Ameliei.

— Şi presupun că ai făcut şi o copie după contractul domnişoarei Sedley. Asta e, nu? Prea bine – nouăzeci şi trei de lire şi patru şilingi. Fii bună şi du-i-o domnului John Sedley şi să sigilezi biletul acesta pe care l-am scris soţiei lui.

În ochii domnişoarei Jemima, o scrisoare cu semnătura surorii sale era un obiect de mare preţ, ca şi cum ar fi fost o scrisoare de la regina însăşi. Doar când fetele părăseau pensionul sau când erau pe cale să se mărite, sau atunci când domnişoara Birch murise de scarlatină, mai scrisese domnişoara Pinkerton direct familiilor elevelor sale. Iar domnişoara Jemima era de părere că, dacă ceva o putea consola pe doamna Birch pentru pierderea copilei sale, erau tocmai rândurile pline de compasiune şi elocvenţă prin care domnişoara Pinkerton îi adusese la cunoştinţă evenimentul.

În situaţia de faţă, „biletul" suna după cum urmează:

Mall, Chiswick, 15 iunie 18...

Stimată doamnă,

După şase ani petrecuţi la Mall, am onoarea şi plăcerea de a o prezenta pe domnişoara Amelia Sedley părinţilor ei ca o tânără demnă să-şi ocupe locul ce i se cuvine în sânul familiei sale distinse şi rafinate. Alesei domnişoare Sedley,

[1] Suburbie în vestul Londrei.

[2] Samuel Johnson (18 septembrie 1709 – 13 decembrie 1784) – scriitor englez, adesea numit doctorul Johnson. Opera lui capitală este „Dicţionarul limbii engleze" (1755), cu un impact foarte mare asupra evoluţiei limbii engleze moderne.

[3] Hester Chapone (1727–1801) – autoarea unei cărţi destinate educaţiei tinerelor.

a cărei dedicare și cumințenie au făcut ca instructorii să o îndrăgească, și al cărei caracter împăciuitor au făcut-o apreciată printre colegele mai tinere sau mai în vârstă, nu-i vor lipsi virtuțile ce caracterizează tinerele de familie nobilă din Anglia, împlinirile care-i marchează nașterea și statutul.

Domnișoara s-a dovedit capabilă a îndeplini orice cerință legată de domeniul muzicii, dansului, ortografiei, broderiilor și cusăturilor de orice natură. Mai lasă mult de dorit la geografie și este recomandată negreșit folosirea atentă a spătarului ortopedic timp de patru ore zilnic pentru următorii trei ani, în vederea dobândirii unei staturi și a unei conformații atât de prețioase pentru o tânără domnișoară de lume.

În ceea ce privește religia și etica, domnișoara Sedley s-a dovedit a fi vrednică de a locui într-un spațiu care a fost onorat de prezența marelui lexicograf și de patronajul doamnei Chapone. La părăsirea școlii Mall, domnișoara Sedley poartă în inima sa dragostea colegelor sale și cele mai bune urări din partea directoarei sale, subsemnata,

A dumneavoastră recunoscătoare, Barbara Pinkerton

P.S. Domnișoara Sharp o însoțește pe domnișoara Sedley. Se solicită în mod special ca domnișoara Sharp să nu rămână la Russell Square mai mult de zece zile. Distinsa familie în slujba căreia se află dorește a beneficia de serviciile dânsei în cel mai scurt timp posibil.

Terminând scrisoarea, domnișoara Pinkerton își puse numele ei și pe cel al domnișoarei Sedley pe pagina de gardă a dicționarului lui Johnson – interesanta lucrare pe care o oferea întotdeauna elevelor sale la părăsirea școlii. Pe copertă era pusă o copie din „Rânduri pentru o tânără domnișoară la părăsirea școlii Mall a domnișoarei Pinkerton, scrise de apreciatul doctor Samuel Johnson". De altfel, numele lexicografului era mai tot timpul pe buzele acestei femei impunătoare, iar reputația și averea ei se datorau unei vizite pe care el o făcuse școlii.

La cererea surorii ei de a lua dicționarul din bibliotecă, domnișoara Jemima scoase două copii din exemplarul în

cauză. Când domnişoara Pinkerton termină dedicaţia de pe primul exemplar, Jemima i-l înmână cu oarecare ezitări pe cel de-al doilea.

— Pentru cine e acesta, domnişoară Jemima?, zise domnişoara Pinkerton deosebit de rece.

— Pentru Becky Sharp, răspunse Jemima tremurând din toate încheieturile, chipul ei palid roşind puternic. Pentru Becky Sharp, şi ea pleacă.

— Domnişoară Jemima!, exclamă domnişoara Pinkerton apăsat. Ţi-ai pierdut minţile? Pune dicţionarul la loc şi pe viitor să nu mai îndrăzneşti niciodată să-ţi iei asemenea libertăţi.

— Dar face numai doi pence nouăzeci şi săraca Becky are să fie foarte tristă dacă nu primeşte şi ea unul.

— Trimite-o degrabă pe domnişoara Sedley la mine, ceru domnişoara Pinkerton, iar domnişoara Jemima, emoţionată şi tulburată, se îndepărtă, neîndrăznind să mai scoată vreun cuvânt.

Tatăl domnişoarei Sedley era negustor în Londra şi dispunea de o avere considerabilă, pe când domnişoara Sharp era o elevă-pedagog pentru care domnişoara Pinkerton considera că făcuse îndeajuns, fără a-i mai acorda onoarea de a-i oferi dicţionarul la plecare.

Cu toate că scrisorile directoarelor nu au mai multă credibilitate decât un epitaf pe-o piatră funerară, se întâmplă uneori ca persoana care părăseşte această viaţă să merite cu adevărat toate laudele respective pe care sculptorul i le gravează deasupra osemintelor – cine a fost un bun creştin, un părinte, copil, soţie sau soţ exemplari, cine este mai exact acela care lasă în urmă o familie neconsolată să-i plângă dispariţia. La fel se întâmplă şi în cadrul şcolilor speciale pentru băieţi şi fete, când un elev merită pe deplin laudele aduse de profesorul nepărtinitor. Iar domnişoara Amelia Sedley era unul dintre aceste cazuri speciale şi merita nu doar toate cuvintele scrise de domnişoara Pinkerton în scrisoarea ei, dar era, pe deasupra, înzestrată şi cu o mulţime de calităţi excepţionale, pe care sofisticata aşa-zisa zeiţă bătrână nu le putea vedea din cauza diferenţelor de rang şi vârstă dintre ea şi eleva ei.

Domnișoara Amelia nu numai că putea cânta precum o privighetoare, sau precum doamna Billington[1], sau să danseze precum Hillisberg sau Parisot[2], să brodeze extraordinar și să rostească literele precum un dicționar, dar era înzestrată cu un suflet cald, vioi, delicat, primitor și generos și câștiga aprecierea tuturor celor cu care venea în contact, de la zeița Minerva însăși la cele mai sărace fete de la bucătărie sau la fiica fără un ochi a femeii-tiran, care avea permisiunea de a vinde niște lucruri fetelor din pension o dată pe săptămână. Domnișoara Sedley avea douăsprezece prietene bune, de nădejde, din cele douăzeci și patru de domnișoare. Nici chiar invidioasa domnișoară Briggs nu o vorbea de rău niciodată; aroganta domnișoara Saltire (nepoata lordului Dexter) îi aprecia personalitatea delicată; iar domnișoară Swartz, mulatra cu păr bogat și cârlionțat din St. Kitt's, se pornise pe atâta plâns în ziua plecării Ameliei, încât se văzură obligați să trimită după doctorul Floss ca să o amețească puțin cu sărurile lui. Domnișoara Pinkerton era calmă, demnă, după cum se putea deduce din deosebitele ei virtuți. În schimb, domnișoara Jemima se smiorcăise deja de câteva ori gândindu-se la plecarea Ameliei, și, dacă nu s-ar fi temut de sora ei, ar fi făcut chiar o criză de isterie, precum moștenitoarea din St. Kitt's (care plătise taxă dublă). Totuși, luxul unei asemenea dureri este permis doar elevelor. Buna Jemima se ocupa de toate chitanțele, de spălat, reparat, gătit budinci, aranjat veselă sau supravegheat personalul de serviciu. Dar de ce vorbim despre ea? Probabil nu vom mai auzi numele ei cât e lumea de lungă și, odată ce uriașele porți de fier se vor închide în urma ei, ea împreună cu îngrozitoarea de soră-sa n-au să mai apară niciodată în paginile acestei felii din istoria lumii.

Dar cum avem să ne întâlnim foarte des cu Amelia, nu strică să amintim, de la bun început, că era o ființă deosebit de gingașă și este un mare noroc, atât în viață, cât și în lumea ficțională care abundă (mai ales cea de pe urmă) în ticăloși din speța cea mai josnică, să avem drept companie o

[1] Elizabeth Billington (1768–1818) – cântăreață de orgine engleză, cea mai apreciată din timpurile sale; a debutat la opera din Dublin și a ajuns la Covent Garden.

[2] Domnișoarele Hillisberg și Parisot – balerine renumite din sec. al XIX-lea.

persoană atât de firavă şi de dedicată. Nefiind însă ea eroina noastră, nu e nevoie să o descriem. Dar mă tem într-adevăr că nasul ei era cam scurt decât în mod normal, iar obrajii, prea rotunzi şi îmbujoraţi pentru o eroină. Dar chipul îi plesnea de sănătate, iar buzele erau înfloritoare sub cel mai sincer zâmbet şi avea nişte ochi în care strălucea buna ei dispoziţie sinceră şi deschisă, bineînţeles cu excepţia cazurilor în care erau plini de lacrimi, ceea ce se întâmpla mult prea des. Asta pentru că săraca fată plângea atât pentru un canar mort sau pentru un şoarece pe care o pisică pusese în sfârşit laba, cât şi pentru finalul unui roman, indiferent cât de ridicol ar fi fost acesta. Iar când cineva îi spunea vreo vorbă grea, când se găsea cineva atât de crud pentru a face asta – cu atât mai rău pentru dânşii. Până şi austera domnişoară Pinkerton, cu aerul ei de divinitate, încetase a o mai mustra după prima scenă şi, cu toate că nu înţelegea meandrele afectivităţii mai mult decât înţelegea algebra, dăduse ordin special ca domnişoara Sedley să fie tratată cu cea mai mare grijă, întrucât atitudinile radicale o indispuneau.

Astfel că, în ziua plecării, între obişnuitele-i reprize de râs şi plâns, domnişoara Sedley era foarte nedumerită în privinţa atitudinii pe care să o adopte. Se bucura că merge acasă, totuşi era deosebit de îndurerată că părăseşte pensionul. Pentru că, înainte cu trei zile, micuţa Laura Martin, orfana, se ţinuse după ea precum un căţeluş. Amelia trebuise să facă şi să primească cel puţin paisprezece cadouri – făcând paisprezece promisiuni solemne că va scrie săptămână de săptămână.

— Să-mi trimiţi scrisorile sub anonimat bunicului meu, lordul Dexter, o sfătuise domnişoara Saltire (care, apropo, era cam neîngrijită).

— Nu contează cât plătesc, dar să-mi scrii zilnic, draga mea, ceruse impulsiva domnişoară Swartz, altminteri drăguţă şi plină de afecţiune.

— Amelia, îi luă mâna Laura Martin, micuţa orfană (care tocmai învăţa să scrie), uitându-se la ea cu ochi visători. Când o să-ţi scriu, o să-ţi spun „mami".

Nu mă îndoiesc deloc că JONES, care citeşte cartea asta la club, o să spună despre toate aceste detalii că sunt excesiv de ridicole, triviale, prosteşti şi ultrasentimentale. Da, deja

mi-l închipui pe Jones (cam aprins la față, cu fleica de miel și cu o jumătate de halbă de vin pe masă) scoțând creionul și însemnând sub cuvintele „ridicole, prosteşti" ş.a.m.d. propriul comentariu: „foarte adevărat". Însă el este un renumit om de geniu, care admiră tot ce e măreț și eroic în viață și în ficțiune, așa că mai bine ar ține seama să-și vadă de drum.

Așadar, florile, cadourile, cuferele și cutiile domnișoarei Sedley fiind aranjate lângă domnul Sambo în căruță, împreună cu o mică ladă roasă de vreme, din piele de vacă, a domnișoarei Sharp, cu numele acesteia scris frumos pe ea, pe care Sambo o luă în primire cu o strâmbătură și pe care o puse alături de vizitiu cu rânjetul aferent, sosi și ora de plecare. Tristețea momentului fu îndulcită oarecum de discursul admirabil al domnișoarei Pinkerton adresat elevei sale. Nu că acele cuvinte o determinară pe Amelia să cadă în meditații filosofice sau să se înarmeze cu mai mult calm, ca rezultat al argumentării; dar fuseseră plictisitoare până la refuz, pompoase, seci. Totuși, temându-se crunt de directoare, domnișoara Sedley nu îndrăzni ca în prezența ei să dea curs valului de durere. În salon se aduseră o prăjitură cu anason și o sticlă de vin, așa cum se făcea la ocazii solemne, când părinții veneau în vizite, iar după împărțirea acestora domnișoara Sedley primi permisiunea să plece.

— Becky, du-te tu și ia-ți la revedere!, spuse domnișoara Jemima spre o tânără pe care nimeni nu o băgase în seamă și care cobora cu geanta în mână.

— Cred că așa trebuie să fac, zise domnișoara Sharp, calmă, spre uimirea domnișoarei Jemima.

Aceasta din urmă ciocăni la ușa directoarei și primi permisiunea de a intra. Păși înainte foarte degajată și rosti într-o franțuzească perfectă:

— *Mademoiselle, je viens vous faire mes adieux*[1].

Domnișoara Pinkerton nu înțelegea franceza, ci doar îi conducea pe cei care o știau. Dar își mușcă buzele și-și dădu pe spate nasul roman (în vârful căruia trona un turban mare și solemn) și capul, apoi spuse:

[1] Domnișoară, am venit să-mi iau la revedere (lb. franceză).

— Domnişoară Sharp, vă doresc o dimineaţă cât mai plăcută.

Vorbind astfel, Semiramida din Hammersmith flutură o mână spre cealaltă, atât în semn de adio, cât şi pentru a-i da ocazia domnişoarei Sharp de a scutura degetele întinse înainte special în acest scop.

Domnişoara Sharp îşi împreună însă mâinile, zâmbi platonic şi se înclină, refuzând să accepte onoarea. Văzând aceasta, Semiramida împunse aerul cu turbanul ei, mai indignată ca niciodată. De fapt, se ducea o mică luptă între tânăra domnişoară şi doamna în vârstă, luptă din care ultima ieşi învinsă:

— Dumnezeu să te binecuvânteze, copila mea, spuse îmbrăţişând-o pe Amelia, uitându-se urât peste umărul acesteia spre domnişoara Sharp.

— Haide, Becky, zise domnişoara Jemima trăgând-o alarmată pe cealaltă, după care uşa salonului se închise în urma lor pentru totdeauna.

Urmă scena de despărţire de jos. Cuvintele refuză să o înfăţişeze aici. Toţi servitorii erau în hol, toate prietenele apropiate, toate domnişoarele şi profesorul de dans, care tocmai picase. Vânzoleală, îmbrăţişări, pupături, smiorcăieli şi exclamaţiile isterice ale domnişoarei Swartz, din camera ei, imposibil de redat în cuvinte şi pe care orice suflet delicat le-ar trece cu vederea. Se despărţiră după îmbrăţişări – adică domnişoara Sedley se despărţi de prietenele ei. Domnişoara Sharp deja urcase tăcută în trăsură, câteva minute înainte. Nimeni nu se plângea că se desparte de ea.

Sambo, cel cu picioarele încolăcite, trânti uşa trăsurii în urma tinerei sale stăpâne, care se smiorcăia încă. Sări în spate.

— Staţi!, strigă domnişoara Jemima grăbindu-se spre poartă cu un pachet în mână. Sunt nişte sandviciuri, draga mea, spuse către Amelia. Poate ţi se face foame. Iar pentru tine Becky, uite o carte, draga mea. E dicţionarul lui Johnson. Ştii că nu ne poţi părăsi fără să-l ai. La revedere. Dă-i bice. Dumnezeu să vă aibă în pază!

După care preabuna femeie rămase în urmă, în grădină, emoţionată la culme.

Dar vai! Nici nu apucă bine vizitiul să dea bice cailor, că domnișoara Sharp își arătă obrazul palid la fereastra trăsurii și aruncă volumul înapoi în grădină. Jemima aproape că leșină, îngrozită.

— Niciodată... câtă neobrăzare..., îngăimă și, de emoție, nici nu mai termină fraza.

Trăsura se îndepărtă; porțile uriașe se închiseră; clopoțelul sună pentru ora de dans. Lumea se așternea la picioarele celor două domnișoare, așa că să ne luăm rămas-bun de la Chiswick Mall.

2

Domnişoarele Sharp şi Sedley se pregătesc să dea piept cu viaţa

Făcând acel gest eroic despre care am menţionat în capitolul precedent, văzând dicţionarul zburând peste caldarâm şi căzând la picioarele domnişoarei Jemima, şocând-o, domnişoara în cauză, cu chipul palid şi plin de ură cu doar câteva minute mai înainte, îşi luă un zâmbet deloc prea plăcut şi reveni la locul ei în trăsură, rostind foarte natural:

— S-a zis cu dicţionarul, slavă Domnului. Am terminat-o cu Chiswick.

Domnişoara Sedley era aproape la fel de nedumerită de un astfel de spirit rebel precum domnişoara Jemima. Asta ţinând seama de faptul că părăsise şcoala de mai puţin de-un minut, iar impresiile dobândite în şase ani de zile nu se pierdeau într-un timp atât de scurt. Într-adevăr, la unele persoane, sentimentele de teamă şi respect acumulate în tinereţe durează pentru totdeauna. De pildă, eu cunosc un domn la şaizeci şi opt de ani care mi-a spus foarte tulburat într-o dimineaţă, la micul dejun:

— Am visat că mă bătea doctorul Raine cu nuiaua.

Visele îl purtaseră în acea seară înapoi cu cincizeci şi cinci de ani. Doctorul Raine şi nuiaua lui reprezentau ceva

îngrozitor pentru el, chiar şi atunci, la şaizeci şi opt de ani, la fel cum reprezentaseră la treisprezece. Şi dacă doctorul ar fi apărut în faţa lui, cu o nuia în mână, chiar şi la acea vârstă, şi i-ar fi ordonat cu glasul său de temut „Băiete, dă-ţi jos pantalonii"? Măi, să fie, păi, domnişoara Sedley se arătă uimită din cale-afară de acest gest de nesupunere.

— Cum ai putut să faci aşa ceva, Rebecca?, spuse în cele din urmă, după o pauză.

— De ce, crezi că domnişoara Pinkerton are să apară de undeva şi-are să-mi ordone să mă duc în pivniţă?, râse Rebecca.

— Nu, dar...

— Urăsc locul ăla, continuă domnişoara Sharp furioasă. Sper să nu mai dau niciodată ochii cu el. De-ar ajunge pe fundul Tamisei! Şi de-ar ajunge şi domnişoara Pinkerton tot acolo, n-aş scoate-o afară, sub niciun chip. Ce mult mi-aş dori să o văd plutind departe, pe ape, cu turbanul ei cu tot, cu trena de copile după ea, toate urlând, şi cu nasul ei ca un cioc de luntre.

— Taci!, sări domnişoara Sedley.

— De ce, crezi că negrul o să sufle vreo vorbă?, rosti Rebecca cu glas tare, râzând. N-are decât să meargă înapoi să-i spună domnişoarei Pinkerton că o urăsc din toată inima; chiar mi-aş dori să o facă. Şi aş vrea să-mi demonstrez ura. Timp de doi ani am suportat numai insulte şi accese de furie din partea ei. Am fost tratată mai rău decât orice muncitor de la bucătărie. N-am avut niciodată parte de o prietenă sau de-o vorbă bună, în afară de tine şi de cuvintele tale. M-a pus să ţin lecţiile cu fetiţele în sala de jos; să vorbesc franceză cu domnişoarele, până ce am ajuns să-mi fie silă de limba mea maternă. Dar era de mare haz să vorbeşti franceza cu domnişoara Pinkerton, nu? Nu ştia o boabă şi era prea mândră să o recunoască. Cred că asta a făcut-o să mă lase să plec. Deci mulţumesc cerului pentru franceză. *Vive la France! Vive l'Empereur! Vive Bonaparte!*[1]

— Vai, Rebecca, ce ruşine!, se plânse domnişoara Sedley, pentru care aceste cuvinte erau cea mai mare blasfemie pe

[1] Trăiască Franţa! Trăiască împăratul! Trăiască Bonaparte! (lb. franceză).

care Rebecca o rostise vreodată. Iar în Anglia acelor zile, „Trăiască Bonaparte!" era ca și cum ai fi spus „Trăiască Lucifer!". Cum poți să ai gânduri atât de mârșave, pline de dorința de răzbunare?

— Răzbunarea e mârșavă, dar e ceva normal. Nu sunt o sfântă.

Și, pe bună dreptate, chiar nu era.

Căci putem remarca faptul că pe durata acestui dialog (care se desfășură în trăsura care înainta agale de-a lungul râului), cu toate că domnișoara Rebecca Sharp apucase să invoce de două ori Raiul, o făcuse mai întâi pentru că scăpase de o ființă pe care o urâse într-atât, iar apoi pentru că o ajutase să creeze o oarecare surpriză sau confuzie în rândul dușmanilor ei. Deci, niciunul dintre motive nu era deloc izvorât dintr-o recunoștință religioasă, sau ceva asemănător, cum ar fi fost normal în invocația unor persoane mai delicate și mai împăciuitoare. Or, domnișoara Rebecca nu era câtuși de puțin niciuna dintre acestea două. Toată lumea o vorbea de rău, spunea tânăra mizantropă, și putem afirma că cei pe care lumea îi tratează cu dispreț o merită cu vârf și îndesat. Lumea e o oglindă care oferă înapoi fiecăruia reflecția propriului chip. Dacă te încrunți, se încruntă și ea înapoi spre tine; dacă râzi, devine și ea o companie veselă și plăcută. Așa că fiecare să aleagă ce vrea să fie. Un lucru e sigur; lumea o ignora pe domnișoara Sharp, dar nici ea nu era cunoscută prin faptul că ar fi făcut vreun bine cuiva. Dar nici nu ne putem aștepta ca toate cele douăzeci și patru de domnișoare să fie la fel de plăcute precum eroina acestei cărți, domnișoara Sedley (pe care am ales-o tocmai pentru că este cea mai bine educată dintre toate; altminteri, ce ne-ar fi împiedicat să facem o eroină din domnișoara Swartz sau din domnișoara Crump, sau din domnișoara Hopkins!). Nu ne putem aștepta ca toată lumea să fie la fel de umilă și de candidă precum domnișoara Amelia Sedley, să prindă orice ocazie de a supune caracterul crud și plin de răutate al Rebeccăi și, printr-o sută de vorbe calde și dovezi de bunătate, să-i înfrângă o dată pentru totdeauna ostilitatea față de semeni.

Tatăl domnișoarei Sharp era un artist și, sub această titulatură, predase lecții de desen la școala domnișoarei Pinkerton.

Era un bărbat inteligent, o companie plăcută; fusese un student neglijent, predispus spre a-şi face datorii şi cu oarecare înclinaţii spre băutură. La beţie, le bătea pe soţia şi pe fiica lui, iar a doua zi, cu capul greu, se certa cu lumea pentru că-i ignora geniul şi abuza, printr-o oarecare doză de viclenie şi, câteodată, pe bună dreptate, de proşti, fraţii lui pictori. Cum se întreţinea cu mare greutate şi cum avea datorii cale de-o poştă în cartierul Soho, acolo unde locuia, s-a gândit că ar fi mai potrivit pentru el să se însoare cu o tânără franţuzoaică, de profesie cântăreaţă la operă. Domnişoara Sharp nu aducea niciodată aminte de umila persoană a mamei sale, dar declarase, în mai multe rânduri, că familia Entrechat se trăgea dintr-o nobilă familie din regiunea Gascogne şi se mândrea foarte mult cu strămoşii ei. Curios era că, pe măsură ce înainta în vârstă, strămoşii domnişoarei deveneau din ce în ce mai sus în rang şi mai faimoşi în splendoarea lor.

Mama Rebeccăi primise o educaţie, iar fiica ei vorbea franceza cu cel mai pur accent parizian. În acele vremuri, asta era o calitate rară, ceea ce şi condusese la angajarea ei de către aşezata domnişoară Pinkerton. După moartea mamei, neavând nicio şansă de recuperare după cel de-al treilea atac de nebunie, tatăl scrisese o scrisoare gravă şi plină de patetism către domnişoara Pinkerton, recomandând-o pe copila orfană pentru a fi luată sub protecţia ei. Apoi, el ajunse şi la groapă, asta după ce doi arendaşi se răfuiseră pentru trupul lui neînsufleţit. Rebecca avea şaptesprezece ani când venise la Chiswick şi fu primită ca elevă-pedagog, având îndatorirea de a vorbi în franceză, după cum am observat. Avea privilegiul de a locui pe gratis, cu doar câteva guinee pe an, şi de a învăţa câte ceva de la profesorii care predau acolo.

Era mică de înălţime, slăbuţă, palidă, cu părul de culoarea nisipului. De obicei, îşi ţinea privirea plecată, dar când o ridica, avea nişte ochi mari, ciudaţi şi atrăgători. Atât de atrăgători încât reverendul Crisp, proaspăt ieşit de pe băncile Oxfordului, ajutor pe lângă vicarul din Chiswick – reverendul Flowerdew, se îndrăgostise de domnişoara Sharp, secerat fiind de o privire de-a acesteia pe care ea i-o aruncase în biserica din Chiswick, din zona în care stăteau elevele pensionului spre amvon. Acest bărbat infatuat obişnuia să ia

câteodată ceaiul cu domnișoara Pinkerton, căreia îi fusese prezentat de către mama lui, iar o dată chiar o ceruse oarecum în căsătorie printr-un bilet, care fusese interceptat înainte de-a ajunge la destinație și pe care precupeața de mere, femeia aceea chioară, trebuia să-l înmâneze. Doamna Crisp fu chemată de la Buxton și-l luă imediat de-acolo pe mult iubitul ei fiu. Chiar și-așa, numai ideea de a ști un asemenea vultur în cuibul de porumbițe de la Chiswick îi crease domnișoarei Pinkerton emoții. Dacă n-ar fi fost legată printr-un contract de domnișoara Sharp, domnișoara Pinkerton s-ar fi lepădat de ea numaidecât, mai ales că nu credea nici în ruptul capului că tânăra nu schimbase nici măcar o vorbă cu domnul Crisp, decât în prezența ei, în cele două ocazii când el venise la ceai.

În comparație cu celelalte fete înalte și zglobii de la pension, Rebecca Sharp părea o copilă. Dar era înzestrată cu trăsăturile sumbre ale copiilor precoce, născuți în sărăcie. Cu mulți creditori vorbise ea și-i izgonise de la ușa părintelui ei; pe mulți negustori îi vrăjise și-i ademenise cu prețul unei farfurii de mâncare. Locuia cu tatăl, care era foarte mândru de mintea ei ageră, și auzise multe de la amicii lui de nebunii – adesea cuvinte nepotrivite pentru o fată. Dar, după cum spunea și ea, niciodată nu fusese o fată, ci o femeie, încă de la vârsta de opt ani. Cum de lăsase domnișoara Pinkerton o asemenea pasăre periculoasă să-i intre în colivie?

Adevărul e că bătrâna o crezuse pe Rebecca cea mai blândă ființă din lume; o admirase ori de câte ori tatăl ei o aducea la Chiswick, când Rebecca obișnuia să o facă pe ingenua. Doar cu un an înainte de scrisoarea care îi asigurase intrarea în pension, pe când Rebecca avea șaisprezece ani, domnișoara Pinkerton îi dăruise o păpușă, printr-un gest maiestuos, însoțit de un mic discurs. Păpușă care, apropo, fusese confiscată și aparținea domnișoarei Swindle – descoperită jucându-se cu ea pe ascuns.

Ce mai râdeau tatăl și fiica pe drumul de întoarcere acasă de la întrunire (se întâmpla cu ocazia prelegerilor, când erau invitați toți profesorii) și ce indignată ar fi fost domnișoara Pinkerton să-și vadă caricatura, pe care micuța artistă Rebecca reușise să o facă din păpușă. Becky obișnuia

să poarte discuţii cu păpuşa, spre deliciul străzilor Newman, Gerrard şi al cartierului artiştilor, dar şi al tinerilor pictori care veneau să-şi bea obişnuitul gin cu apă, împreună cu colegul lor mai în vârstă – leneş, inteligent, jovial – care întreba dacă domnişoara Pinkerton e acasă. O cunoşteau şi ei, săraca femeie, la fel de bine precum îl cunoştea pe domnul Lawrence[1] sau pe preşedintele West[2]. O dată, Rebecca avu onoarea de a petrece câteva ore la Chiswick, după care, fiind adusă acasă de Jemima, îşi încropi o a doua păpuşă, după chipul acesteia. Căci, deşi fiinţa aceea cinstită îi dăduse jeleu şi prăjituri cât să se sature trei copii şi o monedă de şapte şilingi la plecare, simţul de ridicol al fetei era mai acut ca cel al recunoştinţei, şi o sacrifică pe domnişoara Jemima la fel de necruţător cum făcuse şi cu sora ei.

Apoi se întâmplă catastrofa şi venise la Mall ca în noua ei casă. Formalitatea rigidă a locului o sufoca; rugăciunile, mesele, lecţiile, plimbările, toate puse la punct după un tipic convenţional, o oboseau aproape dincolo de orice limită a îndurării, încât ajunsese să privească înapoi spre libertatea şi traiul de pe-o zi pe alta din vechiul studio din Soho cu atâta jind, încât toată lumea, inclusiv ea însăşi, începuse să creadă că o munceşte dorul după tatăl ei. Avea o cămăruţă la mansardă, de unde servitoarele o auzeau cum plânge şi cum se frământă noaptea. Dar o făcea de furie, nu de durere. Nu-şi mascase niciodată trăirile, iar singurătatea o învăţase să disimuleze. Niciodată nu se amestecase în cercurile de femei: tatăl ei, oricât de blamat, era şi un om talentat. Discuţiile cu el erau de mii de ori mai interesante decât discuţiile pe care le auzea acum între persoanele de acelaşi sex cu ea. Mândria pompoasă a bătrânei directoare, naivitatea candidă a surorii ei, bârfele prosteşti şi certurile dintre fetele mai mari, precum şi corectitudinea frigidă a guvernantelor o scoteau în egală măsură din sărite.

Săraca fată nu avea deloc duioşia maternă, altminteri trăncăneala micuţelor, a căror responsabilitate o avea, ar fi înmuiat-o şi-ar fi arătat interes. Dar după doi ani, niciuneia

[1] Thomas Lawrence (1769–1830) – pictor portretist al Curţii engleze.

[2] Benjamin West (1738–1820) – pictor englez mediocru, întemeietor al Academiei de Artă din Londra, preşedintele ei începând cu anul 1792.

nu-i părea rău să o vadă că pleacă. Buna și gingașa Amelia Sedley era singura persoană de care se putuse ataşa; dar cine nu se ataşa de Amelia?

Fericirea pe care o aduceau avantajele poziției sociale superioare a femeilor din jurul ei năştea în sufletul Rebeccăi accese de furie.

— Ce aere își dă fata aia numai fiindcă e nepoata lordului, spunea despre una dintre ele. Cum se gudură și se înclină în fața creolei din cauza celor o sută de mii de lire pe care le are! Eu sunt de o mie de ori mai inteligentă și mai fermecătoare decât ființa aia, indiferent ce avere are. Sunt la fel de bine educată ca nepoata lordului, cu toată genealogia ei aleasă. Și totuși, toată lumea mă trece cu vederea. Dar când stăteam cu tata, oare nu renunțau bărbații la cele mai pompoase baluri și întruniri ca să-și petreacă seara alături de mine?

Era hotărâtă să se elibereze cu orice preț din închisoarea în care se afla și începuse să ia atitudine și, pentru prima oară, să facă planuri de viitor care aveau legătură unele cu altele.

Aşadar, profită de posibilitățile pe care i le oferea școala într-ale educației. Cum deja se pricepea la muzică și la limbi străine, trecu repede prin cursul adresat tinerelor domnișoare, considerat indispensabil în vremurile acelea. Își exersa zilnic cunoștințele muzicale, iar într-o zi, pe când fetele erau afară și ea rămase acasă, Minerva o auzi cântând o bucată atât de bine, încât femeia își zise, pe bună dreptate, că ar economisi niște bani pentru cursul celor din clasele mici.

Astfel, ceru domnișoarei Sharp să predea cursul de muzică pe viitor. Tânăra refuză; era pentru prima oară când se întâmpla, ceea ce o miră până și pe imperturbabila directoare a pensionului.

— Sunt aici ca să vorbesc franceza cu copilele, spuse Rebecca dintr-odată, nu să le predau muzica și să vă scutesc de cheltuieli. Dați-mi mie banii și am să le predau.

Minerva se văzu obligată să primească și, bineînțeles, că din ziua cu pricina o urî.

— De treizeci și cinci de ani, zicea ea pe drept cuvânt, nu am întâlnit persoana care să mă înfrunte în propria-mi casă și să-mi pună la îndoială autoritatea. Am crescut o viperă la propriu-mi sân.

— O viperă! Vezi să nu!, spuse domnişoara Sharp spre femeia în vârstă care era aproape să leşine de uimire. M-aţi luat pentru că vă eram de folos. Nu se pune problema de dovadă de mărinimie în ceea ce ne priveşte. Urăsc locul ăsta şi vreau să plec. N-am să fac nimic din ce nu sunt obligată să fac aici.

În zadar încercă bătrâna să-i atragă atenţia că vorbea cu însăşi domnişoara Pinkerton. Rebecca îi râse în faţă în hohote terifiante, sarcastice, demonice, care mai-mai că erau să o bage pe directoare în sperieţi.

— Daţi-mi nişte bani, spuse fata, şi scăpaţi de mine... Sau, dacă preferaţi, găsiţi-mi un loc acceptabil ca guvernantă, într-o familie de nobili. Puteţi s-o faceţi dacă vreţi –, iar în disputele lor ulterioare, întotdeauna a revenit asupra aceluiaşi amănunt. Oferiţi-mi ceva; ne dispreţuim, iar eu sunt gata să plec.

Demna domnişoară Pinkerton, cu nasul ei roman şi cu turbanul ei cu tot, înaltă cât un grenadier, până atunci o prinţesă irezistibilă, nu avea nici ambiţia, nici tăria de caracter ale elevei sale şi în zadar încerca să se lupte cu ea sau să o impresioneze. Odată încercase să o mustre în public, şi Rebecca o lovise din plin cu planul ei de care am amintit mai devreme, acela de a-i vorbi în franceză, ceea ce o bulversase de-a binelea pe bătrână. Pentru a-şi păstra autoritatea în propria-i şcoală, era necesar să se descotorosească de fiinţa asta rebelă, de vipera, şerpoaica, provocatoarea aceasta. Şi, auzind la un moment dat că familia lui sir Pitt Crawley caută o guvernantă, o recomandă pe domnişoara Sharp, oricât de instigatoare şi de vicleană era.

— Desigur, nu cunosc nimic în neregulă în comportamentul domnişoarei Sharp, declarase ea, cu excepţia atitudinii ei faţă de mine. Recunosc că virtuţile şi talentele ei sunt de cea mai înaltă calitate. În ceea ce priveşte judecata ei, cel puţin se conformează sistemului impus la şcoala mea.

Şi, astfel, directoarea se împăcă în sinea ei cu recomandarea făcută. Contractul se anulă, iar fata era liberă să plece. Bineînţeles că disputa descrisă aici în câteva rânduri a durat câteva luni bune. Iar cum domnişoara Sedley împlinise şaptesprezece ani şi era pe punctul de a părăsi şi ea şcoala şi se

împrietenise cu domnișoara Sharp („e singurul aspect din comportamentul Ameliei care nu a mulțumit-o pe directoarea ei", zicea Minerva), aceasta din urmă fu invitată să petreacă o săptămână acasă la ea înainte să-și ia în primire îndatoririle de guvernantă într-o familie.

Și, astfel, lumea se deschidea pentru cele două tinere domnișoare.

Pentru Amelia era o lume nouă, sclipitoare, proaspătă, înfloritoare. Pentru Rebecca nu era tocmai nouă (și trebuie să spunem adevărul cu privire la familia Crisp – plăcintăreasa dădu cuiva de înțeles, iar acel cineva se jură în fața altcuiva că între domnul Crisp și domnișoara Sharp era mult mai mult decât ceea ce se vedea în public și că scrisoarea lui era un răspuns la o alta). Dar cine să poată spună cum stăteau cu adevărat lucrurile? În orice caz, dacă Rebecca nu începea viața, și-o reîncepea.

Până la bariera Kensington, Amelia nu putu să-și ia gândul de la prietenele ei, dar lacrimile i se uscaseră și se îmbujorase foarte tare de plăcere când un tânăr ofițer de gardă, care o urmărise în timp ce patrula, îi spuse:

— Straşnică fetişcană, pe legea mea!

Iar până ce trăsura ajunse în Russell Square, multe se spuseră despre viața mondenă și despre necesitatea ca tinerele domnișoare să se pudreze și să poarte crinolină când ieșeau în lume și dacă ea avea să aibă parte de o asemenea onoare; pentru că știa că urma balul lordului Mayor. Când într-un final ajunseră acasă, domnișoara Amelia Sedley sări din trăsură la brațul lui Sambo, veselă și frumușică ca nicio altă fată din întreaga Londră. Atât negrul, cât și vizitiul căzuseră de acord în această privință; la fel și părinții, servitorii, fiecare în parte, dând din cap și înclinându-se când veniră în hol să o întâmpine pe tânăra lor stăpână.

Bineînțeles că fata o plimbă pe Rebecca prin toate camerele din casă, prin toate dulapurile, cărțile, rochiile, colierele, broșele, lenjeria și toate nimicurile ei. Insistă ca Rebecca să accepte colierul din pietre semiprețioase și o muselină cu modele înflorate care pentru ea era prea mică și care se potrivea foarte bine prietenei sale; iar în sufletul ei, Amelia era hotărâtă să ceară mamei permisiunea de a-i dărui prietenei

şi şalul alb de caşmir. Nu putea oare să se lipsească de el? Ea sau fratele ei, Joseph, care i-l adusese din India.

Văzând cele două şaluri superbe din caşmir aduse de Joseph Sedley, Rebecca spuse cu toată sinceritatea:

— Ce minunat trebuie să fie să ai un frate, şi imediat atinse o coardă sensibilă în sufletul delicat al Ameliei, pozând drept o fiinţă singură pe lume, o orfană fără prieteni sau alte rude.

— Nu eşti singură, zise Amelia. Ştii prea bine, Rebecca, că întotdeauna am să-ţi fiu prietenă şi-am să te iubesc ca pe o soră. Sincer îţi spun.

— Ah, dar să ai părinţi, aşa cum îi ai tu pe-ai tăi – buni, bogaţi, plini de afecţiune – care îţi oferă orice ţi-ai dori şi toată dragostea lor, pe deasupra, care e mai presus decât orice! Săracul tata nu a putut să-mi ofere nimic; am avut doar două rochii toată viaţa mea. În afară de asta, să mai ai şi un frate, un mult iubit frate! Trebuie că ţii foarte mult la el!, la care Amelia râse. Să nu-mi spui că nu-l iubeşti – tocmai tu, cea care zice că iubeşte pe toată lumea.

— Ba da, normal că-l iubesc, numai că...

— Că ce?

— Joseph nu pare foarte interesat dacă eu îl iubesc sau nu. Când s-a întors după o absenţă de zece ani, mi-a întins numai două degete să dea mâna cu mine. E foarte bun şi îngăduitor, dar abia dacă-mi vorbeşte. Cred că-şi iubeşte mai degrabă pipa decât..., dar aici Amelia se controlă, pentru că nu se cădea să-l vorbească de rău pe fratele ei. A fost foarte drăguţ cu mine când eram copil, continuă. Aveam numai cinci ani când a plecat.

— Nu e cumva foarte bogat? Se zice că toţi nababii indieni sunt putrezi de bogaţi.

— Presupun că are un venit considerabil.

— Şi cumnata ta e o femeie frumoasă?

— Ha! Joseph nu e însurat, râse Amelia din nou.

Probabil că mai menţionase acest amănunt Rebeccăi, dar fata nu-l reţinuse; şi chiar se jură în gura mare că se aşteptase să vadă până şi câţiva nepoţi sau nepoate. Era dezamăgită că domnul Sedley nu era căsătorit; era sigură că o auzise pe Amelia spunând contrariul; şi ea, căreia-i plăceau atât de mult copiii.

— Cred că ţi-a ajuns cât i-ai suportat la Chiswick, remarcă Amelia oarecum uimită de brusca dovadă de duioşie din partea prietenei sale.

Căci, în zilele ce-au urmat, domnişoara Sharp n-ar fi făcut astfel de afirmaţii îndrăzneţe, fiindcă neadevărul lor ar fi fost foarte uşor de scos la iveală. Dar trebuie să ţinem seama că n-are nici nouăsprezece ani şi săraca făptură nu e învăţată cu arta falsităţii sau cu analiza propriilor trăiri. Semnificaţia celor de mai sus, aşa cum apăreau ele în sufletul acestei tinere ingenue, era pur şi simplu următoarea: „Dacă domnul Joseph Sedley e bogat şi neînsurat, de ce nu m-aş căsători eu cu el? Am doar două săptămâni la dispoziţie, dar ce mă costă să încerc?“ Şi astfel se hotărî să facă această încercare demnă de luat în seamă. Arătă faţă de Amelia de două ori mai multă afecţiune; sărută colierul de pietre semipreţioase când îl puse la gât şi se jură că n-are să-l lepede niciodată. Când clopoţelul anunţă ora cinei, coborî cu braţul pe după talia prietenei sale, după cum este obiceiul tinerelor fete. Stând în faţa uşii salonului, se pomeni dintr-odată foarte neliniştită, încât abia dacă-şi găsi curajul să intre.

— Pune mâna pe inima mea, să vezi cum îmi bate, îi spuse prietenei.

— Nu e adevărat, spuse Amelia. Haide, nu te speria. Tata n-are ce rău să-ţi facă.

3

Rebecca, în prezența dușmanului

În fața șemineului stătea un bărbat îndesat și corpolent, îmbrăcat în piele, cu cizme stil Hessian[1], cu o imensă cravată care îi ajungea aproape până la nas, cu o vestă roșie, dungată, și un sacou verde cu nasturi de metal, mari aproape cât o monedă (costumul de zi al unui dandy al acelor zile). Citea ziarul când cele două fete își făcură apariția și sări din fotoliu, îmbujorându-se la culme, încât aproape toată fața se ascunse după cravată.

— Sunt doar eu, Joseph, sora ta, spuse Amelia râzând și scuturând cele două degete pe care el i le întinse. M-am întors acasă de tot. Ea este prietena mea, domnișoara Sharp, despre care m-ai mai auzit vorbind.

— Niciodată, pe cuvântul meu, zise el de după cravată, tremurând ca varga. Adică da, ce vreme îngrozitor de rece, domnișoară – și spunând acestea începu să învârtească de zor cărbunii pe foc, cu toate că era mijlocul lui iunie.

— E foarte chipeș, șopti Rebecca spre Amelia cu glas tare.

— Așa crezi? Am să-i spun.

— Nici vorbă, draga mea!, sări domnișoara Sharp timidă ca o căprioară.

---

[1] Stil de fabricare a cizmelor (de la provincia Hesse, din Germania), devenit foarte popular în secolul al XVIII-lea. Inițial, e folosit pentru cizmele militare, dar ajunge să fie purtat și de civili. Au toc jos, vârf ascuțit, foarte practic pentru cavalerie, și un ciucure.

Înainte de asta se înclinase inocentă în faţa gentlemanului, fixând cu insistenţă ochii în podea, încât era de mirare cum de avusese şi ocazia de a-l vedea.

— Mulţumesc pentru şalurile minunate, scumpul meu frate, i se adresă Amelia. Nu-i aşa că sunt splendide, Rebecca?

— Divine!, spuse domnişoara Sharp, iar ochii îi trecură din podea spre candelabre.

Joseph continua să agite vătraiul şi foalele, făcându-se pe atât de roşu pe cât îi permitea paloarea feţei sale.

— Eu nu-ţi pot face cadouri la fel de frumoase, Joseph, continuă sora, dar, cât am stat la şcoală, am cusut pentru tine o pereche foarte frumoasă de bretele.

— Pentru Dumnezeu, Amelia!, se lamentă fratele agitat. Ce vrei să spui cu asta? Şi trase cu toată puterea de clopoţel, încât rămase cu canaful în mână, ceea ce-l nedumeri. Du-te, te rog, şi vezi dacă litiera mea e trasă la scară. Nu mai pot aştepta. Trebuie să plec... Şi lacheul meu. Trebuie să plec.

În acea clipă intră tatăl zornăind ştampilele pe care le avea legate de brâu, ca un adevărat negustor englez ce era.

— Ce s-a întâmplat, Emmy?

— Joseph vrea să văd dacă are... litiera trasă la scară. Ce e aceea o litieră, tati?

— E un mijloc de transport tras de un cal, spuse bătrânul gentleman, şugubăţ de felul lui.

Auzindu-l, Joseph izbucni într-un hohot de râs sălbatic, dar se opri numaidecât ca trăsnit când dădu cu ochii de domnişoara Sharp.

— Această tânără domnişoară e prietena ta? Domnişoară Sharp, mă bucur foarte mult să vă cunosc. Aţi apucat deja să vă certaţi cu Joseph, de-aia vrea să plece?

— I-am promis lui Bonamy, care e în slujba noastră, că o să cinez cu el, răspunse fiul.

— Bine, fie! Nu i-ai spus mamei că cinezi aici?

— Mi-e imposibil îmbrăcat aşa.

— Domnişoară Sharp, uitaţi-vă la el, nu-i aşa că e îndeajuns de chipeş ca să poată cina oriunde?

Iar domnişoara Sharp bineînţeles că se uită spre prietena ei, şi ambele izbucniră în râs, spre satisfacţia bătrânului.

— Ați mai văzut o asemenea pereche de cizme la domnișoara Pinkerton?, continuă el profitând de avantajul pe care-l avea.

— Pentru Dumnezeu, tată!, sări Joseph.

— Gata, i-am rănit orgoliul. Doamnă Sedley, am rănit orgoliul fiului tău. Am făcut o remarcă la adresa cizmelor lui. Întreab-o pe domnișoara Sharp dacă nu e așa. Haide, Joseph, împrietenește-te cu domnișoara Sharp și să mergem cu toții la masă.

— Avem pilaf cum îți place ție, Joseph, iar tata a adus cel mai bun calcan din Billingsgate[1].

— Haide, tinere, du-te cu domnișoara Sharp; eu vin în urma ta cu aceste tinere doamne, și, zicând acestea, tatăl le luă vesel pe soția și pe fiica lui de braț.

Dacă domnișoara Rebecca Sharp își pusese în minte să-l cucerească pe acest mare crai, nu cred, dragele mele doamne, că avem dreptul să o criticăm; chiar dacă vânătoarea de soți este de regulă încredințată, deși din ce în ce mai rar, mamelor. Să ne amintim că domnișoara Sharp nu avea pe nimeni care să se ocupe de astfel de treburi delicate pentru ea; și dacă ea nu-și putea face rost de un soț, nimeni, de nicăieri, n-ar fi putut-o salva. Ce le face oare pe tinerele fete să „iasă în lume“ dacă nu nădejdea într-o căsnicie? Ce anume le îndrumă spre stațiunile balneare? Ce le împiedică să danseze toată viața până la cinci dimineața? Ce le face să se muncească la sonate în pianoforte și să învețe patru melodii de la un profesor la modă, la prețul de o guinee pe fiecare lecție, și să învețe harpă dacă au brațe frumoase și coate fine, și să poarte pălării de un verde Lincoln[2] și pene la ele, dacă nu ca să cucerească vreuna dintre acele „partide“ bune, cu tot cu arcul și săgețile lor? Ce-i determină pe părinții respectabili să strângă covoarele, să-și dea casa cu susu-n jos și să cheltuiască o cincime din venitul lor anual pe serate cu mâncare și cu șampanie la gheață? Să fie doar înclinația specială față de asemenea lucruri și o dorință neadulterină de a-i vedea pe tineri fericiți, dansând?

[1] Cartier din sud-vestul Londrei; aici este vorba despre Piața de Pește din Billingsgate.

[2] Culoare asociată cu pânza din care erau făcute hainele lui Robin Hood (de la numele unui oraș producător de textile din Evul Mediu târziu).

Aiurea! Pur şi simplu, vor să-şi mărite fetele. Şi, după cum onorabila doamnă Sedley deja ticluise, în adâncul sufletului ei nobil, câteva mutări pentru a o aranja pe Amelia a lor, la fel şi Rebecca a noastră, complet neajutorată, se hotărâse să facă tot posibilul să-şi asigure un soţ, care pentru ea era mai urgent decât pentru prietena ei. Avea o imaginaţie bogată şi, în plus, citise cele „O mie şi una de nopţi" şi geografia lui Guthrie[1] şi, într-adevăr, pe când se îmbrăca pentru cină, după ce aflase de la Amelia că fratele ei e foarte bogat, Rebecca îşi clădi un impresionant castel imaginar, în care ea era stăpână, iar pe fundal exista şi un soţ (încă nu-l văzuse şi deci chipul lui nu era tocmai clar conturat). Se împodobise într-o infinitate de şaluri, turbane, coliere de diamante, încălecase pe un elefant, pe ritmurile marşului din Barbă Albastră[2], ca să facă o vizită ceremonioasă Marelui Mogol[3]. Ce vis în Spania! Fericit acest privilegiu al tinereţii de a construi vise, căci multe alte tinere asemenea Rebeccăi Sharp se lăsaseră purtate de aceleaşi reverii!

Joseph Sedley era cu doisprezece ani mai în vârstă ca sora lui. Lucra pentru Compania Indiilor Orientale[4], iar numele lui apăruse, la data la care se scriu aceste rânduri, în Registrul Indiei Orientale, sub titulatura de preceptor la Boggley Wollah, un post onorabil şi bănos, după cum toată lumea cunoaşte – pentru a afla ce alte posturi înalte a mai avut Joseph, cititorul e rugat să consulte Registrul.

Boggley Wollah e situat într-o zonă mlăştinoasă, pustie, sălbatică, faimoasă pentru vânătoarea de păsări de baltă, unde destul de frecvent se pot împuşca şi tigri. Oraşul Ragunge, care are şi un magistrat, se află la patruzeci de mile depărtare; iar mai încolo, la alte treizeci de mile, este şi sediul unui regiment de cavalerie – cel puţin aşa scrisese Joseph celor de acasă atunci când îşi luase în primire postul

[1] William Guthrie – „Un nou sistem al geografiei" (1794).

[2] După opera „Raoul Barbe-Bleu", a compozitorului francez André Grétry.

[3] Titlul căpeteniei imperiului Marelui Mogol – dinastie despotică feudală care a domnit în India între secolele al XVI-lea şi al XVIII-lea.

[4] Societate comercială înfiinţată de Imperiul Britanic în 1600 în scopul asigurării prezenţei sale în India şi Indonezia; asigura protejarea monopolului din comerţ şi controlul statului asupra manufacturilor. A deţinut un uriaş rol în politica exercitată de Anglia, Franţa şi Olanda.

de preceptor. Aproape opt ani din viață bărbatul îi petrecuse singur în acest palat, fără să vadă chip de om, cu excepția a două ocazii pe an, când un detașament venea să ridice plățile pe care el le colectase și să le ducă la Calcutta.

Din fericire, tot cam pe-atunci se alesese și cu o boală de ficat, iar pentru a se vindeca, se întorsese în Europa, ceea ce pentru el fu un prilej de veselie și de distracții în țara de baștină. Pe timpul șederii la Londra nu locuia cu familia lui, căci avea propria casă, ca un tânăr burlac pus pe fapte mari ce era. Înainte de a pleca în India, fusese prea tânăr pentru a se înfrupta din plăcerile unui om de lume, așa că se lăsă desfătat din plin la întoarcerea acasă. Își plimba caii prin Park[1], cina la hanurile renumite (căci Clubul Oriental[2] încă nu luase ființă), frecventa teatrele, după cum era moda acelor vremuri, sau se afișa la operă îmbrăcat sofisticat în pantaloni strâmți și cu o pălărie cu penaj mare pe cap.

La întoarcerea în India, și cât timp rămânea acolo, vorbea cu mare entuziasm despre satisfacțiile acestei perioade din viața lui, lăsând a se înțelege că el și Brummel[3] erau cei mai de seamă burlaci. Dar și aici era la fel de singur ca în jungla lui de la Boggley Wollah. Nu cunoștea pe nimeni în marea metropolă și, dacă n-ar fi fost doctorul cu pilula lui albastră și boala de ficat, probabil c-ar fi sfârșit de singurătate. Era un trântor simandicos și un bon-vivant[4]; prezența unei doamne îl îngrozea peste măsură și, tocmai de aceea, rar apărea în sânul familiei, în Russell Square, unde domnea veselia și unde glumele îngăduitorului și bătrânului tată îi răneau al său *amour propre*[5]. Greutatea trupului său îi dădea lui Joseph de gândit, dar îl și făcea să se teamă; câteodată încerca să scape de grăsimea ce se revărsa din trupul său, dar ignoranța

[1] Hyde Park, cel mai mare parc din Londra.

[2] Oriental Club (orig.) – loc de întâlnire al gentlemenilor englezi din Londra, fondat în 1824 de către ducele de Wellington și de generalul sir John Malcom, cu scopul de a aduna, în mod regulat, toate persoanele care aveau legătură cu Compania Indiilor Orientale.

[3] George Bryan Brummel (1778–1840) – arbitrul modei bărbătești în Anglia în perioada Regenței. A introdus o modă bărbătească simplă, dar foarte elegantă, cu haine croite perfect, costum negru, pantaloni lungi și cravată. Stilul său e cunoscut și sub numele de dandism.

[4] Persoană cu gusturi rafinate în materie de mâncare și băuturi.

[5] Amorul-propriu.

şi pasiunea pentru viaţa bună reuşeau să-l lecuiască foarte repede de strădaniile sale şi din nou se pomenea că mănâncă de trei ori pe zi. Niciodată nu era îmbrăcat decent, dar se chinuia enorm ca să-şi împodobească fizicul imens şi petrecea mai multe ore pe zi în acest scop. Valetul său făcuse o adevărată avere din şifonierul lui, masa de toaletă o avea încărcată cu tot atâtea uleiuri şi esenţe pe câte ar fi folosit o femeie frumoasă ajunsă la maturitate. Pentru a-şi forma o talie, încercase toate centurile, corsetele şi curelele inventate până la vremea aceea. Ca majoritatea oamenilor cu greutate, îşi făcea hainele prea strâmte şi se îngrijea ca acestea să fie în cele mai vii culori, în cele mai tinereşti modele. După-amiaza, după ore întregi pierdute cu toaleta, ieşea la plimbare în parc de unul singur, pentru ca apoi să se întoarcă şi să se îmbrace din nou pentru a ieşi să cineze neînsoţit de nimeni la cafeneaua Piazza. Era înfumurat ca o fată mare şi probabil că timiditatea lui exagerată era rezultatul mândriei ieşite din comun. Dacă domnişoara Rebecca reuşeşte să pună mâna pe ce are el mai bun, tocmai de la prima încercare, înseamnă că e o tânără de o inteligenţă ieşită din comun.

Prima mişcare se dovedise destul de îndemânatică. Când remarcase faptul că Sedley este un bărbat atrăgător, ştia că Amelia avea să-i spună mamei, care probabil avea să-i spună lui Joseph, sau care, oricum, avea să fie mulţumită de complimentul adus fiului ei. La fel ca toate mamele. Dacă cineva i-ar fi spus lui Sycorax că fiul ei, Caliban[1], era chipeş precum Apolo, ar fi fost şi ea fericită, oricât de vrăjitoare era. Era, de asemenea, posibil ca Joseph Sedley să fi tras cu urechea şi să fi auzit complimentul – Rebecca vorbise destul de tare –, şi, într-adevăr, aşa se petrecu. Iar lauda îi provocă un fior din cap până-n picioare (pentru că în adâncul sufletului se vedea drept un bărbat pe cinste) şi se înmuie de plăcere. Dar imediat veni şi deşteptarea: „Oare fata îşi bate joc de mine?", gândi şi sări brusc la clopoţel, vrând să plece, după cum am văzut mai devreme. Glumele tatălui şi rugăminţile insistente ale mamei îl convinseseră să rămână. O conduse pe tânăra domnişoară la masă, simţindu-se nesigur şi neliniştit. „Oare chiar mă consideră chipeş?", îşi zise. „Sau doar îşi bate joc de

[1] Fiul lui Sycorax, vrăjitoare din „Furtuna", de William Shakespeare.

mine?“ Spuneam cum că Joseph Sedley era plin de sine ca o fată. Ferească Dumnezeu! Căci ajunge ca fetele să inverseze rolurile și să vorbească despre o reprezentantă a aceluiași sex cum că „e vanitoasă precum un bărbat“; ar avea perfectă dreptate. Ființele bărboase sunt la fel de avide după laude, aproape la fel de pretențioase cu toaleta, de mândre cu propriile calități, de conștiente de puterea lor de atracție precum orice femeie cochetă din lume.

Așadar, coborâră la masă; Joseph, roșu ca racul la față, îmbujorându-se continuu, Rebecca foarte modestă, cu ochii ei verzi plecați. Era îmbrăcată în alb, cu umerii descoperiți, la fel de albi precum zăpada – imaginea tinereții, a inocenței lipsite de apărare și a unei simplități pure și umile. „Trebuie să fiu foarte tăcută“, își zise Rebecca, „și să mă arăt interesată de India“. Am auzit mai înainte că doamna Sedley pregătise un curry special pentru fiul ei, exact pe placul său, iar, pe parcursul cinei, Rebecca primi și ea o porție.

— Ce este?, se întoarse ea mirată spre domnul Joseph.

— E excelent, spuse acesta cu gura plină și fața roșie de lăcomia cu care se îmbuiba. Mamă, să știi că e la fel de bun ca și ceea ce facem în India.

— Vai, trebuie să încerc și eu dacă e mâncare indiană, spuse domnișoara Rebecca. Sunt convinsă că tot ce vine de-acolo e bun.

— Servește-o pe domnișoara Sharp cu niște curry, râse domnul Sedley.

Rebecca nu mai gustase așa ceva.

— Vi se pare la fel de bun ca tot ce vine din India?, întrebă domnul Sedley.

— E excelent!, exclamă ea, deși piperul în abundență o necăjea foarte tare.

— Încercați un ardei iute la el, domnișoară Sharp, sugeră Joseph foarte interesat.

— Un ardei iute, da!

Respira cu mare greutate.

Credea că ardeiul iute e ceva exotic, revigorant[1], după cum îi spunea și numele, și se servi.

[1] Joc de cuvinte; în engleză ardei iute se spune *chilly peper*, or, *to chill* (vb.) înseamnă a se răcori.

— Ce proaspeţi şi plini de sănătate par, zise ducând unul în gură.

Era şi mai iute decât curry-ul.

Nu mai suportă, simţea că ia foc:

— Apă, pentru numele lui Dumnezeu, strigă. Apă!

Domnul Sedley izbucni în râs (era un tip dintr-o bucată, care lucra pe lângă Bursa de Mărfuri, unde se făceau tot felul de glume).

— Sunt direct din India, vă asigur eu, zise. Sambo, dă-i domnişoarei Sharp nişte apă.

Hohotele lui fură acompaniate şi de cele ale lui Joseph, care gustă gluma din plin. Doamnele se mulţumiră să surâdă vag. Li se părea că săraca Rebecca îndură prea mult. Fetei îi venea să-l sugrume pe bătrânul Sedley, în schimb îşi înghiţi umilirea la fel de apăsat precum înghiţise şi curry-ul mai înainte. De îndată ce fu în stare să articuleze cuvintele, spuse binedispusă:

— Trebuia să-mi aduc aminte de piperul pe care prinţesa Persiei îl pune în tartele cu smântână în poveştile din „O mie şi una de nopţi". Şi dumneavoastră puneţi piper în tarte în India?

Bătrânul începu să râdă; i se părea că Rebecca are simţul umorului.

— Tarte cu smântână, domnişoară?, spuse Joseph. Smântâna e foarte rea în Bengal. De regulă folosim lapte de capră şi, vai, ce mult îmi place!

— Acum n-o să vă mai placă tot ce vine din India, domnişoară Sharp, remarcă bătrânul.

Apoi, când domnişoarele şi doamna se retraseră după cină, îi spuse viclean fiului:

— Ai grijă, Jos; fata aia ţi-a pus gând rău.

— Aiurea!, sări Jos deosebit de flatat. Îmi aduc aminte că la Dumdum era o fată, fiică a unui soldat din artilerie, care s-a căsătorit cu Lance, chirurgul, care a încercat să se pună împotriva mea în 18... şi a lui Mulligatawney, despre care ţi-am mai povestit înainte de cină; al naibii de treabă omul ăsta, Mulligatawney. E magistrat la Budgebudge şi are locul asigurat în consiliu, peste cinci ani. Cum spuneam, artileria a lansat o bombă şi Quitin, unul din Regimentul 14 Regal,

mi-a zis: „Sedley, pun rămăşag cu tine pe treisprezece contra zece că Sophy Cutler are să te îmbrobodească fie pe tine, fie pe Mulligatawney, înainte de sezonul ploios.“ „S-a făcut“, am zis eu şi... pe cinstea mea, vinul ăsta de Bordeaux e foarte bun. De unde e – Adamson sau Carbonell?

Singurul răspuns fu un mic sforăit; negustorul adormise, aşa că Joseph trebui să pună capăt poveştii lui pentru ziua aceea. Dar întotdeauna, în compania unui bărbat, se arăta deosebit de vorbăreţ, şi-şi povestise viaţa de mai multe ori vraciului său, doctorul Gollop, când venise să se intereseze cum îi merge cu ficatul şi cu pastilele albastre.

Suferind cum era, Joseph Sedley se mulţumi la cină cu o sticlă de vin de Bordeaux, pe lângă mâncarea servită, şi înghiţi şi câteva farfurii de căpşuni cu smântână, precum şi douăzeci şi patru de felii de prăjituri, care stăteau nebăgate în seamă pe o farfurie lângă el. Se gândi foarte mult la fata care stătea în casa lor (asta pentru că scriitorii de romane au privilegiul de a le cunoaşte pe toate). „O fiinţă plăcută, veselă, tânără“, îşi zise. „Cum m-a privit când i-am ridicat batista! A scăpat-o de două ori. Cine cântă oare în salon? Să mă duc oare să văd?“

Însă îl învălui pe dată modestia şi-i fu imposibil să şi-o controleze. Tatăl său dormea; el avea pălăria în hol; lângă Southampton Row[1] aştepta o trăsură. „Mă duc să văd «Cei patruzeci de hoţi[2]»“, îşi spuse, „şi dansul domnişoarei Decamp“.

Şi astfel se strecură pe vârful picioarelor şi dispăru fără a-şi mai trezi părintele.

— Uite că Joseph pleacă, spuse Amelia care privea pe fereastra deschisă de la salon, în timp ce Rebecca le cânta la pian.

— Domnişoara Sharp l-a speriat, spuse doamna Sedley. Săracul Jos, de ce-o fi el atât de timid?

[1] Bulevard care traversează Londra de la nord la sud, trecând prin centrul oraşului.

[2] „The Forty Thieves“ (orig.) – operă burlescă de pantomimă, jucată prima oară în 1878, la Beefsteak Club în Londra.

4
Punga de mătase verde

Săracul Jos rămase şocat două-trei zile, timp în care nici măcar nu dădu pe-acasă, dar nici domnişoara Sharp nu-i pomeni numele. Tânăra se arătă plină de recunoştinţă faţă de doamna Sedley, peste măsură de încântată la bazaruri şi nespus de captivată la teatru, în general oriunde o lua amabila doamnă. Într-o zi, Amelia nu putu să onoreze o serată, la care cele două tinere fuseseră invitate, din cauza unei dureri de cap, şi nimic nu reuşi să o convingă pe prietena ei să meargă fără ea.

— Cum? Tu care le-ai arătat orfanilor, pentru prima dată în viaţa lor, ce înseamnă dragostea şi bucuria – tocmai tu să renunţi? Nici gând!, spuse Rebecca ridicându-şi ochii verzi, plini de lacrimi, spre tavan.

Doamna Sedley nu putu decât să recunoască faptul că prietena fiicei sale avea, la rândul ei, un suflet deosebit.

Cât despre glumele domnului Sedley, Rebecca râdea cordial, la fiecare dintre ele, ceea ce-l încântă şi-l înduioşă nespus de mult pe gentlemanul plin de viaţă. Dar domnişoara Sharp nu era adorată doar de cei mai importanţi membri ai familiei. O cucerise pe doamna Blenkinsop prin faptul că se arătă interesată de gemul de fragi pus pentru iarnă, care tocmai ce se pregătea la bucătărie; persevera în a-l numi pe Sambo „domnule" sau „domnule Sambo", spre satisfacţia servitorului; şi se

scuza cu atâta candoare şi umilinţă faţă de servitoare pentru deranjul cauzat de fiecare dată când suna din clopoţel, încât toţi cei de la bucătărie erau la fel de fermecaţi de ea pe cât erau cei din salon.

Odată, cercetând nişte desene pe care Amelia le trimisese acasă de la şcoală, Rebecca dădu peste unul care o făcu numai-decât să izbucnească în lacrimi şi să părăsească încăperea. Se întâmpla în ziua în care Jos Sedley îşi făcu apariţia a doua oară.

Amelia fugi după prietena ei ca să afle cauzele acelei ieşiri, dar se întoarse singură, puţin tulburată şi ea.

— Ştii mamă, tatăl ei ne-a fost profesor de desen şi obişnuia să ne facă el cele mai reuşite părţi din desene.

— Draga mea! Dacă nu mă înşel, întotdeauna am auzit-o pe domnişoara Pinkerton spunând că el nu se atingea de creaţiile voastre, ci doar le... încadra.

— Se spune înrăma, mamă. Rebecca şi-a amintit de desen şi de tatăl ei lucrând la el, iar amintirile au luat-o pe nepregătite, şi ştii...

— Săraca fată, e sensibilă din cale-afară, spuse doamna. Aş vrea să mai poată sta cu noi încă o săptămână.

— E la fel de vicleană precum domnişoara Cutler, pe care o întâlneam la Dumdum, doar că puţin mai blondă. Acum e măritată cu Lance, chirurgul de la artilerie. Să ştii că odată, Quintin, de la numărul paişpe, m-a...

— Joseph, ştim povestea, se amuză Amelia. Nu te mai deranja să ne-o spui din nou. Dar poţi să o convingi pe mama să-i scrie domnului Crawley să o învoiască încă o săptămână pe Rebecca. Uitaţi-o că vine. Are ochii roşii de-atâta plâns.

— Mă simt mai bine acum, zise fata afişând cel mai candid surâs, acceptând mâna bunei doamne Sedley şi sărutându-i-o respectuos. Ce amabili sunteţi cu toţii faţă de mine. Toţi, râse, cu excepţia dumitale, domnule Joseph.

— A mea?, sări Joseph meditativ şi distant. Cerule mare! Doamne fereşte, domnişoară Sharp!

— Ba da; cum de-aţi putut fi atât de crud încât să mă faceţi să mănânc ardeiul acela iute, în prima zi în care ne-am cunoscut? Dumneavoastră nu sunteţi la fel de amabil cu mine precum e scumpa mea Amelia.

— El nu te cunoaşte la fel de bine, spuse tare Amelia.

— Am să mă pun împotriva tuturor celor care te supără, draga mea, spuse mama.

— Curry-ul a fost extraordinar, pe legea mea, zise Jos serios. Poate n-a avut chiar destul suc de lămâie; cred că nu.

— Dar ardeii iuți?

— Sfinte Sisoe, ăia chiar că te făceau să-ți dea lacrimile, izbucni Jos într-un hohot de râs, dat fiind ridicolul situației, dar, ca de obicei, se potoli la fel de brusc precum începuse.

— Data viitoare am să fiu mai atentă când vă las să faceți alegerea în locul meu, declară Rebecca, şi coborâră din nou cu toții la cină. Nu credeam că bărbații au o plăcere în a provoca necazuri fetelor neajutorate.

— Pentru Dumnezeu, Rebecca, nu ți-aş face rău pentru nimic în lume.

— Nu, ştiu că nu, şi mâna ei micuță o apăsă pe-a lui, mai tandru ca niciodată, şi şi-o retrase puțin speriată; se uită preț de o clipă în ochii lui, apoi la carpetele de pe jos; n-aş putea spune că inima lui Jos n-a tresărit puțin, involuntar, timid, plină de candoare, el gândindu-se la momentul în care avea să se despartă de această fată simplă.

Era un progres; şi tocmai de aceea, probabil că unele doamne, fără îndoială onorabile şi extrem de rafinate, au să critice situația drept una lipsită de scrupule, dar vedeți dumneavoastră, săraca Rebecca trebuia să se îngrijească de-atât de multe pentru ea însăşi. Când cineva e prea sărac ca să plătească un servitor, în ciuda eleganței pe care o afişează, trebuie să-şi curețe încăperile de unul singur; când o fată nu o are pe mama ei ca să se ocupe să-i găsească un tânăr, trebuie s-o facă ea de una singură. Şi, vai, ce bine că astfel de femei nu-şi pun prea des în valoare puterile pe care le au! Căci, altminteri, nu le-am putea face față. La un cât de mic semn că ar fi înclinate spre aşa ceva, bărbații se pleacă negreşit în fața lor: bătrâni sau pociți, oricum ar fi ei. Asta o spun cu mâna pe inimă. O femeie care are trecere în societate, fără a fi slută din cale-afară, se poate mărita cu cine pofteşte. Dar să fim recunoscători că aceste scumpe ființe sunt precum fiarele sălbatice – inconştiente de propriile lor forțe. Altminteri ne-ar înfrânge la modul cel mai absolut.

„Măi, să fie!", îşi zise Joseph când intrară în sufragerie. „Încep să mă simt întocmai cum eram la Dumdum cu domnişoara Cutler!" Pe parcursul cinei, domnişoara Sharp îi adresă multe cuvinte de alint, pe jumătate tandre, pe jumătate în glumă. Căci deja se considera îndeajuns de familiară cu gazdele ei, iar fetele se iubeau ca şi cum ar fi fost surori. Adesea se întâmplă asta tinerelor fete, dacă ajung să stea în aceeaşi casă mai mult de zece zile.

Şi parcă pentru a înlesni şi mai mult planurile Rebeccăi – ce face Amelia? Îi aminteşte fratelui ei de o promisiune pe care acesta i-o făcuse cu ocazia vacanţei de Paşte, cu un an înainte:

— Când eram încă la şcoală..., adăugă ea veselă.

Era vorba de o promisiune cum că Joseph are să o ducă la Vauxhall[1].

— Acum, că Rebecca e cu noi, este exact momentul potrivit.

— Minunat!, sări Rebecca gata să bată din palme, dar stăpânindu-se şi liniştindu-se, ca o fată cuminte ce era.

— În seara asta nu e momentul potrivit, spuse Jos.

— Atunci, mâine.

— Mâine, tatăl tău şi cu mine cinăm în oraş, zise doamna Sedley.

— Doar nu crezi c-am să merg şi eu la Vauxhall, doamnă Sedley, sări soţul, sau că tu, femeie în vârstă şi cu formele dumitale, ai să scapi din locul ăla plin de umiditate fără o răceală zdravănă?

— Copiii trebuie să fie însoţiţi de cineva.

— Să meargă Jos, râse tatăl, dar până şi domnul Sambo, care stătea mai la o parte, izbucni în râs, motiv pentru care săracul Jos era aproape pe punctul de a comite patricid. Desfaceţi-i corsetul, continuă fără milă bătrânul. Domnişoară Sharp, aruncaţi-i cu nişte apă pe faţă sau duceţi-l sus. Victimă nevrednică. Duceţi-l sus; e uşor ca un fulg!

— Dacă mai trebuie să suport astfel de cuvinte, domnul meu, am să...

[1] Grădină publică din Londra, printre cele mai importante locuri de distracţie începând cu mijlocul secolului al XVII-lea până în secolul al XIX-lea, când a fost închisă.

— Sambo, cheamă elefantul domnului Jos!, strigă tatăl. Trimiteți la bursa din Exter.

Dar, văzându-l pe Jos gata să izbcnească în lacrimi de supărare, bătrânul șugubăț încetă să mai râdă și luă mâna fiului într-a sa.

— La bursă, totul e-așa, Jos... Sambo, lasă elefantul și adu-ne câte o șampanie, mie și lui Jos. Nici Boney[1] însuși n-a ajuns într-o asemenea colivie, băiete!

O gură zdravănă de șampanie îl calmă pe Joseph și, mai înainte să golească sticla, din care bău două treimi de neputincios ce era, încuviință să le ducă pe domnișoare la Vauxhall.

— Fetele trebuie să aibă câte un cavaler cu ele, fiecare, remarcă bătrânul. Jos o să facă în așa fel încât să o lase pe Emmy prin mulțime, fiind prea absorbit de domnișoara Sharp. Trimiteți la numărul 96 și întrebați-l pe George Osborne dacă merge și el.

În acea clipă, habar n-am din ce motive, doamna Sedley se uită la soțul ei și începu să râdă. Ochii bărbatului sclipiră strengărește și o căutară pe Amelia. Iar fata, cu capul plecat, roși așa cum numai fetele de șaptesprezece ani știu să roșească. Domnișoara Rebecca Sharp nu roșise însă în viața ei – cel puțin de la opt ani, când bunica ei o prinsese furând gem din dulapul de bucătărie.

— Amelia ar face bine să scrie un bilețel, spuse tatăl, pentru ca George Osborne să vadă ce scris frumos a învățat la școala domnișoarei Pinkerton. Mai ții minte când i-ai scris să vină la „A douăsprezecea noapte“[2] și ai scris fără „z“, Emmy?

— Asta era acum mulți ani de zile, spuse Amelia.

— Parcă ar fi fost ieri, nu-i așa, John?, se adresă doamna Sedley soțului.

În aceeași seară, într-o conversație petrecută în încăperea din față a unui baldachin decorat din plin cu modele indiene, fantastice, acoperit cu stambă de o nuanță trandafirie foarte plăcută, în interiorul căreia se afla o saltea cu două perne, și cu două fețe rumene, câte una pe fiecare pernă, împodobite una cu o scufie dantelată, alta cu o simplă bonetă de bumbac

[1] Poreclă dată de englezi lui Napoleon Bonaparte, din cauza staturii mici și a lipsei sale de respect.

[2] Piesă de William Shakespeare.

cu un ciucure la capăt – deci, într-un astfel de baldachin, doamna Sedley îşi luă soţul la rost pentru purtarea lui faţă de sărmanul Jos.

— A fost foarte mişeleşte din partea dumitale să-l muştruluieşti pe săracul băiat, domnule Sedley.

— Draga mea, se apără bărbatul, care purta o scufie cu ciucure de bumbac, Jos e cu mult mai mândru decât ai să fii tu cât oi trăi, şi asta nici nu mai încape îndoială. Deşi, acum mai bine de treizeci de ani, în anul 178..., nici nu mai ştiu când a fost, probabil că aveai tot dreptul să fii vanitoasă, nu zic nu. Dar îmi pierd răbdarea cu Jos şi modestia lui simandicoasă. Tot timpul se gândeşte numai la el, dragă, şi la cât este el de special. Fără îndoială că o să avem necazuri cu el. E clar că prietena lui Emmy îi face ochi dulci cum se pricepe ea mai bine; şi, dacă ea nu pune mâna pe el, o să vină alta. Feciorul ăsta e sortit să fie o pradă pentru femei, la fel cum eu sunt sortit să mă duc la bursă zi de zi. Slavă cerului că nu s-a întors cu o noră de culoare, draga mea. Şi fii atentă că prima femeie care o să-l vâneze o să şi pună mâna pe el.

— Fiinţa aceea delicată are să plece mâine, spuse soţia plină de vervă.

— De ce ea şi nu alta? Oricum, fata e din rasa noastră. Nu-mi pasă cu cine se însoară. Să-şi facă pe plac.

După care cele două glasuri amuţiră, mai bine spus fură acoperite de melodia deloc romantică a sforăitului, iar până când clopotele bătură ceasul deşteptării şi un servitor veni să-i trezească, tăcerea învălui toată casa lui John Sedley, lord peste Russell Square şi peste bursă.

Dimineaţa, eleganta doamnă Sedley nu se mai gândea să-şi pună în aplicare ameninţările ce-o priveau pe domnişoara Sharp. Căci nimic nu e mai sincer, mai natural sau mai justificat ca gelozia maternă. Şi totuşi, doamna Sedley nu îndrăznea să creadă că micuţa, umila, graţioasa şi delicata guvernantă s-ar uita la o figură atât de magnifică precum preceptorul de la Boggley Wollah. Trimiseseră cererea de prelungire a şederii tinerei şi ar fi fost greu să caute, dintr-odată, un motiv ca s-o alunge din casă. În plus, ca şi cum toate lucrurile conspirau în favoarea bunei Rebecca, chiar elementele naturii intervenirăîn ajutorul ei (cu toate că ea iniţial nu voise a le recunoaşte

influența). Astfel, în seara stabilită pentru întâlnirea de la Vauxhall, George Osborne veni la cină. Bătrânii plecaseră să cineze, la invitația consilierului Balls, la Highbury Barn, se întâmplă să se pornească o furtună teribilă, așa cum numai la Vauxhall se poate întâmpla. Drept urmare, tinerii fură obligați să rămână acasă. Domnul Osborne nu se arătă câtuși de puțin deranjat de situație. Împreună cu Joseph Sedley, bău o cantitate bunicică de vin de porto, numai ei doi, între patru ochi, în sufragerie. Sedley îi povesti cele mai bune istorii indiene pe care le avea, căci în compania bărbaților era extrem de darnic la vorbă. După care, domnișoara Amelia Sedley făcu onorurile în salonaș – cei patru petrecură o seară atât de plăcută, încât se declarară chiar fericiți că plouase și că fusese nevoie să-și anuleze vizita la Vauxhall.

Osborne era finul lui Sedley și făcea parte din familie de douăzeci și trei de ani. La șase săptămâni primise în dar de la John Sedley o cupă de argint; la șase luni, o jucărie de coral cu fluier și clopoței; iar de-atunci, toată copilăria, fusese „cadorisit" în mod regulat de bătrân la fiecare Crăciun. Iar când venise vremea să meargă la școală, își amintea prea bine că Joseph Sedley îl altoise zdravăn, pe când acesta din urmă era un flăcău mare, iar George, un puști de zece ani. Într-un cuvânt, aceste dovezi de bunătate și contactele dintre ei îi permiteau lui George să fie cât de cât familiarizat cu cei din familia Sedley.

— Îți amintești ce te-ai înfuriat când ți-am tăiat ciucurii de la cizmele de piele Hessian și cum domnișoara... Amelia m-a salvat de la o bătaie, căzând în genunchi și implorându-te să nu mă bați?

Jos își amintea prea bine acea scenă interesantă, dar se jură că o uitase complet.

— Atunci, îți amintești când ai venit într-o șaretă la doctorul Swishtail să mă vezi, înainte să pleci în India, și cum mi-ai dat o jumătate de guinee și m-ai bătut pe creștet? Întotdeauna am avut impresia că ai doi metri și m-a șocat la întoarcerea ta din India să văd că nu ești mai înalt decât mine.

— Ce frumos din partea domnului Sedley să meargă la școală la dumneata și să-ți dea banii!, exclamă Rebecca deosebit de încântată.

— Da, asta după ce că-i tăiasem ciucurii de la cizme. Băieţii nu uită niciodată cadourile primite la şcoală, şi nici pe cei care le-au făcut.

— Ador cizmele din piele Hessian, remarcă Rebecca.

Jos Sedley, extrem de mândru de picioarele lui, întotdeauna cu aceste încălţări orientale după el, se arătă foarte satisfăcut de compliment şi îşi retrase picioarele sub scaun.

— Domnişoară Sharp, sări George Osborne, fiind o artistă atât de pricepută, ar trebui să faceţi un tablou măreţ, istoric, cu cizmele. Sedley ar purta cizmele din piele de căprioară, ţinând în mână o cizmă retezată. În cealaltă mână ar avea gulerul meu. Amelia o să fie îngenuncheată alături de el, cu mânuţele împreunate către cer. Iar tabloul să aibă un titlu măreţ, alegoric, la fel cum au frontispiciile din Medulla sau din abecedare.

— N-o să am timp să-l fac cât stau aici. Am să-l pictez după ce... plec, spuse ea cu glas scăzut, arătându-se atât de tristă şi de neputincioasă, încât toată lumea înţelese soarta ei crudă şi greutatea cu care aveau să se despartă de ea.

— Dar ai putea să rămâi mai multă vreme, îi răspunse Amelia.

— De ce?, se întristă cealaltă şi mai tare. Ca să fiu şi mai tristă... nefericită că trebuie să vă părăsesc?, adăugă şi-şi întoarse faţa de la ei.

Amelia dădu frâu liber slăbiciunii ei naturale, adică lacrimilor, despre care deja am spus că era unul dintre defectele acestui sufleţel. George Osborne le privi pe cele două mişcat şi curios, în vreme se Joseph Sedley lăsă să-i scape ceva asemănător cu un suspin, plecându-şi ochii spre cizmele lui preferate din piele Hessian.

— Haideţi să facem puţină muzică, domnişoară Sedley... Amelia, sugeră George, care în acea clipă simţi un extraordinar, aproape irezistibil, impuls să o strângă în braţe pe cea menţionată mai sus şi să o sărute în faţa celor prezenţi.

Fata îl privi un moment; şi probabil că aş minţi să spun că cei doi s-au îndrăgostit chiar în acea clipă, deoarece fuseseră crescuţi de părinţi tocmai cu acest scop, iar nunta lor fusese anunţată de nenumărate ori în zece ani. Trecură la pianul situat în fundul salonului, cum sunt mai toate pianele. Fiind

destul de întuneric, domnișoara Amelia, în cel mai natural mod posibil, își puse mâna într-a domnului Osborne, care, desigur, vedea printre scaune și taburete mai bine decât ea. Însă această înțelegere îl lăsă pe domnul Joseph Sedley tête-à-tête, la măsuța din salon, cu Rebecca, aceasta fiind preocupată să coasă o punguță din mătase verde.

— Nu e nevoie să vă întreb secrete de familie, spuse ea. Ale lor sunt lesne de ghicit.

— De-ndată ce se vede la cârmă, totul merge ca uns. George Osborne e un băiat minunat.

— Iar sora dumitale e cea mai agreabilă persoană din lume. Ferice de cel care-o va cuceri!, oftă domnișoara Sharp.

Când două persoane necăsătorite se întâlnesc și discută chestiuni delicate ca acelea de mai sus, între ei se stabilește o atmosferă de mare confidențialitate și intimitate. Nu e nevoie să mai redăm aici conversația care se petrecu între domnul Sedley și tânăra domnișoară, căci aceasta, judecând după cei care luau parte la ea, nu era tocmai inteligentă sau elocventă, cum de altfel rar se întâmplă în cercuri restrânse sau oriunde altundeva, cu excepția romanelor scrise cursiv și ingenios. Cum în camera cealaltă era muzică, discuția se desfășură cu glas scăzut, prietenesc, cu toate că cei doi de-alături n-ar fi fost deranjați indiferent cât de tare s-ar fi vorbit, într-atât erau de preocupați cu ale lor.

Poate pentru prima oară în viață, domnul Sedley se pomeni vorbind unei persoane de alt sex fără pic de timiditate sau ezitare. Domnișoara Rebecca se interesă mult despre India, ceea ce-i oferi lui ocazia de a povesti multe lucruri despre sine și despre țara respectivă. Îi descrise balurile de la Oficiul Guvernamental, despre cum cei de-acolo se răcoreau pe caniculă, cu ajutorul pankah-urilor[1], al evantaielor și al altor mijloace. Vorbi foarte ironic despre câțiva scoțieni din subordinea lordului Minto[2], guvernatorul general. Apoi îi descrise o vânătoare de tigri și cum cornacul elefantului său fusese smuls

[1] Tip de evantai portabil din anumite frunze; ulterior, tip de evantai agățat de tavan.

[2] Titlu de onoare dat, începând cu 1813, urmașilor lui Gilbert Elliot-Murray-Kynynmoun, primul baron Minto. Fiul cel mare al acestuia a devenit guvernator general al Indiei.

din scaun de una dintre fiarele înfuriate. Cât de încântată se arătă domnişoara Rebecca la adresa balurilor şi cât de frumos râse la poveştile despre *aides-de-camp*[1], numindu-l pe domnul Sedley o fiinţă răutăcioasă şi sarcastică; şi ce speriată se arătă la auzul poveştii cu elefantul!

— De dragul mamei tale, domnule Sedley, de dragul prietenilor, promiteţi-mi că nu mai mergeţi niciodată într-o asemenea expediţie îngrozitoare!

— Vai, domnişoară Sharp, îşi trase el gulerul în sus, pericolul face ca sportul să fie cu atât mai plăcut.

Fusese o singură dată la o astfel de vânătoare de tigri, tocmai la cea cu accidentul, când ajunsese acasă pe jumătate mort, nu din cauza unui tigru, ci de frică. Dar, pe măsură ce vorbea, devenea tot mai îndrăzneţ şi chiar găsi curajul s-o întrebe pe domnişoara Rebecca pentru cine cosea punguţa de mătase verde. Era, de altfel, surprins şi mulţumit de stilul elegant şi familiar pe care-l afişa.

— Pentru oricine şi-o doreşte, răspuse fata privindu-l cuceritor de tandru.

— O, domnişoară Sharp, începu Sedley pe cale de a da frâu liber unuia dintre cele mai elocvente discursuri.

Dar tocmai atunci, în camera alăturată, melodia se opri, iar el îşi auzi propriul glas şi-şi curmă vorbele, înroşindu-se, după care îşi suflă foarte agitat nasul.

— L-ai mai auzit pe fratele tău mai elocvent ca acum?, îi şopti domnul Osborne Ameliei. Prietena ta face minuni.

— Cu atât mai bine, spuse ea, care, ca mai toate femeile care merită osteneala, avea pasiunea de a face şi desface, şi-ar fi încântat-o ca Joseph să se întoarcă în India cu o soţie.

În decursul acelor zile, ea însăşi discutase foarte mult cu Rebecca, încurajată de o caldă prietenie faţă de aceasta, şi-i descoperise o mie de virtuţi şi calităţi pe care nu le observase cât timp fuseseră împreună la Chiswick. Căci afecţiunea tinerelor doamne una faţă de cealaltă creşte la fel de repede precum vrejul de fasole peste noapte. Nu e vina lor că, după căsătorie, acest *Sehnsucht nach der Liebe*[2] se pierde. Adică ceea ce sentimentaliştii, care se lăfăie în vorbe mari, ar numi

[1] Aghiotanţi (lb. franceză).

[2] Dor arzător de dragoste (lb. germană).

aspirație către ideal, dar care înseamnă pur și simplu că femeile nu sunt, de regulă, mulțumite până ce nu au un soț și copii asupra cărora să-și îndrepte toată afecțiunea, pe care altfel o împart altcuiva, dar în schimbul a tot felul de flecuștețe.

Sfârșind micul ei repertoriu de cântece, sau poate lipsind prea mult din salon, domnișoara Amelia crezu de cuviință să o roage pe prietena ei să cânte de data asta.

— Nu m-ai fi ascultat pe mine dac-ai fi auzit-o întâi pe Rebecca, spuse ea domnului Osborne (cu toate că știa că nu e adevărat).

— Mă simt dator să o avertizez pe domnișoara Sharp totuși că, indiferent dacă ai sau nu dreptate, eu tot pe tine te consider cea mai talentată din lume.

— Ai să vezi tu.

Joseph Sedley se arătă foarte amabil și duse lumânările la pian. Osborne lăsă a se înțelege că i-ar fi surâs să stea și pe întuneric, dar domnișoara Sedley refuză, amuzată, a-i mai ține companie altfel, așa că cei doi îl urmară pe domnul Joseph. Rebecca știa să cânte mult mai bine decât prietena ei (deși, bineînțeles, că Osborne era liber să-și păstreze părerea) și se întrecu pe sine, chiar și spre mirarea Ameliei, care n-o mai auzise niciodată pe prietena ei cântând atât de frumos. Rebecca alese un cântec franțuzesc, pe care Joseph nu-l înțelese câtuși de puțin, pe care George mărturisi că nu-l pricepe, apoi alte câteva balade simple, la modă cu patruzeci de ani în urmă, în care lupii de mare de origine britanică, regele, biata Susan, Mary cea cu ochi albaștri, și alții asemenea erau temele principale. Nu erau prea strălucite din punct de vedere muzical, dar aveau obișnuitele apeluri la sentimente, pe care oamenii le înțeleg mai bine decât acele *lagrime, sospiri* și *felicità*[1] ale stilului lui Donizzetti[2] cu care ne delectăm în ziua de azi.

Între cântece se purtară discuții romantice, potrivite cu subiectul melodiilor, pe care Sambo, aducând ceaiul, bucătăreasa – încântată, și chiar domnișoara Blenkinsop, menajera, îndrăzniră a le asculta de pe hol.

[1] Lacrimi, suspine și fericire (it.).

[2] Domenico Gaetano Maria Donizzetti (1797–1848) – compozitor italian de muzică cultă și în special de operă.

Printre aceste cântecele, pe finalul concertului, era unul care spunea astfel:

Ah, negru şi pustiu e câmpul
Ah! Puternică furtuna,
Dar adăpost e-acum coliba
Când focul arde-n vatră-ntruna.
Un biet orfan trecu pe drum
Zări lumini şi flacără vioaie,
Iar vântul aspru i se păru
Stând în zăpada care continua să cadă.
Cei dinăuntru l-au văzut
Abia mişcându-se, obosit.
O voce blândă l-a chemat
Şi chipuri calde l-au primit.
În zori, copilul a plecat,
Iar focul arde-n şemineu.
Drumeţ cel trist, te-ajute Cerul,
C-afară şuieră furtuna.

Era senzaţia acelui „Când eu n-am să mai fiu" despre care am vorbit mai devreme. Pe ultimele versuri, glasul cu tonalităţi grave al domnişoarei Sharp se pierdu. Cu toţii înţeleseră aluzia la plecarea ei şi la statutul ei de copil orfan. Joseph Sedley, un pasionat de muzică, se înmuiase tot şi ascultase fermecat, iar finalul cântecului îl marcă profund. Dacă-ar fi avut curaj şi dacă George şi domnişoara Sedley ar fi rămas în cealaltă cameră, după cum sugerase George înainte, anii de burlăcie ai lui Joseph Sedley ar fi luat sfârşit, iar romanul acesta n-ar mai fi fost scris în veci. Dar, încheind, Rebecca se ridică de la pian, întinse mâna spre Amelia şi o conduse în salonul luminat. Chiar în acea clipă apăru şi domnul Sambo cu o tavă cu sandviciuri, jeleu, câteva pahare sclipitor de curate şi nişte carafe, pe care Joseph Sedley le ochi numaidecât. Când adulţii se întoarseră de la cină, îi găsiră pe tineri atât de prinşi în discuţiile lor, că nici nu auziseră trăsura. Domnul Joseph tocmai spunea:

— Draga mea domnişoară Sharp, o linguriţă de jeleu ca să vă răsplătesc pentru reprezentaţia fabuloasă... şi fermecătoare.

— Bravo, Jos!, spuse domnul Sedley.

Iar Jos, auzind batjocura și bine cunoscutul glas, se cufundă în tăcere și plecă imediat. Însă dormi profund, fără să se gândească dacă e sau nu îndrăgostit de domnișoara Sharp. Pasiunea iubirii nu se încurca niciodată cu pofta de mâncare sau lenevia domnului Joseph Sedley; în schimb, își zise c-ar fi fost minunat să mai audă astfel de cântece după Cutcherry, cât de *distinguée*[1] era Rebecca, cât de bine vorbea franceza, spre deosebire chiar și de soția guvernatorului general, și ce senzație ar face ea la balurile din Calcutta. „E clar că mica diavoliță s-a îndrăgostit de mine", gândi el. „Are tot atâta avere ca majoritatea celor care vin în India. Aș putea merge chiar mai departe, și mai rău!" Și așa adormi.

Nu mai e nevoie să spunem că domnișoara Sharp nu închise ochii, gândindu-se dacă el are să vină sau nu a doua zi. Veni și ziua următoare, iar domnul Joseph Sedley își făcu apariția înainte de prânz. Niciodată nu mai apăruse la un asemenea ceas în Russell Square. George Osborne se afla deja acolo (încercând întristat să o înveselească pe Amelia, care scria celor douăsprezece prietene de la Chiswick Mall), iar Rebecca lucra la cusătura din ziua precedentă. Când litiera lui Jos trase la scară, după ce acesta ciocăni zgomotos la ușă și dădu buzna înăuntru, cum îi era obiceiul, și începu să urce scările spre salonaș, Osborne și domnișoara Sedley schimbară priviri cu subînțeles. Apoi, cei doi se uitară zâmbitori spre Rebecca, ai cărei obraji se îmbujoraseră, de altfel, și ale cărei bucle blonde acopereau cusătura. Ce repede îi bătu inima în clipa în care Joseph intră – Joseph pufăind din pipă, încălțat în cizmele care scârțâiau de curate ce erau; Joseph, îmbrăcat într-un sacou nou, tot roșu la față de căldură și emoție, îmbujorat, ascunzându-se după cravata înfoiată. Un moment de mare emoție pentru toată lumea; în ceea ce-o privește pe Amelia, cred că era chiar mai speriată decât cei în cauză.

Sambo, care deschisese larg ușa anunțând sosirea domnului Joseph, îl urmă pe acesta cu un rânjet, ținând în mână două minunate buchete de flori, pe care cavalerul binevoise a le cumpăra în aceeași dimineață din Piața Covent Garden – nu

[1] Distinsă (fr.).

erau chiar aşa de mari precum buchetele pe care doamnele le cumpără în zilele noastre, împachetate în hârtie colorată în formă conică; dar tinerele domnişoare au fost oricum încântate de cadou, când Joseph oferi câte un buchet fiecăreia, făcând şi o plecăciune adâncă:

— Bravo, Jos!, aprecie Osborne.

— Mulţumesc, dragul meu Joseph, spuse Amelia gata să-l sărute, dacă el ar fi avut măcar atâta minte încât să o lase (iar pentru un sărut din partea unei fiinţe atât de drăguţe ca Amelia, eu unul aş fi gata să cumpăr toată sera domnului Lee, pe loc).

— O, ce flori divine; di-vi-ne!, exclamă domnişoara Sharp mirosindu-le delicat, ducându-le la piept, apoi aruncându-şi ochii în sus, extaziată.

Probabil că mai întâi se uitase în buchet să vadă dacă nu cumva există şi vreun *billet-doux*[1] printre flori; dar nu era nimic.

— La Boogley Wollah se vorbeşte şi limbajul florilor?, se interesă Osborne amuzat.

— Aiurea!, răspunse tânărul romantic. Le-am luat de la Nathan: mă bucur că vă plac. Şi, Amelia scumpa mea, am cumpărat şi un ananas, pe care i l-am dat lui Sambo. Să-l mâncăm; e foarte răcoritor şi plăcut pe vremea asta înăbuşitoare.

Rebecca spuse că ea nu mai gustase niciodată ananas şi-şi dorea mai mult ca orice să încerce.

Astfel, discuţia continuă. Sub un pretext oarecare, Osborne părăsi încăperea, după care plecă şi Amelia, probabil ca să supravegheze tăierea ananasului. Iar Jos rămase cu Rebecca; aceasta îşi reluase lucrul de mână, iar andrelele metalice şi mătasea verde fremătau între degetele ei albe, subţiri.

— Ce cântec frumos, extraordinar de frumos, aţi cântat aseară, scumpa mea domnişoară Sharp, spuse preceptorul. Aproape că m-aţi făcut să plâng, pe cinstea mea.

— Asta pentru că aveţi o inimă bună, domnule Joseph. Şi cred că toţi cei din familia Sedley au.

— M-a ţinut treaz toată noaptea; am încercat să-l fredonez azi-dimineaţă în pat, pe legea mea. Gollop, doctorul, a venit

[1] Bileţel de dragoste (fr.).

pe la unsprezece (după cum știți, sunt bolnav și vine să mă consulte zi de zi) și, slavă cerului, am reușit să-l cânt. Ca un sturz.

— Vai, ce simpatic sunteți! Vreau să vă aud!

— Pe mine? Nu, dumneavoastră să-l cântați.

— Acum nu, domnule Sedley, oftă ea. Nu mă ridic la trăirile ce trebuie exprimate. În afară de asta, trebuie să termin punguța. Vreți să mă ajutați?

Și înainte să-și dea seama cum domnul Joseph Sedley, din serviciul Companiei Indiilor Orientale, se puse tête-à-tête cu tânăra domnișoară, privind-o ucigător de pătimaș – cu brațele deschise spre ea, ca și cum ar fi implorat-o, cu mâinile împleticite într-o pânză de mătase verde, pe care ea o desfăcea.

În această poziție romantică îi găsi Amelia pe cei doi, când intră să anunțe că masa e pregătită. Sulul de mătase tocmai ce fusese depănat, fără ca domnul Jos să fi scos vreun cuvânt.

— Sunt sigură că o s-o facă în seara asta, draga mea, spuse Amelia presând mâna Rebeccăi.

Iar Sedley, la rândul lui, se împăcase cu sine: „Am să-i pun întrebarea la Vauxhall."

5
Dobbin al nostru

Cearta lui Cuff cu Dobbin şi finalul ei neaşteptat vor rămâne multă vreme în amintirea tuturor băieţilor educaţi la renumita şcoală a doctorului Swishtail. Cel de-al doilea (poreclit şi prostul Dobbin sau tâmpitul Dobbin, sau în multe alte feluri) era cel mai tăcut, stângaci şi, pe câte se pare, cel mai anost dintre toţi tinerii de la şcoala doctorului Swishtail. Tatăl lui era băcan în oraş şi se spunea că fusese primit la academie pe baza a ceea ce el numea „principii de reciprocitate" – adică plata pentru cazare şi educaţie o făcea tatăl său, în bunuri, nu în bani. Iar el stătea acolo – mai mult în fundul clasei, cu pantalonii şi jacheta cârpite, prin cusăturile cărora îi ieşeau oasele noduroase – în schimbul câtorva kilograme de ceai, zahăr, săpun, prune (din care o foarte mică parte ajungea pentru plăcintele de la cantina şcolii) sau a altor mărfuri. Una din zilele îngrozitoare pentru tânărul Dobbin fu când unul dintre tinerii din academie, care fugise în oraş în căutare de halviţă şi cârnaţi, văzuse căruţa de la Dobbin & Rudge, băcani şi negustori de untdelemnuri, str. Thames, Londra, la poarta doctorului, în timp ce descărca din cutiile cu produsele cu care prăvălia făcea comerţ.

După această întâmplare, tânărul Dobbin n-a mai avut pace. Asupra lui s-au abătut glume care de care mai groaznice şi mai nemiloase.

— Salut, Dobbin, zise unul într-o zi, uite ce zice în ziare. Preţul zahărului creşte, băiete.

Alt băiat punea şi un preţ.

— Dacă o jumătate de kil de lumânări din seu de oaie costă şapte pence şi jumătate, oare cât o costa Dobbin?

Şi întreg cercul de mişei râdea în hohote, dimpreună cu portarul, şi toţi ceilalţi, care considerau că vânzarea de produse cu de-amănuntul era o meserie ruşinoasă, infamă, care merita dispreţul şi batjocura din partea adevăraţilor gentlemeni.

— Tatăl tău e şi el un simplu negustor, Osborne, îi spuse Dobbin între patru ochi băiatului care provocase furtuna asupra lui.

La care acesta din urmă răspunse mândru:

— Tata e un gentleman şi ştie să-şi ţină rangul.

După care domnul William Dobbin se retrase într-o construcţie izolată din curte, unde-şi petrecu jumătate din vacanţă, în cea mai cruntă întristare şi supărare. Care dintre noi nu ne amintim de ore întregi de astfel de necazuri copilăreşti? Cine nu simte nedreptatea, cine nu se cutremură în faţa calomniei; cine nu are un simţ al injustiţiei într-atât de dezvoltat şi o recunoştinţă mai mare pentru bunătate, decât un băiat cu suflet cald?

Şi câte astfel de suflete delicate nu degradăm, înstrăinăm, torturăm, din cauza unor slabe cunoştinţe de aritmetică sau a nenorocitelor cuvinte latineşti?

William Dobbin, incapabil a învăţa bazele limbii mai sus menţionate, aşa cum apar ele în minunata „Gramatică latină" de la Eton, a fost nevoit să rămână printre ultimii elevi ai doctorului Swishtail, fiind luat în mod constant în derâdere de colegii mai mici cu feţişoare rozalii şi şorţuleţe, pe când el urca împreună cu clasa inferioară, arătând ca un gigant printre ei, cu privirea lui plecată, stupefiată, cu manualele cu file boţite şi cu pantalonii strâmţi. Toţi copiii, mici sau mari, râdeau de el. Îi coseau pantalonii, chiar dacă erau deja prea strâmţi. Îi tăiau chingile de la pat. Răsturnau găleţile sau băncile ca el să-şi rupă coastele, împiedicându-se, ceea ce se întâmpla mai tot timpul. Îi trimiteau pachete cu săpun şi lumânări. Niciun copil nu a scăpat ocazia să-şi bată joc de Dobbin; iar el îndura totul cu răbdare, cu desăvârşire, mut şi nenorocit.

Pe de altă parte, Cuff era șeful și cel mai dandy băiat de la seminarul Swishtail. Aducea vin pe furiș. Se bătea cu băieții de la oraș. I se trimiteau ponei ca să plece sâmbetele acasă. Avea cele mai frumoase cizme din camera lui, cu care mergea la vânătoare în vacanțe. Avea o pușcă aurită și priza tutun ca doctorul. Fusese la operă și cunoștea piesele principalilor actori, preferându-l pe domnul Kean domnului Kemble. Te putea da pe spate recitând patruzeci de rânduri latinești într-o oră. Putea recita poezii în franceză. Ce altceva nu mai știa sau nu putea face? Se spunea că până și doctorul însuși se temea de el.

Incontestabil rege al școlii, Cuff îi domina pe ceilalți copii și-i tachina cu superioritatea lui măreață. Unul îi cremuia pantofii, altul îi prăjea pâinea, alții se dădeau de ceasul morții să-i arunce mingi la cricket în după-amiezile de vară.

Figs[1] era băiatul pe care-l disprețuia cel mai mult, cu toate că profita întotdeauna de el și se mulțumea doar să-i râdă în față, fără a încerca măcar să aibă o discuție. Într-o zi, fiind doar ei doi de față, au avut o altercație. Figs, singur în sala de clasă, se chinuia cu o scrisoare, iar Cuff a intrat peste el și i-a ordonat să meargă după un comision, cel mai probabil să-i aducă tarte.

— Nu pot spuse, Dobbin, vreau să-mi termin scrisoarea.

— Nu poți?, exclamă domnul Cuff înșfăcând foaia (cu multe cuvinte mâzgălite, unele scrise prost, pentru care Dobbin se muncise cine știe cât, se strofocase, plânsese; căci bietul copil îi scria mamei sale, care îl iubea, cu toate că era soție de băcan și locuia în cămăruța din fund, într-o dugheană pe strada Thames). Nu poți? De ce, mă rog? Nu-i poți scrie și mâine bătrânei Figs?

— Nu-i mai spune așa, se ridică Dobbin foarte agitat.

— Te duci sau nu?, strigă cel mai important elev din școală.

— Lasă jos scrisoarea. Gentlemenii nu citesc scrisorile altora.

— Ei bine, te duci acum?

— Nu. Și nu da, că te rup în bătaie, urlă Dobbin năpustindu-se asupra unei călimări din plumb, cu o expresie atât de îngrozitoare pe chip, încât domnul Cuff se opri, își suflecă

[1] Porecla lui Dobbin.

mânecile la loc, duse mâinile în buzunare şi se îndepărtă cu un rânjet.

Însă niciodată nu s-a mai amestecat în treburile personale ale băiatului de băcan; deşi, ca să spunem cinstit, de fiecare dată îl vorbea pe la spate cu mult dispreţ.

La câtva timp după această discuţie, se întâmplă ca, într-o după-amiază însorită, domnul Cuff să fie prin apropierea bietului William Dobbin. Acesta din urmă stătea în curte, citind cu voce tare din cartea lui favorită, „O mie şi una de nopţi", spre deosebire de restul copiilor, care preferau felurite sporturi – stătea singur şi destul de mulţumit. Dacă adulţii i-ar lăsa pe copii liberi; dacă dascălii ar înceta să-i mai necăjească; dacă părinţii n-ar mai ţine morţiş să le îndrume modul de gândire şi să le domine trăirile – acele trăiri şi gânduri care sunt un mister pentru noi toţi (căci cât de multe ştim despre copiii noştri, despre părinţii noştri, despre vecinul nostru, şi ce multe, minunate şi sfinte sunt gândurile nefericitului sau nefericitei pe care ai vrea să-i controlezi, spre deosebire de cele ale persoanelor anoste şi corupte care îi conduc?) – dacă, aşa cum spuneam, părinţii şi profesorii ar lăsa mai multă libertate copiilor, rezultatul ar fi satisfăcător.

Aşadar, William Dobbin uitase de lume şi se îmbarcase cu Sinbad Marinarul spre Valea cu Diamante, sau cu prinţul Ahmed şi zâna Peribanou[1] în acea peşteră minunată unde prinţul o găsise şi pe care tuturor ne-ar plăcea să o vedem, când auzi urletele unui copil şi se trezi din visare. Îl văzu pe Cuff în faţa lui, snopind în bătaie un băieţel.

Era tocmai băiatul care-l pârâse cu privire la căruţa cu produse; dar Dobbin nu purta pică, cel puţin faţă de cei tineri, prichindei.

— Cum ai îndrăznit, băiete, să spargi sticla?, se răstea Cuff la copil, învârtind deasupra capului o crosă de cricket.

Băiatul fusese instruit cum să sară peste zidul curţii (printr-un anume loc unde sticla spartă fusese luată şi pe unde exista o spărtură destul de mare), să fugă un sfert de milă ca să ia o jumătate de litru de *rum-shrub*[2] pe datorie, cum să treacă nevăzut de toţi spionii doctorului şi să ajungă din nou

[1] Personaje din „O mie şi una de nopţi".

[2] Băutură alcoolică uşoară, cu rom, populară în timpul Angliei coloniale.

pe terenul de joc. Însă, pe parcursul acestei curse, alunecase și spărsese sticla, vărsând conținutul, murdărindu-se și pe pantaloni. Astfel că apăru spășit în fața mai-marelui său, tremurând tot, deși vinovat.

— Cum ai îndrăznit s-o spargi?, spuse Cuff. Hoț netrebnic ce ești... Ai băut romul și acum te faci că ai spart sticla. Întinde mâna.

Și-l lovi cu putere și cu zgomot peste palmă. Se auzi un scâncet. Dobbin ridică ochii. Zâna Peribanou zbură înapoi în cea mai ascunsă peșteră, dimpreună cu prințul Ahmed; pasărea Roc se furișă nevăzută cu marinarul Sinbad din Valea cu Diamante, departe printre nori; iar bunul William era pus față în față cu viața de zi cu zi – un băiat mai mare care-l bătea pe unul mai mic, fără motiv.

— Ține și mâna cealaltă!, tună Cuff spre copilul al cărui chip era desfigurat de durere.

Dobbin, în hainele lui prea strâmte, se cutremură și se îmbărbătă.

— Na, drăcie de copil!, urlă Cuff, și din nou îl plesni peste palmă.

Nu vă îngroziți, tinere doamne, orice băiat de la școala publică a pățit la fel. Copiii voștri au să facă și-au să pățească asemenea, cel mai probabil.

Lovi din nou, iar Dobbin se ridică. N-aș putea spune care au fost motivele lui. Maltratarea în cadrul școlilor publice e la fel de legală ca biciuirea în Rusia. Ar fi nepotrivit cu statutul său ca un gentleman să se opună pedepsei (într-un fel sau altul). Probabil că sufletul naiv al lui Dobbin se revolta împotriva acelei dovezi de tiranie; sau poate că în mintea lui stăruia dorința de răzbunare, cauză din care dorea să se măsoare în forțe cu acel splendid rebel și tiran, care avea de partea lui toată gloria, mândria, spectacolul, circumstanțele, pancartele, sunetul de tobe și gărzile salutându-l. Dar, de oriunde i-ar fi venit imboldul, Dobbin sări în sus strigând:

— Cuff, stai pe loc; nu-l mai chinui. Altminteri o să...

— O să ce?, se miră celălalt de întrerupere. Întinde mâna, bestie mică ce ești!

— Am să-ți dau o bătaie cum n-ai mai avut parte în viața ta, răspunse Dobbin, iar micul Osborne, abia respirând, cu

ochii în lacrimi, se uită în sus spre el, uimit, nevenindu-i să creadă că acel băiat sărise dintr-odată în apărarea lui.

Mirarea lui Cuff nu era cu nimic mai prejos. Închipuiţi-vă figura monarhului nostru George al III-lea[1] când a aflat despre revolta coloniilor americane din nord, imaginaţi-vă pe Goliat dând piept cu David cel scund, care-l provocase – atunci o să înţelegeţi senzaţia domnului Reginald Cuff la provocarea de adineauri.

— După ore, spuse tot el, bineînţeles. Fă-ţi testamentul, continuă după o pauză şi o privire grăitoare. Şi spune-le prietenilor tăi ultimele tale dorinţe până atunci.

— Prea bine. Osborne, tu ai să mă susţii.

— Dacă vrei, răspunse micul Osborne; pentru că, vedeţi dumneavoastră, tatăl lui avea trăsură şi-i era puţin ruşine cu un asemenea protector.

Iar când sosi ora încăierării, aproape că-i fu ruşine să strige: „Pe el, Figs!". Niciun alt băiat de-acolo nu strigă aşa ceva în primele două sau trei runde din vestita bătălie. La începutul ei, seriosul Cuff, cu un rânjet plin de dispreţ, degajat şi indiferent de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat, îl lovi pe adversar din toate părţile şi-l puse la pământ trei ori la rând. De fiecare dată se auziră chiote şi toată lumea ardea de nerăbdare să-i ofere câştigătorului o mână de ajutor.

— Ce-o să mai primesc eu după aia, gândi tânărul Osborne ridicându-şi susţinătorul. Mai bine te predai, spuse cu glas tare spre Dobbin. E doar o bătaie, Figs; ştii că sunt obişnuit cu aşa ceva.

Dar Figs, ale cărui picioare tremurau din toate încheieturile şi care mustea de furie, îl dădu la o parte pe copil şi intră în luptă pentru a patra oară.

Cum habar n-avea să pareze loviturile care-i veneau în faţă şi cum în celelalte trei ocazii numai Cuff începuse atacul, fără a-i da ocazia să lovească, Figs era hotărât ca de data asta să fie el cel care începe. Fiind stângaci, îşi pregăti braţul stâng şi lovi de două ori cu toată puterea lui în ochiul stâng al

[1] George al III-lea, rege al Regatului Unit al Marii Britanii şi Irlandei între 25 octombrie 1760 şi 29 ianuarie 1820; în timpul domniei sale are loc Războiul de Independenţă (1775–1783), prin care coloniile americane îşi câştigă independenţa şi se pun bazele statului american de azi.

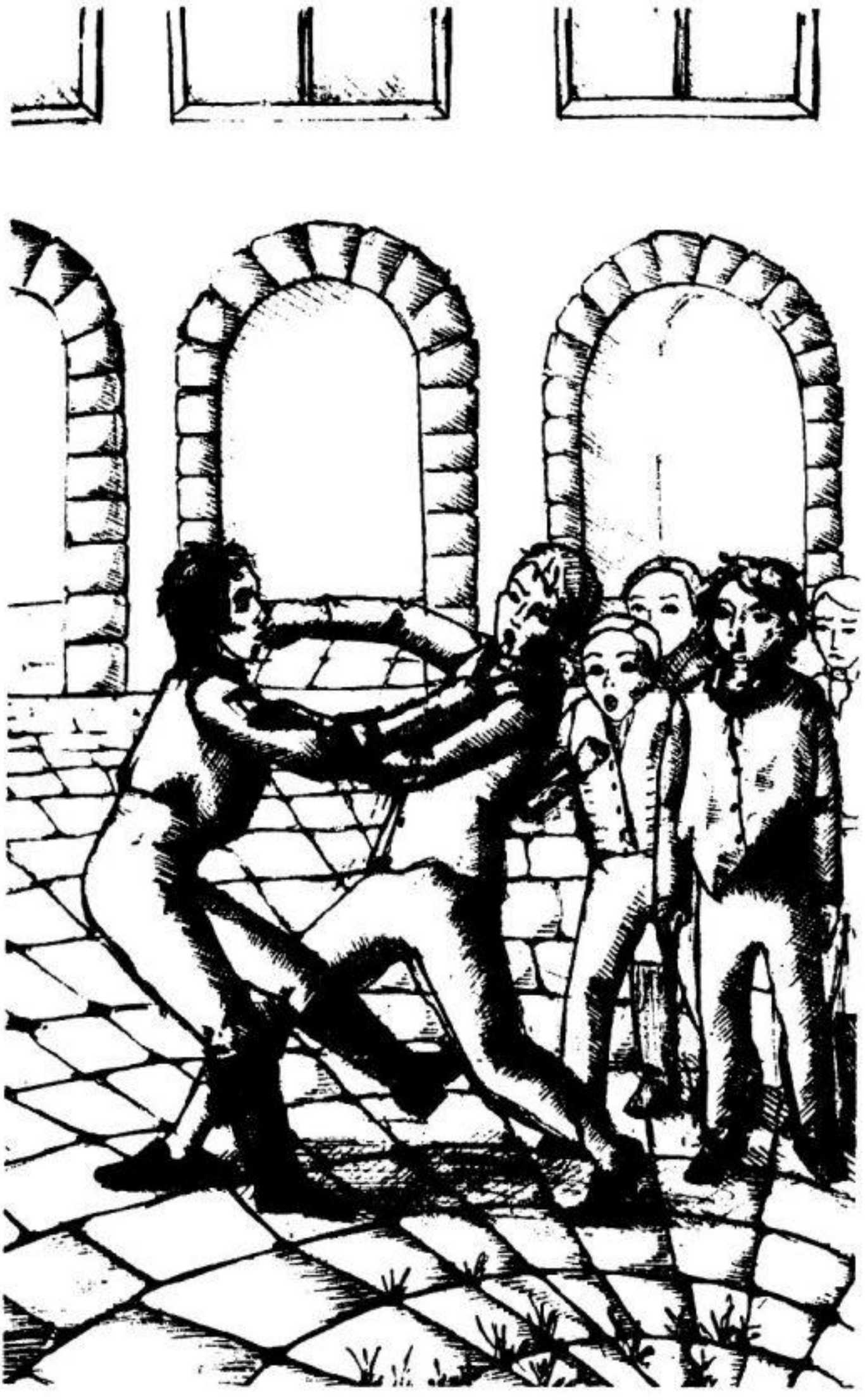

domnului Cuff şi o dată în superbul său nas de roman. Cuff căzu, spre uimirea tuturor.

— Bine lovit, pe legea mea, remarcă micul Osborne cu aerul unui cunoscător, bătându-l pe spate pe Figs. Dă-i cu stânga, amice.

Iar stânga lui Figs făcu un joc straşnic pe tot restul luptei. Cuff căzu de fiecare dată. La a şasea rundă, erau tot atâţia băieţi care-l susţineau pe Figs câţi îl susţineau şi pe Cuff. La a douăsprezecea rundă, cel din urmă era cam pierdut, cum s-ar zice, şi nu mai avea puterea de a gândi şi de a mai ataca. Figs, dimpotrivă, era calm precum un pacifist. Faţa palidă, ochii sclipitori şi buza de jos spartă, din care curgea sânge din abundenţă, îi dădeau tânărului un aer înspăimântător, care probabil că-i făcu pe mulţi dintre spectatori să se teamă de el. Totuşi, adversarul lui neînfricat se pregăti pentru o a treisprezecea rundă.

Dacă aş fi avut talentul lui Napier[1] sau al unuia care scrie în „Bell's Life"[2], mi-ar fi plăcut să descriu lupta în detaliu. A fost precum ultima lovitură de tun a gărzii (adică ar fi fost, numai că bătălia de la Waterloo încă nu avusese loc[3]) sau regimentul lui Ney urcând dealul La Haye Sainte[4], tăind în jur cu zece mii de baionete, încununat cum era cu douăzeci de capete de acvile; sau strigătul vajnicilor britanici năpustindu-se să împresoare rândurile duşmanilor în focul sălbatic al bătăliei. Cu alte cuvinte, Cuff s-a ridicat, dar clătinându-se şi puţin cam ameţit, iar fiul negustorului a lansat încă o lovitură de stânga, ca toate celelalte, direct în nasul adversarului, şi l-a pus la pământ pentru ultima oară.

— Cred că e de-ajuns pentru el, spuse Figs, iar celălalt căzu pe iarbă, lat ca scândura. Iar când l-au strigat, domnul Reginald Cuff nu a fost în stare sau nu a mai vrut să se ridice din nou.

---

[1] John Napier (1550–1617) – învăţat scoţian, inventator al logaritmilor în matematică, precum şi al altor formule de calcul.

[2] „Bell's Life in London, and Sporting Chronicle" – gazetă sportivă publicată între 1822 şi 1886.

[3] Bătălia de la Waterloo, între armatele engleze şi prusace şi cele franceze, a avut loc pe 18 iunie 1815.

[4] Fermă situată pe drumul dintre Charleroi şi Bruxelles, punct strategic în bătălia de la Waterloo, când englezii s-au baricadat înăuntrul acesteia.

Așa că toți băieții au început să strige numele lui Figs, de-ai fi zis că el fusese preferatul lor pe tot parcusul bătăliei, ceea ce-l făcu pe doctorul Swishtail să iasă din biroul său, să vadă cauza gălăgiei. L-a amenințat pe Figs cu o pedeapsă dură, normal. Însă Cuff, care între timp își revenise și-și spăla rănile, se ridică și spuse:

— E vina mea, domnule, nu a lui Figs... adică Dobbin. Eu am terorizat un băiat, iar el mi-a dat o lecție.

Iar aceste cuvinte mărinimoase nu numai că l-au salvat pe câștigător de la o bătaie cruntă, dar l-au ajutat și pe învins să-și recâștige recunoștința în sânul băieților, căci înfrângerea era să-l coste foarte scump.

Tânărul Osborne le scrise părinților o scrisoare în care le povesti pe scurt întâmplarea:

Sugarcane House, Richmond, Martie 18...

Dragă mamă,

Sper că ești bine. Ți-aș fi foarte recunoscător dacă mi-ai trimite o prăjitură și cinci șilingi. Aici a avut loc o încăierare între Cuff & Dobbin. Cuff, cum știi, era cocoșul școlii. S-au bătut treisprezece runde, iar Dobbin l-a învins. Așa că acum Cuff e doar al doilea cocoș. S-au luptat din cauza mea. Cuff m-a mustruluit că am spart o sticlă cu lapte, iar Figs nu a suportat. Îi spunem Figs pentru că tatăl lui e băcan – Figs & Rudge, pe strada Thames, în centru. Cred că, fiindcă el s-a luptat pentru mine, ar trebui să cumperi ceai și zahăr de la tatăl lui. Cuff se duce acasă în fiecare sâmbătă, dar acum nu poate pentru că are doi ochi învinețiți. Are un ponei alb care vine să-l ia și un lacheu în livrea pe o iapă. Aș vrea ca tata să mă lase să am și eu un ponei.

Al dumneavoastră fiu dedicat, George Osborne

P.S.: Transmite toată dragostea mea micuței Emmy. Îi fac o trăsură din carton. Te rog, nu trimite prăjitură de chimen, ci una cu prune.

Ca o consecinţă a victoriei, reputaţia lui Dobbin crescu fulminant în faţa colegilor săi de şcoală, iar numele de Figs, până atunci o batjocură, deveni o poreclă la fel de populară şi de renumită precum oricare alta din şcoală.

— La urma urmei nu e vina lui că tatăl său e băcan, observă George Osborne, care, deşi fraged ca vârstă, era foarte popular printre cei mici de la Swishtail, iar părerea lui fu primită cu mare entuziasm.

Se hotărî ca nimeni să nu-şi mai bată joc de originea lui Dobbin. „Bătrânul Figs" ajunse o poreclă ce echivala cu bunătatea şi candoarea, iar portarul nu-l mai necăji cu rânjetele lui.

Iar bucuria lui Dobbin crescu odată cu aceste schimbări. Făcu progrese remarcabile în ce priveşte învăţătura. Chiar superbul Cuff, de a cărui superioritate Dobbin îndrăznea doar să se ruşineze şi să se mire, îl ajută cu latina, îl antrenă în orele de sport, îl luă din clasele mici şi-l mută în cele mijlocii şi-i găsi chiar un loc potrivit. Se descoperi că, deşi netalentat în limbile clasice, la matematică era neobişnuit de ager. Spre încântarea tuturor, trecu al treilea la algebră şi primi o carte în franceză drept premiu, la examenele de la mijlocul verii. Ar fi trebuit să fi văzut chipul mamei lui, când i-a fost înmânat *Télémaque* (excepţional roman)[1] de către doctorul însuşi, în prezenţa întregii şcoli, a părinţilor şi altor asemenea, cu inscripţia Gulielmo Dobbin. Toţi băieţii bătură din palme, în semn de apreciere şi de simpatie. Cine să mai ţină cont de roşeaţa din obraji, mersul împiedicat, stângăcia lui şi toţi cei pe care-i călcă pe picioare atunci când se întoarse la locul său? Bătrânul Dobbin, tatăl, care acum îşi respecta fiul pentru prima oară, îi dărui zece guinee în văzul tuturor, cu care el îşi cinsti colegii, şi a doua zi după vacanţă veni îmbrăcat într-un sacou nou.

Dobbin era mult prea modest pentru un tânăr de vârsta lui ca să creadă că această schimbare fericită din toate punctele de vedere se datora gestului său bărbătesc de generozitate: dintr-o oarecare greşeală de judecată, alese a atribui norocul său, în mod nepărtinitor, micului George Osborne, intervenţiei şi bunăvoinţei sale, căruia îi jură o asemenea dragoste şi afecţiune cum numai copiii pot simţi – afecţiune pe care

[1] Fenelon – „Aventurile lui Télémaque" (1699), povestire eroică.

ciudatul Orson o avea pentru chipeşul, tânărul Valentin, fratele lui[1]. Se pleca la picioarele micului Osborne şi-l adora. Îl admirase chiar dinainte să se cunoască. Acum era valetul, câinele, sclavul său. Considera că Osborne posedă tot ce e mai perfect, mai generos la un băiat. Îşi împărțea cu el banii, îi cumpăra nenumărate cadouri – briceaguri, penare, sigilii aurite, caramele, păsărele de jucărie, cărțulii romantice cu cavaleri şi hoți, cu poze mari, colorate, pe care punea dedicația „lordului George Sedley Osborne, din partea bunului său prieten, William Dobbin".

Iar George primea aceste dovezi de prietenie cu multă eleganță, după cum i se cuvenea pentru meritele sale incontestabile.

Astfel că, atunci când locotenentul Osborne veni la Russell Square în ziua când avea loc petrecerea de la Vauxhall, le spuse doamnelor:

— Doamnă Sedley, sper că aveți loc destul. L-am chemat pe Dobbin al nostru să vină să cineze aici şi să meargă cu noi la Vauxhall. E aproape la fel de modest ca Jos.

— Modest, ai?, spuse gentlemanul bondoc, aruncând domnişoarei Sharp o căutătură de cuceritor.

— Este... dar tu, Sedley, eşti incomparabil mai plin de grație, adăugă Osborne râzând. L-am întâlnit la Bedford[2] când m-am dus să te caut; şi i-am spus că domnişoara Amelia a venit acasă şi că avem în plan să mergem cu toții să ne distrăm o seară întreagă; şi că doamna Sedley l-a iertat că i-a spart bolul de punci la ziua de naştere a copilului. Vă mai amintiți de catastrofă, doamnă, de acum şapte ani?

— L-a vărsat peste rochia roşie de mătase a doamnei Flamingo, spuse buna doamnă Sedley. Ce neîndemânatic a fost! Iar surorile lui nu sunt mai breze. Doamna Dobbin a fost la Highburry aseară cu trei dintre ele. Ce mai fete!

— Consilierul e foarte bogat, nu?, întrebă Osborne tare. Nu credeți că una dintre fete ar fi o partidă bună pentru mine, doamnă?

---

[1] „Valentin şi Orson" – poveste medievală cavalerească despre doi frați gemeni, atribuită legendelor carolingiene.

[2] Cafenea londoneză, celebră la vremea aceea.

— Caraghiosule! Cine te-ar lua pe tine, mă rog, cu faţa ta gălbejită?

— Eu, gălbejit?! Staţi să-l vedeţi pe Dobbin. Ba chiar a avut febră tifoidă de trei ori; de două ori la Nassau, o dată la St. Kitts.

— Da, dar şi faţa ta e destul de galbenă. Nu-i aşa, Emmy?, iar fiica ei se mulţumi să zâmbească şi să roşească.

Dar privind spre chipul palid şi interesant al domnului George Osborne, la mustăţile lui răsucite, de un negru strălucitor, pe care tânărul însuşi şi le admira nu fără modestie, îşi zise în sufletul ei neînsemnat că niciun erou nu mai avusese un asemenea obraz, nici în armata Maiestăţii Sale, nici în lumea întreagă.

— Nu mă interesează chipul căpitanului Dobbin, spuse fata, şi nici stângăcia lui. Întotdeauna are să-mi placă de el, spuse, pentru simplul motiv că era prieten şi susţinător al lui George.

— Nu există soldat mai brav decât el, remarcă Osborne, şi nici ofiţer mai curajos, cu toate că nu e tocmai un Adonis[1], asta e sigur.

Şi se admiră în oglindă cu multă naivitate, şi tocmai atunci surprinse ochii domnişoarei Sharp fixându-l. El roşi uşor, la care Rebecca îşi zise, ca o mică vicleană ce este: „Ah, frumosul meu domn! Cred că v-am citit!"

În acea seară, când Amelia intră cu pas vioi în salon, ciripind ca o vrabie şi proaspătă ca un trandafir, îmbrăcată într-o muselină albă, pregătită pentru a cuceri Vauxhallul, o întâmpină un domn foarte înalt, stângaci, cu braţe şi picioare foarte lungi, cu urechi mari, cu capul negru şi păros întins înainte, cu o haină militară de un verde hidos şi o pălărie cum se purta în acele vremuri. Se înclină mai stângaci decât îi fusese dat Ameliei să vadă vreodată.

Acest bărbat nu era nimeni altul decât căpitanul William Dobbin, din Regimentul de Infanterie al Maiestăţii Sale, care tocmai ce se recuperase după o febră tifoidă în Indiile de Vest, unde soarta aruncase regimentul său, vreme în care

[1] Zeitate din mitologia greacă reprezentând vegetaţia perenă; numele lui este întrebuinţat cu referire la tinerii chipeşi.

atâția dintre galanții lui camarazi culegeau laurii gloriei în Peninsulă.

La sosire ciocănise atât de timid și de neauzit de nimeni, încât domnișoarele de sus nici nu băgară de seamă. Altminteri, puteți fi siguri că domnișoara Amelia nu ar mai fi îndrăznit să intre în cameră cântând. Însă glasul ei se cuibări direct în inima căpitanului și rămase acolo. „E oare cu putință?", își zise el când ea-i întinse mâna. „Să fiți tocmai acea copilă inocentă de care-mi aduc aminte, în rochița roz? A trecut atât de puțin timp – în seara în care am spart bolul de punci, imediat după ce am fost numit căpitan? Să fiți tocmai fetița despre care George Osborne spunea că o va lua de soție? Ce ființă înfloritoare, și cu ce premiu s-a ales vagabondul!" Toate acestea îi trecură prin minte înainte de a lua mâna Ameliei într-a sa, în timp ce-și scotea pălăria țuguiată.

Povestea lui, de când părăsise școala și până în clipa în care avem onoarea de a-l revedea, a fost, cred, suficient descrisă cititorului ager în conversația de adineauri, cu toate că nu am narat-o pe de-a-ntregul. Dobbin, nefericitul fiu al băcanului, era consilierul Dobbin – iar consilierul Dobbin era colonel al regimentului de cavalerie, care la vremea aceea ardea de nerăbdare să țină piept invaziei franceze[1]. Regimentul colonelului, în care domnul Osborne însuși era un simplu caporal, fusese remarcat de Maiestatea Sa și de ducele de York, iar colonelul, și totodată consilierul, fuse învestit cavaler. Fiul intrase în armată, iar tânărul Osborne îl urmase în același regiment. Serviseră țara în Indiile de Vest și în Canada. Regimentul lor tocmai ce se întorsese acasă, iar prietenia dintre Dobbin și Osborne era la fel de călduroasă și de intensă ca pe vremea când cei doi erau puștani.

Așadar, cu toții se așezară la cină. Discutară despre război și glorie, despre Boney și lordul Wellington[2], despre ultimul număr din „Gazette"[3]. În acele zile de glorie, fiecare număr

[1] În timpul războaielor napoleoniene (1803–1815).

[2] Feldmareșalul Arthur Wellesday, primul duce de Wellington (1769–1852) – important om de stat, figură politică și militară însemnată pentru secolul al XIX-lea; a condus armata aliaților care l-a înfrânt pe Napoleon la Waterloo; de două ori prim-ministru al Marii Britanii.

[3] „London Gazette" – ziarul oficial al Guvernului Regatului Unit, publicat încă din 1665, care apare și astăzi.

al ziarului includea şi câte o victorie, iar cei doi tineri galanţi sperau să-şi vadă numele pe lista celor umpluţi de renume, dar îşi blestemau soarta pentru că făceau parte dintr-un regiment care fusese ţinut departe de şansele de a se umple de onoare. Domnişoara Sharp iradia ascultând această discuţie. Dar domnişoara Sedley tremura toată şi aproape leşină la auzul acelor vorbe. Domnul Jos spuse mai multe poveşti de la vânătorile de tigri, o termină pe cea cu domnişoara Cutler şi cu chirurgul Lance, o asistă pe Rebecca pe tot parcursul mesei şi bău şi mâncă pe săturate în acelaşi timp.

Când domnişoarele se retraseră, sări să le deschidă uşa cu o graţie covârşitoare, iar apoi, întors la masă, bău pahar după pahar de vin de Bordeaux, pe care le dădea pe gât rapid şi agitat.

— Se ghiftuieşte, îi şopti Osborne lui Dobbin.

Nu după mult timp sosi ceasul, iar trăsura veni să-i ducă la Vauxhall.

6
Vauxhall

Știu că tonul pe care l-am întrebuințat e foarte blând (deşi se pregătesc câteva capitole extraordinare) şi mă văd nevoit să-l rog pe binevoitorul cititor să țină minte că deocamdată povestim doar despre familia unui negustor la bursă din Russell Square, ai căror membri se plimbă, iau prânzul sau cina, discută şi fac dragoste cum face oricine în viața de zi cu zi, fără ca măcar vreun incident pasional sau deosebit să marcheze cursul poveştii lor de iubire. Avem, aşadar, pe Osborne îndrăgostit de Amelia, care l-a chemat pe un vechi prieten de-al său la cină şi la Vauxhall; pe Jos Sedley îndrăgostit de Rebecca. Se va însura oare cu ea? Acesta este marele subiect pe care-l analizăm.

Am fi putut trata acest subiect la modul delicat, romantic sau duplicitar. Să presupunem că scena s-ar fi petrecut în Grosvenor Square, în exact aceleaşi circumstanțe – oare nu tot s-ar fi găsit oameni care să asculte? Să spunem că am fi povestit cum lordul Joseph Sedley se îndrăgosteşte, iar marchizul Osborne se căsătoreşte cu domnişoara Amelia, cu consimțământul ducelui, tatăl dânsei; sau că, în loc de clasa nobilă, ne-am fi oprit asupra celei de jos şi-am fi descris ce se petrece în bucătăria domnului Sedley – cum negrul Sambo e îndrăgosit de bucătăreasă (ceea ce era adevărat), cum s-a luptat el cu vizitiul pentru ea, cum cuțitarul a fost prins furând o fleică de

miel rece, iar slujnica cea nouă a domnişoarei Sedley refuza să meargă la culcare fără o lumânare de ceară. Astfel de incidente pot fi născocite pentru a provoca mai mult amuzament, presupunând că ele reprezintă scene din „viaţă". Sau dacă, dimpotrivă, am fi avut apetenţă pentru fapte înspăimântătoare şi am fi făcut din amantul noii slujnice un hoţ desăvârşit, care dă buzna în casă cu banda lui, îl măcelăreşte pe Sambo la picioarele stăpânului său şi o răpeşte pe Amelia în cămaşă de noapte şi nu o mai eliberează până în volumul al treilea; am fi construit cu mare uşurinţă o poveste captivantă, ale cărei capitole alerte cititorul le-ar fi străbătut cu sufletul la gură. Dar cititorii mei nu trebuie să spere la o asemenea poveste, ci doar la una domestică şi trebuie să se mulţumească acum cu un capitol despre Vauxhall, care e atât de scurt că nici nu merită să fie numit capitol. Şi totuşi, este un capitol, şi încă unul foarte important. Oare nu există în viaţa fiecăruia mici capitole, aparent neînsemnate, care afectează tot cursul ei?

Haideţi să urcăm în trăsură, împreună cu grupul de la Russell Square, şi să mergem spre grădini. Între Jos şi domnişoara Sharp, care stau pe bancheta din faţă, abia dacă poţi arunca un ac. Domnul Osborne stă în partea opusă, între căpitanul Dobbin şi Amelia.

Cu toţii credeau că Jos are să o ceară pe Rebecca Sharp în căsătorie în acea seară, pentru ca ea să devină doamna Sedley. Părinţii consimţiseră planul, deşi, între noi fie vorba, bătrânul domn Sedley simţea pentru fiul lui ceva mult asemănător cu dispreţul. Spunea că e mândru, egoist, trântor şi efeminat. Nu-i putea suporta aerele de dandy şi râdea cu poftă la poveştile lui pompoase, automăgulitoare.

— Am să-i las băiatului jumătate din averea mea, spuse bătrânul, iar el o să aibă la rândul său destul. Dar sunt sigur că dacă tu, sau eu, sau sora lui ar fi să moară mâine, el ar zice „Dumnezeule mare!", apoi şi-ar continua masa ca de obicei, deci nu am de gând să mă agit pentru el. Să se însoare cu cine vrea. Nu mă priveşte.

Amelia, pe de altă parte, ca o tânără prudentă ce devenise, era foarte entuziasmată pentru viitoarea pereche. O dată sau de două ori, Jos fusese pe punctul de a-i dezvălui ceva foarte important, iar ea se arătase curioasă, dar grăsanul nu

reușise să se dezbare de marele secret și, spre dezamăgirea surorii sale, lăsase a-i scăpa doar un oftat prelung, după care plecase.

Misterul reuși să o țină pe Amelia într-o continuă nerăbdare. Cum nu vorbea cu Rebecca despre acest subiect delicat, compensa prin lungi conversații intime cu doamna Blenkinsop, menajera, care scăpase câteva aluzii slujnicei domnișoare, care probabil că amintise în treacăt despre această problemă bucătarului, care fără îndoială că transmisese noutățile tuturor negustorilor, încât căsătoria domnului Jos era acum pe buzele majorității celor care locuiau în zona Russell Square.

Desigur, doamna Sedley era de părere că fiul ei avea să-și mai rafineze comportamentul prin mariajul cu o fiică de artist.

— Pentru Dumnezeu, doamnă, se plânsese doamna Blenkinsop, dumneavoastră erați fiică de băcan când v-ați căsătorit cu domnul Sedley, care era funcționar la bursă; nu aveați nici cinci sute de lire în buzunar, iar acum sunteți bogată.

Iar Amelia era de aceeași părere, care fu impusă, treptat, și doamnei Sedley.

Domnul Sedley era neutru.

— Lasă-l să se însoare cu cine-o vrea. Nu mă privește. Fata asta n-are niciun viitor; la fel cum nici doamna Sedley n-a avut. Pare că e de treabă, și deșteaptă, și-are să-l țină din scurt, poate. Mai bine ea decât o doamnă Sedley de culoare și o duzină de copii mulatri.

Astfel că totul părea că surâde soartei Rebeccăi. Când se porniră spre cină, îl luă pe Jos de braț, întâmplător desigur, se așezase lângă el pe cutia din trăsura lui fără coviltir (era cel mai chipeș „flăcău", cum ședea acolo, senin, mânuindu-și caii pursânge) și, cu toate că nimeni nu scoase o vorbă în ceea ce privește subiectul căsătoriei, toată lumea părea că înțelege situația. Tot ce-și dorea ea era să fie cerută, și vai cât de mult și-ar fi dorit Rebecca acum să aibă o mamă – o preabună mamă, care ar fi rezolvat situația în zece minute, și care printr-o mică discuție între patru ochi ar fi smuls mult așteptatele cuvinte de pe buzele sălbatice ale acestui tânăr!

Aceasta era deci situaţia când trăsura traversă podul Westminster.

Grupul ajunse la Grădinile Regale exact la timp. Când Jos coborî zgomotos din trăsură, mulţimea îl ovaţionă pe grăsan, care se înroşi în obraji şi lăsă impresia că e mare şi impunător mergând cu Rebecca la braţul lui. George, bineînţeles, se îngriji de Amelia, care era fericită ca un trandafir în bătaia soarelui.

— Dobbin, te rog doar să ai grijă de şalurile şi de lucrurile noastre, spuse George.

Şi astfel, în vreme ce el se depărtă cu domnişoara Sedley, iar Jos se strecură pe poartă împreună cu Rebecca, săracul Dobbin se mulţumi să ia după braţ şalurile şi să plătească intrarea tuturor.

Mergea umil în spatele lor. Nu voia să le strice petrecerea. Nu-i păsa câtuşi de puţin de Rebecca şi Jos. Dar pe Amelia o credea potrivită până şi pentru straşnicul George Osborne şi, urmărind cuplul străbătând cărările grădinii, spre deliciul şi mirarea fetei, îi urmări fericirea nepretenţioasă cu un fel de bucurie părintească.

Poate simţea că i-ar fi plăcut să aibă şi altceva la braţ pe lângă acel şal (oamenii râdeau de ofiţerul stângaci cu povara pe mână). Însă William Dobbin era prea puţin înclinat spre porniri egoiste, aşa că, atât timp cât prietenul său se distra, cum ar fi putut el să fie nemulţumit?

Iar adevărul e că dintre toate plăcerile oferite de grădini, dintre sutele de lampadare, întotdeauna aprinse, dintre toţi menestrelii cu pălării ţuguiate, care cântau melodii superbe în chioşcul aurit amenajat în mijlocul grădinilor, dintre toţi cântăreţii de melodii amuzante sau de romanţe care încântau auzul tuturor, dintre dansurile populare, executate de ţărani şi ţărănci care săreau, tropăiau şi râdeau, după semnalul care anunţă că madame Saqui era pe punctul de a se înălţa spre cer pe o frânghie, cu schimnicul care stătea întotdeauna în palatul lui iluminat, dintre cărările întunecate, atât de prielnice plimbărilor pe care le făceau tinerii îndrăgostiţi, printre halbele de bere oferite de oameni îmbrăcaţi în livrea şi separeurile aurite din care petrecăreţii păreau a mânca nişte felii aproape invizibile de şuncă – deci, dintre toate

aceste lucruri plus nobilul Simpson, acel prost bun la suflet și zâmbăreț, care, fie-mi permis a spune, domnea peste acele locuri –, dintre acestea toate, căpitanul William Dobbin nu vedea nimic.

Ducea pe mână șalul de caşmir alb al Ameliei și, după ce asistase în chioşc la reprezentația doamnei Salmon pentru bătălia de la Borodino (o cantată furtunoasă ce combătea revolta corsicană, care mai încolo s-a lovit de armata rusă), domnul Dobbin încercase să o fredoneze în timp ce ieşea. Se pomeni că murmura acelaşi cântec ca și Amelia Sedley când aceasta coborâse la cină.

Izbucni în râs, pentru că, pe bună dreptate, nu putea cânta mai bine ca o bufniță.

Se înțelege că tinerii noştri, fiind în perechi de doi câte doi, își promiseseră să stea împreună întreaga seară, dar se despărțiră zece minute mai apoi.

Cuplurile de despart întotdeauna la Vauxhall, însă doar pentru a se reuni la supeu, când își puteau povesti aventurile prin care trecuseră între timp.

Ce făcuseră domnul Osborne și domnişoara Amelia?

E secret. Dar fiți încredințați că erau pe deplin fericiți și cinstiți, pentru că se obişnuiseră unul cu celălalt în cei cincisprezece ani, iar întâlnirile lor tête-à-tête nu aduceau nimic nou.

Dar când domnişoara Rebecca Sharp și însoțitorul ei cel scund se pierdură pe o cărare singuratică, pe care nu se vedeau mai mult de cinci cupluri rătăcite, ambii simțiră că situația devine atât una romantică, dar și critică, încât domnişoara Sharp își zise că acum sau niciodată e momentul să provoace acea declarație care fremăta pe buzele timide ale domnului Sedley. Văzuseră ceva mai înainte „Panorama Moscovei", unde un nesimțit o călcase pe picior pe domnişoara Sharp, care se dăduse înapoi cu un țipăt și ajunsese în brațele domnului Sedley; incidentul adânci și mai mult sentimentul de tandrețe și de intimitate al tânărului față de Rebecca, încât îi repetă câteva dintre poveştile lui indiene preferate, cel puțin pentru a şasea oară.

— Ce mult mi-ar plăcea să văd India!, se entuziasmă Rebecca.

— Ţi-ar plăcea?, zise Joseph deosebit de tandru; şi fără îndoială că şi-ar fi continuat şirul întrebărilor cu încă una şi mai tandră (pentru că începu să pufnească şi să gâfâie nevoie mare, iar mâna Rebeccăi, aflată în dreptul inimii lui, simţea pulsaţiile din acel loc).

Dar vai! Ce nenoroc! Clopotele anunţară artificiile. Se produse agitaţie şi îmbulzeală, pentru că toate cuplurile se văzură obligate să urmeze valul de oameni.

Căpitanul Dobbin se alătură celorlalţi, destul de gânditor; adevărul e că distracţiile de la Vauxhall nu-l prea încântau, dar trecu de două ori mândru prin faţa chioşcului unde se reuniseră cuplurile şi nimeni nu-l băgă în seamă. Se aşternuseră paturi pentru patru persoane, iar cei patru îndrăgostiţi sporovăiau veseli; Dobbin îşi dădu seama că uitaseră complet de el, ca şi cum nici n-ar fi existat.

— Pesemne că sunt în plus, spuse căpitanul privindu-i cu jind. Mai bine mă duc să vorbesc cu schimnicul, şi astfel părăsi aglomeraţia de oameni, cu vuietul asurzitor al petrecerii, şi o apucă pe cărăruia întunecată, la capătul căreia trăia acel bine-cunoscut schimnic.

Nu era cea mai specială noapte pentru Dobbin – şi într-adevăr, să te afli de unul singur la Vauxhall înseamnă să experimentezi una dintre cele mai nefericite aventuri pe care le poate avea un burlac, după cum eu însumi am aflat pe propria-mi piele.

Cele două cupluri erau nemaipomenit de fericite la masa lor, unde se desfăşura cea mai plăcută şi intimă conversaţie. Jos se bucura de toată gloria, dând ordine ospătarilor cu mare aplomb. El drese salata, desfăcu şampania, tăie puii şi bău cea mai mare parte dintre răcoritoarele de la masă. La final, insistă să i se aducă un bol de punci cu alcool; toată lumea bea aşa ceva la Vauxhall.

Bolul de punci este motivul pentru care am început această poveste. Şi de ce nu; putea fi orice altceva în locul acestui bol. N-a fost oare un flacon de acid cianhidric motivul pentru care frumoasa Rosamond[1] a plecat de pe lumea aceasta? N-a fost

[1] Rosamond Clifford, cunoscută şi sub numele de frumoasa Rosamond (fair Rosamond) – presupusă amantă a regelui Henric al II-lea al Angliei; a fost otrăvită de regina Eleanor.

oare o carafă de vin cauza morții lui Alexandru cel Mare[1], sau cel puțin nu așa susține doctorul Lemprière[2]? Tot astfel, bolul de punci a influențat cursul personajelor principale din acest „Roman fără erou" pe care-l relatăm aici. Le-a influențat viața, cu toate că majoritatea n-au apucat să guste niciun strop din el.

Tinerele domnișoare n-au băut deloc; lui Osborne nu-i plăcea. În consecință, Jos, grăsanul cel gurmand, a băut tot conținutul bolului, iar rezultatul a fost un entuziasm care la început uimi pe toată lumea, pentru ca apoi să devină incomod, pentru că vorbea și râdea atât de tare că atrăgea zeci de curioși în jurul mesei lor, spre nedumerirea celor cu care venise acolo. Apoi se oferi să cânte un cântec (ceea ce și făcu pe tonul ăla ciudat și siropos al unui gentleman în stare de ebrietate), și aproape că făcu ascultătorii adunați în jurul cântăreților din chioșc să se risipească, dar primi din partea celor care-l asistară un munte de aplauze.

— Bravo, grăsane!, zise unul.

— Bis, Daniel Lambert[3]!, strigă altul.

— E tocmai bun să umble pe sârmă!, exclamă unul mai vesel, spre indignarea domnișoarelor și spre furia domnului Osborne.

— Pentru Dumnezeu, Jos, hai să mergem, spuse acesta din urmă, iar tinerele se ridicară.

— Stai, puișorule, sări Jos aprig ca un leu și prinzând-o pe domnișoara Rebecca de talie.

Fata tresări, dar nu reuși să scape din strânsoare. Râsetele din jurul lor se întețiră. Jos continuă să bea și să împartă gesturi tandre, să cânte, să tragă cu ochiul și să ridice paharul cu multă eleganță spre public, provocând pe oricine să vină și să bea cu el un punci.

---

[1] Alexandru Macedon sau Alexandru cel Mare, rege al Macedoniei (356–323 î.Hr.) – se presupune că a fost otrăvit cu vin; o serie de filosofi antici, printre care Plutarh, Arrian sau Iustin, emit această teorie, Plutarh fiind cel care o consideră o invenție, dat fiind faptul că agonia împăratului durează douăsprezece zile, ceea ce era considerat prea mult în cazul în care ar fi fost vorba de otrăvire.

[2] John Lemprière (1705–1824) – scriitor englez, autorul „Dicționarului clasic de nume proprii" și al „Bibliotecii clasice" (dicționar al lumii antice).

[3] Daniel Lambert (1770–1809) – bărbat din Leicester, Marea Britanie, renumit pentru obezitatea lui; era considerat cel mai gras om din țară.

Domnul Osborne era tocmai pe cale să doboare la pământ un individ cu cizme militare care se pregătea să dea curs invitaţiei, iar confruntarea părea inevitabilă, când, dintr-un mare noroc, un domn pe nume Dobbin care se plimba prin grădină apăru la masă:

—Terminaţi, derbedeilor!, strigă îndepărtând pe mai mulţi din mulţime, acoperindu-i pe toţi cu statura lui impunătoare şi pălăria înaltă, după care se apropie de masă.

— Slavă cerului, Dobbin; pe unde ai umblat?, iar Osborne smulse şalul de caşmir de pe braţul prietenului său, înfăşurând-o pe Amelia. Fă-te util şi ocupă-te de Jos, cât timp eu le duc pe domnişoare la trăsură.

Jos se pregăti să intervină, dar Osborne îl împinse înapoi pe scaun cu un singur deget, astfel încât locotenentul reuşi să le scoată pe domnişoare în siguranţă. Jos le trimise bezele în timp ce ele se îndepărtau.

— Fiţi binecuvântate!, le strigă printre sughiţuri.

Apoi îl apucă pe căpitanul Dobbin de mânecă şi începu să se jeluiască nevoie-mare despre secretul lui sentimental. O adora pe fata care tocmai plecase; îi frânsese inima prin comportamentul lui şi o ştia prea bine. Voia să se însoare cu ea chiar a doua zi dimineaţă la Biserica St. George din Piaţa Hanover – îl va trezi din somn pe arhiepiscopul de Canterbury la Lambeth, pe legea lui, şi-i va spune să fie gata în doi timpi şi trei mişcări. Lăsându-l să vorbească şi aprobând viclean cele spuse de el, căpitanul Dobbin îl conduse încet-încet afară din grădini ca să „ajungă" cât mai repede la Palatul Lambeth. Odată afară, îl urcă fără prea mare efort într-o trăsură de rând, care îl duse în siguranţă acasă la el.

George Osborne le conduse pe tinerele domnişoare acasă şi, după ce uşa se închise în urma lor, traversă Russell Square râzând, spre uimirea paznicului de noapte. Urcând scările, Amelia se uită cu părere de rău la prietena ei, apoi o sărută şi se despărţiră fără a-şi mai spune nimic.

— Trebuie să mă ceară mâine, îşi zise Rebecca. De patru ori mi-a spus că sunt sufletul lui pereche; mi-a strâns mâna la piept în văzul Ameliei. Trebuie să mă ceară mâine.

La fel considera şi Amelia. Ba aş spune chiar că se gândea deja la rochia pe care să o poarte în calitate de domnişoară de

onoare, la cadourile pe care să le facă viitoarei cumnate și la ceremonia de după, în care ea însăși avea, probabil, să joace un rol important, și așa mai departe.

Oh, ființe nesăbuite tinerii ăștia! Ce puține cunoașteți despre efectul unui punci alcoolizat! Nici nu se compară tăria din punci seara cu mahmureala de dimineață! Și asta o pot spune netăgăduit, în calitate de bărbat; nu există pe lume mai mare durere de cap ca aceea cauzată de punciul de la Vauxhall. Deși au trecut douăzeci de ani, încă-mi mai aduc aminte de efectele a două astfel de pahare! Două pahare de vin..., doar două, pe onoarea mea de gentleman. Or, Joseph Sedley, care suferea și de ficat, înghițise aproape un sfert din teribila băutură.

A doua zi dimineață, despre care Rebecca credea că avea să-i aducă un mare noroc, Sedley se pomeni tăvălindu-se în ghearele unei agonii pe care peniția refuză să le redea aici. Apa minerală încă nu se inventase. Vă vine sau nu să credeți – berea fără alcool era singura băutură cu care nefericitul gentleman își putu stinge arșița cauzată de licoarea din seara precedentă. Și cu o astfel de bere în față îl găsi și George Osborne pe fostul preceptor de la Boogley Wollah, care stătea pe canapeaua din locuința lui gemând. Dobbin se afla deja acolo, îngrijind blajin de pacientul său din seara precedentă. Cei doi soldați se uitau la petrecărețul prosternat din fața lor, apoi cu coada ochiului, unul la celălalt, schimbând priviri din cele mai îngăduitoare. Chiar și valetul lui Sedley, cel mai grav și mai corect gentleman din câți au existat, mut și serios precum un antreprenor de pompe funebre, abia se abținu să nu se schimonosească privindu-și stăpânul.

— Domnul Sedley s-a dat în petic ca niciodată aseară, îi șopti aparte lui Osborne, pe când acesta din urmă urca scările. A vrut să-l bată pe vizitiu. Căpitanul s-a văzut nevoit să-l aducă sus pe brațe ca pe un copil.

Spunând acestea, domnul Brush lăsă a-i scăpa un surâs trecător, dar reveni numaidecât la calmul lui imperturbabil dintotdeauna și deschise ușa salonului anunțând sosirea domnului Hosbin.

— Cum ești, Sedley?, începu tânărul după ce-și examină victima. Vreun os rupt? Jos stă un vizitiu ordinar cu un ochi

înnegrit şi cu capul bandajat, care se jură c-are să te dea în judecată.

— Cum adică să mă dea în judecată?, întrebă Sedley cu glas sfârşit.

— Pentru că l-ai cotonogit aseară, nu-i aşa Dobbin? I-ai aplicat câteva, ca un adevărat Molyneux[1], pe legea mea! Paznicul de noapte a zis că n-a mai văzut niciodată pe cineva să dea atât de precis. Întreabă-l pe Dobbin.

— Chiar v-aţi bătut cu vizitiul, întări Dobbin, şi aţi arătat că ştiţi să luptaţi.

— Dar băiatul acela în sacou alb de la Vauxhall! Cum a dat în el! Şi cum au ţipat doamnele! Pe legea mea, m-a uns la inimă să te văd aşa. Am crezut că voi, civilii, nu aveţi pic de vlagă în voi; dar n-am să mă mai pun niciodată în calea ta după ce tragi la măsea, Jos.

— Presupun că sunt îngrozitor când mă stârnesc, izbucni Jos de pe canapea şi le arătă o faţă atât de schimonosită şi de comică, încât politeţea căpitanului se dovedi de prisos, iar acesta, împreună cu Osborne, se porni pe râs.

Osborne profită fără milă de avantajul său asupra lui Sedley. Îl considera pe Jos un bleg. Se gândise mult la problema căsătoriei dintre Jos şi Rebecca şi nu era prea mulţumit că un membru al familiei în care el însuşi, George Osborne, avea să intre prin însurătoare, avea să facă mezalianţă cu o necunoscută – o guvernantă de nimic.

— Dar ştiu că dai!, remarcă Osborne. Curajosule! Nici măcar nu puteai sta în picioare – i-ai făcut pe toţi de-acolo să râdă, deşi tu însuţi erai în lacrimi. Ai fost un romantic, Jos. Nu-ţi aminteşti când ai cântat?

— Poftim?

— Ai cântat un cântec siropos, şi-i tot spuneai Rosei, Rebeccăi sau cum o fi chemând-o pe prietena Ameliei, „puişorule".

Apoi, obraznicul tânăr îl apucă pe Dobbin de braţ şi-i făcu o demonstraţie, spre groaza lui Jos şi în ciuda încercărilor de bun-simţ ale lui Dobbin de a-l îndupleca să aibă milă.

— Pentru ce?, răspunse Osborne reproşurilor prietenului său după ce părăsiră casa bolnavului, lăsându-l pe mâinile

[1] Boxer al vremii.

doctorului Gollop. Cu ce drept își dă el aerele astea de superioritate și ne face pe toți de râs la Vauxhall? Cine e școlărița asta care-i face ochi dulci și se gudură pe lângă el? Familia e deja decăzută și fără ea. O guvernantă e potrivită, într-adevăr, dar aș prefera să am o cumnată educată. Sunt un liberal, dar am mândria mea, și-mi cunosc poziția: să și-o cunoască și ea pe-a ei. Găsesc eu ac de cojocul nababului ăstuia atotputernic și-am să-l împiedic să-și pună și mai multe paie în cap. De-asta l-am prevenit să aibă grijă, nu cumva să-și mai atragă și alte neplăceri.

— Presupun că știi cum e mai bine, recunoscu Dobbin, cu toate că privea intențiile lui cu destulă suspiciune. Ai fost un Tory[1] dintotdeauna, iar familia ta e una dintre cele mai vechi din Anglia. Dar...

— Hai să vezi fetele; acordă-i puțină atenție domnișoarei Sharp chiar tu, îl întrerupse locotenentul, dar căpitanul Dobbin refuză să-l însoțească în vizita lui zilnică în Russell Square.

Pe când George mergea de la Holborn spre Southampton Row, începu să râdă când ajunse la conacul familiei Sedley și zări, la două etaje diferite, două fețe la fereastră.

Adevărul e că domnișoara Amelia se uita nerăbdătoare de la balconașul salonului înspre celălalt capăt al pieței, unde locuia domnul Osborne, în așteptarea lui. Iar domnișoara Sharp, de la fereastra dormitorului ei de la al doilea etaj, aștepta să surprindă forma generoasă a domnului Joseph.

— Sora Anne[2] scrutează orizontul din turn, spuse el Ameliei, dar n-are să vină nimeni, și râse de propria-i glumă, apoi descrise în cele mai hilare cuvinte starea jalnică în care se afla fratele ei.

— E foarte crud din partea ta că râzi, George, se arătă ea întristată.

George însă râse și mai cu poftă de expresia ei dezamăgită și plină de compasiune, stăruind asupra faptului că gluma lui fusese una foarte bună. Iar când domnișoara Sharp coborî

[1] Adept al unor convingeri politice tradiționaliste; Torysmul se opune opiniilor Whig, de factură radical liberală.

[2] Personaj feminin din „Barbă-albastră"; împreună cu sora ei, așteaptă în turnul în care au fost închise ca frații lor să vină să le salveze.

şi ea, o tachină cu multă vervă în ceea ce priveşte efectul farmecelor ei asupra grăsanului.

— Oh, domnişoara Sharp! Să-l fi văzut azi-dimineaţă cum gemea îmbrăcat în halatul lui înflorat, cum se zvârcolea pe canapea, cum scotea limba pentru Gollop, doctorul său.

— Pe cine să văd?

— Pe cine? Cum pe cine? Pe căpitanul Dobbin, fireşte, faţă de care am fost cu toţii atât de atenţi aseară.

— Am fost nedrepţi cu dânsul, roşi Emmy. Eu am... am cam uitat de el, drept să spun.

— Normal că da, râse Osborne. Nu te poţi gândi tot timpul la Dobbin, nu-i aşa, Amelia? Nu-i aşa, domnişoară Sharp?

— Doar atunci când a vărsat paharul de vin la o cină, observă domnişoara Sharp cu un aer superior, dându-şi capul pe spate. Nu i-am acordat niciodată atenţie, nici măcar pentru o clipă.

— Prea bine, domnişoară Sharp. Am să-i spun.

Între timp, domnişoara Sharp căpătă un sentiment de neîncredere şi ură faţă de acest tânăr soldat, care nu băgase de seamă trăirile iscate într-însa. „Deci vrea să-şi râdă de mine, nu?“, gândi Rebecca. „A râs de mine şi de faţă cu Joseph? L-a speriat, oare? Te pomeneşti că nu mai vine încoace.“ Şi prin faţa ochilor îi trecură o serie de imagini, iar inima începu să-i bată cu putere.

— Întotdeauna sunteţi glumeţ, surâse ea cât mai inocent cu putinţă. Glumiţi în continuare, domnule George; nu e nimeni aici să mă apere.

Apoi ieşi, iar Amelia îi aruncă o privire plină de reproş, iar George avu doar o mică strângere de inimă, ca orice bărbat, pentru purtarea lui răutăcioasă şi complet inutilă faţă de biata fată.

— Draga mea Amelia, eşti prea bună, prea delicată. Nu cunoşti lumea ca mine. Iar prietena ta, domnişoara Sharp, trebuie să înveţe care e statutul ei.

— Nu crezi că Jos o va...

— Nu ştiu, ai cuvântul meu. Poate că da, poate că nu. Nu sunt eu stăpânul lui. Ştiu doar că e un prost vanitos fără margini şi a pus-o pe frumoasa mea într-o poziţie neplăcută

și nepotrivită aseară. Puicuța mea!, râse el din nou, de data asta atât de amuzant, încât și Emmy îl urmă.

Jos nu se arătă întreaga zi. Amelia însă nu se temea, pentru că mica noastră clevetitoare trimisese ordonanța lui Sambo acasă la domnul Joseph să ceară o carte pe care el i-o promisese. Primi răspuns prin omul lui Jos, domnul Brush, cum că stăpânul lui e la pat și că tocmai ce este consultat de doctor. Trebuie să vină mâine, își zise fata, dar nu avu curaj să deschidă subiectul de față cu Rebecca; și nici tânăra fată nu făcu vreo aluzie pe parcursul întregii seri, după cea de la Vauxhall.

A doua zi totuși, pe când cele două tinere stăteau pe canapea, prefăcându-se că scriu scrisori, cos sau citesc, Sambo intră în cameră, rânjind ca de obicei, cu un pachet la subraț și un bilet pe o tavă.

— Bilet de la domnul Jos, domnișoară.

Și vai!, ce tare-i tremurară mâinile Ameliei când citi!

Spunea astfel:

Draga mea Amelia,

Îți trimit Orfanul din pădure. Mi-a fost prea rău ieri ca să pot veni. Astăzi plec la Cheltenham. Transmite-i, te rog, scuzele mele bunei domnișoare Sharp, pentru purtarea mea de la Vauxhall, și roag-o să-mi ierte orice cuvânt pe care l-aș fi rostit, în starea de exaltare în care mă aflam la acel supeu. De îndată ce-mi revin, căci starea mea de sănătate e mult zdruncinată, am să mă duc în Scoția pentru câteva luni.

Al tău devotat, Jos Sedley

Condamnarea la moarte – asta era. Totul se sfârșise. Amelia nici nu îndrăzni să se uite la chipul palid și la ochii înflăcărați ai Rebeccăi, în schimb lăsă să-i scape scrisoarea în poala prietenei sale. Apoi se ridică și urcă în camera ei și plânse până la epuizare.

Blenkinsop, menajera, veni mai târziu să o consoleze, iar Amelia plânse cu mare încredere pe umărul ei, ceea ce o mai ajută să se descarce.

— Nu vă mai necăjiţi, domnişoară. Nu-mi place că trebuie să vă spun asta. Dar nimeni din casă nu ar fi avut-o la suflet. Am văzut-o cu ochii mei când citea corespondenţa mamei tale. Pinner spune că e mai tot timpul pe lângă cutia dumneavoastră cu mărunţişuri şi pe lângă sertare; pe lângă toate sertarele şi sigur a pus funda albă pe care o aveţi în valiza ei.

— Eu i-am dat-o, sări Amelia.

— N-am încredere în guvernantele astea, Pinner, continuă nestingherită către servitoare doamna Blenkinsop, a cărei părere despre domnişoara Sharp nu putea fi schimbată în fel şi chip. Îşi dau aerele şi impresiile unei doamne, dar n-au mai mulţi bani în buzunar ca mine sau ca tine.

Devenise evident pentru toţi cei din casă, cu excepţia bunei Amelia, că Rebecca ar trebui să plece, şi toată lumea era de acord de la mic la mare (cu aceeaşi excepţie) că asta trebuie să se întâmple cât mai curând cu putinţă. Buna noastră copilă îşi răscoli toate sertarele, dulapurile, săculeţii, cutiile cu lucruri de aruncat, se uită la toate rochiile, gulerele, cordoanele, mosoarele, dantelele, ciorapii din mătase şi zorzoanele, alegând una sau alta ca să facă un mic pachet pentru Rebecca. Apoi se duse la tatăl ei, generosul negustor, care îi promisese să-i dea atâtea guinee câţi ani avea şi îl rugă să dea banii Rebeccăi, care cu siguranţă îi voia, pentru că-i lipseau multe.

Ba chiar îl convinse şi pe George Osborne să contribuie, iar acesta nu zăbovi prea mult (căci era darnic ca orice tânăr soldat), aşa că se duse pe Bond Street[1] şi cumpără cea mai frumoasă pălărie şi jachetă pe care le găsi.

— Acesta e cadoul lui George pentru tine, Rebecca dragă, spuse Amelia, mândră de cutia cu fundă în care se aflau obiectele. Ce gusturi bune are! Nu-l întrece nimeni.

— Chiar nimeni, răspunse Rebecca. Cât îi sunt de recunoscătoare!

Şi chiar se gândea în sinea ei: „Doar George Osborne mi-a împiedicat socotelile!". Aşa că ţinea la George Osborne după cum merita.

Rebecca se pregăti de plecare cu mult calm. Acceptă toate micile cadouri de la Amelia, după momente de ezitare potrivit

[1] Stradă comercială din Londra.

de lungi, în care se arăta a avea inima îndoită. Bineînțeles că jură recunoștință veșnică doamnei Sedley, fără însă a insista prea mult, pentru că buna doamnă era jenată și o evita în mod evident. Sărută mâna domnului Sedley când acesta îi aduse săculețul cu bani și ceru permisiunea ca pe viitor să-l numească binevoitorul ei prieten și protector. Într-atât de afectuoasă se arătă Rebecca, încât bătrânul îi scrise un alt cec de încă douăzeci de lire; fără însă a se arăta prea afectat de plecarea ei – își aștepta trăsura să-l ducă la cină, așa că se grăbi să se despartă de ea, binecuvântând-o și poftind-o pe la ei ori de câte ori se va întâmpla să vină în oraș. Apoi spuse lui James, vizitiul, să-l ducă la Mansion House.

La final se despărți și de domnișoara Amelia, iar peste această scenă vreau să aștern cortina. Cu toate că e o scenă pe care unul dintre personaje o trăi cu toată ființa, în vreme ce altul era un actor desăvârșit – după cele mai calde îmbrățișări, cele mai patetice lacrimi, sticluța cu săruri pentru leșin și unele din cele mai sincere emoții –, Rebecca și Amelia se despărțiră, prima jurând să-și iubească prietena până dincolo de mormânt.

7

Crawley din Queen's Crawley

Printre cele mai respectabile nume care încep cu litera C, incluse în Anuarul Curții la anul 18..., era și acela de Crawley, sir Pitt, baronet din Great Gaunt Street și Queen's Crawley, Hants[1]. Numele figurase ani de-a rândul și pe listele Parlamentului, alături de alte nume ilustre ale altor gentlemeni care candidau cu rândul pentru un loc la conducerea regiunii.

Despre târgul Queen's Crawley se zice că regina Elisabeta, într-una dintre călătoriile sale, s-a oprit la Crawley să ia micul dejun și s-a arătat atât de încântată de berea Hampshire, care i-a fost adusă de unul dintre localnici (un gentleman chipeș, cu barba tunsă frumos și repede de picior), încât a ridicat Crawley la rangul de circumscripție, cu dreptul de a trimite doi membri în Parlament. Și începând cu ziua vestitei vizite, locul s-a numit Queen's Crawley, nume pe care îl poartă și astăzi. Cu toate că, odată cu trecerea timpului și cu schimbările pe care vremea le aduce asupra imperiilor, orașelor și circumscripțiilor, Queen's Crawley nu a mai fost la fel de aglomerat precum fusese în timpul reginei Bess[2] – ba chiar a ajuns în acea stare de așa-numită „circumscripție putredă"[3].

---

[1] Prescurtare pentru Hampshire, regiune din sud-estul Angliei.

[2] Poreclă a reginei Elisabeta I a Angliei.

[3] În original, „rotten borough" – denumire dată târgurilor care se micșoraseră ca suprafață, dar își păstraseră dreptul de a alege membrii Parlamentului.

Şi totuşi, după cum spunea sir Pitt Crawley în stilul lui graţios – şi pe bună dreptate: „Putred pe naiba! Mie-mi aduce o mie cinci sute de lire pe an!"

Sir Pitt Crawley (după numele unui cunoscut membru al Camerei Comunelor[1]) era fiul lui Walpole Crawley, prim-baron, de la Departamentul Pergamentelor şi Sigiliilor de pe vremea lui George al II-lea[2], a fost acuzat de delapidare, ca mulţi alţi gentlemeni cinstiţi de pe vremea aceea. Să nu mai spun că Walpole Crawley era fiul lui John Churchill Crawley, al cărui nume se trăgea de la marele comandant militar de pe vremea reginei Ana[3]. Arborele genealogic al familei (care se opreşte în Queen's Crawley) mai menţionează şi pe Charles Stuart, numit mai apoi Crawley Oase-Goale, fiul lui Rawley de pe timpul lui James I[4]; şi apoi pe Crawley din timpul reginei Elisabeta, care e reprezentat în primul plan al tabloului în armură şi cu barba lui bifurcată. Ca de obicei, din jiletca lui porneşte un arbore, iar pe una dintre crengile principale sunt inscripţionate numele ilustre. Lângă numele lui sir Pitt Crawley, baronetul (şi subiectul scrierii de faţă), apar numele fratelui său, reverendul Bute Crawley (marele membru al Comunelor era în dizgraţie la naşterea reverendului), al parohului Crawley-cum-Snailby şi al altor membri aparţinând familiei Crawley, fie ei bărbaţi sau femei.

Sir Pitt s-s căsătorit mai întâi cu Grizzel, a şasea fiică a lui Mungo Binkie, lordul Binkie, şi deci verişoară a domnului Dundas. Aceasta i-a dăruit doi fii: Pitt – numit aşa nu atât după tatăl său, cât după preotul întru Dumnezeu, şi Rawdon Crawley – numit astfel după prietenul prinţului de Wales[5], pe care Maiestatea Sa George al IV-lea l-a uitat de tot. Mulţi ani după moartea doamnei Pitt, sir Crawley a condus-o la altar pe Rosa, fiica domnului G. Dawson din Mudbury, care i-a dăruit două fiice, pentru care domnişoara Rebecca Sharp

[1] În original, House of Commons – parte a Parlamentului britanic (care mai include Suveranul şi Camera Lorzilor).

[2] Rege al Regatului Unit al Marii Britanii şi Irlandei (1727–1760).

[3] Regina Ana a Marii Britanii (1665–1714), iniţial regină a Angliei, Scoţiei şi Irlandei.

[4] Rege al Scoţiei iniţial, devenit apoi rege al Angliei şi Irlandei (1603–1625).

[5] Probabil este vorba de Francis Rawdon-Hastings, prim-marchiz de Hastings; a fost guvernator al Indiei între 1813 şi 1823.

fusese acum angajată ca guvernantă. Se va vedea că tânăra intrase într-o familie cu distinse legături şi are să se mişte în cercuri mult mai alese decât cel pe care tocmai îl părăsise la Russell Square.

Rebecca fusese chemată să aibă grijă de elevele sale printr-un bilet scris pe un plic vechi, care conţinea următoarele cuvinte:

Sir Pitt o roagă pe don'şoara Sharp şi bagajili sali să fie aici marţi pentru că mâine-diminieaţă divremi plec la Queen's Crawley.

Great Gaunt Street

Rebecca nu mai văzuse niciodată un baronet şi, de îndată ce-şi luă rămas-bun de la Amelia, după ce numără guineele pe care bunul domn Sedley i le pusese într-un săculeţ şi după ce se şterse la ochi cu o batistă (gest care se încheie de îndată ce trăsura întoarse în colţul străzii), începu să-şi formeze în minte cam cum ar trebui să arate un baronet. „Oare poartă decoraţii?“, se întrebă. „Sau numai lorzii poartă aşa ceva? Dar sigur e foarte frumos îmbrăcat în costum de judecător, cu guler cu volane, cu părul pomădat, aşa cum îl are domnul Wroughton din Covent Garden. Presupun că e din cale-afară de impunător, iar pe mine are să mă trateze cu mult dispreţ. Dar trebuie să-mi suport soarta grea cât mai demn cu putinţă – măcar o să mă aflu printre nobili, nu printre oameni de rând.“ Apoi îşi aminti de prietenii ei din Russell Square cu dezgustul acela proverbial, cu care, într-o anumită pildă, vulpea vorbeşte despre strugurii acri.

Trecând din Gaunt Square în Great Gaunt Street, trăsura se opri după un timp în faţa unei case înalte, mohorâte, ce era plasată între alte două case la fel de mari şi de mohorâte, fiecare dintre ele având câte un blazon deasupra ferestrei din mijloc a salonului, după cum este obiceiul la casele din Great Gaunt Street, unde moartea părea a fi pe deplin stăpână. La primul etaj al reşedinţei lui sir Pitt, obloanele erau trase; cele de la sufragerie erau deschise pe jumătate, iar storurile acoperite frumos cu ziare.

John, vizitiul care condusese trăsura de unul singur, nu se sinchisi să coboare să sune din clopoţel, ci rugă pe un băiat care ducea laptele să facă asta în locul lui.

La auzul clopoţelului, prin crăpătura dintre storurile sufrageriei apăru un cap, iar un bărbat îmbrăcat în pantaloni bufanţi cafenii şi ghetre, o haină veche şi murdară şi o cravată urâtă şi jerpelită strânsă în jurul gâtului său ţepos, chel şi roşu la faţă, cu doi ochi jucăuşi şi cenuşii şi o gură cu un rânjet permanent pe buze, veni să deschidă.

— E casa lui sir Pitt Crawley?, spuse John de pe capră.

— Mda, dădu cel de la uşă din cap.

— Atunci faceţi bine şi daţi jos cuferele astea.

— Dă-le tu, zise omul.

— Nu vezi că nu-mi pot lăsa caii? Haide, omule, dă o mână de ajutor şi don'şoara are să te cinstească, râse John ca un cal, nemaipăsându-i de respectul faţă de domnişoara Sharp, pentru că aceasta nu mai avea legături cu familia Sedley, şi nici nu dăduse nimic servitorilor la plecare.

Chelul îşi scoase mâinile din buzunarele pantalonilor, păşi în faţă, aruncă lada domnişoarei Sharp pe umăr şi o duse înăuntru.

— Ia, te rog, coşul ăsta cu şalul şi deschide uşa, spuse domnişoara Sharp coborând din trăsură foarte indignată. Am să-i scriu domnului Sedley să-l informez cu privire la atitudinea dumitale.

— Nu care cumva, răspunse vizitiul. Sper că n-aţi uitat nimic, nu? Rochiile don'şoarei Amelia, cele pe care servitoarea dânsei trebuia să le aibă – dumneavoastră le-aţi luat! Sper să vă cuprindă. Închide uşa, Jim, n-o să primeşti nimic de la ea, continuă arătând-o pe domnişoara Sharp cu degetul. E de neam prost, ţi-o spun eu; de neam foarte prost.

Şi cu acestea, vizitiul domnului Sedley se îndepărtă. Adevărul e că întotdeauna fusese foarte apropiat de respectiva servitoare, iar acum era indignat că aceasta fusese privată de ceea ce i se cuvenea.

Intrând în sufragerie împreună cu bărbatul în pantaloni bufanţi, Rebecca găsi că încăperea nu e cu mult mai interesantă ca alte încăperi asemănătoare când familia nu este acasă.

Camerele, credincioase și ele, păreau a jeli absența stăpânilor. Covorul persan era rulat și pus deoparte sub bufet, tablourile își ascunseseră fețele după o hârtie veche maro, candelabrul era înfășurat într-o pânză urâtă, perdelele dispăruseră sub felurite acoperământuri, bustul de marmură al lui sir Walpole Crawley se uita din colțul lui spre rafturile goale și grătarul șemineului uns cu untdelemn sau la suporturile de cărți de vizită, goale și ele, puse pe polița șemineului.

Dulapul cu băuturi fusese ascuns înapoia covorului, scaunele, întoarse cu susu-n jos, la perete, iar într-un colț întunecat, de cealaltă parte a bustului, era o cutie veche pentru cuțite, sculptată, încuiată și lăsată pe o servantă.

Totuși, în jurul focului se vedeau două scaune, o masă rotundă, un vătrai și un cleşte de cărbune, precum și o cratiță pusă pe vâlvătaia molcomă a unui foc. Mai erau pe masă puțină brânză, nişte pâine, un suport de lumânare din aramă și un pic de bere într-o halbă.

— Presupun că ați cinat? E îndeajuns de cald pentru dumneavoastră? Vreți puțină bere?

— Unde e sir Pitt Crawley?, întrebă domnișoara Sharp cu un aer de superioritate.

— He, he... Eu sunt acela. Dacă țin bine minte, îmi datorați o halbă de bere pentru că v-am dat jos bagaju'. He, he. Întrebați-o pe Tinker dacă nu așa am făcut. Doamna Tinker, domnișoara Sharp; domnișoara guvernantă, doamna judecător. Ho, ho!

În acea clipă apăru și femeia căreia i se spunea doamna Tinker, cu o pipă în mână și o foiță de tutun după care fusese trimisă înainte de sosirea domnișoarei Sharp. Îi dădu obiectele lui sir Pitt, care își luase locul de lângă foc.

— Și gologanul rest?, întrebă el. Ți-am dat trei jumătăți de pence. Unde e restul, Tinker?

— Na!, și Tinker îi aruncă o monedă. Numai baronilor le pasă de gologani dintr-ăștia.

— Un gologan pe zi înseamnă șapte șilingi pe an, răspunse parlamentarul. Iar șapte șilingi sunt dobânda pentru șapte guinee. Ai grijă de fiecare bănuț al tău, Tinker, și au să ți se înmulțească foarte natural.

— Ăsta e sir Pitt Crawley în toată regula, femeie, spuse Tinker cu o faţă sumbră, numai el se uită la fiecare ban. O să ajungi să-l cunoşti mai bine în scurtă vreme.

— Ca mine nu e nimeni altul, domnişoară Sharp, spuse bătrânul cu un aer aproape politicos. Înainte să fiu generos, trebuie să fiu drept.

— N-a lăsat niciun şfanţ toată viaţa lui, mormăi Tinker.

— Aşa e, şi nici n-am s-o fac vreodată; e împotriva principiilor mele. Tinker, adu încă un scaun din bucătărie dacă vrei să stai jos. Şi să putem mânca puţin.

După care baronul înfipse o furculiţă în cratiţă şi scoase o bucată de burtă şi o ceapă pe care le împărţi egal, din care îi dădu doamnei Tinker.

— Vedeţi dumneavoastră, domnişoară Sharp, când eu nu sunt aici, Tinker mănâncă pe bani; când sunt în oraş, mănâncă împreună cu noi. Oho, mă bucur că domnişoarei Sharp nu-i este foame, nu-i aşa, Tink?, şi se năpustiră amândoi asupra cinei frugale.

Apoi, sir Pitt Crawley îşi aprinse pipa, iar când se înseră îndeajuns, aprinse restul de lumânare din suport şi scoase dintr-un buzunar fără fund o mână imensă de hârtii pe care începu să le citească şi să le pună în ordine.

— Am venit cu procese, fata mea, şi uite-aşa se face că mâine o să am plăcerea să am o însoţitoare atât de drăguţă când plec.

— Întotdeauna are procese dintr-astea, zise doamna Tinker ridicând halba.

— Bea acolo şi vezi-ţi de treabă, sări baronetul. Da, draga mea, Tinker are dreptate. Am câştigat şi-am pierdut mai multe procese ca orice alt avocat din Anglia. Fii atentă aici, baronetul Crawley contra Snaffle. Dacă nu-l dau gata, să nu-mi spui mie Pitt Crawley. Podder şi un altul contra baronetului Crawley. Sau supraveghetorii parohiei Snaily contra baronetului Crawley. N-au cum să dovedească faptul că pământul e la comun: am să-i dobor; pământul e-al meu. Aparţine parohiei la fel cum îţi aparţine ţie sau doamnei Tinker. O să-i bat şi dac-o fi să mă coste o mie de guinee. Uită-te pe hârtii dacă ai plăcerea, draga mea. Scrii frumos? O să-mi fii de folos când suntem la Queen's Crawley, fii sigură

de-asta, domnișoară Sharp. Acum, că a murit soția mea, o să am nevoie de-un ajutor.

— A fost la fel de rea ca el, spuse Tinker. A dat în judecată toți negustorii și a concediat patruzeci și opt de servitori în patru ani.

— A fost pe-aproape, foarte aproape, spuse baronetul cu simplitate, dar pentru mine a fost o femeie de preț și m-a scutit de un servitor în plus.

Discuția continuă pe această notă intimă o bună bucată de vreme, spre amuzamentul nou-venitei. Oricare-ar fi fost calitățile lui sir Pitt Crawley, bune sau rele, nu făcea deosebire între ele. Vorbea fără încetare despre propria persoană, uneori cu cel mai brutal și mai vulgar accent din Hampshire, alteori luând accent de om umblat prin lume. După care, spunându-i domnișoarei Sharp să fie gata la cinci dimineața, îi ură noapte bună.

— În seara asta dormiți cu Tinker; e patul mare și e loc pentru două. Doamna Crawley a murit în el. Noapte bună.

Sir Pitt se retrase, iar solemna doamnă Tinker, cu restul de lumânare în mână, o conduse pe Rebecca pe scările mari și mohorâte din piatră, trecând pe lângă impresionanta ușă de la salon, cu mânerele înfășurate în hârtie, și ajunse în dormitorul mare de pe latura din față, unde lady Crawley dormise somnul de veci. Camera și patul erau într-atât de morbide și de întunecate, încât ai fi zis că nu doar lady Crawley murise acolo, ci că încăperea fusese locuită de o fantomă. În ciuda acestui lucru, Rebecca păși vioaie înăuntru și, în vreme ce bătrâna își spunea rugăciunile, ea aruncă un ochi prin șifonierele masive, prin debara și dulapuri, încercă sertarele care erau încuiate, examină tablourile sumbre și obiectele de toaletă.

— N-aș vrea să dorm în patul ăsta cu conștiința încărcată, domnișoară, spuse femeia.

— E loc pentru noi și pentru alte șase fantome, zise Rebecca. Povestiți-mi despre Lady Crawley, și despre sir Pitt Crawley, și despre toată lumea, scumpa mea doamnă Tinker!

Însă femeia nu voia să fie vârâtă într-o asemenea conversație și, făcându-i celelaltei semn că patul e pentru dormit, nu pentru vorbit, se puse în colțul ei și începu să sforăie cum numai nasul unui nevinovat poate s-o facă. Rebecca rămase

trează multă vreme, gândindu-se la ziua ce-avea să urmeze, la lumea cea nouă în care intra şi la şansele ei de reuşită acolo. Restul de lumânare începu să sfârâie în suport. Poliţa şemineului îşi lăsa umbra grea peste jumătate din broderia veche şi mucegăită la care, fără îndoială, lucrase doamna casei, şi peste două mici tablouri de familie în care erau doi tineri, unul în uniformă de liceu, altul în haine de soldat. Când adormi, Rebecca alese să viseze la cel de-al doilea.

La ora patru, într-o dimineaţă atât de trandafirie că până şi cartierul Great Gaunt Street părea înveselit, credincioasa Tinker, după ce o trezi pe cea cu care dormise şi o îndemnă să se pregătească de plecare, trase zăvorul de pe uşa mare a holului (tulburând somnul întregului cartier cu zdrăngăneli şi scârţâieli), apoi ieşi în Oxford Street şi chemă o trăsură. Nu mai e nevoie să menţionăm numărul vehiculului sau să spunem că vizitiul stătea la ora aceea matinală în dreptul cartierului Swallow Street, în speranţa că vreun tânăr chefliu, târându-se afară din vreo cârciumă, ar putea avea nevoie de ajutor şi, afumat cum era, să-l plătească generos.

Şi nici nu mai e nevoie să spunem că vizitiul, cu astfel de speranţe cum am înfăţişat mai sus, se arătă teribil de dezamăgit, şi că marele baronet pe care-l duse în oraş nu-i dădu niciun şfanţ în plus faţă de ceea ce i se cuvenea. Nu degeaba Jehu[1] începu să blesteme şi să facă spume; iar apoi lăsă cutiile domnişoarei Sharp în şanţ la hanul Necks, jurându-se să-l dea în judecată pentru plata cursei.

— Ai face bine să nu, spuse unul dintre grăjdari. E sir Pitt Crawley.

— Aşa e, Joe, aprobă baronetul, şi aş vrea să-l văd pe-ăla care mă înfruntă.

— Şi io-aş vrea, rânji Joe, ridicând bagajul baronetului pe acoperişul diligenţei.

— Lasă locul de pe capră pentru mine, Leader, exclamă parlamentarul spre vizitiu.

— Da, sir Pitt, răspunse acesta ducând mâna la pălărie, dar mustind de furie (pentru că promisese locul unui tânăr gentleman din Cambridge, care cu siguranţă i-ar fi plătit o

[1] Rege al Israelului din secolul al IX-lea î.Hr., cunoscut pentru rapiditatea cu care mânuia caii.

coroană pe el), în timp ce domnișoara Sharp primi un loc în spate, înăuntru, loc ce se poate spune că avea să-i asigure intrarea în lumea largă.

Nu mai înfățișăm aici cum tânărul din Cambridge se posomorî și-și puse dinainte cele cinci paltoane mari, dar se împăcă atunci când domnișoara Sharp ieși din trăsură și urcă lângă el; cum el o acoperi la un moment dat cu unul dintre paltoanele lui stil Benjamin și se înveseli numaidecât; cum domnul astmatic, doamna elegantă care se jură că nu mai călătorise niciodată într-o diligență (întotdeauna se găsește câte o astfel de doamnă într-o trăsură – și, vai!, căci unde sunt acum acele diligențe?) și văduva grasă cu sticla de coniac în mână își ocupară locurile; cum vizitiul le ceru bani tuturor și primi șase pence de la domn și cinci monede soioase de câte o jumătate de pence de la văduva grasă; cum diligența o porni într-un final, mai întâi străbătând aleile întunecate de la Aldersgate[1], apoi hurducăind pe lângă cupola albastră a catedralei St. Paul și zornăind din toate osiile în dreptul Intrării Străinilor din Fleet Market[2], care, împreună cu bursa Exter, s-au dus acum; cum trecură pe lângă Ursul Alb din Piccadilly și văzură cum se ridică roua în grădinile de la Kinghtsbridge; cum traversară mai apoi și târgurile Turnhamgreen, Brentwood și Bagshot. Dar autorul acestor rânduri, care a făcut și el același interesant drum, pe o vreme la fel de minunată, se gândește la el cu o caldă și îngăduitoare nostalgie. Unde e drumul acum, cu voioasele întâmplări ale vieții? Oare Chelsea sau Greenwich au dispărut pentru surugiii cinstiți, cu nasuri roșii? Mă întreb unde sunt oare ei, că minunați mai erau! Bătrânul Weller o mai fi în viață sau a murit? Sau ospătarii, și hanurile unde lucrau, și carnea rece de vită, și grăjdarul cu nasul lui vinețiu și cu găleata zdrăngănind după el – unde-or fi toți aceștia, cu generația lor cu tot? Asta e pentru toate marile genii care acum poartă combinezoane, care-or să scrie romane pentru preaiubitele odrasle ale cititorului; oamenii și lucrurile acestea vor deveni doar istorie, la fel cum sunt acum Ninive[3],

[1] Stradă din Londra.
[2] Fostă mare piață din Londra.
[3] Vechea capitală a Asiriei, distrusă în secolul al VII-lea î.Hr.

Inimă de Leu[1], Jack Sheppard[2]. Pentru ei, diligenţele au să fie doar ceva de poveste – patru cai falnici ca Bucefal[3] sau Bess cea Neagră[4]. Ah, ce frumos le lucea blana, iar când grăjdarii îşi dezbrăcau hainele de lucru şi-i încălecau – cum le mai fluturau cozile, când, la finalul cursei, intrau în grajd cu pas agale, cu trupurile aburinde. Vai! N-o să mai auzim niciodată cornul sunând la miez de noapte şi nici barierele deschizându-se. Dar totuşi, unde ne duce diligenţa Trafalgar cu patru locuri? Să mergem, aşadar, la Queen's Crawley fără să ne abatem de la subiect şi să vedem cum îşi petrece domnişoara Rebecca Sharp timpul.

[1] Richard Inimă-de-Leu sau Richard I al Angliei a domnit între 1189 şi 1199, avea o foarte bună reputaţie militară.

[2] Personaj din romanul lui Charles Dickens, „Însemnările postume ale clubului Pickwick", vizitiu de diligenţă.

[3] Calul lui Alexandru Macedon.

[4] Iapa unui haiduc, Dick Terpin, la fel de vestită ca Jack Sheppard.

8
Secret şi confidenţial

Domnişoara Rebecca Sharp către domnişoara Amelia Sedley, Russell Square, Londra
(scutit de taxe poştale – parlamentar Pitt Crawley)

DRAGA MEA, SCUMPA MEA AMELIA,

Cu ce bucurie şi, totodată, tristeţe, am luat peniţa să scriu celei mai dragi prietene a mele! O, ce schimbare între ce e azi şi ce-a fost ieri! Am ajuns fără prieteni, singură; ieri eram acasă, în prea plăcuta companie a unei surori pe care n-am s-o uit niciodată şi-am s-o preţuiesc pururea!

N-am să-ţi spun câte lacrimi am vărsat şi ce noapte tristă a fost cea în care ne-am despărţit. Marţi, tu ţi-ai continuat viaţa cu clipe de fericire şi bucurie, alături de mama şi de devotatul soldat care-ţi sunt alături, în vreme ce eu m-am gândit la tine toată noaptea, cum dansezi la balul de la familia Perkins – fiind, fără îndoială, cea mai frumoasă fată de-acolo. Vizitiul m-a adus cu trăsura veche la casa din oraş a lui sir Pitt Crawley, unde, după ce John s-a purtat în cel mai obraznic şi mai insolent mod cu putinţă (căci vai!, nu e niciun pericol în a insulta un sărac nenorocit!), m-a lăsat în grija lui sir Pitt, unde am fost obligată să-mi petrec noaptea într-un pat alături de o slujnică bătrână şi îngrozitoare, care are grijă de casă. N-am închis un ochi.

Sir Pitt nu e aşa cum noi, fetele, ne închipuiam a fi un baronet atunci când citeam Cecilia[1] *la Chiswick. Nu-ţi poţi închipui ceva mai puţin asemănător cu lordul Orville*[2] *– un bătrân gras, scund, vulgar şi foarte mizerabil, în haine vechi şi pantaloni zdrenţăroşi, care fumează un tutun groaznic şi-şi găteşte singur mâncarea oribilă într-o cratiţă. Vorbeşte cu accent de ţăran şi înjură nevoie-mare pe slujnică, pe vizitiul din diligenţa care ne-a dus la hanul de unde am luat diligenţa, în care am călătorit afară cea mai mare parte a drumului.*

Slujnica m-a trezit în zori şi, când am ajuns la han, m-au pus mai întâi înăuntrul diligenţei.

Dar când am ajuns la un loc numit Leakington, când a început să toarne cu găleata – îţi poţi închipui aşa ceva? –, am fost obligată să mă aşez afară. Sir Pitt Crawley a luat hăţurile diligenţei şi, cum la Mudbury a venit un pasager care voia loc înăuntru, a trebuit să mă mut afară, în ploaie, unde un tânăr de la colegiul Cambridge m-a acoperit totuşi cu una dintre multele haine pe care le avea.

Acest tânăr şi vizitiul păreau că-l cunosc foarte bine pe sir Pitt şi au râs foarte tare pe seama lui. Îl numeau zgârie-brânză, adică o persoană foarte zgârcită, avară. Niciodată nu dă un sfanţ nimănui (şi ce mult urăsc eu calicia asta); şi tânărul gentleman m-a făcut atentă la cât de încet merseserăm pe ultima parte a drumului, pentru că sir Pitt era pe capră şi pentru că el mâna caii pe acea porţiune de drum. „Dar ce bice o să mai dau de la Squashmore, când o să iau eu hăţurile", mi-a spus tânărul de la Cambridge. „Şi să-i învăţaţi minte, domnule Jack", a spus conducătorul. Când am înţeles sensul vorbelor lui, cum că domnul Jack avea să conducă tot restul drumului şi să se răzbune pe caii lui sir Pitt, bineînţeles că am început şi eu să râd.

Dar la Mudbury, la patru mile de Queen's Crawley, ne aştepta o trăsură cu patru cai splendizi, împodobiţi în armuri, şi cu ei ne-am făcut intrarea oficială în parcul baronetului. O alee frumoasă, lungă de o milă, duce spre casă, iar la poartă

[1] Cecilia, cu subtitlul „Memoriile unei moştenitoare" – roman de Frances Burney (1782).

[2] Personaj din „Evelina", roman de Frances Burney (1778); gentleman şi conte care o salvează pe Evelina în mai multe ocazii şi care-i intră în graţii prin comportarea lui aleasă.

(pe care se văd un șarpe și o porumbiță care susțin blazonul familei Crawley) era o femeie care s-a plecat îndelung în fața noastră, în vreme ce scotea zăvorul porților vechi din fier forjat, care seamănă oarecum cu cele de la îngrozitoarea școală Chiswick.

„E o alee lungă de o milă", a spus sir Pitt. „Copacii ăștia adună șase mii de tone de cherestea. Ți se pare o nimica toată?" Pronunța „alee", „aleie", și „nimica" – „nica" și era atât de haios. Și avea cu el în trăsură pe domnul Hodson, omul de încredere de la Mudbury, și-au discutat despre legile de sechestru, vânzări, irigații și terenuri agricole, și destul de mult despre arendași și fermieri – peste putință de înțeles pentru mine. Sam Miles fusese prins făcând braconaj, iar Peter Bailey fusese dus, în sfârșit, la azilul de săraci. „Așa-i trebuie, a spus sir Pitt; el și familia lui m-au tot înșelat cu ferma aia în ultimii o sută cincizeci de ani." Presupun că era vorba de vreun vechi chiriaș care nu-și putea plăti chiria. Probabil că sir Pitt a inclus și „familia" ca să fie sigur, dar baronețiibogați ca el nu trebuie să țină seama de cum vorbesc, spre deosebire de guvernante.

În trecerea noastră am zărit o foarte frumoasă turlă de biserică printre vârfurile ulmilor din parc; și, în fața copacilor, în mijlocul unei pajiști, lângă niște dependințe, o casă veche din cărămidă roșie, cu hornuri înalte, acoperite de iederă, ale cărei ferestre sclipeau în bătaia razelor de soare.

„E biserica dumneavoastră, domnule?", am întrebat. „Da, a naibii biserică (numai că a folosit cuvinte mult mai spurcate). Și cum e Buty, Hodson? Buty e frate-mio Bute – preotul. Buty și bestia[1] îi zic io, ha, ha!"

Hodson a râs și el, după care a dat din cap, ceva mai serios și a spus:

„Mă tem că e mai bine, sir Pitt. Ieri a ieșit cu poneiul, de s-a uitat la porumb."

„S-a uitat la ce-are de plătit, al naibii ce e! (Și a folosit tot cuvinte din acelea urâte.) Nu moare odată de-atâta coniac îndoit. Se ține cu dinții încă."

[1] Joc de cuvinte; de la povestea „Beauty and the Beast" (engl.) – „Frumoasa și bestia".

„Băieţii lui s-au întors de la colegiu", a râs domnul Hodson din nou. „L-au biciuit pe John Scroggins până l-au lăsat lat."

„Mi-au biciuit al doilea paznic!", a sărit sir Pitt.

„A călcat pe pământurile parohului", dar sir Pitt, furios cum era, s-a jurat că, dacă vreodată o să-i prindă la braconaj pe pământurile lui, are să-i trimită la colonii. „Am vândut postul parohial, Hodson; niciunul din neamul lor n-o să mai pună mâna pe el"; şi domnul Hodson i-a spus că bine a făcut. Şi fără îndoială, din câte am înţeles eu din aceste cuvinte, că cei doi fraţi se ceartă şi ei – cum se întâmplă adesea între fraţi sau surori. Îţi aduci aminte de cele două domnişoare Scratchely de la Chiswick, cum se certau şi se ciondăneau de fiecare dată; sau Mary Box, cum o înghiontea tot timpul pe Louisa?

Mai încolo, văzând doi băieţi strângând beţe din pădure, domnul Hodson a sărit din trăsură la ordinul lui sir Pitt şi s-a repezit la ei cu biciul. „Arde-i, Hodson", urla baronetul. „Scoate şi sufletul din ei şi adu-i la mine acasă, vagabonzi ce sunt. Le arăt eu, să nu-mi zică Pitt dacă nu." Şi domnul Hodson s-a pus de-a şfichiuit spinarea sărmanilor micuţi, iar sir Pitt, văzând că răufăcătorii sunt pe mâini bune, şi-a continuat drumul.

Toţi servitorii erau pregătiţi să ne întâmpine, şi...

. . . . . .

Draga mea, aseară m-a întrerupt o bătaie teribilă în uşă. Şi cine crezi că era? Sir Pitt Crawley în cămaşa de noapte, cu scufia pe cap, dacă-ai şti cum arăta! M-am dat înapoi când l-am văzut şi el a intrat şi mi-a înşfăcat lumânarea. „Fără lumânări după ora unşpe, domnişoară Becky", a spus. „Culcă-te pe întuneric, ticăloasă mică şi drăgălaşă (chiar aşa mi-a zis) dacă nu vrei să vin eu după lumânare în fiecare seară; şi vezi să fii în pat la unşpe." Apoi, el şi domnul Horrocks, majordomul, au plecat râzând în hohote. Fii sigură că n-am să le mai dau motive pentru alte asemenea vizite. Seara dezleagă doi dulăi imenşi, care toată noaptea au urlat şi-au schelălăit la lună. „Pe unul îl cheamă Sângerosul", mi-a zis sir Pitt. „A omorât un om şi e ca un taur: şi pe maică-sa o chema Flora, dar acum îi zice Ştirba, fiindcă e prea bătrână să mai muşte. Ha, ha!"

În faţa casei de la Queen's Crawley, care e o construcţie odioasă şi învechită din cărămidă roşie, cu hornuri înalte şi ferestre de mansardă în stilul reginei Bess, e o terasă cu

stema familiei pe ea, în care dă ușa mare din hol. Și, apropo, draga mea, sunt sigură că holul e la fel de mare și întunecos ca marele hol de la intrarea din castelul lui Udolpho[1]*. Are un șemineu imens, unde ar încăpea jumătate din școala domnișoarei Pinkerton, iar grătarul e îndeajuns de lat să frigi pe el cel puțin un bou. De jur împrejur, pe pereți, stau atârnate nu știu câte generații de Crawley, unii bărboși, cu gulere bufante, alții cu peruci și cu degetele pe-afară, femei încorsetate țeapăn sau în rochii drepte ca niște stâlpi, altele cu bucle lungi, și, vai!, draga mea, nici nu li se mai vede corsetul. La un capăt al holului e scara imensă din stejar negru, mai terifiantă nici că se putea, iar la fiecare capăt de sus sunt uși înalte cu câte un cap de cerb deasupra, care dau spre sala de biliard și bibliotecă, respectiv spre marele salon galben și camerele de zi. La primul etaj cred că sunt cel puțin douăzeci de încăperi, una dintre ele are patul în care a dormit regina Elisabeta. Azi-dimineață, noile mele eleve m-au dus în toate aceste camere frumoase. Nu sunt cu nimic mai puțin sinistre, pentru că au întotdeauna obloanele trase. Și când le-au deschis, mă așteptam să văd o fantomă. La etajul al doilea avem o sală de clasă, dormitorul meu având o ușă pe o latură și camera domnișoarelor pe altă latură. Mai sunt și apartamentele domnului Pitt – i se spune domnul Crawley, fiul cel mare; și cele ale domnului Rawdon Crawley, care e soldat, ca o anume persoană, deocamdată plecat cu regimentul său. Îți garantez că este loc destul. Ai putea caza aici toți locuitorii din Russell Square și tot ți-ar rămâne spațiu gol, zic eu.*

La o jumătate de oră după ce am ajuns și noi, a sunat clopoțelul pentru cină, eu am coborât cu două dintre elevele mele (care sunt niște copile slăbuțe de zece, respectiv opt ani). Am coborât în rochia ta la care țin atât de mult (despre care nesuferita doamnă Pinner a vorbit atât de urât, pentru că mi-ai dăruit-o mie), pentru că o să fiu tratată ca parte din familie, cu excepția zilelor când sunt musafiri și când domnișoarele vor cina sus.

[1] „Misterele din Udolpho", roman de Ann Radcliffe, publicat în 1789, considerat prototipul romanului gotic.

Aşadar, a sunat clopoţelul pentru cină şi ne-am strâns cu toţii în mica sufragerie, unde era şi doamna Crawley. E a doua doamnă Crawley, mama copilelor. E fiica unui fierar, iar mariajul ei a fost considerat o partidă excelentă. Pare că a fost frumoasă la vremea ei, iar ochii-i sunt mai tot timpul plânşi după frumuseţea pierdută. E palidă, slabă, cu umeri laţi, şi fireşte că nu are cuvânt în casă. Era şi fiul cel vitreg acolo, domnul Crawley, îmbrăcat elegant şi mândru ca un antreprenor de pompe funebre. E palid, slab, cu picioare subţiri, fără piept, cu mustăţi de culoarea paiului şi părul ca fânul. E leit mama lui din tabloul de deasupra poliţei – Griselda, din nobila familie Binkie.

„Dânsa e noua guvernantă, domnule Crawley, a spus doamna Crawley, venind să mă întâmpine şi luându-mă de mână. Domnişoara Sharp."

„O!", a spus domnul Crawley, apoi a înclinat din cap o dată şi a revenit asupra pamfletului pe care-l citea.

„Sper să fiţi bună cu fetele mele", a remarcat doamna Crawley cu ochii uşor roşii, plini de lacrimi ca întotdeauna.

„Bineînţeles că are să fie, mamă", a zis fiica cea mare şi, dintr-o singură privire, mi-am dat seama că nu trebuie să mă tem de acea fată.

„Doamna e servită", a anunţat majordomul îmbrăcat în negru, cu un jabou imens, alb, cu volane, care parcă era unul din acelea pictate în hol, de pe vremea reginei Elisabeta.

Şi, astfel, luându-l de braţ pe domnul Crawley, ne-au condus spre sufragerie, iar eu i-am urmat împreună cu elevele mele, ţinându-le pe fiecare de mână.

Sir Pitt era deja acolo cu o carafă de argint în mână. Tocmai ce venise din pivniţă. Şi era, de asemenea, îmbrăcat ca lumea. Îşi schimbase pantalonii bufanţi, lăsându-şi acum picioarele la vedere, în nişte ciorapi lungi de lână neagră. Bufetul era plin de veselă veche – căni, de argint şi de aur, tăvi, suporturi de vase, ca în magazinul lui Rundell şi Bridge. Tot ce se vedea pe masă era, de asemenea, din argint, iar doi servitori roşcaţi, în livrea de culoare gălbuie, stăteau la fiecare capăt al bufetului.

Domnul Crawley a spus o rugăciune lungă, sir Pitt a spus amin, apoi au ridicat capacul de pe vasele argintate.

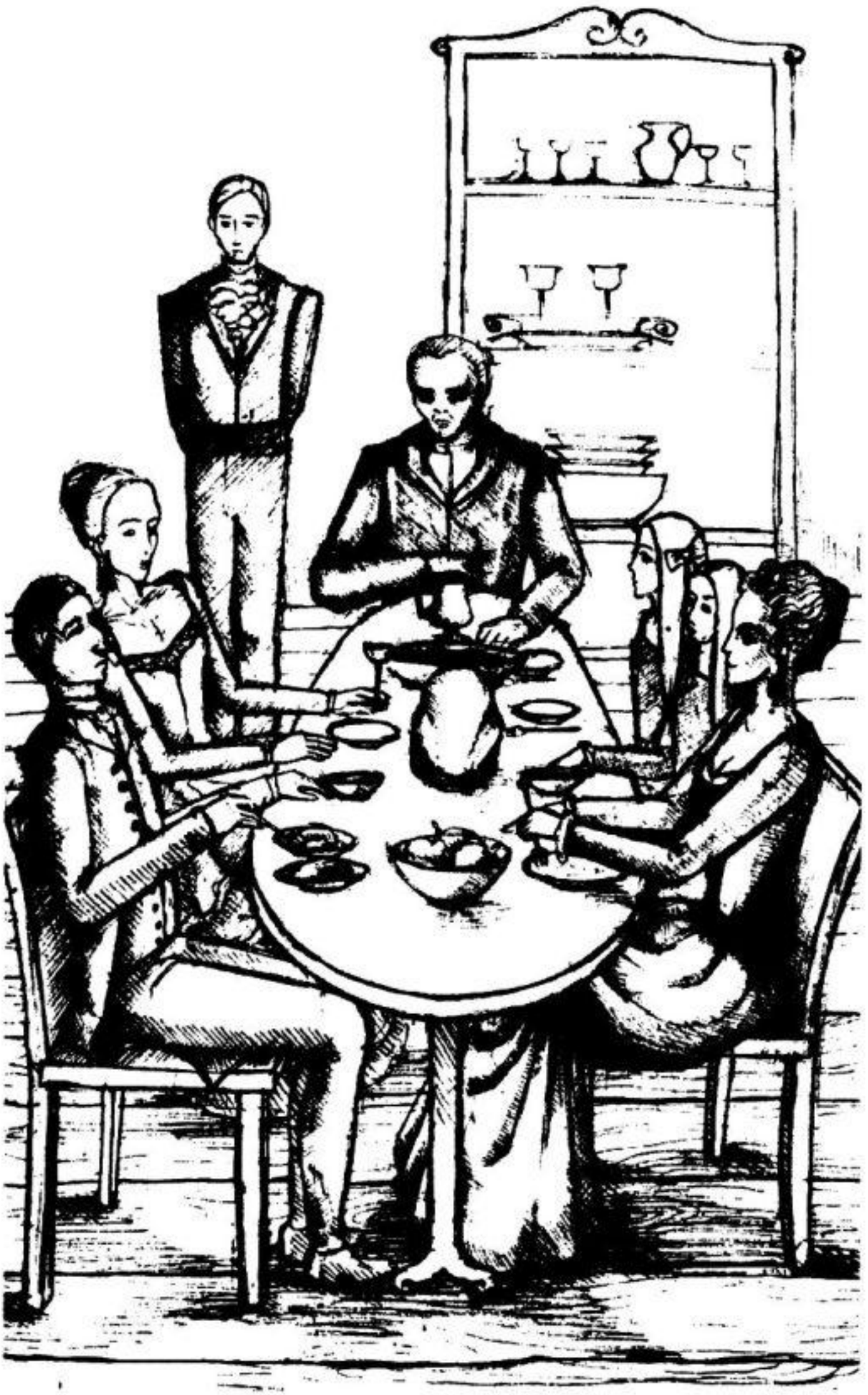

„Ce-avem la cină, Betsy?", a întrebat baronetul.

„Cred că ciorbă de miel, sir Pitt", a răspuns doamna.

„Mouton aux navets[1], a intervenit majordomul (pronunţă, te rog, «mutononave»), iar ciorba e un potage[2] de mouton à l'Ecossaise. Felurile secundare conţin pommes de terre au naturel[3] şi choufleur à l'eau.[4]"

„Mouton înseamnă miel, spuse baronetul, şi e al naibii de bun. Ce berbec era ăsta, Horrocks, şi când l-ai omorât?"

„Era unul din aceia negri din Scoţia. L-am omorât joi."

„Cine a mai luat din el?"

„Steel, de la Mudbury, a luat spatele şi două picioare. Dar zice că a fost prea tânăr şi că numai lâna era de el."

„Vreţi nişte potage, domnişoară... Blunt?", întrebă domnul Crawley.

„E a naibii de bună ciorba asta de miel, dragă", a lăudat-o sir Pitt, „cu toate că-i dau un nume franţuzesc".

„Cred că aşa este obiceiul într-o societate decentă", a remarcat tare domnul Crawley, „ca felul acesta de mâncare să fie numit aşa cum l-am numit eu."

Ni s-a servit pe farfurii pentru supă, din argint, de către servitorii în uniforme albastre, alături de mouton aux navetes. După care s-a adus bere şi apă, servite doamnelor în pahare de vin. Nu sunt o mare cunoscătoare de bere, dar pot spune cu conştiinţa împăcată că prefer apa.

În timp ce mâncam desertul, sir Pitt a profitat de ocazie să întrebe ce s-a întâmplat cu restul mielului.

„Cred că s-a consumat la bucătărie", a răspuns doamna moale.

„Aşa este, doamnă", a spus şi Horrocks, „ca şi celelalte resturi preţioase."

Sir Pitt a izbucnit într-un râs ca de cal, după care şi-a continuat discuţia cu domnul Horrocks.

„Trebuie că porcul ăla negru de la scroafa din Kent s-a îngrăşat nevoie-mare."

---

[1] Miel cu napi (fr.).

[2] Un fel de supă-cremă (fr.).

[3] Cartofi natur (fr.).

[4] Conopidă pe aburi (fr.).

„Nu tocmai", a spus majordomul grav, la care sir Pitt și domnișoarele au început să râdă cu poftă.

„Domnișoară Crawley, domnișoară Rose Crawley", a intervenit domnul Crawley. „Râsul dumitale mi se pare nepotrivit pentru cineva de condiția dumitale."

„Nu contează", a spus baronetul, „încercăm porcul sâmbătă. Taie-l sâmbătă dimineață, John Horrocks. Domnișoara Sharp adoră porcul, nu-i așa domnișoară?"

Cred că asta e toată conversația de care-mi aduc aminte să fi avut loc la cină. După desert, în fața lui sir Pitt s-a adus o carafă de apă și o cutie în care era rom, presupun. Domnul Horrocks ne-a servit pe mine și pe elevele mele cu câte un pahar mic de vin, iar doamna a primit un pahar mai mare. După ce noi ne-am retras, ea și-a scos din sertar o bucată imensă de broderie; fetele au început să se joace cu un pachet de cărți soioase. O singură lumânare stătea aprinsă, într-un sfeșnic impunător din argint; după câteva întrebări din partea doamnei, m-am întreținut singură cu un volum de predici și un pamflet despre legislația agricolă, pe care domnul Crawley îl citise înainte de cină.

Am rămas așa o oră, până când s-au auzit pași.

„Fetelor, puneți deoparte cărțile, s-a repezit doamna, agitată toată. Domnișoară Sharp, puneți jos cartea domnului Crawley."

Dar nimeni nu a luat în seamă aceste rugăminți, până când domnul Crawley a intrat în cameră.

„Să revenim la discuția de ieri, fetelor", a spus acesta. „Fiecare dintre voi să citească o pagină, pe rând; astfel încât domnișoara... Short să aibă ocazia să vă asculte, și săracele de ele au început să silabisească dintr-o lungă predică plictisitoare, rostită la Capela Bethesda, din Liverpool, cu ocazia convertirii indienilor Chickasaw. N-a fost oare aceasta o seară minunată?

La ora zece, servitorii au fost rugați să-i cheme pe sir Pitt și pe restul din casă la rugăciune. Sir Pitt a fost primul care a venit, aprins la față, cu mers nesigur; apoi, majordomul, servitorii în haine gălbui, omul de încredere al domnului Crawley, trei alți bărbați care miroseau foarte tare a bălegar, patru femei, una dintre ele mult prea înfofolită, mi s-a părut,

şi care mi-a aruncat o privire plină de dispreţ când s-a lăsat în genunchi.

După ce domnul Crawley a terminat cu expoziţiunea lui şi predicile de rigoare, am primit fiecare câte o lumânare şi ne-am dus la culcare. După care am fost întreruptă din scris, după cum ţi-am povestit, scumpa mea Amelia.

Noapte bună. Mii şi mii de sărutări!

Sâmbătă – Azi-dimineaţă, la ora cinci, am auzit guiţatul porcului negru. Rose şi Violet mi l-au arătat ieri; şi mi-au arătat şi grajdurile, cuştile dulăilor, m-au prezentat grădinarului, care culegea fructe pentru a fi trimise la piaţă. I-au cerut nişte struguri de seră, dar grădinarul a spus că sir Pitt îi numărase boabă cu boabă şi ar fi însemnat să fie dat afară dacă lipsea vreunul. Fetele, drăguţe cum erau, au prins un mânz la padocuri şi m-au întrebat dacă ştiu să călăresc. Apoi l-au călărit ele pe acela, până când băiatul de la grajduri a apărut înjurând în ultimul hal, şi le-a trimis de-acolo.

Doamna Crawley împleteşte tot timpul lână, sir Pitt e întotdeauna ameţit de băutură, în fiecare seară, şi am impresia că stă cu Horrock, majordomul. Domnul Crawley citeşte predici seară de seară, iar dimineaţa se închide în biroul lui sau se duce călare până la Mudbury sau la ţară, cu vreo treabă, sau la Squashmore, unde ţine slujba miercurile şi vinerile, pentru arendaşii de-acolo.

Zeci de salutări părinţilor tăi. Fratele tău şi-a revenit după punciul acela cu alcool? Vai, draga mea, bărbaţii ar trebui ţinuţi departe de o asemenea băutură înşelătoare!

A ta pentru totdeauna, Rebecca

Ţinând cont de toate acestea, cred că e mai bine pentru scumpa noastră Amelia Sedley, din Russell Square, că domnişoara Sharp s-a despărţit de ea. Rebecca e o fiinţă simpatică, amuzantă, asta e sigur. Iar descrierea aceea a femeii care-şi plânge frumuseţea pierdută sau a domnului cu „mustăţi de culoarea paiului şi părul ca fânul“ sunt foarte precise, fără

îndoială, și dovedesc o bună cunoaștere a lumii. Faptul că, pe când stătea în genunchi la rugăciune, se gândea probabil la ceva mai interesant decât fundele domnișoarei Horrocks, ne-a șocat poate deopotrivă. Dar îl rog pe bunul cititor să țină minte că această poveste se intitulează „Bâlciul deșertăciunilor" și că acest bâlci este un loc plin de îngâmfare, viclenie, prostie, lucruri mărunte, falsitate și prefăcătorie. Iar moralistul (un portret fidel al umilului dumneavoastră slujitor) apare pe copertă, promițând a nu perora despre rochii sau funde, ci numai despre acele uniforme cu pulpane lungi în care stau înșirați cei din congregația lui. Și totuși, vedeți dumneavoastră, există cineva care trebuie să spună adevărul atâta cât îl cunoaște, fie că poartă pe cap o scufie cu clopoței sau o pălărie preoțească; iar în decursul unei asemenea descrieri multe amănunte neplăcute trebuie să iasă la iveală.

Am auzit pe-un confrate, povestitor dintr-acesta, la Napoli, predicând la malul mării, în fața câtorva oameni buni de nimic și trândavi, despre nelegiuiți, a căror fapte rușinoase le descria și le inventa în același timp. Și o făcea cu atâta vervă și pasiune încât ascultătorii n-au mai suportat și au izbucnit împreună cu poetul nostru într-un urlet de înjurături și blesteme împotriva monstrului fictiv despre care se vorbea, încât pălăria preotului a făcut ocolul mulțimii, iar gologanii au început să curgă în ea, într-un val de simpatie.

Pe de altă parte, la micile teatre din Paris nu o să auziți niciodată publicul strigând „Ah, gredin! Ah, monstre!"[1] sau blestemându-l pe tiranul din piesă din lojile lor. Actorii înșiși refuză a juca roluri de ticăloși, precum cele de infami Anglais, de cazaci brutali și câte altele, și preferă să apară, pentru un salariu mai mic, în roluri reale de francezi loiali. Am pus poveștile una după alta ca să vă dați seama că nu din motive mercenare personajul de față dorește să iasă în evidență și să-i zdrobească pe ticăloși, ci pentru că-i urăște cu adevărat, fără de scăpare, și, drept urmare, trebuie să caute să se elibereze printr-un joc și un limbaj ca atare.

Îi avertizez pe prea bunii mei prieteni că nu am de gând să înfățișez o poveste despre nelegiuiri abominabile sau

[1] Ah, nelegiuitul! Ah, monstrul! (fr.).

complicate, ci, mai degrabă, zic eu, despre întâmplări deosebit de acaparante. Ticăloşii mei nu sunt nişte papă-lapte, asta o jur. Când vom ajunge la momentul potrivit, nu voi face, asta e clar, rabat de la un limbaj potrivit. Dar când trecem câmpiile liniştite, trebuie să ne păstrăm şi noi cumpătul. E absurd să iscăm o furtună într-un butoi cu apă; lăsăm astfel de lucruri pentru tumultuosul ocean şi tăcutul miez de noapte. Capitolul de faţă e unul foarte blând. Altele... dar să nu le anticipăm.

Pe măsură ce personajele noastre ies în faţă, cer permisiunea, în calitate de om şi frate al vostru, nu doar de a le prezenta, ci şi de a coborî din când în când de pe piedestal şi a vorbi despre ele – pentru a le iubi şi a le strânge mâna, dacă sunt bune sau blânde; pentru a râde de ele pe înfundate, împreună cu cititorul, dacă sunt ridicole; pentru a abuza de ele în cei mai duri termeni pe care ni-i permit regulile politeţii, dacă sunt mârşave şi nemiloase.

Altminteri, s-ar putea să credeţi că eu am luat în batjocură ideea de devoţiune, pe care domnişoara Sharp o găseşte atât de ridicolă; că tot eu am râs cu poftă de mersul împleticit ca de bătrân Silen[1] al baronetului – de vreme ce râsul vine de la fiinţa aceea care nu respectă nimic în afară de prosperitate şi nu are ochi decât pentru succes. Există în lumea largă astfel de oameni înfloritori – Necredinciosul, Deznădăjduitul, Nemilosul. Pe toţi trebuie să-i atacăm, dragii mei, cu putere şi tărie. Unii sunt simpli farsori şi măscărici, deşi au mare trecere, şi pentru cei asemenea, pentru a-i înfrânge şi a-i da de gol, s-a inventat râsul.

[1] Însoţitor şi învăţător al zeului grec Dionisos, descris ca fiind mai tot timpul beat.

9
Portrete de familie

Sir Pitt Crawley era un filosof care gusta ceea ce se numeşte viaţa obişnuită. Prima lui căsnicie cu fiica nobilului Binkie avusese loc sub auspiciile părinţilor săi. Şi, după cum adesea i-a spus doamnei Crawley pe când aceasta trăia, femeia era o zgripţuroaică arţăgoasă fără margini, iar la moartea ei s-a jurat că mai bine se spânzură decât să mai ia alta la fel. Şi s-a ţinut de cuvânt şi a ales o a doua soţie, pe domnişoara Rose Dawson, fiica domnului John Thomas, fierar din Mudbury. Şi ce fericită a fost Rose să devină doamna Crawley!

Să vedem cu ce preţ. În primul rând, a renunţat la Peter Butt, un tânăr care îi ţinea companie şi care era îndrăgostit de ea, şi, ca urmare a dezamăgirii, s-a apucat de comerţ ilicit, de braconaj şi de multe alte nelegiuiri. Apoi s-a certat, dată fiind noua ei situaţie socială, cu toate prietenele apropiate şi din tinereţe, care, firește, nu puteau fi primite de doamna noastră la Queen's Crawley – dar nici nu a găsit în rândurile noii pături sociale alte persoane care să o primească cu braţele deschise. Dar cine a făcut vreodată acest lucru? Sir Huddleston Fuddleston avea trei fiice, care sperase fiecare să devină viitoarea doamnă Crawley. Familia lui sir Giles Wapshot s-a simţit insultată că una dintre fetele din familie nu a fost aleasă, iar baroneţii din zonă erau indignaţi de mezalianţele confratelui

lor. Ce să mai zicem de membrii Camerei, pe care baronetul i-a lăsat să mormăie în treaba lor.

Sir Pitt nu dădea pe ei nici cât o ceapă degerată, după cum el însuşi spunea. O avea pe frumoasa lui Rose; şi ce altceva mai avea nevoie un bărbat, decât să-şi vadă de binele lui? Aşa că se îmbăta seară de seară şi o bătea pe frumoasa lui Rose sau o lăsa la Hampshire de una singură, pe când el mergea la Londra pentru sesiunea parlamentară. Până şi doamna Bute Crawley, soţia preotului, refuza să vină în vizită, zicând că nu s-ar uita niciodată la fiica unui negustor.

Cum natura o înzestrase pe doamna Crawley doar cu nişte obraji rozalii şi cu o piele albă, ea neavând niciun fel de personalitate, talente, opinii, ocupaţii, plăceri, şi nici vigoarea sau tenacitatea de caracter pe care le au adesea femeile proaste, influenţa ei asupra sentimentelor lui sir Pitt nu a fost prea mare. Trandafirii din obraji i s-au ofilit, iar prospeţimea chipului i s-a pierdut după ce-a născut doi copii, încât a devenit o simplă unealtă în casa soţului, cu nimic mai utilă decât pianul răposatei doamne Crawley. Având tenul deschis la culoare, purta haine în nuanţe deschise, aşa cum se întâmplă majorităţii femeilor cu păr blond, şi apărea de obicei în haine de un verde ca marea sau de un albastru spălăcit. Lucra la lâna aia, sau la altceva asemănător, zi şi noapte. De-a lungul anilor, făcuse cuverturi pentru toate paturile din casă. Avea o mică grădină de flori, la care ţinea destul de mult, dar, în afară de aceasta, nu avea alte pasiuni şi nici neplăceri. Când soţul ei era obraznic, era apatică, când o lovea – plângea. Nu avea o personalitate îndeajuns de puternică pentru a se apuca de băutură şi cât era ziua de lungă gemea de una singură prin casă, nepăsătoare, cu părul pus pe moaţe. Ah, bâlci al deşertăciunilor! Dacă nu existai, femeia aceasta ar fi fost o fetiţă zglobie – Peter Butt şi Rose ar fi devenit un cuplu fericit, la o fermă prosperă, cu o familie primitoare; şi-ar fi avut destule pasiuni, interese, speranţe, tulburări, dar şi un titlu nobiliar, o trăsură cu patru cai, care sunt mai preţioase decât fericirea din bâlciul deşertăciunilor. Şi dacă Harry al optulea[1] sau Barbă Albastră ar fi acum în viaţă şi-ar vrea o a zecea

[1] Rege al Angliei (1509–1547), cunoscut pentru cele şase soţii.

soție, credeți că nu ar putea s-o aleagă pe cea mai drăguță fată din câte sunt acum în societate?

Caracterul anost și dezinteresat al mamei nu a inspirat prea multe trăiri în sufletul fiicelor ei, așa cum s-ar fi presupus, ele găsind mari satisfacții în a sta pe la bucătărie sau pe la grajduri; iar cum grădinarul scoțian avea o soție și copii cumsecade, fetele s-au deprins cu mersul societății și au primit informații folositoare, care rămaseră și singura educație primită până să ajungă domnișoara Sharp în casa lor.

Angajarea acesteia din urmă era numai rezultatul reproșurilor lui sir Pitt Crawley, singurul prieten și protector pe care doamna Crawley îl avusese vreodată, și singura persoană, în afară de copiii ei, față de care nutrea o vagă afecțiune. Domnul Pitt semăna cu cei din nobila familie Binkie, din care se și trăgea, și era un gentleman în toată regula, foarte politicos. Ajuns la maturitate și întors de la Christchurch, începu să impună treptat disciplina în casă, împotriva tatălui, care-l urmărea plin de admirație și respect. Devenise un bărbat de un rafinament atât de riguros, încât era în stare să moară de foame decât să mănânce fără un șervet alb la gât. O dată, nu de mult întors de la colegiu, când Horrocks i-a adus o scrisoare fără ca mai înainte să o fi pus pe o tavă, i-a aruncat acestuia o asemenea privire și i-a administrat o lecție atât de severă, încât Horrocks a ajuns de-atunci să tremure în fața lui. Toată casa îi respecta ordinele, iar doamna Crawley, cu moațele ei, cobora mai repede când era el acasă, sir Pitt își făcea dispăruți pantalonii bufanți și, chiar dacă incorigibilul bătrân nu se desprindea de vechile-i obiceiuri, niciodată nu se îmbăta cu rom îndoit în prezența fiului și se adresa servitorilor doar pe un ton foarte politicos și rezervat. Și se zice că sir Pitt nu o înjura niciodată pe doamna Crawley cât timp fiul lui se afla în încăpere.

El l-a învățat pe majordom să spună „Doamna e servită" și tot el a insistat să o conducă pe aceasta la cină. Îi vorbea rar, dar o făcea de fiecare dată cu cel mai adânc respect și niciodată nu o lăsa să plece din casă fără a se ridica grav de la masă și a se înclina elegant când ea ieșea.

La Eton i se spunea „domnișoara Crawley", și, îmi pare rău s-o zic, fratele său mai mic obișnuia să-l bruftuluiască

tare. Cu toate că nu era foarte strălucit, îşi compensa lipsa talentului printr-o sârguinţă ieşită din comun, iar în cei opt ani de şcoală niciodată nu a fost văzut să îndure acea pedeaspă de care numai un heruvim avea scăpare.

La colegiu făcuse, bineînţeles, o carieră strălucită. Acolo s-a pregătit pentru viaţa publică, în ştiinţa căreia a fost introdus de către bunicul său, lordul Binkie, studiind asiduu oratorii antici şi moderni şi luând necontenit cuvântul în dezbateri. Cu toate că avea darul vorbirii şi-şi dregea glasul fin pentru a fi pompos, ceea ce-i dădea o mare mulţumire, şi niciodată nu aducea în discuţie vreun sentiment sau vreo opinie care să nu fi fost cu totul banală sau lipsită de interes, pe care să şi le susţină cu citate latineşti, eşua într-un fel sau altul, în ciuda mediocrităţii sale care ar fi trebuit să asigure oricărui bărbat un oarecare succes. Nici măcar nu câştigă premiul de poezie, de care fusese atât de sigur, după cum spuneau toţi prietenii săi.

După colegiu, a devenit secretarul personal al lordului Binkie, după care a fost numit ataşat al legaţiei de la Pumpernickel[1], post pe care şi l-a dus la îndeplinire onorabil, după care s-a întors acasă cu pachete pentru ministrul afacerilor externe de la vremea aceea, ce constau în pateuri de Strasbourg. După zece ani ca ataşat (la ceva ani după ce jelise moartea lordului Binkie), timp în care a avansat foarte greu în funcţie, a renunţat la serviciul diplomatic cu oarecare dezgust şi s-a îndreptat spre nobilimea de la ţară.

La întoarcerea în Anglia scrise un pamflet despre malţ (pentru că era ambiţios şi-i plăcea să stea întotdeauna în faţa mulţimii) şi luă parte la problema emancipării negrilor. Apoi, ajunse prietenul domnului Wilberforce, ale cărui idei politice le admira, şi ţinuse faimoasa corespondenţă cu reverendul Silas Hornblower pe tema misiunii Asharitee. Fusese prezent la Londra nu atât pentru sesiunile parlamentare din mai, cât pentru întrunirile religioase. La ţară activa ca magistrat şi ca vizitator şi orator activ pentru cei lipsiţi de educaţie religioasă. Se spunea că-i făcea vizite doamnei Jane Sheepshanks, cea de-a treia fiică a lordului Southdown, a cărei

[1] Denumire ironică, prin care autorul se referă la Germania.

soră, lady Emily, scrisese acele drăguțe broșuri „Credincioasa busolă a marinarului" și „Precupeață de mere de la Finchley Common".

Domnișoara Sharp descria rolul lui la Queen's Crawley în caricaturi. Îi silea pe servitori să urmeze pioasele lecții despre care am menționat mai înainte, și spre care l-a îndrumat cu forța și pe tatăl său (cu atât mai bine). Conducea o casă de întruniri independentă în parohia Crawley, spre indignarea unchiului său, preotul, dar spre mulțumirea lui sir Pitt, care s-a lăsat și el dus o dată sau de două ori, ceea ce a iscat o violentă predică în parohie, asupra băncilor gotice din biserica baronetului. Dar săracul sir Pitt nu a simțit vehemența acestor discuții, pentru că dormea întotdeauna în timpul slujbei.

Domnul Crawley dorea foarte mult, pentru binele națiunii și al lumii creștine, ca bătrânul să-i cedeze locul în Parlament, ceea ce tatăl lui refuza în mod constant să facă. Bineînțeles că amândoi erau prea prudenți ca să renunțe la cele o mie cinci sute de lire pe an pe care le câștiga cel ce ocupa cel de-al doilea scaun de parlamentar (la momentul acela ocupat de domnul Quadroon, care avea carte blanche[1] în problema sclavilor). Și, într-adevăr, situația materială a familiei nu era una prea fericită, iar venitul pe care l-ar fi adus locul cedat era de folos casei de la Queen's Crawley.

Familia nu-și revenise după amenda impusă asupra lui Walpole Crawley, primul baronet, pentru spălare de bani în cazul Departamentului Pergamentelor și Sigiliilor. Sir Walpole era un tip vesel, gata oricând să capete și să cheltuiască bani (*alieni appetens, sui profusus*[2], după cum domnul Crawley avea să remarce oftând), foarte iubit la vremea lui de către întreaga comunitate pentru permanenta mahmureală și ospitalitatea care domneau la Queen's Crawley. Pivnițele erau pline cu vin de Burgundia pe-atunci, cuștile – de dulăi, grajdurile – cu vajnici cai de vânătoare. Acum, cai precum aceia care au fost odată la Queen's Crawley sunt duși la lucrat pământul sau înhămați la diligența Trafalgar. Și cu o astfel de pereche de cai, care erau scutiți de plug în ziua respectivă,

[1] Puterea de a face orice (fr.).

[2] Dorește averea altuia și o risipește pe-a sa (lat.).

a fost adusă domnişoara Sharp la reşedinţa Crawley; căci, oricât de bădăran ar fi fost, sir Pitt ţinea mult la demnitatea lui în propria casă, şi rar se întâmpla să iasă cu mai puţin de patru cai la trăsură şi, chiar dacă avea la cină miel înăbuşit, tot trei servitori aveau să i-l aducă.

Dacă zgârcenia ar fi fost îndeajuns pentru a îmbogăţi un om, sir Pitt Crawley ar fi ajuns cu adevărat bogat – dacă ar fi fost avocat într-un oraş de provincie, fără fonduri, dar inteligent, e foarte posibil ca postul să-i fi adus un câştig bun, iar lui, o influenţă şi competenţă considerabile. Dar din nefericire, era înzestrat cu un nume de vază şi proprietăţi multe, dar încurcate, care mai degrabă îi puneau piedici decât să-l avantajeze. Avea o pasiune pentru procese, care îl costau multe mii de lire pe an şi fiind mult prea deştept ca să fie furat de orice împuternicit – după cum spunea şi el – lăsa ca afacerile să-i fie administrate, tot prost, de o mână de oameni, în care, la rândul lui, nu avea încredere. Era un proprietar atât de mârşav încât găsea numai arendaşi faliţi, fiind un fermier atât de zgârcit, că abia dacă lăsa pământului sămânţă, drept care natura răzbunătoare îi refuza culturile bogate pe care le dădea cultivatorilor mai generoşi. Specula în orice mod posibil – lucra prin mine, cumpăra acţiuni ale societăţilor care se ocupau de canale, cumpăra trăsuri cu cai, prelua contracte guvernamentale şi era cel mai ocupat locuitor şi magistrat din ţinutul său. Pentru că nu plătea agenţi cinstiţi la carierele de granit, aflase cu satisfacţie că patru dintre paznicii de-acolo fugiseră în America, cu tot cu nişte averi însemnate. Nefiind echipate adecvat, minele de cărbune i se umpluseră de apă, guvernul îi trântise pe mâini contractul cu carnea de vacă stricată, iar în ce priveşte caii de diligenţe, fiecare poştaş din regat ştia că sir Pitt pierduse mai mulţi cai decât orice alt locuitor din cauză că nu-i hrănea şi că îi cumpăra la preţuri de nimic. În societate, sir Pitt se arăta vesel, deloc îngâmfat; prefera compania fermierului sau a negustorului de cai decât a unui gentleman, precum fiul său. Îi plăcea să bea, să înjure, să glumească pe seama fetelor de fermier; era cunoscut că nu dădea niciun sfanţ pentru o cauză nobilă, în schimb era întotdeauna într-o dispoziţie bună, mucalită, binevoitoare, şi ar fi fost în stare să bea azi cu un arendaş, pentru ca a doua zi să-l

jumulească. Sau putea foarte bine să se veselească alături de braconierul pe care-l ducea la judecată. Amabilitatea lui față de sexul frumos am înfățișat-o deja prin atitudinea lui față de domnișoara Rebecca Sharp. Într-un cuvânt, în întreaga pătură a baronilor, miniștrilor și membrilor de Parlament din Anglia, nu se găsea un bătrân mai viclean, mai mârșav, mai egoist, mai ridicol și mai lipsit de încredere ca sir Pitt. Mâna roșie a bătrânului s-ar fi băgat în orice buzunar, numai în al lui nu. Și, ca admiratori ai arisocrației britanice, ne vedem obligați să observăm, cu mare durere și amărăciune, că un om al cărui nume figurează în registrul lui Debrett[1] prezintă toată aceste calități negative.

Unul dintre motivele pentru care domnul Crawley avea atâta influență asupra sentimentelor tatălui era rezultatul unor chestiuni bănești. Baronetul datora fiului o sumă de bani de pe urma căsătoriei cu mama acestuia, pe care nu-i convenea să i-o plătească. Căci, într-adevăr, avea o oroare teribilă în a da bani cuiva, și numai cu forța putea fi convins să-și plătească datoriile. Domnișoara Sharp (care ajunsese, după cum vom vedea îndată, să cunoască majoritatea secretelor familiei) calculase că numai plata creditorilor săi îl costa pe onorabilul baronet câteva sute de lire pe an, însă aceasta era o plăcere la care nu putea renunța. Avea o satisfacție brutală în a-i face pe săracii oameni să aștepte, să se mute dintr-o sală de judecată într-alta și de la un termen de judecare la altul. Care e beneficiul de-a fi în Parlament, spunea el, dacă trebuie să-ți plătești datoriile? De unde și poziția lui de senator care, pe bună dreptate, îi aducea destul de multe foloase.

Bâlci al deșertăciunilor! Iată un bărbat care nu știa nici măcar să scrie corect și care nu citea nimic, cu obiceiuri și viclenie demne de un porc-mistreț, al cărui scop în viață era ciondăneala, un om care nu avea gusturi fine, nici sentimente, nici bucurii, ci numai plăcerea a ceea ce e sordid și urât; și care

[1] Anuarul nobilimii, registru care apare anual și care conține numele tuturor nobililor din Anglia, titulaturile lor, precum și o biografie a fiecărei familii. A fost publicat prima oară în 1769, sub numele de „The New Peerge", iar azi apare sub numele de „Debrett's Peerege and Baronetage". John Debrett (1753–1822) – editor englez sub numele căruia au fost editate două volume asemănătoare cu anuarul.

totuşi avea un titlu nobiliar, onoruri, putere, era un demnitar peste acele pământuri şi un stâlp al naţiunii, un şerif sus-pus, care călătorea într-o trăsură aurită. Marii miniştri şi oamenii de stat îl respectau, iar în bâlciul deşertăciunilor avea un loc chiar mai sus decât cele mai strălucite minţi sau decât cei cu virtutea imaculată.

Sir Pitt avea o soră vitregă nemăritată, care moştenise vasta avere a mamei sale şi, cu toate că baronetul îi propusese a-i administra banii, pe ipotecă, domnişoara Crawley refuzase, preferând calea mai sigură a unui fond. Totuşi, dăduse de înţeles că avea să lase din această avere o parte celui de-al doilea fiu al lui sir Pitt, iar cealaltă – parohiei, şi o dată sau de două ori plătise datoriile lui Rawdon Crawley în timpul şederii acestuia la colegiu şi în armată. Drept urmare, domnişoara Crawley se bucura de cel mai mare respect când venea la Queen's Crawley, căci avea un cont la bancherul ei care ar fi făcut-o îndrăgită oriunde s-ar fi aflat.

Câtă demnitate oferă unei bătrâne un astfel de cont la un bancher! Cu câtă îngăduinţă îi trecem cu vederea defectele ei dacă e o rudă (şi mulţi dintre cititori au o asemenea persoană în familie), şi cât de dragă ni se pare! Cât de zâmbitor o conducem la trăsura cu blazon în formă de romb şi cu vizitiul cel gras care fluieră tot timpul, partenerul asociat de la firma Hobbs şi Dobbs! Iar când vine în vizită, cât de repede găsim mijlocul de a le da de veste prietenilor noştri despre statutul ei în societate! Spunem (pe bună dreptate): ce mult mi-aş dori ca domnişoara MacWhirter să-şi fi pus semnătura pe un cec de cinci sute de lire. N-ar simţi lipsa banilor, spune soţia ta. E mătuşa mea, spui nepăsător când prietenul te întreabă dacă domnişoara MacWhirter este rudă cu tine. Soţia ta îi trimite în permanenţă mici dovezi de afecţiune, fetele tale lucrează tot timpul la coşuleţe de lână şi scăunaşe pentru ea. Ce foc superb arde în şemineu când vine ea în vizită, cu toate că soţia ta îşi pune o coardă în minus la corset! Pe timpul şederii ei, casa capătă un aspect festiv – e curată, primitoare, veselă, tihnită, aşa cum nu o vezi cu alte ocazii. Tu însuţi, domnul meu, uiţi a-ţi mai face somnul de amiază şi, brusc, prinzi gustul unei partide de cărţi (deşi pierzi de fiecare dată). Ce mai mâncăruri alese – zilnic este vânat, vin

de Malmsey-Madeira, fără nelipsitul peşte din Londra. Chiar şi servitorii la bucătărie se bucură de zile mai bune şi, într-un fel sau altul, cât timp stă acolo vizitiul cel gras al domnişoarei MacWhirter, berea devine mult mai tare, iar cantitatea de ceai şi zahăr din camera copilului (unde servitoarea ei îşi ia mesele) este cu totul trecută cu vederea. Este aşa, au ba? Mă adresez claselor de mijloc. Ah, binecuvântate puteri! Aş dori să-mi trimiteţi o mătuşă bătrână – fecioară – o mătuşă cu blazon pe uşa trăsurii, cu păr cafeniu; cum ar împleti copiii mei la coşuleţe pentru ea, iar Julia a mea şi cum mine i-am asigura tot confortul! Dulci năluciri! Şi ce iluzii prosteşti!

10

Domnişoara Sharp începe să-şi facă prieteni

Fiind primită ca un membru al generoasei familii al cărei portret l-am schiţat în paginile precedente, una dintre îndatoririle fireşti ale Rebeccăi era să se facă plăcută în ochii binefăcătorilor ei şi să le câştige încrederea prin toate mijloacele posibile. Cine poate să nu admire acest simţ al recunoştinţei la o orfană neajutorată; iar dacă se mai strecoară şi puţin egoism, cine poate nega faptul că prudenţa ei este cu totul justificată?

— Sunt singură pe lume, spunea această fată tânără, care nu avea prietene. Nu am grija a nimic, în afară de rodul muncii mele. Şi, în vreme ce nerușinata de Amelia, cu obrazul ei trandafiriu, care nu are nici pe jumătate simțul meu practic, dar are o avere de zece mii de lire şi o casă asigurată, biata Rebecca (deşi arăt mult mai bine ca ea) trebuie să se încreadă numai în ea însăşi şi în propria-i judecată. Să vedem dacă judecata îmi poate aduce un aranjament onorabil, ca într-o bună zi să-i pot demonstra domnişoarei Amelia superioritatea mea faţă de ea. Nu că săraca Amelia mi-ar displăcea; cui ar putea să nu-i placă o persoană atât de nevinovată şi de amabilă? Doar că ziua când voi ocupa un loc deasupra ei în societate va fi o zi superbă, şi de ce n-ar fi aşa?

Astfel de iluzii îşi făcea mica şi romantica noastră prietenă cu privire la sine însăşi – nu trebuie să ne scandalizeze faptul că în toate aceste castele în Spania un soţ era principalul personaj. La ce altceva trebuie să se gândească tinerele domnişoare dacă nu la un soţ? La ce altceva se gândesc mamele lor?

— Trebuie să fiu propria mea mamă, îşi spunea Rebecca, nu fără un mic semnal de înfrângere în străfundul conştiinţei, gândindu-se la aventura eşuată cu Jos Sedley.

Astfel că se hotărâse, cu multă chibzuinţă, să-şi câştige o poziţie confortabilă şi sigură în rândul familiei Crawley, iar pentru asta aranjă a-şi face prieteni din toţi cei care o înconjurau şi care ar fi putut contribui la bunăstarea ei. Doamna Crawley nefiind una dintre aceste persoane, ba mai mult, fiind o femeie într-atât de indolentă şi de lipsită de caracter încât nici pentru casa ei nu era de vreun folos, Rebecca află în scurt timp că nu avea nevoie a-i câştiga bunăvoinţa, ceea ce ar fi fost oricum imposibil. Obişnuia a vorbi elevelor sale despre „sărmana lor mamă" şi, în vreme ce se purta faţă de aceasta cu cel mai distant respect, îşi orientă cea mai mare parte a atenţiei către restul familiei, cu mare băgare de seamă.

Tehnica se dovedi simplă faţă de tinerele domnişoare, a căror simpatie o câştigase din plin. Nu le sâcâia minţile firave cu prea multe informaţii, ci dimpotrivă, le lăsa să se exprime liber în ceea ce priveşte autoeducaţia, căci ce alt fel de indicaţii sunt mai bune decât cele pe care omul şi le impune de unul singur? Fata cea mare avea pasiunea lecturii şi cum vechea bibliotecă de la Queen's Crawley avea un număr considerabil de opere literare din secolul trecut, atât în franceză, cât şi în engleză (fuseseră cumpărate de secretarul Departamentului de Pergamente şi Sigilii în timpul perioadei sale de dizgraţie), şi cum nimeni nu dădea pe-acolo în afară de ea, Rebecca reuşi a oferi în mod plăcut şi fără prea multă osteneală destule informaţii domnişoarei Rose Crawley.

Împreună cu aceasta din urmă, Rebecca citi multe şi minunate cărţi din literatura engleză şi franceză, printre care pot fi menţionate cele ale luminatului doctor Smollett[1], ale

[1] Tobias Smollett (1721–1771) – prozator şi poet scoţian, cunoscut pentru romanele „Aventurile lui Roderick Random" şi „Aventurile lui Peregrine Pickle".

ingeniosului domn Henry Fielding[1], ale grațiosului și minunatului monsieur Crébillon cel tânăr[2], pe care nemuritorul nostru poet Gray[3] l-a admirat într-atâta, precum și ale universalului monsieur Voltaire[4]. Odată, când domnul Crawley s-a interesat de lecturile copiilor săi, guvernanta a răspuns Smollett.

— A, Smollett, zise celălalt mulțumit. Istoria lui e mai plictisitoare, dar mult mai puțin periculoasă față de cea a domnului Hume[5]. Pe el îl citești?

— Da, spuse domnișoara Rose, fără a mai menționa că, de fapt, era istorisirea domnului Humphrey Clinker[6].

Cu altă ocazie, domnul Crawley s-a arătat mai degrabă scandalizat pentru că o găsise pe sora lui cu o carte de dramaturgie franceză. Dar când guvernanta a menționat că este pentru însușirea limbii franceze în conversație, el s-a arătat mai mulțumit. Ca diplomat, domnul Crawley era excesiv de mândru de propriile-i deprinderi în a vorbi limba franceză (căci era un om de lume) și deloc impresionat de complimentele pe care guvernanta le făcea în mod constant priceperii lui.

Pe de altă parte, gusturile domnișoarei Violet erau mai nepotrivite și mai exagerate decât ale surorii ei. Știa locurile ascunse unde ouau găinile. Putea urca în copac să fure din cuiburile păsărilor cântătoare. Iar plăcerea ei cea mai mare era să călărească mânjii tineri și să cutreiere câmpiile precum Camilla[7]. Era preferata tatălui și a băieților de la grajduri. Era bijuteria familiei și, mai ales, spaima bucătarilor, pentru că descoperea locurile unde erau ascunse borcanele cu gem și se năpustea asupra lor când putea ajunge la ele. Se certa adesea cu sora ei. Capricii despre care domnișoara Sharp promitea să nu vorbească doamnei Crawley, pentru că mama le-ar fi spus tatălui sau, și mai rău, domnului Crawley, cu condiția

[1] Prozator și dramaturg englez (1707–1754), autor al romanului „Tom Jones".
[2] Prosper Jolyot de Crébillon (1707–1777) – scriitor francez, autor de opere ușoare și piese pentru Teatrul Italian din Paris.
[3] Thomas Gray (1716–1771) – poet și învățat englez; profesor la Cambridge.
[4] Voltaire (1694–1778) – scriitor, eseist, filosof francez din perioada iluminismului, cunosut pentru apărarea drepturilor și libertăților cetățenești.
[5] David Hume (1711–1776) – istoric, filosof și economist scoțian, figură importantă a iluminismului; aici e vorba de opera lui „Istoria Marii Britanii", opusă „Istoriei Angliei", a lui Smollett.
[6] Personaj din romanul omonim al lui Tobias Smollett (1771).
[7] Amazoană din „Eneida".

ca domnişoara Violet să fie fată cuminte şi să o iubească pe guvernantă.

Faţă de domnul Crawley, domnişoara Sharp se arăta respectuoasă şi ascultătoare. Se consulta cu el asupra pasajelor din franceză pe care nu le înţelegea, cu toate că mama ei era franţuzoaică, şi pe care el i le descifra, spre satisfacţia ei. Pe lângă faptul că o ajuta cu literatura profană, domnul Crawley se arătă amabil în a-i alege cărţi mai serioase şi-n a conversa mai mult cu ea. Rebecca admira, mai presus de toate, discursul lui de la Societatea de Întrajutorare Quashimaboo, şi se arătă interesată de pamfletul lui despre legile agricole; ba chiar de multe ori se arăta mişcată până la lacrimi de vorbele lui de la masa de seară şi spunea „Vă mulţumesc, domnule", scăpând un oftat adânc şi, dându-şi ochii spre cer, ceea ce-l determina pe el să-i strângă mâinile, plin de respect.

— Sângele e totul, până la urmă, spunea el. Domnişoara Sharp este mişcată de cuvintele mele când nimeni de-aici nu este. Sunt prea bun pentru ei, prea delicat. Trebuie să-mi formez un stil mai familiar, dar dânsa îl înţelege. Mama ei a fost o Montmorency.

Şi, într-adevăr, se pare că domnişoara Sharp se trăgea din acea renumită familie, pe linia mamei. Desigur, nu mai menţionase că mama ei fusese actriţă, căci ar fi şocat ideile religioase ale domnului Crawley. Câte nobile emigrante nu aruncase revoluţia[1] în ghearele sărăciei! Rebecca ticluise mai multe poveşti despre strămoşii ei înainte de a trece prea mult timp în casa familiei Crawley; pe unele dintre ele domnul Crawley le găsise în dicţionarul D'Hozier, care se găsea în bibliotecă, şi care îi întăriră credinţa în ceea ce priveşte existenţa lor şi înalta educaţie a Rebeccăi. Având în vedere această curiozitate şi cercetarea dicţionarelor, am putea oare presupune că domnul Crawley era interesat de ea? Nu, poate doar la modul amical. N-am spus oare că el era legat de doamna Jane Sheepshanks?

O dată sau de două ori o mustră pe Rebecca pentru că jucase table cu sir Pitt, spunând că este un mod nereligios de a se distra şi că mai bine ar fi citit „Testamentul lui Thrump",

[1] Revoluţia franceză (1789–1799).

„Spălătoreasa oarbă din Moorfields" sau orice altă lucrare mai serioasă. Dar domnișoara obiecta cum că mama ei obișnuia să joace acel joc cu bătrânul conte de Trictrac și cu venerabilul abate De Cornet, și astfel găsea o scuză pentru fapta ei și pentru alte distracții lumești.

Însă nu doar prin jocul de table reușise mica guvernantă a intra în grațiile baronetului.

Aflase multe alte metode de a-i fi de folos.

Îi citea, cu neostenită răbdare, toate actele cu care el îi promisese a o amuza încă dinainte ca ea să vină la Queen's Crawley. Se oferise voluntar să copieze multe dintre scrisorile lui și schimba cu mare pricepere cuvintele pentru ca acestea să se potrivească vocabularului folosit în vremea aceea. Se arătă interesată de orice ținea de proprietatea lui – ferma, parcul, grădinile, grajdurile; și era o companie într-atât de plăcută că rar se întâmpla ca baronetul să-și facă plimbarea de după micul dejun fără ea (cu tot cu copii, desigur), ocazie cu care ea îl sfătuia cu privire la ce copaci ar trebui tunși, ce răsaduri ar trebui săpate, ce culturi ar trebui culese sau ce cai ar trebui puși la căruță sau la plug. Înainte să se împlinească un an de la venirea ei la Queen's Crawley, fata câștigase aproape pe deplin încrederea baronetului, iar conversațiile de la cină, care altădată se desfășurau între el și domnul Horrocks, majordomul, se duceau acum aproape exclusiv între sir Pitt și domnișoara Sharp.

În absența domnului Crawley, ea devenea precum o doamnă în casă, dar își îndeplinea noua și înălțătoarea poziție cu atâta băgare de seamă și modestie, încât să nu afecteze mândria celor mai mari peste bucătărie și peste grajduri, față de care comportamentul ei era întotdeauna deosebit de modest și de amabil. Era o cu totul altă persoană față de îngâmfata, timida, pretențioasa fetișcană pe care am cunoscut-o mai devreme, iar această schimbare de personalitate demonstra multă prudență, o dorință sinceră de schimbare sau, cel puțin, mult curaj de ordin moral din partea ei. Dacă inima dictase această nouă atitudine respectuoasă și umilă adoptată de Rebecca noastră, vom vedea din povestea ei pe mai departe.

Rar se găseşte o tânără de douăzeci şi unu de ani să întrebuinţeze mulţumitor, ani de-a rândul, un sistem al ipocriziei; totuşi, cititorii trebuie să-şi amintească faptul că, deşi fragedă ca vârstă, eroina noastră e trecută prin viaţă şi prin multe experienţe, şi tot ce-am scris până acum e lipsit de sens dacă nu au descoperit că ea era şi o femeie foarte inteligentă.

Fiul cel mare şi fiul cel mic din casa Crawley nu erau niciodată acasă unul în prezenţa celuilalt – precum două linii paralele care nu se întâlnesc – şi se urau din tot sufletul. Într-adevăr, Rawdon Crawley, cavaleristul, dispreţuia foarte mult această familie şi rareori dădea pe-acolo, cu excepţia ocaziilor când şi mătuşa lui venea în vizita anuală.

Am menţionat deja marea virtute a acestei femei. Avea şapte mii de lire avere şi aproape că-l adoptase pe Rawdon. Îl dispreţuia din cale-afară pe nepotul cel mare, ca şi cum ar fi fost un papă-lapte.

În schimb, acesta nu întârzie să remarce că sufletul ei era iremediabil pierdut şi că şansele fratelui său în lumea de apoi nu erau cu mult mai strălucite.

— E o femeie de lume, fără de Dumnezeu, spunea domnul Crawley. Trăieşte printre atei şi francezi. Mă cutremur când mă gândesc la teribilul ei destin şi la faptul că, deşi e cu un picior în groapă, se dedă într-atâta desfrâului, licenţiozităţii, profanului şi nebuniilor.

De fapt, bătrâna refuza să asculte asemenea prelegeri de-o oră, dar, când venea la Queen's Crawley neînsoţită, era obligată să se supună obişnuitelor exerciţii spirituale ale domnului Crawley.

— Termină cu predicile tale când domnişoara Crawley vine pe-aici, spunea tatăl. Ne-a scris că nu suportă să te audă predicând.

— Vai, domnule! Gândeşte-te la servitori, atunci!

— La naiba cu ei!, sări tatăl, încât fiul se gândi că mai multe rele se vor abate asupra familiei când n-au să mai aibă parte de cuvântul său binefăcător. Dă-i încolo!, continuă bătrânul. Doar nu eşti chiar aşa de prost să laşi trei mii de lire pe an să se ducă pe apa sâmbetei?

— Ce sunt banii pe lângă sufletele voastre?

— Vrei să spui că bătrâna nu vrea să-ţi lase ţie banii?

Și cine știe dacă, de fapt, nu acesta era gândul domnului Crawley.

Bătrâna domnișoară Crawley era cu siguranță o persoană fără scrupule. Avea o căsuță în Park Lane și, cum mânca și bea prea mult cât stătea în Londra, se ducea la Harrogate sau la Cheltenham[1] pe timpul verii. Era cea mai ospitalieră și mai jovială dintre bătrânele vestale și fusese o frumusețe la vremea ei, cel puțin așa spunea. (Toate femeile au fost cândva frumoase, asta o știm prea bine). Era un bel esprit[2] și o radicală de temut pentru timpul ei. Fusese în Franța (unde se zvonea că făcuse o pasiune nefericită pentru St. Just[3]), iar de-atunci începuse să adore romanele franțuzești, bucătăria și vinurile acelei țări. Citea Voltaire, știa Rousseau pe de rost. Vorbea cu mare ușurință despre divorț și cu mult aplomb despre drepturile femeii. Avea poze cu domnul Fox[4] în toate camerele; și nu sunt sigur dacă nu-l alesese pe el când acesta se aflase în opoziție, iar când intra în birou, se mândrea cu faptul că-i adusese pe sir Pitt și pe colegul acestuia pentru Queen's Crawley, cu toate că sir Pitt ar fi venit de unul singur, fără ca buna doamnă să se mai deranjeze. E de prisos să mai spunem că sir Pitt fusese nevoit să-și schimbe părerile după moartea marelui om de stat din partidul liberal.

Bătrâna începuse să-l placă pe Rawdon încă de mic copil, îl trimisese la Cambridge (pe când fratele lui era la Oxford), iar când tânărul fusese obligat de autoritățile celei mai importante universități din stat să plece, după doi ani de stat acolo, ea i-a cumpărat un brevet de ofițer într-un regiment de soldați.

Iar tânărul ofițer devenise un „pursânge", foarte popular, un adevărat dandy. Boxul, vânătoarea, sportul cu mingea, mânuirea cailor la trăsură erau pe-atunci la modă în aristocrația britanică, iar el era un adept al acestor nobile științe. Și, cu toate că făcea parte dintr-un regiment, care avea

[1] Stațiuni balneoclimaterice din nordul, respectiv sud-vestul Angliei.

[2] Om cult (fr.).

[3] Saint Just (1707–1794) – om politic francez, conducător al iacobinilor, cel mai revoluționar partid din acea vreme.

[4] Charles James Fox (1719–1800) – om politic englez, lider al partidului liberal, apărător al Revoluției franceze, opozant al politicii monarhiste a lui George al III-lea.

datoria de a patrula pe lângă prinţul regent şi care încă nu-şi demonstrase valoarea în campanii externe, Rawdon Crawley deja luptase în trei dueluri sângeroase (că tot veni vorba de jocuri, de care era foarte pasionat), în care dovedise cât de mult dispreţuieşte moartea.

— Cum rămâne cu ce urmează după moarte?, observase domnul Crawley, dându-şi pe spate ochii de culoarea murelor.

Întotdeauna se gândea la sufletul fratelui său ori la sufletele celor care nu erau de aceeaşi părere ca el – un fel de liniştire sufletească pe care mulţi dintre cei gravi şi-o oferă.

Romantica şi prostuţa domnişoară Crawley, departe de a se arăta oripilată de curajul nepotului preferat, îi plătea de fiecare dată datoriile după astfel de dueluri şi nu lua seama la niciun cuvânt care se spunea despre principiile lui morale.

— Culege după cum seamănă, spunea ea, şi e mult mai de treabă decât ipocritul de frate-său.

11

Simplitate arcadiană[1]

În afară de aceşti cinstiţi oameni din casa Crawley (a căror simplitate şi preţioasă puritate rurală sunt dovada avantajului vieţii la ţară faţă de viaţa la oraş), trebuie să-i facem cititorului cunoştinţă şi cu vecinii acestora: preotul Bute Crawley şi soţia sa.

Reverendul Bute Crawley era un om înalt, mucalit, cu o pălărie preoţească, şi era mult mai popular în ţinutul său decât baronetul şi fratele acestuia. La colegiu fusese vâslaş pentru echipa Christchurch şi-i doborâse pe cei mai mari bătăuşi din oraş. Ţinea pentru sine pasiunea pentru box şi exerciţii de gimnastică; nu exista bătaie pe o rază de douăzeci de mile în jurul lui la care să nu fie prezent, la fel cum nu existau nici curse de cai, meciuri, regate, baluri, alegeri, dineuri sau chiar o cină de seamă în tot ţinutul la care să nu găsească mijloacele de a lua parte. Calul şi lămpaşul lui se vedeau de la o poştă ori de câte ori era vreun dineu la Fuddleston, sau la Roxby, sau la Wapshot Hall, sau la marii lorzi ai ţinutului, cu care era bun prieten. Avea un glas bun, cânta „A southerly wind and a cloudy sky"[2] şi intra în cor în aplauze generale. Mergea la vânătoare într-o haină dungată şi era unul dintre cei mai buni pescari din regiune.

---

[1] Arcadia – regiune din Grecia antică, considerată tărâmul fericirii idilice.

[2] Cântec de vânătoare.

Doamna Crawley, soţia lui, era o fiinţă mică, elegantă, cea care-i scria minunatele predici. Fiind o natură casnică şi îngrijindu-se mai mult ea de casă împreună cu fiicele ei, conducea totul în parohie, însă lăsându-i soţului, cu multă înţelepciune, libertate în afară. Putea să vină şi să plece când poftea, să cineze prin alte părţi cât de mult voia, căci doamna Crawley era o femeie strângătoare, care cunoştea prea bine preţul vinului de Porto. De când doamna Bute se luase cu tânărul preot de la Queen's Crawley (era din familie bună, fiica răposatului locotenent-colonelul Hector MacTavish, iar ea împreună cu mama ei pariaseră pe Bute şi-l câştigaseră la Harrogate) se dovedise o soţie prudentă şi deloc darnică. Şi totuşi, în ciuda grijei acesteia, preotul era mai tot timpul îndatorat. Îi luaseră aproape zece ani să-şi plătească taxele la colegiu, pe care le avea încă din vremea când trăia tatăl său. În anul 179..., când se achită de datorii, parie o sută contra unu pe calul Kangaroo, care câştigă derbiul. Preotul fu obligat să facă un mare împrumut, cu o dobândă covârşitoare, şi de-atunci se lupta cu greutăţile. Sora lui îl mai ajuta cu câte o sută de lire câteodată, dar, desigur, el îşi punea mari speranţe în decesul ei când, „naiba s-o ia (spunea el), Matilda trebuie să-mi lase jumate din bani".

Astfel că baronetul şi fratele său aveau toate motivele pe care le pot avea doi fraţi pentru a fi la cuţite. Sir Pitt storsese totul de la Bute în nenumărate tranzacţii familiale. Tânărului Pitt nu numai că nu-i plăcea vânătoarea, dar înfiinţase o casă de rugăciuni chiar sub nasul unchiului său. Se ştia prea bine că Rawdon avea să moştenească cea mai mare parte dintre proprietăţile domnişoarei Crawley. Afacerile băneşti – aceste speculaţii privind viaţa şi moartea, aceste bătălii tacite pentru dreptul de moştenire – îi fac pe aceşti fraţi din bâlciul deşertăciunilor să se iubească foarte mult. Eu însumi am văzut un caz în care o hârtie de cinci lire a intervenit şi a anulat un legământ vechi de cincizeci de ani între doi fraţi; şi nu pot decât să admir ce lucru minunat şi trainic este dragostea între oamenii de pe acest pământ.

Nu se poate spune că sosirea la Queen's Crawley a unui personaj cum este cel al Rebeccăi şi treptata ei familiarizare cu cei de-acolo puteau trece neobservate de doamna Bute

Crawley. Aceasta, care știa prea bine câte zile ținea o spată de vită în casa Crawley, câtă rufărie de lână se aducea la spălat, câte piersici erau de-a lungul gardului dinspre sud al casei, câte pastile lua doamna casei când era bolnavă – căci astfel de detalii sunt de mare interes pentru unele persoane din regiune –, doamna Bute, după cum spuneam, nu o putea trece cu vederea pe guvernanta din familia Crawley fără a face niște investigații cu privire la trecutul și la persoana ei. Între servitorii din parohie și cei ai familiei Crawley existaseră dintotdeauna relații foarte bune. În bucătăria primilor se găsea tot timpul un pahar de bere pentru ceilalți, care de regulă primeau foarte puțin de băut. Și, într-adevăr, soția preotului era la curent exact cu cât malț se folosea pentru fiecare butoi de bere de la reședință. Existau legături între servitori, dar și între respectivii stăpâni, și, prin intermediul acestui mijloc de comunicare, fiecare dintre ei era informat pe deplin despre ce se întâmplă în cealaltă parte. Asta ca o remarcă generală. Când tu și fratele tău sunteți prieteni, viața lui îți este indiferentă. Când sunteți la cuțite, cunoști tot ce face și desface, de parcă l-ai spiona.

La puțin timp după sosirea ei, Rebecca începu să apară regulat în informațiile pe care doamna Crawley le primea despre reședința Crawley. Și care erau după cum urmează: „Porcul negru tăiat – cântărea x kilograme – sărat pe părți – stufat de porc și cotlet la cină. Domnul Cramp de la Mudbury la rugăciune (și toate numele celor care fuseseră) – doamna ca de obicei – fetele cu guvernanta.“

După care se continua: guvernanta cea nouă e o stăpână cum nu s-a mai văzut – sir Pitt e foarte amabil cu ea – și domnul Crawley la fel – el îi citește predici.

— Ce nenorocită!, spunea micuța, vioaia, neliniștita și invidioasa doamnă Bute Crawley.

În cele din urmă, rapoartele arătau că guvernanta „intrase în grații“ tuturor, scria scrisorile lui sir Pitt, se ocupa de afacerile lui, ținea socoteala banilor – într-un cuvânt, ținea frâiele casei, având și o influență asupra doamnei, a domnului Crawley, a fetelor și a cui mai rămânea. Drept care doamna Crawley decretă că Rebecca e o ticăloasă care avea niște planuri diabolice. Astfel că cele ce se întâmplau în casa Crawley

erau subiect de mare interes în parohie, iar ochii ageri ai doamnei Bute spionau tot ce se petrecea în terenul advers – totul şi încă ceva pe deasupra.

Doamna Bute Crawley
către domnişoara Pinkerton, Chiswick Mall

Parohia Queen's Crawley, decembrie...

Stimată doamnă,

Deşi au trecut atâţia ani de când am avut parte de minunatele şi nepreţuitele dumneavoastră învăţături, nu am încetat să păstrez cel mai sincer şi mai adânc respect pentru domnişoara Pinkerton şi pentru Chiswick. Sper că sănătatea dumneavoastră este bună; sistemul educaţional nu-şi poate permite să o piardă pe domnişoara Pinkerton mulţi ani de-acum înainte. Când prietena mea, doamna Fuddleston, mi-a spus că fetele ei au nevoie de o instructoare (eu sunt prea săracă să angajez una pentru fetele mele, dar oare n-am fost educată la Chiswick?), i-am spus „Pe cine altcineva să căutăm dacă nu pe excelenta şi incomparabila domnişoară Pinkerton?". Drept urmare, aveţi cumva vreo domnişoară pentru a o pune la dispoziţia prietenei şi vecinei mele? Vă asigur că nu doreşte altă guvernantă decât una aleasă de dumneavoastră.

Soţul meu spune cu multă mândrie că-i place tot ce vine de la şcoala domnişoarei Pinkerton. Ce mult mi-aş dori să le-o prezint lui şi fetelor mele pe prietena mea din tinereţe şi mult admirata doamnă-lexicograf a ţării! Iar domnul Crawley mă roagă să vă spun că, dacă vreodată se întâmplă să călătoriţi prin Hampshire, speră că veţi onora parohia noastră de la ţară cu prezenţa dumneavoastră. Din umila şi tihnita casă a

Devotatei dumneavoastră, Martha Crawley

P.S.: Fratele domnului Crawley, baronetul, cu care, vai!, nu suntem tocmai în relaţii strânse aşa cum se cade unor fraţi să fie, are o guvernantă, despre care mi s-a spus că a fost educată la Chiswick. Am auzit diverse lucruri despre ea şi, având cel mai profund interes pentru scumpele mele nepoate, pe care le

consider ca și cum ar fi copiii mei, în ciuda neînțelegerilor dintre familii, și cum am un respect negreșit pentru oricare elevă de-a dumneavoastră, vă rog să-mi spuneți povestea acestei domnișoare, pe care aș vrea să o tratez ca pe o prietenă, din respect pentru dumneavoastră. M.C.

Domnișoara Pinkerton către doamna Bute Crawley

Johnson House, Chiswick, decembrie 18...

Stimată doamnă,

Am onoarea să vă anunț că am primit amabila dumneavoastră scrisoare. Pentru cineva în dificila poziție în care mă aflu este o răsplată deosebită să aflu că grijile mele materne au iscat o reacție corespunzătoare și să descopăr în buna doamnă Bute Crawley extraordinara elevă de altădată, și anume energica și talentata domnișoară Martha MacTavish. Mă bucur acum să am sub oblăduire pe fiicele multora din cei de-o vârstă cu dumneavoastră, care s-au aflat odinioară în școala mea. Și ce mare plăcere mi-ar face ca preaiubitele dumneavoastră fete să fie instruite sub îngrijirea mea!

Aducând cele mai respectuoase complimente doamnei Fuddleston, am onoarea (epistolară) de a-i prezenta acesteia două dintre prietenele mele, domnișoara Tuffin și domnișoara Hawky.

Oricare dintre ele este pe deplin calificată pentru a da lecții de greacă, latină și bazele limbii ebraice, precum și de matematică, istorie, spaniolă, franceză, italiană, geografie, muzică – vocal și instrumental, dans – fără ajutor din partea vreunui alt profesor, și noțiuni din științele naturii. Amândouă se pricep foarte bine în mânuirea globului pământesc. În afară de-asta, domnișoara Tuffin, fiica răposatului reverend Thomas Tuffin (membru al colegiului de la Cambridge), poate da și lecții de limbă siriană, precum și noțiuni de drept constituțional. Dar cum are doar optsprezece ani și o înfățișare deosebit de atrăgătoare, poate că tânăra domnișoară nu va fi pe placul onorabilei familii a lui sir Huddlesotn Fuddleston.

Pe de altă parte, domnișoara Letitia Hawky nu are astfel de avantaje personale. Are douăzeci și nouă de ani, iar obrazul

îi este foarte ciupit de vărsat de vânt. Merge tărăgănat, este roşcată şi are un uşor defect de vedere. Ambele domnişoare sunt înzestrate cu toate calităţile morale şi religioase. Cerinţele lor sunt, desigur, pe seama meritelor.

Cu preaplecatele mele respecte reverendului
Bute Crawley, a dumneavoastră, stimată doamnă,
umila şi credincioasa slujitoare, Barbara Pinkerton.

P.S. Domnişoara Sharp, despre care spuneţi că este guvernanta lui sir Pitt Crawley, baronet şi membru al Parlamentului, mi-a fost elevă şi nu am de zis nimic în defavoarea dânsei. Deşi înfăţişarea ei lasă de dorit, nu putem controla facerile naturii. Şi cu toate că părinţii ei au o reputaţie proastă (tatăl fiind pictor, declarat falit de mai multe ori, iar mama, din câte am aflat de curând şi cu stupoare, dansatoare la Operă), talentele ei sunt demne de luat în seamă şi nu regret că am primit-o aici dintr-un sentiment caritabil. Mă tem doar că – având în vedere principiile morale ale mamei, care mi-a fost prezentată drept o contesă din Franţa, obligată să emigreze după ororile revoluţiei, dar despre care am aflat de-atunci că a fost o persoană de moravuri dintre cele mai josnice –, mă tem, deci, ca nu cumva aceste trăsături să fie ereditare în nefericita domnişoară pe care eu am primit-o ca pe o orfană. Dar principiile dânsei s-au mai corectat de-atunci (presupun) şi sunt sigură că nimic nu are să le influenţeze în rău în rafinata şi eleganta societate a eminentului sir Pitt Crawley.

Domnişoara Rebecca Sharp
către domnişoara Amelia Sedley

Nu ţi-am scris, dragă Amelia, de multe săptămâni, căci ce-aş fi putut spune despre ce se întâmplă în Casa Plictiselii, cum am botezat-o? Şi ce te-ar fi interesat pe tine dacă recolta de napi e bună sau rea, dacă porcul cel gras cântărea treişpe sau paişpe kilograme, dacă animalele o duc bine cu porţia de sfeclă pe care o primesc? Fiecare zi de când ţi-am scris a fost exact ca sora ei. Înainte de micul dejun – o plimbare cu sir Pitt; după – lecţii în sala de clasă; apoi, lecturi şi scrisori despre avocaţi, contracte

de vânzare, mine de cărbune, canale – împreună cu sir Pitt (a cărui secretară am devenit). După cină vin discursurile domnului Crawley despre jocul de table al baronetului. Iar doamna privește aceste distracții cu aceeași placiditate. În ultima vreme e mai degrabă preocupată să fie bolnavă, ceea ce a adus un nou vizitator în casa noastră, și anume un tânăr doctor. Și, draga mea, tinerele domnișoare nu trebuie să ajungă niciodată la disperare. Tânărul doctor a dat de înțeles unei anume prietene de-a ta că, dacă ea va dori să devină doamna Glauber, e bine-venită să împodobească sala de operații! Eu am făcut imprudența de a remarca faptul că un mojar cu pistil aurit e îndeajuns – de parcă m-aș fi născut să devin soție de chirurg! Domnul Glauber a plecat acasă teribil de indispus după refuzul meu, s-a răcorit cu o poțiune, iar acum e refăcut. Sir Pitt m-a felicitat cu aplomb pentru reacția mea – i-ar părea rău să-și piardă secretara, am impresia. Și cred că bătrânul mă place la fel de mult cum place pe oricine, după cum îi este natura. Să mă căsătoresc, auzi! Și cu un chirurg de țară după ce... Nu, nu; vechile legături, despre care n-am să mai pomenesc, nu se pot uita chiar așa de ușor. Să revin, așadar, la Casa Plictiselii.

De ceva timp nu mai e tocmai Casa Plictiselii. Draga mea domnișoara Crawley a apărut cu tot cu caii ei grași, servitorii ei bondoci și dolofanul cocker spaniel – impozanta domnișoară Crawley, cea cu șaptezeci de mii de lire, plasate cu o dobândă de cinci la sută, pe care frații ei o (sau mai bine zis îi) adoră. Arată ca și cum ar face apoplexie, biata de ea; nu e de mirare că frații au emoții în ce o privește. Ar trebui să-i vezi cum se întrec să-i așeze pernele sau să-i servească ceștile cu cafea! „Când vin la țară, zice ea (căci e înzestrată cu mult simț al umorului), o las pe domnișoara Briggs, lingușitoare cum e, acasă. Aici, frații mei mă lingușesc, draga mea, și uite-i ce simpatici sunt!"

Când vine aici, ușa e în permanență deschisă și, timp de cel puțin o lună, ai zice că bătrânul sir Walpole a înviat. Se dau serate și mergem în trăsura cu patru cai, iar servitorii îmbracă noile uniforme gălbui. Se bea vin de Bordeaux și șampanie de parcă am fi obișnuiți cu dintr-astea zi de zi. În sala de clasă avem lumânări din ceară și foc să ne încălzim. Doamna

Crawley trebuie să-şi pună cea mai verde rochie pe care o are în garderobă, iar elevele mele trebuie să-şi lepede pantofii subţiri şi rochiţele în carouri, strâmte şi vechi, pentru a purta ciorapi de mătase şi museline, precum se cade să poarte modernele fete de baroneţi. Ieri, Rose a avut un nenoroc – scroafa de Wiltshire (o matahală de animal, pe care-l iubeşte mult) a pus-o la pământ şi i-a călcat în picioare o rochiţă foarte frumoasă din mătase de culoare mov. Dacă asta s-ar fi întâmplat acum o săptămână, sir Pitt ar fi înjurat de mama focului, i-ar fi tras o chelfăneală straşnică bietei copile şi ar fi pus-o la regim cu pâine şi apă o lună de zile. Dar tot ce-a putut spune acum a fost: „Ţi-arăt eu ţie, domnişoară, când pleacă mătuşa", şi a râs de accident, spunând că e unul minor. Să sperăm că-i trece mânia până la plecarea domnişoarei Crawley. Sper asta, de dragul domnişoarei Rose! Ce element de împăcare şi armonie este banul!

Un alt efect miraculos al domnişoarei Crawley şi al banilor ei se vede în comportamentul celor doi fraţi Crawley. Adică baronetul şi preotul, nu fraţii noştri, ci primii, care se urăsc tot anul ca să ajungă să se iubească la Crăciun. Anul trecut ţi-am scris ce groaznic era preotul-parior cu predicile lui încurcate pe care ni le spunea la biserică, şi cum sforăia sir Pitt drept răspuns. Când apare aici domnişoara Crawley, nici vorbă de asemenea certuri – cei de la reşedinţa Crawley vizitează parohia şi viceversa; preotul şi baronetul discută despre porci şi braconieri în cel mai afabil mod cu putinţă şi fără să se certe. Şi cred că domnişoara Crawley nici n-are să-i audă vreodată certându-se şi se jură că are să lase toţi banii familiei Crawley din Shropshire dacă se supără pe ei. Dacă ar fi îndeajuns de inteligenţi, acei oameni din Shropshire ar putea pune mâna pe toţi banii, cred, dar el este preot ca vărul lui din Hampshire şi a jignit-o pe viaţă pe domnişoara Crawley (care s-a dus acolo într-un acces de furie provocat de fraţii ei imposibili) din cauza unor idei obtuze privind moralitatea. Presupun că face rugăciuni prin casă.

Ţinem cărţile de rugăciuni închise când vine domnişoara Crawley, iar domnul Pitt, pe care-l urăşte, preferă să se ducă la oraş. Pe de altă parte, tânărul nostru dandy – „pursânge" cred că i se spune – căpitanul Crawley, apare pe-aici şi cred că ţi-ar plăcea genul de om care este el.

E un dandy cât se poate de impunător. Are un metru optzeci și un glas gros, înjură mult, ordonă servitorilor, care totuși îl adoră, pentru că e foarte generos cu banii, iar ei ar face orice pentru el. Săptămâna trecută, îngrijitorii aproape că au ucis un arendaș și pe omul lui care veniseră din Londra să-l aresteze pe căpitan și pe care i-au găsit umblând prin parcul de pe proprietatea reședinței; i-au bătut, i-au înfundat și voiau să-i împuște crezându-i braconieri, dar a intervenit baronetul.

Căpitanul își disprețuiește nevoie-mare tatăl, din câte mi-am dat seama. Îl face lepădătură, snob, zgârie-brânză și multe alte cuvinte josnice. Are o reputație teribilă printre domnișoare. Aduce câinii de vânătoare în casă, locuiește cu nobilii din ținut, invită la cină pe cine poftește, iar sir Pitt nu îndrăznește să-l refuze de teamă să nu o rănească pe domnișoara Crawley și să-și piardă partea de moștenire când ea are să moară de apoplexie. Să-ți spun despre complimentul pe care mi l-a făcut căpitanul? Trebuie, pentru că e atât de frumos. Într-o seară s-a dat o serată. Au venit sir Huddleston Fuddleston cu familia, sir Giles Wapshot cu fiicele sale și nu mai știu câți alții. Și l-am auzit spunând „Pe legea mea, e o frumusețe de domnișoară!", referindu-se la umila ta slujitoare. Și mi-a făcut onoarea de a dansa două dansuri cu mine. Se arată destul de degajat cu nobilii, cu care bea, pariază, călărește și discută despre vânătoare și trageri. Dar spune că fetele de la țară sunt plictisitoare, și pe bună dreptate, nu cred că e departe de adevăr. Ar fi trebuit să vezi disprețul cu care mă privesc cu toții! Săraca de mine! Când ei dansează, eu cânt tristă la pian. Dar seara trecută, când a intrat în cameră foarte aprins la față și m-a văzut la pian, a început să jure cu voce tare cum că sunt cea mai bună dansatoare de-acolo și a promis că o să aducă muzicanții din Mudbury.

„Mă duc eu să cânt", a spus doamna Bute Crawley numaidecât (e o bătrână micuță de statură, oacheșă, cu un turban cam strâmb pe cap și cu ochi jucăuși), iar după ce căpitanul și umila ta Rebecca au încheiat dansul, să știi că mi-a făcut onoarea de a-mi lăuda talentul! Niciodată nu s-a mai auzit așa ceva – ca mândra doamnă Bute Crawley, prima verișoară a contelui de Tiptoff, să nu catadicsească a o vizita pe doamna Crawley cu excepția ocaziilor când sora ei e la țară. Săraca

doamnă – pe tot parcursul acestor distracţii, ea stă sus şi ia pastile.

Doamna Bute a prins dintr-odată drag de mine. „Draga mea domnişoară Sharp, zice, de ce nu vii cu fetele pe la parohie? Verişoarele lor se vor bucura foarte tare să le vadă." Ştiu ce vrea să spună. Signor Clementi nu ne-a dat lecţii de pian degeaba; drept care doamna Bute vrea un profesor pentru fetele ei. I-am citit eu planurile, ca şi cum ea însăşi mi le-ar fi spus. Dar am să merg pentru că sunt hotărâtă să mă fac plăcută – nu este oare asta datoria unei sărmane guvernante, fără de prieteni sau protectori? Soţia preotului m-a umplut de laude despre progresele elevelor mele, gândindu-se, fără îndoială, că mă unge pe suflet – săraca! De parcă mi-ar păsa mie de elevele mele!

Se spune că muselina ta din India şi şalul de mătase roz îmi vin foarte bine, draga mea Amelia. Acum sunt destul de uzate – ştii, noi, fetele mai sărace, nu ne permitem des fraîches toilettes[1]. *Ferice de tine că nu trebuie decât să te duci în St. James's Street şi mama ta are să-ţi dea tot ce pofteşti. Cu bine, draga mea,*

Cu mult drag, Rebecca

P.S.: Aş fi vrut să fi văzut feţele domnişoarelor Blackbrook (fiicele amiralului Blackbrook), care sunt foarte drăguţe şi îmbrăcate de la Londra, când căpitanul Rawdon m-a ales pe mine ca parteneră de dans!

Când doamna Bute Crawley (ale cărei artificii au fost repede descoperite de ingenioasa noastră Rebecca) a obţinut de la domnişoara Sharp promisiunea unei vizite, s-a folosit de puterea domnişoarei Crawley asupra lui sir Pitt pentru a obţine permisiunea acestuia, şi bătrâna, ea însăşi o persoană veselă, bucuroasă să-i vadă pe toţi din jur fericiţi, se arătă chiar încântată şi gata să restabilească relaţiile de prietenie şi apropiere între fraţii ei. Astfel se hotărî ca tinerii din ambele familii să se viziteze mai des pe viitor şi desigur că prietenia lor dură cât timp bătrâna mediatoare rămase şi ea acolo ca să menţină pacea.

[1] Toalete noi (fr.).

— De ce l-ai invitat pe mișelul ăla de Rawdon Crawley la cină?, o întrebă preotul pe soția lui pe când se întorceau acasă prin parc. Nu-l vreau la masa mea. Se uită de sus la noi, cei de la țară, de parc-am fi negri. Nu e niciodată mulțumit până ce nu pune mâna pe vinul meu cu sigiliu, care mă costă zece șilingi sticla, naiba să-l ia! În plus, e un om cu un caracter diavolesc – pariază, bea, e un extravagant din toate punctele de vedere. A împușcat un om într-un duel, e îndatorat până peste cap și ne-a furat mie și familiei noastre cea mai mare parte a averii domnișoarei Crawley. Waxy zice că i-a lăsat cincizeci de mii de lire – și aici preotul ridică pumnul la lună, parcă înjurând, după care reluă pe un ton melancolic: și n-are să rămână după împărțeală decât cu vreo treizeci de mii.

— Cred că e pe ducă, spuse soția lui. Era foarte roșie la față când am plecat noi de la cină. A trebuit să-i mai desfac din șireturi.

— A băut șapte pahare de șampanie, remarcă reverendul pe un ton șoptit. Iar fratele meu ne otrăvește cu o afurisită de șampanie, dar voi, femeile, habar n-aveți ce-i asta!

— Noi nu știm nimic.

— După cină a băut coniac de cireșe și a pus curaçao în cafea. Eu nu aș bea așa ceva nici pentru cinci lire, mă arde la inimă. Dar ea nu poate suporta, trebuie să se ducă; nu mai merge! Pariez pe cinci contra doi că Matilda e gata într-un an.

Cu asemenea speculații în minte și cu gândul la datoriile sale, la fiul lui Jim, care era la colegiu, la Frank de la Woolwich și la cele patru fiice pe care le avea și care, sărmanele, nu erau niște frumuseți și nu moșteneau niciun sfanț în afară de ce le revenea prin mult așteptatul testament al mătușii lor, preotul și soția lui se mai plimbară puțin.

— Pitt nu poate fi chiar atât de mârșav încât să vândă dreptul parohial. Și metodistul ăla de fiu-său, care-i un papă-lapte, vrea să intre în Parlament, continuă domnul Crawley după o vreme.

— Sir Pitt ar face orice, spuse soția. Trebuie să o facem pe domnișoara Crawley să-i promită totul lui James.

— Pitt ar jura orice. A promis că-mi plătește taxele de colegiu când a murit tata; a promis că are să construiască

noua aripă a parohiei; a promis că o să-mi lase mie pământul lui Jibb şi pajiştea Şase-acri – şi s-a ţinut de promisiuni! Şi Matilda îi lasă cei mai mulţi bani fiului său – mişelul, pariorul, ticălosul, criminalul de Rawdon Crawley. Eu zic că nu e un gest creştinesc, pe legea mea. Câinele ăsta are toate viciile, mai puţin ipocrizia, pe care le are şi frate-său.

— Gata, dragul meu. Suntem pe pământurile lui sir Pitt!

— Am zis că are toate viciile, doamnă Crawley, şi nu mă întrerupe. Nu l-a împuşcat oare pe căpitanul Marker? Nu l-a jecmănit de bani pe lordul Dovedale la barul „Cocoa-Tree"? Nu s-a interpus în bătaia dintre Bill Soames şi Cheshire Trump, unde am pierdut eu patruzeci de lire? Ştii bine că aşa a făcut. Iar cât despre femei, ai auzit prea bine înaintea mea, chiar în biroul magistratului meu.

— Pentru numele lui Dumnezeu, domnule Crawley, nu vreau s-aud niciun detaliu.

— Şi-l mai chemi pe mişelul ăsta în casa ta!, continuă exasperat preotul. Tocmai dumneata, mamă a unei familii tinere, soţia unui preot al bisericii anglicane! Pentru Dumnezeu!

— Bute Crawley, eşti un prost, se răsti femeia.

— Prost au ba, nu zic că sunt deştept ca tine, Martha; căci niciodată n-am fost. Dar n-am de gând să dau ochii cu Rawdon Crawley, asta-i clar. Am să mă duc la Huddleston să-i văd câinele cel negru. Şi o să-l asmut pe Lancelot împotriva lui, pe cincizeci de lire. Pe legea mea! Sau orice alt câine din Anglia. Dar n-am de gând să-l văd pe Rawdon Crawley.

— Domnule Crawley, eşti băut, ca de obicei.

Iar a doua zi, dimineaţă, când preotul se trezi şi ceru o bere slabă, soţia îi reaminti de promisiunea lui de a-l vizita pe sir Huddleston Fuddleston în acea sâmbătă; şi cum el ştia că are să urmeze o noapte umedă, se hotărî să galopeze înapoi acasă pentru slujba de duminică dimineaţă. Astfel se va vedea că enoriaşii de pe moşia lui Crawley erau mulţumiţi atât de stăpânul lor, cât şi de preot. Nu trecu multă vreme de la sosirea domnişoarei Crawley la reşedinţa Crawley, până ce Rebecca reuşi să cucerească, prin imaginaţia ei, pe zgripţuroaica din Londra, la fel cum făcuse şi cu naivii oameni de la ţară, pe care tocmai i-am descris. Într-o zi, pe când îşi făcea

obișnuita plimbare, crezu de cuviință să ceară guvernantei să o însoțească la Mudbury. Înainte să se fi întors, Rebecca deja o avea la degetul mic; o făcuse să râdă de patru ori și o amuzase pe tot parcursul călătoriei.

— De ce n-o lași pe domnișoara Sharp să cineze cu noi?, îi spuse ea lui sir Pitt, care organizase un supeu, la care invitase toți baroneții din regiune. Dragul meu, chiar crezi că am să pot discuta despre copile cu doamna Fuddleston sau despre afacerile legale cu gâscanul ăla bătrân de sir Giles Wapshot? Insist ca domnișoara Sharp să fie aici. Să rămână doamna Crawley sus dacă nu este loc. Dar domnișoara Sharp este singura persoană din ținutul ăsta care are un cuvânt de spus!

Firește că, după un asemenea ordin absolut, guvernanta, domnișoara Sharp, fu chemată să cineze în compania ilustră care se afla la primul etaj al casei. Iar când sir Huddleston o aduse pe domnișoara Crawley la masă, cu mare pompă și ceremonios din cale-afară, și tocmai când se pregătea să-și ocupe locul alături de dânsa, femeia țipă ascuțit:

— Becky Sharp! Vino și stai lângă mine să mă faci să râd; lasă-l pe sir Huddleston să stea lângă doamna Wapshot.

Apoi, când lumea plecă și trăsurile se îndepărtară, aceeași nesătulă domnișoară Crawley o invită pe Rebecca:

— Haide în camera mea de toaletă, să bârfim lumea...

Ceea ce și făcură, în modul cel mai desăvârșit cu putință. Bătrânul Huddleston gâfâise pe tot parcursul cinei; sir Giles Wapshot avea un anume fel zgomotos de a mânca supa, iar soția lui, un tic din ochiul stâng. Pe toate acestea Becky le caricaturiză spre admirația celeilalte; la fel făcu și cu detalii din conversațiile acelei seri – politica, războiul, sesiunile cu jurați, renumita cursă cu H.H. și acele lungi și plictisitoare subiecte despre care discută nobilii de la țară. În ce privește toaleta domnișoarei Wapshot și renumita pălărie galbenă a doamnei Fuddleston, domnișoara Sharp le făcu ferfeniță, făcând-o pe cea care-o asculta să râdă fără oprire.

— Draga mea, ești o adevărată comoară!, spuse domnișoara Crawley. Aș vrea să vii cu mine la Londra, dar n-aș putea să-mi râd de tine așa cum fac cu săraca Briggs: nu, ești mult prea ageră la minte, vulpiță mică. Nu-i așa, Firkin?

Doamna Firkin (care se îngrijea de smocul de păr care-i mai rămăsese domnişoarei Crawley) ridică ochii şi spuse:

— Cred că domnişoara e foarte inteligentă; dar o spuse cu un teribil sarcasm.

Adevărul e că doamna Firkin era înzestrată cu un sentiment de gelozie naturală, care e unul dintre principiile de bază ale oricărei femei cinstite.

După ce-şi râseră de sir Huddleston Fuddleston, domnişoara Crawley ceru ca Rawdon Crawley să o conducă la masă în fiecare zi, şi ca Becky să o urmeze cu perna în mână – sau invers, Becky la braţul ei, şi Rawdon cu perna.

— Trebuie să stăm împreună. Suntem singurii creştini din ţinutul ăsta, draga mea.

Şi trebuie spus că religiozitatea avea slabe înrâuriri printre locuitorii regiunii Hants.

În afara faptului că era înzestrată cu un adânc filon religios, domnişoara Crawley era, după cum am mai spus, ultraliberală în opinii şi profita de fiecare ocazie pentru a-şi exprima părerea în cel mai afabil mod.

— Ce e poziţia socială până la urmă, draga mea, se adresa Rebeccăi. Uită-te la fratele meu Pitt; uită-te la familia Huddleston care este pe pământurile acestea de la Henric al II-lea[1] încoace; uită-te la bietul Bute cu parohia lui – se poate măsura vreunul dintre ei cu tine în cunoştinţe sau în maniere? Dar ce zic eu să te egaleze, când nu ajung nici la nivelul bietei Briggs, domnişoara mea de companie, sau a lui Bowls, majordomul meu. Tu, fata mea, eşti un stâlp de bază – o adevărată bijuterie. Ai mai multă minte decât jumătate din ţinutul ăsta; iar de-ar fi să primeşti o răsplată pe măsură, ar trebui să fii ducesă. Ba ce zic, nu ar exista nicio ducesă, şi n-ar fi nimeni superior ţie: iar eu te consider egală mie din toate punctele de vedere. Şi – vrei să pui nişte cărbuni pe foc, te rog? Şi să-mi dai rochia aia, să o modifici pentru mine; pentru că te pricepi atât de bine!

Deci, bătrâna filantroapă obişnuia să le dea celor de pe-aceeaşi treaptă cu ea tot felul de comisioane, să-i pună să-i facă pălăriile şi să-i citească seară de seară din romane franţuzeşti ca să adoarmă.

[1] Rege al Angliei (1154–1189).

Până acum, după cum cititorii fideli își vor aduce aminte, nobilimea trecuse prin două evenimente deosebit de interesante, care, așa cum spuneau ziarele, au dat de lucru celor din clasa de sus. Ensign Shafton fugise cu doamna Barbara Fitzurse, fiica și moștenitoarea contelui de Bruin; iar bietul Vere Vane, un distins domn, care până la patruzeci de ani își păstrase nepătat numele și crescuse o familie numeroasă, își părăsise brusc familia, în cel mai detestabil mod, pentru a fugi cu doamna Rougemont, actrița de șaizeci și cinci de ani.

— A fost cel mai fascinant aspect din personalitatea bunului lord Nelson, spuse domnișoara Crawley. S-a dat la fund pentru o femeie. Un bărbat trebuie să aibă o latură foarte bună ca să facă așa ceva. Ador toți bărbații imprevizibili. Și ce-mi place mai mult e când un nobil se ia cu o fată de morar, precum a făcut lordul Flowerdale – toate femeile se-nfurie nevoie-mare. Aș fi vrut ca niște bărbați să te ia și să fugă și cu tine, draga mea. Sunt sigură că ești îndeajuns de drăguță.

— Doi surugii! Vai, ce minunat ar fi!, exclamă Rebecca.

— Dar ce-mi place cel mai mult e când un băiat sărman fuge cu o fată bogată. Deja m-am hotărât că Rawdon trebuie să fugă cu cineva.

— Bogată sau săracă?

— Prostuță ce ești! Rawdon n-are un sfanț în afară de ceea ce-i dau eu. E *criblé de dettes*[1] – trebuie să-și refacă averea, apoi să-și găsească locul în lume.

— E deștept?

— Deștept, spui? Habàr n-are de nimic în afară de cai, regiment, vânătoare și jocuri de noroc. Dar trebuie să reușească în viață; e fermecător de șiret. Nu știai c-a omorât un om și a împușcat un tată? Regimentul îl adoră și toți tinerii de la Wattier și de la „Cocoa-Tree“ îl înjură.

Când domnișoara Rebecca Sharp îi scrise adoratei sale prietene despre mica serată de la Queen's Crawley și despre modul în care căpitanul Crawley o remarcase pentru prima dată, în mod surprinzător nu-i relată toată povestea de-a fir a păr. Căpitanul o remarcase de multe alte ori. Se întâlnise cu ea pe alei; îi luminase calea pe coridoarele și ungherele semiîntunecoase. Într-o seară, căpitanul se aplecase asupra

[1] Plin de datorii (fr.).

ei peste pian de douăzeci de ori (pe când doamna era sus, bolnavă, şi nimeni nu o lua în seamă). Căpitanul îi scrisese scrisori (cele mai frumoase pe care afurisitul de balaur le-a putut ticlui şi buchisi; dar plictiseala îl lua repede, aşa cum o femeie îşi află vreun alt talent). Dar când căpitanul strecură cel dintâi bileţel printre foile partiturii pe care ea o cânta, guvernanta, ridicând ochii şi fixându-l, culese cu mare grijă misiva triunghiulară şi o flutură deasupra capului ca şi cum ar fi fost o pălărie cu penaj, apoi, păşind înspre duşman, aruncă bileţelul în foc; după care se plecă foarte adânc în faţa lui şi se reîntoarse la locul ei, reluându-şi cântecul mai veselă ca niciodată.

— Ce-a fost aia?, o întrebă domnişoara Crawley trezită din somnul de după-amiaza de cântecul întrerupt.

— O notă falsă, râse domnişoara Sharp, în vreme ce Rawdon Crawley mustea de furie.

Ce bine-i prinse doamnei Bute Crawley să-şi înfrângă gelozia când remarcă evidenta părtinire a domnişoarei Crawley faţă de noua guvernantă, şi să o primească pe tânăra domnişoară la parohie; şi nu doar pe ea, ci şi pe Rawdon Crawley, rivalul soţului ei la pariuri! Doamna Crawley şi nepotul prinseră drag unul de societatea celuilalt. El renunţă la vânătoare; refuză distracţiile de la Fuddleston, nu mai cina la popota de la Mudbury.

Marea lui plăcere devenise să se plimbe spre casa parohială a lui Crawley, unde venea şi domnişoara Crawley. Iar dacă mama lor era bolnavă, de ce să nu vină domnişoara Sharp cu fetele? Astfel că micuţele (scumpele de ele) veneau cu domnişoara Sharp, iar în unele seri se întorceau cu toţii împreună. Fără domnişoara Crawley, care prefera trăsura ei. Dar plimbarea de-a lungul pajiştilor din curtea parohiei, pe lângă gărduleţul de răchită al parcului, apoi peste plantaţiile întunecate, şi în sus, de-a lungul străzii pavate spre Queen's Crawley, era minunată sub clar de lună pentru doi iubitori ai peisajelor pitoreşti cum erau căpitanul şi domnişoara Rebecca.

— O, ce stele!, spunea Rebecca ridicându-şi ochii sclipitori spre ele. Parcă mă prefac şi eu în spirit numai când mă uit la ele.

— Ah, Doamne, într-adevăr, şi mie mi se întâmplă la fel, domnişoară Sharp, răspundea celălalt extaziat. Nu vă supără ţigara mea, nu-i aşa?

Domnişoara Sharp adora mirosul fumului de ţigară afară, dincolo de tot ce era pământesc. Şi tocmai ce gustase şi ea dintr-una, în cel mai drăguţ mod cu putinţă, şi scoase un norişor de fum, şi un ţipăt scurt, şi chicoti, după care înapoie obiectul delicat căpitanului, care-şi răsuci mustaţa şi pufăi un nor care se transformă într-o dâră roşie pe fundalul negru al plantaţiei, apoi se jură:

— Pe Jupiter, zău, e cea mai straşnică ţigară pe care am fumat-o vreodată, exclamă – căci mintea şi vorba-i erau la fel de strălucite şi de graţioase ca ale oricărui cavalerist necioplit.

Bătrânul sir Pitt, în timp ce-şi fuma pipa şi-şi bea berea, discutând cu John Horrocks despre un „vas" ce trebuia scufundat, îi spiona pe cei doi cu-atâta interes de la geamul biroului şi se jura că, dacă n-ar fi fost domnişoara Crawley, l-ar fi luat pe Rawdon şi l-ar fi dat pe uşă-afară de vagabond ce era.

— Că bine ziceţi, aprobă domnul Horrocks, şi omul lui, Flethers, e şi mai rău. A făcut un ditamai scandalul la bucătărie pe seama mâncării şi a berii, mai ceva ca un lord. Cred că în domnişoara Sharp şi-a găsit naşul, sir Pitt.

Şi, într-adevăr, aşa era, iar lucrul acesta era valabil atât pentru tată, cât şi pentru fiu.

12

Un capitol cam sentimental

Deocamdată trebuie să părăsim Arcadia şi pe încântătorii ei locuitori, adepţi ai virtuţilor rurale, şi să ne întoarcem la Londra să vedem ce s-a mai întâmplat cu domnişoara Amelia.

„Nu ne pasă de ea", scrie o necunoscută cu un scris mic şi frumos pe un bilet pe care l-a pus într-un plic roz. „E anostă, neinteresantă", şi mai aduse alte câteva caracterizări pe aceeaşi notă, pe care n-aş îndrăzni să le reproduc, cu excepţia situaţiei în care ar fi fost nişte nemaipomenite laude aduse domnişoarei în cauză.

Oare n-a auzit şi preabunul nostru cititor, din experienţa sa prin lume, cuvinte asemănătoare din partea cunoştinţelor de gen feminin? Care întotdeauna se vor întreba ce are domnişoara Sharp de e atât de fascinant; sau ce l-a putut determina pe maiorul Jones să o ceară pe mironosiţa aia de domnişoară Thompson, care n-avea nimic de capul ei în afară de obrazul ei ca de ceară? Cum de găseşte cineva consolare în doi obraji trandafirii şi doi ochi albaştri?, se întreabă moraliştii. Şi tot ei sugerează cu înţelepciune că geniul, virtuţile minţii, stăpânirea „Manualului de întrebări ale lui Mangnall"[1] şi cunoştinţe demne de o doamnă în materie de botanică şi geologie, ştiinţa

[1] Manual ce trata probleme privind educaţia tinerelor domnişoare, foarte apreciat în prima jumătate a secolului al XIX-lea; autoarea – Richmal Mangnall (1769–1820), directoare a unei şcoli de fete din Crofton.

olăritului sau harul de a cânta sonate în stilul zgomotos al lui Herz[1], şi aşa mai departe, sunt cu mult mai preţuite pentru o femeie decât farmecele acelea vremelnice care se ofilesc inevitabil după câţiva ani. E de-a dreptul admirabil să auzi o femeie speculând pe seama inutilităţii şi efemerităţii ideii de frumuseţe.

Însă virtutea e un lucru mult mai delicat, iar bietelor fiinţe defavorizate de aspectul fizic ar trebui să li se pună în vedere, în mod constant, soarta ce le aşteaptă. Cu toate că personajul eroic feminin pe care doamnele îl admiră e o figură cu mult mai minunată şi fermecătoare decât simplista, proaspăta, zâmbitoarea, netalentata şi delicata zeiţă casnică pe care bărbaţii sunt înclinaţi să o venereze – cu toate că acest ultim exemplu de femeie trebuie să aibă consolarea că bărbaţii o admiră totuşi. Şi astfel, în ciuda tuturor avertismentelor şi protestelor cunoscuţilor noştri, ne complacem în disperata noastră greşeală şi prostie, şi la fel vom face până la finalul capitolului. În ceea ce mă priveşte, cu toate că persoane pentru care am cel mai adânc respect mi-au spus în nenumărate rânduri că domnişoara Brown e o copilă fără niciun Dumnezeu, iar doamna White n-are nimic în afară de-a ei *petite minois chiffonné*[2], iar doamna Black nu ştie să lege două cuvinte, am avut totuşi nişte discuţii chiar interesante cu aceasta din urmă (desigur că discuţiile noastre sunt inviolabile, scumpă doamnă). Văd toţi bărbaţii strânşi laolaltă în jurul scaunului doamnei White, tinerii întrecându-se care mai de care să danseze cu domnişoara Brown – încât am ajuns să cred că a fi privit de sus din cauza propriului sex e un mare compliment pentru o femeie.

Iar tinerele domnişoare din cercul Ameliei se pricepeau foarte bine la aşa ceva. De pildă, puţine erau aspectele asupra cărora domnişoarele Osborne – surorile lui George – şi *les mademoiselles*[3] Dobbin să cadă de acord; de pildă, cele legate de micile talente ale Ameliei, dar se mirau cum de fraţii lor o găsesc atât de fermecătoare.

---

[1] Michael Hertz (1844–1920) – compozitor, pianist şi profesor de muzică, originar din Polonia.

[2] Feţişoară cu trăsături neregulate (fr.).

[3] Domnişoarele (fr.).

— Suntem amabile cu ea, spuneau domnișoarele Osborne, două fete sprâncenate, care aveau cea mai bună guvernantă, cei mai buni profesori, cei mai buni pălărieri și care o tratau cu atâta blândețe și respect și o desconsiderau într-atât de mult, încât săraca fată rămânea complet mută în prezența lor, și aparent pe-atât de proastă pe cât o considerau și ele. Făcea efortul de a le agrea, după cum îi era datoria, ele fiind surorile viitorului ei soț. Petrecea cu ele „lungi dimineți" – cele mai triste și mai posomorâte dimineți. Mergea cu ele solemnă în trăsura lor de familie, împreună cu domnișoara Wirt, guvernanta – o vestală călită. O duceau la concerte clasice în semn de apreciere, la oratorii și la catedrala St. Paul să vadă concertele copiilor abandonați, unde fata se temea atât de tare de prietenele ei că nu îndrăznea să se arate mișcată de imnul copiilor. În casa lor era plăcut; masa le era îmbelșugată și frumos aranjată, societatea lor solemnă și aleasă; erau peste măsură de mândre de ele însele. Aveau cel mai bun loc la capela copiilor găsiți; toate deprinderile lor erau exagerate și riguroase și toate distracțiile – anoste și de ochii lumii. După fiecare vizită (și vai!, ce bucuroasă era), domnișoara Osborne, domnișoara Maria Osborne și domnișoara Wirt, guvernanta-vestală, se mirau nevoie-mare: „Ce-o fi găsind George la ființa asta?"

Cum se poate una ca asta?, spune un cititor cârcotaș. Cum se poate ca Amelia, care avusese atâtea prietene la școală, unde era adorată, să iasă în lumea largă și să fie respinsă în mod discriminator de reprezentantele propriului sex? Dragul meu domn, la Pinkerton nu existau bărbați, cu excepția bătrânului profesor de dans – or, fetele nu s-ar fi îndrăgostit de cineva ca el. Când chipeșul lor frate George pleca de-acasă imediat după micul dejun, și lua prânzul în altă parte cel puțin de șase ori pe săptămână, nu e de mirare că surorile, neglijate, se arătau deranjate. Vă așteptați ca domnișoara Maria să fie mulțumită că tânărul Bullock (de la Hulker, Bullock & Co., bancheri, str. Lombard), care o curtase în ultimele două sezoane, o invită pe Amelia să danseze *cotillionul*[1]? Și totuși,

[1] Bal formal la care erau prezentate, de regulă, noile tinere gata să intre în societate.

susţinuse contrariul, ca şi cum ar fi fost o fiinţă neprefăcută şi iertătoare.

— Mă bucur atât de mult că-ţi place de scumpa noastră Amelia, se adresă ea domnului Bullock după dans. E logodită cu fratele meu, George; nu e prea mult de capul ei, dar e cea mai educată şi mai sinceră fiinţă; cu toţii o adorăm atât de mult.

Vai mie! Cine ar putea măsura adânca afecţiune din acel entuziast „atât"?

Domnişoara Wirt şi cele două tinere încercau din răsputeri, şi cât mai frecvent, a-i deschide lui George Osborne ochii asupra sacrificiului enorm pe care-l făcea şi fervoarea cu care se arunca la picioarele Ameliei, încât nu sunt sigur dacă nu cumva începuse să creadă că e unul dintre cele mai dorite personaje din armata britanică şi să se lase iubit cu un fel de lejeră resemnare. Reuşea, într-un fel sau altul, să plece de-acasă în fiecare dimineaţă, după cum am mai spus, şi să ia masa prin alte părţi şase zile pe săptămână, iar vanitoasele surori îl credeau legat de poala domnişoarei Sedley; dar nu era tot timpul la Amelia, deşi lumea-l credea complet supus ei. Cert e că, în mai multe ocazii când căpitanul Dobbin îl căută acolo, domnişoara Osborne (care era foarte grijulie cu căpitanul, gata oricând să-i asculte poveştile din armată şi să afle despre sănătatea preaiubitei sale mame) râse şi arătă cu degetul spre partea opusă a pieţei, spunând:

— Trebuie să mergeţi la familia Sedley să întrebaţi de George. Noi nu-l vedem niciodată până seara.

La care căpitanul râdea forţat şi puţin absurd, schimbând subiectul discuţiei, ca un om trecut prin viaţă, vorbind despre ceva de interes general precum Opera, sau ultimul bal al Prinţului de la Carlton House[1], sau despre vreme – ce mană cerească pentru societate acest subiect.

— Ce naiv e tânărul acela simpatic, spuse apoi domnişoara Maria domnişoarei Jane, după plecarea căpitanului. Ai văzut cum a roşit când a venit vorba de George în serviciu?

— Păcat că Frederick Bullock nu e înzestrat şi el cu un dram din modestia lui, răspunse sora mai mare.

[1] Reşedinţa prinţului regent al Marii Britanii din 1783 până în 1825; demolată de regele George al IV-lea.

— Modestie! La el e chiar stângăcie, Jane. N-aș vrea ca Frederick să-mi facă gaură în muselină, cum ți-a făcut ție căpitanul la balul doamnei Perkins.

— În muselina ta. Ha! Cum ar putea? Oare n-a dansat atunci cu Amelia?

Adevărul era că, atunci când căpitanul Dobbin se înroșise până în vârful nasului și arătase atât de neîndemânatic, el era legat de o situație despre care nu considera necesar să o aducă la cunoștința tinerelor; și anume că trecuse deja pe-acasă pe la domnul Sedley sub pretextul că-l caută pe George, iar George nu era acolo, ci doar biata Amelia, cu ochi visători, pe un scaun la fereastra salonașului. După o discuție complet neinteresantă, fata îndrăznise să-l întrebe dacă era adevărat că regimentul avea să plece în curând din țară și dacă nu cumva căpitanul îl văzuse pe domnul Osborne.

Nu, regimentul nu era încă trimis peste granițe, iar căpitanul nu-l văzuse pe George.

— Trebuie că e cu sora lui. Să mă duc să-l aduc pe hoinar?

Iar ea-i întinse mâna cu multă căldură și recunoștință. Astfel că el traversă piața, lăsând-o să aștepte îndelung, iar George nici că apărea.

Săracul suflet! Și inima care bate și speră, tânjește și se încrede în toate. Vedeți dumneavoastră – asta nu este tocmai o viață ce merită povestită. Nu e traversată de nimic din ceea ce am numi incidente. Ci numai de unul și același gând – „când are să vină"? Același gând cu care se trezește și se duce la culcare. Am impresia că George juca biliard cu căpitanul Cannon în strada Swallow în clipa în care Amelia îl întreba pe căpitanul Dobbin despre el; căci George era foarte sociabil și se pricepea la orice fel de joc.

O dată, după trei zile de absență a lui, domnișoara Amelia își luă bonețica și năvăli asupra casei Osborne.

— Cum îl lași pe fratele nostru ca să vii la noi?, spuseră fetele. V-ați certat, Amelia? Spune!

Nu, chiar nu fusese nicio ceartă.

— Cine s-ar putea certa cu el?, zise ea.

Ea venise doar să... să-și vadă două prietene foarte dragi; nu se văzuseră de-atâta timp. Și-n ziua aceea se purtă atât de ridicol și de neîndemânatic, încât domnișoarele Osborne

şi guvernanta, care o urmăriră cu privirea când fata plecă tristă, se întrebară mai mult ca niciodată ce putuse vedea George la Amelia.

Şi normal că se întrebau. Cum ar fi putut ea, un suflet atât de mic şi fragil, să suporte inspecţia acestor domnişoare cu ochi negri, sfredelitori? Mai bine se făcea mică şi se retrăgea în sine. Domnişoarele erau critici excelenţi când venea vorba de un şal de caşmir sau de o fustă de satin; sau când domnişoara Turner şi-o vopsise în mov şi o transformase într-un blazer, sau când domnişoara Pickford şi blana ei de hermină se încolăciseră în manşon şi-n accesorii – vă spun sigur că aceste detalii n-au scăpat celor două inteligente domnişoare mai sus menţionate. Dar, vedeţi dumneavoastră, există lucruri mai delicate decât blana sau satinul, sau toate comorile lui Solomon, sau toată garderoba reginei din Saba[1] – a căror frumuseţe mai scapă chiar şi în ochii cunoscătorului. Şi mai sunt suflete micuţe, discrete, pe care le luminezi şi le parfumezi discret în locuri lăturalnice; mai sunt ornamentele de grădină, mari cât o tigaie de încălzit patul şi care sunt puse să înfrunte măreţia soarelui. Domişoara Sedley nu era genul tânără ca o floare a soarelui şi aş zice că e în afara oricăror reguli să desenezi o albăstrea de mărimea unei dalii imense.

Şi, pe bună dreptate, viaţa unei tinere care încă se află în cuibul părintesc nu are cum să fie presărată cu toate acele incidente pe care s-ar cere să le aibă în mod normal eroina unei poveşti de dragoste. Păsările bătrâne pot scăpa din lanţul vânătorului sau din bătaia puştii, şoimii le pot urmări, dar ele fie se salvează, fie suferă; dar tinerele din cuibul lor duc o viaţă destul de lipsită de romantism cât sunt încă acolo, şi asta până ce le vine şi lor rândul să iasă de sub aripa protectoare. În vreme ce Becky Sharp era deja la ţară, pe propriile-i picioare, agăţându-se de tot felul de rămurele şi ciugulindu-şi hrana cu succes, din mijlocul atâtor capcane, fără a se răni câtuşi de puţin, Amelia stătea tihnită acasă în Russell Square. Dacă ieşea în lume, era numai sub îndrumarea celor mai în vârstă. Părea că niciun rău nu o poate afecta înăuntrul acelei case minunate în care era pe deplin apărată. Mama îşi făcea

[1] Legenda biblică spune că, auzind de înţelepciunea regelui Solomon, regina din Saba s-a dus la el, în Israel, cu daruri bogate.

treburile zilnice în fiecare dimineață, apoi plimbarea de fiecare zi în trăsură, apoi vizitele și cumpărăturile ce reprezintă amuzamentul sau profesia, dacă vreți, unei doamne bogate din Londra. Tatăl își vedea de misterioasele lui afaceri în centrul orașului – un loc tumultuos la vremea aceea, când nenorocirile războiului îngrozeau întreaga Europă, punând pe jar imperii întregi; când ziarul „The Courier"[1] avea zeci de mii de abonați, când o zi venea cu bătălia de la Vittoria[2], alta cu un asediu al Moscovei[3], sau cu un curier sunând nevoie-mare din goarnă în Russell Square pe la ora cinei anunțând ceva de genul – „Bătălia de la Leipzig – șase sute de mii de oameni la arme – înfrângere completă a francezilor – două sute de mii de morți."[4] O dată sau de două ori bătrânul Sedley s-a întors acasă posomorât; și nu e de mirare, cu asemenea vești, care tulbură sufletele și bursele din toată Europa.

Între timp, în Russell Square sau în Bloomsbury, lucrurile mergeau ca și cum Europa nu era deloc cu susu-n jos. Retragerea de la Leipzig nu schimbă câtuși de puțin numărul de mese pe care le lua domnul Sambo la bucătărie. Franța era asaltată de armatele aliaților, iar clopoțelul suna cina la ora cinci, ca de obicei. Nu cred că biata Amelia se interesa de Brienne sau Montmirail[5], sau abia dacă se interesase de război până la abdicarea împăratului[6], când bătu din palme și spuse rugăciuni – vai! ce bine! – și când se aruncase în brațele lui George Osborne cu toată ființa ei, spre mirarea tuturor celor care asistaseră la această răbufnire sentimentală. Important era că s-a declarat pacea, Europa urma să se liniștească, corsicanul fusese înlăturat, iar regimentul locotenentului Osborne nu avea să mai fie chemat la datorie. Cam astfel gândea domnișoara Amelia. Pentru ea, soarta Europei era George Osborne. Cum toate pericolele fuseseră înlăturate

[1] Ziar din Marea Britanie, fondat în 1801, care inițial conținea numai reclame; după 1922 și-a schimbat formatul, ajungând azi în rândul ziarelor de calitate, cu format mare.

[2] Bătălie din timpul războaielor napoleoniene – 13 iunie 1813.

[3] 14 septembrie 1812.

[4] Una dintre victoriile decisive ale armatelor aliaților împotriva lui Napoleon; 16-19 octombrie 1813.

[5] Campanii din războaiele napoleoniene din 1814, rezultate cu victoria francezilor.

[6] 11 aprilie 1814 – Napoleon a fost forțat să abdice și exilat pe insula Elba.

pentru el, acum ea cânta Te Deum. El era Europa ei: împăratul ei, aliaţii şi prinţul regent deopotrivă. El era soarele şi luna şi bănuiesc că tânăra se gândea că luminile fabuloase şi balul de la Mansion House, în cinstea suveranilor, erau date în onoarea lui George Osborne.

Am povestit despre şiretlicuri, egoism, sărăcie şi despre educatorii de temut de la care domnişoara Becky Sharp şi-a primit educaţia. De data asta, dragostea avea să fie ultima renumită profesoară a domnişoarei Amelia Sedley, fiind uimitor ce progrese făcea tânăra noastră cu ea. Pe parcursul a cincisprezece sau optsprezece luni, sub îndrumarea permanentă a acestei profesoare eminente, Amelia învăţase multe secrete, despre care domnişoara Wirt şi tinerele cu ochi negri din cealaltă parte a pieţei, sau domnişoara Pinkerton însăşi habar nu aveau! Şi cum ar fi putut – nişte fecioare redutabile şi simandicoase ca ele! Pentru domnişoarele în cauză nu exista ideea de pasiune; nici măcar nu se putea aduce vorba despre aşa ceva în prezenţa lor. E-adevărat că domnişoara Maria Osborne era „legată" de domnul Frederick Augustus Bullock, de la firma „Hulker, Bullock & Bullock", dar era o legătură mult mai respectabilă; or, ea l-ar fi acceptat la fel de bine pe domnul Bullock senior, căci mintea-i era fixată – aşa cum se cade pentru o tânără bine instruită – pe o casă în Park Lane, una de vacanţă la Wimbledon, o trăsură frumoasă şi doi cai superbi, servitori, precum şi un sfert din averea anuală de la firma „Hulker & Bullock"; iar toate aceste avantaje erau întruchipate de Frederick Augustus. Dacă floarea de lămâiţă ar fi fost pe-atunci inventată (minunata emblemă a purităţii feminine pe care o importăm din Franţa, unde fetele casei sunt vândute prin căsătorie), domnişoara Maria s-ar fi împodobit ea singură cu o ghirlandă din imaculatul buchet, ar fi urcat în trăsură alături de bătrânul şi chelul Bullock senior, cu guta şi nasul lui turtit, pentru a-şi dedica viaţa întru fericirea lui, cu umilă modestie. Numai că bătrânul era deja însurat, aşa încât rămase să-i împărtăşească juniorului afecţiunea ei tinerească. Minunate flori de lămâiţă! Zilele trecute am văzut-o pe domnişoara Trotter împodobită cu ele, urcând în trăsură la St. George, Hanover Square, cu lordul Methuselah şchiopătând în urma ei. Cu câtă modestie fermecătoare a tras apoi storurile

de la ferestrele trăsurii – inocenta de ea! Jumătate dintre trăsurile din bâlciul deşertăciunilor au luat parte la nuntă.

Dar nu acest soi de dragoste era cel care completase educaţia Ameliei. În decursul unui an de zile, dragostea transformase o tânără într-o femeie, gata să devină o soţie perfectă la timpul potrivit. Această tânără (şi poate c-a fost o greşeală din partea părinţilor să o încurajeze şi să o sprijine în astfel de manifestări de idolatrizare şi în ideile ei romantice) îl iubea din tot sufletul pe tânărul ofiţer din serviciul Maiestăţii Sale, cu care noi ne-am întâlnit de câteva ori. Se gândea la el încă de când deschidea ochii dimineaţa şi numele lui era ultimul cuvânt ce-l rostea în rugăciuni – niciodată nu mai văzuse pe cineva la fel de chipeş sau de inteligent, un călăreţ mai desăvârşit, un partener de dans mai bun sau, în general, un erou mai fantastic. Ce să mai vorbim despre ţinuta Prinţului, care era o nimica toată pe lângă a lui George! Îl văzuse şi pe mult lăudatul domn Brummell – cum să compare un asemenea personaj cu George al ei? Nici măcar printre toate partidele bune ce se puteau vedea la Operă (şi pe vremea aceea se găseau destule) nu era nimeni să-l egaleze. Putea foarte bine să fie un prinţ de basm. Şi, vai! Ce nedreptate ca cineva să plece precum o Cenuşăreasă. Domnişoara Pinkerton ar fi fost fără îndoială gata să împiedice o asemenea devoţiune dacă ar fi fost confidenta Ameliei, dar fără prea mare succes, vă spun eu. Este ceva din natura şi din instinctul unor femei. Unele sunt făcute să se prefacă, altele să iubească; şi doresc tuturor burlacilor respectabili care vor citi aceste rânduri să aleagă genul de femeie care le place mai mult.

Fiind subjugată de aceste sentimente, Amelia îşi neglijă în cel mai crud mod cu putinţă cele douăsprezece prietene de la Chiswick, aşa cum se întâmplă egoiştilor să facă. Firește, se gândea la acel unic subiect. Domnişoara Saltire era prea rece pentru a-i fi confidentă şi nu putea apela nici la domnişoara Swartz, moştenitoarea cu părul vâlvoi din St. Kitt's. În vacanţe, micuţa Laura Martin venea la ea; şi eu zic că-şi făcuse din ea o confidentă, şi i-ar fi promis că poate să locuiască la ea după ce se va fi căsătorit, şi i-ar fi dat Laurei o grămadă de detalii despre pasiunea iubirii, ceea ce pentru micuţa de ea

s-ar putea să fi fost nepreţuit de util şi de nou. Vai mie! Cred că biata Emmy nu avea mintea tocmai clară.

Şi ce făceau părinţii ei să-i oprească avântul inimii? Bătrânul Sedley părea indiferent faţă de situaţie. În ultimul timp devenise mai posomorât, iar afacerile din oraş îl absorbeau complet. Doamna Sedley era o natură atât de calmă şi de dezinteresată încât nici măcar nu simţea gelozie. Domnul Jos era plecat şi ocupat cu o văduvă bogată la Cheltenham. Amelia avea toată casa la dispoziţie – câteodată la modul prea făţiş! – cu toate că niciodată nu se îndoise de asta. Dar George trebuia să fie la regiment şi nu putea părăsi cazarma din Chatham tot timpul. Apoi, mai trebuia să se vadă şi el cu prietenii şi cu surorile, să se mai amestece printre oameni (căci era o bijuterie în orice societate!). Iar când era la regiment, era prea obosit ca să mai scrie scrisori. Eu cunosc locul în care ea-şi ţine scrisorile şi i le-aş putea fura ca un Iachimo[1] – sau nu, e prea urât din partea mea. O să fiu atunci precum o rază de lună şi-o să arunc o nevinovată privire asupra patului unde credinţa, frumuseţea şi inocenţa visează liniştit.

Dar dacă scrisorile lui Osborne erau scurte, scrise în manieră soldăţească, suntem nevoiţi să mărturisim că, dacă ar trebui să aducem spre publicare epistolele domnişoarei Sedley, am prelungi romanul cu o mulţime de alte volume, cum nici cel mai romantic cititor n-ar suporta. Nu numai că umplea nesfârşite pagini, apoi le tăia afară, fără milă, căci transcria pagini întregi din volume de poezie fără pic de ruşine, sublinia apăsat cuvinte şi pasaje, pentru ca la final să pună amănunte despre propria-i condiţie. Nu era o eroină. Scrisorile-i erau pline de repetiţii. Uneori scria într-o limbă incorectă, iar în versuri îşi asuma tot felul de libertăţi în ce priveşte metrica. Dar ah, doamnele mele, dacă nici dumneavoastră nu mai aveţi voie să impresionaţi un suflet, în ciuda sintaxei pe care o folosiţi, şi dacă nu vă e dat să fiţi iubite până ce vă intră în cap diferenţa dintre trimetru şi tetametru, fie ca toată poezia să se ducă pe apa sâmbetei şi toţi profesorii să piară de moartea cea mai cumplită!

[1] Personaj din piesa „Cymbeline", de William Shakespeare.

13
Sentimental sau dimpotrivă

Mă tem că domnul căruia îi erau adresate scrisorile domnişoarei Amelia era mai degrabă un critic obtuz la minte. Într-atât de multe erau biletele care ajungeau la locotenentul Osborne oriunde s-ar fi aflat el prin ţară, încât ajunsese să-i fie ruşine de glumele pe care camarazii de la popotă le făceau pe seama lui şi a Ameliei, şi ceru ordonanţei să nu i le mai aducă decât în camera lui personală. Fusese văzut chiar aprinzându-şi o ţigară cu una dintre aceste scrisori, spre oripilarea căpitanului Dobbin, care, cred, ar fi dat o bancnotă pe acel document. Un timp, George se străduise să ţină legătura secretă. Dar că era vorba despre o femeie, asta recunoştea.

— Şi nu e prima, spuse sublocotenentul Spooney către sublocotenentul Stubble. Osborne e un flăcău dat dracului. O fiică de judecător de la Demerara s-a îndrăgostit nebuneşte de el; apoi a fost mulatra aceea, domnişoara Pye, la St. Vincent. Şi de când cu asta, se zice că a fost un adevărat Don Juan, pe legea mea.

Stubble şi Spooney considerau că a fi „un adevărat Don Juan, pe legea mea" era una dintre cele mai alese calităţi pe care le putea deţine un bărbat, iar reputaţia lui Osborne era bine cunoscută printre tinerii din regiment. Era renumit pe terenul de joc, la un cântec, la paradă; era larg la punga

pe care tatăl lui i-o umplea cu mare dărnicie. Jachetele lui erau croite mai bine decât ale oricărui coleg din regiment şi el avea cele mai multe haine. Cu toţii îl adorau. Putea să bea mai mult ca orice alt ofiţer de la popotă, inclusiv ca Heavytop, colonelul. Era un boxer mai bun decât soldatul Knuckles (care ar fi ajuns caporal dacă nu avea viciul băuturii, şi care fusese în ring) şi era cel mai mare bătăuş şi jucător de cricket din tot grupul. Avea propriul cal, pe Greased Lightning, şi câştigase Cupa garnizoanei la Quebec. În afară de Amelia, erau multe persoane care-l venerau. Stubble şi Spooney îl vedeau ca pe un fel de Apollo; Dobbin îl considera un admirabil Crichton[1]; soţia maiorului O'Dowd recunoştea că e un băiat elegant şi-i amintea de Fitzjurld Fogarty, al doilea fiu al lordului Castlefogarty. Iar toţi aceştia aveau cele mai romantice închipuiri în ceea ce priveşte perechea lui Osborne, dându-şi cu părerea că ea ar fi fost vreo ducesă din Londra, îndrăgostită de el, sau că ar fi o fiică de general, logodită cu altcineva, dar care-l iubea cu disperare; sau că ar fi fost doamna vreunui membru al Parlamentului, care-i promisese patru cai pentru ca el să o răpească; sau cine ştie ce altă victimă a unei iubiri deosebit de intense şi romantice, care era exclusă de la balurile societăţii. Osborne nu dădea niciun detaliu, lăsându-şi amicii şi prietenii să inventeze şi să-şi închipuie ce poveste voiau ei.

Iar adevărata stare de fapt a lucrurilor n-ar fi fost cunoscută niciodată dacă n-ar fi fost indiscreţia căpitanului Dobbin. Într-o zi, căpitanul lua micul dejun la popotă, în timp ce Cackle, chirurgul asistent, şi cei doi sublocotenenţi menţionaţi mai sus speculau cu privire la aventura lui Osborne – Stubble susţinea că doamna era o ducesă de la Curtea reginei Charlotte[2], Cackle jurându-se că era vorba despre o cântăreaţă de operă cu o reputaţie din cele mai proaste. Auzind aceasta, Dobbin rămase atât de afectat încât, deşi cu gura plină sau, deşi n-ar fi trebuit să scoată nici măcar un cuvânt, nu se putu abţine să nu izbucnească:

[1] James Crichton, cunoscut şi sub numele de admirabilul Critchon (1560–1592) – învăţat din secolul al XVI-lea, recunoscut pentru virtuţile lui în domeniul limbilor străine, al artelor şi ştiinţei.

[2] Charlotte de Mecklenburg-Strelitz (1744–1818) – regina-consoartă a Regatului Unit al Marii Britanii, în calitate de soţie a regelui George al III-lea.

— Cackle, ești un prost. Întotdeauna vorbești aiurea și faci scandal. Osborne n-o să fugă cu nicio ducesă sau cine știe ce croitoreasă falită. Domnișoara Sedley e una dintre cele mai fermecătoare tinere pe care le-am văzut vreodată. E logodit cu ea de foarte mult timp; iar cel care o ponegrește ar face bine să nu o facă în fața mea.

După care, înroșindu-se până-n vârful urechilor, Dobbin amuți, și aproape că se înecă bând o gură de ceai. Într-o jumătate de oră, tot regimentul auzi povestea; și în aceeași seară, doamna maior O'Down îi scrise surorii ei, Glorvina, la O'Dowdstown, să nu-și grăbească plecarea din Dublin, pentru că tânărul Osborne se logodise deja de multă vreme.

Tot atunci îl felicită pe locotenent prin câteva fraze potrivite, la un pahar de whisky, iar el se duse acasă furios nevoiemare să se certe cu Dobbin (care refuzase să ia parte la balul doamnei maior și care stătea în camera lui cântând la flaut și scriind versuri foarte melancolice, zic eu) – deci, să se certe cu el pentru că-i divulgase secretul.

— Cine naiba ți-a spus ție să vorbești despre problemele mele?, urlă Osborne indignat. De ce naiba trebuie să afle tot regimentul că mă căsătoresc? De ce trebuie ca vrăjitoarea aia bătrână de Peggy O'Dowd să-și râdă de mine cum poftește și să trâmbițeze despre logodna mea peste mări și țări? Și, până la urmă, cu ce drept ai spus că sunt logodit sau cum de te-ai amestecat în treburile mele?

— Am impresia că...

— Ai impresia că te ia dracu'. Știu că îți sunt teribil de îndatorat, o știu prea bine; dar n-am de gând să fiu tot timpul mustruluit pentru că ești cu cinci ani mai mare ca mine. Să mă ia naiba dacă am să-ți suport aerele de superioritate, mila îngrozitoare și protecția. Mila și protecția, auzi! Și cum îți sunt inferior, mă rog?

— Ești logodit?, îl întrerupse Dobbin.

— Ce treabă are cu tine sau cu oricine dacă sunt sau nu?

— Ți-e rușine cu logodna?

— Cu ce drept îmi pui această întrebare, mă rog?

— Pentru Dumnezeu, sper că nu ai de gând să rupi logodna, sări Dobbin în picioare.

— Cu alte cuvinte, mă întrebi dacă sunt un om de cuvânt, nu?, spuse Osborne fioros. În ultima vreme ţi-ai permis a vorbi despre mine încât... nu mai suport.

— Ce-am făcut? Ţi-am atras numai atenţia că neglijezi o bunătate de fată, George. Ţi-am spus că, atunci când mergi în oraş, ar trebui să treci pe la ea, nu pe la casele de pariuri din St. James.

— Presupun că-ţi vrei banii înapoi, rânji George.

— Normal că da; aşa a fost dintotdeauna, nu? Vorbeşti ca şi cum ai fi deosebit de generos.

— Nu, la naiba, iartă-mă, William, zise George oarecum ruşinat. Mi-ai fost prieten în zeci de împrejurări, cerul o ştie. M-ai scos din zeci de încurcături. Când Crawley din regiment a câştigat suma aceea enormă de bani la cărţi, nu ştiu ce m-aş fi făcut fără tine. Dar n-ar trebui să fii atât de dur cu mine, să mă pedepseşti tot timpul. Îmi place foarte mult Amelia, o ador şi aşa mai departe. Nu te uita atât de fioros la mine. Ea nu are nicio vină, o ştiu. Dar vezi tu, nu e nicio satisfacţie în a câştiga ceva dacă nu te lupţi pentru acel lucru. La naiba, tocmai s-a întors regimentul din Indiile de Vest, trebuie să am şi eu o mică escapadă. Dup-aia, când mă însor, mă schimb; aşa am să fac, pe cuvântul meu. Şi-ţi plătesc cele o sută de lire luna viitoare, când tata îmi dă o sumă frumuşică. Şi-am să-l rog pe Heavytop să-mi dea o permisie, să mă duc să o văd pe Amelia mâine. Gata, acum eşti mulţumit?

— Mi-e imposibil să fiu supărat pe tine prea multă vreme, George, spuse căpitanul, bun la suflet. În ceea ce priveşte banii, bătrâne, ştiu bine că, dacă aş fi avut nevoie de ei, ai fi împărţit cu mine şi ultimul şiling.

— Aşa e, pe legea mea, Dobbin, recunoscu George generos, cu toate că nu avea niciodată bani de dat.

— Aş vrea doar să termini cu nebuniile tale, George. De-ai fi văzut chipul bietei domnişoare Emmy când m-a întrebat de tine ieri, ai fi dat naibii toate bilele alea de biliard. Du-te şi linişteşte-o. Scrie-i o scrisoare lungă. Fă ceva să o înveseleşti; oricât de puţin are să fie îndeajuns.

— Cred că... ţine la mine, spuse locotenentul cu un aer de mulţumire, după care plecă să încheie seara cu nişte amici veseli la popotă.

Între timp, în Russell Square, Amelia se uita la luna care-şi trimitea razele peste casa lor tihnită, precum şi peste scuarul unde se aflau barăcile de la Chatham, unde locotenentul Osborne era înrolat, şi se gândea cum oare îşi petrece timpul eroul ei. Poate făcea o vizită santinelelor; poate că e la bivuac; poate că se afla la căpătâiul vreunui coleg rănit sau studiind harta războiului în camera lui tristă. Gândurile ei se înălțară şi, precum nişte îngeri înaripați, zburară de-a lungul apei, până la Chatham şi Rochester, pentru a trage cu ochiul în baraca unde se afla George... Una peste alta, foarte bine că porțile erau încuiate, iar santinelele nu lăsau pe nimeni să treacă – măcar aşa bietul înger în mantia lui albă nu auzea răcnetele şi cântecele tinerilor după nişte pahare de whisky.

O zi după discuția din baraca de la Chatham, tânărul Osborne se pregăti să meargă în oraş, ca să demonstreze că e om de cuvânt şi să-i smulgă căpitanului Dobbin o apreciere favorabilă.

— Mi-ar fi plăcut să-i fac un mic cadou, spuse Osborne către Dobbin între patru ochi. Numai că nu prea am bani până când îmi dă tata.

Iar pe Dobbin nu-l lăsa inima să lase atâta bunătate şi generozitate să se irosească, aşa că îi oferi lui Osborne câteva bancnote, pe care acesta din urmă le primi după o uşoară ezitare.

Şi îndrăznesc a spune că i-ar fi cumpărat Ameliei un cadou foarte drăguț, doar că, dându-se jos din trăsură pe Fleet Street, puse ochii pe un ac de cravată în vitrina unui bijutier, şi nu se putu abține. După ce-l cumpără, îi rămaseră foarte puțini bani ca să mai facă abuz de bunătatea lui. Nu mai conta; oricum, Amelia nu dorea un cadou de la el. Când apăru în Russell Square, chipul fetei se lumină ca şi cum el ar fi fost o rază de soare. Toate micile griji, temeri, lacrimi, gesturi timide, visuri nevinovate fură uitate sub impactul acelui surâs familiar şi irezistibil. El îi zâmbi larg din uşa salonului – era magnific cu mustățile acelea divine, precum un zeu. Sambo, pe-al cărui chip sclipi un rânjet când îl anunță pe „căpitanul Osbin“ (avansându-l astfel în grad), observă cum domnişoara tresare şi se îmbujorează şi sare în picioare din locul în care

veghea, la fereastră. Apoi, Sambo se retrase şi, de îndată ce uşa se închise, ea se aruncă la pieptul locotenentului George Osborne ca şi cum acolo era cuibul ei. Ah, suflet mânat de dorinţă! Până şi cel mai trainic copac din pădure, cu trunchiul cel mai drept, şi crengile cele mai puternice, şi coroana cea mai bogată, copacul în care tu ai alege să-ţi faci cuibul, poate fi însemnat şi doborât la pământ cu o trosnitură prelungă. Ce veche asemănare între om şi copac!

Până una, alta, George o sărută blând pe frunte şi pe ochii ce-i sclipeau şi se arătă elegant şi bun. Iar ea considera acul lui de cravată (pe care nu-l mai văzuse) drept cea mai frumoasă podoabă din lume.

Cititorul atent, care a observat comportamentul locotenentului, precum şi conversaţia dintre el şi căpitanul Dobbin petrecută de curând, probabil că şi-a făcut anumite păreri în ceea ce priveşte caracterul domnului Osborne. Un francez mai cinic spunea că afacerea iubirii are două părţi: una care iubeşte şi una care aşteaptă să fie iubită. Poate că dragostea e uneori de partea bărbatului, alteori, de partea femeii. Poate vreun neghiob a încurcat această lipsă de sensibilitate cu modestia, plictisul cu timiditatea feciorelnică, caracterul vid cu unul timid, într-un cuvânt, gâsca şi lebăda. Probabil, vreo cititoare în focul pasiunii a împodobit un cogeamite măgarul în mintea ei bogată şi sclipitoare; căruia îi admiră prostia drept simplitate, îi venerează egoismul ca fiind superioritatea lui bărbătească; îi consideră ridiculozitatea drept o mină gravă şi se foloseşte de el precum zâna Titania s-a folosit de acel ţesător în Atena. Am văzut astfel de comedii ale erorilor. Dar e limpede că Amelia îl vedea pe iubitul ei drept unul dintre cei mai galanţi şi strălucitori bărbaţi din imperiu şi e posibil ca locotenentul Osborne să fi crezut la fel.

Era puţin cam fluşturatic, dar câţi tineri nu sunt? Nu cumva fetele preferă mai degrabă o secătură decât un papălapte? Încă nu renunţase la nebuniile lui, dar avea s-o facă în curând, la fel cum avea să renunţe la armată, mai ales că se declarase pacea, monstrul corsican fiind închis pe Elba, şi deci el nu mai avea şanse de a avansa în rang şi nici de a-şi afişa talentele militare pe care fără doar şi poate le deţinea. Iar dota lui împreună cu banii pe care avea să-i primească

Amelia le va permite să-şi cumpere o casă tihnită undeva la țară, într-o zonă bine văzută. Iar el avea să mai practice vânătoarea din când în când, să mai lucreze la fermă şi-aveau să fie fericiți. Dar să rămână în armată şi să fie însurat în acelaşi timp era imposibil. Imaginați-v-o pe doamna George Osborne într-o locuință din oraş sau, mai rău, în Indiile de Vest, în compania altor ofițeri, luată pe sus de doamna maior O'Dowd! Amelia murea de râs când Osborne îi povestea despre ea. O iubea mult prea mult ca să o lase la cheremul acelei oribile femei şi vulgarităților ei sau traiului dur de care avea parte soția unui soldat. De el nu-i păsa – nu era vorba despre el, ci despre faptul că fata lui trebuia să-şi găsească locul la care era îndreptățită în societate. Şi puteți fi siguri că ea accepta toate aceste sugestii, aşa cum făcea cu orice propuneri care veneau din aceeaşi sursă.

Cu astfel de discuții, construindu-şi atâtea visuri (pe care Amelia le împodobea cu grădini înflorate, alei rustice, bisericuțe de țară, şcoli de duminică şi alte asemenea, în timp ce George se uita la grajduri, cotețe şi pivnițe), cuplul petrecu două ore foarte plăcute. Cum însă locotenentul avea doar o zi permisie şi multe alte treburi de rezolvat, domnişoara Emmy primi invitația de a cina cu viitoarele ei cumnate. Invitație pe care ea o acceptă cu bucurie. El o conduse la surorile lui şi o lăsă acolo să vorbească şi să ciripească într-o formă ce le uimi pe celelalte domnişoare, care-şi ziseră că poate George o să facă o femeie ca lumea din ea. El plecă apoi să-şi rezolve treburile.

Pe scurt, se duse la o cofetărie din Charing Cross şi mâncă înghețată şi prăjituri, apoi încercă o haină nouă la Pall Mall, trecu şi pe la barul „Old Slaughters", unde întrebă de căpitanul Cannon şi jucă unsprezece partide de biliard cu el, din care câştigă opt. La final se întoarse la Russell Square cu o jumătate de oră întârziere la cină, dar foarte binedispus.

Nu la fel de vesel era şi bătrânul domn Osborne. Când acesta se întoarse din oraş, fetele sale împreună cu eleganta domnişoară Wirt îl întâmpinară în salon şi observară numaidecât fața lui rotundă, rigidă şi mai tot timpul gălbejită şi sprâncenele-i negre încruntate şi-şi dădură seama că inima-i bătea neliniştită şi neconsolată sub haina mare albă. Când

Amelia înaintase ca să-l salute, ceea ce făcea întotdeauna cu mari emoţii şi timiditate, el mormăi ceva drept răspuns şi lăsă mânuţa ei mică să-i cadă din laba mare şi plină de păr fără nici cea mai mică dorinţă de-a o păstra mai mult timp. Se uită înnegurat la fiica mai mare, care, înţelegându-i privirea ce voia a spune „Ce naiba caută ea aici?", se grăbi să-l informeze:

— George e în oraş. S-a dus la regimentul de gardă călare şi o să se întoarcă pentru cină.

— Chiar aşa? N-am să pun s-aştepte cu cina pentru el, Jane.

După care bătrânul se lăsă în scaunul lui. Doar ceasul francez care bătea ora mai tulbură tăcerea adâncă ce se coborî peste salonul frumos mobilat al nobilului.

Când orologiul, împodobit cu un grup statuar de aramă înfăţişând sacrificiul Ifigeniei[1], bătu ora cinci cu un gong de catedrală, domnul Osborne sună sălbatic din clopoţelul din dreapta sa, iar majordomul apăru numaidecât.

— Cina!, tună domnul Osborne.

— Domnul George n-a venit, domnule.

— Să-l ia naiba pe domnul George. Nu sunt eu oare stăpânul casei? Cina am zis!, răcni domnul Osborne.

Amelia începuse să tremure. Celelalte trei domnişoare îşi aruncară priviri cu subînţeles. Jos se auziră clopoţelele anunţând cina. Masa fiind aranjată, capul familiei îşi înfundă mâinile în buzunarele jachetei imense, de culoare albastră, cu butoni de alamă şi, fără a mai aştepta al doilea anunţ, coborî singur, fulgerându-le peste umăr pe cele patru tinere domnişoare.

— Ce s-o fi întâmplat acum?, spuse una dintre ele către alta, ridicându-se şi păşind moale în urma lui.

— Probabil că se micşorează economiile, şopti domnişoara Wirt.

Astfel că femeile îl urmară speriate, în linişte, şi tot tăcute îşi luară locurile la masă. Bărbatul mormăi o rugăciune, care se auzi pe înfundate, ca o înjurătură. Se ridicară apoi capacele

[1] În mitologia greacă, Ifigenia era fiica lui Agamemnon şi a Clitemnestrei; legenda spune că a fost sacrificată zeiţei Artemis pentru ca vasele tatălui ei să ajungă la cetatea Troiei (în timpul războiului troian).

de pe tăvile argintate. Amelia tremura ca varga pe scaun, căci se afla chiar lângă teribilul Osborne și singură pe acea parte de masă – pentru că George lipsea.

— Supă?, o întrebă domnul Osborne ca din mormânt, apucând polonicul și fixând-o cu privirea.

După ce o servi, nu mai deschise gura o vreme.

— Luați farfuria domnișoarei Sedley, spuse la final. Nu poate mânca supa; nici eu. E oribilă. Ia supa, Hicks; Jane, mâine să dai bucătarul afară.

Terminând cu remarcile despre supă, domnul Osborne făcu niște observații scurte și despre pește, tot într-o notă brutală și satirică, apoi îl înjură pe Billingsgate cu niște cuvinte de mai mare mirarea. După aceea tăcu și dădu pe gât mai multe pahare de vin, arătând din ce în ce mai îngrijorător, până când se auzi un ciocănit la ușă anunțând sosirea lui George și toată lumea începu să vorbească.

— N-a putut veni mai repede. Generalul Daguilet l-a reținut la regimentul de călăreți. Trecem peste supă. Dați-i orice, nici nu-i pasă ce. O friptură bună de miel – orice, numai bun să fie.

Buna lui dispoziție contrasta cu severitatea tatălui, iar pe parcursul cinei vorbi fără încetare, spre bucuria tuturor, și mai ales a unei anume persoane, pe care nu mai trebuie s-o menționăm.

De îndată ce domnișoarele terminară cu portocala și paharul de vin care încheiau de regulă mesele triste din casa Osborne, se dădu semnalul pentru trecerea în salonaș și toată lumea se ridică și ieși. Amelia spera ca George să li se alăture și el. Începu să cânte la pianul mare din salonul de deasupra sufrageriei câteva dintre valsurile lui preferate (care abia apăruseră în țară). Micul artificiu nu-l impulsionă să apară. Era surd la valsuri, iar artista, descurajată, abandonă instrumentul. Cu toate că cele trei prietene ale ei cântară unele dintre cele mai vesele și mai strălucite partituri din repertoriul lor, Amelia nu mai auzi nimic, ci rămase dusă pe gânduri, imaginându-și tot soiul de rele. Niciodată nu-i păruse mai apăsătoare căutătura cătrănită a bătrânului Osborne. Ochii lui o urmăriseră afară din cameră, ca și cum se făcea vinovată de ceva. Când i se aduse cafeaua, fata tresări ca și cum era o

cupă cu otravă pe care domnul Hicks, majordomul, i-o vâra sub nas. Ce mister apăsa asupra casei? Şi femeile – toate născoceau şi scormoneau tot felul de prevestiri şi se lăfăiau în cele mai urâte gânduri, împopoţonându-le, aşa cum ar fi făcut cu nişte copii desfiguraţi.

Ochii întunecaţi ai tatălui îl afectaseră şi pe George Osborne. Cum putea el oare să obţină banii de la guvernator, când îl găsea cu o asemenea căutătură şi o privire atât de respingătoare, bani pe care George îi dorea cu atâta ardoare? Tânărul începu să laude vinul tatălui – era un mod cu care reuşea de regulă să-şi măgulească părintele.

— Niciodată n-am avut vin ca ăsta în Indiile de Vest. Colonelul Heavytop mi-a dat pe gât trei sticle din vinul ce mi l-ai trimis, într-o singură zi.

— Da? Mă costă opt şilingi sticla.

— Accepţi şase guinee pe o duzină?, râse George. Unul dintre cei mai mari bărbaţi din regat vrea şi el.

— I-auzi!, mormăi bătrânul. Ar vrea să pună mâna pe el.

— Când generalul Daguilet a fost la Chatham, Heavytop i-a oferit micul dejun şi m-a rugat pe mine să-i dau nişte vin. Generalului i-a plăcut. Şi a vrut să-i ducă şi comandantului-şef. E mâna dreaptă a Maiestăţii Sale.

— E un vin al naibii de bun, spuse sprâncenatul, ceva mai vesel, iar George voia să profite de bunăvoinţa lui şi să vină cu o întrebare despre lemnul de mahon, dar tatăl recăzu în dispoziţia solemnă, cerându-i totuşi pe un ton cordial să sune clopoţelul pentru vin.

— Să vedem dacă e la fel de bun ca vinul de Madeira, George, pe care Înălţimea Sa îl bea cu plăcere. Iar după ce bem, am să-ţi vorbesc despre o chestiune foarte importantă.

Amelia auzi clopoţelul în vreme ce stătea sus, ca pe ace. Îşi zise într-un fel sau altul că era un sunet misterios şi prevestitor. Dintre toate presentimentele pe care unii le au câteodată, trebuie să mai fie şi unele corecte.

— George, aş vrea să ştiu cum te înţelegi cu... micuţa de sus?, spuse bătrânul după ce dădu gata, cu mişcări rare, primul pahar.

— Cred că nu e greu de obsevat, rânji tânărul satisfăcut. E chiar foarte clar. Un vin excelent!

— Ce vrei să spui cu „E foarte clar"?

— La naiba, nu întinde coarda. Sunt un om modest... și nu aranjez eu să fiu un Don Juan, dar pot spune că e îndrăgostită până peste cap de mine. Oricine poate vedea lucrul ăsta chiar și cu ochii închiși.

— Chiar și tu însuți?

— Oare nu dumneata mi-ai spus să mă însor cu ea; nu sunt eu oare un băiat ascultător? Nu dumneata ai stabilit asta de ani buni?

— Straşnic băiat, n-am ce zice. Am auzit eu despre ce faci, cu lordul Tarquin, căpitanul Crawley de la Gărzi, onorabilul domn Deuceace și restul companiei. Ai grijă, băiete, ai grijă.

Bătrânul pronunțase numele mari ale celor de dinainte cu mare mulțumire. Ori de câte ori întâlnea un om mare, se târa în genunchi în fața lui și-l linguşea cum numai un englez liber o poate face. Venea acasă și se uita în registrul cu numele nobiliare, îl punea pe lista celor cu care conversa zilnic și-i lăuda numele în fața fiicelor. Se prosterna în fața lui precum un cerşetor din Franța lui Napoleon o făcea în fața soarelui. George se arătă alarmat auzind numele. Se temea că tatăl ar putea cunoaşte despre afacerile pe care le avea. Dar criticul îl liniști, spunându-i cu seninătate:

— Tinerii tot tineri rămân. Și ceea ce mă consolează, George, e că, trăind în cea mai aleasă societate din Anglia, sper că și tu faci la fel, pentru că mijloacele ce ți le ofer ți-o permit.

— Mulțumesc, se grăbi George înțelegând unde bate bătrânul. Nu se poate trăi cu asemenea oameni pe degeaba; iar punga mea, uită-te și tu la ea...

Și ridică obiectul micuț, împletit de Amelia, în care mai avea ultimele hârtii date de Dobbin.

— N-are să-ți lipsească nimic. Fiului negustorului englez n-are să-i lipsească nimic. Banii mei sunt la fel de buni ca ai lor, băiete; nu le purta pică. Mâine, când mergi în oraș, treci pe la domnul Chopper, o să-ți dea el ceva. Nu țin la bani când știu că ești într-o companie plăcută, pentru că știu că o societate cumsecade nu strică niciodată. Nu am pic de orgoliu. M-am născut sărac, dar tu ai avut privilegii. Folosește-te cum trebuie de ele. Intră printre nobilii tineri. Mulți dintre ei nici măcar

nu pot cheltui un dolar în faţa guineei tale, fiule. În ceea ce priveşte bonetele parfumate (şi-l scrută pe băiat cu nişte ochi nu foarte binevoitori, dar sugestivi), băieţii tot băieţi rămân. Dar îţi ordon să te fereşti de un singur lucru, altminteri, îţi tai raţia de bani, pe legea mea. Anume – pariurile.

— Dar firește că aşa o să fac.

— Şi, revenind la problema cealaltă, cu Amelia: de ce să nu te însori mai sus decât fiica unui negustor la bursă, George? Asta vreau să ştiu.

— E o problemă de familie, răspunse el în timp ce spărgea nişte alune. Ai făcut angajamentul ăsta cu domnul Sedley acum zece ani.

— Nu neg, dar omul se mai schimbă. Nu neg nici că Sedley mi-a format averea sau mai degrabă că m-a adus pe calea de a-mi câştiga poziţia pe care pot afirma că o ocup în rândul comerţului cu seu din Londra, prin propriu-mi talent şi geniu. Mi-am arătat recunoştinţa faţă de Sedley, iar el s-a cam folosit de ea în ultima vreme, după cum se vede şi din carnetul meu de cecuri. George, îţi spun între patru ochi că nu-mi place cum arată afacerile lui Sedley. Nici funcţionarului-şef, domnul Chopper, nu-i plac, şi el e om bătrân în afaceri şi cunoaşte Bursa mai bine ca oricine din Londra. Cei de la „Hulker & Bullock“ se uită cu rezervă la el. Mă tem că şi-a făcut-o cu mâna lui. Se spune că „Jeune Amélie“ era proprietatea lui, şi i-a fost luată de proprietarul yankeu Molasses. Şi cu asta am hotărât – până ce nu o văd pe Amelia cu zece mii de lire nu te însori cu ea. Dă-mi vinul, fiule – sau sună după cafea.

După care domnul Osborne deschise ziarul de seară, iar George cunoştea după acest semn că discuţia se încheiase şi că tatăl său se pregătea să tragă un pui de somn.

Tânărul se grăbi sus la Amelia, bucuros peste măsură. Ce anume, mă întreb, îl determinase în acea seară să fie mai atent cu ea – mai doritor să o înveselească, mai tandru, mai strălucit prin tot ce spunea, aşa cum de multă vreme nu mai fusese? Să fi fost oare faptul că sufletul lui generos era afectat de posibila ei nenorocire, sau ideea de a-şi pierde mica răsplată îl făcuse să o aprecieze mai mult? Multe zile după aceasta, fata trăi cu amintirea acelei seri, amintindu-şi de cuvintele, de chipul lui, de cântecele pe care le cântase, de atitudinea lui când se

apleca deasupra ei sau când o privea de la distanță. Îi păruse că nicio altă noapte nu trecuse până atunci mai repede în casa domnului Osborne și, cel puțin de data asta, tânăra chiar avea motive să fie nervoasă pe domnul Sambo care venise cu șalul ei mai repede decât ar fi trebuit.

A doua zi dimineață, George veni pentru a-și lua rămas-bun cu multă tandrețe, după care se grăbi spre centrul orașului, unde făcu o vizită domnului Chopper, omul de încredere al tatălui său. Primi de la el un document pe care-l preschimbă la „Hulker & Bullock“ pe o pungă plină cu bani. Tocmai pe când George intra, bătrânul John Sedley ieșea din biroul bancherului foarte posomorât. Finul lui era însă mult prea binedispus pentru a observa nenorocirea agentului de bursă sau ochii înnegurați cu care bătrânul se uită înspre el. Tânărul Bullock nu-l mai însoți până la ușă, zâmbăreț, așa cum obișnuia să o facă în alți ani. După ce ușile de la „Hulker, Bullock & Co.“ se închiseră în urma domnului Sedley, domnul Quill, casierul (a cărui binefăcătoare ocupație era de a înmâna bancnote noi-nouțe dintr-un sertar și a împărți monede cu o lopățică de aramă), îi făcu cu ochiul domnului Driver, funcționarul din dreapta. Domnul Driver îi răspunse asemenea.

— Nu a mers, șopti domnul Driver.

— Nu, chiar pe o nimica toată..., spuse domnul Quill. Domnule George Osborne, cum îi vreți?

George înfundă repede multe bancnote în buzunar și, în aceeași seară, la popotă, îi plăti lui Dobbin cincizeci de lire.

Tot atunci, Amelia îi scrise cea mai afectuoasă și mai lungă scrisoare. Sufletul ei era plin de dragoste și tot prevestea rele. Care să fi fost cauza căutăturii întunecate a domnului Osborne?, se întreba. Se iscaseră neînțelegeri între el și tatăl său? Părintele ei se întorsese atât de melancolic din oraș încât toată casa se îngrijorase pentru el – în fine, patru pagini pline de dragoste, temeri, speranțe și presimțiri.

— Biata Emmy, draga de ea. Ce mult mă iubește, spuse George studiind epistola. Și, Dumnezeule, ce durere de cap m-a luat de la punciul ăsta!

Dar, într-adevăr, biata mititică!

14

Domnişoara Crawley, la ea acasă

Cam tot pe-atunci, la una dintre casele cele mai tihnite şi mai bine văzute din Park Lane, trase zgomotos o trăsură cu blazon pe fiecare latură, cu o femeie posomorâtă cu un voal verde şi cârlionţi, iar pe capră cu un bărbat mare, sigur pe sine. Era trăsura prietenei noastre, domnişoara Crawley, întorcându-se de la familia Hant. Obloanele trăsurii erau trase; câinele cel gras, care, de regulă, îşi scotea capul şi limba pe fereastră, se odihnea în poala femeii mohorâte. Când vehiculul se opri, mai mulţi servitori ajutară să se dea jos un maldăr de şaluri şi, împreună cu acestea, o tânără. Între şaluri se afla domnişoara Crawley, pe care o urcară şi o aşezară într-un pat, într-o cameră încălzită cum se cuvine ca pentru primirea unui bolnav. Se trimiseră mesaje către doctorul şi vraciul ei. Aceştia veniră, o consultară, prescriseră ceva şi se evaporară. La finalul acestor întrevederi, însoţitoarea cea tânără a domnişoarei intră pentru a primi instrucţiunile şi-i administră din acele medicamente cu acţiune antiflogistică, recomandate de eminenţii doctori.

Căpitanul Crawley din trupele de pază veni a doua zi direct de la Knightsbridge Barracks, unde aveau sediul. Calul său cel negru bătea cu copita paiele din faţa casei în care se odihnea mătuşa lui invalidă. Se arătă cât se poate de afectat când se interesă de starea rubedeniei sale. Se pare că existau motive

de îngrijorare. O găsi pe servitoarea domnişoarei Crawley (femeia cea posomorâtă) neobişnuit de abătută şi de apatică; o găsi pe domnişoara Briggs, dama ei de companie, plângând de una singură în salonaş. Se grăbise şi ea să se întoarcă acasă când auzise de boala preaiubitei sale prietene. Ar fi vrut să se arunce asupra patului ei, patul pe care-l netezise în nenumărate rânduri în acele ore de convalescenţă. Nu i se permitea accesul în apartamentul domnişoarei Crawley. O străină îi administra medicamentele – o străină de la ţară – îngrozitoarea domnişoară... –, dar lacrimile o înecară rostind numele celei în cauză şi-şi înăbuşi emoţiile, afundându-şi năsucul ei cel roşu în batistă.

Rawdon Crawley o trimise pe posomorâta *femme de chambre* să-i transmită bolnavei numele lui, iar însoţitoarea domnişoarei Crawley coborî şi, când el păşi înainte gata s-o întâmpine, îi oferi mâna ei într-a sa, aruncă o căutătură răutăcioasă înspre Briggs, care făcuse ochii mari, şi-l trase pe ofiţer afară din salonaşul din fund, conducându-l în sufrageria, tristă acum, unde se ţinuseră atâtea şi-atâtea supeuri reuşite.Aici, cei doi discutară preţ de zece minute, fără îndoială despre simptomele bolnavei de sus, iar la final se auzi sunetul strident de clopoţel, la care majordomul, domnul Bowls, acel om de încredere al domnişoarei Crawley, gras din cale-afară (şi care se întâmplase a fi chiar lângă gaura cheii pe mai tot parcursul discuţiei), sosi negreşit. Apoi, căpitanul ieşi învârtindu-şi mustăţile, încălecă pe calul negru ce scormonea încă paiele din faţa uşii, spre admiraţia ştrengarilor care se adunaseră în stradă. Aruncă o privire spre geamul de la camera de zi, ţinând de căpăstrul calului care se ridică în două picioare şi dădu din copitele din faţă de toată frumuseţea. Preţ de o clipă, chipul tinerei se zări la fereastra cu pricina, pentru ca apoi să dispară, fără îndoială pentru că fata se dusese sus să-şi reia activităţile caritabile.

Cine să fi fost această tânără, mă întreb? În aceeaşi seară se aşternu masa pentru două persoane. La un moment dat, doamna Firkin, servitoarea domnişoarei, intră în camera stăpânei sale şi se foi pe-acolo în locul lăsat liber de absenţa noii infirmiere. Iar aceasta din urmă şi domnişoara Briggs se aşezară la masă.

Briggs era atât de emoționată, încât abia dacă putu să ciugulească de pe masă. Tânăra, în schimb, își tăie cu multă delicatețe din pui și ceru politicoasă sosul de maioneză, încât biata Briggs, căci în fața ei se afla, tresări, făcu un zgomot asurzitor cu polonicul și recăzu în starea ei de isterie, gata să dea pe-afară.

— N-ar fi mai bine să-i dai domnișoarei Briggs un pahar de vin?, se adresă tânăra domnului Bowls, acel gras om de încredere.

Acesta se conformă. Briggs apucă paharul mecanic și-l dădu pe gât convulsiv, cu un mic geamăt, apoi începu să se joace cu puiul ce-l avea în farfurie.

— Cred că o să ne putem ajuta reciproc, continuă străina, mieros, și n-o să mai fie nevoie de minunatul ajutor al domnului Bowls. Domnule Bowls, vă rog, o să vă chemăm când avem nevoie.

Bărbatul coborî și, apropo, murmură cele mai îngrozitoare blesteme la adresa unui servitor nevinovat, inferior lui.

— E păcat că sunteți atât de afectată, domnișoară Briggs, remarcă tânăra cu un aer ușor sarcastic.

— Scumpa mea prietenă e atât de bolnavă și nu mă primește-e-e, se smiorcăi Briggs sfâșiată de un nou val de durere.

— Nu mai este chiar atât de grav. Sper ca asta să vă consoleze, domnișoară Briggs. Problema a fost că s-a suprasolicitat, și nimic mai mult. Acum e mult mai bine, iar în curând are să-și revină complet. E slăbită de-atâtea ventuze și de la tratament, dar se recuperează. Vă rog să vă liniștiți și să beți puțin vin.

— Dar de ce, de ce nu vrea să mă vadă?, se plânse domnișoara Briggs. Ah, Matilda, Matilda, după douăzeci și trei de ani de prietenie, așa o răsplătești tu pe biata de Arabella?

— Nu plânge prea tare, sărmană Arabella, spuse cealaltă (cum nu se poate mai zâmbitoare). Nu vrea să te vadă pentru că spune că nu o îngrijești la fel de bine ca mine. Nu-mi face nicio plăcere să stau trează toată noaptea. Mi-ar plăcea să te fi dus tu în locul meu.

— Oare n-am stat eu la căpătâiul ei ani de zile? Și-acum...

— Acum preferă pe altcineva. Bolnavii mai au revelaţii dintr-astea şi trebuie să le facem pe plac. Când va fi mai bine, eu am să plec.

— Niciodată, niciodată, exclamă Arabella, inhalând violent din sticluţa cu săruri.

— Niciodată să nu se facă ea bine, sau eu să nu plec niciodată, domnişoară Briggs?, întrebă fata pe acelaşi ton provocator. În două săptămâni se face bine, iar eu am să mă întorc la elevele mele de la Queen's Crawley, şi la mama lor, care e cu mult mai bolnavă decât prietena dumitale. Nu are rost să fii invidioasă pe mine; sunt o biată fată fără de prieteni şi fără niciun gând rău. Nu vreau să-ţi iau locul în graţiile domnişoarei Crawley. O să mă uite într-o săptămână după ce plec, iar prietenia dumitale e opera a ani de zile de strădanie. Dă-mi, te rog, puţin vin şi haide să fim prietene. Sunt sigură că am nevoie de prieteni.

Împăciuitoarea şi blânda Briggs întinse o mână, fără a mai scoate niciun cuvânt, dar tot se simţea mai abandonată ca niciodată, şi deplânse cu amărăciune firea indecisă a Matildei ei. După o jumătate de oră, masa fiind pe sfârşite, domnişoara Rebecca Sharp (căci, surprinzător, acesta este numele nerostit până acum), urcă din nou în camera pacientei, de unde o scoase afară pe biata Firkin, cât mai politicos cu putinţă.

— Mulţumesc, domnişoară Firkin, este de-ajuns. Ce bine te-ai descurcat. Am să sun când e nevoie de ceva. Mulţumesc.

Iar Firkin coborî mustind de invidie, cu atât mai periculoasă pentru că se văzu nevoită a ţine pentru sine acest sentiment.

Să fi fost oare furia ei intempestivă cauza pentru care uşa de la salon se deschise în clipa în care ea trecu pe lângă? Nu – Briggs o deschisese fără niciun zgomot. Briggs trăsese cu urechea şi auzise podeaua scârţâind sub paşii lui Firkin când cobora, precum şi clinchetul lingurii în bolul cu mâncare pe care femeia alungată îl ducea cu sine.

— Deci, Firkin?, spuse, când cealaltă intră în salon. Aşadar, Jane?

— Din ce în ce mai rău, clătină Firkin din cap.

— Deci, nu e mai bine?

— N-a vorbit decât o dată și am întrebat-o dacă îi e mai bine și mi-a spus să-mi țin gura. Ah, domnișoară Briggs, n-am crezut niciodată că o s-apuc ziua asta, și-ncepu din nou să se smiorcăie.

— Ce fel de persoană este această domnișoară Sharp, Firkin? În timp ce mă bucuram de bogăția Crăciunului în eleganta casă a prietenilor mei – reverendul Delamere și prea-buna lui doamnă, nici prin gând nu mi-ar fi trecut să aflu că o astfel de străină mi-a luat locul în inima scumpei și naivei mele Matilda!

Se poate observa după limbajul folosit că domnișoara Briggs avea un caracter livresc și sentimental, iar odată chiar publicase un volum de versuri – „Trilurile privighetorii", care se vindea cu abonament.

— Cu toții sunt atât de mândri de această tânără, răspunse Firkin. Sir Pitt nu i-ar fi dat drumul să plece, dar nici nu i-ar fi refuzat nimic domnișoarei Crawley. Domnul Bute, de la rectorat, e la fel de grav – niciodată nu-l vezi vesel când ea nu e prin preajmă. Căpitanul se dă în vânt după ea. Domnul Crawley devine gelos. De când s-a îmbolnăvit, domnișoara Crawley nu acceptă pe nimeni aproape, în afară de domni-șoara Sharp, și n-aș putea spune de ce și cum de s-a întâmplat asta. Am impresia că cineva i-a vrăjit pe toți.

În acea noapte, Rebecca veghe tot timpul asupra domni-șoarei Crawley. A doua noapte, bătrâna dormi atât de bine încât Rebecca găsi și ea răgazul să se odihnească puțin pe canapea, la picioarele stăpânei. Iar în scurt timp, domnișoara Crawley se întremă atât de bine încât chiar reuși să stea sprijinită, să facă haz de domnișoara Briggs și de durerea ei, pe care Rebecca o imită perfect. Suspinurile smiorcăite ale lui Briggs, modul în care-și ducea batista la nas – toate erau redate atât de bine încât domnișoara Crawley se înveselise de-a binelea, spre uimirea doctorilor care o vizitară și care, de regulă, o găseau în cea mai cruntă depresie, terorizată de teama morții la cel mai mic semn de boală.

Căpitanul Crawley trecea zi de zi pe-acolo și primea de la domnișoara Rebecca raportul în privința stării de sănătate a mătușii sale. Care se recupera atât de repede încât bietei Briggs i se permise să-și vadă stăpâna. Iar cei mai sensibili

îşi pot închipui emoţia înăbuşită prin care trecu această femeie atât de simţitoare, precum şi caracterul afectuos al întrevederii.

Domnişoarei Crawley ajunse, în curând, să-i facă plăcere prezenţa lui Briggs. Rebecca obişnuia să o imite chiar de faţă cu ea, cu un aer cât se poate de serios, şi deci oferind superioarei sale o doză dublă de picanterie.

Cauzele îmbolnăvirii domnişoarei Crawley şi, totodată, a plecării ei din casă sunt atât de lipsite de romantism încât nu se potrivesc a fi descrise în acest roman elegant şi sentimental. Cum să descrii o femeie delicată, din înalta societate, care a mâncat şi a băut peste măsură, sau să spui că o supă piperată de homar în casa preotului fusese motivul unei indispoziţii despre care domnişoara Crawley însăşi susţinuse că e cauzată doar de vremea umedă de-afară? Într-atât de profund o atacase virusul – după cum se exprimase preasfinţia sa, reverendul – încât Matilda aproape că „ajunsese cu un picior în groapă". Întreaga familie era în aşteptare în ce priveşte testamentul, iar Rawdon Crawley era sigur pe cel puţin patruzeci de mii de lire înainte de începerea sezonului în Londra. Domnul Crawley îi trimisese bătrânei o serie de cântece şi predici ca să o pregătească pentru plecarea ei din Bâlciul deşertăciunilor şi din Park Lane spre o altă lume. Dar venirea la timp a unui doctor foarte bun din Southampton, care o ajută să elimine homarul care-i fusese aproape fatal, o întremă îndeajuns ca bătrâna să se poată întoarce la Londra. Baronetul nu-şi ascunse câtuşi de puţin stupoarea de întorsura pe care o luaseră lucrurile.

În vreme ce toată lumea se ocupa de domnişoara Crawley, iar mesagerii de la parohie aduceau oră de oră veşti despre sănătatea ei celor de-acolo, care ţineau atât de mult la ea, într-o altă aripă a casei, o altă doamnă era teribil de bonavă, şi nimeni nu o băga deloc în seamă. Şi anume însăşi doamna Crawley. Doctorul clătină din cap trist după ce o consultă – vizită pe care sir Pitt o acceptase pentru că putea fi plătită fără chitanţă – astfel că fusese lăsată să se stingă în camera ei însingurată, fără a i se acorda nici cea mai mică atenţie.

La rândul lor, elevele pierdură mult din beneficiile educative ale guvernantei. Domnişoara Sharp era o asistentă

într-atât de atentă, încât domnișoara Crawley nu accepta medicamentele din mâna altcuiva. De Firkin se lepădase cu mult înainte ca bătrâna să plece de la țară. Credincioasa servitoare își găsi o consolare în reîntoarcerea la Londra fără a observa cum și pe domnișoara Briggs o pândește același tăiș ascuțit al geloziei și același tratament nerecunoscător la care fusese și ea supusă.

Căpitanul Rawdon primi permisie să plece, pe motivul îmbolnăvirii mătușii, și rămase apoi acasă, credincios. Era tot timpul în anticamera ei (în vreme ce ea se afla pe patul de boală în dormitorul de oaspeți, în care se intra printr-un mic salonaș). Tatăl îl găsea acolo de fiecare dată; sau dacă se întâmpla să coboare mai tăcut ca niciodată, ușa de la biroul tatălui era deschisă întotdeauna, iar bătrânul se uita după el cu niște ochi de hienă. Ce se întâmplase de cei doi își aruncau asemenea priviri? Fără îndoială că se întreceau care să fie mai degrabă pe plac convalescentei din dormitorul de oaspeți. Rebecca ieșea pentru a-i consilia pe ambii; fie pe rând, fie dimpreună. Amândoi erau nerăbdători să afle din gura mesagerului de taină al bătrânei vești despre convalescentă.

La cină – când fata cobora pentru o jumătate de oră –, ea păstra pacea între cei doi, după care se retrăgea pe tot parcursul nopții, iar Rawdon se ducea călare până la depozitul de la numărul 150, din Mudbury, lăsându-și tatăl în compania domnului Horrocks, cu tot cu romul lui îndoit. În camera bolnavei, Rebecca petrecu cele mai sinistre două săptămâni ce-i fuseseră vreodată date unei ființe să le petreacă. Dar părea că are nervi de fier, căci nu se arăta deloc afectată de datoria și de orele de plictiseală de-acolo.

Abia mult mai târziu mărturisi cât de dureroasă fusese acea corvoadă; cât de pretențioasă fusese bătrâna cea ursuză, de mânioasă, de lipsită de somn; ce frică îi era de moarte, câte nopți petrecuse gemând, în cea mai delirantă agonie gândindu-se la cealaltă lume pe care o ignorase cât fusese sănătoasă. Imaginează-ți – tu, preafrumoasă cititoare – o bătrână de lume, egoistă, lipsită de grație, de recunoștință, de orice sentiment religios, zvârcolindu-se de durere și de teamă, fără perucă. Imaginează-ți-o și învață să iubești și să te rogi înainte de-a prinde vârsta înaintată!

Sharp urmărea scenele din pat cu o răbdare imperturbabilă. Nimic nu-i scăpa şi, precum o îngrijitoare prevăzătoare, găsea orice lucru de folos. Mai târziu avea să povestească multe lucruri interesante despre boala domnişoarei Crawley – poveşti care au făcut-o pe respectiva doamnă să se îmbujoreze pe sub masca artificială. Niciodată, cât timp dură boala, tânăra nu se arătă indispusă; era întotdeauna în alertă, avea un somn uşor, conştiinţa fiindu-i perfect activă; se putea trezi în aproape orice moment. Astfel că se vedeau foarte puţine semne de oboseală pe chipul ei. Poate doar un obraz puţin mai palid şi cearcănele din jurul ochilor ceva mai pronunţate ca de obicei, dar de fiecare dată când ieşea din cameră, era zâmbitoare, proaspătă, impecabilă, la fel de elegantă în rochia şi boneta pe care le purta ca în cea mai frumoasă rochie de seară pe care ar fi avut-o.

Căpitanul o vedea asemenea şi o lăuda în declaraţii pasionale şi neobişnuite. Lama ascuţită a dragostei penetrase latura lui întunecată. Şase săptămâni – şi apropierea, şansa – şi devenise o victimă completă. Dintre toate persoanele, mătuşa de la casa parohială devenise confidenta sa. Îl consolase; prevăzuse nebunia lui, îl avertizase, concluzionând că micuţa Sharp era o fiinţă inteligentă, simpatică, ciudată, educată, modestă, drăguţă, aşa cum nu se găsea alta în Anglia. Dar Rawdon nu trebuia să-şi bată joc de sentimentele ei – domnişoara Crawley nu i-ar fi iertat-o pentru nimic în lume. Căci şi ea era încântată de guvernantă şi ţinea la Sharp ca şi cum ar fi fost fiica ei. Rawdon trebuia să plece, să se întoarcă în Londra cea urâtă şi la regimentul lui, nu să se joace cu trăirile unei biete fiinţe nevinovate.

De nenumărate ori, buna doamnă, din milă pentru starea deplorabilă a tânărului ofiţer, îl ajutase să o vadă pe domnişoara Sharp la parohie, şi de-acolo o conducea acasă, după cum am mai văzut. Când tinerii de o anumită condiţie sunt îndrăgostiţi, cu toate că văd pericolul, toate problemele ce-i aşteaptă, aleg să se năpustească asupra momelii – să o ajungă, să o înghită – şi se pomenesc înşfăcaţi, ajungând cu picioarele pe pământ mai mult morţi decât vii. Rawdon intui intenţia doamnei Bute de a-l aduce mai aproape de Rebecca. Nu era el prea strălucit la minte, dar era umblat şi văzuse multe

soiuri de oameni. Iar o discuție cu doamna Bute aduse o rază de lumină în sufletul lui înnegurat.

— Fii atent ce-ți spun, Rawdon, zise ea. Într-o zi, domnișoara Sharp și cu tine o să vă înrudiți.

— Cum așa, verișoară? I-o fi plăcând de James?, întrebă glumeț ofițerul.

— Ba mai mult de-atât, și ochii doamnei sclipiră.

— Nu cumva e Pitt? El n-o poate avea. Mișelul nici nu o merită. El e angajat față de domnișoara Jane Sheepshanks.

— Voi, bărbații, nu vedeți nimic. Orbule, naivule – dacă ceva se întâmplă cu doamna Crawley, domnișoara Sharp are să-ți fie mamă vitregă. Ți-o spun eu.

Lordul Rawdon Crawley fluieră prelung în semn de mirare. Nu putea să nege. Nu-i scăpase faptul că tatăl lui o plăcea pe domnișoara Sharp. Cunoștea prea bine caracterul bătrânului – și un om mai josnic și mai... Nu-și termină gândurile, ci se duse acasă, răsucindu-și mustățile, convins că aflase răspunsul privind misterul cuvintelor doamnei Bute.

„Pe legea mea, e grav, gândi, al naibii de grav! Cred că femeia vrea ca biata fată să ajungă la sapă de lemn ca nu cumva să intre în familie drept doamna Crawley."

Când o găsi pe Rebecca singură, îi povesti, în stilu-i elegant, despre afecțiunea tatălui față de ea. La care fata ridică mândră fruntea, privindu-l direct în ochi, și-i spuse:

— Presupun că îi place de mine. La fel cum le place și altora. Doar nu credeți că mă tem de dânsul, căpitane Crawley? Doar nu credeți că nu-mi pot apăra onoarea, adăugă cu aerul demn al unei regine.

— Eu... doar... vă avertizam. Să aveți grijă, atâta tot, spuse mustăciosul.

— Înseamnă că faceți aluzie la ceva dezonorant?, se aprinse ea.

— O, Cerule... domnișoară Rebecca...

— Credeți că, fiind săracă și lipsită de prieteni, nu am simțul respectului de sine, de care cei bogați sunt lipsiți cu desăvârșire? Considerați că, dacă sunt guvernantă, nu am sentimente, sau rațiune, sau educație aleasă la fel de multă precum aveți dumneavoastră, nobilii din Hampshire? Sunt o

Montmorency. Chiar credeţi că o Montmorency nu e la fel de bună precum o Crawley?

Ori de câte ori se aprindea şi făcea aluzie la rudele ei, domnişoara Sharp vorbea cu un uşor accent străin care dădea mult farmec aparte glasului ei zglobiu.

— Nu, continuă ea înflăcărată. Pot îndura sărăcia, nu şi ruşinea; nepăsarea, nu insulta. Iar o insultă... din partea dumneavoastră...

Sentimentele o copleşiră şi izbucni în lacrimi.

— La naiba domnişoară... Rebecca. Pentru Dumnezeu, nu te-aş răni pentru nimic în lume. Încetează, Rebecca!

Şi ea plecă. Plecă, împreună cu domnişoara Crawley, în aceeaşi zi. Toate se întâmplau înainte de boala bătrânei. La cină se arătase neobişnuit de activă şi de veselă. Nu avea de gând să ia seama la aluziile sau ocheadele şi stângacele reproşuri ale umilului şi îndrăgitului ofiţer din gardă. Asemenea hărţuieli se petrecuseră în tot timpul micii campanii – prea plictisitoare spre a fi redate, iar rezultatul acestora, asemenea. Marele cavaler al familiei Crawley se pomeni nebun din cauza înfrângerii şi se retrăgea în umbră cu fiecare zi ce trecea.

Dacă baronetul de la Queen's Crawley nu s-ar fi temut că scapă din mână moştenirea surorii sale, n-ar fi permis niciodată ca dragele lui fete să se lipsească de binefăcătoarele ore de instrucţiuni oferite de nepreţuita guvernantă. Întreaga casă părea pustie fără ea, într-atât de utilă şi de plăcută se făcuse Rebecca printre ei. Nimeni nu mai corecta sau copia scrisorile lui sir Pitt; nimeni nu-i aranja cărţile; nimeni nu mai avea grijă de treburile casei şi de multele-i afaceri rămase de izbelişte acum, că secretara lui lipsea. Şi se vedea cu ochiul liber cât de util era un astfel de scrib pentru el, după aspectul şi gramatica numeroaselor scrisori pe care i le trimise fetei, în care o implora şi-i cerea să se întoarcă. Mai fiecare zi venea cu câte o misivă de-a baronetului, în care se găseau cele mai arzătoare rugăminţi pentru ca Becky să revină şi cele mai patetice fraze adresate domnişoarei Crawley, prin care deplângea starea de neglijenţă a educaţiei fiicelor sale – domnişoara însă acorda prea puţină atenţie acestor hârtii.

Domnişoara Briggs nu fusese dată afară în mod oficial, dar locul ei ca damă de companie era unul superficial, în

derivă, iar companie îi ținea acum în salon câinele cel gras, și, ocazional, dezamăgita Firkin, în camera servitorilor. Iar bătrâna nu voia nici în ruptul capului să audă de plecarea Rebeccăi, care se instalase cu regularitate în slujba din Park Lane. Cum era obiceiul celor înstăriți, și domnișoara Crawley se aștepta ca inferiorii ei să-și facă treaba cât mai bine sau să-i dea afară atunci când nu mai avea nevoie de ei. Recunoștința și sensibilitatea sunt calități rare printre cei avuți. Se folosesc de serviciile celor mai nevoiași ca și cum așa li s-ar cuveni. Și nici tu, o! parazit și lipitoare ce ești – nici tu nu ai de ce să te plângi! Iubirea ta de arginți[1] e la fel de sinceră precum este și răsplata pe care o primești. Iubești banul, nu ființa umană. Și de-ar fi Cresus[2] cu al lui slujitor să facă schimb de locuri, știi prea bine, sărmanul de tine, cine ar fi beneficiat de loialitatea ta.

Nu sunt sigur dacă, în ciuda simplității și a vervei Rebeccăi, a delicateții și a unei nesecate bune dispoziții, nu cumva bătrâna cea șireată din Londra, asupra căreia se revărsau toate aceste dovezi de prietenie, nu avea oarecare suspiciuni în ceea ce o privea pe buna ei asistentă și prietenă. Trebuie că-i trecuse prin minte că nimeni nu face nimic pe degeaba. Își putea da seama de propriile-i valori și probabil că se gândea că doar oamenii de rând sunt lipsiți de prieteni, din moment ce lor nu le păsa de nimeni.

Ei bine, Becky îi era de mare ajutor și, drept urmare, îi dăruise vreo două rochii, un colier vechi și un șal, și-și arăta prietenia făcând-o confidenta ei și bârfindu-și toate cunoștințele (mai mare dovadă de recunoștință nici nu poate exista), jucând de la distanță rolul de mediator pentru cine știe ce beneficiu pentru viitor – probabil să o mărite cu Clump, farmacistul, sau să o stabilească pentru un stil de trai avantajos, sau, în cel mai rău caz, să o trimită înapoi la Queen's Crawley după ce va fi terminat cu ea și când sezonul va fi în toi.

Pe timpul convalescenței, când domnișoara Crawley cobora în salonaș, Becky îi cânta sau o amuza în orice alt mod. Când se întremă îndeajuns pentru a putea ieși la plimbare, Becky

[1] În original Dives; după așa-numita pildă Lazarus and Dives (eng.), cunoscută în traducere sub numele de „Pilda lui Lazăr" (și a bogatului).
[2] Ultimul rege al Libiei, vestit pentru norocul și bogăția lui.

mergea cu ea. Printre plimbările pe care le făcură, unde altundeva fu domnişoara Crawley înclinată să pătrundă, prin natura ei darnică şi prin sentimentul de prietenie ce o lega de Rebecca, dacă nu în Russell Square, Bloomsbury şi casa lordului John Sedley.

De la acel eveniment, multe scrisori îşi trimiseseră cele două prietene, mai multe decât vă închipuiţi. Pe parcursul şederii Rebeccăi în Hampshire, veşnica lor legătură se diminuase (mai trebuie spus oare?) considerabil, devenind atât de firavă şi de instabilă încât era ameninţată chiar cu dispariţia completă. Adevărul e că ambele fete aveau propriile probleme la care să se gândească: Rebecca – cucerirea stăpânilor săi, iar Amelia – vechea ei pasiune. Când cele două se reîntâlniră şi se aruncară una în braţele celeilalte cu acel avânt caracteristic în comportamentul tinerelor domnişoare, Rebecca jucă scena îmbrăţişării cu mişcări perfecte, rapide şi energice. Biata Amelia se îmbujoră când îşi sărută prietena şi se credea vinovată de un soi de răceală faţă de ea.

Prima întrevedere între cele două fu una scurtă. Amelia tocmai ce se pregătea să iasă la o plimbare. Domnişoara Crawley aştepta jos în trăsură, iar servitorii ei se uitau foarte miraţi la cinstitul Sambo, servitorul cel negru din Bloomsbury, ca la o curioasă specie a locului. Dar când Amelia coborî toată un zâmbet (căci Rebecca trebuia să o prezinte noii ei prietene, şi domnişoara Crawley ardea de nerăbdare să o cunoască, dar era prea slăbită să se dea jos din trăsură) – deci, când Amelia coborî, toată aristocraţia galonată din Park Lane rămase şi mai uluită că un asemenea exemplar putea răsări din Bloomsbury. Pe domnişoara Crawley, obrazul tânăr şi îmbujorat al tinerei, care îi ieşise în întâmpinare atât de timid şi de elegant pentru a-şi prezenta omagiile protectoarei prietenei sale, făcu o impresie considerabilă.

— Ce chip frumos, draga mea! Şi ce glas dulce!, spuse domnişoara Crawley după ce trăsura lor o luă spre vest, după scurta întrevedere. Prietena dumitale e încântătoare. Să o chemi la Park Lane, da?

Domnişoara Crawley avea gusturi bune. Îi plăceau gesturile naturale, or, timiditatea le anula. Îi plăcea să fie înconjurată de feţe agreabile, la fel de mult cum îi plăceau tablourile

frumoase și porțelanurile. În ziua respectivă vorbi cu patos despre Amelia de cel puțin șase ori. O aduse în discuție chiar și față de Rawdon Crawley, care veni credincios să se bucure de protejata mătușii sale. La care, firește, Rebecca se grăbi să menționeze că Amelia era logodită cu un anume locotenent Osborne, o mai veche iubire de-a ei.

— E din prima linie?, se interesă căpitanul Crawley, care-și aminti după un mic efort, cum se cădea unui ofițer de gardă, că era în regimentul numărul...

Rebecca își spuse că acela trebuie să fie.

— Numele căpitanului e Dobbin, adăugă ea.

— Un tânăr deșirat și neîndemânatic, spuse Crawley; se împiedică de toată lumea. Îl cunosc. Iar Osborne nu cumva e frumușel, cu mustăți mari și negre?

— Enorme... și e teribil de mândru de ele.

În loc de răspuns, căpitanul Rawdon Crawley izbucni într-un râs de cal; fiind încolțit de doamne să-și explice atitudinea, așteptă mai întâi să se calmeze, apoi spuse:

— Are impresia că știe să joace biliard. Am câștigat două sute de lire de la el la barul „Cocoa-Tree". Ce mai știe, al naibii! Ar fi jucat pe orice în ziua aia, dar prietenul lui, căpitanul Dobbin, l-a luat de-acolo, naiba să-l ia!

— Rawdon, nu mai fi așa de rău!, remarcă domnișoara Crawley vădit satisfăcută.

— Dintre toți ofițerii pe care i-am văzut în afara frontului, ăsta e cel mai naiv, cred. Tarquin și Deuceace îl storc de bani. S-ar vinde și diavolului ca să fie văzut în compania vreunui lord. Le plătește cine la Greenwich, și ei mai aduc pe alții.

— O companie pe cinste, aș spune.

— Corect, domnișoară Sharp. Ca de obicei, aveți dreptate. O companie pe cinste, ha-ha!

Și căpitanul râse din ce în ce mai tare, crezând că făcuse o glumă.

— Rawdon, nu fi obraznic!, exclamă mătușa.

— Taică-său e negustor – se zice că e putred de bogat. Naiba să-i ia pe ăia ca el, toți ar trebui spânzurați. N-am terminat-o cu el încă, asta e clar! Ha, ha!

— Vai mie, trebuie să o avertizez pe Amelia. Un soț care joacă banii!

— Oribil, nu?, spuse căpitanul solemn după care adăugă dintr-odată, ca şi cum atunci îl trăsnise: dar ce zic, haideţi să-l invităm aici.

— E o persoană prezentabilă?, se interesă mătuşa.

— Prezentabilă? Nici n-aţi vedea diferenţa. Când o să începeţi să mai primiţi lume, trebuie să-l invităm pe el şi pe – cum îi zice – drăguţa lui, nu-i aşa, domnişoară Sharp? Am să-i scriu un bilet să-l anunţ, să vedem dacă ştie să joace cărţi la fel de bine precum se pricepe la biliard. Unde stă?

Domnişoara Sharp îi dădu colonelului adresa din oraş a locotenentului, iar, la câteva zile după această discuţie, Osborne primi un bilet, cu scrisul de şcolar al căpitanului Rawdon, care conţinea o invitaţie din partea domnişoarei Crawley. Rebecca, la rândul ei, trimise o invitaţie Ameliei, care, fără îndoială, era gata să accepte când auzi că venea şi George. Se hotărî ca Amelia să-şi petreacă dimineaţa cu doamnele în Park Lane, unde toate se arătară atât de drăguţe cu ea. Rebecca afişa un aer de calmă superioritate: dintre ele două, ea era mai inteligentă, prietena ei fiind atât de delicată şi de modestă încât se retrăgea în sine ori de câte ori cineva încerca să preia conducerea; astfel că primi cu deosebită blândeţe, dar cu bucurie, ordinele Rebeccăi. Delicateţea domnişoarei Crawley era, de asemenea, remarcabilă. Continuă laudele la adresa Ameliei, vorbi despre ea în prezenţa acesteia spunând că ar fi o păpuşă, sau o servitoare, sau un tablou, şi o admiră cât se poate de binevoitoare. Mă plec în faţa ideii de admiraţie pe care societatea aleasă o revarsă asupra oamenilor de rând. Nimic nu e mai plăcut în viaţă decât să vezi persoane din Mayfair[1] arătând condescendenţă faţă de ceilalţi. Bunăvoinţa nemaiîntâlnită a domnişoarei Crawley mai degrabă o obosea pe biata Amelia şi nu sunt sigur dacă nu cumva, dintre toate cele trei doamne din Park Lane, nu o găsea pe cinstita domnişoară Briggs drept cea mai agreabilă. Îi era milă de Briggs, ca de toţi cei neajutoraţi sau buni – nu era ceea ce s-ar numi o femeie cu sânge rece.

George veni la cină – un eveniment *en garçon*[2], alături de căpitanul Crawley. Trăsura cea mare a familiei Osborne îl

[1] Zonă centrală din Londra.

[2] Ca între burlaci (fr.).

aduse de la Russell Square, unde surorile lui, care nu fuseseră invitate, arătară o indiferență totală față de această nedreptate. Totuși se uitară la numele lui sir Pitt Crawley în „Anuarul nobilimii“ și aflară tot ce trebuia despre familia Crawley și rudele acesteia. Rawdon Crawley îl primi elegant și sincer, îi lăudă talentul la biliard, îl întrebă când avea să-și ia revanșa și îi propuse o partidă de cărți chiar pentru acea seară, dar domnișoara Crawley interzise cu desăvârșire jocurile de noroc în casa ei. Astfel că galantul căpitan nu reuși, cel puțin în acea seară, să ușureze punga tânărului locotenent de niște bani. Însă aranjară pentru o viitoare întâlnire – să vadă un cal pe care Crawley îl avea de vânzare și să-l încerce în Park, după care aveau să cineze împreună și să petreacă restul serii cu alți câțiva băieți de treabă.

— Asta dacă nu cumva sunteți deja rezervat domnișoarei Sedley, și Crawley îi făcu cu ochiul. Formidabil de drăgălașă, pe legea mea. Și cu o avere pe măsură, presupun?

Osborne nu avea niciun fel de obligație și-i făcea mare plăcere să se alăture lui Crawley. Iar când se întâlniră a doua zi, acesta din urmă lăudă – pe bună dreptate – talentul la călărie al prietenului său și-l prezentă la trei sau patru tineri foarte eleganți, ceea ce fu o mare încântare pentru tânărul ofițer.

— Apropo, ce mai face domnișoara Sharp?, se interesă Osborne cu un aer de dandy, în timp ce-și beau vinul. E o fată foarte amabilă. Vă e de folos la Queen's Crawley? Domnișoara Sedley era foarte încântată de ea anul trecut.

Căpitanul Crawley îl fulgeră pe locotenent cu ochii săi albaștri și-l urmări când se ridică să o salute pe frumoasa guvernantă. Dacă existase un oarecare sentiment de gelozie care îl măcina pe ofițerul de gardă, trebuie că atitudinea ei îl mai liniști.

După ce tinerii urcară și după ce Osborne fu prezentat și domnișoarei Crawley, George se apropie de Rebecca cu pas legănat și moale. Voia să se arate amabil și protector față de ea. Ba chiar îi strânse mâna, în semn de recunoștință pentru prietenia ei cu Amelia.

— Domnișoară Sharp, îmi pare bine, și-i întinse mâna stângă, așteptându-se ca ea să fie oarecum mirată de onoare.

Tânăra îi întinse degetul arătător de la mâna dreaptă şi clătină uşor din cap, cu o răceală sfâşietoare, încât Rawdon Crawley, care urmărea totul din camera alăturată, abia se abţinu să nu râdă de şocul de pe chipul locotenentului, de tresărirea lui şi de pauza şi stângăcia cu care, într-un final, consimţi să accepte degetul oferit.

— E dată dracului, pe legea mea!, spuse căpitanul de-a dreptul extaziat.

Pentru a începe conversaţia, locotenentul o întrebă pe Rebecca dacă îi place noua ei poziţie.

— Poziţia mea? Câtă bunăvoinţă să-mi reamintiţi! E una destul de bună şi salariul e satisfăcător, nu chiar aşa cum ar fi al domnişoarei Wirt, pentru surorile dumneavoastră din Russell Square. Ce mai fac domnişoarele? Nu că se cade să întreb...

— De ce nu?, se miră Osborne.

— Niciodată nu se osteneau să-mi vorbească atunci când am stat cu Amelia. Dar ştiţi că noi, guvernantele, suntem obişnuite cu astfel de atitudini lipsite de respect.

— Scumpa mea domnişoară Sharp!, se scandalizâ Osborne.

— Cel puţin în unele familii, continuă ea. Nici nu vă închipuiţi ce diferenţe există. În Hampshire nu sunt atâţia oameni bogaţi cum sunt în Londra. Dar eu mă aflu în familia unui nobil, care se trage din vechile familii englezeşti. Presupun că ştiţi că tatăl lui sir Pitt a refuzat să fie inclus în „Anuarul nobilimii". Şi vedeţi cum sunt tratată – am o situaţie destul de confortabilă. E o poziţie bună. Ce amabil din partea dumneavoastră să vă interesaţi!

Osborne aproape că-şi ieşi din fire. Guvernanta îl provocă şi-l persiflă până când tânărul nostru crai începu să nu se mai simtă în largul lui şi nici nu avea dispoziţia necesară pentru a găsi un pretext plauzibil să se retragă din dezagreabila conversaţie.

— Parcă eraţi încântată de familiile din Londra, răspunse el cu un aer de superioritate.

— Vă referiţi la anul trecut, când eram proaspăt venită de la şcoala aceea îngrozitoare şi vulgară. Normal că eram încântată. Oare nu-i place oricărei fete să vină acasă în vacanţe?

Cum altfel era să aflu? Dar, vai, domnule Osborne, ce schimbări poate aduce o experiență acumulată în optsprezece luni de zile, petrecute, și-mi cer scuze că o spun, printre gentlemeni. Iar scumpa de Amelia, vă garantez că este o comoară și ar fi o prezență fermecătoare oriunde. Văd că începeți să vă recăpătați buna dispoziție – ciudați mai sunt oamenii din Londra. Iar domnul Jos – ce mai face minunatul domn Joseph?

— Am impresia că anul trecut nu v-a displăcut minunatul domn Joseph, remarcă Osborne moale.

— Ce urât din partea dumneavoastră! Dar, *entre nous*[1], nu am suferit foarte tare în ceea ce-l privește pe Joseph. Dar dacă mi-ar fi pus întrebarea la care vă gândiți (aveți o privire foarte expresivă, să știți), n-aș fi refuzat.

— Într-adevăr, câtă recunoștință!, se mulțumi el să spună.

— Ce onoare ar fi fost să vă am cumnat, nu? Să fiu cumnata lordului George Osborne, fiul lordului John Osborne, fiul... cum se numea bunicul dumneavoastră? Mă rog, nu vă aprindeți; n-aveți cum să schimbați legăturile de sânge și recunosc că m-aș fi căsătorit cu domnul Jos Sedley. Ce altceva poate să facă o fată săracă? Acum cunoașteți secretul. Sunt sinceră și deschisă. Una peste alta, frumos din partea dumneavoastră să faceți aluzie la acea situație – foarte frumos, și politicos totodată. Amelia, draga mea, domnul Osborne și cu mine discutam de fratele tău, bietul Joseph. Cum îi merge?

Astfel, George fu lăsat deoparte definitiv. Nu că Rebecca era avantajată, dar reușise să-l pună și pe el într-o poziție proastă, cu o mișcare strălucită. Iar el se retrăgea acum, rușinat, simțind că, dacă ar mai fi rămas acolo încă un minut, ar fi fost înjosit și în fața Ameliei.

Cu toate că Rebecca îl dezonorase, George nu se cobora întratât încât să bârfească sau să se răzbune pe o doamnă; doar că, a doua zi, nu se putu abține să nu se confeseze căpitanului Crawley, aducându-i la cunoștință câteva dintre opiniile sale despre domnișoara Rebecca – spunea că avea o limbă ascuțită, care prevestește primejdii, și ea însăși era o disperată, amatoare de flirturi și așa mai departe. Căpitanul Crawley

[1] Între noi (fr.).

îl aprobă amuzat şi Rebecca află despre toate acestea în mai puţin de douăzeci şi patru de ore. Sentimentul ei de recunoştinţă faţă de domnul Osborne crescu. Instinctul feminin îi spunea că George fusese cel care pusese capăt succesului ei din acea primă idilă, şi-l preţuia în consecinţă.

— Îţi spun eu, zise locotenentul lui Rawdon Crawley, privindu-l aluziv – după ce cumpărase calul şi pierduse câteva guinee după cină –, îţi spun eu, cunosc femeile şi te sfătuiesc să ai grijă.

— Mulţumesc, amice, şi Crawley îl privi plin de recunoştinţă, dar aparte. Văd că eşti cu ochii în patru.

După care George plecă, meditând asupra adevărului cuvintelor spuse de Crawley.

Îi povesti Ameliei despre fapta sa şi cum îl sfătuise pe Rawdon Crawley – un tip de treabă şi al naibii de franc – să se păzească de vicleana şi insidioasa Rebecca.

— De cine?, exclamă Amelia.

— De prietena ta, guvernanta. Nu te mai mira atâta.

— O, George, ce-ai făcut?

Căci ochii ei pe care dragostea-i şlefuise observaseră o taină altminteri ascunsă domnişoarei Crawley, feciorelnicei Briggs şi, mai ales, netrebnicilor ochi ai lăudărosului mustăcios, locotenentul Osborne.

Odată, după ce Rebecca o conduse într-o cameră de la etaj, unde cele două prietene mai găseau ocazia de a-şi împărtăşi unele secrete şi de a vorbi şi a face planuri – aşa cum le place femeilor să facă –, Amelia îi spuse celeilalte, luându-i mâinile într-ale ei:

— Rebecca, îmi dau seama de tot.

Rebecca o sărută. Şi nimic nu se mai vorbi în plus despre subiectul cu pricina între cele două. Dar secretul avea să iasă la iveală în curând.

La scurt timp după aceste întâmplări, pe când domnişoara Rebecca Sharp încă mai stătea în casa protectoarei sale din Park Lane, în Great Gaunt Street apăru un nou blazon funerar, alături de celelalte care împodobeau de regulă tristul cartier. Şi anume în dreptul casei lui sir Pitt Crawley; dar nu pentru a semnala moartea baronetului. Era o placă purtând un nume de femeie, aceeaşi care cu doar câţiva ani înainte servise

pentru a aduce omagii la moartea mamei lui sir Pitt, răposata văduvă moștenitoare lady Crawley. După ce-și făcuse datoria, placa fusese dată jos și lăsată să-și facă veacul undeva prin dependințele din spatele casei baronetului. Acum reapăru, pentru biata Rose Dawson. Sir Pitt era din nou văduv. Stemele de pe blazon, alături de cele ale baronetului, nu erau ale lui Rose. Ea nu avea un blazon propriu. Dar heruvimii pictați pe scut se potriveau atât ei, cât și mamei lui sir Pitt, iar sub aceștia stătea scris *Resurgam*[1], străjuit de-o parte și de alta de emblema familiei Crawley, porumbița și șarpele. Blazoane, plăci funerare, *Resurgam* – iată un motiv bun pentru a trage învățăminte!

Domnul Crawley veghease la căpătâiul bolnavei, care altminteri nu avea prieteni. Femeia părăsise lumea aceasta încurajată de cuvintele și alinarea pe care el i le dăduse. Ani de-a rândul, numai bunătatea lui o cunoscuse; prietenia lui fusese singura care-i consolase cât de puțin sufletul însingurat. Inima ei murise cu mult înaintea sufletului. Și-o vânduse pentru a deveni soția lui sir Pitt. Mame și fiice deopotrivă fac astfel de târguri zi de zi în Bâlciul deșertăciunilor.

La moartea doamnei Crawley, soțul ei se afla la Londra, la unul dintre nenumăratele sale procese, ocupat cu nesfârșitul șir de avocați. Totuși, găsise timp să treacă des pe la casa din Park Lane și să trimită multe bilete Rebeccăi, implorând-o, ordonându-i să se întoarcă la elevele lui de la țară, care acum, când mama lor era bolnavă, sufereau teribil pentru că nu aveau pe nimeni apropiat. Dar domnișoara Crawley nici nu voi să audă de plecarea ei. Căci, deși nu era doamnă în Londra care să nu-și părăsească prietenele, împăcată cu sine fiind, de îndată ce se plictisea de compania lor, și cu toate că puține femei se plictiseau mai repede decât domnișoara Crawley, atât timp cât dura acest *engoûement*[2], atașamentul ei față de acestea era enorm și încă era legată cu toată puterea de Rebecca.

Vestea morții doamnei Crawley provocă exact atâta durere asupra domnișoarei Crawley cât se așteptau cei din cercul familiei.

[1] Voi învia! (lat.).
[2] Admirație exagerată (fr.).

— Presupun că trebuie să-mi amân serata din ziua de trei, spuse domnişoara Crawley, după care adăugă: sper că fratele meu n-are să se căsătorească din nou.

— Ce mânios ar fi Pitt de s-ar întâmpla aşa ceva, remarcă Rawdon, cu obişnuita-i consideraţie faţă de fratele mai mare.

Rebecca păstră tăcerea. De departe părea că ea e cea mai serioasă şi mai afectată din toată familia. În acea zi părăsi încăperea înainte de plecarea lui Rawdon, dar cei doi se întâlniră întâmplător jos, pe când el pleca, după ce-şi luase la revedere şi după o mică întrevedere.

A doua zi, uitându-se pe geam, Rebecca o sperie pe domnişoara Crawley, care era vag absorbită în lectura unui roman franţuzesc, când strigă alarmată:

— Vine sir Pitt!

De îndată se auzi în uşă şi ciocănitul baronetului.

— Vai de mine, nu pot să-l văd. Nu vreau să-l văd. Spune-i lui Bowls să-l anunţe că nu sunt acasă sau du-te jos şi zi-i tu că sunt bolnavă şi nu primesc pe nimeni. Nervii mei nu-l suportă pe fratele meu tocmai acum, se plânse domnişoara Crawley, şi-şi reluă lectura.

— E prea slăbită să vă primească, domnule, spuse Rebecca ieşindu-i înainte, tocmai pe când sir Pitt se pregătea să urce.

— Cu atât mai bine. Pe tine voiam să te văd, domnişoară Becky. Vino cu mine în salon, şi intrară împreună. Vreau să te întorci la Queen's Crawley, spuse el fixând-o, în timp ce-şi dădea jos mănuşile negre şi pălăria cu panglica de doliu. Ochii lui aveau o căutătură ciudată şi o cercetau cu atâta insistenţă pe Rebecca Sharp încât fata aproape că începu să tremure.

— Sper să mă întorc în curând, răspunse ea cu glas scăzut, de îndată ce domnişoara Crawley se simte mai bine; şi mă întorc la elevele mele dragi.

— La fel ai spus în astea trei luni, Becky, şi tot cu soră-mea stai, care o să se lepede de tine ca de nişte încălţări uzate, după ce s-a plictisit de ele. Eu îţi spun că vreau să vii înapoi. Mă duc la înmormântare. Vii sau nu?

— Nu îndrăznesc... nu cred că... ar fi potrivit să fiu singură cu dumneavoastră, îngăimă Becky vădit agitată.

— Încă o dată îți spun că vreau să vii, bătu sir Pitt cu pumnul în masă. Nu mă descurc fără tine. Nu mi-am dat seama cum e până să pleci. Totul merge prost în casă. Nu e la fel. Afacerile mi s-au încurcat iarăși. Trebuie să te întorci. Vino, draga mea Becky, vino.

— Să vin... ca ce, domnule?, rosti ea speriată.

— Ca doamna Crawley dacă vrei, spuse baronetul apucând de pălărie. Na, îți convine? Vino înapoi și să fii soția mea. O meriți. Dă-l naibii de rang. Ești la fel de bună ca orice femeie nobilă și ai mai multă educație ca orice soție de baronet din zona asta. Vii sau nu?

— O, sir Pitt!, zise ea mișcată la culme.

— Spune da, Becky. Sunt bătrân, dar sunt destoinic și o mai duc douăzeci de ani. O să te fac fericită, să vezi de nu. O să faci ce vrei, să cheltuiești cât vrei și cum vrei. Am să-ți fac un cont al tău și tot ce trebuie. Poftim!

Și bătrânul căzu brusc în genunchi și se holbă la ea ca un satir.

Rebecca se dădu înapoi consternată. De-a lungul acestei istorisiri, nu am văzut-o niciodată să se piardă cu firea, dar acum o făcu și plânse cu lacrimi mai adevărate ca niciodată.

— Ah, sir Pitt! Sunt deja căsătorită!

15

Soțul Rebeccăi apare pentru o scurtă perioadă de timp

Orice cititor mai sentimental (şi nici nu ne dorim altul) trebuie că a fost mulțumit de scena cu care am încheiat ultimul act din drama noastră. Căci ce poate fi mai frumos decât imaginea însăşi a Amorului îngenuncheat în fața Frumuseții?

Dar Amorul, când auzi înspăimântătoarea mărturisire din partea Frumuseții, cum că ea era deja căsătorită, sări din poziția umilitoare în care stătea jos pe covor, dând curs unor invective care o înspăimântară pe biata Becky mai tare ca atunci când ea-şi mărturisise secretul.

— Căsătorită? Glumeşti!, exclamă baronetul după primul val de furie şi uimire. Îți bați joc de mine! Cine te-ar lua când eşti fără un sfanț?

— Sunt căsătorită!, spuse Rebecca în agonia lacrimilor, înecându-se de emoție, cu batista pregătită, aproape leşinând, într-o scenă care ar fi înmuiat până şi cea mai rezistentă inimă. O, sir Pitt, nu mă considerați nerecunoscătoare după toată bunătatea pe care mi-ați oferit-o. Numai generozitatea dumneavoastră a reuşit să smulgă acest secret de la mine.

— Naiba s-o ia de generozitate!, răcni el. Cu cine anume eşti măritată? Când s-a întâmplat asta?

— Lăsaţi-mă să vin cu dumneavoastră la ţară; să veghez asupra dumneavoastră cu aceeaşi loialitate. Nu mă separaţi de Queen's Crawley, la care ţin atât de mult!

— Te-a părăsit, nu?, zise el închipuindu-şi că începe să înţeleagă. Vino, dacă vrei. Dar nu poţi împăca şi capra, şi varza. Oricum, eu ţi-am făcut o propunere cinstită. Te întorci ca guvernantă şi totul o să fie după cum vrei tu.

Ea întinse o mână; plânse cu lacrimi de crocodil, iar buclele-i căzură peste faţă şi peste poliţa unde stătea aplecată.

— Deci, te-a lăsat vagabondul?, spuse sir Pitt într-o odioasă încercare de consolare. Nu contează, Becky, o să am eu grijă de tine.

— Vai, domnule! Ar fi cea mai mare realizare a mea să mă întorc la Queen's Crawley şi să am grijă de fete şi de dumneavoastră, aşa ca înainte, când spuneaţi că sunteţi mulţumit de serviciile micuţei Rebecca. Când mă gândesc la ce tocmai mi-aţi propus, mi se umple inima de recunoştinţă. Dar nu pot fi soţia dumneavoastră. Lăsaţi-mă să vă fiu... fiică.

Şi spunând acestea, Rebecca se lăsă în genunchi în chipul cel mai tragic cu putinţă şi, luând mâna aspră a lui sir Pitt între palmele ei (frumoase şi albe, ca mătasea de fine), se uită la el cu nişte ochi plini de speranţă şi patos, când uşa se deschise şi domnişoara Crawley apăru înăuntru.

Doamna Firkin şi domnişoara Briggs, care ajunseseră întâmplător la uşa salonaşului la scurt timp după ce baronetul şi Rebecca intraseră acolo, văzuseră şi ele pe gaura cheii cum bătrânul se prosternase în faţa guvernantei şi auziseră propunerea generoasă pe care i-o făcuse. Nici nu apucase baronetul a sfârşi bine cuvintele că cele două ţâşniră sus pe scări, apoi intrară valvârtej în salonul în care domnişoara Crawley citea romanul franţuzesc şi-i dădură incredibila veste cum că sir Pitt era în genunchi şi o cerea în căsătorie pe domnişoara Sharp. Iar dacă am calcula durata dialogului de mai sus, timpul de care Briggs şi Firkin avuseseră nevoie să ajungă sus, timpul care îi luă domnişoarei Crawley să se mire, apoi să arunce volumul din Pigault Lebrun[1] şi minutele de care

[1] Charles-Antoine-Guillaume Pigault Lebrun (1753–1835) – dramaturg francez cu o viaţă aventuroasă şi o operă considerată licenţioasă.

avu nevoie să coboare –, o să vedeți cât de exactă este relatarea noastră și că apariția domnișoarei Crawley trebuia să se producă în clipa în care Rebecca lua acea poză umilă.

— Domnișoara e în genunchi, nu domnul, remarcă domnișoara Crawley, cu o căutătură răutăcioasă. Mi-au spus că tu erai în genunchi, sir Pitt. Îngenunchează încă o dată să văd și eu minunatul cuplu!

— Îi mulțumeam lui sir Pitt, doamnă, se ridică fata, și-i spuneam că... niciodată n-am să pot deveni doamna Crawley.

— L-ai refuzat!, rosti bătrâna încremenită ca niciodată până atunci.

Briggs și Firkin, care stăteau în ușă, făcură ochii mari și căscară gura consternate.

— Da, l-am refuzat, repetă Rebecca tristă.

— Să cred oare că, într-adevăr, ai cerut-o în căsătorie, sir Pitt?

— Da, am cerut-o.

— Și te-a refuzat, după cum zice și ea?

— Da, rânji larg sir Pitt.

— Se pare totuși că nu ți-a frânt inima, constată domnișoara Crawley.

— Câtuși de puțin, răspunse sir Pitt cu un aer degajat și binedispus, mai să o scoată din minți pe domnișoara Crawley.

Faptul că un bătrân înstărit ca el căzuse în genunchi în fața unei guvernante fără niciun ban pe numele ei, pentru ca apoi să izbucnească în râs fiindcă ea-l refuzase, faptul că o guvernantă săracă refuzase un baronet cu patru mii de lire pe an – toate erau mistere pe care domnișoara Crawley n-avea să le înțeleagă niciodată. Și toate depășeau orice altă intrigă încâlcită din romanul ei preferat de Pigault Lebrun.

— Mă bucur că te amuzi, dragul meu frate, continuă ea, încercând în continuare să dea de capăt acestui mister.

— Straşnic!, spuse el. Cine-ar fi zis! Ce diavoliță; ce vulpe șireată!, mormăi apoi pentru sine, chicotind satisfăcut.

— Cine-ar fi zis ce anume?, strigă domnișoara Crawley bătând din picior. Iar dumneata, domnișoară Sharp, aștepți ca prințul regent să divorțeze, de familia noastră nu ți se pare îndeajuns de bună?

— Când aţi intrat, răspunse fata, poziţia mea nu era una de dispreţ faţă de onoarea pe care acest om nobil a îndrăznit să mi-o facă. Chiar credeţi că nu am o inimă? Aţi fost atât de iubitori şi de buni cu sărmana de mine, orfană şi abandonată – şi eu să nu arăt nimic în schimb? O, prietene! Binefăcătoarele mele! Oare nu se cade să încerc să vă răsplătesc pentru încrederea ce mi-aţi acordat-o cu toată dragostea, viaţa, datoria pe care le am? Refuzaţi oare să-mi vedeţi recunoştinţa, domnişoară Crawley? E prea de tot – am sufletul prea încărcat.

Şi se lăsă într-un scaun atât de afectată încât cea mai mare parte a celor prezenţi se topiră de milă.

— Fie că te măriţi sau nu cu mine, eşti o fată bună, Becky, iar eu sunt prietenul tău, să ştii asta, spuse sir Pitt.

După care îşi puse pălăria pe cap şi plecă, spre uşurarea Rebeccăi, fiindcă era evident că domnişoara Crawley nu aflase încă de secretul ei, având deci avantajul unui scurt răgaz.

Apoi, ducându-şi batista la ochi şi făcându-i semn lui Briggs să plece, căci altfel ar fi urmat-o, fata urcă în camera ei, în timp ce Briggs şi domnişoara Crawley, agitate, rămaseră jos să comenteze ciudata întâmplare, iar Firkin, la fel de mişcată, coborî la bucătărie să povestească tuturor celor de-acolo.

Într-atât de impresionată se arătă doamna Firkin de această veste, încât ceru de cuviinţă ca în aceeaşi seară să trimită un bilet prin curierul de noapte, care zicea următoarele:

Cu cel mai adânc respect, către doamna Bute Crawley şi familia de la casa parohială – sir Pitt a fost aici şi a cerut mâna domnişoarei Sharp, care l-a refuzat, spre uimirea tuturor.

Celor două doamne din sufragerie (unde cinstita Briggs avu plăcerea de a fi reprimită în vederea confidenţelor cu stăpâna ei) nu le venea încă a crede propunerea lui sir Pitt şi refuzul Rebeccăi. Briggs chiar sugeră foarte clar că trebuie să fi existat vreun obstacol, cum ar fi o căsătorie anterioară – altminteri nicio femeie în toate minţile nu ar fi refuzat o ofertă atât de avantajoasă.

— Chiar şi tu ai fi acceptat-o, Briggs, nu-i aşa?, spuse domnişoara Crawley moale.

— N-ar fi oare un privilegiu să fi fost sora dumneavoastră?, încercă Briggs umilă să evite un răspuns direct.

— Oricum, Becky ar fi fost o soție bună, remarcă domnișoara Crawley (mult mai deschisă și mai generoasă acum, că nu era nevoie de sacrificiul ei, împăcându-se cu refuzul fetei). E foarte deșteaptă (cu mai multe cunoștințe la degetul cel mic decât ai tu în toată mintea, draga mea Briggs). Are un excelent comportament, acum că am format-o. E o Montmorency, Briggs, iar legătura de sânge înseamnă totuși ceva, deși eu însămi disprețuiesc noțiunea. S-ar fi potrivit printre toți acei oameni aroganți și stupizi din Hampshire cu mult mai bine ca nefericita aia de fiică de fierar.

Briggs consimți ca de obicei, după care se trecu la presupusa „căsătorie anterioară".

— Bietele ființe ca tine, fără prieteni, au întotdeauna niște emoții naive, spuse stăpâna. Tu însăți ai fost îndrăgostită de un profesor de caligrafie (nu mai plânge Briggs – de fiecare dată plângi și asta n-are să-l reînvie), și probabil că biata Becky s-a prostit și s-a îndrăgostit și ea – de vreun farmacist, servitor, pictor, îngrijitor sau ceva de felul acesta.

— Biata de ea!, spuse Briggs (gândul zburându-i cu douăzeci și patru de ani înainte, la acel profesor de caligrafie tuberculos, a cărui șuviță de păr blond și ale cărui scrisori, minunate prin cuvintele lor ilizibile, le păstra cu sfințenie în masa ei din cameră). Biata, biata fată!

Ea însăși redevenise fetiță de optsprezece ani, cu obraji roșii de sănătate; era la slujba de seară, iar profesorul și cu ea silabisiseră din aceeași carte de psalmi.

— După o asemenea atitudine din partea Rebeccăi, se entuziasmă domnișoara Crawley, familia ar trebui să facă ceva pentru ea. Briggs, află cine este el – am să-l aranjez într-o prăvălie sau o să-i comand să-mi facă portretul. Sau am să vorbesc cu verișorul meu, pastorul, și îi fac zestre lui Becky și facem nuntă. Iar tu, Briggs, ai să pregătești micul dejun și ai să fii domnișoară de onoare.

Briggs declară că ar fi fost încântată și se jură că scumpa domnișoară Crawley se arătase întotdeauna generoasă și darnică, după care urcă în dormitorul Rebeccăi pentru a o consola și pentru a pălăvrăgi despre cererea în căsătorie, despre refuzul ei și motivul acestuia, pentru a face aluzie la intențiile nobile ale domnișoarei Crawley și pentru a afla cine

este domnul care furase inima domnişoarei Sharp. Rebecca se arătă foarte amabilă, afectuoasă şi afectată în acelaşi timp, răspunzând cu ardoare atenţiilor lui Briggs. Recunoscu faptul că exista o legătură secretă – un mister suculent –, ce păcat că domnişoara nu rămăsese jumătate de minut în plus cu ochii pe gaura cheii! Poate că Rebecca ar fi dezvăluit mai multe, dar la cinci minute după Briggs apăru şi domnişoara Crawley – onoare nemaipomenită până atunci –, căci murea de nerăbdare. Nu mai putea aştepta după înceata ei mesageră, aşa că îi ceru lui Briggs să iasă din cameră. După care se declară mulţumită de atitudinea fetei şi o întrebă pe Rebecca detalii despre discuţia cu sir Pitt şi relaţia lor, ce influenţase fenomenala ofertă din partea fratelui ei.

Rebecca spuse că de multă vreme observase părtinirea cu care sir Pitt o onora (căci avea obiceiul a-şi face cunoscute sentimentele într-un mod direct, lipsit de orice ezitare), dar, pentru a nu o încurca deocamdată cu motivele personale, admise că vârsta lui sir Pitt, statutul şi obiceiurile sale erau de aşa natură încât o puneau pe ea în imposibilitatea de a se căsători cu el. Şi cum putea oare o femeie decentă, cu un dram de respect pentru sine, să plece urechea la o cerere în căsătorie într-un asemenea moment, când înmormântarea soţiei decedate a bărbatului nici nu avusese încă loc?

— Prostii, draga mea, nu l-ai fi refuzat niciodată dacă nu ar fi fost altcineva la mijloc, spuse domnişoara Crawley punând punctul pe i. Zi-mi care e motivul personal? Există cineva cine ţi-a furat inima?

— Aţi presupus corect, scumpa mea doamnă, plecă fata ochii, şi continuă pe un ton simplu. Vă miraţi cum de cineva atât de sărac şi de lipsit de prieteni ca mine poate să fie logodit, nu? N-am auzit niciodată ca sărăcia să fie un scut. Aş vrea să fi fost.

— Draga de tine!, exclamă domnişoara Crawley gata oricând să devină sentimentală. Înseamnă că iubirea nu-ţi este împărtăşită? Plângem în taină? Spune-mi şi lasă-mă să te consolez.

— Aş vrea să pot să fac asta, răspunse Rebecca pe acelaşi ton sfâşietor. Cu-adevărat mi-aş dori foarte mult, şi-şi lăsă capul pe umărul domnişoarei Crawley şi plânse cu lacrimi

atât de naturale încât bătrâna, cuprinsă dintr-odată de milă, o îmbrățișă aproape maternal, murmurând cuvinte de consolare și afecțiune, jurând că o iubește ca pe propria fiică și că ar face orice ca să o ajute. Dar cine este, draga mea? E frumușelul acela de frate al domnișoarei Sedley? Parcă ai pomenit despre o legătură cu el. O să-l invit aici, draga mea. Și o să-l ai pentru tine, vorbesc foarte serios.

— Nu mă întrebați acum, spuse fata. O să aflați în curând, foarte curând. Draga mea domnișoară Crawley – draga mea prietenă, pot să vă spun așa?

— Sigur că da, copila mea, și bătrâna o sărută.

— Nu pot spune acum, oftă Rebecca. Sunt foarte nenorocită. Dar, ah, să mă iubiți toată viața. Făgăduiți-mi că o să mă iubiți toată viața.

Și cu astfel de lacrimi, vărsate și de o parte, și de alta – căci emoțiile celei tinere iscaseră mila celei mai în vârstă –, domnișoara Crawley promise solemn ceea ce i se ceruse, după care părăsi camera micuței sale protejate, binecuvântând-o și admirând-o ca o ființă nevinovată, iubitoare, plină de afecțiune și neînțeleasă ce era.

Rămasă de una singură să mediteze asupra fantasticelor și minunatelor evenimente de peste zi, Rebecca avea acum răgaz să se gândească la ce fusese și la ce-ar fi putut să se ajungă. Și care credeți că erau gândurile personale ale domnișoarei – ba nu (îmi cer scuze), ale doamnei Rebecca? Dacă, în urmă cu doar câteva pagini, scriitorul pretindea că a avut privilegiul de a arunca un ochi în camera domnișoarei Amelia Sedley și de a înțelege, prin omniscienta romancierului, toate emoțiile puternice și pasiunile care se zvârcoleau pe perna ei de copilă inocentă, de ce să nu se declare acum a fi și confidentul Rebeccăi, stăpân pe secretele acesteia și sfetnic de taină al conștiinței ei?

Acestea fiind spuse, în primul rând că Rebecca își exprimase regretul sincer cum că fusese la doar un pas de o avere frumușică pe care trebuise să o refuze. Orice minte așezată ar putea confirma cu siguranță această reacție foarte naturală. Ce mamă, care se cheamă o mamă bună, nu ar compătimi o fată nemăritată și săracă lipită, care ar fi putut deveni o doamnă, cu patru mii de lire pe an moștenire? Ce ființă educată

există în Bâlciul deşertăciunilor care să nu aibă păreri de rău pentru o fată sârguincioasă, inteligentă şi demnă, care primeşte o ofertă într-atât de avantajoasă şi plină de provocări, tocmai când îi este peste putinţă să o accepte? Sunt convins că dezamăgirea prietenei noastre Becky merită şi cere toată simpatia care există.

Îmi aduc aminte de o noapte, când eu însumi am fost în acest bâlci la o serată. Am observat acolo pe domnişoara Toady, remarcabilă prin atenţiile speciale care i se aduceau, pe doamna Briefless, soţia judecătorului, care cu siguranţă provine dintr-o familie bună, dar care, după cum ştim cu toţii, e săracă lipită.

Care anume, m-am întrebat, ar putea fi motivul pentru care domnişoara Toady se arăta atât de linguşitoare? Să fi primit Briefless un loc de judecător prin ţară sau soţia lui vreo avere? Atunci, domnişoara Toady mi-a explicat cu acea naturaleţe-i caracteristică:

— Ştiţi, doamna Briefless e nepoata lui sir John Redhand, care e atât de bolnav că nu o mai duce şase luni şi stă la Cheltenham. Tatăl doamnei Briefless îl va urma, deci ea o să fie fiică de baronet.

Astfel că Toady i-a invitat pe Briefless şi pe soţia acestuia la cină săptămâna ce a urmat.

Dacă simplul fapt de a deveni fiică de baronet poate aduce unei doamne un asemenea omagiu în societate, sunt sigur că putem respecta agonia unei tinere care a pierdut şansa de a deveni soţie de baronet. Cine-ar fi zis că doamna Crawley o să moară atât de curând? „Era genul de femeie bolnăvicioasă care ar mai fi dus-o zece ani", îşi zise Rebecca în agonia regretelor –, „iar eu aş fi putut deveni o doamnă! L-aş fi putut manevra pe bătrân cum voiam. Puteam să-i mulţumesc doamnei Bute pentru onoarea de a mă aduce în casa ei şi domnului Pitt pentru nesuferita lui condescendenţă. Puteam să renovez şi să decorez casa de la oraş. Aş fi putut avea cea mai frumoasă trăsură din Londra, o lojă la Operă şi-aş fi fost prezentată în societate sezonul următor." Toate acestea s-ar fi putut întâmpla; iar acum – acum totul era cufundat în nesiguranţă şi mister.

Or, Rebecca era o tânără cu prea multă luciditate și energie pentru a se deda, fără rost și în mod cu totul neobișnuit, regretelor pentru cele irevocabil trecute. Astfel că, după tristețea de rigoare, își îndreptă toată atenția spre viitor, care deocamdată era mult mai important pentru ea. Își analiză poziția, cu speranțele, dubiile și șansele ce decurgeau din ea.

În primul rând, era căsătorită – asta era cel mai important. Sir Pitt o știa. Mărturisirea nu o făcuse neapărat din propria dorință, ci fusese oarecum obligată de circumstanțe. Într-o zi sau alta, tot s-ar fi întâmplat, și de ce nu acum decât mai târziu? Dacă el ar fi fost gata să o ia de soție, măcar avea să păstreze tăcerea în ceea ce privește mariajul ei. Problema cea mare era cum avea domnișoara Crawley să primească vestea. Rebecca nutrea anumite bănuieli, dar cunoștea prea bine tot ce-i spusese domnișoara Crawley – dezgustul bătrânei pentru ideea de legătură de sânge, opiniile ei liberale și îndrăznețe, înclinațiile romantice, atașamentul aproape material față de nepotul său și dragostea față de Rebecca însăși, pe care și-o exprimase în mod repetat. „Atât de mult îl iubește pe nepotul ei", gândi Rebecca, încât are să-i ierte orice; și într-atât e de obișnuită cu mine încât nu cred că s-ar simți în largul ei fără mine. Când se va face lumină, are să existe o scenă de istericale și o ceartă imensă, după care va urma împăcarea. Ce rost aveau amânările – indiferent despre ce lucru e vorba. Zarurile fuseseră aruncate și, mai devreme sau mai târziu, vestea tot aceeași ar fi fost. Astfel, decretând că domnișoara Crawley trebuia să afle vestea, tânăra se gândi apoi care ar fi cea mai bună metodă de-a da anunțul și dacă ar trebui să înfrunte uraganul ce-avea să urmeze sau să fugă și să se ferească până ce apele se vor fi liniștit. În timp ce căuta astfel de răspunsuri, scrise următoarea scrisoare.

Dragul meu prieten,

Amănuntul critic despre care am tot vorbit noi a ieșit la iveală. Secretul îmi este cunoscut pe jumătate și m-am tot gândit, până ce am ajuns să fiu sigură că acum e momentul să dezvălui misterul. Azi-dimineață a venit la mine sir Pitt și mi-a făcut – ce crezi – o declarație în toată regula. Ca să

vezi! Biata de mine... Puteam să ajung doamna Crawley. Ce mulţumită ar fi fost doamna Bute, şi ma tante[1] *dacă i-o luam înainte! Puteam să fiu mama cuiva, în loc să... O, tremur, tremur toată când mă gândesc cât de curând va trebui să spunem absolut tot!*

Sir Pitt ştie că sunt căsătorită, dar nu cu cine, şi nu e foarte nemulţumit încă. Ma tante *e chiar furioasă că l-am refuzat, dar e toată numai lapte şi miere. A binevoit să spună că aş fi fost o soţie bună pentru el şi se jură că o să fie mamă scumpei tale Rebecca. Când o să audă vestea, are să fie şocată la început. Dar e nevoie oare să ne temem de altceva în afară de acea furie trecătoare? Nu cred, de fapt, sunt sigură. Îţi oferă atât de mult (răule, leneşule!) încât ţi-ar ierta orice, şi chiar cred că, după tine, eu urmez în inima ei, iar ea ar fi teribil de abătută fără mine. Scumpule, ceva îmi spune că o să învingem. Ai să pleci din regimentul acela odios, ai să te laşi de jocuri, de curse şi-ai să fii băiat bun. O să stăm în Park Lane şi* ma tante *are să ne lase toţi banii.*

Încerc mâine la trei să merg la locul obişnuit. Dacă domnişoara Briggs vine cu mine, trebuie să vii la cină, cu un răspuns, pe care să îl pui în al treilea volum din „Predicile" lui Porteus. Indiferent ce s-ar întâmpla, vino la a ta,

R.

Către domnişoara Eliza Styles, la domnul Barnet, fierar, Knightsbridge

Am încredinţarea că nu există cititor care să nu aibă îndeajuns discernământ să înţeleagă faptul că domnişoara Eliza Styles (o veche colegă de şcoală, spunea Rebecca, cu care reluase corespondenţa de curând şi care-i trimitea scrisori de la casa fierarului) purta pinteni de aramă şi mustăţi lungi, răsucite, fiind vorba, de fapt, de căpitanul Rawdon Crawley.

[1] Mătuşa mea (fr.).

16

Scrisoarea de pe perniţa de ace

Cum s-au căsătorit nu are importanţă pentru nimeni. Căci ce i-ar putea împiedica pe un căpitan, care era major, şi pe o tânără, care are vârsta potrivită, să primească permisiunea cuvenită şi să-şi unească destinele în oricare biserică din oraş? Cine nu ştie că, dacă o femeie vrea ceva, cu siguranţă are să găsească o metodă de-a obţine acel lucru? Cred că e posibil ca într-o bună zi, pe când domnişoara Sharp plecase pentru a-şi petrece după-amiaza cu domnişoara Amelia Sedley, prietena ei, în Russell Square, o tânără care-i semăna foarte mult să fi fost văzută intrând într-o biserică din centrul oraşului, la braţul unui domn cu mustăţi vopsite, care, după un sfert de oră, a condus-o înapoi la trăsura care aştepta, iar cei doi să fi format misteriosul cuplu.

Cum naiba poate cineva, după tot ceea ce vedem astăzi, să pună sub semnul întrebării posibilitatea ca un gentleman să se căsătorească, oricine ar fi aleasa lui? Câţi dintre cei înţelepţi şi învăţaţi nu s-au luat cu bucătarul sau bucătăreasa? Oare nu cumva chiar lordul Eldon, cel mai precaut dintre toţi oamenii, s-a căsătorit, după ce a fugit cu iubita lui? Ne putem oare aştepta ca un zmeu impunător cu dorinţe puternice şi fără de minte, care nu şi-a controlat niciodată sentimentele, să devină dintr-odată prudent şi să refuze a plăti vreun preţ pentru capriciul pe care-l are? Ce mult ar scădea populaţia pământului dacă oamenii s-ar căsători numai din prudenţă!

Eu unul am impresia că mariajul domnului Rawdon era unul dintre cele mai cinstite evenimente ce pot fi adăugate la biografia recentă acestui domn. Nimeni n-ar spune că e inuman să fii captivat de o femeie sau, captivat fiind, să te căsătoreşti cu ea. Iar admiraţia, plăcerea, uimirea, încrederea nelimitată şi adoraţia sălbatică pe care acest războinic mare a ajuns, treptat, să le aibă faţă de Rebecca erau sentimente pe care domnişoarele, cel puţin, vor spune că nu-i erau străine. Când ea cânta, fiecare notă îi delecta sufletul întunecat, vibrând în fiinţa lui imensă. Când ea vorbea, el făcea un efort supraumân ca să o asculte şi să se minuneze. Dacă ea glumea, el întorcea pe toate feţele acele glume în minte şi izbucnea în râs o jumătate de oră mai târziu, spre mirarea servitorului în uniformă de lângă el sau a camaradului cu care călărea la Rotten Row. Cuvintele ei erau oracole pentru el, cele mai mici gesturi ale fetei fiind marcate de o eleganţă şi un spirit infailibile.

„Cum cântă, cum pictează", îşi zicea. „Cum călăreşte pe iapa aia nărăvaşă la Queen's Crawley!"

Iar în clipele în care erau numai ei doi, îi zicea:

— Te-ai potrivi să fii comandant-şef sau arhiepiscop de Canterbury, pe legea mea.

Să fie situaţia lui una mai aparte? Nu vedem oare zilnic în lume atâţia Hercule agăţaţi de şorţul unor Omphale[1], sau Samsoni mustăcioşi prosternaţi în poalele unor Dalile[2]?

În clipa în care Becky îi spuse că punctul critic se apropia şi că venise timpul să ia atitudine, Rawdon se arătă la fel de pregătit să-i asculte ordinele ca şi cum şi-ar fi comandat trupele în calitate de colonel. Nu era nevoie să mai pună biletul în al treilea volum de Porteus. Rebecca găsi uşor o metodă de a se descotorosi de Briggs, care o acompania, şi se întâlni cu credinciosul ei prieten, a doua zi, „la locul obişnuit". Pe timpul nopţii meditase asupra situaţiei şi-i aduse la cunoştinţă lui Rawdon ce hotărâse. El acceptă totul, firește; era sigur că e

[1] În mitologia greacă, Omphale era fiica lui Iardanus, rege al Lidiei sau zeu al râurilor; Hercule a fost osândit la un an de sclavie în slujba lui Omphale, pentru uciderea lui Iphitus.

[2] Povestea biblică spune că, pentru a afla secretul puterii regelui Samson, Dalila i-a tăiat părul.

corect și că ce spune ea e cel mai bine; că domnișoara Crawley are să se liniștească inevitabil sau să „își revină", după cum zicea el, după o vreme. Dacă Rebecca ar fi ajuns la alte concluzii, el le-ar fi aprobat la fel de natural.

— Ai îndurat destule, cât pentru amândoi, Beck. Sunt sigur că ne poți scoate pe amândoi din încurcătură. N-am întâlnit niciodată pe cineva să se măsoare cu tine, și să știi că am cunoscut destui la viața mea.

Cu această mărturisire de credință, cavalerul îndrăgostit o lăsă pe ea să ducă la îndeplinire și rolul lui, pe care tot ea i-l stabilise în relația lor. Și anume, el se ocupase să închirieze o locuință liniștită în Brompton sau în vecinătatea cazărmilor pentru el și doamna Crawley. Căci Rebecca era hotărâtă, fiind probabil prevăzătoare, să fugă. Rawdon nu putea decât să se bucure pentru hotărârea ei – de multe săptămâni tot încercase să o convingă să facă acest lucru. Se lăudase, din impulsivitatea pe care o au îndrăgostiții, să se ocupe de locuință. Acceptă să plătească două guinee pe săptămână cu atâta ușurință încât proprietara regretă că-i ceruse atât de puțin. Comandă un pian și o jumătate de seră de flori, dar și alte lucruri. În ceea ce privește șalurile, mănușile, ciorapii de mătase, ceasurile de aur franțuzești, brățările și parfumurile – i le trimitea cu dărnicia unuia îndrăgostit orbește, cu fonduri nelimitate. Și astfel, ușurându-și conștiința printr-o asemenea generozitate, se duse agitat la club pentru a cina, așteptând ca marele moment din viața lui să sosească.

Întâmplările zilei precedente – admirabila atitudine a Rebeccăi în a refuza o ofertă atât de avantajoasă, tăinuita nefericire ce amenința asupra ei, delicatețea și tăcerea cu care-și răbda durerea – o făcură pe domnișoara Crawley să se arate mult mai afabilă față de ea. Un eveniment de o asemenea natură, un mariaj, un refuz sau o cerere în căsătorie revoluționează întregul grup de femei dintr-o casă, punându-le în mișcare sentimentele. Ca observator al naturii umane, frecventez cu regularitate biserica St. George din Hanover Square pe durata sezonului de nunți în rândul nobililor și, cu toate că niciodată n-am văzut ca prietenii mirelui să verse lacrimi sau pe ofițerii de serviciu ai parohiei și pe cei care oficiază slujba să fie afectați în vreun fel anume, nu e deloc ieșit din comun

să observăm femei fără nici cea mai mică grijă faţă de cele ce se petrec – şi anume, doamne în vârstă trecute de mult de vârsta măritişului, femei îndesate, mature, cu o droaie de fii şi fiice, să nu mai spun de făpturi mărunţele cu bonete rozalii, pe punctul de a fi prezentate în societate şi care ar fi normal să aibă un interes pentru ceremonie –, spuneam deci că e foarte natural să vezi femei lăcrimând, suspinând, suflându-şi nasul, ascunzându-şi feţele micuţe în acele batistuţe complet inutile, arătându-se copleşite de emoţie, fie că sunt tinere sau mai în vârstă. Când prietenul meu, elegantul John Pimlico, s-a căsătorit cu frumoasa lady Belgravia Green Parker, emoţia a fost atât de generală încât până şi fiinţa aceea mică şi uscăţivă care mi-a dat drumul în strană era înlăcrimată. „Şi, de-aici, încotro?", mi-am întrebat conştiinţa. Fata nu avea să se căsătorească.

După întâmplarea cu sir Pitt, domnişoara Crawley şi Briggs se dedară deopotrivă celor mai romantice emoţii, iar Rebecca deveni obiectul cel mai de preţ al preocupărilor pe care le aveau. În absenţa fetei, domnişoara Crawley se consola cu cele mai sentimentale romane din bibliotecă. Micuţa Sharp, cu necazurile ei misterioase, era eroina zilei.

În acea seară, Rebecca dădu un spectacol mai înduioşător şi vorbi mai amabil ca niciodată de când se afla în Park Lane. Cuceri complet inima domnişoarei Crawley. Amintea, cu mare uşurinţă şi foarte amuzată, de propunerea lui sir Pitt, ridiculizând-o ca fiind o fantezie prostească a unui decrepit, iar ochii i se umplură de lacrimi, pe când inima lui Briggs se văzu asaltată şi iremediabil subjugată de junghiuri apăsătoare, când prima spuse că nu-şi dorea nimic mai mult decât să rămână pe veci alături de scumpa ei protectoare.

— Scumpa mea, spuse bătrâna, n-am de gând să te las să te agiţi aşa la nesfârşit, poţi să fii sigură de-asta. Iar dacă vine vorba să mă întorc la nesuferitul de frate-miu după toate câte s-au petrecut, nici nu se pune problema. Aici poţi să stai cu mine şi cu Briggs. Briggs vrea să-şi viziteze rudele destul de des. Te poţi duce când ai plăcerea, Briggs. Dar tu, fata mea, tu trebuie să rămâi să îngrijeşti de bătrână.

Dacă Rawdon Crawley ar fi fost acolo în loc să fie la club, unde dădea pe gât paharele cu vin de Bordeaux, în culmea

agitației, cei doi ar fi putut cădea în genunchi în fața bătrânei domnișoare, să-i mărturisească totul și să fie iertați într-o clipă. Dar această ocazie perfectă le-a fost refuzată, fără îndoială tocmai pentru ca povestea să continue cu nenumăratele lor aventuri. Aventuri ce nu s-ar fi petrecut dacă ei ar fi fost puși, complet neinteresant de altfel, la adăpostul și sub protecția gestului de iertare din partea domnișoarei Crawley.

În Park Lane, sub ordinele doamnei Firkin, se afla o tânără din Hampshire a cărei îndatorire, printre altele, era să ciocănească la ușa domnișoarei Sharp cu carafa de apă fierbinte. Firkin ar fi preferat mai degrabă să fi intrat în pământ decât să o ducă ea intrusei. Această fată, crescută pe domeniul familiei, avea un frate în regimentul căpitanului Crawley, și îndrăznesc a spune, dacă e să fim corecți, că fata cunoștea anumite amănunte foarte importante pentru această istorisire. În orice caz, din cele trei guinee dăruite de Rebecca își cumpără un șal galben, o pereche de ghete verzi și o pălărie de un albastru-deschis cu o pană roșie și, din moment ce Sharp era, fără doar și poate, prea darnică în ceea ce privește banii, cu siguranță că Betty Martin era mituită tocmai pentru motivele mai sus arătate.

A doua zi după propunerea primită de domnișoara Sharp din partea lui sir Pitt Crawley, soarele răsări ca de obicei, iar, la ora obișnuită, Betty Martin, servitoarea de la etajul superior, ciocăni la ușa dormitorului guvernantei. Nu primi niciun răspuns și ciocăni din nou. Aceeași liniște imperturbabilă, iar Betty, cu apa în mână, deschise ușa și intră.

Patul cu lenjerie fină și albă era ordonat frumos, ca în ziua precedentă, când ea însăși o ajutase pe Rebecca să-l facă. Într-un colț al camerei stăteau două cufere mici legate bine cu sfoară, iar pe masa de la fereastră, pe perna mare de ace, țesută cu fir roz ca o bonetă de noapte pentru femei, se afla o scrisoare. Probabil că stătuse acolo toată noaptea.

Betty înaintă pe vârful picioarelor, ca și cum se temea să nu trezească bucata aceea de hârtie; se uită la ea, apoi de jur împrejurul camerei, cu un aer de mirare și de satisfacție. Luă scrisoarea, cu un surâs larg pe față, în timp ce o întorcea pe toate părțile, pentru ca în final să o ducă în camera domnișoarei Briggs, un etaj mai jos.

Cum de ştiuse Betty că scrisoarea era pentru domnişoara Briggs, mă rog? Toată educaţia fetei se făcuse la şcoala de duminică a doamnei Bute Crawley şi ştia să scrie şi să citească la fel de prost cum cunoştea şi ebraica.

— Domnişoară Briggs, exclamă fata, bag seama că s-a întâmplat ceva. Nu e nimeni în camera domnişoarei Sharp; patul e neatins; cred că a fugit şi a lăsat scrisoarea asta pentru dumneavoastră.

— Cum!, sări Briggs scăpând din mână pieptănul, în vreme ce smocul firav de păr decolorat îi căzu peste umeri. A fugit! Domnişoara Sharp – o fugară! Cum, ce e asta?, şi rupse numaidecât sigiliul şi, cum s-ar spune, „devoră conţinutul" scrisorii ce-i era adresată.

Dragă domnişoară Briggs (spunea fugara), cu inima ta, care e cea mai bună din lume, te rog să ai pentru mine milă şi înţelegere şi să mă ierţi. Cu lacrimi în ochi, rugăminţi şi binecuvântări, părăsesc casa unde biata orfană a cunoscut dintotdeauna bunătatea şi afecţiunea. Mă cheamă îndatoriri mai importante decât cele ale protectoarei mele. Mă duc la datoria mea – la soţul meu. Da, sunt căsătorită. Soţul îmi cere să-mi întorc privirea spre căminul nostru. Scumpa mea Briggs, dă vestea aceasta preaiubitei mele prietene şi protectoare, după cum te va lăsa umilul tău suflet. Spune-i că, înainte de a pleca, am vărsat lacrimi pe scumpa ei pernă – perna asupra căreia m-am aplecat de-atâtea ori pe timp de boală şi pe care mi-aş dori din nou să o veghez. O, cu ce bucurie am să mă reîntorc în Park Lane! Cât tremur pentru răspunsul care îmi va pecetlui soarta! Când sir Pitt a îndrăznit să-mi ceară mâna, o onoare pe care scumpa mea domnişoară Crawley a spus că o meritam (şi toată binecuvântarea mea pentru gândul ei de a considera că biata orfană e demnă de a-i deveni soră!), i-am spus acestuia că sunt deja măritată. Până şi el m-a iertat. Dar când a trebuit să-i spun totul – că nu-i puteam fi soţie pentru că-i sunt fiică – m-a părăsit curajul! Sunt căsătorită cu cel mai bun şi mai generos om din lume – Rawdon, nepotul domnişoarei Crawley, este şi Rawdon al meu. La ordinul lui vorbesc şi-l urmez în modestul nostru cămin, la fel cum aş face-o oriunde în lume. O, preabuna şi extraordinara mea prietenă, te rog să intervii

pe lângă multiubita mătușă a lui Rawdon, pentru el și pentru biata fată căreia întreaga lui familie i-a arătat o inegalabilă afecțiune. Roag-o pe domnișoara Crawley să-i primească pe copiii ei. Nu mai spun nimic, decât vorbe de binecuvântare, binecuvântări asupra casei pe care o iubesc și o părăsesc și rugăciunile mele,

Cu afecțiune și recunoștință, Rebecca Crawley.
Miezul nopții.

Tocmai când Briggs termină de citit această epistolă interesantă și plină de sentiment, care o reinstala în poziția de principală confidentă a domnișoarei Crawley, doamna Firkin apăru în cameră.

— A venit doamna Bute Crawley; tocmai ce-a ajuns cu poștalionul de la Hampshire și dorește niște ceai. Cobori să pregătești micul dejun?

Spre surprinderea lui Firkin, Brigss se aruncă valvârtej pe scări în jos, strângându-și halatul în jurul taliei, cu smocul de păr fluturându-i în dezordine pe frunte, cu moațele încă nescoase și cu scrisoarea cu fantastica veste în mână.

— O, doamnă Firkin, rosti Betty uluită. Domnișoara Sharp a fugit cu căpitanul și se îndreaptă spre Gretney Green[1]!

Am fi dedicat un capitol să descriem emoțiile doamnei Firkin dacă sentimentele stăpânei ei nu ne-ar fi preocupat interesele nobile.

Când doamna Bute Crawley, amorțită după călătoria nocturnă, încălzindu-se deocamdată la focul ce tocmai fusese aprins și care sfârâia în salon, auzi de la domnișoara Briggs anunțul despre căsătoria clandestină, declară că numai providența făcuse ca ea să ajungă tocmai în acel moment pentru a o ajuta pe domnișoara Crawley să înfrunte șocul, și că Rebecca era o nerușinată vicleană pe care o bănuise tot timpul de ceva. În ceea ce-l privește pe Rawdon Crawley – niciodată nu înțelesese afecțiunea mătușii față de persoana lui și de multă vreme îl considera un extravagant nelegiuit și un abandonat. Iar această întâmplare, spunea doamna Crawley, avea măcar un efect benefic, și anume că avea să deschidă ochii domnișoarei Crawley în ceea ce privește adevăratul caracter al acelui

[1] Oraș din Scoția renumit pentru nunțile pe care fugarii le fac acolo.

mişel. După care doamna Bute servi un bine-venit mic dejun cu pâine prăjită şi ceai şi, fiindcă acum exista o cameră liberă, nu mai era nevoie ca ea să se ducă la hanul Glouster, unde o lăsase poştalionul şi unde ceruse aghiotantului, domnului Bowls, să-i lase cuferele.

Domnişoara Crawley nu-şi părăsea camera ei până spre prânz; îşi bea de regulă ciocolata fierbinte în pat, în vreme ce Becky Sharp îi citea corespondenţa, se amuza sau pierdea timpul. Conspiratoarele de la primul etaj hotărâră să-i cruţe emoţiile până ce aceasta avea să apară în salon; între timp, o anunţară că sosise doamna Bute Crawley cu poştalionul de la Hampshire, că stătea la hanul Glouster, că transmitea toată dragostea ei domnişoarei Crawley şi că luase micul dejun cu domnişoara Briggs. Vizita, care altădată n-ar fi provocat prea multă plăcere, fu primită acum cu satisfacţie, domnişoara Crawley fiind bucuroasă să ştie că poate bârfi cu cumnata ei despre răposata doamnă Crawley, despre funeraliile în desfăşurare şi despre propunerea lui sir Pitt pentru Rebecca.

Abia după ce bătrâna se instală confortabil în fotoliul ei din salon şi după îmbrăţişările şi întrebările de rigoare, conspiratoarele găsiră de cuviinţă să înceapă demersurile. Cine nu a admirat până acum artificiile şi delicatele aluzii cu care femeile îşi „pregătesc" prietenele pentru veştile proaste? Un astfel de scut misterios, prin care o chinuiră inutil de mult, lăsând-o să-şi facă probleme şi griji, îşi construiră şi cele două prietene ale domnişoarei Crawley înainte de a-i arunca vestea.

— L-a refuzat pe sir Pitt, draga mea, spuse doamna Bute, şi, fii atentă – pentru că... pentru că nu s-a putut abţine.

— Normal că avea un motiv, spuse domnişoara Crawley. Era îndrăgostită de altcineva. I-am spus asta lui Briggs, ieri.

— Este îndrăgostită de altcineva!, sări Briggs. Vai, scumpă prietenă, deja e căsătorită.

— Este măritată, interveni şi doamna Bute, şi amândouă rămaseră cu mâinile împreunate, mutându-şi privirile spre victima lor.

— Trimiteţi-o la mine imediat ce apare. Nenorocită mică; dar cum de a îndrăznit să nu-mi spună?

— N-are să apară prea curând. Pregăteşte-te, a plecat pentru... mult timp... A plecat – de tot.

— Cerule mare! Și cine are să-mi aducă ciocolata? Trimite-ți după ea să vină înapoi. Vreau să vină înapoi.

— Și-a luat lucrurile azi-noapte, exclamă doamna Bute.

— Mi-a lăsat o scrisoare, strigă Biggs. E măritată cu...

— Pregătește-o, pentru numele lui Dumnezeu. Briggs, nu o mai tortura.

— Cu cine e măritată?, urlă domnișoara într-un gest de furie.

— Cu... o rudă de-a...

— L-a refuzat pe sir Pitt, sări victima. Vorbiți o dată. Nu mă mai lasați să fierb!

— Vai, doamnă – Briggs, pregătește-o – e căsătorită cu Rawdon Crawley.

— Rawdon e căsătorit cu Rebecca... guvernanta... niciodată. Ieși din casa mea, proasto, tâmpito, neruşinato ce ești, cum de îndrăznești? Ești implicată în asta; tu l-ai făcut să se însoare, crezând că eu n-o să-i dau banii lui. Tu ai făcut-o, Martha, urlă biata femeie isteric.

— Eu, doamnă, să pun un membru al familiei să ia o fată de profesor de desen?

— Mama ei a fost o Montmorency, și bătrâna trase cât putu de tare de clopoțel.

— Mama ei a fost cântăreață la operă și a urcat pe scenă sau a făcut și altele mai înjositoare, zise doamna Bute.

Domnișoara Crawley scoase un ultim țipăt și căzu pe spate leșinată. Se văzură obligate să o urce în camera ei, de unde tocmai ieșise. O scenă de isterie fu urmată de alta. Trimiseră după doctor – sosi și farmacistul. Doamna Bute își asumă rolul de asistentă la căpătâiul ei.

— Trebuie să aibă rudele alături, spuse amabila femeie.

Nici bine nu o duseseră sus, că altcineva sosi, căruia trebuiau să-i dea, de asemenea, de veste. Și anume sir Pitt.

— Unde e Becky?, întrebă când intră. Unde-i sunt cuferele? Vine cu mine la Queen's Crawley.

— Nu ați auzit fantastica veste despre legătura ei secretă?, întrebă Briggs.

— Ce mă interesează? Știu că e căsătorită. Nu contează. Spuneți-i să coboare și să nu mă mai țină aici.

— Nu ştiţi că a plecat de sub acoperişul nostru, spre nenorocirea domnişoarei Crawley, care aproape să moară când a aflat că e căsătorită cu căpitanul Rawdon?

Auzind că Rebecca e măritată cu fiul lui, sir Pitt Crawley avu o ieşire nervoasă, rostind nişte cuvinte într-atât de mânioase, încât nu se cade să le transcriem aici, şi o trimise pe biata Brigss, care tremura toată, afară din încăpere. Ieşind, femeia închise uşa, lăsându-l în urma ei pe bătrânul bulversat, înnebunit de furie şi năuc de mirare.

La o zi după ce se întoarse la Queen's Crawley, intră valvârtej în camera pe care ea o folosise cât locuise acolo – sparse cu piciorul cuferele ei şi-i împrăştie cât colo hârtiile, hainele şi celelalte lucruri. Domnişoara Horrocks, fiica majordomului, luă câteva dintre ele. Copilele se îmbrăcară cu rochiile ei şi jucară nişte roluri. Totul se întâmpla la câteva zile după ce biata lor mamă fusese lăsată în groapă; lăsată neplânsă, neîngrijită, într-un cavou plin de străini.

— Să zicem că bătrâna nu-şi revine din furie, îi spuse Rawdon soţiei sale pe când stăteau împreună în confortabila locuinţă din Brompton.

Ea cântase la pian toată dimineaţa. Noile mănuşi i se potriveau de minune; şalurile cele noi o prindeau extraordinar; inelele cele noi îi sclipeau pe degete, iar ceasul ticăia pe încheietura mâinii.

— Să zicem că nu-şi revine, Becky.

— Am să-ţi aduc o avere, spuse ea, şi Dalila mângâie obrazul lui Samson.

— Ai putea face orice, şi el îi sărută mâna mică. Pe legea mea, chiar poţi; şi o să mergem la „Star şi Garter", să cinăm.

17

Despre cum căpitanul Dobbin a cumpărat un pian

Dacă există în Bâlciul deşertăciunilor vreun spectacol pe care Satira şi Emoţia să-l poată vedea împreună, braţ la braţ, şi în care cele mai ciudate contraste sunt puse în lumină, amuzante sau triste; în care poţi fi delicat şi patetic sau cinic, deopotrivă, şi pe deplin cuviincios totodată, acesta este la una dintre acele adunări publice, care sunt anunţate zi de zi cu duiumul pe ultima pagină din ziarul „The Times", şi pe care răposatul domn George Robins le conducea cu atâta demnitate. Cred că sunt puţini londonezi care să nu fi luat parte la astfel de întruniri, şi toţi cu dorinţa de a critica, cuprinşi de sentimente şi interese oarecum surprinzătoare şi neobişnuite, trebuie să se fi gândit la ziua în care avea să le vină şi lor rândul, iar domnul Hammerdown avea să vândă din ordinul adepţilor lui Diogene sau la comanda unor executori testamentari biblioteca, mobila, vesela, şifonierul şi selecţia de vinuri a decedatului Epicur[1].

Chiar şi în cea mai egoistă dispoziţie fiind, trecătorul prin bâlci, după ce a asistat la scena funeraliilor unui prieten, nu

[1] Adepţii lui Diogene (filosof grec, secolul I î.Hr.) tindeau spre o viaţă sobră, refuzând să se supună convenţiilor sociale; adepţii lui Epicur (filosof grec, secolul al IV-lea î.Hr.) considerau că scopul vieţii este fericirea.

poate simţi altceva decât milă şi regret. Rămăşiţele lordului Dives, ruda mea, sunt în cripta familiei; cioplitorii sapă în piatră inscripţia care are să-i comemoreze la infinit virtuţile şi durerea moştenitorului său care beneficiază de bunurile sale. Ce musafir de la masa familiei Dives poate trece pe lângă casa lor fără să nu ofteze? Casa aceea atât de familiară, cu acele candelabre care luminau atât de vesele la ora şapte, casa ale cărei uşi se deschideau cu atâta căldură, în care servitorii preaplecaţi îţi strigau numele dintr-un coridor într-altul când urcai scările, până când acesta ajungea la urechile mucalitului Dives, în camera lui, unde el îşi primea prietenii! Şi ce mulţi prieteni avea; şi ce stil elegant de a-i amuza! Ce oameni sclipitori ajungeau aici, care apoi deveneau mohorâţi de îndată ce ieşeau pe uşă; ce amabili şi deschişi erau toţi cei care se calomniau şi se urau unii pe alţii oriunde altundeva! Era trufaş, însă cu un asemenea bucătar, încât merita să înghiţi orice din partea stăpânului. Probabil că era mai degrabă anost, dar cu un asemenea vin, ce conversaţie nu devenea mai plăcută? „Trebuie să punem mâna pe câteva sticle din vinul lui de Burgundia", săreau cei care-l jeleau la club.

— Am cumpărat cutia asta la o vânzare de la bătrânul Dives, spunea Pincher, dând-o din mână în mână. A fost a uneia dintre amantele lui Luis al XV-lea – e frumoasă, nu? O miniatură drăguţă.

Şi vorbeau apoi de modul în care tânărul Dives îşi risipea averea.

Şi ce schimbată e casa! Partea din faţă e peticită cu tot felul de anunţuri despre vânzarea pieselor de mobilier, în litere mari, îngroşate. Pe un geam de la etaj atârnaseră o fâşie dintr-un covor; pe treptele murdare stau vreo şase portari; holul e plin de musafiri ciudaţi cu chipuri de orientali care înfig sub nas cărţi de vizită şi se oferă să liciteze pentru casă. Camerele de sus au fost invadate de bătrâne şi amatoare care au început să tragă de cuverturi, să răscolească pernele, să săpunească saltelele şi să trântească de sertare tot deschizându-le şi închizându-le. Menajere cu simţ întreprinzător măsoară oglinzile şi cuierele să vadă dacă au să se potrivească noilor aranjamente (Snob are să se laude ani de-a rândul

de-acum înainte cum a cumpărat una sau alta de la vânzarea de la Dives), iar domnul Hammerdown stă la masa mare de mahon din sufrageria de la primul etaj, cu ciocanul de fildeş ridicat în aer, folosindu-se de artificiile cele mai elocvente, entuziaste, apreciative, raţionale şi disperate, strigând la oameni, ironizându-l pe domnul Davies pentru încetineala lui, provocându-l pe domnul Moss să ia atitudine, implorând, dând ordine, mugind, până când ciocanul cade precum un destin fatal, şi trece la următorul exponat. O, Dives, cine s-ar fi gândit, când stăteam la masa rotundă, pe care luceau vesela şi faţa de masă impecabilă, că o să vedem în capul ei pe unul de asemenea natură cum e agentul de licitaţie care rage în ultimul hal?

Era târziu la licitaţie. Superbele piese de mobilier din salonaş, creaţie a celor mai buni meseriaşi, colecţia de vinuri rare şi renumite, indiferent de valoarea lor sau de bunul-gust al cumpărătorului, bogatele seturi de veselă ale familiei – toate fuseră vândute în zilele precedente. Anumite vinuri din cele mai bune (care aveau, toate, mare trecere printre amatorii din regiune) fuseseră cumpărate de majordomul amicului nostru, lordul John Osborne, pentru stăpânul lui din Russell Square, care le cunoştea prea bine. O mică parte dintre obiectele mai utile din veselă fuseseră cumpărate de tineri agenţi de la bursa din Londra. Iar acum, publicul era invitat la vânzarea de obiecte minore şi se întâmplă ca oratorul, urcat pe masă, să înceapă să înşire valoarea unui tablou pe care încerca să-l recomande publicului; şi fără îndoială că publicul era la fel de select şi de numeros precum fusese în zilele precedente ale licitaţiei.

— Numărul 369, strigă domnul Hammerdown. Portret de nobil călare pe un elefant. Cine oferă? Ridică tabloul, Blowman, să vadă lumea.

Un domn înalt, palid, cu înfăţişare militărească, care stătea întunecat la masa de mahon, nu se putu abţine să nu surâdă când Blowman arătă tabloul.

— Întoarce elefantul spre căpitan, Blowman. Cât dăm, domnule, pe elefant?

Dar căpitanul se înroşi numaidecât şi-şi întoarse capul jenat.

— Să zicem douăzeci de guinee pentru această operă de artă? Cincisprezece, cinci – spuneţi dumneavoastră. Nobilul fără elefant costă cinci lire.

— Mă mir cum de n-a căzut cu el în spinare, spuse unul mai glumeţ, oricum e mare flăcăul, la care se iscară chicoteli generale în încăpere (căci cel de pe elefant era un bărbat foarte îndesat).

— Nu încercaţi să diminuaţi valoarea obiectului, domnule Moss, spuse domnul Hammerdown. Lăsaţi lumea să-l examineze ca pe o operă de artă – înfăţişarea galantă a animalului, în concordanţă cu natura; nobilul în haină de bumbac galben, cu puşca în mână, mergând la vânătoare; în depărtare, copacul Banzhann şi o pagodă – seamănă cel mai aproape cu un loc interesant din renumitele noastre posesiuni din est. Cât daţi? Haideţi, domnilor, nu mă ţineţi aici toată ziua.

Cineva oferi cinci şilingi, la care domnul cu înfăţişare militărească se uită în direcţia de unde venise splendida ofertă şi văzu un alt ofiţer, cu o domnişoară de braţ, ambii aparent foarte amuzaţi de scenă, şi care, în cele din urmă, primiră tabloul, pentru o jumătate de guinee. Cel de la masă se arătă mai surprins şi mai schimonosit ca niciodată când zări cuplul şi-şi afundă capul în gulerul militar, apoi le întoarse spatele, ca să-i evite.

Nu merită se menţionăm toate obiectele pe care domnul Hammerdown avu onoarea de a le vinde în licitaţia publică din acea zi, în afară de un mic pian pătrat, care se aflase altădată la etajul superior al casei (pianul cel mare fusese vândut înainte). Domnişoara îl încercă o dată, cântând tumultuos şi cu măiestrie (la care ofiţerul se înroşi şi tresări) şi, când veni rândul acestui obiect, ea începu să oferteze.

Dar se găsi un oponent. Evreul, aghiotantul din serviciul ofiţerului de la masă, care ofertă împotriva gentlemanului evreu angajat de cei care cumpăraseră elefantul; urmă o scurtă confruntare pe seama pianului, încurajată din plin de domnul Hammerdown.

Într-un final, după ce disputa se prelungi îndeajuns, căpitanul de elefanţi şi domnişoara se retraseră din cursă, ciocanul căzu, iar preşedintele mesei spuse:

— Domnul Lewis, douăzeci şi cinci.

Iar superiorul domnului Lewis deveni astfel proprietarul micului pian. Încheind tranzacția, se ridică parcă foarte ușurat, iar oponenții perdanți îl observară tocmai în acel moment, încât doamna spuse prietenului:

— Dar, Rawdon, e căpitanul Dobbin.

Probabil că Becky era dezamăgită de noul pian pe care soțul ei i-l închiriase, sau poate că proprietarii acestuia îl ceruseră înapoi, refuzând chiria pe mai departe, sau posibil ca ea să fi avut o apetență aparte pentru piesa pe care tocmai încercase a o cumpăra, aceasta reamintindu-i de vremuri trecute când obișnuia să cânte la el, în mica încăpere a scumpei noastre Amelia Sedley.

Vânzarea se făcuse în vechea casă din Russell Square, unde am petrecut câteva seri împreună, la începutul poveștii. Bătrânul John Sedley era ruinat. Numele lui fusese anunțat ca ieșit de pe bursă și urmase falimentul. Majordomul domnului Osborne venise să cumpere câteva sticle din faimosul vin de Porto ca să-l treacă în pivnițele de peste drum. Cât privește un set de linguri de argint și de furculițe frumos lucrate, care urmau să se vândă la kilogram, și un set de idem-idem – trei tineri agenți de bursă (domnii Dale, Spiggot și Dale, din Threadneedle Street), care făcuseră în trecut afaceri cu bătrânul, iar acesta îi tratase cu bunătate, așa cum se purta față de oricine, scoaseră această mică epavă de la naufragiu, trimițând toată dragostea lor bunei doamne Sedley, și respectul lor pentru pian, căci fusese al Ameliei, și poate îi lipsea acum și nu mai avea la ce să cânte; cum căpitanul Dobbin habar n-avea să cânte, e foarte posibil să nu fi cumpărat instrumentul pentru sine.

Într-un cuvânt, pianul ajunse în aceeași seară la o splendidă căsuță din Fulham Road – una dintre acele străzi cu nume romantic (aceasta purtând numele St. Adelaine Villas, Anna-Maria Road West), unde casele par căsuțe pentru copii, unde oamenii de la ferestrele de la primul etaj trebuie că stau, în mod inevitabil, în salonașe, unde tufele din grădinițele din față înfloresc într-un permanent aranjament de sarafane de copii, șosetuțe roșii, scufii și așa mai departe (Polyandria Polygynia), unde se aud acorduri de clape și femei cântând; unde micile ghivece stau atârnate în fața casei, la soare; pe

unde seara se văd funcţionarii venind din oraş cu mers legănat. Aici îşi avea reşedinţa domnul Clapp, angajatul domnului Sedley, şi în acest cămin se retrăsese bătrânul împreună cu soţia şi cu fiica atunci când venise catastrofa.

În clipa în care ajunse la urechile lui vestea despre nenorocirea familiei, Jos Sedley acţionase aşa cum i-o cerea poziţia. Nu veni la Londra, ci îi scrise mamei să ia legătura cu agenţii lui pentru orice fel de sume de bani era nevoie, astfel încât nobilii săi părinţi să nu-şi facă griji de sărăcie. După care, Jos se duse la hanul de la Cheltenham, ca de obicei – îşi mână singur lectica, bău vin de Bordeaux, făcu o partidă de cărţi, îşi spuse poveştile despre India, iar văduva irlandeză îl consolă şi îi flată simţurile ca de obicei. Cadoul bănesc, oricât de necesar ar fi fost, avu prea puţin efect asupra părinţilor lui; şi chiar am auzit-o pe Amelia spunând că, pentru prima oară de la aflarea falimentului, tatăl ei ridică ochii în clipa în care primise setul de furculiţe şi linguri de la agenţii de bursă, cu dedicaţiile lor, moment în care izbucnise în lacrimi ca un copil, arătându-se chiar mai afectat decât soţia lui, căreia îi era adresat cadoul. Edward Dale, cel mai tânăr angajat din firmă, şi cel care cumpărase setul în numele companiei, se dovedi foarte drăguţ cu Amelia şi era gata să o ia de soţie, în ciuda tuturor împrejurărilor. S-a căsătorit în 1820 cu domnişoara Louisa Cutts (fiica proprietarului „Hingham and Cutts", renumitul producător de mălai), iar acum trăieşte în lux, cu o familie numeroasă, într-o vilă elegantă, în Muswell Hill. Dar nu trebuie să lăsăm amintirea acestui băiat de treabă să ne facă să divagăm de la povestea principală.

Sper că cititorul are o opinie mult prea bună despre căpitanul şi doamna Crawley încât să-şi închipuie că acestora le-a trecut vreodată prin gând să vină în vizită în cartierul Bloomsbury, ba, mai mult, să considere că familia pe care voiau s-o onoreze cu prezenţa nu devenise neapărat desuetă, ci era lipsită de fonduri şi deci de niciun folos. Rebecca se arătă complet uimită la vederea vechii case tihnite unde cunoscuse mărinimia şi care acum era sfâşiată între agenţi şi negustori cu diferite interese, iar comorile ei – abandonate spre a fi prădate şi pângărite de alţii. La o lună după ce fugise de-acasă, ea-şi aminti şi de Amelia, iar Rawdon,

râzând ca un cal, își exprimase dorința de a-l revedea pe tânărul George Osborne:

— E o cunoștință foarte interesantă, Beck, adăugă el glumeț. Aș vrea să-i mai vând un cal sau să mai joc o partidă de biliard cu el. În clipa de față, ar fi ceea ce eu numesc „folositor", doamnă Crawley – ha, ha!

De unde nu trebuie să se deducă faptul că Rawdon Crawley avea o dorință premeditată de a-l bate pe domnul Osborne la cărți, ci doar că dorea să profite de pe urma lui, ceea ce orice domn amator de jocuri din Bâlciul deșertăciunilor considera că merită.

Bătrâna mătușă nu se lăsă îmblânzită așa de ușor. Trecuse o lună. Domnul Bowls îi închidea lui Rawdon ușa în nas; servitorii lui nu găseau loc de odihnă în Park Lane; scrisorile i se trimiteau înapoi nedeschise. Domnișoara Crawley nu ieșea – nu se simțea bine –, iar domnișoara Bute nu se mișcase din postul ei și nici nu o părăsise. Crawley și nevasta prevesteau deopotrivă nenorociri din pricina prezenței domnișoarei Bute.

— Pentru Dumnezeu, abia acum încep să-mi dau seama de ce ne strângea pe toți la Queen's Crawley, spuse Rawdon.

— Câtă sclipire în ființa asta!, se minună Rebecca.

— Eu unul nu o regret, dacă nici ție nu-ți pare rău, exclamă căpitanul, încă străpuns de fiorul dragostei față de soția lui, care-l răsplăti, drept răspuns, cu un sărut, cu adevărat recunoscătoare față de dovada generoasă de încredere din partea soțului.

„De-ar avea ceva mai multă minte, își zise, aș putea face ceva din el." Dar niciodată nu-l lăsă să bănuiască părerea ce-o nutrea despre el. Asculta cu o satisfacție inepuizabilă poveștile lui despre popotă și grajduri, râdea la glumele lui, arăta mare curiozitate pentru subiectul Jack Spatterdash, al cărui cal de la diligență căzuse, și despre Tom Cinqbars, care avea să participe în cursa de garduri. Când el venea acasă, ea era veselă și zglobie; când ieșea, îl grăbea să plece; când stătea acasă, îi cânta la pian, îi pregătea băuturi, supraveghea cina, îi încălzea papucii și-i învăluia sufletul cu căldură. Cele mai cumsecade femei sunt ipocrite (am auzit-o pe bunica mea zicând asta), nu se știe cât de mult ne ascund; cât de agere sunt

când, de fapt, par atât de nevinovate şi de discrete; cât de frecvent surâsul lor – pe care-l arborează cu atâta uşurinţă – este doar o capcană pentru a-şi bate joc sau a evita o situaţie sau a te dezarma. Şi nu mă refer la cochete doar, ci şi la acele modele de femei casnice, la prototipurile de virtute feminină. Cine n-a văzut vreodată o femeie să mascheze caracterul plictisitor sau naiv al soţului, sau să liniştească furia unui temperament sălbatic? Acceptăm înrobirea ei benevolă şi lăudăm femeia pentru ceea ce noi numim adevăr înşelător. O soţie bună este în mod necesar şi o ipocrită, iar soţul Corneliei[1] a fost legat la ochi, la fel şi Potifar[2] – doar că într-un alt fel.

Prin astfel de atenţii, acest veteran desfrânat, Rawdon Crawley, se pomeni un om însurat, fericit şi docil. Nu mai cunoştea vechile-i aventuri. O dată sau de două ori întrebaseră de el la cluburi, dar nu-i simţeu lipsa prea tare – în foişoarele din Bâlciul deşertăciunilor rar se întâmplă ca oamenii să ducă lipsa celorlalţi. Soţia – tot timpul zâmbitoare şi veselă în locul retras în care se afla, locuinţa-i confortabilă, mesele tihnite, serile liniştite acasă – toate aveau farmecul lor de noutate şi mister. Căsătoria nu fusese încă făcută publică sau publicată în „The Morning Post"[3]. Toţi cei care-l împrumutaseră ar fi venit la el într-un suflet, să-l fi ştiut legat de o femeie fără avere.

— Familia mea n-are să protesteze în ceea ce mă priveşte, râse Becky oarecum tristă.

Se împăca la gândul că mai degrabă aşteaptă până ce mătuşa cea bătrână îşi revine, şi abia după aceea să se afirme în societate. Astfel că rămase a locui la Brompton, fără a vedea pe nimeni, sau doar pe puţinii prieteni ai soţului ei care erau invitaţi în mica lor sufragerie. Aceştia erau cu toţii fermecaţi de ea. Cinele restrânse, distracţiile, bârfele şi cântecele pe care le cânta la pian după ce mâncau erau o plăcere pentru toţi cei care participau. Maiorul Martingale nu se gândise

[1] Fiica lui Publius Cornelius Scipio Africanus cel bătrân, măritată cu Tiberius Sempronius Gracchus cel bătrân, mamă a fraţilor Tiberius şi Gaius Gracchus; după moartea soţului şi-a dedicat viaţa educaţiei celor doi copii.

[2] În Biblie, căpetenia străjerilor lui Faraon; avea mare încredere în soţia lui.

[3] Cotidian din Anglia publicat între 1772 şi 1937, după care a fost cumpărat de „The Daily Telegraph".

niciodată că ar vrea să vadă certificatul de căsătorie, iar căpitanul Cinqbars era extraordinar de mulțumit de felul în care Rebecca se pricepea să facă punciul. Iar tânărul locotenent Spatterdash (pasionat de jocul de cărți, drept care Rawdon îl invita adesea pe la ei) fusese în mod evident fermecat aproape instantaneu de doamna Crawley. Care însă nu renunța niciodată la atitudinea circumspectă și modestă, astfel că reputația lui Crawley, aceea de războinic incendiar și gelos, era în continuare un scut perfect pentru soția sa.

Există totuși în acest oraș nobili eleganți, de viță foarte aleasă, care încă nu au ajuns să păşească în salonul unei doamne. Așa că, deși în regiunea respectivă mariajul lui Rawdon putea fi subiect de discuție, dat fiind faptul că doamna Bute, desigur, răspândise vestea – în Londra, căsătoria lui era fie pusă sub semnul întrebării, fie nebăgată în seamă, fie ignorată complet. Rawdon trăia pe picior mare. Avea datorii mari, care, analizate cu atenție, aveau să-l țină pe săracul om ani de zile și pe seama cărora anumiți oameni din oraș plănuiau să trăiască de zeci de ori mai bine decât oricare altul care ar fi pus banii jos. Și, pe bună dreptate, s-a găsit oare cineva să umble prin Londra la picior, când alți șase indivizi călăresc frumos pe lângă el, călăreți eleganți, cărora negustorii le fac plecăciuni până la pământ, care nu-și refuză nimic și trăiesc din te miri ce? Îl vedem pe Jack Thriftless umblând mândru prin Park sau trecând în viteză cu trăsura lui pe Pall Mall[1]; servim cina la el, din farfuriile lui magnifice.

„Oare cum a început totul?", ne întrebăm. Sau „Unde are să se sfârșească?"

„Dragul meu", l-am auzit pe Jack odată, „am datorii în fiecare capitală a Europei." Sfârșitul trebuie să vină într-o zi, dar, între timp, Jack prosperă la fel de mult ca oricând, lumea e mulțumită să-i strângă mâna, să ignore discuțiile negative care se fac pe seama lui din când în când și să-l considere un tip elegant, jovial și nesăbuit.

Adevărul ne obligă să mărturisim că Rebecca se căsătorise cu un astfel de om. Avea totul din belșug în casă, în afară de bani peșin, de care relația lor simți foarte curând

[1] Renumită stradă din Londra.

lipsa. Într-o zi, citind „London Gazette" şi dând peste anunţul: „Locotenentul G. Osborne devine căpitan prin achiziţionarea brevetului de la Smith, care demisionează", Rawdon rosti acele cuvinte despre iubitul Ameliei, care sfârşiră prin vizita la Russell Square.

Când Rawdon şi soţia lui îşi exprimară intenţia de a discuta cu căpitanul Dobbin, la licitaţie, pentru a afla detaliile catastrofei care se abătuse asupra vechilor prieteni ai Rebeccăi, acesta din urmă se făcuse nevăzut. Iar informaţiile pe care le primiră veniră de la un străin, portar sau agent la licitaţie.

— Uită-te la ei, cu ciocurile lor ascuţite, remarcă Becky amuzată, urcându-se în trăsură, cu tabloul în mână. Parcă sunt nişte vulturi după o bătălie.

— Habar n-am. N-am mai fost niciodată la o licitaţie, draga mea. Întreabă-l pe Martingale. El a fost, în Spania, ca aghiotant pentru generalul Blazes.

— Domnul Sedley a fost un om deosebit, spuse ea, chiar mă întristează că afacerile i s-au dus de râpă.

— Agenţii de bursă... faliment... ceva obişnuit, răspunse Rawdon îndepărtând o muscă de pe urechea calului.

— Aş fi vrut să ne putem permite argintăria, continuă soţia pe un ton sentimental. Douăzeci şi cinci de guinee a fost monstruos de scump pentru pianul acela micuţ. L-am ales de la Broadwood pentru Amelia, când am venit de la şcoală. Atunci a costat treizeci şi cinci.

— Iar el – cum îi zice... Osborne... acum o să plângă, te pomeneşti, pentru că familia e falită. Cât de strâmtorată are să fie prietena ta?

— Cred că are să-şi revină, spuse Becky.

Iar cei doi îşi continuară drumul schimbând subiectul.

18

Cine a cântat la pianul cumpărat de căpitanul Dobbin

Pentru câteva clipe, surprinzătoarea noastră istorisire se va găsi în mijlocul unor evenimente şi personaje renumite şi se va agăţa de pulpanele istoriei. După un scurt popas pe Elba[1], vulturii lui Napoleon Bonaparte, parvenitul corsican, şi-au luat zborul din Provence, apoi din stâncă în stâncă, până ce au ajuns la Notre-Dame. Mă întreb: oare acvilele imperiale şi-au plecat privirea măcar asupra vreunui colţişor din parohia din Bloomsbury, Londra, considerată de unii într-atât de liniştită că până şi fâlfâitul sau vâjâitul acelor aripi vânjoase ar trece neobservat?

— Napoleon a debarcat la Cannes.

O asemenea veste ar fi creat panică la Viena, ar fi făcut ca Rusia să arunce zarurile şi să încolţească Prusia, pe Talleyrand şi pe Metternich[2] să se bată cap în cap, în vreme ce prinţul Von Hardenberg[3] şi chiar actualul marchiz De Londonderry[4] să fie foarte nedumeriţi. Dar cum să afecteze

[1] Insulă din Toscana, Italia, locul unde a fost exilat Napoleon.

[2] Diplomaţi ai secolului al XIX-lea.

[3] Karl August von Handenberg – diplomat şi prim-ministru al Prusiei.

[4] Titlu creat în 1816 pentru Robert Stewart, prim-conte de Londonderry; între 1807 şi 1809 a fost subsecretar de stat pentru război şi colonii; a luptat în războaiele napoleoniene şi a fost ambasador al Austriei între 1814 şi 1823.

o astfel de veste pe o tânără domnişoară din Russell Square, la uşa căreia paznicul cânta în timp ce ea-şi făcea somnul, care, atunci când ieşea la plimbare era păzită de zăbrele şi un preot, care, dacă se ducea pe jos, chiar şi pe o distanţă mică, până pe Southampton Road, să-şi cumpere o panglică, era urmată de negrul Sambo, cu un baston imens în mână; care întotdeauna era servită, îmbrăcată, culcată, vegheată de-atâţia îngeri păzitori, cu sau fără salariu? Pentru Dumnezeu, zic, nu e oare rău ca goana fatidică a bătăliei pentru puterea imperială să nu aibă niciun efect asupra unei nevinovate fete de optsprezece ani, care stă toată ziua să scrie biletele şi să brodeze gulere de muselină în Russell Square? Iar tu, gingaşă floare, oare uraganul asurzitorului război nu te măturã de pe picioare chiar şi aici, deşi te-ai adăpostit la Holborn? Da, Napoleon îşi aruncă în joc ultima şansă, iar fericirea bietei Emmy Sedley, într-un fel sau altul, depinde de aceasta.

În primul rând, averea tatălui ei fusese spulberată de fatalul eveniment cu pricina. În ultima perioadă, toate speculaţiile lui luaseră o întorsătură greşită pentru nenorocosul bătrân. Profiturile scăzuseră, negustorii se declaraseră faliţi, fondurile crescuseră când el calculase că aveau să scadă. Ce nevoie e să mai dăm detalii? Când norocul e puţin şi lent, ştie toată lumea cât de repede şi cât de uşor vine ruinarea. Bătrânul Sedley a ţinut totul pentru sine. Totul părea că merge ca de obicei în acel cămin tăcut şi opulent; eleganta doamnă îşi continua, fără a bănui nimic, leneveala şi nimicurile în care se angaja zi de zi; fiica ei încă era absorbită de acelaşi gând egoist şi sentimental, oarecum indiferentă faţă de ceea se întâmpla în jurul ei la momentul producerii catastrofei finale, care se abătu asupra familiei.

Într-o seară, doamna Sedley scria invitaţii pentru o serată – familia Osborne dăduse deja una şi ea nu trebuia să rămână mai prejos. John Sedley, care venise foarte târziu din oraş, stătea tăcut în faţa şemineului, în vreme ce soţia lui sporovăia cu el. Emmy urcase în camera ei, îndurerată şi întristată.

— Nu e fericită, continuă mama. George Osborne o neglijează. N-am răbdare cu aerele pe care şi le dau cei ca el. Fetele n-au dat pe la noi în ultimele trei săptămâni, iar George a

venit de două ori în oraș fără să dea și pe-aici. Edward Dale l-a zărit la operă. Sunt sigură că Edward ar lua-o de soție; și mai e și căpitanul Dobbin, care la fel – cred; numai că eu detest toți soldații. Ce dandy a mai devenit și George, cu aerele lui de soldat! Trebuie să arătăm unora că suntem la fel de buni ca ei. Numai să-l încurajezi puțin pe Edward Dale și-ai să vezi. Trebuie să dăm o serată, domnule Sedley. John, de ce nu vorbești? Să zicem pe marți seara, de acum în două săptămâni? John, de ce nu răspunzi? Pentru Dumnezeu, John, ce s-a întâmplat?

John Sedley sări din fotoliu și se repezi la soția lui care venea spre el. O apucă de umeri și zise repede:

— Mary, suntem ruinați. Trebuie să o luăm iarăși de la capăt. E mai bine să afli totul numaidecât.

Tremura din toată ființa în timp ce spunea acestea și aproape că se prăbuși. Credea că vestea avea s-o dărâme pe soția lui – ea, cea căreia niciodată nu-i dezvăluise nimic. Însă el era mai marcat, deși pentru ea lovitura venise pe neașteptate. Când el se prăbuși din nou în fotoliul său, soția fu cea care-l consolă. Îi luă mâna tremurătoare, i-o sărută și o duse pe după gâtul ei; îl alintă, rosti nenumărate cuvinte incoerente de iubire și tandrețe. Glasul ei credincios și mângâierile atât de naturale îi răscoliră inima tristă, provocându-i o plăcere și o emoție inexplicabile, și-i alinară sufletul încărcat.

Pe parcusul nopții pe care o petrecură împreună, bietul Sedley își deschise o singură dată inima apăsată în fața ei și-i povesti despre pierderile și rușinea îndurată, despre trădarea unora dintre cei mai vechi prieteni și bunătatea curajoasă a altora, de la care nu s-ar fi așteptat niciodată. Totul veni într-o singură mărturisire, iar soția se lăsă copleșită de emoții, tot o singură dată.

— Doamne Dumnezeule, are să-i frângă inima lui Emmy.

Tatăl uitase de biata fată care stătea trează și nefericită la etajul de sus. Era singură în mijlocul prietenilor, în căminul ei, cu familia alături. Câtor persoane poate cineva să mărturisească totul? Cine se deschide atunci când nu există nici urmă de milă sau cine are tragere de inimă să vorbească celor care nu ar înțelege niciodată? Atât de însingurată era buna noastră Amelia. Nu avea cui să se confeseze, să zic așa, de când

începuse a avea ceva de mărturisit. Nu-i putea spune mamei, care era mai în vârstă, toate îndoielile şi grijile, iar viitoarele cumnate se înstrăinau de ea parcă pe zi ce trecea. Şi avea temeri şi bănuieli pe care nu îndrăznea să şi le confirme, cu toate că meditase asupra lor dintotdeauna, în mare secret.

Inima ei insistase a se convinge de faptul că George Osborne era demn de ea şi credincios, cu toate că era conştientă de contrariul acestor afirmaţii. Câte cuvinte nu-i spusese, fără a primi vreun răspuns de la el? Câte dovezi de egoism şi de indiferenţă nu trebuise oare să înfrunte şi să îndure cu încăpăţânare? Cui putea biata martiră să mărturisească toate aceste frecvente torturi? Eroul însuşi o înţelegea doar parţial. Ea nu îndrăznea să admită că cel pe care-l iubea îi era inferior sau să simtă că îşi trădase sentimentele prea curând. Şi, odată dăruită, timida fecioară era prea modestă, prea delicată, prea încrezătoare, prea slabă, prea femeie pentru a-şi cere înapoi puritatea. Suntem precum turcii când vine vorba de sentimentele femeilor noastre şi le-am făcut şi pe ele să se supună doctrinei ce-o avem. Lăsăm făpturile lor să iasă în lume cu o înfăţişare destul de libertină, cu zâmbete, zorzoane şi bonetele rozalii care să le acopere în loc de voaluri. În schimb, sufletele lor trebuie să i se dedice unui singur bărbat, căruia nu i se supun de bunăvoie, şi acceptă să rămână acasă ca sclave ale noastre – slujind şi răbdând pentru noi.

Într-atât de întemniţat şi de torturat era acest suflet delicat când Napoleon debarcă la Cannes, în martie, anno domini 1815, când Ludovic al XVIII-lea[1] fugi din ţară şi toată Europa fu pusă pe jar, când bătrânul John Sedley sfârşi prin a fi ruinat.

Nu vom urmări grelele lovituri şi agonia ruinării prin care a trecut vrednicul negustor de la bursă până să-l lovească prăbuşirea comercială. Îl declarară falit la Bursă; era absent din departamentul lui de afaceri, îi erau contestate notele de plată, iar falimentul deveni oficial. Casa şi mobilele din Russell Square au fost vândute, iar el împreună cu familia au fost aruncaţi în stradă, după cum am văzut, să-şi ascundă obrazul pe unde puteau.

[1] Rege al Franţei şi Navarei în 1814, apoi între 1815 şi 1824, până la preluarea tronului de către Carol al X-lea.

John Sedley nu avea curajul să-şi revadă proprietatea care a mai apărut din când în când în paginile noastre şi pe care acum era forțat să o părăsească. Plăti slujitorilor banii, cu acea punctualitate pe care o arată adesea cei care datorează sume mari de bani – le părea rău să plece dintr-o casă atât de bună –, dar nu li se rupse inima la despărțirea de stăpânul sau stăpâna lor. Servitoarea Ameliei jeli profund, dar plecă destul de resemnată pentru a se angaja mai bine într-un cartier mai nobil din oraş. Negrul Sambo, având mândria profesiei sale, era hotărât să pună bazele unei case publice. Bătrâna doamnă Blenkinsop, care asistase la naşterea lui Jos şi-a Ameliei şi la logodna lui John Sedley cu soția sa, avea să rămână, după atâția ani în serviciul lor, alături de ei, fără plată; astfel că-i urmă pe bieții oameni în noua şi umila lor locuință de refugiu, unde continuă să-i servească şi să mai bombăne o vreme.

Dintre toți opozanții lui Sedley în certurile care apăruseră acum cu creditorii, care agasau sufletul bătrânului, deja umilit într-atât de tare încât în şase săptămâni încărunți mai mult decât o făcuse în ultimii cincisprezece ani –, dintre toți aceştia, cel mai încăpățânat părea a fi John Osborne – vechiul prieten şi vecin John Osborne, cel căruia Sedley îi aranjase traiul, care îi era dator însutit şi al cărui fiu avea să se însoare cu fiica lui Sedley. Oricare dintre acestea explica de ce Osborne se împotrivea cu atâta înverşunare.

Când un om este deosebit de îndatorat altuia, cu care se ceartă în prealabil, un anumit bun-simț îl determină pe primul să fie un dușman mult mai sever decât ar fi un străin. Pentru a-ți motiva poziția indiferentă şi nerecunoştința în astfel de cazuri, eşti înclinat să dovedeşti ticăloşia celuilalt. Nu din egoism, brutalitate sau furie față de eşecul unor speculații – nu; ci pentru că partenerul te-a condus la eşec prin cea mai josnică formă de trădare şi pentru cele mai sinistre motive. Din pur principiu, persecutorul e înclinat să demonstreze că perdantul e un ticălos. Altminteri, persecutorul devine el însuşi unul asemenea.

Ca o regulă generală, care poate determina toți creditorii să fie mulțumiți de ei înşişi, niciun om umilit nu e pe deplin onest. Toți ascund ceva; exagerează şansele norocului, ascund adevărata stare de fapt, spun că lucrurile sunt

înfloritoare când, de fapt, sunt irecuperabile, afişează un chip surâzător (de fapt, un surâs amarnic) când sunt la un pas de faliment – sunt gata să se agaţe de orice pretext ca să amâne sau să dea bani, ca să ţină deoparte inevitabila prăbuşire alte câteva zile.

— Gata cu asemenea farse, spune creditorul triumfător descoperindu-şi duşmanul care e pe panta descendentă.

„Prostule, de ce te agăţi de un fir de pai?", dictează calm bunul-simţ al omului care se duce la fund.

„Ticălosule, de ce te fereşti să apari direct în necruţătoarele pagini din «London Gazette»?", spune prosperul către bietul diavol care se zbate în hăul întunecimii.

Cine nu a remarcat cât de uşor se acuză şi se suspectează sau se înşală unul pe altul cei mai apropiaţi prieteni şi cei mai cinstiţi oameni atunci când nu cad de acord asupra unor probleme băneşti? Toată lumea face la fel. Probabil că toată lumea are dreptate, iar lumea e de o ticăloşie imensă...

Pesemne că Osborne se simţea ameninţat şi iritat de intolerabila conştientizare a beneficiilor trecute – acestea provoacă de fiecare dată ostilităţi care se agravează. În cele din urmă, trebui să anuleze logodna dintre fiica lui Sedley şi fiul său. Cum aceasta avansase foarte mult şi cum probabil că fericirea şi numele fetei fuseseră compromise, era necesar să aducă un motiv foarte dur pentru această ruptură şi să-l arate pe John Sedley ca fiind cu adevărat o figură negativă.

Astfel că la întâlnirea cu creditorii se purtă faţă de Sedley cu atâta brutalitate şi aroganţă, încât aproape că reuşi să frângă inima celui ruinat. Faţă de relaţia lui George cu Amelia se folosi instantaneu de dreptul de veto, ameninţându-l pe tânăr cu blesteme în cazul în care îi încălca poruncile şi condamnând-o pe biata, inocenta fată aşa cum făceau cei mai josnici şi mai mârşavi mişei. Una dintre principalele caracteristici ale stărilor de furie şi ură e aceea de a fi constante, după cum spuneam. Când se produse marea prăbuşire – cu vestea ruinării, plecarea din Russell Square şi anunţul cum că totul se sfârşise între ea şi George – între ea şi sentimentul dragostei, fericirii şi al încrederii în lume – primi o scrisoare în cuvinte violente de la John Osborne, care îi punea în vedere faptul că purtarea tatălui ei fusese de asemenea natură încât

orice legături între familiile lor luau sfârșit – când, deci, veni și lovitura de grație, aceasta nu o șocă pe Amelia la fel de mult cum îi șocase pe părinți sau cum se așteptase mama ei (căci John Sedley însuși era complet înmărmurit de rămășițele propriilor afaceri și de onoarea-i zdrobită). Amelia primi vestea calmă, foarte palidă. Era doar ca o confirmare a viziunilor întunecate pe care le avusese de multă vreme. Era pur și simplu o reiterare a unei sentințe, a unei crime de care se învinovățise de mult: crima de a iubi complet greșit, prea tumultuos, împotriva rațiunii.

Nu vorbea despre trăirile ei acum mai mult decât o făcuse altădată. Nici nu părea mai nefericită acum, când avea certitudinea că nu mai există nicio speranță, spre deosebire de altădată, când simțea toate acestea, dar nu îndrăznise să mărturisească faptul că totul e pierdut. Astfel că se mută din casa imensă în cealaltă mai mică fără a schița nicio schimbare, pentru ca apoi să se stingă încetul cu încetul tăcută, cu fiecare zi ce trecea. Nu vreau să spun că toate femeile fac la fel. Scumpa mea doamnă Bullock, nu cred că sufletul dumneavoastră s-ar manifesta astfel. Sunteți o femeie puternică și tânără, cu principii înrădăcinate. Nu vreau să spun nici că soția mea ar suferi în acest mod; a suferit, e-adevărat, dar a supraviețuit. Dar există unele suflete cu o alcătuire mai delicată, mai fragilă, firavă și tandră.

Ori de câte ori bătrânul John Sedley se gândea la situația dintre George și Amelia, sau i se făcea aluzie la aceasta, se arăta teribil de învrăjbit, aproape la fel de mult precum fusese însuși domnul Osborne. Îi blestema pe Osborne și pe familia lui din toată inima, în cuvinte ticăloase și pline de răutate. Nici legea pământului, spunea el, nu l-ar fi îndupleca să-și mai dea fiica fiului unui asemenea mișel, și-i ordonă lui Emmy să-l izgonească pe George din mintea ei și să-i returneze toate cadourile și scrisorile pe care le primise vreodată de la el.

Ea promise să se conformeze și încercă să se supună. Strânse cele câteva obiecte și scoase scrisorile din locul în care le ținea, le reciti – de parcă nu le-ar fi știut deja pe de rost; dar nu se putu despărți de ele. Era un efort prea mare pentru ea. Le puse la locul lor, în sân – precum o femeie care-și îngrijea copilul. Tânăra Amelia avea senzația că ar fi fost pe

cale să moară sau să-şi piardă minţile dacă i se cerea să se rupă de această ultimă consolare. Se înroşea şi se lumina de fiecare dată când soseau scrisorile! Cum fugea apoi, cu inima gata să-i sară din piept, să le citească nevăzută de nimeni! Dacă erau distante, sufletul ei le ticluia cu multă viclenie ca fiind calde. Dacă erau scurte sau egoiste, câte scuze nu-i găsea celui care i le scrisese!

Asupra acestor hârtii, Amelia medită la nesfârşit. Trăia în trecut – fiecare scrisoare părea că-i aduce aminte de o scenă. Şi cât de bine îşi amintea de tot! Privirile şi inflexiunile vocii lui, îmbrăcămintea, cuvintele – astfel de relicve şi amintiri ale iubirii moarte erau tot ce-i mai rămăsese pe lume. Iar preocuparea ei în viaţă era acum să vegheze asupra cadavrului iubirii.

Tânjea tainic spre moarte. După care-şi zise că avea să fie întotdeauna gata să-l urmeze. Nu-i laud atitudinea şi nici nu o dau drept model pentru ca doamna Bullock să ia aminte – doamna Bullock ştie prea bine cum să-şi controleze sentimentele mai bine decât biata fiinţă de care vorbim aici. Doamna Bullock nu s-ar fi aruncat niciodată cu capul înainte atât de imprudent cum a făcut-o Amelia, să-şi fi dăruit dragostea iremediabil, să-şi deschidă sufletul şi să nu primească nimic înapoi – în afară de o promisiune fără de valoare, aruncată la întâmplare. O logodnă lungă e o relaţie în care una dintre părţi e liberă să rămână sau să plece, dar implică toată dăruirea celuilalt.

Deci, tinere domniţe, mare atenţie; luaţi aminte cu cine vă logodiţi. Feriţi-vă să iubiţi sincer, nu vă dezvăluiţi niciodată trăirile sau (şi mai bine) implicaţi-vă mai puţin. Vedeţi care sunt consecinţele unei sinceriţăţi premature şi a încrederii, deci mai bine fiţi circumspecte faţă de voi înşivă şi de restul. Măritaţi-vă aşa cum se face în Franţa, unde avocaţii ţin loc de mireasă şi de confesor. Şi, în orice caz, să nu vă lăsaţi pradă unor sentimente care vă stânjenesc sau să nu faceţi niciodată promisiuni pe care nu le puteţi îndeplini sau retrage în orice moment. Iată un mod de a supravieţui, de a fi respectat şi de a avea un caracter plin de virtuţi în Bâlciul deşertăciunilor.

Dacă Amelia ar fi putut auzi comentariile despre ea în cercurile de unde se văzuse nevoită să se retragă după falimentul

tatălui, și-ar fi dat seama de propriile greșeli și cât de crunt îi era compromis numele. Doamna Smith nu mai pomenise niciodată o asemenea imprudență criminală; doamna Brown condamnase întotdeauna asemenea intimități îngrozitoare, iar această finalitate ar fi putut fi luată drept un avertisment pentru copilele ei.

— Firește, căpitanul Osborne nu se putea căsători cu fiica unui om ruinat, spuseră domnișoarele Dobbin. Îi era îndeajuns că tatăl ei îi înșelase o dată. În ce-o privește pe biata Amelia, prostia ei a întrecut orice...

— Cum orice?, răcni căpitanul Dobbin. N-au fost ei oare logodiți încă din copilărie? Nu era relația lor perfectă pentru un mariaj? Să îndrăznească numai un singur om să sufle o vorbă rea despre cea mai scumpă, cea mai pură, cea mai delicată și mai angelică dintre femei!

— Gata, William, nu mai fi atât de mare și tare. Nu suntem bărbați și nu ne putem împotrivi ție, spuse domnișoara Jane. N-am spus nimic împotriva ei, ci doar faptul că atitudinea ei de-a lungul timpului a fost una extrem de imprudentă, ca să nu-i spun altfel. Iar părinții ei își merită din plin nenorocirea.

— Acum că domnișoara Sedley este liberă, n-ar fi mai bine să o ceri chiar tu în căsătorie?, sugeră Ann sarcastică. Ar fi o legătură foarte potrivită pentru familia noastră. Ha, ha!

— Eu, să mă căsătoresc cu ea?!, roși Dobbin vorbind repede. Dacă sunteți chiar atât de pregătite să faceți și să dregeți, chiar credeți că ea e la fel? Râdeți și vă bateți joc de un înger ca ea! Nu vă poate auzi, e îndurerată și nenorocită și aveți tot dreptul să râdeți de ea. Glumiți voi! Sunteți cele mai deștepte în familia asta și toată lumea vrea să vă audă!

— William, îți atrag din nou atenția că nu suntem într-o cazarmă, remarcă domnișoara Ann.

— Într-o cazarmă, pe Jupiter – aș vrea ca cineva dintr-o cazarmă să spună ceea ce spuneți voi!, urlă leul britanic stârnit la culme. Aș vrea să-l aud pe acela care îndrăznește să sufle o vorbă rea despre ea. Dar bărbații nu vorbesc astfel, Ann – numai femeile, numai ele se adună, șușotesc, șuieră și bombănesc. Gata, du-te, și să nu începi să te smiorcăi. Nu v-am zis nimic, doar că sunteți ca niște gâște, sări Will Dobbin

văzând ochii domnişoarei Ann umezi ca de obicei. Atunci – nu sunteţi gâşte, sunteţi lebede – sau orice altceva vreţi voi, numai să o lăsaţi pe domnişoara Amelia în pace.

Nu se mai pomenise niciodată o asemenea ieşire nervoasă din partea lui William referitor la un flirt nevinovat şi la privirile pline de admiraţie – atât mama, cât şi surorile lui conveniră asupra acestui lucru, şi toate tremurau de teamă ca nu cumva acum, că logodna ei fusese anulată, ea să fie luată de celălalt admirator al ei, căpitanul. Şi fără îndoială că femeile judecau aceste previziuni după cum se pricepeau ele mai bine sau, mai degrabă (căci încă nu avuseseră ocazia de a se căsători sau a suferi vreo despărţire), după propriile noţiuni de bine şi rău.

— Mamă, să ştii că e un adevărat noroc că regimentul a fost chemat peste graniţe, spuneau fetele. Măcar aşa fratele nostru e scutit de un pericol.

Şi, într-adevăr, se întâmplă ca împăratul Franţei să apară şi să joace un rol în comedia de familie din Bâlciul deşertăciunilor pe care o jucăm şi noi acum şi care nu s-ar fi petrecut fără intervenţia augustului personaj. El fusese cel care provocase ruinarea Burbonilor[1] şi a domnului Sedley. Prin revenirea lui în capitală, ridicase Franţa la arme ca să-l apere şi toată Europa să i se pună împotrivă. În vreme ce naţiunea şi armata franceză jurau credinţă în jurul vulturilor pe Champ de Mars[2], patru mari ţări europene se puneau în mişcare pentru măreaţa *chasse à l'aigle*[3], una dintre ele fiind armata britanică din care făceau parte doi dintre eroii noştri, căpitanul Dobbin şi căpitanul Osborne.

Vestea evadării lui Napoleon şi a sosirii lui în Franţa fu primită de regimentul lui cu multă ardoare şi un fulminant entuziasm pe care oricine, cunoscându-i pe cei care formau renumita armată, le-ar înţelege. De la colonel la ultimul toboşar din regiment, cu toţii erau plini de speranţă, ambiţii

[1] Casa de Bourbon – dinastie regală din ramura Capeţienilor; a avut regi în Spania, Franţa, Luxemburg, Navarra; Napoleon l-a alungat pe Ferdinand din Sicilia şi-i ia prizonieri pe Marie Antoinette şi pe fiul acesteia, Ludovic al XVII-lea, până la instaurarea regimului său; după moartea lui Napoleon, Casa de Bourbon şi-a reluat supremaţia.

[2] Grădină publică în faţa Turnului Eiffel.

[3] Vânătoare de vulturi (fr.).

și zvâcnire patriotică și-i mulțumeau împăratului pentru bunăvoința de a veni să tulbure pacea Europei. Acum era momentul după care tânjiseră atâta cei din regiment, să le arate camarazilor lor de arme că și ei se pot lupta cu veteranii din Peninsulă și că vitejia și valoarea ofițerilor nu fuseseră anihilate de ce se întâmplase în Indiile de Vest și de febra tifoidă. Stubble și Spooney abia așteptau să revină la trupele lor. Înainte de finalul campaniei (unde aranjase să meargă și ea), doamna maior O'Dowd spera să se poată semna doamna colonel O'Dowd, C.B[1]. Amicii noștri (Dobbin și Osborne) erau la fel de emoționați ca și ceilalți, fiecare în felul său – domnul Dobbin foarte discret, domnul Osborne foarte gălăgios și energic, pentru că era hotărât să-și facă datoria și să-și primească onoarea și distincția care i se cuveneau.

Agitația și entuziasmul stârnit de vestea cu pricina fură atât de impresionante încât problemele private nici nu mai fură luate în calcul. Astfel că George Osborne își chemă probabil regimentul la arme prin intermediul unui ordin publicat în ziar, căci era ocupat cu pregătirea marșului de plecare și atât de avid după promovarea ce-avea să urmeze, încât nu mai era atât de afectat de incidentele care l-ar fi preocupat mai mult în perioadele mai liniștite. Trebuie spus că nu era prea afectat de catastrofa care se abătuse asupra bătrânului domn Sedley. În ziua în care avea loc prima întâlnire dintre sărmanul om și creditorii lui, Osborne își încerca uniforma cea nouă, care îi venea foarte bine. Tatăl lui îi povesti despre atitudinea mișelească, rușinoasă a ruinatului, îi aminti ce spusese despre Amelia și de faptul că legătura lor era definitiv ruptă și în aceeași seară îi dădu o sumă frumușică de bani pentru a-și plăti hainele cele noi și epoleții care-i veneau atât de bine. Banii erau întotdeauna foarte folositori pentru acest tânăr cu dare de mână, care-i acceptă fără prea multe comentarii. Creditorii erau în casa Sedley, acolo unde petrecuse atât de multe ore fericite. În acea seară luminată de razele lunii, îi văzu când trecu spre casă (la hanul „Old Slaughter's", unde stătea de fiecare dată când venea în oraș). Hanul cu pricina își închisese porțile pentru Amelia și părinții ei. Dar ei unde se refugiaseră? Gândul la sărăcia lor nu-l afectase câtuși de

[1] Ofițer al Înaltului Ordin de Bath.

puţin. La bar se arătă foarte melancolic în acea seară, bău destul de mult, după cum au remarcat şi camarazii lui.

La un moment dat apăru şi Dobbin, îi făcu observaţie, iar Osborne îl ascultă numai fiindcă nu mai avea niciun sfanţ. Dar când prietenul începu să-i pună întrebări prosteşti şi să-l întrebe ce mai e nou, într-un anume fel, Osborne refuză să participe la conversaţie, jurându-se, în schimb, că e al naibii de tulburat şi de nefericit.

La trei zile după aceasta, Dobbin îl găsi pe Osborne în camera lui de la cazarmă, cu capul pe masă, cu nişte hârtii în jur, deosebit de abătut.

— Mi-a trimis... înapoi nişte lucruri pe care eu i le-am dat, nişte afurisite de nimicuri. Uite!

Îi arătă un mic pachet, cu scrisul cunoscut, adresat căpitanului George Osborne, şi nişte obiecte împrăştiate – un inel, un briceag de argint pe care el i-l cumpărase în copilărie la un târg, un lănţişor de aur şi un medalion cu o şuviţă de păr.

— S-a terminat, mormăi el cu un jalnic regret în glas. Poftim, citeşte, dacă vrei.

Îi întinse un bileţel de câteva rânduri, care spunea:

Tata mi-a cerut să-ţi returnez aceste cadouri pe care mi le-ai făcut în zilele mai bune. Îţi scriu pentru ultima oară. Cred, adică ştiu, că regreţi la fel de mult ca mine lovitura ce s-a abătut asupra noastră. Eu te dezleg de logodna care ar fi imposibilă având în vedere starea actuală de sărăcie în care suntem. Sunt sigură că nu ai avut nicio legătură cu asta sau cu odioasele bănuieli ale domnului Osborne, care sunt cea mai grea corvoadă ce ne-a fost dat să o suportăm. Cu bine, cu bine. Mă rog la Dumnezeu să-mi dea putere să pot să trec peste asta şi peste alte nenorociri şi să te binecuvânteze întotdeauna, A.

Am să cânt tot timpul la pianul acela – pianul tău. A fost un gest specific ţie să-l trimiţi.

Dobbin se înmuie. Imaginea femeilor şi copiilor suferind îl înduioşau de fiecare dată. Ideea de a o şti pe Amelia cu inima frântă şi însingurată îi sfâşia sufletul plin de candoare, tulburându-l. Izbucni într-un gest pe care oricine îl poate considera nebărbătesc – jură că Amelia e un înger, la care Osborne

consimți din tot sufletul. Și el revăzuse povestea vieții lor – și o revăzuse încă din copilărie, până în clipa de față, atât de dulce, de inocentă, fermecător de naturală și de nevinovată în dragostea și în pasiunea ei.

Ce lovitură grea să piardă totul, să nu fi prețuit nimic din ce avusese la degetul mic! Zeci de scene familiare și de amintiri îl împresurau – în toate o vedea candidă și frumoasă. Cât despre el, roșea de jenă și rușine la amintirea propriului egoism și a indiferenței care contrastaseră atât de bine cu puritatea ei completă. Preț de câteva minute uită absolut totul – gloria, războiul; și cei doi prieteni vorbiră numai despre ea.

— Unde e familia ei?, întrebă Osborne după o discuție prelungită și o tăcere asemenea, într-adevăr foarte jenat că nu făcuse nimic pentru a o urma. Unde stau acum? Nu am nicio adresă pe bilet.

Dobbin știa. Abia ce le trimisese pianul, dar scrisese un bilet doamnei Sedley cerând permisiunea de a merge să o vadă. Și le văzuse și pe doamnă, și pe Amelia, cu doar o zi în urmă, înainte de a pleca la Chatham. Ba, mai mult, el adusese acel pachet și scrisoarea care îi afectase pe amândoi.

Tânărul văzuse că doamna Sedley se arătase prea deschisă în a-l primi și foarte emoționată pentru pianul pe care ea-l credea trimis de George în semn de reconciliere. Căpitanul Dobbin nu corectă greșeala de gândire a doamnei, ci rămase să-i asculte tânguielile și nenorocirile, arătându-se înduioșat; o consolă pentru tot ce pierduse și pentru sărăcia în care se afla și încurajă reproșurile față de comportamentul crud al domnului Osborne față de protectorul său. După ce-și mai ușură întrucâtva sufletul împovărat, descărcându-se de multe necazuri, el îndrăzni să ceară permisiunea de-a o vedea pe Amelia, care se afla, ca de obicei, în camera ei, și pe care mama o aduse jos.

Fata tremura toată. Într-atât de fantomatică-i era ființa și într-atât de demnă de milă deznădejdea, încât căpitanul Dobbin se înfricoșă la văzul ei și în acel chip palid citi prevestiri din cele mai fatale. După un minut sau două în compania lui, fata îi puse în mână pachetul.

— Du-l căpitanului Osborne, te rog și... nădăjduiesc că el este bine. A fost foarte drăguț din partea ta să vii să ne vezi.

Ne place foarte mult în noua casă. Şi cred că eu am să mă retrag sus, mamă, nu mă simt prea bine.

Spunând acestea, făcând apoi o plecăciune şi zâmbind, biata copilă plecă. Mama, ajutându-şi fiica, aruncă în spate spre Dobbin o privire plină de îngrijorare. Bietul băiat nu avea nevoie de rugăminţi. O iubea el însuşi prea mult. O durere nespusă, milă, groază – toate îl copleşiră şi plecă, într-un final, ca şi cum el însuşi ar fi fost un criminal văzând-o astfel.

Aflând că prietenul lui o găsise, Osborne se interesă cu ardoare şi emoţie despre biata copilă. Cum era? Ce spusese? Camaradul său îi luă mâna şi-l privi în ochi.

— George, se stinge, rosti William Dobbin fără a mai fi în stare să spună altceva.

În mica locuinţă unde familia Sedley găsise adăpost se afla o servitoare plinuţă, de origine irlandeză, care multe zile de-a rândul încercase a-i oferi Ameliei o consolare sau vreun ajutor, în zadar însă. Emmy era mult prea tristă pentru a-i răspunde sau chiar pentru a băga de seamă încercările celei-lalte de a o ajuta.

La patru ore după discuţia dintre Dobbin şi Osborne, servitoarea veni în camera Ameliei unde fata stătea, ca de obicei, aplecată asupra scrisorilor – mica ei comoară. Toată un zâmbet, veselă şi zglobie, fata încercă prin nenumărate feluri să-i distragă atenţia bietei Emmy, care însă nici nu băgă de seamă.

— Domnişoară Emmy.

— Vin, spuse fata fără a ridica ochii.

— Aveţi un mesaj. Ceva... cineva – uitaţi, o nouă scrisoare pentru dumneavoastră. Nu le mai citiţi pe alea vechi.

Şi înmână scrisoarea pe care Emmy o citi.

Trebuie să te văd, spuneau rândurile. Scumpa mea Emmy, dragostea mea, preaiubita mea soţie, vino la mine.

George şi mama ei erau afară, aşteptând ca ea să termine de citit.

19
Domnişoara Crawley şi infirmiera

Am văzut cum doamna Firkin, servitoarea doamnei, simţea că e de datoria ei să comunice doamnei Bute Crawley orice eveniment de mare importanţă pentru familia în cauză de îndată ce-l afla. De asemenea, am menţionat cât de atentă era această din urmă doamnă faţă de confidenta domnişoarei Crawley în mod special. Fusese o prietenă devotată şi faţă de domnişoara Briggs şi-şi asigurase bunăvoinţa din partea acesteia printr-o serie de atenţii, de promisiuni care costau atât de puţin şi care erau, cu toate astea, nepreţuite şi infinit plăcute pentru cea care le primea. Orice femeie econoamă, bună gospodină, trebuie să ştie cât de ieftine, şi totuşi amiabile, sunt asemenea gesturi, şi ce savoare conferă vieţii. Cine a fost oare nesăbuitul care-a zis că „vorbele alese nu amăgesc păstârnacul". Jumătate din păstârnacii societăţii sunt serviţi pe tavă şi sunt chiar gustoşi, fără alt sos. Nemuritorul Alexis Soyer[1] face, cu o jumătate de penny, cea mai delicioasă supă, aşa cum niciun bucătar superficial n-ar dibui cu zeci de kilograme de legume şi carne; la fel, artistul

[1] Personaj care în timpul războiului din Crimeea (1853–1856) s-a implicat pentru a facilita mijloacele de preparare a hranei pentru soldaţi; a inventat, printre altele, un filtru de ceai, o sobă care funcţiona pe mai puţin gaz şi o reţetă de biscuiţi care puteau fi păstraţi mai mult timp.

desăvârşit poate crea nişte fraze simple şi iscusite care să însemne mai mult decât orice idee plină de substanţă în mâna nepriceputului. Ba, ştim chiar că unele idei substanţiale pot provoca indigestii, în vreme ce majoritatea oamenilor sunt gata să digere oricâte cuvinte frumoase şi-ar fi oricând gata să mai primească din aceeaşi mâncare. Doamna Bute le vorbise adesea lui Briggs şi lui Firkin despre adânca ei afecţiune pentru ele şi despre ce ar face pentru prietene ca ele dacă ar avea la mână averea domnişoarei Crawley, atât de bune şi de credincioase încât doamnele în cauză îi purtau cel mai profund respect şi atâta recunoştinţă de parcă doamna Bute le încărcase cu cele mai scumpe cadouri.

Pe de altă parte, Rawdon Crawley, ca un dragon leneş şi egoist ce era, nu se preocupă niciodată să le împace pe ajutoarele mătuşii lui, arătându-şi faţă de cele două dispreţul total cu atâta francheţe – odată o puse pe Firkin să-i tragă cizma din picior. Iar dacă se întâmpla să-i dea un ban, i-l arunca de parc-ar fi fost un câine. Cum şi mătuşa lui o făcea cu ou şi cu oţet pe Briggs, căpitanul îi urmă exemplul, îndreptându-şi glumele spre aceasta – glume delicate precum o lovitură de copită de cal. În vreme ce doamna Bute se consulta cu Briggs în probleme de gust sau de dificultate, îi admira versurile şi-i arăta că o apreciază prin zeci de dovezi de bunătate şi politeţe. Iar dacă se întâmpla să-i facă lui Firkin un cadou în doi bani, îl oferea însoţit de-atâtea complimente încât cadoul respectiv devenea aur curat în ochii bunei slujitoare, care, în afară de asta, se aştepta cu oarecare mândrie şi la un mic beneficiu pentru ziua în care doamna Bute avea să-şi primească partea ei de avere.

Comportamentul diferit al celor două personaje trebuie avut în vedere mai ales de către cei care abia păşesc în această lume. Lăudaţi pe toată lumea, le-aş spune eu acestor persoane – nu vă smiorcăiţi niciodată, ci vorbiţi tare şi răspicat, atât direct în faţa omului, cât şi pe la spatele lui atunci când ştiţi că există destule şanse ca el s-o mai audă o dată. Nu pierdeţi ocazia de a spune o vorbă bună. După cum spunea şi Collingwood[1] – că niciodată nu a văzut un loc liber pe proprietatea lui, dar a

[1] Cuthbert Collingwood, prim baronet de Collingwood, amiral, camarad al lui Nelson în mai multe victorii ale flotei engleze împotriva lui Napoleon.

scos din buzunar o ghindă și-a aruncat-o la întâmplare. La fel să manevrați și voi complimentele – o ghindă nu costă nimic, dar ea se poate dezvolta într-o incredibilă cantitate de cherestea. Într-un cuvânt, cât timp dură supremația lui Rawdon Crawley, prezența lui fu primită cu un respect lipsit de orice entuziasm, iar când el căzu în dizgrație, nu se găsi nimeni care să-l ajute sau să-l compătimească. Pe de altă parte, când doamna Bute preluă frâiele în casa domnișoarei Crawley, personalul de-acolo primi cu încântare o asemenea conducătoare, așteptând tot soiul de beneficii din promisiunile, generozitatea și cuvintele ei încurajatoare.

Însă doamna Bute Crawley niciodată nu-și închipui că Rawdon are să se considere înfrânt după o singură încercare nereușită sau că nu va întreprinde nimic pentru a-și recăpăta poziția. Știa că Rebecca e mult prea isteață, prea inteligentă și prea disperată ca să se predea fără luptă. Astfel că simți nevoia să se pregătească de ofensivă, pentru a fi mereu cu ochii în patru după un posibil asalt, o bombă sau vreo altă surpriză. În primul rând, putea ea oare să fie sigură pe cooperarea principalului om de-acolo, cu toate că deținea comanda? Oare și domnișoara Crawley avea să o susțină; oare nu spera în taină să primească înapoi adversarul? Bătrâna îi plăcea și pe Rawdon, și pe Rebecca, cea care o amuza într-atâta. Doamna Bute nu-și putea ascunde faptul că niciunul dintre ai ei n-ar fi satisfăcut pretențiile doamnei de oraș.

— Știu că fetele mele cântă insuportabil în comparație cu odioasa guvernantă, recunoștea soția preotului. Ea adormea de fiecare dată când Martha sau Louisa cântau împreună. Comportamentul rece de colegiu al lui Jim și conversația scumpului meu Bute despre câini și cai o plictiseau întotdeauna. Dacă aș duce-o la parohie, s-ar enerva și-ar fugi, e clar. Și-ar putea cădea din nou în ghearele nesuferitului de Rawdon, să devină iarăși victima unei alte Sharp. Deocamdată e foarte limpede că starea ei de sănătate e gravă și că nu poate fi mutată de-aici câteva săptămâni. Timp în care trebuie să ne gândim la un plan, să o protejăm de intrigile acelor oameni corupți.

Chiar și în cele mai bune momente ale ei, dacă cineva îi spunea domnișoarei Crawley că este sau că pare bolnavă, fricoasa

femeie trimitea numaidecât după doctor. Şi-aş zice chiar că nu se simţea deloc bine după neaşteptatul eveniment din familie, care putea şoca până şi pe cineva cu nervii mai tari decât ai ei. Doamna Bute considera că e de datoria ei să cheme doctorul şi farmacistul, pe doamna de companie şi pe servitori – să anunţe că domnişoara Crawley era într-o stare critică şi că trebuie să acţioneze în consecinţă. Puse ca strada din faţa casei să fie umplută de paie, până la genunchi, şi înlătură ciocanul de la poartă cu tava domnului Bowls. Insistă ca doctorul să vină de două ori pe zi şi-i dădea pacientei săruri tot la două ore. Când cineva intra în cameră, rostea un „sst" şuierător, încât săraca femeie se speria aşa cum stătea în pat, de unde nu se putea uita nicăieri fără să vadă ochii mici ai doamnei Bute aţintiţi asupra ei cu mare atenţie şi pe femeie – ţeapănă în fotoliul de lângă pat. Privirea ei părea că luminează prin întunericul din cameră (căci perdelele erau trase) şi ea păşea pe vârful picioarelor, tăcută ca o pisică. Domnişoara Crawley rămase, ca niciodată, închisă zile în şir. Domnul Bute îi citi cărţi religioase – nopţi, multe nopţi lungi, ea trebui să-l asculte pe paznic cântând şi lampa sfârâind (la căpătâiul ei); să primească târziu în noapte (ultima fiind) vizita farmacistului, după care era lăsată să se uite în ochii licărind ai doamnei Bute sau la dârele gălbui pe care flacăra lumânării le lăsa pe tavanul întunecat. Hygeia[1] însăşi s-ar fi îmbolnăvit cu un asemenea regim, cu atât mai mult sărmana victimă. Se spunea că, pe vremea când era încă sănătoasă şi binedispusă, venerabila locuitoare din Bâlciul deşertăciunilor avea principii atât de liberale despre religie şi morală precum monsieur Voltaire însuşi şi-ar fi dorit, dar când fu afectată de boală, cea mai cumplită teroare a morţii şi o laşitate cruntă îi schimbă opiniile şi puse stăpânire pe neputincioasa păcătoasă.

În paginile unui roman, predicile pe patul de moarte şi reflecţiile pioase sunt, fără îndoială, nepotrivite; nu avem de gând să delectăm publicul cu vreo predică (după cum e moda la unii romancieri din zilele noastre), când cititorul plăteşte doar să vadă o comedie. Însă fără a ţine predici, se poate să luăm aminte la faptul că aglomeraţia, triumful, râsetele şi lumea pestriţă pe care Bâlciul deşertăciunilor o oferă în public

[1] În mitologia greacă şi romană, era zeiţa sănătăţii şi a curăţeniei.

nu îl urmăresc întotdeauna pe actor până în viața privată, și că acesta este uneori copleșit de cele mai crâncene depresii și reproșuri. Amintirea celor mai bine văzute serate abia dacă vor înveseli epicureii loviți de boală. Reminiscențele celor mai potrivite rochii și ale furorilor pe care acestea le făceau la balurile strălucitoare consolează prea puțin frumusețile trecute. Probabil, oamenii de stat, într-o anumită perioadă din viața lor, nu sunt foarte onorați revăzându-și cele mai glorioase armate, iar succesul și mulțumirea pe care o aducea ziua de ieri devin prea puțin importante când un anume (sau mai degrabă un improbabil) viitor se prefigurează, asupra căruia cu toții trebuie să speculăm mai devreme sau mai târziu. Ah, sărmani clovni! Nu sunt oare clipe în care unii se satură de-atâtea rânjete, giumbușlucuri și de zdrăngănitul clopoțeilor de la pălăria de clovn? Iar aceasta, dragi prieteni și însoțitori, este nobila mea țintă – să vă conduc prin bâlci, să ne delectăm cu prăvăliile și spectacolele ce ni se oferă, iar apoi să venim cu toții acasă după toată agitația, și zgomotul, și veselia, ca să ne întristăm în singurătatea noastră.

„Dacă bietul de bărbatu-meu ar avea puțină minte în capul lui", gândea doamna Bute Crawley, „ce folositor mi-ar fi în situația de față, cu nefericita bătrână! Ar face-o să se căiască pentru ideile ei libertine, ar putea s-o oblige să revină pe calea cea dreaptă și să-l alunge pe vagabondul acela care și-a pătat numele lui și al familiei. Și ar convinge-o să facă dreptate fetelor mele și băieților, care au nevoie și merită tot sprijinul pe care îl pot primi de la rudele lor, de asta sunt sigură."

Cum viciul urii este întotdeauna un pas înainte către virtute, doamna Bute Crawley dorea să-i inoculeze cumnatei sale un sentiment profund de dispreț față de numeroasele păcate ale lui Rawdon Crawley, din care soția unchiului său făcu o asemenea listă complexă încât ar fi putut condamna întreg regimentul cu ele. Nu cunosc vreun critic mai nerăbdător să zugrăvească greșelile unui bărbat decât propriile sale rude; la fel și doamna Bute, care se arăta perfect în temă cu interesele familiei și cu povestea lui Rawdon. Cunoștea toate detaliile din cearta aceea urâtă cu căpitanul Marker, în care Rawdon, pe picior greșit încă de la început, sfârși prin a-l împușca pe căpitan. Cunoștea cum nefericitul lord Dovedale,

a cărui mamă cumpărase o casă în Oxford pentru ca fiul ei să fie educat acolo, fusese pervertit de către Rawdon la barul „Cocoa-Tree", îmbătat ca un neputicios de îngrozitorul corupător de suflete tinere şi jecmănit de patru mii de lire. Descria în cele mai minuţioase detalii agonia familiilor de la ţară pe care el le ruinase – băieţii pe care-i acoperise de dezonoare şi sărăcie, fetele pe care le ademenise pe calea pierzaniei. Îi cunoştea pe bieţii negustori care ajunseseră faliţi din pricina extravaganţei sale – prin tertipurile şi înşelăciunile de care se întrebuinţa, precum şi incredibila duplicitate cu care se infiltrase în sufletul celei mai generoase dintre mătuşile sale şi nerecunoştinţa şi ridicolul cu care-i răsplătise acesteia sacrificiile.

Doamna Bute împărtăşi treptat toate aceste detalii domnişoarei Crawley, fără a scăpa nimic. Simţea că e de datoria ei, în calitate de om creştin şi de mamă a unei familii să facă acest lucru, fără a fi străpunsă de nici cel mai mic fior de regret pentru victimia pe care limba ei o şfichiuia. Ba mai degrabă considera gestul ei ca fiind unul demn de laudă şi se felicită pe sine pentru demnitatea cu care îşi îndeplinise rolul. Într-adevăr, dacă se poate abuza de caracterul unui bărbat, orice-aţi zice dumneavoastră, numai o rudă poate face acest lucru. Şi trebuie să recunoaştem că adevărul gol-goluţ ajungea să-l condamne pe mişelul de Rawdon Crawley, şi toate scandalurile imaginare erau osteneală de prisos din partea prietenilor săi.

Acum, că şi Rebecca era înrudită cu el, venise şi rândul ei să fie victima investigaţiilor doamnei Bute. Neostoita căutătoare a adevărului (care dăduse ordine stricte ca uşa să rămână închisă pentru toţi mesagerii sau pentru orice scrisoare de-a lui Rawdon) luă trăsura domnişoarei Crawley şi se duse la vechea ei prietenă, domnişoara Pinkerton, în casa Minervei, la Chiswick Mall. Îi dădu şi acesteia cutremurătoarea veste a legăturii amoroase dintre căpitanul Rawdon şi domnişoara Sharp şi primi, de cealaltă parte, detalii ciudate privind originea şi copilăria fostei guvernante. Prietena vestitului lexicograf avea o grămadă de informaţii. Domnişoara Jemima fu trimisă după foile şi scrisorile profesorului de desen. Una era trimisă de la o casă pentru rău-platnici, alta cerea insistent

un avans, alta era plină de recunoștință față de primirea Rebeccăi la Chiswick, iar ultima epistolă de la bietul artist era cea în care, pe patul de moarte, o recomanda pe copila lui orfană pentru ca domnișoara Pinkerton să o ia sub protecția ei. Mai erau acolo și scrisori naive din partea Rebeccăi, implorând ajutor pentru tatăl ei sau în care-și exprima recunoștința. Probabil că în Bâlciul deșertăciunilor nu există satiră mai bună ca o scrisoare. Luați câteva scrisori ale celui mai bun prieten, de acum zece ani – a prietenului pe care acum îl dușmăniți. Uitați-vă prin cele de la sora dumneavoastră! Cum v-ați mai certat pentru o moștenire de douăzeci de lire! Scoateți și lungile epistole cu scris rotund și frumos, venite de la fiul dumneavoastră, care aproape că v-au sfâșiat inima prin egoismul lui; sau chiar unul dintre pachetele cu propriile scrisori, pline de o infinită ardoare și dragoste, ce v-au fost trimise înapoi de iubita dumneavoastră atunci când s-a măritat cu nababul – iubita de care acum vă pasă la fel de puțin cum vă pasă și de regina Elisabeta. Jurăminte, declarații de iubire, promisiuni, confidențe, mulțumiri – ce ciudat apar toate după atâția ani! Ar trebui să existe o lege în Bâlciul deșertăciunilor care să ceară distrugerea tuturor documentelor scrise după vremea cuvenită (cu excepția chitanțelor negustorilor). Acei farsori și mizantropi care schițează în cerneală japoneză ar trebui să fie dați uitării, la fel și creațiile lor. Cea mai bună cerneală pentru Bâlciul deșertăciunilor este cea care se duce cu totul în vreo două zile, și lasă hârtia albă și curată ca să poți scrie altcuiva pe ea.

De la domnișoara Pinkerton, neobosita doamnă Bute luă urmele lui Sharp și ale fiicei sale, înapoindu-se în locuința lor din Green Street, unde răposatul pictor locuise și ai cărei pereți din salon erau încă împodobiți cu portretele făcute de Sharp în schimbul chiriei pe o cămăruță – cel al proprietăresei, îmbrăcată în mătase albă, și al soțului ei, în jacheta cu butoni de aramă. Doamna Stokes era o persoană deschisă, care-i povesti dintr-o suflare tot ce știa despre domnul Sharp, apoi îi spuse cât de singur și cât de sărac fusese, cât de bun și de amuzant, cum era în permanență vânat de arendași și de creditori, cum nu se căsătorise cu soția lui, spre oripilarea proprietăresei – cu toate că nu o suferea pe respectiva femeie –, ci a stat neînsurat

până cu puţin timp înainte să moară; despre fiica lui – ce vulpiţă ciudată era şi aceasta, cum îi făcea pe toţi să râdă cu glumele şi felul în care mima, cum aducea ea ginul de la bar şi toată lumea o cunoştea în atelierele din cartier. Într-un cuvânt, doamna Bute primi o descriere cât se poate de completă a noii nepoate în ceea ce priveşte rădăcinile, educaţia şi comportamentul ei, descriere ce n-ar fi măgulit-o câtuşi de puţin pe aceasta din urmă, de-ar fi aflat numai că se făceau asemenea investigaţii pe seama ei.

Iar domnişoara Crawley primi detalii complete despre toate aceste cercetări. Doamna Rawdon Crawley era fiica unei cântăreţe la operă. Ea însăşi fusese pe scenă ca dansatoare. Fusese model pentru tablouri. Fusese crescută întocmai ca mama ei. Obişnuia să bea gin cu tatăl şi aşa mai departe. O femeie pierdută, măritată cu un bărbat pierdut, iar morala care trebuia dedusă din povestea doamnei Bute era că perechea formată era, în mod iremediabil, una de ticăloşi şi că niciun om cumsecade nu ar fi trebuit să mai dea ochii cu ei vreodată. Doamna Bute, prudentă cum era, duse toate aceste informaţii în Park Lane, pe post de provizii şi muniţie cu care baricadă casa împotriva asediului pe care ştia că Rawdon şi soţia lui aveau să-l lanseze asupra domnişoarei Crawley.

Dacă ar fi să-i găsim un cusur în tot ce făcea – era prea nerăbdătoare; se descurca mult prea bine şi fără îndoială că i-a provocat domnişoarei Crawley mai mult rău decât ar fi fost necesar. Cu toate că bătrâna bolnavă se supunea, autoritatea celeilalte era într-atât de agasantă şi de strictă încât victima ar fi fost înclinată să scape la prima şansă ivită în cale. Femeile autoritare, podoabe ale speciei din care fac parte – femei care orânduiesc totul pentru toată lumea şi cunosc ca nimeni altul totul în ceea ce priveşte ce e mai bine pentru cei din jurul lor –, nu iau, câteodată, în calcul posibilitatea unei revolte domestice sau a consecinţelor ce rezultă din autoritatea lor subjugantă. Astfel că doamna Bute, de pildă, cu toate bunele ei intenţii, cu efortul peste măsură pe care-l făcea, lipsindu-se de somn, mâncare, aer curat – de dragul cumnatei invalide – merse atât de departe cu boala acesteia din urmă, încât aproape o băgă pe bătrână în mormânt. Într-o zi îi povesti farmacistului despre sacrificiile ei şi rezultatul acestora.

— Sunt convinsă, domnule Clump, că niciun efort de-al meu nu a fost intenționat să reînvie boala celei pe care ignoranța nepotului au adus-o pe patul de boală. Eu nu mă feresc niciodată de disconfortul personal, niciodată nu refuz un sacrificiu.

— Devotamentul dumneavoastră este admirabil, trebuie să mărturisesc, se înclină el, dar...

— Abia dacă-am închis un ochi de când am venit aici. Am uitat de somn, de sănătate, de confort, de simțul datoriei. Când a fost bietul meu James bolnav de pojar, am lăsat eu oare pe cineva să-l îngrijească? Nu.

— Ați făcut ceea ce se cădea unei mame excepționale, doamna mea; o mamă perfectă, dar...

— Ca mamă și soție a unui cleric, am umila încredere că principiile mele sunt corecte, răspunse doamna Bute cu bucuria solemnă a certitudinii. Și atâta vreme cât mă mai suferă natura, să știți, domnule Clump, că nu am să-mi abandonez niciodată, dar niciodată, datoria. Alții pot să aducă fel de fel de supărări bietei bătrâne (și aici doamna Bute flutură din mână și arătă spre unul dintre busturile cafenii ale domnișoarei Crawley, care stătea cocoțat pe o poliță în camera de toaletă), dar eu n-am să mă dau niciodată bătută. Ah, domnule Clump, mă tem, și știu, că domnișoara are nevoie de sfaturi spirituale, dar și medicale.

— Ceea ce voiam să observ, doamnă scumpă..., interveni din nou cu un aer calm blândul Clump – ce voiam să observ când ați vorbit despre acele sentimente care vă onorează întratâta, e că am impresia că vă alarmați inutil în ceea ce privește starea prietenei, și v-o înrăutățiți pe-a dumneavoastră în favoarea sănătății ei.

— Mi-aș da și viața pentru datorie sau pentru oricare dintre membrii familiei soțului meu, interveni doamna Bute.

— Da, dacă ar fi necesar. Dar nu vrem să facem din domnișoara Crawley o martiră, spuse Clump galant. Doctorul Squills și cu mine am analizat cu maximă seriozitate și atenție cazul domnișoarei Crawley, după cum bine știți. Considerăm că este tristă și neliniștită: evenimentele din familie au agitat-o.

— Nepotul ei are să ajungă pe calea pierzaniei!, se plânse doamna Crawley.

— Au agitat-o, repet, iar dumneavoastră aţi venit aici în calitate de înger păzitor, scumpă doamnă. Un înger benefic, vă asigur, ca să o liniştiţi în faţa presiunii exercitate de o asemenea catastrofă. Însă doctorul şi cu mine ne-am gândit că starea bunei noastre prietene nu este tocmai de o aşa natură încât să se ceară izolarea la pat. E deprimată, dar statul în pat probabil că agravează această deprimare. Ar trebui o schimbare, aer curat, veselie, care sunt cele mai minunate remedii farmaceutice, rânji domnul Clump dezvelindu-şi dantura splendidă. Convingeţi-o să se ridice, scoateţi-o din pat şi din starea asta de tristeţe. Insistaţi să facă mici plimbări. Au să vă redea şi culoarea în obraji, doamnă Bute Crawley, dacă îmi permiteţi.

— Să-l vadă pe oribilul ei nepot prin parc, spuse doamna Bute (eliberând din sac mâţa discordiei), unde am înţeles că se plimbă cu neruşinata lui parteneră la crimele pe care le comite, ar şoca-o atât de tare încât ar trebui să o aducem din nou în pat. Nu trebuie să iasă, domnule Clump. Şi n-are să iasă atât timp cât eu sunt aici să veghez asupra ei. Şi ce mai contează sănătatea mea? Mă sacrific cu bucurie, o sacrific pe altarul datoriei mele.

— Vă dau cuvântul meu, răspunse domnul Clump sever, nu răspund de viaţa ei dacă rămâne încuiată în camera aia întunecată. E atât de agitată încât o putem pierde cu fiecare zi care trece. Dacă vreţi ca domnul Crawley să o moştenească mai repede, vă spun că faceţi tot posibilul.

— Cerule! Viaţa îi este cumva în pericol?, strigă doamna Bute. De ce nu mi-aţi spus mai devreme?

Cu o seară înainte, domnul Clump şi doctorul Squills se consultaseră cu privire la domnişoara Crawley şi cazul acesteia (cu o sticlă de vin în faţă, la hanul lui sir Lapin Warren, a cărui soţie era pe punctul de a-l binecuvânta a treisprezecea oară).

— Ce fericită e femeia aia din Hampshire, Clump, remarcă Squills, aia care a pus mâna pe Tilly Crawley. Al naibii de bun vinul acesta de Madeira.

— Şi ce prost a fost Rawdon Crawley, răspunse Clump, să se însoare cu o guvernantă. Şi fata avea ceva la mână.

— Ochi verzi, o piele albă, o față frumușică, bust generos. Are ceva la mână, iar Crawley a fost un prost, Squills.

— Ah... tot timpul a fost un prost, răspunse farmacistul.

— Firește că bătrâna o să-l dezmoștenească, zise medicul, iar după o pauză: presupun că pierde serios.

— Serios?, rânji Clump. Eu n-aș fi pierdut nici pentru două sute de lire pe an.

— Femeia aia din Hampshire are să se ducă la groapă în două luni de zile dacă se leagă de ea, făcu Squills. Bătrână, lacomă, nervi, palpitații ale inimii, suprasolicitare mintală, apoplexie și gata. Clump, trebuie s-o pui pe picioare și s-o scoți afară; altminteri n-aș da prea multe șanse celor două sute ale tale pe an.

Deci, în virtutea acestui scop vorbise farmacistul cu atâta amabilitate doamnei Bute Crawley.

Având-o pe bătrână la degetul mic – țintuită la pat, fără altcineva aproape, doamna Bute făcuse mai mult de o încercare de-a o convinge să-și schimbe testamentul. Însă obișnuita teamă față de moarte se înteți în mintea domnișoarei Crawley la asemenea aluzii, iar doamna Bute înțelese că trebuie ca pacienta ei să fie într-o stare de spirit și de sănătate mai îmbucurătoare înainte de a spera să-și atingă nobilul scop ce-l avea în minte. Iar următoarea necunoscută era unde să o ducă pe bătrână. Singurul loc în care nu avea cum să-l întâlnească pe nenorocitul de Rawdon era la biserică, și nici măcar n-ar fi încântat-o, gândi doamna Bute.

„Trebuie să mergem în suburbiile Londrei", își zise atunci. „Am auzit că sunt foarte pitorești." Astfel că brusc deveni interesată de Hampstead, Hornsey, descoperi că Dulwich are un farmec deosebit, așa că o puse pe victimă în trăsură și o duse în acele locuri rustice, amăgind-o tot drumul cu povești despre Rawdon și soția lui, spunându-i bătrânei tot ce i-ar fi putut alimenta indignarea față de cei doi ticăloși.

Probabil că doamna Bute întinsese prea mult coarda. Căci, deși o întărâtase pe domnișoara Crawley cât să-și respingă îndeajuns de mult nepotul neascultător, bolnava nutrea o mare ură și teamă față de cea care o victimiza și abia aștepta să scape de ea. După un timp începu să se revolte cu privire la Highgate și Hornsey. Voia să meargă în parc. Doamna

Bute ştia că acolo aveau să-l vadă pe nesuferitul de Rawdon, şi avusese dreptate. Într-o zi zăriră trăsura lui Rawdon. Rebecca stătea alături de el. În vehiculul victimei, domnişoara Crawley se afla la locul ei obişnuit, cu doamna Bute în stânga, cu pudelul şi domnişoara Briggs în spate. Un moment tensionat. Pulsul Rebeccăi se acceleră când recunoscu trăsura şi, când cele două vehicule trecură una pe lângă cealaltă, îşi împreună mâinile şi se uită spre domnişoara bătrână cu nişte ochi în agonie plini de devoţiune şi ataşament. Rawdon însuşi începu să tremure, iar obrazul i se învineţi sub mustăţile vopsite. În cealaltă trăsură, bătrâna Briggs fu singura mişcată şi aruncă o privire neliniştită înspre vechea ei prietenă. Boneta domnişoarei Crawley era ţeapănă, întoarsă spre lacul Serpentine[1]. Doamna Bute se minună nevoie-mare când văzu lacul, alintându-l în fel şi chip. Trăsurile îşi continuară drumul, fiecare în direcţia ei.

— S-a terminat, slavă cerului, spuse Rawdon spre soţia lui.

— Mai încearcă o dată, Rawdon, zise ea. N-ai putea să faci ca roţile tale să se ciocnească de-ale lor?

Rawdon nu avea atâta curaj. Când trăsurile se intersectară din nou, el se ridică pe capră, ridică o mână ca să-şi scoată pălăria nerăbdător. De data asta, privirea domnişoarei Crawley nu mai era întoarsă, iar aceasta şi doamna Bute îl priviră fix în ochi şi-l descurajară nemiloase. Rawdon se trânti înapoi în scaun înjurând, apoi ieşi din careu şi ţâşni nervos spre casă.

Un triumf elegant şi hotărât de partea doamnei Bute. Dar simţi pericolul mai multor întâlniri asemănătoare şi observă agitaţia domnişoarei Crawley. Astfel, decise ce era cel mai urgent pentru sănătatea prietenei sale, şi anume să plece o vreme din oraş, şi-i recomandă din toată inima să meargă la Brighton.

[1] Lac de agrement din Hyde Park, Londra.

20

Căpitanul Dobbin acționează ca intermediar de căsătorii

Fără să știe cum, căpitanul William Dobbin se pomeni mare protector, mediator și inițiator al relației dintre George Osborne și Amelia. Dacă n-ar fi fost el, aceasta nici nu s-ar mai fi petrecut. Trebuia să recunoască acest lucru în sinea lui și să zâmbească amarnic la gândul că tocmai el, dintre toți, trebuia să fie cel asupra căruia a căzut grija căsătoriei celor doi. Cu toate că îndatorirea lui era una dintre cele mai dureroase pe care le primise vreodată, când avea o datorie, căpitanul Dobbin era obișnuit să o ducă la îndeplinire fără prea multe comentarii sau ezitări. Și, decis în mintea lui că, fără soțul ei, domnișoara Sedley ar fi murit de tristețe, era hotărât să o țină în viață prin orice mijloace.

Nu vreau să intru în detaliile întrevederii dintre George și Amelia, când el fusese adus la picioarele (sau mai degrabă în brațele?) iubitei sale, prin intervenția bunului său prieten William. O inimă mai puternică decât a lui George s-ar fi topit la vederea acelui chip atât de delicat, de răvășit de durere și disperare, și la cuvintele simple și blânde în care-și spuse păsul. Ea nu leșină când mama, tremurând și ea, i-l aduse pe Osborne, ci doar lăsase a-i scăpa un suspin de ușurare imensă, și-și puse capul pe umărul iubitului. Preț de câteva

minute plânse – cele mai calde, mai mari şi mai eliberatoare lacrimi. Doamna Sedley, liniştită pe deplin, consideră că e mai bine ca tinerii să rămână singuri, şi deci o lăsă pe Emmy să plângă pe braţul lui George, pe care fata îl săruta plină de umilinţă, ca şi cum el ar fi fost supremul conducător şi stăpân sau ca şi cum ea ar fi fost o ingrată care avea nevoie de toată îngăduinţa şi îndurarea lui.

Prosternarea şi supunerea tandră a fetei atinseră o coardă sensibilă şi-l flatară pe George Osborne. În făptura supusă şi credincioasă din faţa lui vedea o sclavă, iar fiinţa lui interioară se înfiora în mare secret conştientizându-şi puterea. Avea să fie generos, ca un mare sultan, să o ridice pe Esthera[1] care îngenunchea în faţa lui, să o facă regina lui. În afară de asta, tristeţea şi frumuseţea ei îl marcară la fel de mult precum supunerea ei, astfel că încercă să o înveselească; o ridică şi o absolvi de toate păcatele, dacă se poate spune aşa. Toate speranţele şi trăirile ei, aproape stinse şi ofilite, lipsite de soarele lor, renăşteau acum odată cu lumina ce li se reda. Nici n-am fi recunoscut chipul mic şi luminos al Ameliei în acea seară când puse capul pe pernă, acelaşi chip care cu doar o noapte în urmă fusese unul şters, secat de viaţă, indiferent faţă de tot ce se petrecea în jur. Servitoarea irlandeză, mulţumită de schimbare, ceru permisiunea de a săruta obrajii care se îmbujoraseră brusc. Amelia o luă pe după gât şi o sărută din toată inima, ca un copil. Dar era mai mult de-atât. În acea seară dormi un somn dulce, revigorant – şi ce incredibil izvor de fericire era când se trezi a doua zi!

„Are să vină din nou astăzi", îşi zise Amelia. „E cel mai bun om din lume."

Adevărul e că George considera că e una dintre cele mai generoase fiinţe în viaţă şi că face un sacrifiu imens pentru a se căsători cu această tânără.

În vreme ce ea şi Osborne aveau acest tête-à-tête la etaj, doamna Sedley şi căpitanul Dobbin conversau despre mersul afacerilor, şansele şi viitorul tinerilor. Prima, ca o adevărată doamnă, după ce-i adusese pe cei doi împreună şi-i lăsase să

[1] Femeie-profet şi regină a Imperiului persan; numele este derivat de la cuvântul „stea".

se îmbrățișeze din tot sufletul, era de părere că nicio forță a naturii nu l-ar fi convins pe domnul Sedley să consimtă relația dintre fiica lui și băiatul celui care-l tratase cu-atâta neruşinare, viclenie și monstruozitate. Apoi povesti din zilele lor mai fericite, din splendoarea de odinioară, când Osborne locuia în condiții foarte modeste în New Road, iar soția lui era fericită să primească cele câteva lucruri de copil rămase de la Jos, pe care doamna Sedley i le dărui la naşterea unuia dintre copiii lui Osborne. Era ferm convinsă că nerecunoştința lui îl dezamăgise crunt pe domnul Sedley. Iar în ceea ce priveşte căsătoria celor doi copii, n-ar fi consimțit nici în ruptul capului.

— Trebuie să fugă, doamnă, râse Dobbin, să urmeze exemplul căpitanului Rawdon Crawley și al prietenei domnişoarei Emmy, guvernanta.

— Chiar aşa? N-aş fi crezut niciodată!, spuse doamna Sedley, care se entuziasmă la culme auzind noutatea.

Și-ar fi dorit ca și Blenkinsop să fi fost acolo să audă – Blenkinsop care dintotdeauna o bănuise pe domnişoara Sharp. Și ce partidă scăpase Jos! După care-i descrise bine cunoscutele scene de amorezi dintre Rebecca și colectorul de la Boggley Wollah. Dobbin însă nu se temea atât de mânia domnului Sedley, cât de reacția celuilalt părinte. Și admitea în sufletul lui că nutrea o mare neliniște în ceea ce priveşte reacția negustorului sprâncenat și tiran din Russell Square. Se opusese acestui mariaj fără drept de apel. Dobbin știa prea bine ce caracter hotărât era Osborne și cât de mult se ținea de cuvânt.

— Singura șansă pentru ca George să-și ia revanșa, spuse prietenul lui, e să se distingă în campania ce urmează. Dacă moare, se vor stinge amândoi deodată. Dacă eşuează – ce-o să fie atunci? Are ceva bani de la mama lui – am auzit că sunt destui cât să-și cumpere gradul de maior sau, dacă nu, va trebui să se apuce de săpat după aur în Canada sau să-și ducă traiul într-o căsuță la țară.

Cu un asemenea partener, Dobbin își zise că nu s-ar supăra să ajungă în Siberia, și, în mod ciudat, tânărul teribil de absurd și imprudent nu se gândise niciodată că dorința de a avea fonduri să-și întrețină trăsura și caii și a unui venit care

să permită stăpânilor să fie gazde adecvate pentru prietenii lor, ar fi trebuit să acţioneze precum o barieră în calea uniunii dintre George şi domnişoara Amelia.

Astfel de meditaţii îl determinară să creadă că nunta trebuie să aibă loc cât mai iute cu putinţă. Oare chiar şi el dorea ca totul să se termine mai curând? Exact aşa cum îşi doresc unii atunci când cineva moare – să grăbească înmormântarea; sau la fel când e hotărâtă o despărţire. E evident că domnul Dobbin, ţinând acum frâiele situaţiei, se bucura din plin de acest rol de conducător. Îi puse în vedere lui George necesitatea de a lua imediat atitudine; îi puse în vedere posibilităţi de reconciliere cu tatăl său, şi anume o menţionare pozitivă în paginile „London Gazette". Dacă era nevoie, trebuia să fie gata să-i împace pe ambii taţi. În orice caz, încercă să-l determine pe George să isprăvească totul înainte de strigarea la arme, la care se aştepta toată lumea, când regimentul avea să plece din Anglia.

Preocupat de astfel de probleme de mediere amoroasă, încurajat şi apreciat nevoie-mare de doamna Sedley, care nu îndrăznea să-i spună ea însăşi soţului ei, domnul Dobbin purcese numaidecât a-l căuta pe domnul Sedley la biroul lui din centrul oraşului, la cafeneaua „Tapioca". Săracul bătrân mergea zilnic acolo, bătut de soartă cum era, cu toate că avea birourile închise, şi scria sau primea scrisori, apoi le lega în pachetele tainice, din care ţinea mai multe în buzunarele sacoului. Nu cunosc nimic mai trist decât agitaţia şi misterul unui om ruinat – scrisorile din partea celor cu stare pe care ţi le arată, hârtii vechi şi soioase ce-i promit sprijin şi care exprimă regrete, pe care el ţi le pune în faţă cu un aer absent şi pe seama cărora îşi clădeşte speranţele de refacere a averii. Fără îndoială că preaiubitul meu cititor a cunoscut de-a lungul experienţei sale mulţi asemenea ghinionişti. Te iau într-un colţişor, scot pachetul de hârtii dintr-un buzunar rupt al sacoului, îl desfac, pun sfoara în gură, şi-ţi arată scrisorile lor preferate pe care ţi le pun în faţă. Cine nu cunoaşte privirea tristă, insistentă, parcă nebunească pe care ţi-o aruncă acei ochi deznădăjduiţi?

Astfel îl găsi Dobbin pe John Sedley cel de altădată, omul înfloritor, jovial şi prosper. Jacheta lui, altădată elegantă şi

bine croită, se albise la cusături, iar nasturii i se tociseră. Era tras la față, nebărbierit, gulerul cu volane și cravata îi atârnau în neștire pe sub vesta lălâie. În vremurile bune, când își cinstea băieții la cafenea, obișnuia să vorbească mai tare și să râdă ca nimeni altul de-acolo, și toți ospătarii roiau în jurul lui.

Era dureros să-l vezi modest și amabil față de John de la „Tapioca", un ospătar bătrân cu ochi tulburi, în ghetre murdare și pantofi scâlciați, al cărui rol era de a servi pahare cu batoane de napolitane și bidonașe din cositor pline cu cerneală și foi de hârtie celor care frecventau acest loc de distracție atât de mohorât, unde nimic altceva nu părea că se consumă. Iar lui William Dobbin, pe care-l cinstise de multe ori în tinerețe și care fusese calul de batjocură al bătrânului de nenumărate ori, Sedley îi întinse acum o mână tremurândă, și-l numi „sir". William Dobbin fu cuprins de un sentiment de jenă și de regret față de primirea și apelativul primite de parcă el însuși se făcea vinovat de nenorocirile care-l dezonoraseră într-atâta pe Sedley.

— Mă bucur nespus să te văd, căpitane Dobbin, spuse acesta din urmă după ce aruncă pieziș o privire sau două spre musafirul lui (a cărui figură lungană și militărească părea că-i aduce o oarecare satisfacție, la fel și ospătarului cu ochi tulburi și cu pantofi scofâlciți, și că o trezește pe bătrâna în negru care moțăia în mijlocul cestilor mucegăite de la bar). Ce mai fac onorabilul consul și scumpa mea doamnă, mama dumitale? Apoi se uită spre ospătar și repetă: scumpa mea doamnă.

Ca și cum ar fi spus „Fii atent John, încă mai am prieteni și persoane de vază cu o reputație".

— Pot să te ajut cu ceva, sir? Tinerii mei amici, Dale și Spiggot, se ocupă de afacerile mele acum, până ce-mi vor fi gata birourile. Stau aici doar temporar. Ce putem face pentru dumneata? Servești ceva?

Dobbin, după ce ezită îndelung, protestă că nu-i este deloc nici foame, nici sete, că nu venise cu nicio afacere, ci în calitate de prieten vechi.

— Mama e foarte bine, adăugă denaturând adevărul. Adică, s-a simțit foarte rău, dar așteaptă o zi mai bună să

poată să treacă pe la doamna Sedley. Cum se simte dânsa? Sper că e destul de bine.

Aici se opri, reflectând la propria-i desăvârşită ipocrizie, căci la Coffin Court, unde era situată cafeneaua „Tapioca", era mai senin ca niciodată. Iar domnul Dobbin îşi aminti că o văzuse pe doamna Sedley cu doar o oră înainte, când îl condusese pe Osborne la Fulham în trăsura lui, şi-l lăsase acolo la o întâlnire cu Amelia.

— Soţia mea are să fie foarte bucuroasă să o vadă pe mama dumitale, răspunse Sedley scoţându-şi hârtiile. Am aici o scrisoare de la tatăl dumitale şi te rog să-i transmiţi cele mai adânci complimente din partea mea. Doamna Dobbin are să ne găsească într-o casă mai modestă decât cea în care obişnuiam să o primim, dar e confortabilă, iar schimbarea de aer îi face bine fiicei mele, care în oraş suferea destul de tare. Îţi mai aminteşti de micuţa mea Emmy? Da, a suferit foarte mult.

În timp ce vorbea, ochii bătrânului se plimbau în neştire prin încăpere, iar el însuşi se gândea la cu totul altceva în timp ce mângâia hârtiile şi se juca agitat cu sigiliul lor.

— Eşti ofiţer. Vreau să te întreb, Bill Dobbin; putea cineva să prezică reîntoarcerea mişelului corsican de pe Elba? Când suveranii aliaţi au fost aici anul trecut şi le-am oferit acea masă în centrul oraşului, după care am văzut Templul Concordiei, artificiile, podul chinezesc din St. James Park – n-ar fi fost normal ca orice om raţional să se aştepte ca pacea să fie decisă după ce mai că am cântat *Te deum* pentru ea? Să bănuiesc oare că împăratul Austriei a fost un afurisit de trădător şi nimic mai mult? Şi nu mă joc cu cuvintele – un afurisit de farsor şi trădător, un mişel care voia să-l aducă înapoi pe ginere-său? Eu zic că evadarea lui Bony de pe Elba a fost o afurisită de făcătură, în care sunt implicate jumătate din puterile Europei ca să pună banii jos, să ruineze ţara asta. De-asta am ajuns aici, William. De-asta numele meu apare în ziar. De ce, sir? Pentru că am avut încredere în împăratul Rusiei[1] şi-n prinţul regent[2]. Uite, uite hârtiile. Uite care au fost încasările la întâi martie, care au fost cotaţiile pentru franc când eu am

[1] Alexandru I al Rusiei (1777–1825).

[2] George al IV-lea, prinţ regent al Regatului Unit între 1811 şi 1820, pe când tatăl lui avea probleme mintale.

cumpărat contul, și care sunt ele acum. A fost o înțelegere la mijloc, altminteri afurisitul acela n-ar fi scăpat niciodată de-acolo. Unde e comisarul englez care i-a permis să scape? Ar trebui împușcat, sir, să-l aducă în fața Curții Marțiale și să-l împuște; pe legea mea.

— O să-l alungăm pe Bony, sir, răspunse repede Dobbin, oarecum alarmat de mânia bătrânului, ale cărui vene începuseră a pulsa la tâmple, și care bătea cu pumnul încleștat peste hârtii. O să-l alungăm. Ducele e deja în Belgia și așteptăm ordin de plecare în orice clipă.

— Să nu-i dați nicio șansă. Să veniți cu capul lui, sir. Împușcați-l, tună Sedley. M-aș înrola și eu, dar... sunt un bătrân ruinat – ruinat de mișelul acela și de o șleahtă de bandiți din țara asta, pe care eu i-am pus pe picioare și care acum se plimbă în trăsuri, adăugă cu glas tărăgănat.

Dobbin se arătă foarte mișcat să-l vadă pe vechiul său prieten blând aproape înnebunit de nefericirea lui și care aiura cu o furie dementă. Îl cuprinse mila. Cum vouă banii și recunoștința vă sunt de mare folos, la fel sunt și pentru Bâlciul deșertăciunilor.

— Da, continuă, există unele vipere pe care tu le ocrotești, pentru ca ele să te muște apoi. Există cerșetori pe care-i pui pe picioare, și tot ei te doboară primii. Știi la cine mă refer, băiete. La un ticălos din Russell Square, pe care l-am cunoscut sărac lipit și pe care acum mă rog să-l văd din nou cerșetorul care era atunci când l-am cunoscut.

— Am auzit câte ceva, sir, de la prietenul meu George, spuse repede Dobbin apropiindu-se de ce-l interesa pe el. Cearta dintre dumneavoastră și tatăl lui l-a afectat foarte tare. Și chiar vă aduc un mesaj de la el.

— Deci, acesta era comisionul tău, sări bătrânul în picioare. Te pomenești că mă compătimește. Nu? Foarte frumos din partea lui, porc îndesat ce e, cu aerele lui de dandy și de încrezut din West End. Încă mai tânjește la casa mea, nu? Dacă fiul meu ar fi avut curaj ca un bărbat, l-ar fi împușcat. E un ticălos la fel de mare ca taică-său. Nu vreau ca numele lui să fie rostit în casa mea. Blestem ziua în care l-am primit la mine. Mai degrabă-mi văd fiica moartă decât măritată cu el.

— George nu se face vinovat de atitudinea crudă a tatălui. Dragostea Ameliei faţă de el a fost opera dumneavoastră, dar şi a lui. Cine sunteţi ca să vă jucaţi cu sentimentele unor tineri şi să le frângeţi inimile după bunul plac?

— Fii atent că nu tatăl lui a rupt legătura, strigă Sedley. Eu o interzic. Familia aia şi-a mea sunt separate pe veci. Sunt eu decăzut, dar nici într-atât, nu, nu. Aşa că poţi transmite întregului neam acestea – cu fiu, tată, surori şi restul.

— Nu consider că aveţi nici dreptul şi nici puterea de a-i separa pe cei doi, spuse Dobbin cu glas scăzut. Că dacă nu vă daţi consimţământul, fiica dumneavoastră are datoria a se mărita fără voia dumneavoastră. Nu văd motivul ca cineva să moară sau să trăiască mizerabil pentru că aveţi nişte opinii greşite. Cred că ea e căsătorită la fel de legal ca şi cum jurămintele ar fi fost citite în toate bisericile din Londra. Şi ce răspuns mai bun ar fi la acuzaţiile lui Osborne împotriva dumneavoastră decât acela că fiul lui cere să fie primit în familia Sedley şi să o ia în căsătorie pe Amelia?

Auzind acestea, chipul lui Sedley păru că se luminează plin de satisfacţie. Dar tot mai insista că mariajul dintre Amelia şi George nu putea avea loc.

— Trebuie să ne lipsim de acest acord atunci, zâmbi Dobbin, şi-i povesti domnului Sedley, la fel cum făcuse şi cu doamna, cu o zi înainte, despre fuga Rebeccăi şi a căpitanului Crawley.

— Sunteţi nişte băieţi teribili, voi, căpitanii, spuse celălalt în timp ce-şi lega hârtiile, cu un zâmbet aparent în colţul buzelor, spre uimirea ospătarului cu ochi tulburi, care tocmai ce intrase în încăpere şi care nu-l mai văzuse astfel pe Sedley de când acesta avea obiceiul să vină la acea cafenea mohorâtă.

Probabil că ideea de a-i servi duşmanului Osborne o asemenea lovitură îl împăca pe bătrân, iar cu aceasta, discuţia celor doi se sfârşi, iar Dobbin şi cu Sedley se despărţiră în termeni amiabili.

— Surorile mele spun că ea are diamante mari cât oul de porumbel, râse George. Ce mult trebuie să-i pună în valoare chipul – ce lumină strălucitoare când îşi poartă colierul la gât! Părul negru ca abanosul e aproape la fel de sârmos ca a lui Sambo. Îndrăznesc a spune că purta un cercel în nas când

mergea la palat, iar cu un pumn de pene la pălărie ar semăna perfect cu o Belle Sauvage.[1]

George discuta cu Amelia criticând imaginea unei tinere doamne pe care părinții lui o cunoscuseră de curând și care devenise un personaj foarte respectat de către familia din Russell Square. Se spunea că are nu se știe câte plantații în Indiile de Vest, o grămadă de bani prin conturi, trei stele în dreptul numelui ei pe lista deținătorilor de acțiuni din India de Est. Avea un conac în Surrey[2] și o casă în Portland Place[3]. Numele bogatei moștenitoare din Indiile de Vest apăruse cu mare pompă în ziarul „Morning Post". Doamna Haggistoun, văduva colonelului Haggistoun, ruda ei, „era cu ochii pe ea" și se îngrijea de casa ei. Abia ce ieșise de pe băncile școlii unde-și terminase educația, iar George și surorile lui o întâlniseră la o serată la familia Hulker, în Devonshire Place („Hulker, Bullock & Co." erau de multă vreme corespondenții ei în Indiile de Vest). Fetele îi arătaseră cele mai cordiale atenții, pe care moștenitoarea le primise foarte plăcut surprinsă. O orfană în poziția ei, la banii pe care-i avea – ce interesant!, spuneau domnișoarele Osborne. Când se întoarseră de la balul familiei Hulker, fetele povestiseră domnișoarei Wirt, care le însoțea, numai despre noua lor prietenă. Aranjaseră pentru întrevederi regulate și a doua zi luaseră trăsura pentru a merge în vizită la ea. Doamna Haggistoun, văduva colonelului Haggistoun, rudă cu lordul Binkie, care tot timpul vorbea despre el, le făcu acestor simple fete impresia că e oarecum arogantă și că e înclinată să vorbească prea mult despre importantele ei rude. În schimb, Rhoda era tot ce-și puteau dori – cea mai sinceră, mai delicată și mai agreabilă făptură; necesita puțină șlefuire, dar altminteri avea o purtare cât se poate de aleasă. Fetele începuseră să se tutuiască numaidecât.

— Ar fi trebuit să-i vezi rochia pentru palat, Emmy, se strică Osborne de râs. A venit la surorile mele să le-o arate înainte să fie prezentată acolo de doamna Binkie, ruda lui Haggistoun. Haggistoun asta are rubedenii peste tot. Îi

[1] Frumoasa sălbatică.
[2] Comitat în sud-estul Angliei.
[3] Stradă din centrul Londrei.

străluceau diamantele la gât ca grădinile Vauxhall, când am fost noi acolo (îți aduci aminte de Vauxhall şi de Jos când îi cânta puişorului său?). Diamante şi pielea ei de culoarea lemnului de mahon, draga mea – ce contrast splendid. Şi cu penajul acela alb în păr – adică în blană! Avea nişte cercei mari cât candelabrele şi o trenă de satin galben pe care-o târa după ea ca pe-o coadă de cometă.

— Câți ani are?, întrebă Emmy, care asculta la această perorație în dimineața în care cei doi se reîntâlniră; George îi turuia întruna, ca nimeni altul.

— Deşi abia ce-a ieşit din şcoală, aş zice că Prințesa Întunericului are vreo douăzeci şi doi, douăzeci şi trei de ani. Ar trebui să vezi cum scrie! De regulă, doamna Haggistoun îi scrie scrisorile, dar în clipele de intimitate le-a scris surorilor mele. A scris „satin", „sattin" şi „Saint James" – „Saint Jams".

— Atunci trebuie să fie domnişoara Swartz, eleva de la Chiswick, spuse Emmy amintindu-şi de mulatra drăguță care făcuse istericale când Amelia plecase de la şcoala domnişoarei Pinkerton.

— Chiar ea e, zise George. Tatăl ei a fost evreu de origine germană – se zice că era proprietar de sclavi şi că avea oarecare legături cu Insulele Canibalilor. A murit anul trecut, iar domnişoara Pinkerton i-a sfârşit studiile. Cântă două melodii la pian, ştie trei cântece, poate scrie corect dacă stă doamna Haggistoun cu ea, iar Jane şi Maria deja s-au ataşat de ea ca de o soră.

— Aş vrea să mă fi iubit şi pe mine, spuse Emmy visătoare. Față de mine au fost reci întotdeauna.

— Scumpa mea copilă, de-ai fi avut o avere de două sute de mii de lire, te-ar fi iubit şi pe tine, răspunse George. Aşa au fost crescute. Trăim într-o societate materialistă, printre bancheri şi judecători de oraş, suntem la cheremul lor, şi tot omul îşi zornăie banii în buzunar când vorbeşte cu tine. Idiotul acela de Fred Bullock are să se însoare cu Maria; mai e Goldmore, directorul companiei „East India", Dipley, negustorul de lumânări de seu – care e afacerea noastră, râse George uşor neliniştit. La naiba cu toată şleahta lor de hrăpăreți! Adorm la masa lor, mi-e ruşine de ospețele tatălui meu.

Am fost obișnuit să trăiesc printre gentlemeni și oameni de lume, Emmy, nu printre negustori îndopați. Scumpa mea, ești singura care arată, gândește sau vorbește ca o adevărată doamnă, și asta pentru că ești un înger, asta ți-e firea. Să nu aud niciun cuvânt de protest. Ești singura doamnă dintre toate. N-a remarcat oare și domnișoara Crawley același lucru, ea care a cunoscut cele mai alese companii din Europa? În ce-l privește pe Crawley, de la regimentul de gardă, să-l ia naiba, că e un băiat bun. Îmi place de el pentru că s-a însurat cu fata pe care a vrut-o.

Și Amelia îl admira foarte tare pe domnul Crawley pentru același motiv și era încredințată că Rebecca avea să fie fericită alături de el și spera (amuzată) că Jos se va consola. Astfel, cei doi continuară să discute ca pe vremuri. Amelia își recăpătă pe deplin încrederea, cu toate că o încerca nevoie-mare gelozia față de domnișoara Swartz și pretinse – ca o mică ipocrită ce era – că se teme teribil de tare dacă George avea s-o uite în favoarea moștenitoarei cu tot cu banii și cu proprietățile ei din Saint Kitt's. Adevărul e că era mult prea fericită ca să mai aibă temeri, dubii sau neliniști de orice fel. Cu George din nou alături, nu se temea nici de moștenitoare, nici de vreo altă frumusețe ieșită din comun, nici de vreun alt pericol.

Când căpitanul Dobbin se întoarse în aceeași după-amiază la ei – și o făcea cu cea mai mare simpatie față de aceste persoane –, îl unse pe inimă s-o vadă pe Amelia reîntinerită, din nou zâmbitoare, vorbăreață, cântând la pian vechile și bine cunoscutele cântece, pe care numai sunetul clopoțelului le întrerupse, anunțând sosirea domnului Sedley din oraș, drept care George primi semnul de a se retrage.

Dincolo de primele semne de recunoștință – chiar și-așa oarecum foarte șirete, căci considera prezența lui de-a dreptul o provocare –, domnișoara Sedley nu-l observase de la început pe Dobbin pe parcursul vizitei sale. El însă era foarte fericit, acum că o vedea pe ea bucuroasă și se mulțumea să fi fost cel care contribuise la refacerea ei.

21
O ceartă în jurul unei moştenitoare

Orice domnişoară înzestrată cu acele calităţi precum cele ale domnişoarei Swartz putea inspira iubire, iar bătrânul Osborne ticlui un plan de care fata avea să ia aminte în curând.

Cu un entuziasm şi o atitudine cât se poate de prietenoasă, încurajă relaţia fiicelor sale cu tânăra moştenitoare, afirmând că-i făcea o deosebită plăcere să le vadă cu interese atât de alese.

— În umila noastră casă din Russell Square n-o să găsiţi splendoarea şi societatea din West End, scumpa mea domnişoară, îi spunea Rhodei. Fetele mele sunt simple, nevinovate, dar bine intenţionate şi apropierea de dumneavoastră este o onoare pentru ele – repet, o onoare. Eu sunt un biet negustor, unul cinstit, după cum onorabilii mei prieteni Hulker şi Bullock, corespondenţii regretatului dumneavoastră părinte, pot garanta. Ne veţi găsi ca o familie unită, modestă, fericită şi respectată, pot spune – modestă în toate privinţele, dar caldă şi primitoare, domnişoară Rhoda. Lasă-mă să-ţi spun pe nume, căci inima mi se înmoaie în faţa dumitale. Sunt sincer şi-mi place de dumneata. Un pahar de şampanie! Hicks, şampanie pentru domnişoara Swartz!

Fără îndoială că Osborne credea tot ce spunea, iar fetele erau cât se poate de sincere în privinţa ataşamentului lor faţă de domnişoara Swartz. Oamenii din Bâlciul deşertăciunilor se leagă de cei bogaţi cu foarte mare naturaleţe. Pe când oamenii simpli se arată incredibil de deschişi spre prosperitate (aş provoca orice membru al societăţii britanice să afirme că ideea de avere înseamnă ceva teribil şi încântător pentru el; chiar şi tu, cititorule – dacă ţi se spune că cel care stă lângă tine la masă are o jumătate de milion de lire, nu te-ai uita la el cu mai mult interes?), îşi întorc de bunăvoie ochii spre averi, cu câtă râvnă o făceau oare strămoşii voştri! Toate trăirile lor se canalizau spre bani. Cele mai puternice afecţiuni erau brusc redeşteptate într-înşii spre cei care le deţineau. Cunosc persoane care consideră că nu se cade să-şi manifeste prietenia faţă de un individ care nu are un anumit renume sau loc în societate. Dau frâu liber emoţiilor doar în anumite circumstanţe. Iar dovada e că majoritatea membrilor familiei Osborne, care în cincisprezece ani nu fuseseră în stare să-şi formeze o părere mai blândă faţă de Amelia Sedley, se ataşară atât de mult de domnişoara Swartz într-o singură seară aşa cum cel mai romantic predicator al prieteniei şi-ar fi dorit să vadă la prima vedere.

Ce mai partidă ar fi fost ea pentru George (iar surorile sale, dimpreună cu domnişoara Wirt, erau întru totul de acord), şi încă una mult mai bună decât acea insignifiantă Amelia! El, un flăcău atât de formidabil, atât de chipeş, cu statutul şi cu reuşitele lui, ar fi fost soţul perfect. Mintea fetelor era deja populată de imagini cu baluri la Portland Place, vizite la Curte, şi cu ele însele prezentate în faţa a mai bine de jumătate din nobilimea locală. Iar ele vorbeau acum faţă de noua lor cunoştinţă numai despre George şi importantele sale relaţii.

Bătrânul Osborne o considera şi el o partidă excelentă pentru fiul lui. Acesta avea să părăsească armata, să intre în Parlament, să devină o figură importantă atât în ceea ce priveşte moda, cât şi treburile statului. Sângele-i de britanic îi fierbea tot de-o sinceră exaltare întrevăzând numele de Osborne înnobilat prin fiul lui, la gândul că ar putea deveni strămoşul unui şir glorios de baroneţi. Întrebă încolo şi-ncoace în oraş şi la bursă până află totul despre averea moştenitoarei, unde avea banii şi unde proprietăţile. Tânărului Fred Bullock,

unul dintre principalii săi informatori, i-ar fi plăcut să o ceară el însuși (cel puțin tânărul bancher își exprimă dorința), doar că el era deja dat Mariei Osborne. Neavând șansa de a și-o asigura ca soție, nevinovatul Fred era destul de mulțumit să o aibă în calitate de cumnată.

— Lasă-l pe George să o cucerească, își zise. Bate fierul cât e cald – cât ea e nouă în oraș. În câteva săptămâni or să vină băieții din West End cu un titlu și o afurisită de listă cu arendași și o să ne taie pe toți, noi cei din oraș, de pe listă. Așa cum a făcut anul trecut lordul Fitzrufus cu domnișoara Grogram, care era de fapt logodită cu Podder de la „Podder & Brown's". Cu cât e mai curând, cu atât mai bine, domnule Osborne, eu așa zic.

Astfel grăia mucalitul Bullock, cu toate că după ce Osborne părăsi biroul de la bancă, primul își aminti de Amelia și cât de drăguță era, și cât de atașată era de George Osborne. Acordă cel puțin zece secunde din prețiosul său timp pentru a regreta nefericirea ce se abătuse asupra bietei domnișoare.

În timp ce trăirile nobile ale lui George Osborne și bunul său prieten și geniu, Dobbin, îl readuceau pe fugar la picioarele Ameliei, părintele și surorile primului îi aranjau o pereche splendidă, căreia nici nu-și închipuiau că are să-i reziste.

Când bătrânul Osborne făcea ceea ce el numea „o aluzie", nici cea mai obtuză minte n-avea cum să-i interpreteze greșit intențiile. Când dădea unui servitor un bobârnac, era o aluzie la faptul că voia să-l dea afară din serviciu. Cu obișnuita-i franchețe și blândețe, îi spuse doamnei Haggistoun că are să-i dea un cec de cinci sute de lire în ziua în care fiul său se va însura cu copila ei – acestei propuneri el îi spunea tot „aluzie", considerând că este o foarte iscusită dovadă de diplomație. În cele din urmă, îi făcu și lui George o asemenea aluzie în ceea ce-o privește pe moștenitoare și-i ceru direct să se însoare cu ea, exact cum ar fi cerut majordomului să scoată un dop de plută sau funcționarului să scrie o scrisoare.

Ordinul aluziv îl neliniști destul de tare pe George. Era încă la cel dintâi val de entuziasm și euforie în cea de-a doua șansă de-a o curta pe Amelia, care i se părea deosebit de dulce. Contrastul dintre atitudinea și înfățișarea ei, față de cele ale moștenitoarei, făcea ca ideea unei înrudiri cu ultima să pară

de-a dreptul absurdă şi odioasă. Trăsuri, loji la operă – îşi zise, şi el să fie văzut la braţul unei zeiţe ciocolatii precum era aceasta din urmă! Unde mai punem că juniorul era la fel de încăpăţânat precum cel mai în vârstă: era de neîndurat când venea vorba să obţină ceva ce-şi dorea cu ardoare şi la fel de iute la mânie precum tatăl lui în cele mai crunte clipe de îndărătnicie.

În prima zi când tatăl îi dădu primul indiciu cum că trebuie să-şi pună sentimentele la picioarele domnişoarei Swartz, George îl înfruntă:

— Ar fi trebuit să te gândeşti mai devreme la asta, spuse. Acum nu se mai poate. În orice zi ne putem aştepta să plec peste hotare. Mai stai până la întoarcerea mea, dacă mă mai întorc.

După care mai spuse că, dată fiind situaţia cu regimentul care trebuia să plece din Anglia din clipă în clipă, momentul era unul cum nu se poate mai prost ales. Că cele câteva zile sau săptămâni cât aveau să mai stea acasă trebuiau dedicate afacerilor, nu aventurilor amoroase. Avea destul timp şi pentru asta când avea să se întoarcă acasă cu gradul de maior.

— Îţi promit, spune foarte satisfăcut, că, fie ce-o fi, ai să vezi numele lui George Osborne în „London Gazette".

Tatăl îi răspunse că, din câte aflase din oraş, orice întârziere însemna ca băieţii din West End să pună în mod sigur mâna pe moştenitoare. Iar dacă el nu se căsătorea cu domnişoara Swartz, măcar îşi putea asigura în scris logodna, care să se concretizeze la întoarcerea în Anglia. Iar un bărbat care putea câştiga zece mii de lire pe an era un prost să-şi rişte viaţa peste graniţă.

— Deci, dumneata ai vrea să mă înjosesc şi tu să-ţi vezi numele dezonorat pentru domnişoara Swartz, interveni George.

Replica îl dezechilibră pe bătrân, dar cum trebuia să răspundă ceva şi cum el era deja hotărât, spuse:

— Mâine ai să cinezi aici şi, de fiecare dată când domnişoara Swartz e aici, ai să vii şi tu să-ţi prezinţi atenţiile. Dacă ai nevoie de bani, te duci la domnul Chopper.

Astfel că George se lovi de un alt obstacol care se amesteca în planurile lui cu Amelia, despre care el şi Dobbin se consultaseră

nu doar o dată. Deja cunoaștem părerea prietenului său în ceea ce privește atitudinea pe care ar fi trebuit să și-o însușească. Mulatra, ținta asupra căreia conspirau capii familiei Osborne, ignoră complet toate planurile ce-o priveau pe ea (pe care, în mod ciudat, prietena și supraveghetoarea ei nu i le divulgă) și, luând toate atențiile domnișoarelor drept sentimente sincere, ea fiind și o natură caldă și impetuoasă, după cum am mai arătat, le răspunse cu o ardoare exotică. Și adevărul e că și ea avea o atracție egoistă spre casa din Russell Square, într-un cuvânt, îl considera pe George Osborne un tânăr atrăgător. Mustățile sale o impresionaseră încă din prima seară când i le văzuse la balul de la familia Hulkers. După cum știm, nu era prima femeie fermecată de ele. George avea un aer melancolic, șăgalnic și fioros totodată. Părea genul de om tulburat de pasiuni, secrete, neliniști și un spirit aventuros. Avea glas gros și grav. Putea remarca noaptea călduroasă sau își putea ruga partenerul să ia o înghețată pe un ton la fel de trist și de intim ca și cum ar fi anunțat-o pe cea care-l însoțea că i-a murit mama sau ca și cum ar fi venit cu un preludiu la o declarație de dragoste. Îi întrecea pe toți cei din cercul tatălui și era un erou printre acei oameni neînsemnați. Câțiva îl luau în derâdere și-i purtau pică. Unii, precum Dobbin, îl admirau frenetic. Iar mustățile începuseră a-și face treaba și a se răsuci în jurul sentimentelor domnișoarei Swartz.

Ori de câte ori avea ocazia de a-l întâlni în Russell Square, buna domnișoară se agita toată să vină în vizită la domnișoarele Osborne. Cheltuia o grămadă cu noi rochii, brățări, bonete și penaje imense. Se împodobea cât putea ea de bine pentru a-i face pe plac cuceritorului și-și punea pe tavă toate modestele talente pentru a-i intra în grații. Fetele îi cereau, cu cea mai mare seriozitate, să cânte, și ea interpreta cele trei romanțe și cele două partituri de pian pe care le cunoștea ori de câte ori i se cerea, de fiecare dată și mai mulțumită de sine. În timp ce restul se delecta în modul cel mai plăcut, domnișoara Wirt și supraveghetoarea stăteau deoparte bârfind nobilii și nobilimea.

În ziua în care primi aluzia din partea tatălui, cu puțin timp înainte de cină, George pierdea vremea pe canapeaua din sufragerie, într-o stare foarte naturală, melancolică, ce-l

prindea de minune. La rugămintea tatălui, fusese la domnul Chopper în oraş (cu toate că-i dădea foarte mulţi bani fiului, bătrânul nu i-ar fi impus niciodată o anumită sumă lunară, ci-l răsplătea numai când era binedispus). Tot atunci petrecuse trei ore cu Amelia, scumpa lui Amelia, la Fulham. Apoi venise acasă şi-şi găsise surorile în salonaş, gătite în museline ţepene şi apretate, iar pe văduve ciripind în fundul camerei, cu domnişoara Swartz alături de ele, în rochia ei preferată din satin de culoarea chihlimbarului, cu brăţări turcoaz, cu nenumărate inele, flori, pene şi alte zorzoane şi nimicuri, împodobită ca un pom de Crăciun.

După ce încercară în zadar să-l atragă în discuţie, fetele începură să discute despre modă şi despre ultima tendinţă pentru camerele de toaletă, încât bărbatul se dezgustă complet de pălăvrăgeala lor. Puse comportamentul lor în contrast cu cel al bunei sale Emmy – glasurile lor piţigăiate pe lângă al ei, melodios, statura, coatele şi poziţia lor ţeapănă, pe lângă mişcările ei delicate şi eleganţa ei modestă. Biata Swartz stătea pe locul pe care obişnuia să stea şi Emmy. Avea mâinile-i înzorzonate în poala rochiei de satin. Bijuteriile îi sclipeau toate, iar ochii-i cercetau încăperea. Nu făcea absolut nimic fără un oarecare aer arogant sau fără să se creadă ea însăşi fermecătoare. Surorile lui nu mai văzuseră niciodată ceva mai frumos decât satinul.

— Pe legea mea, spuse George unui prieten apropiat, arată ca o păpuşă de porţelan, care n-are altceva de făcut toată ziua decât să rânjească şi să dea din cap. A fost tot ce-am putut să fac, Will, ca să mă stăpânesc să nu arunc cu perna în ea.

Se înfrână totuşi să-i arate ce simţise în acele momente.

Surorile începură a cânta „Bătălia de la Praga".

— Terminaţi!, urlă George înfuriat de pe canapea. Mă înnebuniţi. Domnişoară Swartz, cântaţi-ne ceva, vă rog. Orice, numai „Bătalia de la Praga" nu.

— Să cânt „Mary cea cu ochi albaştri" sau aria din „Cabinetul"?, întrebă domnişoara Swartz.

— Bucata aia drăguţă din „Cabinetul", cerură fetele.

— Deja am auzit-o, spuse mizantropul de pe canapea.

— Aş putea să cânt „Fluviul Tajo", dacă aş şti cuvintele, spuse Swartz cu glas scăzut.

Era ultimul cântec din repertoriul tinerei.

— A, „Fleuve du Tage", sări domnișoara Maria. Îl avem noi, și fugi să aducă partitura.

Se întâmplă ca respectivul cântec, pe-atunci în mare vogă, să fi fost primit de domnișoare de la o prietenă, al cărei nume se afla în dreptul titlului partiturii. Iar domnișoara Swartz, după ce termină de cântat, în aplauzele lui George (el își aminti că era unul dintre cântecele preferate ale Ameliei), probabil că spera la un bis, așa că începu să răsfoiască foile piesei și ochii îi căzură pe titlu, iar într-un colț văzu numele „Amelia Sedley".

— Dumnezeule!, țipă ea răsucindu-se dintr-odată pe scăunelul de la pian. Este cumva Amelia a mea? Amelia care a fost la școala domnișoarei Pinkerton, la Hammersmith? Știu sigur că ea e. Și... povestiți-mi despre ea, unde e?

— Nu aduce vorba de ea, se grăbi să spună domnișoara Maria Osborne. Familia ei a căzut în dizgrație. Tatăl ei l-a înșelat pe al nostru, iar numele ei nu trebuie niciodată rostit în casa noastră.

Aceasta era răzbunarea domnișoarei Maria față de atitudinea obraznică a lui George referitor la „Bătălia de la Praga".

— Sunteți prietenă cu ea?, sări George de pe canapea. Fiți binecuvântată, domnișoară Swartz. Să nu credeți nimic din ce vă spun ele. Ea nu are nicio vină. E cea mai...

— Știi prea bine că nu ai voie să vorbești despre ea, George, se plânse Jane. Tata îți interzice complet.

— Și cine mă împiedică să o fac?, tună George. Am să vorbesc despre ea. Și-am să spun că e cea mai bună, mai delicată, mai tandră și mai dulce fată din Anglia. Și că, fie ea săracă sau nu, surorile mele nu merită să-i țină nici măcar lumânarea. Dacă țineți la ea, mergeți să o vedeți. Are nevoie de prieteni acum și Dumnezeu să-i binecuvânteze pe toți cei care-i sunt aproape. Oricine spune o vorbă bună despre ea îmi este prieten și mie, și oricine vorbește împotriva ei îmi e dușman. Vă mulțumesc, domnișoară Swartz, și păși înainte și-i strânse mâna.

— George! George!, îl imploră una dintre surori.

— Am zis că am să fiu recunoscător tuturor celor care țin la Amelia Sed...

Se opri căci bătrânul Osborne apăruse în cameră, livid la față de furie, cu ochii precum doi cărbuni încinși.

Cu toate că încetase a mai vorbi, lui George încă îi mai fierbea sângele în vene, dar n-avea să se lase prostit de toate generaţiile de Osborni. Astfel că-şi reveni în clipa următoare şi răspunse căuturii tatălui cu o privire la fel de încrâncenată şi de îndărătnică, încât bătrânul se retrase şi-şi întoarse ochii în altă parte. Presimţea furtuna.

— Doamnă Haggistoun, permiteţi-mi să vă conduc jos la masă. George, tu ia-o de braţ pe domnişoara Swartz, şi, spunând acestea, coborâră.

— Domnişoară Swartz, o iubesc pe Amelia şi am fost logodiţi aproape de când ne ştim, spuse Osborne spre cea de-alături.

Pe tot parcursul cinei, George trăncăni cu o volubilitate care-l surprinse până şi pe el însuşi şi-l provocă pe tatăl lui cu atât mai mult pentru cearta ce-avea să urmeze de îndată ce fetele aveau să iasă din încăpere.

Diferenţa dintre cei doi era că, în vreme ce tatăl se punea brutal împotriva oricui, fiul avea de trei ori tăria şi curajul lui şi nu numai că era în stare să atace, dar mai ales să reziste unui atac. Şi, realizând că venise momentul în care disputa dintre el şi părintele său trebuia să-şi găsească un final, îşi savură cina cu mult calm şi mare poftă înainte ca scandalul să înceapă. Bătrânul Osborne, dimpotrivă, era agitat şi bău mult. Se poticnea în conversaţia cu domnişoarele, care-i stăteau alături, iar seninătatea lui George nu făcea decât să-l scoată din sărite. Îl înnebuni să vadă cum George îşi scutură şervetul, apoi se ridică şi se înclină nesigur pe sine, după care deschide uşa pentru ca domnişoarele să părăsească încăperea. După care îşi umplu un pahar de vin, îl dădu pe gât, şi se uită direct în ochii părintelui ca şi cum ar fi spus: „Gărzi, trageţi primele". Bătrânul îşi refăcu şi el muniţia, dar carafa i se ciocni de pahar în timp ce încerca să-l umple. Oftă adânc şi, roşu la faţă, începu:

— Cum ai îndrăznit să pomeneşti numele acelei persoane în faţa domnişoarei Swartz, în casa mea? Cum de ai îndrăznit?

— Ajunge, spuse George, nu mai pomeni despre îndrăzneală. E un cuvânt care nu se foloseşte de faţă cu un căpitan din armata britanică.

— Spun ce vreau copilului meu. Pot să-l las fără un sfanţ dacă vreau; pot să-l aduc la sapă de lemn dacă vreau. Spun ce vreau de faţă cu el.

— Sunt un gentleman, deşi sunt fiul dumitale, răspunse George mândru. Orice vrei să-mi transmiți sau orice ordin ai vrea să-mi dai, cer să-mi fie adresate în limbajul cu care sunt obişnuit să-l aud.

Ori de câte ori băiatul îşi asuma astfel de atitudini îngâmfate, năştea fie o mare surpriză, fie iritare din partea părintelui. Bătrânul Osborne era măcinat de lăuntrica teamă ca nu cumva fiul lui să fie un gentleman mai răsărit decât el însuşi. Probabil că cititorii au remarcat de-a lungul experienței lor prin Bâlciul deşertăciunilor că nu există individ care să stânjenească un om de rând mai mult ca un gentleman.

— Tatăl meu nu mi-a oferit educația pe care ai avut-o tu şi nici avantajele pe care le-ai cunoscut sau banii pe care i-ai folosit. Dacă eu aş fi frecventat societatea pe care mulți au frecventat-o datorită mijloacelor oferite de mine, poate că fiul meu nu s-ar mai făli cu aerele astea de superioritate şi de om ales (rosti aceste cuvinte pe un ton cât se poate de sarcastic). Pe vremea mea, nu se cădea ca un gentleman să-şi insulte tatăl. Dacă eu aş fi făcut aşa ceva, tata mi-ar fi dat un bobârnac de mă rostogoleam cât colo.

— Nu te-am insultat niciodată. Ți-am cerut numai să bagi de seamă că şi fiul tău e un gentleman la fel ca tine. Ştiu prea bine că îmi dai mulți bani, zise George (jucându-se cu nişte bancnote pe care le luase în acea dimineață de la domnul Chopper). Îmi atragi atât de des atenția încât nu am cum să uit aşa ceva.

— Aş prefera să ții minte şi alte lucruri. Şi anume că în casa asta – atât timp cât preferi să o onorezi cu prezența ta, căpitane – eu sunt stăpân, iar numele acela, şi acea... acea...

— Acea ce, sir?, întrebă George uşor sarcastic, umplându-şi încă un pahar de vin, la care tatăl izbucni înjurând.

— Numele de Sedley nu poate fi pronunțat în casa asta! Al niciunuia dintre afurisiții ăia de Sedley.

— Nu eu am pomenit numele domnişoarei Sedley, sir. Surorile mele au vorbit-o de rău în fața domnişoarei Swartz, şi pe legea mea că aş apăra-o oriunde m-aş duce. Nimeni să nu-şi permită să o insulte în prezența mea. Familia noastră deja i-a adus destule prejudicii şi cred că acum, că sunt la necaz, pot fi lăsați în pace. Aş împuşca numaidecât pe oricine, în afară de dumneata, care o vorbeşte de rău.

— Continuă, haide, îl încurajă bătrânul cu ochii ieşiţi din orbite.

— Să continui cu ce? Cu felul în care te-ai comportat faţă de îngerul acela de fată? Cine m-a îndemnat să o iubesc? A fost mâna ta. Puteam prea bine să aleg altceva şi poate chiar să mă uit la ceva mai bun decât societatea dumitale, dar te-am ascultat. Iar acum, că inima mea-i aparţine, îmi ordoni să fug, să o pedepsesc, poate chiar să o omor – asta numai pentru greşelile altora. E o ruşine, pentru Dumnezeu, se aprinse George plin de pasiune şi entuziasm. E o ruşine să te joci de-a şoarecele şi pisica atunci când ai la îndemână sentimentele unei tinere – mai ales ale unui înger ca ea. Ea, care e cu mult superioară celor care-o înconjoară, încât ar putea chiar să işte invidie. Doar că e mult prea bună şi blândă, încât e o minune că cineva are îndrăzneala să o deteste. Chiar crezi că mă uită dacă eu o părăsesc?

— N-am de gând să mai înghit porcăriile astea sentimentale, urlă tatăl. În familia mea n-au să existe căsătorii scăpătate. Dacă alegi să dai cu piciorul la opt mii de lire pe an, care îţi revin, n-ai decât. Şi-atunci îţi iei hainele şi pleci din casa asta. Deci, vrei sau nu, o dată pentru totdeauna?

— Ce anume? Să mă însor cu mulatra?, zise George ridicându-şi gulerul cămăşii. Nu-mi place culoarea pielii. Întreabă-l pe negrul care spală pe jos, în faţă la Fleet Market. N-am de gând să mă însor cu o Venus din rasa hotentoţilor[1].

Cu asta domnul Osborne trase frenetic de şnurul prin care îl chema pe majordom când voia vin, şi, aproape negru la faţă, ceru servitorului să cheme o trăsură pentru căpitanul Osborne.

— Am făcut-o, anunţă George intrând la barul „Slaughter's" o oră mai târziu, cu obrazul foarte palid.

— Ce anume, băiete?, întrebă Dobbin.

George îi povesti ce se petrecuse între el şi tatăl lui.

— Mâine mă însor cu ea, şi înjură tare. O iubesc mai mult pe zi ce trece, Dobbin.

[1] Popor de limbă boşimană răspândit în estul şi sudul Africii, astăzi în câteva regiuni din Africa de Sud.

22

O nuntă şi jumătate dintr-o lună de miere

Aici cei mai înverşunaţi sau bravi duşmani nu pot ţine piept înfometării, astfel că bătrânul Osborne nu-şi făcea prea mari probleme în ceea ce priveşte situaţia adversarului său din scena pe care tocmai am descris-o. De îndată ce rezervele lui George aveau să se diminueze, se aştepta cu mare încredere ca băiatul să i se supună necondiţionat. Din nefericire, flăcăul îşi asigurase o parte din provizii tocmai în ziua acelei prime certe, gândi bătrânul Osborne, dar senzaţia de uşurare era doar una temporară şi nu făcea decât să întârzie predarea lui George. Timp de câteva zile, tatăl şi fiul nu-şi vorbiră sub nicio formă. Primul privea mohorât această tăcere, dar nu neliniştit, căci, după cum zicea el, ştia de unde să strângă şurubul pentru George şi aştepta doar rezultatul manevrelor sale. Le făcu fetelor un rezumat despre disputa dintre ei doi, dar le ceru să nu bage de seamă şi să-l primească pe George cu braţele deschise, în cazul în care el avea să reapară. I se punea tacâmul la masă ca de obicei, zi de zi, şi probabil că bătrânul îl aştepta, de fapt, cu mai mare nerăbdare decât s-ar fi părut. Cineva întrebă de George la barul „Slaughter's" şi i se spuse că părăsise oraşul împreună cu prietenul său, căpitanul Dobbin.

Într-o zi furtunoasă şi vijelioasă de la sfârşitul lui aprilie, cu ploaia măturând pavajul vechii străzi unde se afla odată cafeneaua „Slaughter's", George Osborne intră, tras la faţă şi palid, totuşi îmbrăcat elegant într-o haină albastră cu butoni de aramă şi o vestă curată militară, la modă în acele vremuri. Îl găsi acolo pe prietenul său, căpitanul Dobbin, îmbrăcat la fel, după ce lepădase uniforma militară, şi cu pantaloni gri în stil francez, adică ceea ce lunganul purta de obicei.

Dobbin era acolo de mai bine de o oră. Răsfoise ziarele, dar nu reuşea să le citească. Se uitase la ceas de nenumărate ori, în stradă, unde ploaia continua să răpăie, şi la oamenii care treceau în grabă, lăsând umbre lungi pe pavajul lucios. Bătuse cu degetele în masă, îşi rosese unghiile aproape de tot, până în carne vie (avea obiceiul să-şi împodobească astfel mâinile mari). Se jucase cu linguriţa pe cana de lapte şi câte şi mai câte – într-un cuvânt, arătă toate semnele neliniştii şi încercase tot soiul de metode de a se distra pe care bărbaţii le adoptă când sunt agitaţi şi în expectativă, cu mintea tulburată.

Unul dintre camarazii lui, alt domn care se afla şi el acolo, glumi despre hainele şi neliniştea lui. Unul îl întrebă dacă era pe cale să se însoare. Dobbin râse şi spuse că avea să-i trimită cunoştinţei (maiorul Wagstaff din regimentul de ingineri) o felie de tort când respectivul eveniment avea să se consume. Într-un final, apăru şi căpitanul Osborne, îmbrăcat foarte elegant, dar foarte palid şi agitat, după cum spuneam. Îşi şterse fruntea albă cu o batistă galbenă mare, parfumată din plin. Dădu mâna cu Dobbin şi-i spuse lui John, ospătarul, să-i aducă nişte curaçao. Foarte zbuciumat, bău câteva pahare...

— N-am putut să închid un ochi până în zori, Dob, spuse. Am avut o durere de cap infernală şi febră. M-am trezit la nouă, am mers la Hummums pentru o baie. Mă simt ca în dimineaţa când m-am dus cu Rocket la Quebec.

— Şi eu, răspunse William. Am fost încă şi mai agitat decât erai tu atunci. Ai făcut un mic dejun splendid, îmi aduc aminte. Ia ceva să mănânci.

— Eşti foarte bun. Beau numai în sănătatea ta şi pentru despărţirea de...

— Nu, gata, două pahare sunt de-ajuns, îl întrerupse Dobbin. John, ia băutura de-aici. Hai să mănânci puţin pui

cu piper, cu amicul tău. Dar să ne grăbim, e timpul să fim acolo deja.

Această scurtă întrevedere dintre cei doi căpitani se petrecea cam pe la douăsprezece și jumătate. Afară aștepta de ceva timp o trăsură în care servitorul lui George Osborne îi pusese cufărul și geanta de toaletă. Cei doi domni veniră degrabă sub o umbrelă și urcară în trăsura cu pricina. Valetul urcă pe capră blestemând ploaia și hainele umede ale vizitiului de lângă el, din care ieșeau aburi.

— O să găsim un adăpost mai bun la ușa bisericii, spuse acesta din urmă. Măcar atât.

Și porniră, luând-o spre Piccadilly, unde Apsley House[1] și Spitalul St. George erau încă înveșmântate în cărămidă roșie, unde se mai vedeau lămpi cu petrol, unde Ahile nu se născuse încă[2], nici arcul de triumf Pimlico[3] nu fusese ridicat și nici monstrul călare care domină construcția și zona. Apoi o luară în jos pe Brompton, spre o capelă de lângă Fulham Road.

O caleașcă aștepta acolo, cu patru cai înhămați, la o numită trăsură cu geamuri. Doar câțiva trecători se strânseseră din cauza ploii mohorâte.

— La naiba!, zise George. Am cerut numai doi cai.

— Stăpânul meu a vrut patru, spuse servitorul domnului Joseph Sedley, care aștepta.

Acesta împreună cu omul domnului Osborne îi urmară pe George și pe William înăuntru, căzând de acord că era un deznodământ „cum nu se poate mai afurisit și nici măcar o masă sau o floare în piept cum se pune la nunți".

— Iată-vă!, spuse vechiul nostru amic Jos Sedley pășind în față. Ați întârziat cinci minute, George, dragule, ce zi! Pe legea mea, e ca la începutul sezonului ploios din Bengal. Dar o să vedeți că trăsura mea merge prin apă. Haideți, mama și Emmy sunt în sacristie.

Jos Sedley arăta splendid. Mai gras ca niciodată, cu gulerul mai ridicat, cu fața mai roșie, cu cravata fluturându-i mult pe dinafara jiletcii colorate. Încă nu se inventaseră ghetele lustruite, dar cizmele lui în stil hessian sclipeau în picioarele

[1] Fosta reședință a ducelui de Wellington.
[2] O statuie în bronz a ducelui reprezentat sub înfățișarea lui Ahile.
[3] Arcul de triumf al lui Wellington, cu patru cai de bronz.

sale întocmai, încât trebuie să fi fost aceleaşi cizme în care domnul din scenele mai vechi obişnuia să se radă, iar la haina verde-deschis îi atârna o floare de nuntă, precum o magnolie albă înfloritoare.

Într-un cuvânt, George făcuse pasul cel mare. Se căsătorea, de unde şi paloarea şi agitaţia în care se afla, la fel şi noaptea nedormită şi tulburarea din bar, de dimineaţă. Am auzit oameni care au trecut prin aceleaşi stări din cauza aceloraşi emoţii. După trei sau patru ceremonii te obişnuieşti, fără îndoială, dar la prima, şi toată lumea e de acord, e îngrozitor. Mireasa purta o rochie de mătase maro, cu blană pe margini (după cum m-a informat de-atunci căpitanul Dobbin), pe cap, o pălărie din pai, cu panglică rozalie. Peste bonetă avea un voal din dantelă albă de Chantily, cadou de la fratele ei, domnul Joseph Sedley. Căpitanul Dobbin însuşi ceruse permisiunea de a-i dărui un lănţişor de aur şi un ceas, pe care i le oferi cu această ocazie. Iar mama îi dărui o broşă cu diamante – aproape singura bijuterie ce-i mai rămăsese. În timpul ceremoniei, doamna Sedley se aşeză într-o bancă şi se smiorcăi mult şi bine, consolată fiind de servitoarea irlandeză şi de doamna Clapp, de la noua locuinţă. Bătrânul Sedley nu dorise să participe. Jos ţinu locul tatălui, venind cu mireasa, în vreme ce căpitanul Dobbin o făcu pe cavalerul de onoare pentru prietenul său, George.

În afară de acest mic grup şi de cei care oficiau slujba cu slujitorii lor, nu se mai afla nimeni în biserică. Valeţii stăteau deoparte cu un aer îngâmfat. Ploaia şiroia la ferestre, răpăiala se auzea în pauzele slujbei, la fel şi suspinele doamnei Sedley, din banca ei. Glasul părintelui răsuna cu ecou între pereţii goi. Osborne rosti un „da" reverberant, pe un ton gros. Răspunsul lui Emmy flutură pe buzele fetei din toată inima, dar nimeni nu-l auzi, cu excepţia căpitanului Dobbin.

După ceremonie, Jos Sedley veni spre mireasă şi-şi sărută sora – prima oară după multe luni de zile. Figura trasă a lui George dispăruse şi părea chiar mândru, iradiind.

— E rândul tău, William, spuse el cu o mână prietenească pe umărul lui Dobbin, care întinse mâna să atingă obrazul Ameliei.

După care trecură în sacristie, unde semnară în registru.

— Dumnezeu să te binecuvânteze, bătrâne Dobbin, spuse George apucându-l de braț, cu ochii ușor umeziți.

William dădu doar din cap; inima-i era prea plină ca să mai spună ceva.

— Ne scrii și vii de îndată ce poți, continuă Osborne.

După ce doamna Sedley își luă un rămas-bun plin de istericale de la fiica ei, cuplul urcă în trăsură.

— Valea din drum!, urlă George la un grup de prichindei plouați care se aciuaseră pe la poarta bisericii.

Ploaia îi udă pe miri până la caleașcă. Vizitiii aveau flori de nuntă la butonierele hainelor ude. Copiii chiuiră fad, iar trăsura se îndepărtă împroșcând cu noroi împrejur.

William Dobbin rămase pe terasa bisericii, uitându-se ciudat la construcție. Copiii începură să râdă de el, dar Dobbin nu se gândea nici la ei, nici la râsetele lor.

— Hai acasă, Dobbin, să mâncăm ceva, răsună o voce din spatele lui, și Dobbin simți o mână grea pe umăr întrerupându-i visarea.

Căpitanul însă nu avea nicio tragere de inimă să sărbătorească împreună cu Jos Sedley. O aranjă în trăsura lui Jos pe doamna care încă se smiorcăia, împreună cu servitoarele ei, și-i părăsi fără alte explicații. Și această trăsură plecă în chiotele sarcastice ale copiilor.

— Poftiți, vagabonzilor, zise Dobbin, și dădu unuia o monedă de șase pence, apoi o porni prin ploaie.

Totul era sfârșit.

Erau căsătoriți și fericiți – cel puțin așa spera. Din copilărie nu se mai simțise atât de trist și însingurat. Tânjea ca primele zile să treacă mai repede, ca s-o poată revedea.

Cam la zece zile după ceremonie, trei domni, cunoscuți de-ai noștri, se delectau cu minunata privelițte mărginită într-o parte de un șir de ferestre și marea albastră pe alta – peisajul oferit de Brighton oricărui turist. Câteodată, oceanul e în față, surâzând cu gropițele lui, împestrițat de zeci de vele albe și vaporașe care sărută poalele acestei rochii albastre, încât londonezul rămâne mut de uimire. Alteori, dimpotrivă, ca un iubitor al naturii umane, și nu al ideilor de orice fel, se îndreaptă spre ferestre și spre zbuciumul vieții pe care acestea le oferă. De la o fereastră răzbat acordurile unui pian la care

o domnişoară cu inele pe degete cântă câte şase ore pe zi, spre încântarea vecinilor. La o alta poate fi văzută frumoasa Polly, asistenta, care-l leagănă pe domnişorul Omnium în braţe, în timp ce Jacob, tatăl, poate fi văzut mâncând creveţi şi devorând ziarul „The Times", la micul dejun, la fereastra de mai jos. Ceva mai încolo sunt domnişoarele Leery, cercetând zarea după ofiţerii de la trupele de infanterie, care sigur mărşăluiesc pe stânci. Sau mai este un orăşean, îmbrăcat marinăreşte, cu un telescop de mărimea unei ţevi de tun, pe care-l ţine îndreptat spre mare ca şi cum ar da ordine fiecărei bărci, indiferent de care e ea, care vine sau pleacă de la mal. Dar avem oare destul răgaz să descriem Brightonul aici? Brightonul curat ca Napoli, cu nobila clasă de jos, Brightonul care e întotdeauna plin de viaţă, vesel şi pompos precum un costum de arlechin, Brightonul care, la data când se petrece povestea, se afla la şapte ore de Londra, care acum au devenit o sută de minute, şi care se mai poate încă apropia cine ştie cât, asta dacă nu cumva Joinville[1] vine să bombardeze fără de ştire.

— Ce bomboană de fată stă în apartamentul de deasupra cusătoresei, remarcă unul dintre cei trei amici ai noştri care se plimbau. Ai văzut, Crawley, cum mi-a făcut cu ochiul când am trecut?

— Nu-i frânge inima, Jos, vagabondule, spuse altul. Nu te juca cu sentimentele ei, Don Juan ce eşti!

— Terminaţi, spuse Jos Sedley satisfăcut, aruncându-i un rânjet servitoarei cu pricina şi nişte ocheade cuceritoare.

La Brighton, Jos era şi mai sclipitor decât fusese la nunta surorii sale. Avea nişte jiletci minunate, oricare dintre acestea putând ferici un om de rând. Purta o haină militară, cusută cu găitane, ciucuri, butoni negri şi ornamente complicate. În ultima vreme îşi luase o atitudine şi o înfăţişare militărească, bătându-şi pintenii de la cizme, umblând elegant şi aruncând priviri tăioase servitoarelor care meritau a fi sfâşiate.

— Ce facem, băieţi, până vin doamnele?, zise ultimul crai.

Doamnele erau la Rottingdean, în trăsura lui, la o plimbare.

---

[1] François d'Orléans, prinţ de Joinville (1818–1900), viceamiral al flotei franceze, cunoscut pentru un articol de-al său împotriva britanicilor.

— Hai să jucăm o partidă de biliard, spuse unul dintre amicii lui, cel înalt, cu mustăți vopsite.

— Nu, pe legea mea, nu biliard, căpitane, se alarmă Jos. Astăzi nu, Crawley, ieri a fost de-ajuns.

— Joci foarte bine, râse celălalt. Nu-i așa, Osborne? Ce bine a lovit pentru cinci puncte, ai văzut?

— Superb, spuse Osborne. Jos e al naibii de bun la biliard și la toate celelalte, de fapt. Aș fi vrut să fie și pe-aici vânători de tigri – am fi putut merge să omorâm câțiva înainte de cină! (Uite-o fată frumoasă! Ce gleznă, nu, Jos?) Povestește-ne despre vânătorile de tigri și cum l-ai dat gata pe unul – e o poveste excelentă, Crawley, și George Osborne căscă. Ce plictiseală pe-aici; ce facem?

— Mergem să ne uităm la niște cai pe care Snaffler tocmai ce i-a cumpărat de la târgul din Lewes?, sugeră Crawley.

— Dacă mergem să mâncăm niște bunătăți la „Dutton"?, încercă Jos să împuște doi iepuri dintr-odată. La „Dutton" e o fetișcană a naibii de frumușică.

— Sau să mergem să vedem cum vine Fulgerul; ar cam fi ora, zise George.

Ideea lui detronă caii și dulciurile, așa că cei trei o luară spre stația de trăsuri să vadă Fulgerul. Pe drum se întâlniră și cu trăsura – cupeul lui Jos Sedley, cu blazoanele lui – splendidul vehicul în care obișnuia să umble și la Cheltenham, maiestuos, solitar, cu brațele încrucișate pe piept și cu pălăria cu penaj pe cap, sau și mai bucuros, cu domnișoarele alături.

Două dintre ele se aflau în trăsură chiar acum: una dintre ele, micuță de statură, cu păr deschis la culoare, îmbrăcată după ultima modă a vremii, cealaltă într-o rochie lungă de mătase maro, cu blană pe margini, cu o bonețică de paie cu fundă rozalie, cu fața rotundă și veselă, la care-ți făcea mai mare dragul să te uiți. Ea opri trăsura când aceasta se apropie de cei trei domni – un exercițiu de autoritate –, după care se arătă agitată și începu să roșească în cel mai absurd mod.

— A fost o plimbare minunată, George, spuse ea, și ne bucurăm atât de mult că ne-am întors. Joseph, nu-l lăsa să întârzie.

— Domnule Sedley, nu ne ademeniți soții spre rele, ca un mic ticălos ce sunteți, zise Rebecca scuturând înspre Jos

un deget învelit într-o mănuşă franţuzească de copil. Fără biliard, fără tutun, fără prostioare!

— Scumpa mea doamnă Crawley – pe cuvântul meu!, fură singurele cuvinte pe care Jos reuşi să le rostească.

În schimb reuşi să ia o poză complet agreabilă, capul atârnându-i pe un umăr, în timp ce el se uita în sus spre victima lui, rânjind cu gura până la urechi şi cu o mână la spate pe care o sprijinea de baston. Cealaltă mână (cea cu inelul cu diamant) i se zbătea pe sub cravata bogată, de sub jiletcă. Iar când trăsura porni, trimise bezele cu mâna inelată spre doamnele dinăuntru. Ar fi vrut ca tot Cheltenhamul, tot Chowringhee-ul, toată Calcutta să-l fi văzut în acea poziţie, făcând cu mâna unor asemenea frumuseţi, şi pe el în compania unui viteaz precum Rawdon Crawley din regimentul de gardă.

Tinerii noştri miri aleseseră Brighton drept locul în care să-şi petreacă primele zile de după ceremonie. Îşi luaseră o locuinţă la hanul „Ship" şi se bucuraseră din plin de confortul şi liniştea de-acolo, până când Jos li se alătură. Şi nu numai pe el îl găsiră acolo. Într-o după-amiază, pe când se întorceau la hotel de la o plimbare pe faleză, peste cine dădură, dacă nu peste Rebecca şi soţul ei. Se recunoscură numaidecât. Rebecca se aruncă în braţele prietenei sale. Crawley şi Osborne îşi dădură mâna îndeajuns de cordial. Şi, în decursul a numai câteva ore, Becky găsi mijloacele de a-l face pe ultimul să uite schimbul neplăcut de replici care avusese loc între ei altădată.

— Îţi mai aminteşti când ne-am întâlnit ultima oară la domnişoara Crawley, când am fost atât de neobrăzată cu tine, căpitane Osborne? Mi se părea că eşti ignorant faţă de Amelia şi asta m-a înfuriat într-atâta. Şi m-a făcut să mă comport cu atâta impertinenţă, să mă arăt necuviincioasă şi nerecunoscătoare. Te rog să mă ierţi!, spuse Rebecca întinzând mâna cu-atâta sinceritate şi eleganţă fermecătoare, încât Osborne nu putu decât să o accepte.

Nici n-ai habar, fiule, cât bine faci recunoscând cu modestie şi sinceritate că ai greşit. Odată, cunoşteam un domn, un medic din Bâlciul deşertăciunilor, care obişnuia să facă mici şicane vecinilor, în mod voit, numai ca mai târziu să-şi poată cere scuze faţă de ei în public, într-un mod cât se poate de demn. Şi ce-a urmat? Prietenul meu, Crocky Doyle, a ajuns

să fie iubit peste tot, recunoscut ca fiind oarecum impulsiv, e-adevărat, dar și cel mai sincer om cu putință. Modestia lui Becky trecu drept sinceritate în ochii lui George Osborne.

Cele două cupluri aveau o grămadă de povești să-și spună unul altuia. Discutară despre nunta fiecăruia, despre perspectivele de viitor, pe care le schițară cu cea mai mare sinceritate și pasiune de ambele părți. Căsătoria lui George avea să fie adusă la cunoștința tatălui de către prietenul său, căpitanul Dobbin, iar tânărul Osborne tremura oarecum pentru efectul pe care avea să-l stârnească vestea. Domnișoara Crawley, în care Rawdon își punea toate speranțele, încă se ținea bine. Fiindu-i imposibil să ajungă în casa ei din Park Lane, nepotul și nepoata care o iubeau atât de mult o urmaseră la Brighton, unde aveau mesageri postați continuu la ușa ei.

— Aș vrea să întâlniți câțiva dintre prietenii lui Rawdon care ne dau mai tot timpul târcoale, râse Rebecca. Ai văzut vreodată un preceptor, draga mea, sau vreun arendaș cu omul lui? Două dintre cele mai abominabile scursuri au stat de veghe toată săptămâna trecută la prăvălia din fața casei noastre și nu am scăpat de ei decât duminică. Dacă mătușa nu se însănătoșește? Ce-o să ne facem?

Rawdon, hohotind cu poftă, povesti câteva anecdote amuzante despre preceptorii lui și tratamentul abil pe care îl aplicase Rebecca acestora. Se jură și înjură nevoie-mare că nu exista femeie în toată Europa să vorbească unui creditor așa cum o făcuse ea. Începuse să practice această metodă aproape imediat după nuntă și soțul ei își dădu seama de neprețuita ei valoare. Aveau o mulțime de cheltuieli, dar și chitanțe și se căzneau cu banii peșin, care erau foarte puțini. Oare aceste probleme financiare afectaseră buna dispoziție a lui Rawdon? Nu. Toată lumea din Bâlciul deșertăciunilor trebuie să fi remarcat cât de bine o duc cei care se lăfăie confortabil în datorii; cum nu se dau în lături de la nimic, cât de veselă și împăcată le este conștiința. Rawdon și soția lui aveau unul dintre cele mai bune apartamente din hanul de la Brighton. Proprietarul le făcea o plecăciune de fiecare dată când aducea primul fel de mâncare, la fel cum ar fi făcut în fața unor clienți de vază, iar Rawdon nu făcea rabat nici de la mâncare, nici de la vin, cu o exuberanță pe care niciunul

dintre mai-marii lumii nu o întrecea. Experienţa îndelungată, imaginea masculină, haine şi încălţări impecabile şi o atitudine extrem de binevoitoare întotdeauna sunt de ajutor unui bărbat, la fel cum este şi un cont semnificativ în bancă.

Cele două cupluri se întâlneau adesea în apartamentul unuia sau al altuia. După două sau trei seri, domnii jucară o scurtă partidă de cărţi, timp în care soţiile lor sporovăiră deoparte. Micile distracţii şi sosirea lui Jos Sedley, care-şi făcu apariţia în impozanta lui trăsură deschisă şi care jucă şi câteva partide de biliard cu căpitanul Crawley, refăcură oarecum punga lui Rawdon şi-i dădu avantajul acelor bani peşin care pun probleme chiar şi spiritelor mai răsărite.

Aşadar, cei trei domni porniră pentru a vedea sosirea trăsurii Fulgerul. Aceasta apăru exact la ora stabilită şi ticsită de lume înăuntru şi afară, iar controlorul trase bine cunoscutul claxon, iar vehiculul o luă la vale în viteză şi trase la staţie.

— Hei, uitaţi-l pe Dobbin!, strigă George foarte fericit să-şi vadă prietenul cocoţat pe acoperiş.

Îşi amânase până acum vizita la Brighton.

— Cum eşti, bătrâne? Mă bucur că ai venit. Emmy o să fie nespus de fericită să te vadă şi, de îndată ce coborî din trăsură, Osborn scutură mâna camaradului său cu multă căldură, pentru ca apoi să adauge agitat şi cu glas scăzut: ce mai e nou? Ai mai fost în Russell Square? Ce spune stăpânul? Povesteşte-mi totul.

— L-am văzut pe tatăl tău, spuse Dobbin grav şi foarte palid la faţă. Cum e Amelia, George? O să-ţi povestesc totul de îndată, dar am o veste mare, şi anume...

— S-auzim!

— Avem ordin să debarcăm în Belgia. Toată armata, şi gărzi, şi tot. Heavytop are gută şi e nervos că nu poate merge şi el. O'Dowd are să preia comanda; ne îmbarcăm de la Chatham săptămâna viitoare.

Vestea războiului căzu ca un trăsnet asupra îndrăgostiţilor şi îi sili pe toţi să devină foarte serioşi.

23

Căpitanul Dobbin îşi face planuri

Care să fie senzaţia hipnotizantă şi secretă a unei relaţii de prietenie sub influenţa căreia o persoană, care în mod normal e delăsătoare, rece şi timidă, devine înţeleaptă, activă şi ambiţioasă, de dragul alteia? Precum Alexis care, după câteva şedinţe ale doctorului Elliotson[1], înfruntă durerea, citeşte cu ceafa, vede la zeci de kilometri depărtare, face planuri pentru săptămâna care urmează şi alte minuni pe care, în starea lui normală de sănătate, n-ar fi capabil să le facă. Deci, vedeţi cum, după mersul lumii şi sub vraja prieteniei, omul modest devine mai îndrăzneţ, timidul – mai încrezător, leneşul – mai activ, impetuosul, mai prudent şi mai împăciuitor. Pe de altă parte, ce-l face pe avocat să se ferească de propria-i cauză şi să apeleze la fratele lui învăţat drept sfătuitor? Ce-l determină pe doctor, când e în suferinţă, să trimită după rivalul său în loc să se pună pe un scaun să-şi examineze propria limbă în oglindă sau să-şi prescrie singur reţeta, la biroul lui? Vin cu astfel de întrebări pentru ca cititorii cu o minte sclipitoare să poată răspunde, căci cunosc cât suntem de fuduli, de sceptici, de laşi şi îndărătnici, cât de hotărât îi apărăm pe alţii şi ne disprețuim pe noi înşine. Până

[1] John Elliotson (1781–1868) – doctor foarte inteligent. În 1837 a văzut o demonstraţie de hipnoză a lui Duponet şi a început să-şi hipnotizeze şi el pacienţii în spital. A experimentat în acest mod toată viaţa.

una-alta, e clar că prietenul nostru, căpitanul Dobbin, care avea o personalitate într-atât de docilă încât, dacă părinţii l-ar fi silit, e foarte posibil că el ar fi coborât la bucătărie şi s-ar fi însurat cu bucătăreasa, iar apoi, ca să-şi lărgească perspectivele, ar fi găsit o dificultate imposibilă din a trece strada, s-ar fi dedicat complet şi sârguincios afacerilor lui George Osborne, aşa cum cel mai egoist tactician ar face-o cu propriile-i afaceri.

În timp ce amicul nostru George şi tânăra lui soţie se delectau cu primele zile din înfloritoarea lor lună de miere la Brighton, bunul William rămase în Londra în calitate de servitor plenipotenţiar al lui George, să se ocupe de toată afacerea căsătoriei. Avea misiunea de a trece pe la bătrânul Sedley şi soţia acestuia, de-a menţine buna dispoziţie a primului, de a-i apropia pe Jos şi pe cumnatul lui, încât poziţia şi onoarea primului – în calitate de preceptor la Boggley Wollah – să compenseze statutul de care tatăl lui nu se mai bucura, precum şi de a încerca să-l împace pe bătrânul Osborne cu ideea înrudirii. Şi, nu în ultimul rând, de a-i aduce acestuia din urmă vestea într-un fel care să-l irite cât mai puţin.

Înainte de a apărea în faţa stăpânului din casa Osborne cu vestea pe care avea datoria să o transmită, Dobbin îşi zise c-ar fi fost bine să-şi atragă familia de partea lui şi, dacă era posibil, să aibă susţinerea domnişoarelor. În adâncul sufletelor lor, nu aveau cum să fie mânioase, îşi spuse. Nicio femeie n-a fost vreodată cu adevărat înfuriată de ideea unei căsătorii din dragoste. Câteva lacrimi vărsate, şi-apoi trebuiau să-l reprimească pe fratele lor, mai ales când ei trei aveau să-l asalteze pe domnul Osborne. Astfel că machiavelicul căpitan de infanterie îşi făcu nişte stratageme cât se poate de pozitive, prin care să dezvăluie domnişoarelor Osborne, treptat, cu delicateţe, secretul fratelui lor.

Prin câteva investigaţii privind societatea în care se învârtea mama lui, află foarte curând cine erau prietenele doamnei Osborne la diferitele petreceri din acel sezon, unde putea să le întâlnească pe surorile lui George şi, cu toate că avea oroare de plimbările şi petrecerile nocturne de care se bucură, vai!, atâţia domni onorabili, află curând unde le putea găsi pe domnişoarele în cauză. Veni la serată, dansă vreo două dansuri

cu fiecare dintre ele, se arătă deosebit de cordial și chiar găsi curajul să ceară permisiunea domnișoarei Osborne pentru o scurtă întrevedere la o oră matinală pentru a doua zi, când, spuse el, voia să-i transmită o veste de mare importanță.

Ce o făcuse oare pe tânăra fată să se dea un pas înapoi, speriată, și să-l privească o clipă fix în ochi, apoi să plece privirea în pământ, făcând un gest ca și cum era gata să-i leșine pe braț, dacă el nu ar fi călcat-o pe picioare, trezind-o la realitate? De ce reacționă atât de sălbatic la rugămintea lui Dobbin? Răspunsul n-avem să-l aflăm niciodată. Dar a doua zi, când el veni, Maria nu era în salon cu sora ei, iar domnișoara Wirt ieși tocmai pentru a o aduce și pe ea, astfel că domnișoara Osborne și căpitanul Dobbin rămaseră singuri. Atâta tăcere plutea între cei doi, încât tic-tacul ceasului de pe policioară, cu sacrificiul Ifigeniei, deveni deranjant de clar.

— Ce petrecere frumoasă aseară, începu încurajator domnișoara Osborne după o vreme. Și... ce mult v-ați perfecționat stilul de dans, căpitane Dobbin. Cu siguranță trebuie să fi luat lecții de la cineva, adăugă ea foarte îndrăzneață.

— Ar fi trebuit să mă vedeți când dansam cu doamna maior O'Dowd de la noi; și încă o gigă – ați văzut vreodată cum se dansează o gigă? Dar cred că oricine ar putea dansa cu dumneavoastră, domnișoară, căci dansați atât de bine.

— Soția maiorului e tânără și frumoasă, căpitane?, continuă ea. Ah, ce groaznic trebuie să fie pentru o soție de soldat. Mă întreb dacă au vreun chef să danseze, unde mai pui să suntem și în astfel de timpuri de război, care sunt teribil de rele! Vai, căpitane Dobbin, câteodată tremur toată când mă gândesc la scumpul nostru George și la pericolele prin care trebuie să treacă bietul de el. Sunt mulți ofițeri însurați în regimentul al...-lea, căpitane?

„Pe legea mea că joacă prea deschis", gândi domnișoara Wirt – o observație în paranteză, căci nimeni nu o auzi de după crăpătura ușii de unde stătea guvernanta.

— Unul dintre tinerii noștri tocmai ce s-a însurat, spuse Dobbin, apropiindu-se de ce-l interesa. Nu e cel mai curajos sau mai chipeș din armată, dar are o soție încântătoare! Ce mult are să vă placă atunci când o s-o cunoașteți.

Domnişoara Osborne îşi zise că venise punctul culminant şi că emoţia lui Dobbin, vizibilă pe chipul său prin nenumăratele contorsiuni ale feţei şi prin felul în care bătea în podea cu picioarele lui mari, în felul în care îşi închidea şi deschidea nasturii hainei milităreşti – ziceam, deci, că domnişoara Osborne credea că, după ce va fi luat o gură de aer, căpitanul avea să-şi descarce tot sufletul şi se pregăti cu nerăbdare să asculte. Ceasul pe altarul căruia stătea Ifigenia bătu ora douăsprezece, iar gongul păru că se prelungeşte până la ora unu, într-atât ardea de nerăbdare tânăra fată nemăritată.

— Dar nu despre însurătoare am venit să vă vorbesc, adică nu despre acea însurătoare... Deci... vreau să spun, domnişoară Osborne, e despre prietenul nostru, George.

— Despre George?, rosti ea pe un ton atât de jalnic încât Maria şi domnişoara Wirt izbucniră în râs de cealaltă parte a uşii, şi până şi bietul Dobbin aproape că simţi nevoia să surâdă.

Căci nu era complet ignorant faţă de starea de fapt a lucrurilor. George îl luase adesea peste picior cu delicateţe, spunându-i: „La naiba, Will, de ce nu o iei pe Jane? Are să te accepte dacă o ceri. Pun pariu pe cinci la doi că aşa are să facă."

— Da, despre George, continuă el. Între el şi domnul Osborne a existat o neînţelegere. Şi ţin atât de mult la el, căci cunoaşteţi că am fost ca fraţii – încât sper şi mă rog ca cearta să se încheie. Trebuie să plecăm peste hotare, domnişoară Osborne. Putem să fim chemaţi de pe o zi pe alta. Cine ştie ce se poate întâmpla în campanie. Nu fiţi emoţionată, domnişoară Osborne. Ei doi ar trebui să se despartă în termeni amiabili.

— N-a existat nicio ceartă, căpitane, doar o scenă obişnuită între el şi tata. Aşteptăm ca George să apară în orice zi. Ceea ce voia tata era pentru binele lui. Trebuie doar să se întoarcă şi sunt sigură că totul are să fie în ordine. Iar Rhoda, care a plecat de-aici foarte supărată, ştiu că-l va ierta. Femeile iartă prea uşor, căpitane.

— Un înger ca dumneavoastră ar face asta cu siguranţă, spuse domnul Dobbin cu nemaipomenită îndrăzneală. Niciun bărbat nu are scuză dacă răneşte o femeie. Cum v-aţi simţi dacă un bărbat v-ar fi necredincios?

— Aș pieri; m-aș arunca de la fereastră, m-aș otrăvi, aș sfârși de tristețe și aș muri. Sunt sigură că așa aș face, susținu ea, cu toate că trecuse prin una sau două aventuri ale inimii fără a recurge la sinucidere.

— Și câte numai sunt sincere și bune ca dumneavoastră, continuă Dobbin. Nu mă refer aici la moștenitoarea din Indiile de Vest, ci la o altă fată pe care George a iubit-o odată și care a fost crescută încă din copilărie să nu iubească pe altul în afară de el. Am văzut-o în sărăcie, demnă, sfâșiată, fără de cusur. Despre domnișoara Sedley vă vorbesc. Scumpa mea prietenă, credeți că inima dumneavoastră, atât de generoasă, se poate împotrivi faptului că fratele dumneavoastră îi este credincios? Ar putea chiar conștiința lui să-l ierte dacă ar părăsi-o? Fiți, dar, prietena ei – întotdeauna v-a iubit – și... am venit trimis de George să vă spun că vede logodna lor drept cea mai sacră datorie a sa. Și să vă rog să-i fiți măcar alături.

Cuprins de emoții puternice, domnul Dobbin putea să vorbească perfect fluent, deși ezitant la început, și era evident că elocvența lui, de data asta, făcu oarecare impresie asupra domnișoarei căreia i se adresa!

— Așadar, spuse ea, e cea mai surprinzătoare, mai dureroasă, mai extraordinară... Ce-o să spună tata? Că George a dat cu piciorul unei situații atât de bune ca aceea care i s-a oferit, dar că a găsit un om curajos în dumneavoastră, căpitane Dobbin. Nu are rost, continuă după o pauză. Pentru domnișoara Sedley îmi pare sincer foarte rău. Niciodată nu am considerat-o o pereche potrivită, cu toate că întotdeauna ne-am arătat foarte amabile cu ea, cel puțin aici. Dar tata n-are să consimtă niciodată, e clar. Iar o tânără cu educație aleasă și judecată corectă trebuie... George trebuie să renunțe la ea, căpitane. E exact ceea ce trebuie să facă.

— Ar trebui oare ca bărbatul că renunțe la femeia pe care o iubește tocmai în clipele de restriște?, întinse Dobbin o mână. Să fie acesta sfatul pe care îl dați? Scumpa mea doamnă! Trebuie să vă alăturați ei. El nu poate renunța la ea. Credeți că un bărbat ar renunța la dumneavoastră, chiar săracă de-ați fi?

O întrebare cu tâlc, care atinse inima domnișoarei Jane Osborne, și nu chiar puțin.

— Nu ştiu dacă noi, fetele, ar trebui să vă credem pe voi, bărbaţii. Există ceva în sensibilitatea unei femei ce o determină să se lase convinsă prea curând. Tare mă tem că sunteţi nişte mişei fără cusur...

Iar Dobbin cu siguranţă simţi apăsarea mâinii pe care i-o întinse domnişoara Osborne. Îi lăsă braţul să cadă.

— Mişei! Nu, nu toţi bărbaţii sunt la fel, domnişoară Osborne! Fratele dumneavoastră nu este. George a iubit-o pe Amelia încă de când erau copii. Nicio avere nu l-ar face să se căsătorească cu altcineva decât cu ea. Trebuie să o părăsească? L-aţi sfătui să facă asta?

Ce putea domnişoara Jane să răspundă la o asemenea întrebare, când avea nişte opinii atât de ciudate. Nu putea, aşa că evită un răspuns direct:

— Dacă nu sunteţi un mişel, atunci măcar sunteţi foarte romantic, iar căpitanul lăsă observaţia fără să o conteste.

După o vreme, cu ajutorul altor cuvinte bine ticluite, consideră că domnişoara Osborne e îndeajuns de pregătită să primească vestea, aşa că o dezvălui.

— George nu putea să renunţe la Amelia. S-a căsătorit cu ea.

După care povesti împrejurările în care se petrecuse ceremonia, aşa cum le cunoaştem deja – cum biata fată ar fi murit dacă iubitul ei nu-şi păstra dragostea, cum bătrânul Sedley refuzase să recunoască legătura şi cum obţinură permisiunea, cum Jos Sedley venise de la Cheltenham să conducă mireasa la altar, cum plecaseră spre Brighton în caleaşca lui Jos cu patru cai ca să petreacă luna de miere, cum George conta pe surorile lui să-l îmblânzească pe tatăl lor – căci erau nişte femei atât de sincere şi de blânde. După care ceru permisiunea de a o vizita din nou (permisiune ce deja-i fusese acordată), bănuind corect că vestea avea să ajungă în cinci minute şi la celelalte doamne, şi căpitanul se înclină şi plecă.

Nici nu ieşi bine din casă, că domnişoara Maria şi domnişoara Wirt năvăliră asupra domnişoarei Osborne, care le împărtăşi minunatul secret. Ca să fim corecţi, niciuna dintre ele nu se arătă prea nemulţumită. Există ceva anume legat de căsătoriile secrete ce face ca foarte puţine doamne să fie indignate, iar Amelia mai degrabă crescu în admiraţia lor

pentru atitudinea pe care o dovedise acceptând uniunea. În timp ce despicau firul în patru în legătură cu această poveste, întrebându-se ce avea să spună sau să facă tatăl lor, se auzi o izbitură puternică în uşă, parcă o bufnitură răscolitoare, care le făcu pe conspiratoare să tresară. „Trebuie să fie tata", îşi ziseră. Dar nu era el, ci domnul Frederick Bullock, care venise din oraş conform înțelegerii, să le ducă pe domnişoare la o expoziție de flori.

După cum vă puteți închipui, domnul în cauză nu rămase prea multă vreme în negură cu privire la marele secret. Dar când auzi vestea, chipul lui arătă atâta mirare, mult diferită față de privirile visătoare şi sentimentale ale surorilor. Domnul Bullock era un om de lume şi cel mai tânăr partener al unei firme prospere. Ştia ce înseamnă banul şi valoarea lui, încât ochii îi sclipiră plini de speranță şi-l determinară să-i zâmbească Mariei. Considera că mica nebunie a lui George îi putea aduce acesteia treizeci de mii de lire mai mult decât se aşteptase să obțină cu ea.

— Dumnezeule, Jane!, şi o cercetă până şi pe sora mai mare cu oarecare interes. Eels are să regrete că nu a insistat cu cererea lui în căsătorie. Acum ai putea valora cincizeci de mii de lire.

Până în acea clipă, fetele nu se gândiseră la problema banilor, dar Fred Bullock glumi o grămadă cu ele pe parcursul plimbării lor de după-amiază. Fetele crescură în propria lor stimă înainte ca dimineața să se încheie, după care se întoarseră pentru prânz. Nu care cumva respectatul cititor să critice acest egoism ca fiind ieşit din comun. Cronicarul vostru abia ce-a venit azi-dimineață de la Richmond cu omnibusul. Şi în timp ce se schimbau caii, a observat trei copile jucându-se într-o baltă de noroi, din cale-afară de murdare, dar fericite şi prietenoase. Li s-a alăturat o a patra.

— Poly, a spus ea, sora ta are un penny.

La care copilele s-au ridicat numaidecât din baltă şi-au fugit la Peggy să îi facă onorurile. Când omnibusul a plecat, am văzut-o pe Peggy cu copilele după ea, păşind foarte demnă spre taraba unei vecine care vindea acadele.

24

În care domnul Osborne scoate Biblia familiei

Pregătindu-le astfel pe surori, Dobbin se grăbi să fugă în oraş unde trebuia să treacă de o îndatorire şi mai dificilă. Ideea de a da ochii din nou cu bătrânul Osborne îl făcea destul de agitat şi nu o dată se gândi să le lase pe domnişoare să-i comunice bătrânului secretul, pe care, după cum o ştia prea bine, nu-l puteau ascunde prea mult. Dar îi promisese lui George să-i povestească felul în care bătrânul Osborne primea noutatea. Astfel că se duse în oraş, la firma de contabilitate a tatălui, din strada Thames, şi trimise un bileţel către domnul Osborne cerând un răgaz de o jumătate de oră pentru o discuţie cu privire la afacerile fiului său. Mesagerul lui Dobbin se întoarse de la biroul domnului Osborne cu complimentele celuilalt, care era bucuros să-l primească numaidecât. Aşa că Dobbin se porni în marea confruntare.

Cu vinovăţia secretului pe jumătate înfiptă în conştiinţa lui şi cu premoniţia unor întrebări dureroase şi furtunoase ce-aveau să urmeze pentru el, căpitanul intră în biroul domnului Osborne cu faţa cum nu se poate mai posomorâtă, cu mersul târşâit. Când intră în încăperea unde se afla domnul Osborne, funcţionarul de la biroul lui îl salută cu un aer

respingător, descurajându-l şi mai mult. Domnul Chopper trase cu ochiul, apoi îndreptă stiloul spre uşa stăpânului.

— Patronul e binedispus, remarcă el într-o îmbietoare bună dispoziţie.

Osborne se ridică din scaun şi strânse călduros mâna lui Dobbin.

— Cum eşti, băiete?, întrebă atât de deschis încât mesagerul lui George se simţi de două ori mai vinovat.

Îşi lăsă palma să-i fie strânsă de bătrân, ca şi cum ar fi fost moartă. El îl readusese pe George la Amelia, el se bucurase, încurajase, se ocupase de aproape toată ceremonia de nuntă, despre care venea acum să vorbească părintelui lui George. Iar acesta îl primea cu căldură, îl bătea pe umăr, îl alinta. Mesagerul avea într-adevăr multe motive să intre în pământ de ruşine.

Osborne era ferm convins că Dobbin venise să anunţe reîntoarcerea fiului său.

Domnul Chopper şi şeful lui tocmai discutau despre problema dintre George şi tatăl lui când intrase căpitanul. Ambii căzură de acord că George trimitea porumbelul păcii. Ambii erau în aşteptare de câteva zile şi...

— Pe legea mea, Chopper! Să vezi ce nuntă facem!, spunea domnul Osborne funcţionarului, plesnind din degete, zornăind monedele din buzunarele-i mari, în timp ce-şi privea triumfător subordonatul.

Cu gesturi similare şi un aer de atotştiutor, Osborne îl privea din scaunul său pe Dobbin, care stătea palid şi tăcut în faţa lui.

„Ce ţăran pentru un căpitan în armată", gândi Osborne. „Mă întreb de ce George nu i-a dat o lecţie de maniere".

Într-un final, Dobbin îşi făcu puţin curaj să înceapă:

— Sir, vă aduc nişte veşti foarte proaste. Azi-dimineaţă am fost la Departamentul Gărzii şi nu încape îndoială că regimentul nostru are să fie chemat peste graniţă, spre Belgia, până la finalul săptămânii. După cum ştiţi, n-o să ne întoarcem până ce nu are loc o bătălie zdravănă, ce poate fi fatală multora dintre noi, rosti el grav. Regimentul meu are să-şi facă datoria. Francezii sunt foarte puternici, continuă. O să treacă mult timp până ce ruşii cu austriecii au să vină cu

trupele lor. Noi o să luptăm primii și fiți sigur că Boney va avea grijă să fie o bătălie cruntă.

— Ce vrei să spui, Dobbin?, întrebă interlocutorul său neliniștit și cu o căutătură ciudată. Presupun că niciun britanic nu se teme de francezi, nu?

— Vreau doar să spun că, înainte de a pleca, având în vedere riscurile ce apasă asupra fiecăruia dintre noi... dacă sunt anumite neînțelegeri între dumneavoastră și George, ar fi bine să... să vă împăcați, sir. Dacă i se întâmplă ceva, nu cred că aș putea să vă iert că nu ați făcut acest gest caritabil.

Rostind acestea, bietul Dobbin se făcu roșu ca racul, simțindu-se precum un trădător. Dacă ar fi fost după el, îndepărtarea nu s-ar fi produs niciodată. De ce nu se amânase nunta lui George? De ce forțase lucrurile? Simțea că George s-ar fi despărțit de Amelia indiferent de rezultate. Iar Amelia, la rândul ei, și-ar fi revenit din șocul că-l pierduse. La sfaturile lui, nunta avusese loc, cu tot ce urmase după aceea. Și pentru ce, mă rog? Pentru că o iubea atât de mult încât nu suporta să o vadă nefericită, sau pentru că propria durere în așteptare era atât de imposibil de răbdat încât se bucură că o poate înăbuși cu o singură lovitură – așa cum grăbim o înmormântare după moartea cuiva sau când așteptăm cu sufletul la gură ziua separării de celălalt, atunci când despărțirea devine iminentă.

— Ești un băiat bun, William, spuse domnul Osborne moale; eu și George nu ar trebui să ne despărțim certați, ai dreptate. Uite, am făcut pentru el tot ce putea un tată să facă. A luat de trei ori mai mulți bani de la mine decât tatăl tău ți-a dat vreodată. Dar nu mă laud cu asta. Am trudit pentru el, am lucrat folosindu-mă de toate abilitățile și energia pe care o am. Întreabă-l pe Chopper. Întreabă pe oricine din oraș. I-am propus să se căsătorească așa cum orice nobil ar fi mândru să o facă – e singurul lucru pe care l-am cerut de la el – și m-a refuzat. Greșesc undeva? Este cearta asta din cauza mea? Nu-i vreau decât binele, și tot pentru asta am muncit încă de când s-a născut. Nimeni nu mă poate acuza de egoism. Să vină; dau mâna cu el și-l iert și uit totul. Cât despre însurătoare, acum nici nu se mai pune problema. Să se împace cu domnișoara Swartz și-o să facem nuntă dup-aia, când se va întoarce colonel. Fiindcă are să fie colonel, pentru

Dumnezeu, chiar de-ar fi să-i cumpăr titlul cu bani. Mă bucur că l-ai adus pe calea cea bună. Ştiu că tu ai fost acela, Dobbin. L-ai mai scos din multe necazuri şi altădată. Să vină. N-am să-l critic. Hai diseară la cină în Russell Square, amândoi să veniţi. Tot acolo, la aceeaşi oră. O să vezi o friptură a naibii de bună; şi fără alte întrebări.

Cuvintele de laudă, pline de încredere, se înfipseră ca un cuţit în inima lui Dobbin. Cu cât bătrânul era mai afabil, cu atât Dobbin se simţea mai vinovat.

— Sir, mă tem că vă înşelaţi, spuse. Sunt sigur, de fapt. George e mult prea inteligent ca să se însoare pentru bani. Ameninţarea că-l veţi dezmoşteni dacă vă iese din cuvânt nu-l va face decât să opună rezistenţă.

— Doar nu crezi că, dacă-i ofer opt sau zece mii pe an, îl ameninţ?, zise bătrânul pe acelaşi ton binevoitor. Pentru Dumenzeu, dacă domnişoara Swartz m-ar lua, sunt numai al ei. Nu mă deranjează puţină culoare, şi râse gros.

— Uitaţi relaţiile anterioare ale căpitanului Osborne, sir, remarcă mesagerul pe un ton grav.

— Ce relaţii? Ce naiba vrei să spui? Doar nu te referi la..., şi tresări furios la primul gând care-i răsări în minte. Doar nu vrei să spui că e într-atât de idiot încât să mai tânjească după fata ticălosului ăluia falit? Doar n-ai venit aici să-mi sugerezi că vrea s-o ia pe ea? Hai că-i bună, să se însoare cu ea! Fiul meu, moştenitor, să se însoare cu fata unui cerşetor apărut din şanţ. Ducă-se dracului, şi dac-o face, n-are decât să-şi cumpere o mătură să măture strada. Fata aia întotdeauna s-a ţinut după el şi i-a făcut ochi dulci, din câte îmi aduc aminte, şi fără îndoială că prădătorul de taică-său a pus-o să facă asta.

— Domnul Sedley v-a fost bun prieten, interveni Dobbin aproape satisfăcut că se înfuria şi el. Erau vremuri când nu îl ponegreaţi. Legătura dintre ei doi dumneavoastră aţi stabilit-o. George nu avea niciun drept să se joace de-a şoarecele şi pisica...

— Poftim!, urlă Osborne. Pe legea mea, astea sunt exact cuvintele pe care dumnealui le-a rostit când îşi dădea aere. Joi s-au făcut două săptămâni de-atunci. Vorbea despre armata britanică lui taică-său, care l-a făcut pe el. Nu cumva tu i-ai întins cursa asta? Felicitările mele, căpitane. Tu vrei să-mi

aduci cerșetori în familie. Mulțumesc, căpitane. I-auzi, să se însoare cu ea – he-he! De ce-ar face asta? Îți garantez c-ar fi putut-o avea și fără însurătoare.

— Sir, sări Dobbin în picioare vădit înfuriat, nimeni n-are să-și bată joc de acea domnișoară în fața mea. Iar dumneavoastră cu atât mai puțin.

— A, deci acum mă provoci, nu? Stai așa, să sun să ne-aducă două pistoale. Domnul George te-a trimis aici să-i insulți părintele, da?

Și Osborne trase de șnurul de la clopoțel.

— Domnule Osborne, rosti Dobbin cu glas pierdut, o insultați pe cea mai bună făptură din lume. Mai bine n-ați face-o, pentru că e soția fiului dumneavoastră.

Apoi, simțind că nu mai poate spune altceva, Dobbin plecă, lăsându-l pe Osborne să cadă înapoi în scaunul lui și să-l urmărească din priviri cu niște ochi sălbatici. Apăru un funcționar, care auzise clopoțelul. Nici nu apucă bine Dobbin să iasă din curtea unde se aflau birourile domnului Osborne, că domnul Chopper, funcționarul-șef, veni după el valvârtej cu capul descoperit.

— Pentru Dumnezeu, ce s-a întâmplat?, întrebă apucându-l pe căpitan de cămașă. Șeful face o criză de nervi. Ce-a mai făcut domnul George?

— S-a însurat cu domnișoara Sedley acum cinci zile, răspunse Dobbin. I-am fost cavaler de onoare, domnule Chopper, și trebuie să-l sprijiniți.

— Dacă asta e vestea, căpitane, scutură funcționarul din cap, e de rău. Patronul n-are să-l ierte niciodată.

Dobbin îl rugă pe Chopper să-i transmită orice noutate la hotelul la care stătea, după care o luă posomorât spre vest, îngrijorat în ceea ce privește trecutul și viitorul.

Când familia se reuni în aceeași seară în Russell Square pentru cină, îl găsiră pe stăpânul casei la locul lui obișnuit, cu un aer înnegurat, care, ori de câte ori apărea, reducea tot cercul familiei la tăcere. Domnișoarele și domnul Bullock, care cina cu ei, presimțiră că domnul Osborne aflase vestea. Ochii lui întunecați îl impresionară pe domnul Bullock într-atât încât acesta nici nu mișcă și nici nu mai scoase vreo vorbă. În

schimb, se arătă neobişnuit de afectuos şi de atent cu domnişoara Maria, alături de care stătea, şi de sora acesteia, care se afla în capul mesei.

Domnişoara Wirt fusese lăsată singură pe partea ei de masă, cu un loc liber între ea şi domnişoara Jane Osborne. Era locul lui George, când acesta cina acasă şi, după cum spuneam, farfuria îi era aşezată, căci era aşteptat să se reîntoarcă. Nu se întâmplă nimic pe parcursul cinei, cu excepţia şoaptelor intime aruncate, cu un surâs, de domnul Frederick şi de clinchetul veselei şi al porţelanurilor, care întrerupseră din când în când tăcerea în timpul mesei. Servitorii îşi făceau şi ei treaba în deplină linişte. Nici cei amuţiţi la câte vreo înmormântare n-ar fi arătat mai mohorâţi ca familia domnului Osborne. Acesta tăia carnea de vânat, pentru care-l invitase şi pe Dobbin, în perfectă linişte, cu toate că aproape nici nu se atinse de porţia lui, dar bău mult, iar majordomul îi umplu sârguincios paharul.

În cele din urmă, la finalul mesei, ochii pe care-i fixase până atunci asupra tuturor rămaseră lipiţi un timp asupra tacâmului lui George. Arătă spre el cu mâna stângă. Fetele se uitară şi nu înţeleseră, sau nu voiau să înţeleagă semnul; servitorii asemenea.

— Luaţi farfuria!, spuse apoi, şi se ridică înjurând şi împingându-şi scaunul, mergând spre camera lui.

După sufrageria domnului Osborne era încăperea care se cheamă bibliotecă şi care era un loc sacru pentru stăpânul casei. Aici se retrăgea domnul Osborne duminica dimineaţa când nu voia să meargă la biserică şi tot aici îşi petrecea orele în scaunul său de piele roşie citind ziarul. Avea două biblioteci cu volume clasice, cu coperţi aurite. „Anuarul nobilimii", „Gentlemen's Magazine"[1], „Predicile lui Blair"[2], „Hume şi Smollett". De la un an la altul nu scotea niciun volum de pe raft, dar nici vreunul dintre membrii familiei nu îndrăznea, pentru nimic în lume, să se atingă de vreuna dintre cărţi, cu excepţia serilor de duminică, atunci când nu aveau serate şi când scoteau din colţul în care erau puse, alături de copia din

[1] Publicaţie lunară de interes general, fondată în 1731.

[2] Hugh Blair (1718–1800) – autor scoţian, considerat unul dintre primii mari teoreticieni ai discursului scris; predicile lui au fost publicate în cinci volume.

„Anuarul nobilimii", Biblia cea mare și cartea de rugăciuni; tot atunci, servitorii erau chemați în salon. Osborne citea familiei evanghelia, tare, cu emfază. Niciun om din casă, copil sau servitor, nu intra în acea încăpere fără o oarecare frică. Aici făcea el socotelile menajerei și răsfoia registrul cu vinuri al servitorului. De aici putea să dea ordine asupra curții frumos pietruite, a intrării din spatele grajdurilor cu care comunica unul dintre șnururile clopoțelelor sale și care forma o curticică unde vizitiul intra ca-ntr-un doc, iar Osborne îl înjura de la fereastra biroului său. Domnișoara Wirt intra acolo de patru ori pe an ca să-și ridice plata, iar fiicele, ca să primească alocația semestrială. În această cameră, George fusese de multe ori bătut cu biciul în copilărie, iar mama lui stătuse cu inima frântă pe scări ascultând șfichiuirile biciului. Băiatul abia dacă plângea vreodată, iar biata femeie îl săruta și-l mângâia în taină și-i dădea bani când se liniștea.

Deasupra poliței atârna un tablou de familie, care fusese adus din camera din față după moartea doamnei Osborne. George se vedea călare pe un ponei, sora mai mare îi întindea un buchet de flori, cea mică era condusă de mâna mamei; toți erau roșii în obraji, cu guri mari, la fel de roșii, surâzându-și unul altuia în stilul portretelor de familie. Acum mama era în groapă, de mult uitată, iar surorile și fratele aveau zeci de alte preocupări. Cu toate că încă erau foarte apropiați, se înstrăinaseră mult unii de alții. Ce satirice și naive sunt astfel de portrete de familie, cu falsa lor candoare și minciuni cu obraz subțire, de o inocență atât de conștientă și de măgulitoare. Portretul lui Osborne, cu călimara argintată și cu fotoliul său, luase locul celui de familie, din sufragerie.

În această cameră se retrase bătrânul Osborne, spre ușurarea doamnelor pe care le lăsase dincolo. După ce servitorii se retraseră, cele trei începură o discuție aprinsă, pe un ton scăzut, după care urcară în liniște, domnul Bullock însoțindu-le, scârțâind la fiecare pas. Nu avea tragere de inimă să rămână și să bea vin de unul singur, atât de aproape de bătrânul din bibliotecă.

Cam la o oră după lăsarea serii, majordomul, neprimind niciun ordin, îndrăzni să bată la ușa lui Obsorne și să-i ducă lumânări și ceai. Stăpânul stătea în scaunul lui, prefăcându-se

că citeşte un ziar, iar după ce servitorul îi puse lumânările şi băutura pe masă şi se retrase, domnul Osborne se ridică şi închise uşa în urma lui. De data asta, problema era cât se poate de evidentă – toată casa ştiu că avea să urmeze o mare nenorocire, care avea să-l afecteze la modul cel mai serios pe domnul George.

Biroul mare de mahon al domnului Osborne avea un sertar special cu lucrurile şi hârtiile fiului său. Acolo ţinea toate documentele legate de el încă de când acesta era numai un copil – caietele şi foile de desen primite ca premiu, toate cu scrisul lui George şi al profesorului, primele lui scrisori cu scris mare, rotunjit, pe care le trimisese preaiubiţilor părinţi, în care cerea prăjituri. Preabunul său naş, Sedley, era menţionat de mai multe ori în ele. Văzând, Osborne lăsă să-i scape pe buze o serie de înjurături, iar inima-i fu învăluită de sentimente de ură şi dezamăgire. Toate scrisorile erau datate şi aranjate cu grijă, legate cu sfoară roşie. „De la Georgy, cere 5 şilingi, 23 aprilie 18...; răspuns, 25 aprilie"; sau „Georgy despre ponei, 13 octombrie" şi aşa mai departe. Într-o altă legătură erau „Facturile doctorului S.", „Facturile pentru croitor şi costume ale lui G., note pentru mine de la G. Osborne, iunie" şi alte câteva; scrisorile din Indiile de Vest, scrisorile agentului şi ziarele în care apăreau isprăvile lui; apoi, un bici pe care-l avusese în copilărie, o şuviţă de păr înfăşurată în hârtie, pe care mama lui o purta cu ea.

Nefericitul petrecu multe ore răsfoind una după alta aceste amintiri şi revăzându-le. Cele mai agere vanităţi, speranţe ambiţioase, toate erau acolo. Ce mândrie avea pentru băiatul ăsta! Era cel mai chipeş băiat pe care-l văzuse vreodată. Toată lumea spunea despre el că e ca un fiu de nobil. O prinţesă îl remarcase odată, îl sărutase şi-l invitase la „Kew Gardens"[1]. Ce om din oraş îl putea oare egala? Putea oare un prinţ să fie mai bine îngrijit? Fiul lui primise tot ce se putea cumpăra cu bani. La discursuri, tatăl mergea cu trăsuri cu patru cai şi uniforme noi pentru fiu şi împărţea câţiva şilingi băieţilor de la şcoala unde învăţa George. Când îl însoţise pe George la gară înainte să se îmbarce pentru Canada, oferise ofiţerilor un asemenea ospăţ că până şi ducele de York s-ar fi putut

[1] Nume dat Grădinii Botanice din Londra.

așeza acolo. Îi refuzase oare vreo cheltuială? Avea acolo toate chitanțele, plătite fără niciun comentariu. Mulți dintre generalii din armată nu aveau la dispoziție caii pe care el îi avea! Imaginea copilului său îi apărea în fața ochilor, în sute de ipostaze – după cină, când George obișnuia să apară țanțoș și să bea un pahar cu părintele său care stătea în capul mesei; pe poneiul lui, la Brighton, când sărise gardul și intrase în rând cu ceilalți călăreți; în ziua în care fusese prezentat prințului regent la un bal, când toată școala „Saint James" n-ar fi fost în stare să vină cu un flăcău mai răsărit. Iar acum, acum venise sfârșitul! Să se însoare cu fiica unui falit și să fugă de datoria și averea lui! Câtă umilință și mânie, junghiuri de durere amară ce sufocau toată ambiția și dragostea; răni deschise de mândria lui scandalizată, până și candoarea – toate aveau acum un sclav!

După ce examină și medită asupra tuturor acestor hârtii, cufundat într-o inevitabilă amărăciune, când toți bărbații se gândesc la frumoasele vremuri apuse, tatăl lui George scoase toate documentele din sertarul în care le ținuse vreme îndelungată, din cutia lor care era legată și sigilată cu pecetea lui. Deschise vitrina cu cărți, scoase Biblia mare și roșie despre care spuneam că era o carte impresionantă, suflată cu aur, rar întrebuințată. Pe copertă era o imagine reprezentându-l pe Avraam sacrificându-l pe Isaac. Pe prima pagină a cărții, conform tradiției, Osborne scrisese mare, așa cum scriu toți funcționarii, data nunții sale și data morții soției, precum și data nașterii copiilor și numele lor. Prima era Jane, apoi George Sedley Osborne, apoi Maria Frances, și ziua de botez a fiecăruia. Luă o peniță și șterse cu mare atenție numele lui George. După ce pagina se uscă, puse volumul cu mare grijă la locul de unde-l luase. Apoi, dintr-un alt sertar, unde-și ținea documentele personale, scoase o altă foaie. O citi, apoi o mototoli și-i dădu foc de la flacăra unei lumânări, după care o aruncă pe grătarul șemineului și o privi cum arde. Era testamentul lui; iar acesta fiind ars, se așeză și scrise o scrisoare, după care sună după servitor căruia îi dădu foaia spre expediere dimineață. Era deja dimineață când el se duse la culcare, casa era deja luminată de razele soarelui, iar păsările cântau printre crengile înverzite din Russell Square.

Dorind să țină întreaga familie Osborne cu tot cu servitor în bună dispoziție şi să se apropie de cât mai mulți dintre ei, pentru a-i asigura lui George sprijinul în ceasuri negre, William Dobbin, cunoscând efectul pe care ospețele reuşite şi vinul bun îl au asupra sufletului, scrise de îndată ce se întoarse la han o invitație cât se poate de prietenoasă către lordul Thomas Chopper, rugându-l să ia cina cu el, a doua zi, la barul „Slaughter's". Biletul ajunse la domnul Chopper înainte ca acesta să părăsească birourile din centrul oraşului, iar răspunsul pe care-l trimise numaidecât fu: „Domnul Chopper aduce complimente pline de respect şi primeşte onoarea şi plăcerea de a cina cu căpitanul Dobbin". Invitația şi o ciornă a biletului de răspuns fură arătate şi doamnei Chopper şi fiicelor acesteia la întoarcerea lui în Somer's Town, în aceeaşi seară. Iar la ceai, familia discută cu exaltare despre ofițeri şi nobili. După ce fetele se retraseră pentru culcare, domnul şi doamna Chopper vorbiră despre ciudatele evenimente ce se petreceau în familia patronului. Funcționarul nu-l văzuse niciodată pe şeful lui într-atât de afectat. Când intrase la el după plecarea căpitanului Dobbin, îşi găsise şeful negru la față, într-un acces de furie. Era sigur că între el şi căpitan avusese loc o ceartă îngrozitoare. Chopper fu apoi instruit să facă un calcul cu toți banii plătiți lui Osborne în ultimii trei ani.

— Că mulți bani a avut!, remarcase funcționarul, şi ajunsese cu atât mai mult a-şi respecta stăpânii, atât pe cel în vârstă, cât şi pe cel tânăr, pentru modul lejer în care aruncaseră cu bani. Cearta avusese oarecare legătură cu domnişoara Sedley. Doamna Chopper se închină şi spuse că-i este milă de biata fată care pierduse un flăcău atât de bun precum căpitanul. Fiind fiica unui speculator ghinionist, care nu încasase prea multe dividende, domnul Chopper nu o privea cu ochi foarte buni pe domnişoara Sedley. Respecta familia Osborne înaintea tuturor din oraş şi nutrea speranța şi dorința ca George să se însoare cu o fiică de nobil. În acea noapte, funcționarul dormi cu mult mai bine decât patronul. Iar a doua zi, după ce-şi îmbrățişă copilele la micul dejun (din care se înfruptă cu poftă, deşi micuța felie din viață îi era presărată cu foarte puțin zahăr brun), ieşi din casă în cel mai bun costum de duminică şi cămaşa cu franjuri,

promiţând soţiei să nu critice prea sever vinul de Porto al căpitanului Dobbin în acea seară.

Chipul domnului Osborne, când acesta ajunse în oraş, la ora obişnuită, îi şocă pe angajaţii lui, care obişnuiau, din motive lesne de înţeles, să-l privească. De data asta era neobişnuit de fantomatic şi de tras la faţă. La ora douăsprezece sosi domnul Higgs (de la firma de avocaţi „Higgs & Blatherwick", din Bedford Road), şi fu poftit în biroul personal al patronului, unde rămase pentru mai bine de o oră. La ora unu, domnul Chopper primi un bilet de la servitorul căpitanului Dobbin, care conţinea şi o notă pentru domnul Osborne, pe care funcţionarul i-o duse imediat. La puţin timp după aceea, domnul Chopper şi domnul Birch, al doilea funcţionar, fură chemaţi înăuntru şi rugaţi să asiste ca martori.

— Am făcut un nou testament, spuse domnul Osborne, iar domnii în cauză se semnară cu numele.

Nu se rosti niciun alt cuvânt. La ieşire, domnul Higgs se arătă extrem de serios şi de împietrit la faţă, cel puţin aşa i se păru domnului Chopper; dar nu oferi nicio explicaţie. Cu toţii observară că domnul Osborne rămase deosebit de tăcut şi de calm toată ziua, spre mirarea tuturor celor care prevăzuseră numai rău din atitudinea lui sumbră. Nu insultă pe nimeni şi nici nu-l auziră să înjure. Plecă devreme de la afacerile sale, iar înainte de asta, îl chemă încă o dată la el pe funcţionarul-şef. După ce-i dădu instrucţiunile generale, îl întrebă, cu oarecare ezitare şi rezervă în vorbe, dacă avea cunoştinţe cum că Dobbin ar fi în oraş. Chopper spuse că aşa crede. Adevărul e că ambii ştiau prea bine acest lucru.

Osborne luă o scrisoare ce-i era adresată acestuia din urmă şi i-o dădu funcţionarului, cerându-i să o ducă de îndată lui Dobbin şi să o dea personal căpitanului.

— Şi-acum, Chopper, spuse luându-şi pălăria cu un licăr ciudat în ochi, o să am mintea liniştită.

Exact la o oră după aceea apăru domnul Frederick Bullock (nu exista nicio îndoială că cei doi îşi dăduseră întâlnire) şi părăsi clădirea împreună cu domnul Osborne.

Colonelul din regimentul al...-lea în care erau domnii Dobbin şi Osborne era un general în vârstă care-şi făcuse

prima misiune sub comanda lui Wolfe la Quebec[1], iar de-atunci fusese prea slăbit și prea bătrân să mai comande armata. Dar era interesat de regimentul pe care-l conducea cu numele doar, și primea anumiți ofițeri tineri la cină, un gest de ospitalitate care, dacă nu mă înșel, nu mai există printre camarazii lui. Căpitanul Dobbin era unul dintre preferații bătrânului general. Dobbin era bine instruit în știința profesiei sale și putea vorbi despre Frederick cel Mare[2] sau despre regina-împărăteasă[3] și războaiele lor aproape la fel de bine ca generalul însuși, care era indiferent față de triumfurile contemporanilor și a cărui inimă rămăsese printre marii strategi cu cincizeci de ani în urmă. Ofițerul în cauză trimise bilet către Dobbin, poftindu-l la dejun în dimineața în care domnul Osborne își schimbase testamentul, iar domnul Chopper purta cea mai bună cămașă cu volane pe care o avea, și-l informă pe favoritul său cu privire la ceea ce toți se așteptau, și anume ordinul de trecere spre Belgia. Asta se întâmpla cam cu două zile înainte de plecarea propriu-zisă. Regimentul trebuia să strângă trupele și să fie gata de pornire de la Departamentul de Gărzi într-o zi sau două. Existau destule mijloace de transport și aveau să ajungă acolo înainte ca săptămâna să se încheie. În timpul șederii la Chatham veniseră și noi recruți, iar bătrânul general spera ca regimentul care intervenise pentru înfrângerea lui Montcalm în Canada[4] și care-l învinsese pe domnul Washington la Long Island[5] se va dovedi demn de reputația istorică pe care și-o câștigase pe bătătoritele câmpuri de bătălie din Țările de Jos.

— Deci, prietene, spuse generalul, dacă ai vreo afacere pe-acolo – și priză niște tutun din mâna lui palidă și tremurândă, pe care apoi o duse spre locul în care inima încă-i bătea

[1] Bătălia de la Quebec, 1759, în timpul campaniilor engleze de a cuceri Canada; armata britanică a fost comandată de generalul James Wolfe.

[2] Frederick al II-lea al Prusiei sau Frederick cel Mare (1712–1786).

[3] Regina Victoria a Marii Britanii, care după 1877, când coroana britanică a preluat India Britanică de la Companiile Indiei de Vest, s-a proclamat și împărăteasă a Indiei.

[4] Louis-Joseph de Montcalm (1712–1759) – comandant al trupelor franceze în timpul Războiului de șapte ani din America de Nord.

[5] Bătălia de la Long Island sau Bătălia de la Brooklyn (1776) – prima mare bătălie din Războiul american, după declararea Independenței; armata americană era comandată de generalul George Washington.

sub al său *robe de chambre*[1] –, dacă ai de consolat vreo Phillis[2] sau să-ţi iei la revedere de la părinţi, sau orice mai vrei să faci, îţi recomand să începi fără întârziere.

Apoi, generalul îi întinse un deget pentru ca Dobbin să-l scuture, după care îşi înclină creştetul pudrat şi împodobit cu o codiţă. După ce uşa se închise în urma lui Dobbin, se aşează pentru a scrie un *polet*[3] (era foarte mândru de franceza lui) domnişoarei Amenaide din trupa de teatru a Maiestăţii Sale.

Vestea îl întristă pe Dobbin, care se duse cu gândul la prietenii noştri din Brighton. Apoi se jenă de faptul că Amelia era întotdeauna primul lucru care-i venea în minte (înaintea tatălui, a mamei, a surorilor; când se trezea, când se culca sau pe parcursul întregii zile) şi, la întoarcerea la hotel, trimise un bilet scurt domnului Osborne, înştiinţându-l de vestea primită, cu speranţa, cam exagerată, că avea să-l determine să se împace cu George.

Biletul, trimis cu acelaşi mesager care dusese şi invitaţia pentru Chopper cu o zi înainte, nu-l alarmă câtuşi de puţin pe funcţionar. El îl primi şi, când deschisese scrisoarea, se temuse ca nu cumva cina să se anuleze, căci conta pe ea, dar mare-i fu uşurarea să găsească doar o notă care-i amintea de cina cu pricina („Vă aştept la cinci şi jumătate", scria căpitanul Dobbin). Familia patronului său îl interesa foarte mult dar, *que voulez-vous*?[4], o cină era mai de preţ decât afacerile oricărei persoane din lume.

Dobbin se văzu îndreptăţit să repete informaţia primită de la general fiecărui ofiţer din regiment pe care-l întâlni în decursul plimbărilor sale. Astfel, i-o transmise sublocotenentului Subble, pe care-l întâlni la agent şi care se grăbi numaidecât să-şi cumpere o nouă sabie de la un fabricant de săbii – atât de aprigă-i era nerăbdarea. Tânărul de numai şaptesprezece ani şi doar un metru şaizeci înălţime, cu o constituţie mai degrabă firavă, prematur afectată de coniacul cu apă, avea un incontestabil curaj şi o inimă de leu, şi putea

[1] Halat (fr.).
[2] În mitologia greacă, fiica lui Licurg, soţia lui Demfon, regele Atenei.
[3] Bilet (fr.).
[4] Ce mai vreţi? (fr.).

susține, încerca, mânui și balansa o armă exact așa cum își închipuia că avea să-i execute pe francezi. Urlând „ha, ha", săltând cu o energie copleșitoare, îndreptă vârful sabiei spre căpitanul Dobbin de două sau de trei ori, iar acesta îl pară vesel cu bastonul lui de bambus.

Domnul Stubble, după cum se putea presupune la înălțimea și constituția lui mică, făcea parte din regimentul de infanterie. Dimpotrivă, sublocotenentul Spooney era înalt și făcea parte din compania de grenadieri (a căpitanului Dobbin). Tocmai încerca o pălărie nouă din piele de urs, cu care arăta ca un sălbatic. Mai apoi, tinerii se duseră la barul „Slaughter's", comandară o cină de poveste, se așezară și scriseră scrisori spre preaiubiții lor părinți, care-i așteptau cu emoție – epistole pline de dragoste și căldură, de greșeli și litere mâncate. Ah, multe erau inimile emoționate în toată Anglia la vremea aceea, la fel ca rugăciunile mamelor și lacrimile care se vărsară în multe case.

Văzându-l pe Stubble la o masă din restaurant, ocupat cu una dintre aceste scrisori, și cu lacrimi în ochi (căci se gândea la mama lui, pe care poate că n-avea s-o mai vadă niciodată), Dobbin, pe cale să-i scrie lui George Osborne, se răzgândi și-și strânse uneltele de scris.

„De ce s-o fac?", își zise. „O las să trăiască noaptea asta fericită. Mă duc să-mi văd părinții dimineață, și mâine mă duc chiar eu la Brighton."

Așa că se duse și-și sprijini mâna mare pe umărul lui Stubble, îl încurajă pe bravul soldat și-i spuse că, dacă ar da naibii coniacul, ar fi un soldat bun, tot așa cum era un prieten foarte bun la suflet. Ochii tânărului Stubble se luminară pe dată, pentru că Dobbin se bucura de mult respect în regiment, fiind considerat cel mai bun și mai inteligent ofițer.

— Mulțumesc, Dobbin, se frecă el la ochi cu dosul palmei. Tocmai ce-i spuneam... și ei același lucru. Că e a naibii de bună cu mine.

Și iarăși se puse a da apă la șoareci, și nu sunt tocmai sigur dacă nu cumva și ochii bunului căpitan nu se umeziră.

Cei doi sublocotenenți, căpitanul și domnul Chopper cinară împreună la aceeași masă. Chopper aduse cu el o scrisoare de la domnul Osborne, în care acesta din urmă îi aducea

complimente şi-i cerea să transmită biletul care mai era în plic lui George Osborne. Chopper nu mai află detalii. Îi descrise, totodată, chipul domnului Osborne, cum, pe durata interviului cu avocatul, nu înjurase pe nimeni, iar apoi se lansă darnic în speculaţii şi aluzii (mai ales că vinul circulase de la unul la celălalt). Aceste speculaţii însă deveniră mai vagi cu fiecare pahar în plus, pentru ca la final să devină de neînţeles. Târziu în noapte, căpitanul Dobbin îl puse pe musafirul care sughiţa încontinuu şi se jura că are să fie pe veci amicul lui Dobbin într-o trăsură de rând.

Când căpitanul îşi luase rămas-bun de la domnişoara Osborne, am spus cum îi ceruse permisiunea să o mai viziteze şi fata nemăritată îl aşteptă câteva ore bune a doua zi, când, probabil, dac-ar fi venit şi i-ar fi pus întrebarea la care era gata să dea un răspuns, ea s-ar fi declarat prietena fratelui ei şi între George şi tatăl lui s-ar fi putut încerca o împăcare. Însă cu toate că-l aşteptase acasă, căpitanul nu venise. Avea propriile-i afaceri, nişte părinţi de vizitat şi consolat, pentru ca apoi, la primele ore ale dimineţii, să se urce în trăsură şi să se ducă la prietenii lui la Brighton. Pe parcursul zilei, domnişoara Osborne îl auzise pe tatăl ei dând ordin ca neruşinatul de căpitan Dobbin să nu mai fie niciodată primit în casa lui, şi astfel orice speranţă pe care o mai nutrea fu brusc curmată. În schimb, veni domnul Frederick Bullock şi se arătă deosebit de afectuos faţă de Maria şi foarte atent cu gentlemanul aflat în suferinţă. Cu toate că bătrânul anunţase c-avea să fie cu mintea liniştită, măsurile pe care le luase în acest sens nu-şi făcuseră pesemne efectul încă, deci probabil că evenimentele din ultimele două zile îl afectaseră serios.

25

Personajele principale se gândesc să părăsească Brightonul

Condus fiind la hanul „Ship", unde erau doamnele, Dobbin îşi luă o înfăţişare jovială şi binedispusă, ceea ce dovedeşte că tânărul ofiţer devenea pe zi ce trece tot mai fervent în aplicarea ipocriziei. Încerca să-şi ascundă propriile-i sentimente, în primul rând la vederea doamnei George Osborne în noua ei poziţie, iar apoi pentru a masca neliniştea ce-l încerca legat de efectul pe care vestea lui avea să-l producă.

— George, eu cred că împăratul francez are să vină peste noi, călare sau nu, în mai puţin de trei săptămâni, şi-o să-i dea ducelui o asemenea lecţie de-are s-arate peninsula ca o simplă marionetă. Dar nu trebuie să-i spui aşa ceva doamnei Osborne. Poate că de partea voastră n-are să fie o nouă luptă, iar în Belgia s-ar putea să nu facem altceva decât să ocupăm teritoriul. Mulţi cred la fel, iar Bruxelles-ul e plin de lume bună şi domnişoare frumoase.

Astfel hotărârâră ca Amelia că primească această viziune pozitivă asupra datoriei pe care armata engleză o avea în Belgia.

Aranjând toate aceste detalii, ipocritul Dobbin o salută pe doamna Osborne foarte vesel, încercă să-i facă unul sau două

complimente pentru noul ei statut de soţie (complimente care, trebuie să mărturisim, erau extrem de stângace şi care, din păcate, nu stârniră nicio trăire), după care crezu de cuviinţă să vorbească despre Brighton şi briza mării, despre frumuseţile locului şi ale drumului până acolo şi despre avantajele trăsurii cu cai „Fulgerul". Vorbea într-un fel pe care Amelia nu-l înţelegea, dar pe care Rebecca, urmărindu-l aşa cum urmărea orice persoană nou-venită, îl găsi foarte amuzant.

Trebuie spus că Amelia avea o părere nu foarte măgulitoare despre amicul soţului ei. Era sâsâit, foarte comun şi cu un aspect de om de la ţară, în plus, foarte neîndemânatic şi stângaci. Îl aprecia pentru ataşamentul faţă de soţul ei (deşi nu era nimic de apreciat în asta) şi-l credea pe George cel mai generos şi mai bun fiindcă păstra prietenia cu amicul său ofiţer. George imitase sâsâiala şi gesturile stângace ale lui Dobbin de multe ori în faţa ei, deşi, ca să compenseze, vorbea întotdeauna foarte respectuos despre calităţile prietenului său. În scurta perioadă de când se simţea cu adevărat fericită, cum încă nu-l cunoştea atât de bine, îl privi de sus pe bunul William, care era conştient de părerile ei şi le accepta cu umilinţă. Avea să vină o vreme când avea să-l cunoască mai bine şi-are să-şi schimbe opiniile, dar asta era încă departe.

În ceea ce o priveşte pe Rebecca, nici bine nu stătuse Dobbin două ore în compania doamnelor, că ea deja-i citise secretul. Nu-i plăcea de el, se temea în taină de persoana lui şi nici el nu căuta să-i intre în graţii. Atât de onest era încât vorba ei ticluită şi glumele pe care le făcea nu-l atinseră câtuşi de puţin, şi chiar o respinse din instinct.

Cum era mai presus de alte femei ca să fie marcată de gelozie, Rebecca îl displăcea şi mai mult din cauza adoraţiei lui pentru Amelia. Cu toate astea, se purtă respectuos şi cordial faţă de Dobbin, prieten al soţilor Osborne, al binefăcătorilor ei. Promise a-l iubi întotdeauna. Şi-l amintea din noaptea de la Vauxhall şi-i spuse asta Ameliei, pe un ton plin de mândrie, şi chiar făcu haz de el când cele două doamne se retraseră pentru a se îmbrăca de seară. Rawdon Crawley aproape că nici nu-l băga în seamă pe Dobbin, privindu-l de sus, ca pe un nătăfleţ şi un om lipsit de prea multă educaţie. Jos îl lua de sus, cu multă demnitate.

Când George și Dobbin rămaseră singuri în camera celui din urmă, unde venise și George, Dobbin scoase din birou scrisoarea de la domnul Osborne pentru fiul lui.

— Nu e scrisul tatălui meu, se alarmă George.

Și nu era. Scrisoarea venea din partea avocatului domnului Osborne și spunea următoarele:

Bedford Row, 7 mai 1815

Domnule,

Sunt încredințat de către domnul Osborne să vă comunic că rămâne fidel hotărârii ce v-a fost adusă la cunoștință altă dată și că, având în vedere căsătoria pe care ați binevoit a o face, încetează a vă mai considera drept parte din familie. Decizia e finală și irevocabilă.

Cu toate că banii cheltuiți cu dumneavoastră în copilărie, precum și cheltuielile cu care l-ați împovărat nemilos în ultimii ani depășesc cu mult suma pe care ați fi fost îndreptățit să o primiți (fiind a treia parte din averea mamei dumneavoastră, răposata doamnă Osborne, și care vă revenea prin decesul dânsei, dimpreună cu domnișoara Jane Osborne și domnișoara Maria Fances Osborne), mi s-a cerut să vă comunic că domnul Osborne renunță la proprietățile dumneavoastră, iar suma de 2.000 de lire plus 4 la sută renta anuală la cursul zilei (reprezentând a treia parte din suma de 6.000 de lire) au să vă fie plătite de către agenții dumneavoastră, în schimbul semnăturii, către

Umilul servitor,
S. Higgs

P.S. Domnul Osborne vrea să vă spun o dată pentru totdeauna că refuză orice mesaje, scrisori sau înștiințări din partea dumneavoastră privind acest subiect.

— Un mod foarte frumos de a se ocupa de situație, spuse George privind sălbatic spre Dobbin. Uite, citește, și-i flutură scrisoarea în față. Un cerșetor, pe legea mea, și asta numai drept consecință a... sentimentalismelor mele. De ce n-am mai așteptat? Poate că vreo grenadă mă putea scuti de toate astea acum, în timpul războiului, și încă mai poate; crezi că lui Emmy i-ar fi mult mai bine ca văduvă a unui cerșetor?

A fost numai mâna ta. Nu te-ai liniştit până ce nu m-ai văzut însurat şi ruinat. Ce naiba fac eu cu două mii de lire? Suma asta nu-mi ajunge nici doi ani. De când sunt aici, am pierdut o sută patruzeci la cărţi şi biliard în faţa lui Crawley. Că bine te mai pricepi să aranjezi lucrurile!

— Nu neg că e o situaţie grea, răspunse Dobbin după ce citi scrisoarea, palid la faţă. Şi cum spui, este parţial mâna mea, adăugă cu un surâs amarnic. Dar câţi căpitani din regiment au două mii de lire, stai să te gândeşti? Trebuie să trăieşti cu pensia de ofiţer până când tatăl tău te mai slăbeşte, iar dacă mori, îi laşi soţiei o sută de mii pe an.

— Chiar crezi că unul ca mine poate trăi din pensie şi o sută de mii pe an?, urlă George în culmea furiei. Mare prost trebuie că eşti de vorbeşti aşa. Cum naiba să-mi păstrez eu poziţia în societate cu nişte amărâţi de bani pe care-i capăt. Nu-mi pot schimba obiceiurile, trebuie să am confort. N-am fost crescut cu apă şi ovăz, ca MacWhirter, sau cu cartofi, ca O'Dowd. Te aştepţi ca soţia mea să se apuce să spele lucrurile celorlalţi soldaţi sau să se ţină după regiment într-un vagon de bagaje?

— Atunci... o să-i aranjăm ceva mai bun, spuse Dobbin tot calm. Dar încearcă să-ţi aduci aminte că acum eşti doar prinţ detronat, amice; stai calm până trece furtuna. N-are să ţină prea mult. Lasă să-ţi apară numele în „London Gazette" şi pun pariu că tatăl tău o s-o lase mai moale.

— Să apar în „Gazette"!, răspunse George. În ce secţiune, mă rog? Printre cei ucişi sau răniţi care se întorc acasă, şi cel mai probabil în capul listei?

— O să ai destulă vreme să te plângi când ai să ajungi rănit. Dacă se întâmplă ceva, ştii că am ceva şi nu sunt de însurătoare, deci n-am să-mi uit finul în testamentul meu, adăugă Dobbin surâzând.

Cu acestea, discuţia se curmă – la fel ca multe alte discuţii similare între Osborne şi prietenul său – cu declaraţia primului că n-avea cum să fie mânios pe Dobbin pentru prea mult timp şi iertându-l generos după ce-l dojenise fără motiv.

— Becky, strigă Rawdon Crawley din camera sa de toaletă către soţia care se îmbrăca pentru cină în propria ei cameră.

— Ce e?, strigă ea piţigăiat.

Se uită peste umăr în oglindă. Îmbrăcase cea mai dreaptă şi mai curată rochie albă, avea umerii goi şi un colier subţire la gât; era imaginea întruchipată a tinereţii nevinovate şi bucuriei feminine.

— Ce-o să spună oare doamna Osborne când Osborne o să plece cu regimentul?, şi Crawley veni în cameră, periindu-şi părul cu două perii deodată, uitându-se pe sub şuviţe la frumoasa lui soţie.

— Presupun că o să plângă de mama focului, răspunse Becky. S-a mai smiorcăit de zeci de ori în faţa mea numai auzind vestea.

— Presupun că nu-ţi pasă?, spuse Rawdon oarecum supărat de dorinţa soţiei de-a vedea durere.

— Răutăciosule! Nu ştii oare că eu am de gând să merg cu tine?, zise ea. În plus, cu tine e altceva. Te duci ca *aide-de-camp* pentru generalul Tufto. Nu ţinem de cei care se luptă, spuse doamna Crawley dându-şi capul pe spate cu un gest care îl încânta atât de mult pe soţul ei încât acesta se aplecă să o sărute. Rawdon, dragule, nu crezi că... ar fi bine să iei banii ăia de la Cupidon înainte să plece?, sugeră ea cu ochii fixaţi pe o săgeată de vânătoare.

Îi spunea Cupidon lui George Osborne. Îi făcuse de câteva ori complimente măgulitoare cu privire la aspectul lui fizic. Îl privise cu multă gingăşie într-o seară, la o partidă de *ecarte*[1], când venise în apartamentul lui Rawdon pentru o jumătate de oră înainte de culcare.

Adesea îl numise ticălos fără cusur şi o avertizase pe Emmy cu privire la vicleniile şi obiceiurile lui extravagante. Tot ea îi aducea trabucul şi i-l aprindea; ştia prea bine ce efect are acest gest, pentru că-l practicase pe Rawdon Crawley altă dată. El o considera plină de viaţă, ageră, mândră, distinsă, încântătoare. În scurtele lor întâlniri şi mese luate împreună, bineînţeles că Becky o întrecea în strălucire pe Emmy, care rămânea tăcută şi timidă, în vreme ce doamna Crawley şi soţul ei pălăvrăgeau unul cu celălalt, iar căpitanul Crawley (împreună cu Jos, după ce acesta se alătură proaspătului cuplu) înghiţea în sec în sinea lui.

[1] Joc de cărţi de origine franceză, jucat în două, trei sau patru persoane (fr.).

Gândurile lui Emmy îi trădau oarecum părerea despre prietena sa. Spiritul sclipitor al Rebeccăi, verva şi talentele acesteia o întristau. Erau căsătoriţi de numai o săptămână şi George deja suferea de *ennui*[1] şi ardea de nerăbdare să se vadă în compania altora! Viitorul o înspăimânta. Cum să-i fie o parteneră, îşi zise – el atât de inteligent şi de fermecător, şi ea atât de naivă. „Ce nobil din partea lui să mă ia de soţie – să renunţe la tot şi să se pricopsească cu mine! Trebuia să-l refuz, dar n-am avut curajul. Trebuia să rămân acasă şi să-l îngrijesc pe bietul tata." Iar neglijenţa faţă de părinţi (şi într-adevăr, neliniştile fetei în acest sens aveau un oarecare fundament) îi venea acum în minte pentru prima oară şi o făcu să se ruşineze plină de umilinţă. „Ah, îşi zise, am fost o ticăloasă, şi o egoistă – egoistă pentru că am uitat de grijile lor, pentru că l-am obligat pe George să se însoare cu mine. Nu-l merit; ştiu că ar fi fost fericit fără mine, şi totuşi... am încercat, am încercat să-l uit."

E dificil când după şapte zile de căsnicie mireasa are asemenea gânduri ascunse. Dar aceasta era situaţia, iar în noaptea dinaintea sosirii lui Dobbin, o noapte minunată de mai, cu lună, o noapte atât de caldă şi de plăcută că ferestrele rămaseră deschise la balconul de unde George şi doamna Crawley priveau apele oceanului sclipind dinaintea ochilor lor, în vreme ce Rawdon şi Jos jucau table în casă. Amelia stătea într-un fotoliu mare, nebăgată în seamă de nimeni, urmărind cele două grupuri, şi simţi disperare şi remuşcare şi alte asemenea – însoţitorii nefericiţi pentru un suflet candid ca al ei. Nici nu trecuse bine o săptămână şi deja se ajunsese aici! Viitorul, aşa cum ea-l întrevedea, oferea o imagine sumbră; dar Emmy era mult prea timidă, ca să zic aşa, să treacă totul cu vederea şi să se îmbarce singură spre largul mării, când nu era pregătită să navigheze fără un ghid sau protector alături. Ştiu că doamna Smith are gânduri răutăcioase despre ea. Dar, scumpă doamnă, câte femei sunt oare înzestrate cu o judecată solidă ca a dumneavoastră?

— Dumnezeule, ce noapte superbă, şi ce frumoasă e luna!, spuse George pufăind din ţigara al cărei fum se ridică spre cer.

[1] Plictiseală (fr.).

— Ce frumos se simt în aer liber! Le ador! Cine-ar zice că luna e la o sută treizeci și șase de mii opt sute patruzeci și șapte de mile depărtare?, adăugă Becky, cu ochii spre astru, zâmbind. Nu e sclipitor din partea mea că mi-am amintit așa ceva? Am învățat totul la școala domnișoarei Pinkerton. Ce calmă e marea și ce clar se vede. Pot spune că aproape văd coasta franceză! Și ochii ei verzi se aventurară în noapte, străpungând-o, ca și cum într-adevăr vedea prin ea. Știi ce vreau să fac într-o dimineață? Am descoperit că înot foarte bine și, într-o zi, când însoțitoarea mătușii mele Crawley – bătrâna Briggs, o cunoști, ți-aduci aminte de ea... o femeie cu nasul cârn și părul rar –, deci, când Briggs va ieșit să se îmbăieze, vreau să fac o scufundare sub privirile ei pline de admirație și să insist pentru o reîmpăcare, acolo, în apă. Nu e o strategie?

George izbucni în râs la ideea întâlnirii subacvatice.

— Care e problema acolo?, strigă Rawdon zornăind cutia de table.

Amelia se făcea de rușine într-un mod absurd și isteric, așa că se retrase singură în camera ei smiorcăindu-se.

Istoria noastră e destinată să se plimbe încolo și-ncoace în capitolul ăsta, fără noimă, așa că după ce am dus povestea la ziua de mâine, o să avem de îndată ocazia să pășim înapoi în ziua de ieri, pentru ca istorisirea să fie întreagă. După cum trăsurile ambasadorilor și ale marilor demnitari pleacă una câte una din salonul Maiestății Sale, din dreptul unei uși secrete, în timp ce doamnele căpitanului Jones o așteaptă pe-a lor; după cum în anticamera secretarului trezoreriei, șase oameni veniți cu jalba așteaptă să fie primiți, chemați unul câte unul, și, dintr-odată, un parlamentar irlandez sau vreun alt personaj de vază intră brusc în camera domnului subsecretar înaintea tuturor celor prezenți, la fel și romancierul, când ține frâiele unei povestiri, e obligat să exercite cea mai nepărtinitoare judecată. Cu toate că oricare mic incident trebuie văzut, toate trebuie lăsate deoparte când apar evenimente majore. Și cu siguranță că o întâmplare ca aceea care-l adusese pe Dobbin la Brighton, și anume ordinul ca regimentul de Gărzi să se ridice la arme, regruparea în Belgia, precum și toată agitația armatelor aliate din țara respectivă,

sub comanda Măriei Sale ducele de Wellington – aşadar, altfel de întâmplări trebuiau să facă uitate toate micile incidente din care este alcătuită această istorie în mare parte. Micile încurcături şi întâmplările neprevăzute sunt scuzabile şi se potrivesc bine. Am ajuns la capitolul al XXII-lea când personajele sunt în camerele lor de toaletă înaintea cinei, una obişnuită în acea seară a sosirii lui Dobbin.

George era prea umanizat şi prea ocupat cu cravata ca să-i mai spună Ameliei vestea pe care camaradul lui i-o adusese de la Londra. Dar intră în camera ei cu scrisoarea avocatului în mână şi cu un aer atât de solemn şi de plin de importanţă, încât soţia, ca de fiecare dată uimitor de prevăzătoare când se anunţa vreo furtună şi care se gândea la cel mai rău, era cât pe ce să leşine. Fugi spre soţul ei, căută să-l determine pe scumpul ei George să-i spună totul. Era chemat peste graniţă, săptămâna următoare venea o bătălie – ea era foarte sigură de-asta.

Scumpul George evită întrebarea despre plecarea peste graniţă, scuturând melancolic din cap:

— Nu, Emmy, nu e asta. Nu mă preocupă persoana mea, ci a ta. Am primit veşti rele de la tata. Refuză orice posibilitate de a mai comunica. M-a abandonat, ne lasă în sărăcie. Eu o pot duce mai greu, dar tu, draga mea, cum ai să suporţi? Uite, citeşte, şi-i dădu scrisoarea.

Cu o privire tandră, deşi alarmată, Amelia îl ascultă pe nobilul ei erou rostind cuvintele de mai sus, după care se aşează pe pat şi citi scrisoarea pe care George i-o înmânase cu acel aer de martir. Dar chipul ei se lumină citind. După cum spuneam mai devreme, ideea de-a împărtăşi sărăcia cu persoana iubită nu este nici pe departe atât de îngrozitoare pentru o femeie cu suflet cald. Vestea o încântă întrucâtva pe Amelia. Pentru ca apoi, ca de obicei, să se ruşineze de bucuria ei într-un astfel de moment nepotrivit şi să se controleze.

— O, George, cât de tare trebuie că-ţi sângerează inima la gândul de a fi separat de tatăl tău!, spuse ea.

— Aşa e, răspunse George cu o privire în agonie.

— Dar nu se poate să fie mânios pe tine prea mult. Nimeni n-ar putea, sunt absolut convinsă. Trebuie să te ierte, dragul meu. Altminteri, eu n-am să mi-o iert niciodată.

— Ce mă supără, scumpa mea Emmy, nu e averea mea, ci a ta, spuse George. Nu-mi pasă dacă sunt puțin sărac și consider, fără a fi încrezut, că mă pricep îndeajuns ca să mă descurc.

— Așa e, interveni soția care credea că războiul avea să se sfârșească, iar soțul ei avea să fie făcut numaidecât general.

— Da, o să mă descurc la fel de bine ca oricare altul, continuă Osborne, dar tu, draga mea... Cum aș putea să te privez de confortul și statutul în societate la care soția mea avea dreptul să aspire? Să stai tu într-o cazarmă, ca soție a unui soldat care mărșăluiește, să fii supusă la tot felul de nemulțumiri și lipsuri! Mă întristează la culme!

Emmy, destul de calmă, gândind că acesta era singurul motiv al neliniștii soțului, îi luă o mână și, iradiind zâmbitoare, începu să fredoneze strofa preferată din cântecul „Wapping Old Stairs", în care eroina, după ce-i reproșează lui Tom al ei că nu e atent, promite „să-i coasă pantalonii și să-i facă grogul", dacă el avea să fie statornic, și bun, și n-avea s-o părăsească.

— În afară de asta, zise ea după o pauză, frumosă și fericită așa cum orice tânără ar trebui să fie, două mii de lire sunt o sumă imensă, George, nu?

George râse de naivitatea ei, iar în cele din urmă coborâră la cină, el cu Amelia de braț, fredonând în continuare, mai mulțumită și împăcată cum nu fusese de ceva zile.

Astfel că masa, care în cele din urmă se încheie, în loc să fie una mohorâtă, se dovedi a fi una deosebit de animată și veselă.

Emoția viitoarei campanii mai estompă în mintea lui George dezamăgirea cauzată de scrisoarea dezmoștenirii lui. Dobbin își păstră aceeași dispoziție locvace. Îi amuză pe cei prezenți cu povești despre armata din Belgia, care o ținea numai în petreceri și veselie. Pentru ca apoi, țintind spre un anume final, căpitanul să înceapă să o descrie pe doamna maior O'Down împachetând lucrurile pentru ea și pentru maior și cum epoleții lui cei mai buni ajunseseră înfundați într-un butoi, iar renumitul ei turban, cu pasărea paradisului, înfășurat în hârtie maro și încuiat în cutia pentru pălăria cu penaj a maiorului; drept care ea se întrebase ce efect avea să

facă pălăria la Curtea regelui Franței, în Gent, sau la marile baluri ale armatei, la Bruxelles.

— Gent! Bruxelles!, sări Amelia speriată. George, a fost chemat regimentul la arme? Plecați?, şi obrazul ei vesel fu petrecut de un fior de groază, iar fata se agăță din instinct de George.

— Nu te teme, draga mea, spuse el foarte natural. E doar o călătorie de douăsprezece ore. N-ai să pățeşti nimic. Mergi şi tu cu mine, Emmy.

— Eu mă duc, spuse Becky. Sunt din personal. Generalul Turf e una dintre feblețile mele. Nu-i aşa, Rawdon?

Rawdon râse în hohote ca de obicei. William Dobbin se făcu roşu ca racul.

— Nu poate merge, zise. Gândeşte-te la... pericole – ar fi vrut să adauge, dar oare nu încercase prin toată coversația de la cină să dovedească faptul că nu există pericole?

Deveni confuz şi tăcut.

— Trebuie şi am să merg, sări Amelia plină de vervă.

Iar George, felicitându-i determinarea, o bătu cu mâna sub bărbie, şi întrebă pe cei prezenți dacă mai văzuseră o femeie mai scorpie ca ea, apoi acceptă să fie însoțit de ea.

— O să fie şi doamna O'Down să aibă grijă de tine, adăugă.

Dar ce-i păsa ei atât timp cât soțul îi era alături? Astfel că tristețea plecării fu întrucâtva îndepărtată. Cu toate că se aşteptau la război şi pericole, acestea puteau să nu apară pentru luni de zile de-aici încolo. Se lăsă o tăcere, care o făcu pe timida Amelia aproape la fel de bucuroasă cum ar fi făcut-o şi o sentință pozitivă, ceea ce şi Dobbin consideră în adâncul sufletului că e foarte bine. Căci permisiunea de-a o vedea era cel mai mare privilegiu şi cea mai ardentă speranță a vieții lui şi-şi spuse sieşi că avea s-o vegheze şi s-o ocrotească. „Dacă eram eu căsătorit cu ea, nu i-aş fi dat voie să meargă", gândi. Dar cum George era stăpânul şi prietenul lui, nu consideră de cuviință să protesteze.

După un timp, Rebecca o luă pe prietena ei de după talie şi o scoase de la masa unde se discutaseră treburi atât de importante, lăsându-i pe domni într-o stare de exaltare, să bea şi să pălăvrăgească binedispuşi.

Pe parcursul serii, Rawdon primi un mic bilet de la soția lui pe care, cu toate că-l mototoli și-i dădu drumul în foc de îndată, am avut norocul a-l citi peste umărul Rebeccăi.

Veşti extraordinare. Doamna Bute a plecat. Ia banii de la Cupidon în seara asta, pentru că sigur pleacă mâine. Ia seama. R.

Astfel că, pe când domnii se pregăteau să se alăture doamnelor la cafea în camera acestora, Rawdon atinse cotul lui Osborne şi spuse cald:

— Osborne, omule, dacă se poate, aş vrea să te deranjez cu mica noastră trebuşoară.

Nu se prea putea, dar George îi dădu o mare parte din bani, în bancnote pe care le scoase din buzunar, precum şi un cec către agentul lui pentru săptămâna ce-avea să urmeze, în loc de restul sumei.

După ce-şi aranjară afacerile, George, Jos şi Dobbin făcură, în timp ce-şi fumară trabucurile, un consiliu de război şi hotărâră că trebuiau s-o ia cu toții spre Londra în trăsura deschisă a lui Jos, şi asta chiar de-a doua zi. Cred că Jos ar fi preferat să rămână până ce şi Rawdon Crawley pleca din Brighton, dar Dobbin şi George tăbărâră pe el, aşa că acceptă să-i ducă în oraş şi, după cum se cuvenea demnității lui, ceru patru cai. Şi cu aceştia plecară a doua zi, după micul dejun. Amelia se trezise foarte devreme şi-şi împachetase cele două cufere cu mult entuziasm, în timp ce Osborne stătea în pat deplângând faptul că nu avea o servitoare să o ajute. Dar ea era mult prea fericită să facă totul cu mâna ei. O neliniște apăsătoare cu privire la Rebecca îi amenința deja gândurile şi, cu toate că se sărutară foarte călduros la despărțire, cu toții ştim cum este gelozia, iar doamna Amelia avea această calitate, printre celelalte.

În afară de aceste personaje care vin şi pleacă încontinuu, trebuie să ne aducem aminte că şi alte vechi cunoştințe de-ale noastre se aflau tot în Brighton, şi anume domnişoara Crawley şi doamna ei de companie. Cu toate că Rebecca şi soțul ei stăteau la o aruncătură de băț de casa unde locuia bolnava domnişoară Crawley, uşa acesteia le rămase închisă

şi ea la fel de neîndurătoare cu ei cum fusese la Londra. Cât timp rămase la căpătâiul cumnatei, doamna Bute Crawley avu grijă ca preaiubita ei Matilda să nu fie tulburată de vreo vizită a nepotului. Când domnişoara nemăritată îşi făcea plimbarea, credincioasa doamnă Bute îi stătea alături în trăsură. Când domnişoara Crawley lua aer într-un scaun cu rotile, doamna Bute mergea alături, în vreme ce buna Briggs se aşeza pe partea opusă. Şi dacă se întâmpla să dea peste Rawdon şi soţia lui – cu toate că el îşi scotea întotdeauna pălăria, respectuos, grupul domnişoarei Crawley trecea de el cu o indiferenţă într-atât de rece şi ucigătoare că Rawdon începuse să fie cam disperat.

— Am putea foarte bine să fim la Londra acum, spunea el adesea, posomorât.

— Un han confortabil din Brighton e mai bun decât o casă de datornici din Chancery Lane, răspundea soţia lui, mai bine-dispusă. Gândeşte-te la aghiotanţii domnului Moses, ofiţerul şerifului, care ne-au supravegheat locuinţa o săptămână întreagă. Or fi cunoştinţele noastre de pe-aici cam proaste, dar domnul Jos şi căpitanul Cupidon sunt companii mai bune decât oamenii domnului Moses, scumpul meu.

— Mă mir că nu ne-au urmărit până aici, continuă Rawdon la fel de abătut.

— Când o vor face, o să găsim metode de-a scăpa de ei, spuse neînfricată Becky, după care remarcă şansa şi beneficiile întâlnirii cu Jos şi Osborne, ocazii cu care Rawdon Crawley găsise prilejul de a face rost de bani peşin exact la ţanc.

— Nici n-or să ne-ajungă să plătim cheltuielile pentru han, mormăi ofiţerul de gardă.

— De ce trebuie să-l plătim?, spuse doamna, care avea întotdeauna un răspuns pentru orice.

Prin valetul lui Rawdon, care păstra legătura cu servitorii din casa domnişoarei Crawley şi care fusese instruit a-i cinsti pe vizitii cu băutură ori de câte ori îi vedea, activităţile bătrânei domnişoare Crawley erau bine cunoscute tânărului cuplu. Iar Rebecca avu admirabilul gând de a se preface bolnavă şi a chema acelaşi farmacist care o îngrijea şi pe bătrână, astfel că informaţiile deveniseră în mare parte complete. Iar domnişoara Briggs, deşi forţată să adopte o atitudine ostilă, nu era

întru totul dușmănoasă față de Rawdon și soția lui. Avea de altfel o natură bună și iertătoare. Acum, că trecuseră peste problema geloziei, dispăruse și ura ei față de Rebecca, și-și amintea veșnicele cuvinte împăciuitoare ale acesteia și buna ei dispoziție. Și, împreună cu doamna Firkin, servitoarea bătrânei, și cu toți ceilalți din casă, se arătară nemulțumiți față de tirania impozantei doamne Bute.

Adesea se întâmpla ca buna, dar puternica femeie să întreacă fără milă măsura cu privilegiile pe care le avea, cu reușitele ei. În numai câteva săptămâni o adusese pe neajutorata bolnavă într-o asemenea stare de docilitate încât biata femeie asculta întru totul de ordinele surorii ei și nici măcar nu îndrăznea să se plângă de regimul de sclavie pe care aceasta-l impunea lui Briggs și lui Firkin. Doamna Bute cântărea, cu o exactitate imposibil de nesesizat, paharele de vin pe care domnișoara Crawley avea voie să le bea zilnic, asta spre indignarea lui Firkin și a majordomului, care se văzură privați de controlul asupra sticlei. Apoi împărțea turta dulce, jeleul, puiul în anumite cantități și într-o anumită ordine. În fiecare seară, noapte și dimineață îi aducea bolnavei poțiunile oribile prescrise de doctor și o obliga să le înghită cu o cuminţenie înduioșătoare, ceea ce o făcu pe Firkin să afirme:

— Biata mea doamnă își ia medicamentele ca un mieluşel.

Ea recomandă plimbările în trăsură sau în scaunul cu rotile; într-un cuvânt, o controlă pe bătrână pe timpul convalescenței așa cum numai o femeie bine înfiptă, cu o gândire maternă și cât se poate de morală poate face. Dacă se întâmpla vreodată ca pacienta să opună puțină rezistență sau să mai ceară de mâncare, sau mai puține poțiuni, asistenta o amenința cu o moarte instantanee, iar domnișoara Crawley ceda pe loc.

— Nu mai are pic de sânge în ea, remarcă Firkin spre Briggs. În ultimele trei săptămâni nici măcar nu mi-a mai spus că sunt proastă.

În cele din urmă, doamna Bute se hotărî să-i dea afară pe buna servitoare, pe domnul Bowls, cel gras și de încredere, și pe Briggs însăși, și să trimită după fiicele ei de la casa parohială. Asta înainte de-a o muta pe bolnavă taman la

Queen's Crawley. Dar se petrecu un teribil accident care o făcu să-şi abandoneze aceste activităţi ideale – reverendul Bute Crawley, soţul ei, întorcându-se călare într-o seară, căzuse cu calul şi-şi rupsese clavicula. I se instalară numaidecât febra şi simptomele inflamaţiei, astfel că doamna Bute se văzu nevoită să plece din Sussex spre Hampshire. Promise ca, de îndată ce Bute se va fi recuperat, să se întoarcă la preaiubita ei prietenă, după care plecă, dând servitorilor ordine drastice în ceea ce priveşte atitudinea lor faţă de stăpână. De îndată ce urcă în trăsură, în toată casa domnişoarei Crawley se lăsă cu o veselie triumfătoare şi o senzaţie de uşurare, cum nimeni nu mai pomenise de multe săptămâni. În aceeaşi zi, domnişoara încetă să mai ia poţiunile după-amiaza, Bowls deschise o sticlă de lichior pentru el şi doamna Firkin; în acea seară, domnişoara Crawley şi domnişoara Briggs se delectară cu un joc de cărţi în loc de una din pildele lui Porteus. Adică exact ca în vechea poveste pentru copii, când bolnavul uită să mai bată câinele şi evenimentele sunt răsturnate pentru a căpăta un curs paşnic şi fericit.

La o oră matinală, de două sau trei ori pe săptămână, domnişoara Briggs obişnuia să se ducă la o cabină de îmbăiere şi să se bucure de apă, îmbrăcată într-o rochie de flanel şi cu o cască pe cap. După câte am văzut, Rebecca ştia aceste obiceiuri şi, cu toate că nu încercă să o sperie pe Briggs aşa cum ameninţase, adică să înoate pe sub apă până la ea şi să o surprindă în sacralitatea cabinei, doamna Rawdon era hotărâtă să o asalteze pe Briggs pe când aceasta se întorcea de la baie, proaspătă, revigorată şi, foarte probabil, binedispusă.

Aşa că, trezindu-se foarte devreme într-o dimineaţă, Becky aduse telescopul în camera de zi, care dădea spre mare, ca să aibă vedere spre cabinele de îmbăiere de pe plajă. O văzu pe Briggs ajungând, intrând în cabina ei şi lansându-se în mare. Ea se prezentă pe plajă tocmai când nimfa pe care o căuta ieşea din mica ei caravană şi păşea pe scânduri. O imagine cât se poate de drăguţă: plaja, feţele femeilor care făceau baie, şirul prelung de roci şi construcţii luminate aprins de razele răsăritului. Când Briggs ieşi din cabină, Rebecca avea un surâs cald şi tandru şi ţinea o mână palidă întinsă în faţă. Ce putea aceasta din urmă să facă decât să-i accepte salutul?

— Domnișoară... Doamnă Crawley..., spuse ea.

Doamna Crawley îi luă mâna, o apăsă la inima ei și, dintr-un impuls, își duse brațele în jurul lui Briggs și o sărută.

— Scumpa mea prietenă!, exclamă atât de natural, încât, bineînțeles, Briggs se topi pe dată, până și femeia care-i veghease baia fiind înduioșată.

Rebecca nu întâmpină nicio dificultate în a discuta cu Briggs pe îndelete despre subiecte foarte plăcute și personale. Briggs îi descrise tot ce se întâmplase de la neașteptata plecare a lui Becky din acea dimineață până la ziua prezentă și fericita plecare a doamnei Bute. Toate simptomele domnișoarei Crawley și detaliile despre boala și tratamentul ei fură descrise cu minuțiozitatea și acuratețea pe care femeile o adoră într-atâta. Oare obosesc vreodată doamnele să se plângă despre probleme și doctori? Cel puțin de data asta, Briggs nu obosi, iar Rebecca nu pregetă s-o asculte. Era atât de bucuroasă, cât se poate de bucuroasă, că Briggs și credincioasa, neprețuita Firkin, fuseseră lăsate să rămână cu protectoarea lor pe parcursul bolii. Cerul s-o binecuvânteze! Căci, deși Rebecca poate acționase nepotrivit față de domnișoara Crawley, oare nu era scuza ei una foarte naturală și legitimă? Putuse ea oare să-l refuze pe cel care-i cucerise inima? La o astfel de chemare, Briggs nu putut decât să-și ridice ochii spre cer, să ofteze plină de emoție și să se gândească la faptul că și ea își dăruise la fel sentimentele, cu mulți ani în urmă, iar la final să admită că Rebecca nu se făcea chiar atât de vinovată.

— Cum s-o pot uita pe cea care s-a aplecat asupra unei orfane fără de prieteni? Nu pot, cu toate că m-a respins apoi, spuse Rebecca. N-am să încetez niciodată să o iubesc și-am să-mi dedic viața în slujba ei. Ca protectoare a mea, ca rudă a lui Rawdon – o iubesc pe domnișoara Crawley mai mult ca orice altă femeie din lume, dragă Briggs; iar după ea iubesc pe toți cei care-i sunt devotați. Niciodată nu i-aș fi tratat pe prietenii ei credincioși așa cum a făcut-o clevetitoarea aia de doamnă Bute. Cu toate că gesturile lui pot părea necioplite, Rawdon, care o iubea din suflet, continuă ea, mi-a spus de zeci de ori, cu lacrimi în ochi, că mulțumește cerului că mătușa lui

are nişte femei atât de minunate care s-o îngrijească, precum credincioasa Firkin şi admirabila Briggs.

Iar dacă manevrele nesuferitei Bute aveau să ducă vreodată, ceea ce se şi întâmplase, la a-i alunga de lângă ea pe toţi cei pe care domnişoara Crawley îi iubea, lăsând-o pe săraca victimă în mâna harpiilor de la parohie, Rebecca o implora pe ea (pe domnişoara Briggs) să ţină minte că uşa casei ei, modestă cum era, avea să-i fie întotdeauna deschisă.

— Scumpa mea prietenă, exclamă Rebecca brusc cuprinsă de un elan ieşit din comun, unele suflete nu-şi pot uita niciodată protectorii. Nu toate femeile sunt precum Bute Crawley! Deşi, de ce mă plâng de ea, adăugă tânăra, când, cu toate că am fost şi eu o unealtă şi o victimă a manevrelor ei, oare nu îi datorez că-l am pe dragul de Rawdon?

Apoi, Rebecca îi povesti lui Briggs atitudinea doamnei Bute la Queen's Crawley care, deşi inexplicabilă la momentul respectiv, era perfect justificată prin evenimentele prezente – acum că se fructificase legătura pe care doamna Bute o încurajase prin zeci de artificii, acum că doi tineri căzuseră în capcanele întinse de ea şi se iubeau, şi se căsătoriseră, şi erau ruinaţi din cauza vicleniilor ei.

Era cât se poate de adevărat. Brigss vedea aceste viclenii cu foarte mare acurateţe. Doamna Bute favorizase relaţia dintre Rawdon şi Rebecca. Dar, cu toate că fata era o victimă perfect inocentă, domnişoara Briggs nu-i ascunse acesteia faptul că sentimentele domnişoarei Crawley erau acum străine de persoana ei, fără cale de întoarcere, iar bătrâna n-avea să-l ierte niciodată pe nepotul ei pentru că se avântase într-o căsnicie atât de imprudentă.

Despre acest subiect, Rebecca avea propria părere, dar încă mai nutrea destule speranţe. Dacă domnişoara Crawley nu-i iertase încă, probabil că într-o zi avea să o facă. Chiar şi-acum, numai dezgustătorul şi plângăciosul de Pitt Crawley mai stătea în calea titlului de baronet al lui Rawdon şi, dacă primul păţea ceva, cu atât mai bine. Oricum, dacă tot dezvăluise planurile doamnei Bute şi dacă ea însăşi pledase ca o victimă, avea o mulţumire şi putea fi de folos intereselor lui Rawdon. După o oră de astfel de discuţii cu vechea şi recâştigata prietenă, Rebecca o părăsi cu cele mai cordiale cuvinte

de recunoștință și se asigură că întrevederea lor avea să fie transmisă domnișoarei Crawley în câteva ore.

Sfârșind cu mica întâlnire, se făcuse ora la care Rebecca trebuia să fie la han, unde grupul din ziua precedentă era strâns la micul dejun de adio. Rebecca își luă apoi un călduros bun-rămas de la Amelia, așa cum se cade unor femei care țin una la alta ca niște surori. După ce abuză de batistă și se agăță de gâtul prietenei sale ca și cum s-ar fi despărțit pentru totdeauna, după ce flutură aceeași batistă (care, apropo, era uscată), când trăsura o porni din loc, Rebecca se întoarse la masă, se înfruptă cu poftă din niște crabi, meditând asupra trăirilor ei. În vreme ce se delecta cu delicatesele de mai sus, îi povesti lui Rawdon cele întâmplate între ea și Briggs de dimineață. Avea mari speranțe și-l făcu pe soțul ei să i le împărtășească. De regulă, reușea să-l determine să-i împărtășească orice trăire, fie că era melancolică sau fericită.

— Iar acum, dragul meu, ai să-mi faci plăcerea să te așezi frumușel la masa de scris, să scrii o scrisoare domnișoarei Crawley, în care o să spui că ești băiat cuminte și alte asemenea.

Așa că Rawdon se așeză și scrise repede „Brighton, joi", și „Dragă mătușă", după care imaginația îl abandonă. Începu să-și agite penița și se uită spre soția sa, care nu se putu abține să nu râdă de fața lui vinovată. Iar femeia, mărșăluind în sus și-n jos prin cameră, începu să-i dicteze o scrisoare, pe care el o puse pe hârtie.

Înainte să părăsesc țara și să mă angajez într-o campanie care-mi poate fi fatală...

— Poftim?, zise Rawdon surprins, dar înțelese numaidecât ironia frazei și o notă cu un rânjet.

... care-mi poate fi fatală, am purces aici...

— De ce nu spui am venit, Becky? Așa e mai corect, interveni bărbatul.

Am purces aici – insistă Rebecca, bătând din picior – să-mi iau rămas-bun de la scumpa și vechea mea prietenă. Te caut,

nu ca să mă întorc, ci ca să mai strâng o dată la piept mâna care mi-a făcut numai bine toată viaţa...!

— ...bine toată viaţa, repetă cu ecou Rawdon, scrijelind cuvintele, destul de surprins de inspiraţia pe care o avea.

Nu-ţi cer nimic în afară de faptul că nu vreau să ne despărţim învrăjbiţi. Am o oarecare mândrie moştenită din familie când vine vorba de anumite lucruri, dar nu în toate. M-am însurat cu fiica unui artist şi nu mi-e ruşine cu asta...

— Nu, nici să mă pici cu ceară nu mi-e ruşine!, exclamă Rawdon.

— Copil ce eşti!, spuse Rebecca ciupindu-l de ureche şi uitându-se să vadă că nu face greşeli de scriere. „Purces" nu se scrie cu „o".

Şi el corectă cuvântul, închinându-se în faţa înţelepciunii domnişoarei lui.

Am crezut că-mi cunoşti sentimentele, continuă Rebecca. Ştiam că doamna Bute Crawley le-a încuviinţat şi încurajat. Dar nu am nimic de reproşat, m-am căsătorit cu o femeie săracă şi sunt fericit să-mi asum fapta. Scumpă mătuşă, moştenirea las-o cui doreşti. N-am să crâcnesc niciodată cu privire la decizia pe care ai s-o iei. Vreau să ştii că ţin la dumneata pentru ceea ce eşti, nu de dragul averii. Vreau să ne împăcăm înainte ca eu să plec din Anglia. Lasă-mă, lasă-mă, te rog, să te văd înainte să plec. Câteva săptămâni sau luni pot fi prea mult şi nu mă împac cu gândul de-a pleca fără să-mi iau rămas-bun de la dumneata.

— N-o să recunoască stilul meu, remarcă Becky. Am făcut propoziţii scurte şi concise.

După care trimiseră scrisoarea, chipurile, domnişoarei Briggs.

Bătrâna Crawley râse când Briggs, misterioasă, îi întinse modesta misivă.

— Acum, că doamna Bute nu mai e cu noi, o putem citi. Citeşte-mi-o, Briggs.

Iar după ce Briggs citi, stăpâna râse şi mai cu poftă.

— Nu vezi, gâsculiţă ce eşti, îi zise acesteia, toată înduioşată de sentimentele sincere ce răzbăteau din compunerea cu

pricina. Nu-ți dai seama că Rawdon nu a scris niciun cuvânt din toate astea? Niciodată nu mi-a scris fără să-mi ceară bani, iar scrisorile lui sunt pline de greșeli de gramatică, ștersături și litere mâncate. Vipera aia de guvernantă îl manevrează.

„Toți sunt o apă și-un pământ", își zise domnișoara Crawley. „Toți vor să mor și tânjesc la banii mei."

— Nu m-ar deranja să-l văd pe Rawdon, adăugă după o pauză, pe un ton indiferent. Mi-e totuna dacă îl văd sau nu. Cu condiția să nu avem vreo scenă; de ce nu? Nu mă deranjează. Dar răbdarea are limitele ei, la fel și judecata mea. Și, draga mea, am să refuz să o primesc pe doamna Rawdon – nu suport gândul...

Or, domnișoara Briggs se mulțumi și cu acest mesaj de împăcare parțială și se gândi că cea mai bună cale de-ai face pe cei doi să se întâlnească ar fi să-l anunțe pe Rawdon să fie în locul numit Cliff la ora la care domnișoara Crawley își făcea plimbarea în scaunul cu rotile.

Și acolo se întâlniră. Nu știu dacă domnișoara Crawley avu vreo trăire de bucurie sau vreo emoție la vederea celui care fusese nepotul ei preferat, dar îi întinse două degete și-i zâmbi binedispusă, ca și cum abia ce se întâlniseră cu o zi înainte. În ce-l privește pe Rawdon, acesta se făcu roșu ca racul și într-atât de mare-i fu extazul și confuzia, încât scutură cu putere mâna lui Briggs. Probabil că interesele erau cele care-i dădeau impulsurile acestor gesturi, sau poate afecțiunea; probabil că schimbarea pe care boala din ultimele săptămâni o transformaseră pe mătușa lui îl mișca.

— Bătrâna a fost dintotdeauna generoasă cu mine, îi spuse soției, povestindu-i întrevederea. Și m-am simțit, știi, puțin ciudat și așa mai departe. Am mers alături de – cum le zice la chestiile alea – știi tu. Am dus-o până la ușă, de unde a venit Bowls s-o ajute. Și mi-aș fi dorit foarte mult să intru, dar...

— N-ai intrat?, urlă soția lui.

— Nu, draga mea, și serios că tare mi-era teamă când am ajuns la acea clipă.

— Prostule, trebuia să intri și să nu mai ieși niciodată, spuse ea.

— Nu-mi ponegri numele, se întristă impunătorul ofițer din gardă. Poate c-am fost un prost, Becky, dar n-ar trebui

să o spui chiar aşa, şi aruncă soţiei o privire cât putu el de fioroasă, şi nu tocmai plăcută.

— Atunci, dragul meu, mâine trebuie să fii cu ochii în patru, să mergi s-o vizitezi, fie că te cheamă sau nu, spuse Rebecca încercând să-l împace.

La care el răspunse că are să facă aşa cum va pofti şi că i-ar fi recunoscător dacă ar fi mai cuviincioasă cu vorba, după care, rănit, soţul plecă şi-şi petrecu dimineaţa la biliard, posomorât, tăcut şi plin de bănuieli.

Dar înainte de lăsarea serii era pregătit, ca de obicei, să lase garda jos şi să recunoască prudenţa şi spiritul prevăzător al soţiei, confirmând în cele mai melancolice cuvinte presentimentele pe care ea le avusese privind greşeala lui. Pesemne că domnişoara Crawley avusese oarecare tresăriri în clipa când îl reîntâlnise, după o despărţire atât de îndelungată. Medită destul de mult asupra întâlnirii lor.

— Briggs, Rawdon se îngraşă peste măsură şi îmbătrâneşte, îi spuse prietenei sale. Are nasul roşu şi pare extrem de necioplit. Mariajul cu femeia aia l-a îndobitocit, fără doar şi poate. Doamna Bute spunea tot timpul că obişnuiau să bea împreună, şi nu mă îndoiesc că asta fac. Da, ea mirosea îngrozitor a gin. Am observat şi eu. Tu, nu?

Degeaba încercă Briggs să-i spună că doamna Bute vorbea de rău pe oricine, iar pentru o persoană cu modesta ei poziţie era...

— O desăvârşită artistă? Da, şi încă este şi vorbeşte de rău pe toată lumea, e-adevărat; dar sunt sigură că femeia cealaltă l-a făcut pe Rawdon să bea. Toate femeile de condiţie joasă fac la fel...

— A fost foarte emoţionat să vă vadă, spuse Briggs. Şi sunt sigură că atunci când o să vă aduceţi aminte că e pe câmpul groazei...

— Cât ţi-a promis, Briggs?, sări bătrâna izbucnind într-un acces de furie. Da, normal că te-apuci să plângi. Urăsc scenele astea. De ce trebuie eu să-mi fac griji? Du-te şi smiorcăie-te în camera ta şi trimite-o pe Firkin la mine. Ba nu, stai jos şi suflă-ţi nasul, şi termină cu plânsul. Scrie o scrisoare căpitanului Crawley.

Biata Briggs se puse docilă în fața caietului. Avea paginile pătate și cu urme după scrisul apăsat, drept și rapid al doamnei Bute Crawley, care o făcuse pe scribul.

— Începe așa... „Domnule"... sau „Sir" – e și mai bine... și spune că domnișoara Crawley vrea să vii în vizită... Ba nu, spune că doctorul domnișoarei, domnul Cramer, vrea să vii în vizită, să-ți spună că starea sănătății mi-e atât de delicată că orice emoție puternică e periculoasă și că trebuie să refuz orice discuții cu familia sau orice vizite. Și mulțumește-i că á venit la Brighton. Și adaugă faptul că-i doresc o călătorie plăcută și, dacă are bunăvoința să treacă pe la avocatul meu din Gray's Inn Square, o să găsească acolo un bilet pentru el. Da, e bine, și-așa o să plece din Brighton.

Binevoitoarea Briggs scrise această ultimă propoziție cu cea mai mare mulțumire.

— Să vină la mine taman a doua zi după plecarea doamnei Bute, continuă bătrâna – a fost de-a dreptul indecent. Briggs, draga mea, scrie-i doamnei Crawley și spune-i că nu e nevoie să se întoarcă la mine. Nu, chiar nu trebuie, și nici n-are să se întoarcă. N-am să fiu o sclavă în propria-mi casă și n-am de gând să mă las înfometată sau otrăvită. Toți vor să mă omoare, toți... toți..., și femeia abandonată scoase un răcnet și izbucni într-un plâns isteric.

Scena din urmă a comediei din Bâlciul deșertăciunilor, pe care ea o juca, se apropia de final cu pași repezi. Reflectoarele ieftine se stingeau unul câte unul, iar cortina neagră era gata să se lase în jos.

Ultimul paragraf, care îl trimitea pe Rawdon la avocatul ei din Londra și pe care Briggs îl scrisese credincioasă, îi consolă întrucâtva pe dragon și pe soția lui, asta după dezamăgirea cruntă la citirea primului paragraf, în care ea refuza împăcarea. Iar cuvintele își făcură efectul pe care bătrâna îl intenționase, și anume ca Rawdon să-și dorească neapărat să ajungă la Londra.

Cu ceea ce primise de la Jos la jocurile de cărți și cu banii lui George plăti hanul, al cărui proprietar probabil nici până azi nu știe cât de putredă era situația acolo. Pentru că, așa cum un general își trimite bagajele cu ariergarda înaintea unei bătălii, Rebecca, înțeleaptă, împachetase toate lucrurile

lor de valoare şi le trimisese sub supravegherea servitorului lui George, care avea grijă de cufere în drumul spre Londra. Rawdon şi Rebecca se întoarseră acasă cu acelaşi mijloc de transport chiar în ziua următoare.

— Mi-ar fi plăcut s-o văd pe bătrână înainte să plec, spuse Rawdon. Arată atât de ştearsă şi de transformată încât sunt sigur că nu are s-o mai ducă mult. Mă întreb cât am pe cecul de la Waxy. Două sute... nu are cum să fie mai puţin, nu-i aşa, Becky?

Având în vedere vizitele repetate ale aghiotanţilor comisarului din Middlsex, Rawdon şi soţia lui nu se întoarseră la locuinţa lor din Brompton, ci se cazară la un han. A doua zi foarte devreme, Rebecca, traversând suburbia pentru a merge în Fulham, acasă la doamna Sedley, pentru a o vizita pe prietena ei Amelia şi pe prietenii de la Brighton, avu ocazia să-i zărească. Ceilalţi plecaseră cu toţii spre Chatham, de unde aveau să ajungă la Harwich, să ia vaporul spre Belgia dimpreună cu restul regimentului. Buna doamnă Sedley era demoralizată, cu ochii mereu înlăcrimaţi şi se simţea singură. Întorcându-se după vizită, Rebecca îl găsi acasă pe soţul ei, care fusese la Gray's Inn. Se întorsese furios şi află imediat şi de ce.

— La naiba, Becky, mi-a dat numai douăzeci de lire!

26

Între Londra şi Chatham

Când plecă de la Brighton, amicul nostru George devenise o persoană de rang înalt, la modă, care călătorea într-un rădvan cu patru cai, şi trase la frumosul hotel „Cavendish Square", unde pe tânărul gentleman şi pe soţia acestuia îi aşteptau un apartament cu nişte camere superbe, o masă minunată, gata aranjată şi înconjurată de şase servitori discreţi în uniforme negre. George făcu onorurile cu un aer imperial în faţa lui Jos şi a lui Dobbin, iar Amelia, timidă şi rezervată, stătu pentru prima dată în capul mesei, pe care George o numea a ei.

George făcu nazuri la vin şi se distră pe seama servitorilor, iar Jos înfulecă din supa de ţestoasă cu o poftă imensă. Dobbin îl servi; căci doamna casei, în faţa căreia se găsea supiera, era atât de nepăsătoare faţă de conţinutul acesteia încât i-ar fi servit-o pe toată, fără a cruţa nimic.

Splendida primire şi servire şi apartamentul în sine îl alarmară pe Dobbin, care îi reproşă aceasta lui George, după cină, când Jos dormea în fotoliul lui cel mare. În zadar însă îi puse în vedere ţestoasa imensă şi şampania care s-ar fi cuvenit unui arhiepiscop.

— Am fost obişnuit să călătoresc ca un gentleman, spuse George, şi soţia mea are să călătorească precum o doamnă, pe legea mea. Atât timp cât încă mai sunt rezerve în buzunar,

n-are să-şi dorească nimic, adăugă el satisfăcut pentru spiritul lui darnic.

Iar Dobbin nu mai încercă să-l convingă de faptul că fericirea Ameliei nu stătea într-o supă de ţestoasă.

La ceva timp după cină, Amelia îşi exprimă, timid, dorinţa de a merge să-şi viziteze mama la Fulham, la care George mormăi acceptul lui. Urcă în imensul dormitor, în mijlocul căruia se afla un imens pat în care dormise „sora împăratului Alexandru[1] când aliaţii noştri întru suferinţă au fost aici". Şi-şi puse repede şi foarte fericită boneta pe cap şi şalul la gât. Când coborî în sufragerie, George încă mai bea vin şi nu dădea semne că ar fi vrut să se mute din loc.

— Nu vii cu mine, dragule?, întrebă ea.

Nu, „dragul" nu mergea cu ea. Pentru că trăsura era deja la scară, Amelia se înclină puţin tristă, uitându-se încă o dată cu ochi goi la el, şi coborî abătută, cu căpitanul Dobbin în urmă. Acesta o ajută să urce şi o petrecu cu vederea. Chiar şi valetul se jenă când veni vorba să spună vizitiului adresa de faţă cu servitorii hotelului, aşa că promise a-i da detalii când aveau să se depărteze.

Dobbin se întoarse acasă la Slaughters', gândindu-se ce mult i-ar fi plăcut să fi fost în acea trăsură alături de doamna Osborne. Era evident că George avea alte gusturi, căci, după ce bău destul vin, se duse în mijlocul reprezentaţiei să-l vadă pe domnul Hean jucându-l pe Shylock[2]. Căpitanul Osborne era mare amator de teatru şi el însuşi jucase cu mult talent personaje comice în reprezentaţiile teatrale de la garnizoană. Jos dormi până după lăsarea întunericului, când se trezi speriat de mişcarea servitorului, care curăţa masa de carafele goale şi din nou se căută o trăsură de rând pe post de caleaşcă pentru a-l duce pe dolofanul erou la casa şi la patul lui.

Doamna Sedley îşi strânse fiica la piept cu dragostea şi emoţia unei mame, fugind în întâmpinarea miresei smiorcăite când trăsura trase înaintea portiţei din grădină. Bătrânul domn Clapp, care era cu o cămaşă fără mâneci, lucrând pământul din grădină, se dădu înapoi alarmat. Servitoarea irlandeză o zbughi din bucătărie, binecuvântând. Amelia

[1] Alexandru I al Rusiei (1777–1825).

[2] Personaj din „Negutătorul din Veneţia" de William Shakespeare.

abia dacă reuși să treacă printre flori, apoi să urce scările să ajungă în salonaș. Oricare cititor, cu o cât de mică înclinație romantică, își poate închipui cum s-au deschis porțile lacrimilor, și cum au plâns și mamă, și fiică, deopotrivă, cum s-au îmbrățișat la adăpostul acelui sanctuar. Când dau doamnele frâu liber lacrimilor? În vremuri de bucurie, de întristare sau pentru vreun alt eveniment din viață, iar după o căsătorie, mama și fiica se simțeau libere să-și descarce emoțiile, un gest pe cât de candid, pe-atât de revigorant. Cu ocazia unor nunți, am văzut femei, care altminteri se urau, sărutându-se și plângând împreună. Și ce intens trebuie să trăiască iubirea, dacă-i așa! O mamă bună se căsătorește a doua oară la nunta fiicei, iar pentru alte evenimente, se știe cât de excesiv de materne devin și bunicile! De fapt, rar se întâmplă ca o femeie să-și dorească a fi mamă, până ce nu ajunge bunică. Să respectăm scena ce avea loc în salonul luminat difuz, cu toate șoaptele și lacrimile lor. Bătrânul domn Sedley o respecta. Nu ghicise identitatea persoanei din trăsură când aceasta trăsese la poartă. Nu fugise să-și întâmpine fata, dar o sărută cu multă căldură când ea intră în cameră (unde el era, ca de obicei, ocupat cu hârtiile sale, cu peceți și desfășurătoare), iar după ce rămase puțin cu mama și fiica, lăsă, înțelept, încăperea numai pentru ele.

Valetul lui George se uită chiorâș la domnul Clapp cum uda tufele de trandafiri cu cămașa lui fără mâneci. Totuși, își scoase pălăria cu mult respect în fața domnului Sedley, care îl întrebă despre finul lui și despre trăsura lui Jos, și dacă armăsarii fuseseră până la Brighton, despre abominabilul trădător Bonaparte și despre război, până când servitoarea irlandeză veni cu o tavă și o sticlă cu vin, din care bătrânul insistă să-i toarne și valetului. Îi dădu și o jumătate de guinee, pe care slujitorul o puse în buzunar pe jumătate mirat, jumătate mândru.

— În sănătatea stăpânilor tăi, Trotter, spuse domnul Sedley, și uite ceva ca să te cinsteşti când ajungi acasă.

Nouă zile trecuseră de când Amelia părăsise căsuța părintească, și totuși ce îndepărtată părea ziua când își luase rămas-bun. Ce prăpastie se deschisese între ea și trecutul ei. Se uita înapoi din poziția de acum și contempla, o altă

persoană fiind, la tânăra nemăritată, secată de dragostea ei, cu ochi doar pentru un singur obiect, şi care primea dragostea părintească fără pic de recunoştinţă, dacă nu chiar cu indiferenţă, ca şi cum aceasta i s-ar fi cuvenit oricum; căci inima întreagă şi toate gândurile erau aplecate înspre împlinirea unei singure dorinţe. Revederea acelor zile, atât de apropiate, dar îndepărtate totuşi, o ruşină, iar în ce-i priveşte pe părinţi, o umplu de remuşcări. Să fi câştigat premiul cel mare – paradisul vieţii – şi să fi fost totuşi neîncrezătoare şi nemulţumită? În general, când eroul şi eroina trec de bariera căsătoriei, un romancier trage cortina, ca şi cum povestea se sfârşeşte acolo, ca şi cum se trage linie peste neliniştile şi zbuciumul vieţii, de parcă, odată ajunşi pe tărâmul căsniciei, totul e verde şi frumos, iar soţul şi soţia n-au altceva de făcut decât să stea unul în braţele celuilalt şi să se aventureze în ritm lent spre vârsta maturităţii, fericiţi şi perfect împliniţi. Or, scumpa noastră Amelia era abia la marginea acestui tărâm şi deja se uita temătoare înapoi spre chipurile cunoscute care-i făceau cu mâna de pe celălalt mal îndepărtat, petrecând-o dincolo de ape.

În onoarea miresei, mama crezu de cuviinţă să pregătească nu ştiu ce primire festivă şi, după primele efuziuni, o părăsi puţin pe doamna George Osborne şi trecu un etaj mai jos, spre un fel de încăpere-bucătărie (locuită de domnul şi doamna Clapp, iar seara, după ce termina cu vasele şi-şi scotea moaţele, şi de domnişoara Flannigan, servitoarea irlandeză), pentru a lua măsurile necesare pentru pregătirea unui ceai senzaţional. Oamenii au propriul mod de a-şi exprima amabilitatea, iar doamna Sedley avea senzaţia că o brioşă şi nişte marmeladă de portocale pe o farfurioară de cristal aveau să o revigoreze pe Amelia în cel mai potrivit mod cu putinţă, dată fiind situaţia ei de acum.

În timp ce jos se aranjau cele menţionate, Amelia ieşi din salon, urcă şi se pomeni, nici ea nu ştia cum, în camera micuţă unde stătuse înainte de căsătorie, apoi pe scaunul în care petrecuse atâtea ore de amărăciune. Se lăsă între braţele lui ca şi cum i-ar fi fost un prieten vechi şi căzu pe gânduri despre săptămâna ce trecuse şi viaţa de dincolo de ea. Deja se uita în neştire şi cu tristeţe înapoi, încercând mereu să se

agațe de ceva, care, dacă găsea obiectul cu pricina, îi aducea neliniști și tristeți, nu și bucurii. Aceasta era soarta bietei noastre făpturi, o rătăcitoare printre mulțimile ce se zbăteau încolo și-ncoace prin Bâlciul deșertăciunilor.

Își aminti cu mare drag de imaginea lui George pe care și-o formase înainte de nuntă. Oare își dădea seama câtă deosebire exista între omul real și eroul superb pe care-l venera? E nevoie de mulți, foarte mulți ani, iar bărbatul trebuie să fie unul cu adevărat rău, înainte ca mândria și vanitatea unei femei să recunoască sieși așa ceva. Apoi simți asupra ei ochii verzi și luminoși ai Rebeccăi și zâmbetul ei larg, și o cuprinse tristețea. Rămase astfel un timp, lăsându-se ca de obicei purtată de gânduri egoiste, de acea stare de melancolie ignorantă în care o găsise servitoarea irlandeză în ziua în care-i adusese scrisoarea prin care George își relua cererea în căsătorie.

Se uită la patul mic care fusese al ei cu câteva zile înainte și-și zise că i-ar fi plăcut să doarmă în el în acea noapte și să se trezească, la fel ca altădată, cu mama surâzătoare alături. Apoi se gândi cu groază la baldachinul funerar imens, din dormitorul anost și mohorât care o aștepta în luxosul hotel din Cavendish Square. Patul ei drag și alb – câte nopți nesfârșite nu plânsese ea pe perna aceea! Cât de mult disperase și-și dorise a muri acolo. Iar acum nu i se împliniseră oare toate dorințele, iar iubitul după care plânsese cu disperare nu era oare al ei pentru totdeauna? Și buna ei mamă, cu câtă răbdare veghease asupra patului! Se duse și îngenunche la marginea lui și sufletul ei rănit și timorat, dar cald și iubitor, își căută consolarea în cameră unde, cum știm, mica noastră făptură o mai căutase adesea. Până atunci, dragostea fusese soarta ei, dar inima ei sângerândă din cauza dezamăgirilor începea să caute altceva s-o consoleze.

Avem oare dreptul să redăm sau să-i ascultăm rugăciunile? Ele sunt secrete, prietene, și nu fac parte din domeniul Bâlciului deșertăciunilor unde se desfășoară povestea noastră.

Când se anunță ceaiul, tânăra doamnă coborî mult înveselită, încât nu se mai descurajă și nu-și mai deplânse soarta, și nici nu se mai gândi la atitudinea rece a lui George sau la ochii Rebeccăi, așa cum obișnuise a face în ultima vreme. Coborî și-și sărută părinții, vorbi cu bătrânul și-l înveseli cum nu mai

fusese de mult timp. Se aşează la pianul cumpărat de Dobbin pentru ea şi cântă toate vechile ei cântece preferate. Lăudă ceaiul spunând că e excelent, dar şi aranjamentul marmeladei în farfurioară. Dorind a-i face pe ceilalţi fericiţi, se pomeni ea însăşi astfel. Adormi dusă în imensul baldachin şi se trezi zâmbitoare abia când George se întoarse de la teatru.

Pentru a doua zi, George avea „afaceri" mai importante de rezolvat decât să se ducă la domnul Kean în Shylock. De îndată ce ajunsese în Londra, scrisese avocaţilor tatălui său, punându-le în vedere că ar dori să discute cu el. Facturile la hotel, banii de la biliard şi de la cărţi pentru căpitanul Crawley aproape că secaseră punga tânărului care dorea să o reumple înainte de a se porni la drum. Şi nu avea altă metodă decât a intra în cele două sute de lire pe care avocaţii trebuiau să le plătească. Avea încredinţarea deplină că tatăl lui avea să dea înapoi în scurt timp. Cum ar putea un părinte să respingă mai multă vreme un fiu-model precum era el? Dacă trecutul şi meritele proprii nu reuşeau să-l înduplece pe bătrân, George era decis să se facă distins cu atâta succes în campania ce-avea să vină încât bătrânul să cedeze. Altminteri? Doar avea lumea în faţă! Probabil c-avea să i se schimbe norocul la cărţi, iar două sute de lire era destul de mult de cheltuială.

Aşa că din nou o trimise pe Amelia la mama ei, cu o trăsură, cu ordine stricte şi mână liberă pentru cele două doamne să cumpere orice e necesar pentru o doamnă la modă, precum doamna George Osborne, care pleca într-o călătorie în străinătate. Aveau o singură zi ca să-i completeze garderoba şi e de imaginat că această treabă le acapară pe de-a-ntregul. Doamna Sedley, urcată într-o trăsură şi plimbată de la croitor la croitor şi escortată la trăsură de vânzători nespus de amabili sau de patroni politicoşi, aproape că redeveni cea de altădată şi era pentru prima oară cu adevărat fericită de la nenorocirea familiei. Nici Amelia nu era mai presus de plăcerea de a face cumpărături, de a se târgui şi de a vedea şi cumpăra lucruşoare (ce bărbat, oricât de filosof, ar da doi bani pe o femeie care să fie mai presus de aşa ceva?). Îşi făcu un mic cadou, ascultând de ordinele soţului, şi cumpără câteva costume, care demonstrau din plin bunul-gust şi eleganţa în a le alege, după cum spuneau majoritatea negustorilor.

Doamna Osborne nu era foarte îngrijorată în privința războiului ce se anunța – Bonaparte avea să fie zdrobit aproape fără luptă. Pacheboturile din Margate plecau zi de zi pline cu domni eleganți și doamne de seamă care se îndreptau spre Bruxelles sau spre Gent. Nu se mergea atât la război, cât spre un turneu al modei. Ziarele își râdeau de nemernicul acela de parvenit și de ticălosul demn de dispreț. Tocmai un corsican ca el să se pună dinaintea armatelor Europei și a nemuritorului geniu al lui Wellington! Amelia îl ura din tot sufletul; nu mai e nevoie să spunem că această făptură adopta părerile celor care o înconjurau, căci, loială cum era, avea o minte mult prea modestă pentru a gândi de una singură. Într-un cuvânt, ea și cu mama ei avură parte de o splendidă zi de cumpărături, achitându-se pe deplin la prima ei apariție între nobilimea londoneză.

În acest timp, George, cu pălăria pe-o parte, cu coatele îndoite și aerul lui ușor marțial, se îndreptă spre Bedford Row și intră în biroul avocatului de parcă era stăpân peste toți funcționarii supți care lucrau acolo. Ordonă cuiva, pe un ton brutal și superior, să-l anunțe pe domnul Higgins că Osborne îl așteaptă, ca și cum câinele de avocat care avea de trei ori mintea lui, de cincizeci de ori banii lui și de o mie de ori experiența lui, ar fi fost un servitor nenorocit care ar fi trebuit să-și abandoneze pe dată treburile de zi cu zi ca să-i facă lui Osborne pe plac. Acesta din urmă, în timp ce stătea acolo bătând cu bastonul în cizmă și gândindu-se ce amărâți de oameni erau acolo, nu văzu rânjetul disprețuitor care trecu pe fețele tuturor din cameră, de la primul funcționar până la subalterni, și de la subalterni la copiști și la curierii palizi, îmbrăcați în haine prea strâmte pentru ei. Amărâții aceștia știau totul despre situația lui. Vorbeau despre asta la o halbă de bere într-un bar sau împreună cu funcționarii, seara. Câte și mai câte nu cunosc avocații și funcționarii lor din Londra! Nimic nu le e străin, iar familiile lor conduc orașul în tăcere. Probabil că atunci când intrase la domnul Higgins, George se așteptase ca respectivul să fi fost îndrumat a-i da vreun mesaj de compromis sau reconciliere din partea tatălui, poate că adoptase atitudinea rece și arogantă ca semn al personalității și al ambiției sale, dar, chiar și-așa, brutalitatea lui

fu întâmpinată de avocat cu răceală şi indiferenţă, ceea ce făcea întreg spectacolul lui unul ridicol. Când intră căpitanul, avocatul se prefăcea că scrie ceva.

— Luaţi loc, vă rog, spuse, vă servesc într-un minut. Domnule Poe, scoateţi, vă rog, actele, după care se reapucă de scris.

După ce Poe scoase actele, calculă suma de două sute de lire la cursul zilei şi-l întrebă pe căpitanul Osborne dacă vrea banii sub formă de cec la bancă sau acţiuni.

— Unul dintre executorii testamentari ai răposatei doamne Osborne e în oraş, spuse cu indiferenţă, dar clientul meu doreşte să vă facă pe plac şi să încheiem afacerea cât mai repede cu putinţă.

— Daţi-mi un cec, spuse căpitanul grav. Daţi-i încolo de bani mărunţi, mai spuse când avocatul scrise cecul, convins că prin această lovitură de mărinimie îl făcuse pe pungaş să roşească, după care ieşi mândru din birou cu hârtia în buzunar.

— Băiatul ăsta o să ajungă la închisoarea de rău-platnici în doi ani de zile, spuse domnul Higgins domnului Poe.

— Credeţi că domnul Osborne nu are să se răzgândească?

— Mai degrabă se răzgândeşte o statuie, răspunse domnul Higgins.

— A luat-o cam repede, remarcă funcţionarul. E însurat de-abia de-o săptămână şi l-am văzut împreună cu nişte camarazi din armată conducând-o pe doamna Highfyer la trăsură după reprezentaţie.

După care trecură la alt caz, uitându-l pe domnul George Osborne.

Cecul era pentru amicii noştri din Lombard Street, „Hulker and Bullock", spre care George se îndreptă numaidecât, încă zicând că face o afacere; şi-şi primi banii. Lordul Frederick Bullock, cu chipul lui gălbejit, era aplecat asupra unui registru de plăţi, iar în faţa lui stătea un funcţionar modest. Era deci acolo când George intră. Obrazul palid îi deveni şi mai livid când îl văzu pe căpitan şi se făcu nevăzut, ca un vinovat, în cel mai îndepărtat colţişor. George era prea ocupat să soarbă din ochi banii (fiindcă niciodată nu mai avusese

atâția) pentru a mai vedea fața cadaverică a pretendentului la mâna surorii sale.

Fred Bullock povesti bătrânului Osborne despre atitudinea și imaginea pe care o făcuse fiul lui.

— A intrat mândru ca un cocoș, povesti Frederick. A luat tot, până la ultimul șiling. Cât de mult are să-l țină câteva sute pe unul ca el?

Osborne înjură îngrozitor, spunând că puțin îi pasă când și cum îi cheltuiește. Fred cina în fiecare seară în Russell Square acum. George însă era destul de mulțumit de afacerea făcută. Își pregăti bagajele și uniforma în cea mai mare grabă și plăti, cum nu se poate mai demn, asemenea unui lord, cheltuielile Ameliei pe cumpărături cu cecuri către agenții lui.

27

În care Amelia întâlneşte regimentul lui George

Când trăsura luxoasă a lui Jos trase la uşa hanului din Chatham, prima faţă pe care Amelia o recunoscu fu cea a prietenosului căpitan Dobbin, care patrulase în sus şi-n jos pe stradă timp de o oră în aşteptarea amicului său. Căpitanul, cu centiron roşu închis şi cu sabie, avea un aspect milităresc, care-l făcu pe Jos mândru de o asemenea cunoştinţă, iar grăsunul bărbat în civil îl salută cu o căldură mult diferită de primirea pe care i-o făcuse la Brighton şi în Bond Street.

Sublocotenentul Stubble se afla şi el alături de căpitan.

— Ce frumuseţe, pe legea mea!, exclamase el când rădvanul se apropia de han şi lăudă din toată inima alegerea lui Osborne.

Într-adevăr, Amelia, îmbrăcată în rochia ei de la nuntă, rochia lungă cu blană şi funde roz, toată roşie în obraji din cauza călătoriei rapide, arăta atât de proaspătă şi de frumoasă încât complimentul sublocotenentului era pe deplin justificat. Dobbin îl aprecie pentru asta. Când păşi înainte să o ajute pe doamnă să coboare din trăsură, Stubble observă mâna ei micuţă şi picioruşul care coborî pe scară. Roşi complet şi făcu cea mai mare plecăciune de care era în stare, iar Amelia,

văzând numărul regimentului cusut pe pălăria sublocotenentului, îi răspunse tot printr-o îmbujorare şi o plecăciune, ceea ce-l topi pe tânărul ofiţer. Din ziua cu pricina, Dobbin se purtă cât se poate de amabil cu domnul Stubble şi-l încuraja pe parcursul plimbărilor şi al vizitelor în locuinţele unuia sau altuia să discute cu Amelia. Iar printre tinerii din regimentul al...-lea deveni chiar o modă să o dorească şi să o admire pe doamna Osborne. Purtarea ei simplă şi cuminte şi atitudinea blândă cuceri inimile nepretenţioase, a căror modestie şi candoare nu pot fi descrise aici. Dar cine nu a observat aceste calităţi la o femeie, chiar dacă ea nu-ţi spune nimic altceva decât că e angajată pentru a dansa următorul cadril sau că vremea e încă prea caldă? George, preferatul regimentului, fu imediat ridicat în stima tinerilor din garda lui prin comportamentul galant de care dăduse dovadă când se căsătorise cu această tânără fără avere şi îşi alesese o parteneră atât de drăguţă.

În încăperea unde erau aşteptaţi călătorii, Amelia găsi, spre surprinderea ei, o scrisoare adresată doamnei căpitan Osborne. Era un bilet obişnuit de formă triunghiulară, scris pe hârtie roz, cu sigiliu mare, albastru, purtând o pecete ce reprezenta o porumbiţă şi o ramură de măslin, şi cu un scris mare, de femeie nehotărâtă.

— E scrisul lui Peggy O'Dowd, râse George. Ştiu asta după bezelele de pe sigiliu.

Era un bilet din partea doamnei maior O'Dowd, care solicita onoarea de a o avea pe doamna Osborne în acea seară la o mică întrunire.

— Trebuie să mergi, spuse George. Ai să cunoşti tot regimentul. O'Dowd conduce regimentul, iar Peggy îl conduce pe O'Dowd.

Nici nu se amuzaseră prea mult de scrisoare, când uşa se deschise brusc şi apăru o doamnă grasă, veselă, în costum de călărie, urmată de doi ofiţeri.

— Nu m-am putut abţine până la ora ceaiului. „Jorj", dragă, prezintă-mă doamnei tale. Doamnă, sunt încântată să vă văd şi să vi-l prezint pe soţul meu, maiorul O'Dowd.

Spunând acestea, doamna cea veselă în costum de călărie apucă mâna Ameliei cu foarte multă căldură şi fata ştiu

de îndată că o are în față pe cea de care soțul ei râsese de-atâtea ori.

— Ai auzit despre mine de la soțul tău, spuse cealaltă cu vervă.

— Ai auzit despre ea de multe ori, repetă soțul ei, maiorul, și Amelia confirmă.

— Și sunt sigură totuși că m-a încondeiat bine, răspunse doamna O'Dowd, după care adăugă că George e un afurisit de diavol.

— Iar eu o susțin, spuse maiorul încercând să pară că e în temă.

George râse, iar doamna O'Dowd, dându-i o ușoară lovitură de cravașă, îi spuse maiorului să tacă, după care ceru să fie prezentată doamnei căpitan Osborne.

— Draga mea, începu George grav, ea este buna, scumpa și excelenta mea prietenă, Aurelia Margaretta, căreia i se spune Peggy.

— Măi, să fie, câtă dreptate ai!, interveni maiorul.

— Căreia i se spune Peggy, soția maiorului Michael O'Dowd, fiica lui Fitzjurld Ber'sford de Burgo Malony, de Glenmalony, comitatul Kildare.

— Și Muryan Square, Doblin, spuse doamna cu un aer de calmă superioritate.

— Ba bine că nu, șopti maiorul.

— Acolo mi-ai făcut curte, scumpul meu maior, spuse cealaltă, la care bărbatul confirmă, la fel cum făcea cu fiecare afirmație care se spunea în general în compania lui.

Maiorul O'Dowd, care-și servise suveranul în toate colțurile lumii și care-și marcase fiecare pas în carieră prin ceva mai mult decât un simplu act de îndrăzneală și bravură, era cel mai modest, tăcut, blând și pașnic dintre toți oamenii mici de statură, atât de docil în fața soției de parcă ar fi fost codița ei. La popotă stătea tăcut și mânca mult. Când se afuma, o lua încet spre casă. Când vorbea, o făcea ca să aprobe pe oricine cu privire la orice, trecând prin viață fără griji, în cea mai bună dispoziție. Nici cele mai fierbinți temperaturi din India nu reușiseră să-i facă sângele să fiarbă în vene, iar friguri galbene nu-l scuturaseră niciodată. Mergea la bătălie cu aceeași nepăsare cu care mergea la masă; se hrănise deopotrivă

cu carne de cal sau de broască-ţestoasă, cu aceeaşi poftă, şi avea o mamă bătrână, doamna O'Dowd din O'Dowdstown, căreia nu-i ieşise niciodată din cuvânt în afară de ziua în care se înrolase şi când insistase să se însoare cu îngrozitoarea Peggy Malony.

Peggy era una dintre cele cinci fete, din unsprezece copii, ale nobilei case de Glenmalony. Soţul ei, deşi îi era văr, venea din partea mamei, deci nu avea tocmai nepreţuitul avantaj de a se înrudi cu familia Malony, pe care o considera cea mai renumită familie din lume. După ce încercase nouă sezoane la Dublin, două la Bath şi la Cheltenham, fără a-şi găsi un partener de viaţă, domnişoara Malony îi ceruse verişorului ei, Mick, să se însoare cu ea; asta pe când avea cam treizeci şi trei de ani. Iar bietul băiat făcuse întocmai, apoi o luă cu el în Indiile de Vest, ca să conducă doamnele din regimentul al...-lea în care ea tocmai ce intrase.

Înainte să fi trecut o jumătate de oră de când doamna O'Dowd stătea în compania Ameliei (sau a oricărei alte persoane, de altfel), admirabila femeie îi povestise noii prietene totul despre originea şi arborele ei genealogic.

— Draga mea, zise, intenţionam ca „Jorj" să-mi fie frate, iar sora mea Glorvina i s-ar fi potrivit de minune. Dar cum trecutul a trecut şi cum el era deja logodit cu tine, sunt gata să te iau drept soră, să veghez asupra ta şi să te iubesc ca şi cum ai fi din familia mea. Ai un chip şi nişte gesturi atât de plăcute încât sunt sigură că o să ne înţelegem şi că o să devii parte din familie.

— Aşa o să fie, spuse O'Dowd aprobând, iar Amelia îl găsi amuzant şi fu plină de recunoştinţă că era dintr-odată prezentată atâtor rude.

— Suntem prieteni cu toată lumea, continuă doamna maior. N-ai să găseşti niciun regiment în armată cu o societate mai unită şi nicăieri o atmosferă mai plăcută la popotă. Fără certuri, înghionteli, calomnii sau bârfe. Iubim pe toată lumea.

— Mai ales pe doamna Magenis, râse George.

— M-am împăcat cu doamna Magenis, deşi comportamentul ei faţă de mine mi-a scos peri albi, pe care-o să-i duc în mormânt.

— Și dumneata, Peggy, cu o asemenea podoabă ca abanosul, exclamă maiorul.

— Mai taci din gură, Mick, neghiobule. Bărbații ăștia îți stau întotdeauna în cale; mai tot timpul îi spun lui Mick să nu deschidă gura decât atunci când trebuie să dea o comandă, să mănânce sau să bea. Am să-ți povestesc totul despre regiment și-am să te pun la curent când ești singură. Acum prezintă-mă fratelui tău. Sunt sigură că e un bărbat puternic, îmi amintește de vărul meu, Dan Malony (Malony de Ballymalony, dragule, știi; cel care s-a însurat cu Ophalia Scully de Oystherstown,, vară cu lordul Poldoody). Domnule Sedley, sunt încântată să vă cunosc. Presupun că o să cinați la popotă diseară. (Să fii atent la dracul ăla de doctor, Mick, și, indiferent ce-o să faci, să stai treaz pentru noi în seara asta).

— Cei din regimentul 150 dau o masă de adio, interveni soțul, dar o să facem ușor rost de o invitație pentru domnul Sedley.

— Fugi repede, Simple (sublocotenentul Simple din regimentul nostru, draga mea Amelia. Am uitat să ți-l prezint). Grăbește-te și transmite colonelului Tavish complimentele doamnei maior O'Dowd și spune-i că domnul căpitan Osborne l-a adus pe cumnatul lui și că o să venim cu el la masa dată pentru regimentul 150, la ora cinci fix, când noi vom lua o gustare aici, dacă vrei.

Înainte ca doamna maior să-și încheie cuvântarea, sublocotenentul deja fugea pe scări în jos să-și îndeplinească misiunea.

— Supunerea este sufletul armatei. Noi ne ducem la datorie, Emmy până ce doamna O'Dowd te luminează, spuse căpitanul Osborne și cei doi gentlemeni, fiecare luându-l pe maior de câte un braț, ieșiră zâmbindu-și pe deasupra capului său.

Acum, că noua prietenă era numai pentru ea, apriga doamna O'Dowd dădu curs unei asemenea cantități de informații cum nicio minte de femeie n-ar fi putut duce. Îi spuse Ameliei mii de detalii legate de numeroasa familie din care făcea acum parte și tânăra doamnă.

— Doamna Heavytop, soția colonelului, a murit în Jamaica de febră tifoidă și de inimă rea, fiindcă nesuferitul de

colonel, chel cum este ca o ghiulea, făcea ochi dulci unei metise. Doamna Magenis, deşi needucată, era o femeie bună, dar avea o limbă ascuţită şi trişa la whist până şi cu mama ei. Doamna căpitan Kirk era în stare să-şi dea ochii ei ca de homar peste cap numai la ideea unei partide de cărţi (cu toate că tatăl meu, mai pios decât toţi ăştia bisericoşi, unchiul meu, Dane Malony şi vărul nostru, episcopul, jucau în fiecare seară). Niciuna dintre ele nu vine cu regimentul de data asta, adăugă doamna O'Dowd. Fanny Magenis se opreşte la mama ei, care vinde cartofi şi cărbuni în Islington-town, lângă Londra, deşi tot timpul se laudă cu vasele tatălui ei şi ni le arată când trec pe râu în sus. Iar doamna Kirk şi copiii se opresc aici, la Bethesda Place, să fie aproape de predicatorul ei preferat, doctorul Ramshorn. Doamna Bunny e într-o situaţie interesantă şi e tot timpul aşa – i-a dăruit deja locotenentului şapte odrasle. Iar soţia sublocotenentului Posky, care a venit cu două luni înaintea ta, s-a certat cu Tom Posky de câteva ori până acum, de se aude în toată cazarma (se zice că s-a lăsat cu farfurii sparte şi că Tom n-a putut spune cum de a ajuns cu un ochi vânăt), şi ea o să se întoarcă la mama ei, care ţine o şcoală de fete la Richmond – ghinion pentru ea că fuge aşa! Tu unde ţi-ai terminat educaţia, draga mea? Eu am terminat-o – fără niciun ban–, la doamna Flanahan, Ilyssus Grove, Booterstown, lângă Dublin, şi-am avut o marchiză să ne înveţe franceza ca la Paris şi un maior-general pensionat care ne preda gimnastica.

Amelia se pomeni, spre surprinderea ei, membră a acestei familii bizare, în care doamna O'Dowd era sora cea mare. La ceai fu prezentată celorlalte doamne-rude, asupra cărora lăsă o impresie destul de favorabilă, fiind tăcută, amabilă şi nu foarte drăguţă; asta până când domnii se întoarseră de la popotă, de la ospăţul regimentului 150, şi toţi o admirară, astfel că surorile ei începură, bineînţeles, să-i găsească şi cusururi.

— Sper că Osborne a terminat-o cu nebuniile, spuse doamna Magenis doamnei Bunny.

— Dacă un ticălos spăşit e un soţ bun, atunci sigur o să aibă noroc cu George, remarcă doamna O'Dowd adresându-se

doamnei Posky, care-şi pierduse poziția de proaspătă mireasă şi era cam furioasă pe uzurpatoare.

Cât o priveşte pe doamna Kirk, discipola doctorului Ramshorn, aceasta îi puse Ameliei una sau două întrebări profesionale, să vadă dacă s-a deşteptat la minte, dacă era o creştină practicantă şi aşa mai departe, şi aflând din simplitatea răspunsurilor că doamna Osborne sălăşluia încă într-un întuneric complet, îi puse în mână trei cărțulii cu poze, adică „Strigăte în pustiu“, „Spălătoreasa din Wandsworth Common“ şi „Cea mai bună baionetă a soldatului britanic“, pe care doamna Kirk le citea înainte de culcare, şi o rugă pe Amelia să facă asemenea.

Bărbații însă, ca nişte domni ce erau, roiră în jurul frumoasei soții a camaradului lor şi-i aduseră onoruri cu galanterie militară. Amelia cunoscu un mic moment de triumf, care-i aprinse spiritul şi-i făcu ochii să scânteieze. George era mândru de popularitatea ei şi mulțumit de felul în care ea primi atențiile domnilor (care era, de altfel, foarte vioi, grațios, deşi naiv şi timid) şi cu care răspunse complimentelor. Şi ce chipeş era el în uniformă, ca nimeni din acea cameră! Amelia simțea că o priveşte cu afecțiune şi iradia toată de plăcere pentru candoarea lui. „Am să-i primesc în suflet pe toți prietenii lui“, îşi zise ea. „Am să-i iubesc aşa cum îl iubesc pe el. Am să încerc să fiu veselă şi bine dispusă şi să fac căminul lui unul fericit.“

Într-adevăr, regimentul o primi cu bucurie. Căpitanii o aprobau, locotenenții o lăudau, sublocotenenții o admirau. Bătrânul Cutler, doctorul, făcu una sau două glume, pe care, dat fiind caracterul lor strict profesional, nu le putem repeta. Crackle, doctorandul asistent de la Edinburgh, găsi de cuviință să o examineze la literatură şi încercă prin trei dintre cele mai bune citate franțuzeşti pe care le ştia. Tânărul Stubble merse pe la toți bărbații şoptind cât e de frumoasă, fără a o scăpa din ochi până când se aduseră băuturile.

Cât despre căpitanul Dobbin, acesta nu-i vorbi prea mult în seara aceea. Dar el, împreună cu căpitanul Porter, de la regimentul 150, îl duseră acasă, adică la hotel, pe Jos, care era foarte afumat şi care, cu mult efect, spusese povestea cu vânătoarea de tigri doamnei O'Dowd cu turbanul ei şi cu pasărea

paradisului în vârf, atât la popotă, cât şi la serată. Lăsându-l pe preceptor în mâinile valetului, Dobbin mai zăbovi, fumându-şi ţigara la uşa hanului. Între timp, George îşi înfăşură foarte atent soţia în şal şi o luă de lângă doamna O'Dowd, după un salut general din partea celorlalţi ofiţeri care o conduseră la trăsură şi chiuiră când acesta porni. Astfel că Amelia îi oferi mâna lui Dobbin la coborârea din trăsură şi-i reproşă surâzând că nu o băgase în seamă întreaga seară.

Căpitanul continuă să se delecteze cu nesănătoasa plăcere de a fuma mult timp după ce locuitorii hanului şi întreaga stradă se retraseră pentru culcare. Urmări cum luminile din sufrageria lui George se sting şi cum se aprind cele din dormitorul de alături. Se făcu aproape dimneaţă până să ajungă la locuinţa lui. Auzea chiuiturile de la ambarcaţiunile de pe râu, unde maşinile îşi duceau deja marfa spre a fi transportată pe Tamisa în jos.

28

În care Amelia năvăleşte în Ţările de Jos

Regimentul, dimpreună cu ofiţerii lui, avea să fie transportat cu vapoarele pe care Maiestatea Sa le oferea pentru această operaţiune. La două zile după adunarea festivă din locuinţa doamnei O'Dowd, vasele ridicară ancora şi o luară în convoi spre Ostend[1], în aplauzele vaselor Companiei Indiilor Orientale, ale soldaţilor de pe mal, ale fanfarei care cânta God Save the Queen[2], ale ofiţerilor care-şi fluturau chipiurile şi ale trupelor care scoteau urale. Între timp, Jos acceptase să-şi însoţească sora şi pe soţia maiorului, ale căror lucruri şi mărunţişuri, inclusiv renumita pasăre a paradisului şi turbanul, erau cu bagajele regimentului. Astfel că cele două eroine călătoriră fără incidente până la Ramsgate, unde erau destule pacheboturi ce treceau pasagerii pe celălalt mal, cu unul dintre ele trecând şi ei repede spre Ostend.

Perioada care-a urmat în viaţa lui Jos fu atât de încărcată de evenimente, încât îi oferi multe subiecte de conversaţie pentru mulţi ani după; până şi povestea cu vânătoarea de tigri fu lăsată deoparte pentru poveşti mult mai tulburătoare pe care le avea de spus despre marea campanie de la Waterloo.

[1] Oraş de pe coasta Belgiei.
[2] Imnul naţional al Angliei.

Imediat după ce acceptă să-şi însoţească sora în cealaltă ţară, încetă să-şi mai radă mustaţa. La Chatham urmări cu multă sârguinţă paradele şi antrenamentele. Asculta cu mare atenţie conversaţiile confraţilor ofiţeri (aşa cum i-a numit mai apoi), învăţând cât de multe nume. În tot acest proces de învăţare, doamna O'Dowd îi fusese de mare ajutor, iar în ziua în care, într-un final, s-au îmbarcat pe Lovely Rose, care trebuia să-i ducă la destinaţie, apăru într-o tunică şi pantaloni din pânză groasă, cu o pălărie uriaşă împodobită cu o panglică subţire aurită. Cu trăsura după el, spunând tuturor celor de pe vas că se ducea să se alăture armatei ducelui de Wellington, oamenii îl confundară cu o persoană importantă, măcar vreun comis-general sau un trimis al guvernului.

Se îmbolnăvi teribil pe timpul călătoriei, iar doamnele asemenea, dar Amelia îşi reveni când pachebotul se apropie de Ostend, când văzu vasul care ducea regimentul şi care intră în port aproape în acelaşi timp cu Lovely Rose. Jos ajunse la un han aproape leşinat, în timp ce căpitanul Dobbin le escortă pe doamne, apoi îşi făcu de lucru cu trăsura şi bagajele lui Jos, să le coboare de pe vapor şi să le treacă prin vamă, pentru că domnul Jos nu avea valet. Asta fiindcă servitorul lui Osborne, dimpreună cu răsfăţatul lui servitor, conspirară la Chatham şi refuzară categoric să treacă apa. Revolta, apărută din senin, în ultima zi, îl alarmă într-atâta pe domnul Sedley junior încât era aproape pe punctul de a renunţa la expediţie, dar căpitanul Dobbin (care îi fusese de mare ajutor în toată povestea, spunea Jos) îl critică şi râse de el nevoie-mare. Mustăţile îi crescuseră deja, astfel că Jos fu într-un final convins să se îmbarce. În locul servitorilor bine educaţi şi bine hrăniţi de la Londra, care vorbeau numai engleza, Dobbin îi făcu rost lui jos de un belgian micuţ şi oacheş care nu vorbea deloc engleza, dar care, sprinten şi politicos faţă de domnul Sedley, căruia i se adresă cu „stăpâne", reuşi să intre repede în graţiile acestuia din urmă. Acum vremurile s-au schimbat la Ostend; dintre britanicii care merg acolo, foarte puţini mai arată ca nişte adevăraţi stăpâni sau se poartă ca vechii membri ai aristocraţiei noastre. Majoritatea sunt îmbrăcaţi ca de scăpătat, cu haine soioase şi le plac biliardul, coniacul, trabucurile şi mâncarea proastă.

Dar ca o regulă, putem spune că fiecare soldat din armata ducelui de Wellington și-a plătit consumația. Amintirea acestui amănunt e cu siguranță foarte demnă pentru o nație de negustori. Era o binecuvântare pentru o țară iubitoare de comerț să fie condusă de o armată de asemenea clienți și să aibă de hrănit niște războinici atât de destoinici. Țara pe care binevoiseră să o apere nu era una militară. Vreme îndelungată lăsaseră pe alții să se lupte acolo. Când subsemnatul s-a dus să scruteze cu ochi de vultur câmpul de la Waterloo, l-a întrebat pe vizitiul diligenței, un ditamai omul care părea veteran de război, dacă fusese și el în război.

— *Pas si bête*[1]..., spuse acesta (nici pe departe un răspuns și o atitudine de francez).

În schimb, în vehiculul care ne-a dus era un viceconte, fiului unui general imperial falimentat, care acceptă pe drum o halbă de bere de un penny. Morala e cu siguranță una bună.

Această țară întinsă, înfloritoare, liniștită, n-a arătat niciodată mai îmbelșugată și mai prosperă ca în acel început de primăvară din 1815 când pășunile-i verzi și orașele tăcute au fost înveselite de o multitudine de tunici roșii, când largile *chaussées*[2] au fost împânzite de vehicule luxoase englezești, când vasele de pe canale, care treceau alene pe lângă pășuni bogate și sătucuri frumoase și interesante, pe lângă vechi castele ascunse printre copaci, s-au umplut de turiști englezi cu stare, când soldatul care bea la hanul din sat nu se mulțumea doar să bea, ci să și plătească, iar Donald Neînfricatul, cazat temporar la ferma flamandă, legăna copilul în pătuț, în timp ce Jean și Jeannette se ocupau afară de fân. Fiindcă pictorii noștri se apleacă acum asupra unor teme militare, vă spun astea pentru a fi un bun subiect de schițat, pentru a ilustra principiile cinstite ale unui război englezesc. Totul arăta sclipitor și nevinovat precum o vedere generală asupra Hyde Park. Între timp, Napoleon, ascuns după perdeaua lui de fortărețe de frontieră, se pregătea pentru năvălirea care avea să aducă furie și sânge printre acești oameni pașnici, dintre care mulți aveau să fie răpuși.

[1] Nu-s așa de prost (fr.).
[2] Străzi (fr.).

Cu toţii erau atât de încrezători în conducătorul lor (căci încrederea desăvârşită pe care ducele de Wellington o însufleţise în naţiunea engleză era mai intensă decât entuziasmul frenetic cu care francezii l-au privit la un moment dat pe Napoleon), iar ţara părea perfect la adăpost, încât nu exista sentimentul de teamă, iar turiştii noştri, printre care se aflau şi doi mai timizi, erau perfect liniştiţi, la fel ca toţi ceilalţi nenumăraţi englezi. Renumitul regiment din care făceau parte acei ofiţeri pe care i-am cunoscut deja era plimbat în vaporaşe spre Bruge şi Gent, apoi spre Bruxelles. Jos le însoţi pe doamne în bărcile pe care cei care au vizitat Flandra acum ceva vreme trebuie să şi le amintească pentru luxul şi confortul pe care-l ofereau. Atât de delicioase erau mâncarea şi băutura pe aceste vase care pluteau cât se poate de leneş pe apă, altminteri foarte confortabile, încât se zice că un turist englez care venise în Belgia pentru o săptămână a călătorit pe unul din aceste vase şi atât de încântat a fost de călătorie, încât până să se inventeze căile ferate s-a plimbat încontinuu între Gent şi Bruge până ce în ultima traversare s-a înecat. Moartea lui Jos n-avea să fie de aşa natură, în schimb confortul lui era peste măsură, iar doamna O'Dowd insistă că tot ce-i mai trebuia lui ca fericirea să-i fie deplină era sora ei, Glorvina. Toată ziua stătea pe acoperişul cabinei sale şi bea bere flamandă, strigând la Isidor, valetul lui, şi vorbind delicateţuri cu doamnele.

Curajul lui era imens.

— Bony să ne atace! exclama. Biata de tine, Emmy dragă, nu te speria. Nu e niciun pericol. Aliaţii au s-ajungă la Paris în două luni de zile şi-o să te duc atunci să cinăm la Palatul Regal, pe legea mea! Sunt trei sute de mii de ruşi, să ştii, care acum intră în Franţa prin Mayence şi pe Rin, sub comanda lui Wittgenstein[1] şi Barclay de Tolly[2]. Nu cunoşti cum stă treaba cu războiul, draga mea. Eu ştiu şi nicio armată din Franţa nu poate rezista infanteriei ruse şi niciun general de-al lui

[1] Prinţul Peter Wittgenstein (1769–1843) – feldmareşal rus în timpul războaielor napoleoniene.

[2] Prinţul Barclay de Tolly (1761–1818) – feldmareşal rus şi ministru de război în timpul războaielor napoleoniene şi apoi al campaniilor acestuia în Europa.

Bony nu merită să-i țină lumânarea lui Wittgenstein. Mai sunt austriecii, care, dacă nu sunt cinci sute de mii, nu-s deloc, și chiar acum mărșăluiesc spre graniță, sub comanda prințului Carol de Schwartzenberg[1]. Mai sunt și prusacii, sub elegantul prinț mareșal[2]. Arată-mi mie un șef de cavalerie ca el, acum că nu mai este Murat[3]. Doamnă O'Dowd, credeți că tânăra are de ce să fie speriată? Isidor, tu ce zici? Hei, mai adu niște bere.

Doamna O'Dowd spuse că Glorvina nu se teme de nimeni, cu atât mai puțin de francezi, și dădu pe gât un pahar de bere, făcând cu ochiul, ceea ce arăta că-i plăcea băutura.

Pentru că adesea se aflase față în față cu dușmanul sau, cu alte cuvinte, de față cu doamnele la Cheltenham și Bath, amicul nostru, preceptorul, pierduse mult din timiditatea lui inocentă, iar acum, mai ales când se îmbărbăta cu alcool, era cât se poate de locvace. Devenise preferatul regimentului, trata ofițerii cu somptuozitate și-i amuza cu aerele lui militărești. Și cum există un bine-cunoscut regiment din armată care mărșăluiește în frunte cu o capră, iar altul cu un cerb, George, făcând referire la cumnatul lui, spuse că regimentul lui mărșăluiește în frunte cu un elefant.

De când o prezentase pe Amelia regimentului, George începuse a se jena de unii dintre camarazii cărora fusese nevoit să o prezinte. Era hotărât, după cum îi dezvăluise lui Dobbin (și nu mai spunem ce satisfacție îi dărui acestuia din urmă), să se transfere într-un regiment mai bun în curând și să-și ia soția de lângă afurisitele acelea de femei de rând. Această vulgaritate de a se rușina cu propria societate e mult mai frecventă la bărbați decât la femei (cu excepția doamnelor distinse, care, e evident, se complac), iar doamna Amelia, o persoană simplă și modestă, nu avea nimic din artificialitatea și duplicitatea pe care soțul ei le confunda el însuși cu delicatețea. Astfel că

[1] Karl Phillip, prinț de Schwartzenberg (1711–1820) – feldmareșal al Austriei, comandant al Marii Armate de Boemia.

[2] Gebhard Leberecht von Blücher (1742–1819) – conte, mai târziu ridicat la rangul de Prinț de Wastatt, feldmareșal austriac; a condus trupele austriece în timpul bătăliilor de la Leipzig și de la Waterloo.

[3] Joachim-Napoléon Murat (1767–1815) – Prim Prinț de Murat, Mare Duce de Berg și Cleves, amiral al Franței și rege al Neapolelui între 1808–1815; cunoscut și ca „regele dandy".

doamna O'Dowd avea o pană imensă de cocoş la pălărie şi un ceas foarte mare pe piept, pe care-l punea să sune oricând, povestind cum i-l dăruise tatăl ei când ea aştepta în trăsură după ceremonia de nuntă; şi aceste podoabe, cu alte ciudăţenii ale soţiei maiorului, îi dădeau căpitanului Osborne nelinişti înfiorătoare ori de câte ori soţia lui şi cea a maiorului se întâlneau. În vreme ce Amelia era doar amuzată de excentricităţile doamnei, absolut deloc jenată de compania ei.

În călătoria pe care aproape orice englez din clasa de mijloc a făcut-o de-atunci, ar fi putut fi şi alte însoţitoare mai educative, dar cu mult mai puţin pricepute în ale amuzamentelor decât doamna maior O'Dowd.

— Vorbiţi despre vapoarele de pe canal, draga mea. Ar trebui să le vezi între Dublin şi Ballinasloe. Să vezi acolo ce călătorie rapidă şi ce mai turme frumoase! Iar tata a luat medalie de aur pentru o junică de patru ani (Iar Excelenţa Sa însuşi a gustat o felie şi-a spus că n-a văzut om mai destoinic în viaţa lui) cum n-aţi mai văzut în ţara asta.

Iar Jos oftă şi consimţi că „pentru o fripturică bună, cu tot cu grăsime şi carne macră, nu există ţară mai potrivită ca Anglia".

— Cu excepţia Irlandei, de unde vine cea mai bună prietenă a dumneavoastră, zise soţia maiorului, care începu, aşa cum e de altfel obişnuit printre patrioţi, să facă aprecieri în favoarea propriei ţări.

Ideea de a compara piaţa din Bruge şi cea din Dublin, cu toate că ea o sugerase, îi provocă de-a dreptul dispreţ.

— Am să mulţumesc celui care o să-mi spună ce e cu nenorocirea aia din mijlocul pieţei, izbucni ea într-un râs ridicol care ar fi dărâmat şi vechiul turn.

Când ei trecură pe-acolo, locul era înţesat de soldaţi englezi. Dimineaţa îi trezeau goarnele englezeşti, seara se culcau în sunet de cantonete şi tobe englezeşti.

Întreaga ţară şi Europa erau în război şi cel mai mare eveniment din istorie gata să izbucnească, iar Peggy O'Dowd, la fel de implicată în aceste evenimente ca oricine altcineva, pălăvrăgea despre Ballinafad şi caii şi grajdurile de la Glenmalony şi despre cât vin se bea acolo. Iar Jos Sedley interveni şi el cu discuţii despre orezul şi curry-ul de la Dumdum. În acest

timp, Amelia se gândea la soțul ei și la cum ar trebui să-și dovedească mai mult dragostea față de el. Ca și cum acestea erau problemele care ardeau în lume.

Celor care au plăcerea de a lăsa deoparte istoria, de a specula asupra a ceea ce s-ar fi putut întâmpla în lume, cu excepția fatalelor evenimente care au avut cu adevărat loc (un subiect de meditație dintre cele mai intrigante, amuzante, ingenioase și folositoare) – deci, aceia, fără îndoială, că au dobândit un interes special față de momentul prost pe care Napoleon și l-a ales ca să se întoarcă de pe Elba și de a-și elibera vulturul din golful San Juan către Notre Dame. Istoricii care sunt de partea noastră ne povestesc că armatele aliaților erau, în mod providențial, pe picior de război, și gata să se năpustească într-o clipită asupra împăratului de pe Elba. Augustii speculanți erau strânși la Viena, trasând imperiile Europei după cum îi tăia capul, certându-se într-un asemenea hal încât erau în stare să asmută armatele care plecaseră împotriva lui Napoleon, unii împotriva altora, dacă obiectul urii și neliniștii generale nu s-ar fi întors către el însuși. Un monarh avea o armată puternică pentru că-și subjugase Polonia și era hotărât să o păstreze; altul jefuise jumătate din Saxonia și era decis să-și păstreze cucerirea; Italia era obiectul unui al treilea interes. Fiecare dintre ele protesta față de rapacitatea celeilalte; dacă acel corsican ar fi așteptat în închisoare până când toți aceștia s-ar fi luat de urechi, ar fi putut veni înapoi să-și ia tronul fără să fie deranjat de nimeni.

Dar ce s-ar mai fi întâmplat atunci cu povestea și cu prietenii noștri? Ce-ar ajunge marea dacă ar seca până la ultima picătură?

Între timp, viața și traiul, și mai ales căutarea plăcerilor, continuau ca și cum ele n-ar fi avut niciun sfârșit, iar dușmanul nu exista. Când turiștii noștri ajunseră la Bruxelles, locul în care erau cazați și o adevărată comoară în sine, după cum spuneam, se pomeniră într-una dintre cele mai selecte și mai strălucitoare mici capitale ale Europei, în care Bâlciul deșertăciunilor își avea foișoarele întinse în cel mai splendid și mai plin de viață mod cu putință. Jocurile de cărți se găseau din belșug, dansurile cu duiumul, la fel și ospețe pentru a face

pe plac unui gurmand ca Jos, teatrul – unde fermecătoarea Catalani[1] încânta urechile ascultătorilor; curse minunate animate de o splendoare marţială; un oraş vechi şi rar, cu costume ciudate şi arhitectură extraordinară pentru a delecta ochii Ameliei şi a-i oferi o grămadă de surprize plăcute, căci nu mai văzuse niciodată o ţară străină. Astfel că, preţ de câteva săptămâni, cu o locuinţă frumoasă, pe care o plătea Jos, cu Osborne care avea punga plină şi atenţii drăguţe pentru soţia lui – deci pentru vreo două săptămâni, timp în care i se şi sfârşi luna de miere, doamna Amelia fu la fel de fericită şi mulţumită ca orice altă mireasă din Anglia.

În tot acest timp, în fiecare zi se găsea câte ceva nou pentru fiecare. O biserică nouă de vizitat sau o galerie de artă; o partidă de călărie sau un spectacol la operă. Fanfara regimentului cânta la orice oră. Prin parc se plimbau cei mai de seamă englezi, iar acolo vedeai un nesfârşit festival militar. George, care îşi scotea mereu soţia la o nouă plimbare sau petrecere, era la fel de satisfăcut de sine ca de obicei şi se jura că devine un adevărat om casnic. Numai în plimbări şi-n drumuri o ţinea! Nu era oare îndeajuns ca să-i facă inima să pulseze de bucurie? Scrisorile pe care i le trimise mamei ei fură pline de mulţumire şi satisfacţie pentru acel sezon. Soţul o implora să-şi cumpere dantele, bijuterii şi tot soiul de podoabe. Era cel mai bun şi mai generos dintre toţi!

Vederea acelei mulţimi de lorzi, doamne şi oameni de lume care împânzeau oraşul şi apăreau în orice loc public umplu sufletul de britanic sadea al lui George de-o imensă încântare. Dădu la o parte acea atitudine de frigiditate preţioasă şi indolenţă ce caracterizează câteodată persoanele superioare, acasă la ele, şi se duse în numeroase locuri publice, acceptând să se amestece cu restul celor pe care-i întâlneau acolo. Într-o seară, la un bal dat de generalul diviziei de care ţinea regimentul lui George, acesta din urmă avu onoarea de a dansa cu lady Blanche Thistlewood, fiica lordului Bareacres. Tot atunci se agită nevoie-mare să aducă băuturi răcoritoare pentru cele două doamne, dădu din coate ca să grăbească trăsura pentru lady Bareacres, vorbi numai în cuvinte de

[1] Angelica Catalani (1780–1849) – cântăreaţă de operă de origine italiană, fiica unui negustor; renumită pentru vocea ei cu opt octave.

laudă despre contesă când ajunseră acasă, într-un mod în care nici tatăl acesteia nu l-ar fi întrecut. A doua zi le vizită pe doamne, călări alături de trăsura lor prin parc, le invită pe ele și pe cei din grup la un ospăț la un restaurant și se arătă exaltat când ele acceptară. Bătrânul Bareacres, care nu avea prea multă mândrie și nici un apetit prea mare, mergea oriunde la cină.

— Sper că lângă noi n-are să stea nicio femeie, spuse lady Bareacres, reflectând asupra invitației primite și acceptate precipitat.

— Pentru Dumnezeu, mamă, doar nu crezi că domnul are să vină cu soția, șuieră lady Blanche, care întreaga noapte leșinase toată în brațele lui George pe acordurile noului vals. Bărbații sunt suportabili, dar femeile...

— Are o soție, tocmai ce s-a însurat; o femeie a naibii de drăguță, am înțeles, spuse lordul.

— Draga mea Blanche, zise mama, dacă tata vrea să mergem, trebuie să mergem; dar nu e nevoie să-i mai cunoaștem în Anglia, știi bine..

Și astfel, hotărând ca în Bond Street să-și ignore noua cunoștință, importantele personaje luară cina cu el în Bruxelles și, după ce binevoiră a-i lăsa onoarea de a plăti pentru distracția lor, își dovediră demnitatea prin a o stânjeni pe soția lui, excluzând-o cu multă delicatețe din conversațiile lor. E un soi de demnitate în care englezoaicele de rang înalt dețin supremația. E un adevărat sport pentru un spirit mai filosofic care frecventează Bâlciul deșertăciunilor să asiste la purtarea unei doamne înalte față de una mai modestă.

Acest festin pe care George cheltui o sumă frumușică a fost cel mai deprimant de care Amelia avusese parte în luna de miere. Scrise mamei acasă în cele mai jalnice cuvinte despre evenimentul cu pricina – cum contesa de Bareacres nu-i răspundea când o întreba ceva, cum lady Blanche se holba la ea prin lornion și cât de mânios se arătase căpitanul Dobbin de un asemenea comportament; cum, atunci când se întorceau de la ospăț, ceruse a vedea nota de plată, decretând-o o cină a naibii de oribilă și de scumpă.

Însă cu toate că Amelia povesti și scrise acasă despre purtarea nepotrivită a invitaților lor și despre umilirea ei,

bătrânul Sedley se arătă totuşi satisfăcut pe deplin şi vorbi despre prietena lui Emmy, contesa de Bareacres, cu-atâta vervă încât vestea despre cât de bine îi întreţinea fiul lui pe cei de-acelaşi rang cu el ajunse la urechile lui Osborne, în centrul Londrei.

Cei care-l cunosc pe locotenent-generalul sir George Tufto, comandant al Ordinului de Bath[1] acum, şi l-au văzut foarte probabil cam pe tot timpul sezonului, în haine fine, încorsetat, umblând ţanţoş şi deşirat pe Pall Mall, încălţat cu nişte cizme cu toc lăcuite, zgâindu-se pe sub bonetele trecătoarelor, sau călare pe un murg, uitându-se după trăsurile din parc – abia dacă ar recunoaşte în el pe îndrăzneţul ofiţer peninsular şi de la Waterloo. Are păr şaten şi creţ, sprâncene negre, mustăţi de un violet închis. În 1815 avea păr puţin, spre chel, era ceva mai îndesat atât la trup, cât şi la picioare. Pe la vreo şaptezeci de ani (acum are aproape optzeci), părul, rar şi albit, i-a crescut dintr-odată gros, şaten şi creţ, iar mustăţile şi sprâncenele au căpătat culoarea de acum. Cei rău-voitori spun că pe pieptul lui e o adevărată blană şi că părul, pentru că nu-i creşte niciodată, e de fapt o perucă. Tom Tufto, cu al cărui tată s-a certat cu mulţi ani în urmă, declară că mademoiselle de Jaisey, de la teatrul francez, a tras de părul bătrânului în cabine; Tom e vestit pentru invidia şi gelozia sa, iar peruca generalului n-are nimic a face cu povestea noastră.

Într-o zi, în timp ce câţiva dintre amicii noştri din regimentul al...-lea se plimbau prin piaţa de flori din Bruxelles, după ce vizitaseră primăria, despre care doamna maior O'Dowd declară că nu e nici pe departe la fel de mare sau de frumoasă precum conacul tatălui ei de la Glenmalony – în acest timp, deci, un ofiţer de rang înalt, cu ordonanţa după el, sosi călare în piaţă şi, după ce coborî de pe cal, se duse şi alese cel mai frumos buchet pe care-l găsi. După ce-şi văzu florile legate în hârtie, ofiţerul urcă înapoi pe cal şi-şi dădu buchetul ordonanţei, care-l purtă surâzător, urmându-şi superiorul, care şi el o apucă înainte foarte mulţumit.

— Ar fi trebuit să vedeţi florile de la Glenmalony, remarcă doamna O'Dowd. Tatăl meu are trei grădinari scoţieni şi nouă

[1] Distincţie militară instituită de George I în 1725.

ajutoare. Serele noastre se întind pe un hectar întreg, iar pinii sunt tot atât de mulți ca perlele în timpul sezonului. Strugurii noștri au câte o jumătate de kilogram pe ciorchine și pe legea mea că magnoliile sunt la fel de mari ca un ceainic.

Dobbin, care niciodată nu o „trăgea de limbă" pe doamna O'Dowd așa cum ticălosul de Osborne avea plăcerea să procedeze (spre groaza Ameliei, care îl implora să nu o facă), se pierdu înapoi în mulțime, bolborosind și bombănind până ce ajunse îndeajuns de departe, unde izbucni în hohote isterice de râs, spre mirarea oamenilor din jur.

— De ce naiba râde deșiratul ăla?, întrebă doamna O'Dowd. Iar îi curge sânge din nas? Tot timpul spune că-i sângerează nasul, până când probabil că o să-i secе de tot. O'Dowd, nu-i așa că magnoliile de la Glenmalony sunt mari cât ceainicele?

— Așa este, Peggy, poate și mai mari de-atât, o aprobă maiorul.

Iar conversația fu întreruptă de apariția ofițerului care cumpărase buchetul de flori.

— Ce cal; frumos al naibii; cine e?, se interesă George.

— Ar trebui să vezi calul fratelui meu, Molloy Malony; Molasses îl cheamă, a câștigat cursa de la Curragh, exclamă soția maiorului, și tocmai ce continua cu istoria familiei, când soțul o întrerupse.

— E generalul Tufto, care comandă divizia numărul... din cavalerie. Am fost împușcați și eu, și el în picior la Talavera[1].

— De unde ai și început să șchiopătezi, râse George. Generalul Tufto! Atunci, draga mea, a venit și familia Crawley.

Inima Ameliei se scufundă – nici ea nu știa de ce. Soarele parcă nu mai strălucea la fel. Dintr-odată acoperișurile aplecate și mansardele nu mai arătau la fel de pitorești, deși era un amurg superb și una dintre cele mai luminoase și mai frumoase zile de sfârșit de mai.

[1] Bătălia de la Talavera, Spania (27-28 iulie 1809), dată între armatele unite ale Spaniei și Angliei, pe de o parte, și cele ale Franței, pe de altă parte.

29
Bruxelles

Domnul Jos închiriase o pereche de cai pentru trăsura lui fără acoperiş, iar cu aceştia şi cu elegantul vehicul londonez făcu o prezenţă notabilă în plimbările prin Bruxelles. George îşi cumpără un cal pentru uz personal şi el, împreună cu căpitanul Dobbin, însoţeau adesea trăsura în care Jos şi sora lui făceau zilnic plimbări de plăcere. Într-o zi se duseră în parc pentru obişnuita distracţie şi acolo chiar se adeveri replica lui George despre sosirea lui Rawdon Crawly şi a soţiei lui. În mijlocul unei mici companii de călăreţi, unele dintre cele mai de vază persoane din Bruxelles, se vedea Rebecca, într-un costum de călărie deosebit de frumos şi de strâmt, călare pe un pursânge pe care-l mâna perfect (învăţase arta călăriei la Queen's Crawly, unde baronetul şi Rawdon însuşi îi dăduseră multe lecţii) alături de elegantul general Tufto.

— Sunt sigură că e chiar ducele, exclamă doamna maior O'Dowd către Jos, care roşi ca racul, iar acela de pe murg e lordul Uxbridge. Ce elegant e! Fratele meu, Molloy Malony, şi cu el seamănă ca două picături de apă.

Rebecca nu veni spre trăsură, dar de îndată ce-o zări pe vechea ei prietenă înăuntru dădu semne că a zărit-o clătinând graţios din cap şi zâmbind, trimiţând apoi bezele spre vehicul. După care îşi reluă conversaţia cu generalul Tufto, care o

întrebă cine este ofiţerul cel gras cu pălăria cu panglică aurită, la care ea răspunse că e un soldat din serviciul Companiilor Indiilor Orientale. Rawdon Crawly, însă, ieşi din rândul soldaţilor şi veni şi dădu foarte cald mâna cu Amelia.

— Ce mai faci bătrâne?, spuse către Jos, după care se uită fix la doamna O'Dowd şi la penele ei de cocoş, până ce femeia ajunsese să creadă că-l cucerise.

George, care rămăsese în urmă, apăru şi el aproape imediat împreună cu Dobbin, îşi duse mâna la chipiu înspre persoanele de vază, printre care George o observă numaidecât pe doamna Crawly. Era încântat să-l vadă pe Rawdon aplecat asupra trăsurii lor, foarte familiar şi discutând cu Amelia, şi primi salutul cordial al aghiotantului cu o căldură mai mult decât potrivită. Rawdon şi Dobbin se salutară din cap, păstrând nişte vagi semne de politeţe.

Crawly îi spuse lui George că ei se opresc cu generalul Tufto la Hotel du Parc, iar George îl obligă pe prietenul său să-i promită că vine de îndată în vizită la Osborne.

— Păcat că nu te-am văzut acum trei zile, spuse George. Am luat cina la un restaurant destul de drăguţ; lordul Bareacres, contesa şi lady Blanche au fost amabili şi au cinat cu noi; am fi vrut să fiţi şi voi.

Lăsând astfel să se înţeleagă că avea pretenţii de om de lume, Osborne se despărţi de Rawdon, care urmă compania augustă la trap, iar George şi Dobbin îşi reluară poziţiile, câte unul de fiecare parte a trăsurii Ameliei.

— Ce bine arăta ducele, remarcă doamna O'Dowd. Familiile de Walles şi Mallony sunt înrudite, dar normal că biata de mine nici n-ar visa să mă prezint, până ce Măria Sa nu ar crede de cuviinţă să-şi aducă aminte de legăturile noastre de familie.

— E un mare soldat, spuse Jos, mult mai liniştit, acum că importanta persoană nu mai era cu ei. Este oare vreo victorie mai mare ca aceea de la Salamanca[1]? Ce zici, Dobbin? Dar unde a învăţat arta războiului? În India, băiete! Jungla e şcoala unui general, ascultă-mă pe mine. Şi eu l-am cunoscut, doamnă O'Dowd, amândoi am dansat în aceeaşi seară cu

[1] Bătălia de la Salamanca, Spania (22 iulie 1812) între armatele aliate ale Angliei, Spaniei şi Portugaliei împotriva Franţei. Aliaţii au învins.

domnișoara Cutler, fiica lui Cutler de la Artilerie, și cu o fată a naibii de frumoasă, la Dumdum.

Apariția distinselor personaje ocupă toate discuțiile celorlalți cât timp dură plimbarea; la fel și la cină, până când veni ora la care trebuiau să meargă cu toții la operă.

Totul era aproape ca în bătrâna Anglie. Sala era plină de chipuri familiare de englezi, de toalete feminine pentru care femeile fuseseră mult lăudate. A doamnei O'Dowd nu era nici pe departe cea mai splendidă; avea un smoc de păr creț în frunte, un set de diamante franțuzești și o broșă cât muntele Cairgnorm[1] care întreceau strălucirea oricăror alte podoabe din sală – cel puțin așa zicea ea. Prezența ei dădea mari bătăi de cap lui Osborne, dar ea mergea la orice petrecere despre care auzea că le dau prietenele ei. Întotdeauna gândise că toți trebuie să fie încântați de prezența ei.

— Ți-a fost de folos, draga mea, spunea George soției, pe care, atunci când doamna O'Dowd era și ea prezentă, o putea lăsa singură cu alte femei cu mai puține scrupule. Dar ce ușurare că a venit Rebecca; o s-o ai alături ca prietenă și acum ne putem descotorosi de afurisita asta de irlandeză.

Amelia nu răspunse nici da, nici ba, dar de unde să știm care-i erau gândurile?

Un coup d'oeil[2] asupra sălii operei din Bruxelles fu de-ajuns pentru ca doamna O'Dowd să spună că aceasta nu era nici pe departe atât de frumoasă ca și cea a teatrului din Fishamble Street, Dublin, și nici muzica franțuzească nu egala, în opinia ei, pe cea din țara ei de origine. Își delectă prietenii cu o părere sau alta pe un ton foarte ridicat, vâjâind în permanență și cu mult aplomb un evantai mare și zornăitor.

— Rawdon, scumpule, cine e femeia aceea minunată de lângă Amelia?, spuse o doamnă din loja opusă (care, deși foarte rezervată față de soțul ei în intimitate, era mai apropiată ca niciodată de el în prezența altor persoane). O vezi pe femeia aia cu o chestie galbenă în turban, o rochie mare de satin roșu și un ceas mare pe piept?

— Lângă doamna aceea drăguță în alb?, întrebă un domn între două vârste, cu butoni cu steme, mai multe jiletci și o

[1] Munte din Scoția, cunoscut pentru zăcămintele sale de cristale fumurii.
[2] Privire rapidă (fr.).

cravată albă foarte strâns legată şi care stătea aşezat lângă cea care întrebase.

— Doamna aceea drăguţă în alb e Amelia, generale. Văd că puneţi ochii pe toate femeile frumoase, ca un rău ce sunteţi.

— Doar pe una, pe legea mea!, zise generalul încântat, iar doamna îl lovi uşor cu un buchet pe care-l ţinea în mână.

— Cerule, el e!, spuse doamna O'Dowd. E buchetul pe care l-a cumpărat de la *Marché aux Fleurs*[1]! Iar când Rebecca, observând-o pe prietena ei, îi trimise încă o dată bezele, doamna maior, însuşindu-şi complimentul, returnă gestul printr-un surâs graţios, ceea ce-l făcu pe nefericitul Dobbin să iasă din nou din lojă.

La finalul actului, George ieşi într-un suflet din lojă şi chiar voia să-şi prezinte onorurile Rebeccăi în loja ei. Dar se întâlni cu Crawly în foaier şi schimbară câteva cuvinte despre cele petrecute cu două săptămâni înainte.

— Ai putut încasa fără probleme cecul meu?, întrebă George cu aerul unui cunoscător.

— Fără probleme, răspunse Rawdon. Bucuros să te las să-ţi iei revanşa. A venit şi guvernatorul?

— Încă nu, dar va veni. Şi am ceva avere de la mama. Mătuşa s-a mai înmuiat?

— Mi-a trimis douăzeci de lire, scorpia. Când ne întâlnim? Generalul cinează în oraş joi. Poţi veni joi? Şi spune-i lui Sedley să-şi taie mustaţa. Ce naiba vrea un civil cu o mustaţă; şi să-şi dea jos găitanele alea îngrozitoare de la haină! La revedere. Încearcă să vii joi, şi Rawdon se îndepărtă cu doi domni eleganţi, care făceau, ca şi el, parte din ofiţerii generali.

George era pe jumătate satisfăcut de ideea de a fi invitat la cină tocmai în ziua în care generalul nu era.

— Am să mă duc să-mi prezint onorurile soţiei tale, zise.

— Te rog, răspunse Rawdon întunecat şi ceilalţi doi ofiţeri schimbară priviri cu subînţeles.

George se despărţi de ei şi coborî prin hol spre loja generalului, pe care o numărase dinainte cu mare atenţie.

— *Entrez*[2], zise un glas subţire şi prietenul nostru se pomeni în prezenţa Rebeccăi.

---

[1] Piaţa de flori (fr.).

[2] Intraţi (fr.).

Aceasta sări în sus, bătu din palme, apoi întinse ambele brațe spre George, într-atât de fericită era că-l vede. Generalul cu butonii cu steme se uită mirat la noul venit cu o căutătură mohorâtă, ca și cum l-ar fi întrebat cine naiba e el?

— Dragul meu căpitan George!, exclamă extaziată Rebecca. Ce frumos din partea ta să vii. Generalul și cu mine ne plictiseam împreună. Generale, el este căpitanul George, despre care m-ați mai auzit vorbind.

— Așa e, spuse generalul înclinându-se ușor, din ce regiment este?

George menționă numărul; și ce mult și-ar fi dorit să spună că este dintr-un corp de cavalerie.

— Ați venit târziu din Indiile de Vest, presupun. Nu v-am văzut să vă remarcați în ultima bătălie. Încartiruit pe-aici, căpitane George?, continuă generalul cu o trufie covârșitoare.

— Nu căpitanul George, prostuțule, căpitanul Osborne, spuse Rebecca.

În tot acest timp, generalul se uita sălbatic când la unul, când la celălalt.

— Ah, da, căpitanul Osborne, ai dreptate! Vreo legătură cu lorzii Osborne?

— Avem același blazon, spuse George, ceea ce era foarte adevărat.

Domnul Osborne, înainte de a se lansa în lume cu cincisprezece ani înainte, consultase un specialist în heraldică din Long Acre și alesese blazonul lorzilor cu pricina dintre blazoanele nobiliare. Generalul nu răspunse nimic la această replică, dar își ridică pince-nez-ul – lornioanele cu dublu mâner nu se inventaseră încă – și se prefăcu că examinează sala. Rebecca însă observă că privirea lui indiferentă era îndreptată spre ea, de fapt, și arunca priviri înveninate înspre ea și George.

— Ce face scumpa mea Amelia?, reluă Rebecca și mai cordial. Dar nici nu mai e nevoie să întreb, la cât de frumoasă arată! Și cine e doamna aceea atât de drăguță de lângă ea – vreo cucerire de-a ta? Obraznicule! Și domnul Sedley, care mănâncă înghețată, pare că se delectează pe cinste! Generale, de ce nu avem înghețată?

— Să mă duc să aduc?, spuse generalul mustind de furie.

— Lăsaţi-mă pe mine, pe cheltuiala mea, spuse George.

— Nu, mă duc eu în loja Ameliei. Draga de ea! Dă-mi braţul, căpitane, apoi, înclinând din cap spre general, ieşi în foaier.

Când se văzu numai cu George, îi aruncă acestuia o privire cu subînţeles, care putea fi interpretată ca „Nu-ţi dai seama cum stau lucrurile şi în ce poziţie proastă îl pun?" George însă nu băgă de seamă. Se gândea la propriile-i planuri, pierdut în admiraţia trufaşă a propriei puteri irezistibile de a face pe plac altora.

Înjurăturile pe care generalul le slobozi încet de îndată ce Rebecca şi cuceritorul ei îl lăsară singur au fost atât de înverşunate încât sunt sigur că niciun editor n-ar îndrăzni să le tipărească dacă le-ar vedea pe hârtie. Generalul le spuse din toată inima şi e un lucru minunat să ne gândim că inima cuiva este capabilă a da curs unor asemenea cuvinte şi că poate demonstra, dacă situaţia o cere, atâta furie şi invidie.

Şi ochii blânzi ai Ameliei stătuseră fixaţi pe perechea care tocmai îl făcuse gelos pe general. Iar când Rebecca intră în loja ei, se aruncă asupra Ameliei într-un extaz plin de afecţiune în care se întrecea pe sine, în ciuda faptului că se aflau într-un cadru public. Îşi îmbrăţişă prietena sub ochii întregii săli, cel puţin la vederea pince-nez-ului generalului, care acum se îndreptase spre locul în care stăteau Osborne şi restul grupului. Doamna Rawdon îl salută pe Jos cât se poate de cald, admiră broşa imensă a doamnei O'Dowd şi diamantele irlandeze şi nu voia să creadă că sunt direct de la Golconda[1]. Se agită, vorbi întruna, se foi încolo şi-ncoace, zâmbi unuia, arătă un surâs patetic altuia – totul sub ochii pince-nez-ului din partea opusă. Iar când sosi ora reluării piesei (în care niciun dansator nu interpreta mai bine schimonoselile ei, şi nici comedia pe care ea o juca), se strecură înapoi în loja ei, de data asta lăsându-se pe braţul căpitanului Dobbin. Nu, nu voia să-l ia pe-al lui George, el trebuia să stea şi să discute cu scumpa ei Amelia.

— Ce pacoste e femeia asta!, mormăi Dobbin spre George când se întoarse din loja ei, asta după ce o condusese acolo în perfectă tăcere, cu expresia plouată a unui antreprenor de

[1] Oraş ruinat din sud-estul Indiei.

pompe funebre. Se încolăceşte şi se zbate ca un şarpe. N-ai văzut, tot timpul cât a stat aici cum s-a lăfăit pentru ochii generalului?

— Cum adică; să se lăfăiască pentru ochii...! La naiba, e cea mai drăguță persoană din Anglia, răspunse George, arătându-şi dinții albi şi răsucindu-şi mustățile parfumate. Dobbin, nu eşti un om de lume. Uită-te la ea acum, l-a fermecat pe Tufto cât ai zice peşte. Uite cum râde. Ce umăr are! Emmy, nu ai avut un buchet? Toată lumea are un buchet.

— De ce n-ai cumpărat atunci unul?, sări doamna O'Dowd, iar Amelia şi William Dobbin îi mulțumiră pentru această observație punctuală.

În afară de aceste cuvinte, niciuna dintre doamne nu mai scoase o vorbă. Amelia era copleşită de strălucirea, sclipirea şi vorba aleasă ale rivalei ei. Chiar şi doamna O'Dowd rămase tăcută şi posomorâtă după apariția radioasă a lui Becky şi nimic nu se mai auzi despre Glanmalony întreaga seară.

— George, când ai de gând să renunți la cărți aşa cum mi-ai promis; în următoarea sută de ani cumva?, se interesă Dobbin la câteva zile după seara de la operă.

— Când ai de gând să renunți la a-mi mai ține predici?, răspunse celălalt. De ce naiba ți-e frică, omule? Jucăm pe sume mici. Aseară am câştigat. Doar nu crezi că Crawley trişează? Dacă jucăm cinstit, ajungem cam tot acolo la sfârşitul anului.

— Dar nu cred c-am mai putea juca dacă ar pierde, spuse Dobbin, iar sfatul lui fu primit cu succesul pe care de regulă îl cere un sfat.

Osborne şi Crawley erau văzuți mai tot timpul împreună, generalul Tufto cina mai întotdeauna în altă parte. George era binevenit oricând în locuința lor (foarte apropiată de cea a generalului), unde stătea cu soția şi aghiotantul.

Când Amelia şi George mergeau la soții Crawly, atitudinea ei era de o asemenea natură încât aproape că ajunsese cu George la prima ceartă. Mai exact, George îşi mustră brutal soția pentru reticența ei de-a merge şi pentru aerele de superioritate pe care şi le lua față de doamna Crawly, vechea ei prietenă. Amelia nu scoase niciun cuvânt drept răspuns. Dar la a doua vizită la doamna Rawdon, cu ochii soțului urmărind-o, cu

cei ai Rebeccăi scrutând-o, se purtă cu şi mai multă timiditate şi stângăcie ca prima oară.

Desigur, Rebecca se arătă de două ori mai afabilă, fără a băga de seamă câtuşi de puţin răceala prietenei sale.

— Cred că Emmy are mai multă mândrie de când numele tatălui ei este în... de la nenorocirea domnului Sedley, remarcă Rebecca, îndulcind replica pentru urechea lui George. Pe cuvântul meu; când am fost la Brighton, am crezut că-mi face onoarea de a fi geloasă pe mine. Iar acum presupun că e scandalizată pentru că Rawdon, eu şi generalul stăm împreună. Dar, dragul meu, cu mijloacele pe care le avem, cum am putea să trăim pur şi simplu dacă n-am avea un amic cu care să împărţim cheltuielile? Şi crezi că Rawdon nu e îndeajuns ca să aibă grijă de reputaţia mea? Dar sunt foarte îndatorată faţă de Emmy, adăugă doamna Rawdon.

— Ah, gelozia, răspunse George, toate femeile sunt geloase.

— La fel şi bărbaţii. N-ai fost gelos pe generalul Tufto, iar el pe tine, în seara de la operă? Era gata să mă jupoaie că m-am dus cu tine la prostuţa ta soţie; de parcă aş da doi bani pe vreunul dintre voi!, spuse nevasta lui Crawly, scuturând mândră din cap. Cinaţi aici? Dragonul cinează cu comandantul-şef. Se anunţă veşti mari. Cică francezii au traversat graniţa. O să avem o cină liniştită.

George acceptă invitaţia, cu toate că soţia lui nu se simţea bine. Erau căsătoriţi de şase săpămâni. O altă femeie îşi râdea de ea şi el nu se mânia. Nu era înfuriat nici măcar pe sine însuşi. „Păcat", îşi zise George. „Dar, la naiba; dacă o femeie drăguţă ţi se aruncă în cale, ce poţi face?" Adesea motivase că e destul de libertin în ceea ce priveşte femeile, surâzând cu subînţeles spre Stuble şi Spooney şi spre alţi camarazi de la popotă. Şi aceştia mai degrabă îl respectau pentru virtuţile lui. După cuceririle în război, cuceririle dragostei au fost un motiv de mândrie de când există bărbaţii din Bâlciul deşertăciunilor; altminteri, de ce s-ar mai fi lăudat şcolarii cu iubitele lor sau de ce-ar mai fi fost Don Juan atât de adorat?

Astfel că domnul Osborne, ferm convins în mintea lui că e un adevărat cuceritor menit să farmece toate femeile, nu se întoarse împotriva soartei, ci îşi însuşi cursul acesteia cu

destul de multă bunăvoință. Cum Emmy nu spuse prea multe și nici nu-l cicăli cu gelozia ei, ci pur și simplu deveni nefericită, din cauza asta chinuindu-se în taină, George preferă să-și închipuie că ea nu bagă de seamă ceea ce toate cunoștințele lui vedeau prea bine, și anume că începuse un disperat proces de cucerire a doamnei Crawly. Călăreau împreună ori de câte ori el era liber. O mințea pe Amelia că are treburi cu regimentul (minciună pe care ea nu o înghițea deloc) și, încredințând-o pe soția lui solitudinii sau companiei fratelui ei, petrecea serile în compania soților Crawly, pierzând bani în fața soțului și flatându-se că soția se sfârșea din dragoste pentru el. E foarte posibil ca acest cuplu pe cinste să nu fi conspirat niciodată și nici să fi căzut de acord în atât de multe cuvinte – unul să-l măgulească pe tânărul domn, în timp ce celălalt îi câștiga banii la cărți. Oricum, se înțelegeau perfect, iar Rawdon îl lăsa pe Osborne să vină și să plece de la ei extrem de binevoitor.

George era atât de ocupat cu noile lui cunoștințe încât el și William Dobbin nu se mai întâlneau nici pe departe la fel de mult ca înainte. George îl evita în public și la regiment și, după cum am văzut, nu-i plăceau predicile pe care celălalt era înclinat să i le aplice. Dacă prin anumite gesturi, căpitanul Dobbin era extrem de serios și de distant, ce rost mai avea să-i mai spună lui George că, deși avea mustățile mari și o imensă conștiință a propriilor virtuți, el de fapt era mai neștiutor decât un școlar? Sau că Rawdon făcea din el o victimă, așa cum făcuse cu mulți alții înainte, și că, de îndată ce se va fi folosit de el, avea să-l dea la o parte cu mult dispreț. George nici nu voia s-audă. Așa că atunci când Dobbin avea ocazia să viziteze casa Osborne, rar avea și avantajul a se întâlni cu vechiul său prieten; măcar așa erau scutiți de discuții crâncene și fără rost. Amicul nostru George era în plin avânt al carierei sale de plăceri din Bâlciul deșertăciunilor.

De la Darius[1] încoace nu s-a mai pomenit o trenă mai strălucită de soldați care să-l urmeze pe ducele de Wellington, ca armata pe care acesta o avea cu el în 1815 în Țările de Jos și

[1] Darius I cel Mare, fiul lui Hystaspes, s-a născut în anul 550 î.Hr. și a devenit rege al perșilor în 522 î.Hr. În perioada sa, Imperiul Persan a cunoscut apogeul puterii și al întinderii teritoriale, devenind cel mai vast și cel mai puternic stat din Orientul Apropiat sau Mijlociu.

pe care a condus-o spre baluri şi ospeţe până în ajunul bătăliei. Un anume bal, dat de o nobilă ducesă la Bruxelles pe data de 15 iunie în anul mai sus menţionat, a făcut istorie. Tot oraşul era în fierbere din cauza evenimentului, şi-am auzit de la doamnele care s-au aflat acolo în acele vemuri că interesul pentru discuţiile despre bal ca subiect principal printre reprezentantele sexului feminin erau mai intense decât cele cu privire la duşmanul de pe front. Bătălia, intrigile şi rugăciunile pentru a pune mâna pe bilete erau atât de mari cum numai la englezoaice mai vezi asta, cu scopul de-a avea acces într-o societate a mai-marilor din propriul neam.

Jos şi doamna O'Dowd, care tânjeau după o invitaţie, se chinuiră în zadar să facă rost de bilete, însă ceilalţi prieteni ai noştri au fost mai norocoşi. De pildă, prin legăturile cu lordul Bareacres şi ca o revanşă pentru cina de la restaurant, George obţinu o invitaţie pentru căpitan şi doamna Osborne, ceea ce-l încântă nespus de mult. Dobbin, prieten cu generalul care comanda divizia din regimentul de care aparţinea, veni vesel într-o zi la doamna Osborne cu o invitaţie la fel, ceea ce-l făcu pe Jos invidios, şi pe George să se întrebe cum naiba putea unul ca el să intre în societate. În fine, domnul şi doamna Rawdon au fost, desigur, invitaţi, aşa cum se cădea prietenilor generalului de cavalerie.

Pentru seara cu pricina, George comandase rochii noi şi podoabe de tot felul pentru Amelia, apoi porni spre faimosul bal unde soţia lui nu cunoştea absolut pe nimeni. După ce se uită prin mulţime după lady Bareacres, care-l evita, considerând că invitaţia e îndeajuns, şi, după ce o postă pe Amelia pe o bancă, o lăsă acolo să mediteze la propriile ei gânduri; totodată, considera că se purtase apreciabil prin faptul că-i luase haine noi şi că o adusese la un bal unde era liberă să se amuze în orice mod dorea. Gândurile ei, însă, nu erau dintre cele mai plăcute şi nimeni, în afară de bunul Dobbin, nu i le tulbură.

În vreme ce prezenţa Ameliei acolo era un eşec total (după cum şi soţul ei simţea cu oarecare mânie), debutul doamnei Rawdon Crawly fu, dimpotrivă, unul strălucit. Sosi foarte târziu. Iradia toată, iar rochia îi era perfectă. În mijlocul oamenilor distinşi, cu toate pince-nez-urile îndreptate spre

ea, Rebecca părea la fel de rece și de rezervată ca atunci când obișnuia să le conducă pe fetițele domnișoarei Pinkerton spre biserică. O mulțime din cei pe care-i cunoștea deja, precum și bărbați dandy, roiau în jurul ei. Cât despre doamne, se zvonea printre acestea că Rawdon fugise cu ea dintr-o mănăstire și că ea era o rubedenie din familia Montmorency. Vorbea franceza la perfecție, încât puteai da crezare zvonului, și toată lumea era de acord că bunele-i maniere erau corecte, iar ea – distinsă. Cincizeci de posibili parteneri se înghesuiau în jurul ei deodată, ca să aibă onoarea unui dans. Ea însă spuse că are deja un partener și că vrea să danseze doar puțin. După care se îndreptă numaidecât spre locul în care Emmy stătea îngrozitor de nefericită, neobservată de nimeni. Ca să aplice lovitura de grație, doamna Rawdon se grăbi spre ea și o salută cum nu se poate mai de afectuos pe scumpa ei Amelia, după care începu să o critice.

Găsi cusururi rochiei și coafurii sale, întrebându-se cum de se putea încălța într-un asemenea hal și-i promise că i-o trimite chiar a doua zi pe modista ei. Apoi se jură că e un bal minunat, că toată lumea se cunoștea cu toată lumea și că foarte puțini oameni neînsemnați erau în sală. Era evident că după două săptămâni și trei cine în societate, tânăra își însușise și ea limbajul nobiliar într-atât de bine încât niciun nativ n-ar fi putut vorbi mai corect. Și numai după franceza ei perfectă și-ar fi dat cineva seama că nu era născută ca femeie de lume.

George, care o lăsase pe Emmy pe bancă și intrase în sala de bal, se întoarse la ea foarte curând, când Rebecca veni și ea alături de prietena ei. Becky tocmai ce-i ținea doamnei Osborne lecții despre nebuniile soțului ei.

— Pentru Dumnezeu, fă-l să înceteze să mai joace, draga mea, spuse; are să se ruineze de unul singur. Joacă împreună cu Rawdon seară de seară și Rawdon are să-i ia și ultimul ban dacă nu are grijă. De ce nu-l previi, nesăbuită mică ce ești? De ce nu vii la noi într-o seară, în loc să te plictisești acasă cu căpitanul Dobbin? Recunosc că e *tres amable*[1], dar cum să iubească cineva pe unul cu asemenea picioare? Picioarele soțului tău sunt o minunăție – uite-l că vine. Unde ai fost,

[1] Foarte amabil (fr.).

răule? Emmy plânge aici toată după tine. Ai venit să mă iei pentru cadril?

Şi-şi lăsă buchetul şi şalul Ameliei şi se duse cu George la dans. Numai femeile deţin această artă de a-i răni pe alţii. Au venin în fiecare vorbă, care se înfige de mii de ori mai adânc decât arma unui bărbat. Biata Emmy, care în viaţa ei nu dispreţuise sau batjocorise pe cineva, era neajutorată în mâinile neîndurătoarei sale adversare.

George dansă cu Rebecca de două sau de trei ori – Amelia nu ştia bine de câte ori. Stătea neobservată de nimeni în colţişorul ei şi numai Rawdon veni şi-i spuse câteva cuvinte stângace, ca şi cum ar fi vrut să înceapă o conversaţie. Ceva mai târziu, căpitanul Dobbin îndrăzni să-i aducă de băut şi să se aşeze lângă ea. Nu-i plăcea să o întrebe de ce se simte atât de rău, dar ca pretext pentru lacrimile din ochii ei, Amelia spuse că lady Crawley o îngrijorase anunţând-o că George continuă să joace cărţi.

— E curios că, atunci când un om e pasionat de jocul de cărţi, se lasă înşelat de ticăloşii cei mai de rând.

— Aşa e, răspunse ea, deşi se gândea la altceva.

Nu pierderea banilor o preocupa mai mult.

Într-un târziu, George veni după şalul şi florile Rebeccăi. Ea pleca. Nici măcar nu se deranjă să mai vină să-şi ia la revedere de la Amelia. Biata fată îl lăsă pe soţul ei să se plimbe încolo şi-ncoace fără a spune nimic şi-şi lăsă capul în poală. Dobbin fusese chemat în altă parte şi era absorbit într-o discuţie cu generalul diviziei, amicul lui, şi nu luase parte la această ultimă scenă. George se îndepărtă cu buchetul, dar când îl întinse proprietarei, îl dădu cu un bileţel încolăcit printre flori precum un şarpe. Rebecca îl observă numaidecât. În anii tinereţii fusese obişnuită să aibă de-a face cu bileţele. Întinse mâna după buchet. El îşi dădu seama după ochii ei, când îi întâlni, că ea ştie ce-are să găsească acolo. Soţul ei se grăbi să plece, aparent prea absorbit în propriile-i gânduri pentru a băga de seamă ceea ce se petrece între prietenul şi soţia lui. Oricum, aceste gesturi erau minore. Rebecca oferi mâna lui George cu obişnuita ei privire fugară şi plină de subînţeles, apoi făcu o plecăciune şi se îndepărtă. George se aplecă asupra mâinii ei, nu răspunse unei remarci a lui Crawley şi nici măcar

nu o auzi – într-atât de ameţit era de succes şi bucurie, şi-i lăsă să se îndepărteze fără a mai spune nimic.

Soţia lui văzu cel puţin o parte din scena buchetului. Era foarte natural ca George, rugat de Rebecca, să vină după şalul şi buchetul ei; numai asta făcuse de zeci de ori în decursul ultimelor zile. Dar de data asta era prea mult pentru ea.

— William, spuse ea, agăţându-se dintr-odată de Dobbin care era în apropiere. Întotdeauna ai fost bun cu mine... Nu mă simt prea bine. Du-mă acasă.

Nu-şi dădu seama că-i spusese pe numele mic, aşa cum o făcea George. Dobbin o luă imediat de-acolo. Locuinţa ei era aproape şi se strecurară prin mulţimea în care totul părea mai plin de fervoare chiar decât în sala de bal.

De două sau de trei ori, întors de la serile pe care le petrecea prin alte părţi, George se înfuriase găsindu-şi soţia trează. Aşa că acum Amelia se duse direct la culcare. Cu toate că nu adormi şi cu toate că zgomotele şi vuietul de-afară şi galopul cailor se auzeau fără încetare, nu auzi nimic din toate acestea, mintea ei fiind ocupată cu alte griji care s-o ţină trează.

Între timp, Osborne, îmbătat de fericire, se duse la o masă de joc şi începu foarte entuziasmat să pună bani. Câştigă de mai multe ori la rând.

— Totul e de partea mea în seara asta, spuse.

Dar nici măcar norocul la cărţi nu-l lecui de tulburarea lui şi după o vreme se ridică brusc de la locul lui, băgând banii în buzunar, şi se duse la un bufet, unde dădu pe gât mai multe pahare de vin.

Acolo îl găsi Dobbin vorbind fără încetare celor din jur, râzând tare şi plin de vervă. Dobbin îl căutase şi la masa de joc. Era palid şi serios, pe când camaradul lui era aprins la faţă şi jovial.

— Salut, Dob! Hai să bei un pahar, bătrâne. Vinul ducelui e vestit. Mai daţi-mi, şi ţinu paharul cu o mână tremurândă spre a-i fi umplut.

— Haide, George, nu mai bea, spuse Dobbin grav.

— Beau! Nimic nu se compară cu vinul ăsta. Bea şi tu să te mai luminezi, băiete! În cinstea ta!

Apoi Dobbin îi şopti ceva la ureche, la care George sări în sus şi urlă de bucurie, apoi trânti paharul pe masă şi ieşi afară degrabă la braţul prietenului său.

— Duşmanul a trecut fluviul Sambre, spuse William, şi armata de pe flancul stâng este deja în front. Haide. Plecăm în trei ore.

Şi George plecă fremătând de încântare la auzul veştii pe care o aşteptase de-atâta vreme şi care apăruse pe neaşteptate. Ce mai contau acum dragostea şi intrigile? La mii de lucruri se gândi mergând cu pas repede spre casă, în afară de acestea două – viaţa din trecut şi şansele din viitor, soarta care poate i se deschidea înainte, soţia, poate un copil de care era pe punctul să se despartă fără să-l fi văzut. Ah, cât îşi dorea să se poată lepăda de faptele lui din acea noapte; pentru ca măcar să-şi ia rămas-bun cu conştiinţa împăcată de la făptura blândă şi nevinovată pe a cărei dragoste pusese atât de puţin preţ!

Se gândi la scurta lui viaţă de om însurat.

În acele câteva săptămâni îşi risipise în mod nesocotit puţinii bani ce-i avea. Ce nesăbuit şi nepăsător fusese! Ce-i mai rămânea ei dacă lui i se întâmpla o nenorocire? Cât de nevrednic era de ea! De ce se însurase cu ea? De ce nu ascultase cuvântul tatălui, care întotdeauna fusese atât de darnic cu el? Speranţă, remuşcare, ambiţie, candoare şi regrete egoiste – toate îi umpleau sufletul. Se aşeză şi-i scrise tatălui său, amintindu-şi de cuvintele spuse odată, când George era pe cale să se lupte într-un duel. Când el termina scrisoarea de adio, zorii mijeau palid la orizont. Puse pecetea şi sărută adresa. Se gândi cum îşi abandonase părintele darnic şi la miile de dovezi de bunătate pe care bătrânul încăpăţânat i le arătase.

Când intrase în casă, se uitase în dormitorul Ameliei. Era liniştită, ochii păreau închişi şi era bucuros că doarme. Ajungând de la bal, îl găsise pe aghiotantul regimentului făcând pregătiri pentru plecare. Omul înţelese semnul lui George de a face mai puţin zgomot, astfel că aranjă totul repede şi în linişte. Să meargă oare să o trezească pe Amelia, gândi el, sau să-i lase un bilet către fratele ei, să-i dea el vestea? Se duse să se mai uite la ea încă o dată.

Amelia fusese trează când el intrase prima oară, dar ținuse ochii închiși pentru ca nici măcar ochii ei deschiși să nu-i aducă vreun reproș. Dar pentru că venise acasă atât de curând după ea, își simți inima timidă mai ușurată și, întorcând spre el capul când George ieși din cameră, se cufundă într-un somn ușor. George intră să o vadă a doua oară și mai tăcut. În lumina vagă a veiozei văzu chipul ei drăguț și palid, pleoapele vinețiii acoperite de breton și închise și un braț plinuț, fin și alb pe dinafara păturii. Dumnezeule! Ce pură era, cât de bună, de tandră și de lipsită de prieteni! Iar el – egoist, brutal și negru de păcatele lui! Cu sufletul pătat, sfâșiat de rușine, rămase la marginea patului și se uită la fata care dormea. Cum de îndrăznise – cine era el să spună o rugăciune pentru ea, care era fără de prihană! „Dumnezeu s-o binecuvânteze! Dumnezeu s-o binecuvânteze!", își spuse și veni lângă ea, îi privi mânuța moale, amorțită, și se aplecă fără zgomot asupra obrazului palid de pe pernă.

Două brațe albe i se încolăciră tandru pe după gât.

— Sunt trează George, zise biata copilă cu un geamăt gata să rupă inima care se cuibărea atât de-aproape de-a lui.

Era trează, biata de ea. Și ce dacă? În acel moment, din Piața Armelor se auzi o goarnă sunând, iar sunetul se prelungi în întreg orașul; și tot orașul se trezi în sunet de tobe și de notele înalte ale cimpoaielor scoțiene.

30

„Fata pe care am lăsat-o acasă“

Au pretindem a ne număra printre romancierii de război. Locul nostru este printre cei ce nu se luptă. Când punțile vaselor sunt gata pentru atac, coborâm în cabine şi aşteptăm cuminți. N-am face decât să stăm în calea manevrelor pe care vitejii soldați le-ar face deasupra capetelor noastre. Nu vom merge cu regimentul numărul al...-lea mai departe de porțile oraşului şi, după ce-l vom lăsa pe maiorul O'Dowd la misiunea lui, ne vom întoarce la soția lui, la doamne şi la bagaje.

Maiorul şi doamna lui, care nu fuseseră invitați la balul la care prietenii noştri au fost prezenți în capitolul trecut, avură mai mult timp pentru o odihnă deplină față de cei care preferaseră plăcerea şi datoria în acelaşi timp.

— Peggy, draga mea, spuse el trăgându-şi placid scufia peste urechi, cred că într-o zi sau două are să se işte un asemenea bal cum unii dintre ei nici n-au mai pomenit.

Şi era mult mai fericit să se odihnească după ce servise în linişte un părărel, decât să se gândească la orice altă formă de distracție. Pe de altă parte, lui Peggy i-ar fi plăcut să-şi arate turbanul şi pasărea paradisului la bal, numai că informația pe care i-o dădu soțul o întristă.

— Aş vrea să mă trezeşti cam cu o jumătate de oră înainte de a suna adunarea, spuse maiorul soției. Să mă chemi la

unu şi jumătate, draga mea, şi să ai grijă ca lucrurile să-mi fie pregătite. Poate n-am să cobor la micul dejun.

Spunând aceste cuvinte, care demonstrau opinia lui cum că regimentul avea să plece a doua zi, maiorul nu mai zise nimic şi adormi.

Doamna O'Dowd, o bună gospodină, cu moaţe în cap şi în cămaşă de noapte, simţi că datoria ei e să ia atitudine într-un asemenea moment crucial, nu să doarmă.

— Mai este timp pentru somn după ce pleacă Mick, spuse.

Aşa că începu să-i împacheteze bagajul de călătorie: îi perie tunica, chipiul, încă un rând de haine, şi i le aranjă. Îi puse bine în buzunarul tunicii un pachetel cu băuturi şi un flacon acoperit sau un „pistol de buzunar", cu aproape o jumătate litru de coniac extrem de tare, pe care ea şi maiorul îl apreciau foarte mult. Şi de îndată ce limbile deşteptătorului arătară unu şi jumătate şi mecanismul lui interior (care cântărea aproape cât o catedrală, după cum considera proprietarul lui) bătu ora fatală, doamna O'Dowd îl trezi pe maiorul ei şi-i pregăti o ceaşcă de cafea mai bună cum nu era alta în acea dimineaţă în Bruxelles. Şi cine-ar putea să nege că pregătirile acestei doamne destoinice nu erau la fel de înduioşătoare ca accesele de plâns şi de isterie prin care unele femei îşi arătau dragostea, sau că, în timp ce goarnele sunau adunarea şi tobele băteau prin mai multe cartiere din oraş, acea cană de cafea servită împreună nu fusese mai de folos şi mai practică decât excesul de sentimentalisme, indiferent care ar fi fost ele? Drept consecinţă, maiorul apăru la paradă fără cusur, proaspăt şi vioi, cu obrazul îmbujorat bine ras, inspirând voioşie şi încredere întregului regiment din poziţia lui călare pe calul său. Când regimentul trecu în pas de marş pe lângă balconul unde se afla această femeie vrednică, toţi ofiţerii o salutară şi oferiră urale. Şi tind să spun că nu din lipsă de curaj, ci dintr-un simţ de delicateţe şi conştientizare a naturii ei feminine, doamna maior refuza să conducă ea personal la luptă acest regiment.

Duminicile şi în momente solemne, doamna O'Dowd obişnuia să citească cu glas deosebit de serios, dintr-un volum mare, predici de-ale unchiului, preotul. Această carte o

ajutase foarte mult pe vas, când veniseră acasă din Indiile de Vest, când fuseseră la un pas de naufragiu. După plecarea regimentului, începu să citească din această carte pentru a medita; poate nu înțelegea prea multe din ceea ce citea, iar gândurile îi erau în altă parte, dar perspectiva de a dormi cu scufia lui Mick pe pernă era una inutilă. Așa se întâmplă în lume. Jack sau Donald pleacă în pas de marș spre glorie, cu rănița pe umăr, păşind țanțos în timp ce cântă „Fata ce-am lăsat acasă"[1]. Ea e cea care rămâne să sufere şi care are vreme să gândească, să mediteze şi să-şi aducă aminte.

Ştiind cât de inutile sunt regretele şi cum cufundarea în sentimentalisme ajută doar la şi mai multă întristare, doamna Rebecca era hotărâtă să nu arate niciun sentiment de nefericire şi înfruntă despărțirea de soțul ei cu o indiferență spartană. Şi, într-adevăr, căpitanul Rawdon se arătă mult mai afectat când îşi luară la revedere decât femeia imperturbabilă căreia îi spuse adio. Rebecca îşi perfecționase această natură grosolană şi aspră, iar el o iubea şi o venera cu toată capacitatea lui de recunoştință şi admirație. Niciodată în viața lui nu fusese mai fericit decât aşa cum îl făcuse soția lui în ultimele luni.

Toate vechile forme de amuzament cu întrecerile de cai, popota, vânătoarea şi jocul de cărți, toate vechile iubiri şi micile atenții față de modiste, dansatoare la operă şi alte asemenea cuceriri uşoare ale neîndemânaticului soldat Adonis erau acum insipide prin comparație cu plăcerile legale ale căsătoriei de care se bucurase atâta în ultima vreme. Ea ştiuse dintotdeauna cum să-l amuze, iar el găsea căminul şi societatea lor de mii de ori mai plăcute decât orice alt loc sau companie pe care o frecventase din copilărie până acum. Îşi blestema nebuniile trecute şi extravagantele, deplângea mai presus de toate marile datorii pe care le avea şi care aveau să rămână pentru totdeauna un obstacol în calea avansării soției lui în societate. Adesea, în conversațiile lor nocturne, se tânguise Rebeccăi despre toate astea, deşi, când era burlac, nu-l neliniştiseră niciodată. El însuşi era şocat de fenomenul pe care-l reprezenta persoana lui.

[1] Cântec militar englezesc („The girl I left behind").

— La naiba, spunea (sau poate folosea un cuvânt mai dur pentru vocabularul lui simplist), înainte să fiu însurat nu mi-a păsat de poliţele pe care-mi puneam numele şi, atâta vreme cât Moses aştepta sau cât Levy reînnoia datoria pentru alte trei luni, nu mi-a păsat. Dar de când sunt însurat, cu excepţia faptului că am reînnoit datoriile, îţi dau cuvântul meu că nu am atins nicio hârtie cu ştampilă oficială.

— Prostuţul de tine, spunea Rebecca, care ştia întotdeauna cum să-l lecuiască de astfel de stări de melancolie, încă n-am terminat-o cu mătuşa ta, nu? Dacă ea ne abandonează, nu mai există oare ceea ce numeşti tu London Gazette? Sau stai, am altă idee pentru când unchiul tău Bute are să dea colţul. Dreptul de parohie a aparţinut dintotdeauna fratelui mai mic, aşa că de ce n-ai putea oare să-l vinzi şi să intri în cler?

Ideea îl făcu pe Rawdon să izbucnească în hohote – iar hohotele dragonului se auzeau dincolo de hotel, în miez de noapte. Generalul Tufto îl auzi deasupra din casa lui de la primul etaj. Rebecca jucă scena cu mult spirit şi-i ţinu lui Rawdon o primă lecţie la micul dejun, spre deliciul generalului.

Acestea erau însă zile şi discuţii trecute. Când sosi vestea cea din urmă, cum că începea războiul şi că trupele trebuiau să plece, Rawdon căpătă o expresie atât de gravă, iar Becky îl ironiză într-un asemenea hal că răni mândria ofiţerului din gardă.

— Doar nu crezi că mă tem, Becky, spuse cu glas tremurând. Sunt totuşi o ţintă bună pentru un glonte şi-ai să vezi dacă mă răpune, de ce-am lăsat în urmă una sau poate chiar două fiinţe cărora aş vrea să le port de grijă, pentru că eu le-am adus la sapă de lemn. Oricum, doamnă Crawley, nu e de râs.

Rebecca încercă să liniştească sentimentele rănite ale iubitului ei prin zeci de dezmierdări şi de cuvinte dulci. Abia când voioşia şi simţul umorului se întipăreau mai bine în sufletul acestei agere făpturi (aşa cum se întâmpla în mai toate situaţiile din viaţă), Rebecca încetă cu satira şi afişă în scurt timp o faţă serioasă.

— Dragul meu, crezi că eu nu simt nimic?, şi repede, îndepărtând ceva din ochi, se uită la el zâmbitoare.

— Uite, spuse el. Să vedem ce avem dacă eu cad la datorie. Am avut destul noroc pe-aici – uite două sute treizeci de lire. În buzunar am zece napoleoni. Atât cer, pentru că generalul plătește totul ca un prinț – și dacă sunt lovit, știi bine că nu valorez nimic. Nu plânge, micuța mea. S-ar putea să te mai tachinez o vreme. N-am să iau niciunul din caii mei, o să călăresc unul din caii de bătălie ai generalului. E mai ieftin așa și i-am spus că al meu șchioapătă. Dacă mă curăț, cei doi cai ar trebui să-ți aducă ceva bani. Ieri, Grigg mi-a oferit nouăzeci de lire pentru iapă, înainte să apară vestea asta nenorocită și, ca un prost ce sunt, n-am vrut să i-o dau pe mai puțin de două sute. Bullfinch ți-ar da prețul ăsta oricând, numai că ar fi bine să-i vinzi aici pentru că agenții au atâtea datorii pentru mine încât aș prefera să nu se ducă înapoi în Anglia. Iapa ta mică, pe care ți-a dat-o generalul, ți-ar aduce și aia ceva și aici nu avem afurisitele alea de taxe pentru grajduri așa cum sunt în Londra, adăugă Rawdon râzând. Uite, cutia mea de toaletă, m-a costat două sute; datorez două sute pe ea, iar sticluțele și obiectele aurite de deasupra trebuie că valorează vreo treizeci-patruzeci. Te rog să pui la amanet toate acele mele de cravată, inelele, ceasul, lanțul și celelalte lucruri. Costă o sumă frumușică. Știu, doamnă Crawly, că am plătit o sută, bani peșin, pe lanț și pe ceas. Și sticlele cu dopuri aurite, la naiba! Păcat că nu am luat mai multe. Edwards m-a tot presat pentru o limbă de cizme argintată și-aș fi putut lua o cutie de toaletă cu o tigaie de încălzit patul tot argintată și un serviciu de farfurii. Dar trebuie să ne mulțumim cu ce avem acum, Becky, știi asta.

Astfel, dându-i ultimele sfaturi, căpitanul Crawley, care până în ultimele luni din viață, când dragostea pusese stăpânire pe dragonul care rar se gândise la altcineva în afară de propria persoană, enumeră toate aceste obiecte din puținele lucruri pe care le deținea, încercând să vadă cum le-ar fi putut transforma în bani pentru bunăstarea soției, în caz că i se întâmpla vreun accident. Își făcu plăcerea de a nota cu un creion, în scrisul lui mare de școlar, toate obiectele care puteau fi transportate și vândute, în avantajul soției.

De pildă: mantoul meu cu întăritură, să zicem 40 de guinee; pelerina de drum cu blăniță maro, 50 de lire; pistoalele de duel

în cutia de lemn de trandafir (aceleaşi cu care l-am împuşcat pe căpitanul Maker), 20 de lire; şaua şi obiectele mele; idem Laurie; şi aşa mai departe trecu prin toate articolele peste care o puse pe Rebecca stăpână.

Credincios planului său financiar, căpitanul se îmbrăcă în cea mai veche şi mai ponosită uniformă cu epoleţi, lăsând pe cea nouă acasă, soţiei (care putea deveni văduva lui). Renumitul dandy din Windsor şi Hyde Park plecă la bătălie cu un bagaj la fel de modest ca acela a unui sergent, murmurând ceva asemănător cu o rugăciune pentru soţia pe care o părăsea. O ridică în braţe şi o ţinu aşa un minut, apăsând-o cu putere lângă inima ce-i bătea tare. Când o puse jos, era vineţiu la faţă, cu ochii tulburi. Apoi îşi duse calul lângă cel al generalului, îşi fumă trabucul în tăcere în timp ce se alăturau în grabă brigăzii generalului, care era în faţa lor. Şi abia după ce se îndepărtară îndeajuns, încetă să-şi mai răsucească mustăţile şi rupse tăcerea.

Rebecca, după cum am spus, era înţelept hotărâtă să nu dea curs niciunei emoţii inutile legate de plecarea soţului. Îi făcu cu mâna de la fereastră şi apoi rămase acolo uitându-se afară. Turnurile catedralei şi frontoanele caselor vechi şi pitoreşti începeau să capete o nuanţă roşiatică în bătaia primelor raze de soare. În acea noapte nu avusese parte de pic de odihnă. Era îmbrăcată tot în frumoasa rochie de bal, cu buclele-i blonde uşor despletite căzându-i pe gât şi cu cearcăne în jurul ochilor, cu o căutătură întunecată de-atâta privit în zare.

— Ce sperietoare sunt, spuse examinându-se în oglindă, şi ce palid mi-e obrazul de la rozul ăsta!

Se dezbrăcă de rochia trandafirie; în timp ce făcea aceasta, îi căzu o gaică de la corset, pe care o ridică zâmbind, apoi o puse în cutia ei de toaletă. După care îşi puse buchetul de bal într-un pahar cu apă şi se duse la culcare. Dormi foarte bine.

Când se trezi la ora zece, oraşul era destul de tăcut. Îşi servi cafeaua cât se poate de confortabil după oboseala şi evenimentele apăsătoare din acea dimineaţă.

Când termină cu micul dejun, continuă cu socotelile lui Rawdon din noaptea ce trecuse şi-şi analiză propria poziţie.

Dacă era să socotească bine și dacă ceva rău avea să se întâmple, stătea destul de bine. Pe lângă ceea ce-i lăsase soțul, mai avea nimicurile personale și trusoul. Deja am înfățișat și lăudat generozitatea lui Rawdon de la începutul căsniciei. În afară de acestea și de iapa mică, generalul, sclavul și cel ce i se închina îi făcuse multe și frumoase cadouri sub formă de șaluri de cașmir cumpărate de la licitația soției unui general francez falit și numeroase atenții de la bijutieri, toate dovedind bunul gust și bogăția admiratorului ei. Cât despre „ticăitoare", cum bietul Rawdon numea ceasurile, locuința ei era plină de ticăitul lor. Căci, într-o seară, menționând din întâmplare că ceasul ei, cu lucrătura unui englez dăruit de Rawdon, se stricase, soțul veni a doua zi cu o mică bijuterie cu un lănțișor inscripționat Leroy, bătut cu un superb set de smaralde, și cu încă unul cu inscripția Brequet, bătut cu perle ceva mai mici decât o jumătate de coroană.

Generalul Tufto cumpărase și el unul, iar căpitanul Osborne îi dăruise galant un altul. Doamna Osborne nu avea ceas, deși, ca să-l îndreptățim pe George, ar fi putut cere; onorabila doamnă Tufto din Anglia avea o mașinărie veche de la mama ei, care ar fi putut servi drept tăblie pentru a încălzi tigaia de noapte de care vorbise Rawdon. Dacă domnii Howell și James ar publica o listă cu toți cumpărătorii obiectelor neînsemnate pe care le vând, unele familii ar avea adevărate surprize; și dacă toate aceste ornamente ar ajunge la soțiile de drept și la fiicele nobililor, ce bogăție de bijuterii s-ar afișa în cele mai nobile case din Bâlciul deșertăciunilor!

Prin calculul acestor obiecte de valoare, Rebecca descoperi, nu fără o mică tresărire triumfătoare și plină de satisfacție, că în cazul unor evenimente nefericite, ea se putea baza pe cel puțin șase sau șapte sute de lire pentru a intra în societate. Își petrecu dimineața aruncând, comandând, cercetând și punând sub lacăt avutul ei, în cel mai agreabil mod cu putință. Printre bancnotele din carnețelul lui Rawdon găsi și un cec de douăzeci de lire pentru agentul din bancă al lui Osborne. Asta o duse cu gândul la doamna Osborne.

— Am să mă duc să încasez banii, zise, după care am să-i fac o vizită bietei Emmy.

Dacă acesta este un roman fără erou, măcar să spunem că avem o eroină. Niciun bărbat din armata engleză care abia plecase în pas de marş, nici măcar ducele, n-ar putea fi mai calm sau mai calculat să aibă dubii sau neajunsuri aşa cum era curajoasa soţie a aghiotantului.

O altă cunoştinţă a noastră fusese lăsată acasă, un personaj care nu intra în luptă şi ale cărui trăiri şi reacţii avem deci dreptul a le cunoaşte. Şi anume amicul nostru, fostul preceptor de la Boogley Wollah, al cărui somn, ca şi al celorlalţi, fusese întrerupt în zori de zi de sunetul goarnelor. Fiind un mare iubitor de somn şi de aşternut, e foarte posibil c-ar fi sforăit până la ora obişnuită de trezire din miez de zi, cu tot sunetul de tobe, goarne şi cimpoaie ale armatei britanice dacă n-ar fi fost întrerupt; şi anume nu de George Osborne, care împărţea locuinţa cu Jos şi care era mult prea ocupat cu problemele lui, sau cu dureroasa despărţire de soţie, pentru a se mai gândi să-şi ia rămas-bun şi de la somnorosul lui cumnat – deci nu George se interpuse între Jos şi somnul lui, ci căpitanul Dobbin, care veni să-l trezească, insistând să dea mâna cu el înainte de plecare.

— Foarte frumos din partea dumitale, zise Jos căscând şi trimiţându-l în gând pe căpitan la dracu-n praznic.

— N-am vrut... nu, n-am vrut să plec fără să-mi iau rămas-bun, spuse Dobbin în cuvinte incoerente. Pentru că ştii că unii dintre noi s-ar putea să nu se mai întoarcă şi aş vrea să vă revăd pe toţi cu bine... şi tot restul.

— Adică?, întrebă Jos frecându-se la ochi.

Căpitanul nu-l auzi deloc şi nici nu se uită la grăsanul cu scufie pe cap, despre care pretindea a fi atât de ataşat. Ipocritul se uita şi asculta cu toată fiinţa lui spre camerele lui George, mărşăluind prin încăpere, deranjând scaunele, bătând în masă cu degetele, rozându-i unghiile şi dând multe alte dovezi de tulburare interioară.

Jos avusese dintotdeauna o părere răutăcioasă despre căpitan şi acum începea să creadă curajul ca fiind unul cu două tăişuri.

— Ce-aş putea face pentru tine, Dobbin?, spuse pe un ton sarcastic.

— Îţi spun ce-ai putea face, şi căpitanul veni spre patul lui. Într-un sfert de oră plecăm, Sedley, şi nici George, nici

eu s-ar putea să nu ne mai întoarcem. Tu ai să rămâi aici să ai grijă de sora ta, s-o liniștești și să nu lași niciun rău să i se întâmple. Dacă ceva se întâmplă cu George, nu te are decât pe tine pe lume. Dacă ceva rău se întâmplă cu armata noastră, să o duci în siguranță în Anglia. Și promite-mi că n-ai s-o părăsești niciodată. Știu că n-ai s-o faci, cel puțin în privința banilor, pentru că întotdeauna ai fost darnic. Ai nevoie de bani? Adică ai destui ca s-o duci în Anglia în caz de vreo nenorocire?

— Domnule, spuse Jos pe un ton maiestuos, dacă vreau bani, știu de unde să cer. În ceea ce-o privește pe sora mea, nu e nevoie să-mi spui cum să mă port cu ea.

— Vorbești ca un om cu suflet, Jos, spuse celălalt blând. Și mă bucur că George o poate lăsa pe mâini atât de bune. Deci pot să-i dau cuvântul tău de onoare că în cazuri extreme ai să-i fii alături?

— Normal, răspunse domnul Jos, a cărui generozitate materială fusese bine estimată de Dobbin.

— Și-ai s-o scoți teafără din Bruxelles în caz de înfrângere?

— Înfrângere! Pentru Dumnezeu, asta e imposibil. Nu încerca să mă sperii, strigă eroul nostru din pat, astfel încât conștiința lui Dobbin se liniști pe deplin acum că Jos îi vorbise atât de ferm despre atitudinea lui față de Amelia.

„Cel puțin are asigurată o retragere în siguranță în caz că se întâmplă ce e mai rău", gândi căpitanul.

Dacă Dobbin se aștepta să capete vreun confort personal sau vreo satisfacție și să o vadă încă o dată pe Amelia înainte de plecarea regimentului, egoismul lui primi o lecție dură așa cum orice formă de asemenea egoism ar merita să primească. Ușa de la camera lui Jos dădea în salonul comun celor două camere. Pe cealaltă parte era ușa de la camera Ameliei. Goarnele treziseră pe toată lumea, nu mai era necesar ca să se ascundă cineva. Servitorul lui George împacheta în camera lui. Osborne intra și ieșea tot timpul din dormitorul opus, aruncându-i omului lucrurile pe care le considera necesare a fi luate în campanie. Într-un final, Dobbin primi șansa după care inima lui tânjise într-atâta, și o zări încă o dată pe Amelia. Dar vai, ce obraz avea! Atât de palid, de răvășit și contractat

de disperare, încât amintirea lui îl bântui după aceea precum o crimă, iar imaginea femeii îi provocă junghiuri de durere şi de milă.

Era înfăşurată într-un halat alb, cu părul căzându-i pe umeri, cu ochii mari inerţi şi lipsiţi de lumină. Ajutând la pregătirile pentru plecare şi demonstrând că şi el poate fi de folos într-un moment atât de crucial, biata făptură apucă de o curea de-a lui George dintr-un sertar în care o ţinea şi-l urmă cu ea în mână, mută, tot timpul cât ţinură pregătirile. Ieşi din cameră şi rămase rezemată de perete cu cureaua lui la piept; un şnur mare roşu ieşea din aceasta ca o pată mare de sânge. Căpitanul se simţi vinovat uitându-se la ea.

„Pentru Dumnezeu", îşi zise, „cum de te-am târât într-un asemenea necaz?"

Dar nu existau nicio formă de ajutor, niciun mijloc de-a o linişti sau împăca pe biata fiinţă îndurerată. Căpitanul rămase o clipă şi se uită la ea, aşa cum un părinte îşi priveşte copilul străpuns de durere. Într-un final, George luă mâna lui Emmy într-a lui şi o duse înapoi în dormitor, de unde ieşi singur. Despărţirea avusese loc atunci, pe loc, şi el plecă în clipa imediat următoare.

„Slavă cerului că s-a terminat", gândi George în timp ce fugea cu sabia subraţ spre scări, şi apoi afară spre locul în care era strâns regimentul şi unde soldaţii şi ofiţerii se grăbeau să ajungă din locurile unde erau încartiruiţi. Sângele îi pulsa sălbatic în vine, obrajii îi erau aprinşi – marele joc al războiului era pe cale să înceapă, el fiind unul dintre jucători. Şi ce trăiri pline de nelinişti, speranţe şi încântare! Teribil hazard al victoriei sau al înfrângerii. Ce însemnau toate jocurile de noroc pe care le jucase până atunci în comparaţie cu acesta? Încă din copilărie, tânărul se aruncase cu tot elanul în orice competiţie care cerea calităţi fizice şi curaj. Sprijinul oferit de şcoală şi de regiment, aplauzele camarazilor îl urmăriseră peste tot – de la jocurile de cricket, de când era copil, la cursele de cai din garnizoană; câştigase sute de victorii. Şi oriunde mergea, bărbaţi şi femei deopotrivă îl invidiau. Pentru ce calităţi primeşte omul negreşit aprecieri dacă nu pentru un caracter marcat de-o atitudine superioară, agerime şi talent? Din toate timpurile, forţa şi curajul au constituit teme ale

cântecelor de vitejie și ale romanțelor; de la povestea Troiei până în zilele noastre, poezia și-a ales dintotdeauna un erou soldat. Mă întreb dacă bărbații admiră bravura așa de mult și pun valoarea militară deasupra oricărei alte calități ce-ar merita vreun premiu sau vreo apreciere, pentru simplul fapt că sunt lași în adâncul sufletului.

Așadar, la acel sunet tulburător ce chema la arme, George se smulse din brațele moi în care se pierduse, nu fără o oarecare ruşinare că zăbovise prea mult (cu toate că îmbrățișarea soției fusese una destul de firavă). Aceeași senzație de agitație și de încântare se înstăpânise în toți prietenii lui pe care am mai avut șansa a-i vedea ocazional – de la figura îndesată a maiorului care conducea regimentul la bătălie, la micul Stubble, sublocotenentul, care în acea zi avea să poarte steagul regimentului.

Soarele răsărea când marșul începu – o imagine elegantă: fanfara conducând coloanele, cântând marșul militar, urmată de maiorul călare pe Pryamus, calul lui cel gras, apoi grenadierii, cu căpitanul în frunte; în centru erau steagurile purtate de sublocotenentul cel mai în vârstă și cel mai tânăr, apoi George în fruntea companiei sale. Se uită în sus, zâmbi Ameliei și trecu mai departe. Chiar și sunetul muzicii se pierdu în depărtare.

31

În care Jos Sedley are grijă de sora lui

După ce ofițerii superiori au fost chemați la datorie într-alte părți, Jos Sedley rămase să conducă micul grup din Bruxelles, din care făceau parte Amelia, suferindă, Isidor, servitorul lui belgian, şi *la bonne*[1], care făcea toată treaba pentru locuința tip garnizoană pe care el o comanda. Deşi abătut şi cu somnul tulburat de Dobbin şi de întâmplările din acea dimineață, Jos rămase multe ore în pat, treaz, zvârcolindu-se până spre ora la care se trezea de obicei. Când omul nostru în civil apăru la micul dejun în halatul lui înflorat, soarele era deja sus pe cer, iar admirabilii noştri prieteni din regimentul al...-lea, în pas de marş spre câmpul de bătălie.

Cumnatul lui George era foarte liniştit cu privire la absența lui George. Probabil că Jos era mulțumit în sinea lui că Osborne plecase, pentru că în prezența acestuia el jucase doar un rol secundar în casă, iar Osborne n-avea niciun scrupul în a-şi arăta disprețul față de grăsanul civil. Emmy în schimb fusese tot timpul bună şi atentă cu el. Ea avea grijă de confortul lui, supraveghind să aibă mâncărurile ce-i plăceau, ea se plimba sau călărea cu el (şi avusese multe ocazii, căci

[1] Slujnica (fr.).

unde era George în tot acest timp?) şi tot ea se punea, candidă, între mânia lui şi căutătura mânioasă a soţului ei. Câte reproşuri sfioase nu-i făcuse lui George de dragul fratelui, dar primul în stilul lui incisiv o repezise:

— Sunt un om onest, spunea, şi dacă am un sentiment, mi-l arăt, aşa cum face orice om onest. Cum naiba ai vrea să mă port respectuos faţă de un prost, cum e fratele tău?

Aşa că Jos era fericit cu lipsa lui George. Pălăria de civil şi mănuşile acestuia din urmă puse pe o poliţă şi ideea că proprietarul lor era plecat îi provocau lui Jos un oarecare fior de plăcere.

„N-are să mă mai deranjeze în dimineaţa asta cu aerele lui de dandy şi cu lipsa lui de respect", îşi zise.

— Pune pălăria căpitanului în anticameră, ordonă servitorului Isidor.

— Poate n-are s-o mai vrea, spuse lacheul cu o privire cu subînţeles.

Şi acesta din urmă avea pică pe George, a cărui insolenţă era tipică pentru un britanic.

— Şi să întrebi dacă doamna vine la micul dejun, mai spuse domnul Sedley maiestuos, jenat să abordeze subiectul neagreării lui George faţă de un servitor.

Adevărul era că îşi vorbise de câteva ori cumnatul de rău în faţa valetului.

Şi, vai, doamna nu putea coborî la micul dejun să taie tartinele care domnului Jos îi plăceau aşa de mult. Doamna era puţin cam bolnavă şi fusese într-o stare de şoc de când plecase soţul ei – aşa zicea *la bonne*. Jos îşi demonstră afecţiunea turnându-i o ceaşcă mare de ceai. Era modul lui de a-şi arăta bunătatea şi făcea progrese. Nu doar că-i trimise micul dejun, dar gândi cu mintea lui ce bunătăţi ar vrea pentru cină.

Isidor, valetul, cât timp servitorul lui Osborne se ocupase de bagajul căpitanului înainte de plecarea acestuia, stătuse foarte posomorât.

În primul rând că-l ura pe domnul Osborne, a cărui purtare faţă de el şi faţă de toţi cei inferiori lui, în general, era una trufaşă (nici servitorului de pe continent nu-i place să fie tratat cu insolenţă, aşa cum acceptă valeţii noştri mai bine educaţi), iar în al doilea rând era iritat că i se luau din mâini

atâtea lucruri de valoare, pentru a fi date altora când avea să sune înfrângerea englezilor. Căci el împreună cu un număr mare de persoane din Bruxelles şi din Belgia nu aveau nicio îndoială asupra acestui fapt.

Părerea aproape generală era că împăratul avea să despice în două armatele prusace şi pe cele ale englezilor, să le anihileze una câte una şi să invadeze Bruxelles-ul în mai puțin de trei zile; şi atunci toate bunurile stăpânilor săi, care aveau să fie uciși, sau să fugă, sau să fie luați prizonieri, aveau să intre de drept în proprietatea domnului Isidor.

În timp ce-l pregătea pe Jos cu obositoarea şi complicata lui toaletă zilnică, credinciosul servitor îşi calcula cum să întrebuințeze toate cele ce-l împodobeau pe stăpânul lui. Sticluțele argintate cu esențe de parfum şi jucărioarele avea să le dea unei tinere de care era amorezat, iar tacâmurile englezeşti şi un ac mare cu rubin le-ar fi păstrat pentru el. Ar fi arătat foarte elegant într-una din cămăşile fine cu volane, care, cu pălăria cu panglica aurită şi redingota cu blană, ce putea fi uşor tăiată ca să se potrivească staturii lui, cu bastonul cu cap aurit al căpitanului şi inelul mare, dublu, cu rubine din care şi-ar fi făcut o pereche frumoasă de cercei, l-ar fi transformat într-un Adonis perfect, iar domnişoara Reine i-ar fi devenit o victimă sigură.

„Cum mi s-ar potrivi butonii ăia de argint!", se gândi, fixând din priviri o pereche la încheieturile grăsune ale domnului Sedley. „Îmi doresc cu ardoare butonii de manşete, cizmele căpitanului cu pinteni de aramă din camera cealaltă. La naiba! Ce senzație ar face pe Allee Verte!"

Astfel, în vreme ce domnul Isidor cu o mână ținea cu degetele țepene nasul stăpânului şi cu cealaltă rădea falca lui Jos, gândurile îi zburau spre bulevardul Verde, cu el îmbrăcat într-o tunică îmblănită şi-n danteluri, acompaniat de domnişoara Reine, plimbându-se binedispus pe malul lacului, cercetând ambarcațiunile ce pluteau încet pe canal la umbra copacilor sau răcorindu-se cu o halbă de Faro[1] pe o bancă, la o berărie de pe strada Laeken.

Din fericire pentru propria conştiință, domnul Jos Sedley n-avea habar mai mult decât respectatul cititor de ce-i trecea

[1] Bere belgiană slabă şi dulce.

servitorului prin minte şi tind să am bănuieli despre bârfele lui John sau Mary, pe care noi îi plătim. Ce mai cred servitorii despre noi! De-am şti ce cred apropiaţii şi rudele noastre despre noi, am trăi într-o lume pe care-am fi bucuroşi s-o părăsim; am trăi într-o asemenea indispoziţie şi teroare că totul ne-ar fi insuportabil. Aşadar, omul lui Jos îşi însemna victima, aşa cum una dintre asistentele domnului Paynter din Leadenhall Street împodobeşte o ţestoasă inertă cu o plăcuţă pe care scrie: „Mâine, supă."

Servitoarea Ameliei avea înclinaţii mult mai puţin egoiste. Puţini servitori puteau sta în preajma acestei fiinţe blânde şi delicate fără să-şi arate recunoştinţa sub forma loialităţii sau afecţiunii faţă de natura ei agreabilă. Şi se ştie că Pauline, bucătăreasa, o consola pe stăpâna ei mai mult decât oricine din cei pe care ea-i văzu în acea dimineaţă nefericită. Când o găsi pe Amelia de ore întregi tăcută, nemişcată, sfâşiată, stând în dreptul ferestrei unde se pusese pentru a privi ultimele baionete ale coloanei militare dispărând, fata luă mâna stăpânei şi-şi spuse:

— *Tenez, Madame, est-ce qu'il n'est pas aussi à l'armée, mon homme à moi?*[1]

Şi izbucni în lacrimi, iar Amelia, căzându-i în braţe, asemenea, şi astfel îşi plânseră de milă şi se consolară reciproc.

În timpul dimineţii, Isidor, servitorul domnului Jos, ieşi de mai multe ori în oraş, spre porţile hotelurilor şi caselor de campanie din jurul parcului, unde erau încartiruiţi englezii. Aici se amestecă printre alţi valeţi, mesageri şi lachei, strânse informaţii din afara graniţelor şi-i aduse stăpânului veşti. Aproape toţi aceşti domni erau, în suflet, partizani ai împăratului şi aveau propriile păreri despre un sfârşit grabnic al campaniei. Proclamaţia împăratului de la Avesnes[2] fusese împărţită peste tot în multe exemplare, prin Brurxelles.

Spunea aşa:

«Soldaţi, sărbătorim azi aniversarea victoriilor de la Marengo[3] şi Friedland[4], prin care destinul Europei a fost

[1] Măi să fie, doamnă, parcă bărbatul meu nu e şi el în armată?

[2] Proclamaţia lui Napoleon de la Avesnes din 14 iunie 1815.

[3] 14 iunie 1800; bătălie încheiată cu victoria francezilor împotriva austriecilor.

[4] 14 iunie 1807; victoria francezilor împotriva ruşilor.

decis în două rânduri. Atunci, ca și după Austerlitz[1], ca și la Wagram[2], am fost prea generoși. Am crezut în jurămintele și promisiunile celor ce-au suferit ca să rămână pe tron. Haideți să-i întâmpinăm încă o dată. Noi și ei – nu suntem oare aceiași oameni? Soldați! Acești prusaci care sunt atât de aroganți azi au fost trei contra unul împotriva voastră la Jena[3], și șase contra unul la Montmirail[4]. Cei care-ați fost prizonieri în Anglia pot spune camarazilor lor oribilele torturi pe care le-au avut de îndurat pe epavele engleze. Nebunii! Au fost orbiți de-o clipă de triumf și dac-au să intre în Franța. va fi pentru a-și găsi moartea aici!»

Dar partizanii francezilor preziceau o exterminare mult mai grabnică a inamicilor împăratului. Și toată lumea era de acord că prusacii și englezii n-aveau să se întoarcă decât ca prizonieri în urma armatei victorioase.

Aceste păreri ajunseră la urechile domnului Sedley în decursul acelei zile. I se spuse că ducele de Wellington încercase să-și strângă armata, a cărei avangardă fusese zdrobită cu o noapte în urmă.

— Zdrobită...!, spuse Jos al cărui spirit era destul de neclintit la micul dejun. Ducele s-a dus să-l zdrobească pe împărat așa cum a făcut cu toți generalii lui mai înainte.

— Documentele i-au fost distruse, corpurile de armată mutate și se pregătește acum încartiruirea pentru ducele de Dalmația, răspunse informatorul lui Jos. Am auzit-o de la propriul lui *maître d'hotel*. Măria Sa a plecat deja, iar ducesa

---

[1] Bătălia de la Austerlitz, 1 decembrie 1805, victorie decisivă a francezilor împotriva forțelor aliate ale Imperiului Austriac și Imperiului Rus. Trupelor ruse li s-a permis să se retragă în țara natală. Victoria de la Austerlitz a permis, de asemenea, crearea Confederației Rinului, compusă dintr-o multitudine de state germane, intenționată să fie o zonă-tampon între Franța și restul Europei. Imperiul Prusac a considerat aceasta drept un afront și a declarat război Franței în decembrie 1806.

[2] Bătălia de la Wagram, 5-6 iulie 1809, încheiată cu victoria trupelor franco-aliate (Franța, Saxonia, Bavaria, Regatul Italiei) împotriva Imperiului Austriac. Contrar amenințărilor sale inițiale, Napoleon I permite menținerea unității Imperiului Austriac și rămânerea pe tron a împăratului Francisc I și a dinastiei Habsburg.

[3] Bătălia de la Jena a avut loc la 14 octombrie 1806 și a opus o armată franceză comandată de împăratul Napoleon I unei armate prusace inferioare numeric; s-a încheiat cu victoria francezilor.

[4] Bătălia de la Montmirail, 11 februarie 1814.

aşteaptă doar să-i fie împachetată vesela, după care are să se alăture ducelui Franţei la Ostend.

— Băiete, regele Franţei e la Ghent, răspunse Jos mimând incredulitatea.

— A plecat noaptea trecută la Bruges şi astăzi se îmbarcă de la Ostend. Ducele de Berry[1] a fost luat prizonier. Cei care vor să fie în siguranţă ar face bine să plece în scurt timp; mâine au să se deschidă digurile – şi cine poate pleca dacă toată ţara e sub ape?

— Prostii, domnule, suntem trei contra unul, împotriva oricărei forţe pe care Boney ar aduce-o pe câmpul de luptă, protestă domnul Sedley. Austriecii şi ruşii sunt în drum spre câmpul de bătălie. Trebuie şi are să fie zdrobit, şi Sedley trânti cu palma în masă.

— Prusacii au fost trei contra unul la Jena şi francezii le-au luat armata şi regatul într-o săptămână. Au fost şase contra unul la Montmirail şi i-au vânturat ca pe nişte oi. Într-adevăr, vin austriecii, dar au în frunte pe împărăteasa şi pe regele Romei. Iar ruşii, pfui!, ruşii au să se retragă. Niciun petic de pământ n-are să fie dat englezilor din cauza brutalităţii faţă de vitejii noştri pe puntea vaselor infamiei. Uitaţi, aici aveţi scris negru pe alb, Proclamaţia Maiestăţii Sale Împărat şi Rege, decretă noul partizan al lui Napoleon, scoţând documentul din buzunar şi aruncându-l sub nasul stăpânului, deja considerând tunica şi lucrurile de valoare ale lui Sedley ca fiind ale lui.

Jos era, dacă nu alarmat la culme, cel puţin foarte neliniştit.

— Dă-mi haina şi pălăria, spuse, şi urmează-mă. Mă duc eu însumi să aflu adevărul despre veştile astea.

Isidor îl ajută furios să-şi ia haina pe el.

— Aţi face bine să nu purtaţi haina militară. Francezii s-au jurat să nu cruţe niciun soldat englez.

— Taci, neghiobule!, spuse Jos ferm înfundându-şi braţul în mânecă foarte hotărât.

---

[1] Charles Ferdinand d'Artois, duce de Berry, frate mai mic al viitorului rege Carol al X-lea al Franţei. Ludovic al XVIII-lea l-a numit comandant-şef al armatei la Paris, după întoarcerea lui Napoleon de pe Elba. Nu a reuşit să reziste şi s-a retras la Ghent în timpul celor „o sută de zile".

Tocmai atunci apăru doamna Rawdon Crawley şi-l găsi în această postură eroică. Venea în vizită la Amelia şi intrase în anticameră fără a suna.

Rebecca era îmbrăcată la fel de elegant şi de frumos ca de obicei; somnul liniştit de după plecarea lui Rawdon o împrospătase, şi era o plăcere se te uiți la obrajii ei trandafirii într-un asemenea oraş şi într-o asemenea zi, când feţele tuturor erau profund tulburate şi mohorâte. Râse de postura în care-l găsi pe Jos şi de efortul şi zvârcoleala lui de a-şi lua haina pe el.

— Vă pregătiți să vă alăturați armatei, domnule Jos?, spuse. Nu mai rămâne nimeni în Bruxelles să ne apere pe noi, femeile?

Între timp Jos reuşise să-şi ia redingota şi păşi înainte roşu la faţă, împleticindu-se în scuze faţă de frumoasa musafiră.

— Cum sunteți după evenimentele din dimineața asta... după oboseala balului de aseară?

Domnul Isidor dispăru în dormitorul alăturat al stăpânului cu halatul înflorat al acestuia.

— Ce drăguț din partea dumneavoastră să întrebați, zise ea strângându-i mâna cu ambele palme. Ce rece şi hotărât păreți când toată lumea e atât de speriată. Ce face scumpa noastră Emmy? Trebuie că a fost o despărțire îngrozitoare.

— Teribilă, spuse Jos.

— Voi, bărbații, suportați orice, răspunse doamna. Despărțirile sau pericolul sunt o nimica toată pentru voi. Recunoaşteți că acum aveați de gând să vă alăturați armatei şi să ne lăsați pe noi în voia sorții. Ştiu că asta voiați să faceți; ceva mi-o spune. Am fost atât de speriată când m-a izbit gândul ăsta (căci uneori, când sunt singură, mă gândesc la dumneavoastră, domnule Joseph) încât am fugit imediat să vin să vă implor şi să vă rog să nu ne părăsiți.

Cuvintele ei pot fi interpretate ca „Dragul meu domn, dacă se întâmplă vreo nenorocire cu armata şi e necesară o retragere, aveți o trăsură foarte confortabilă în care sugerez să ocup şi eu un loc". Nu ştiu dacă Jos a înțeles vorbele ei în acest sens, dar lipsa de atenție a doamnei pe parcursul şederii lui la Bruxelles îl jignise de-a dreptul. Nu fusese prezentat deloc niciuneia din cunoştințele de seamă ale lui Rawdon Crawley, foarte rar fusese invitat la seratele Rebeccăi, pentru că era

prea timid ca să joace prea mult, iar prezenţa lui îi plictisea pe George şi pe Rawdon deopotrivă; probabil că niciunuia nu le plăcea să aibă un martor la distracţiile lor.

„Aha!", gândi Jos, „acum că are nevoie de mine, vine la mine. Când nu mai e nimeni în cale, se poate gândi şi la bătrânul Joseph Sedley!"

Însă în afară de aceste gânduri, se simţea flatat de ideea pe care Rebecca o exprimase cu privire la curajul său.

— Aş vrea să văd focul luptei, spuse înroşindu-se ca un rac, dar cu un aer de mare importanţă. Orice om cu sânge în vene şi-ar dori asta. Am văzut puţină acţiune şi în India, dar nimic la o scară atât de mare.

— Voi, bărbaţii, aţi sacrifica orice de dragul plăcerii, răspunse ea. Căpitanul Crawley m-a părăsit azi dimineaţă vesel de parcă s-ar fi dus la vânătoare. Ce-i pasă lui? Ce vă pasă vouă, oricăruia dintre voi, de agonia şi torturile unei femei abandonate? (Chiar mă întreb dacă într-adevăr gurmandul ăsta uriaş şi leneş se duce într-adevăr pe la companie?) Ah, domnule Sedley, am venit la dumneavoastră pentru consolare. Am stat în genunchi toată dimineaţa. Tremur toată că soţii, prietenii noştri, trupele noastre curajoase şi aliaţii se îndreaptă cu capul înainte spre un asemenea pericol groaznic. Am venit aici pentru adăpost şi-mi găsesesc prietenul – unul dintre ultimii care mi-au mai rămas – gata să se repeadă spre acelaşi loc terifiant!

— Scumpă doamnă, răspunse Jos acum liniştit. Nu vă alarmaţi. Ziceam doar că mi-ar plăcea să merg – cărui britanic nu i-ar plăcea? Dar datoria mă reţine aici, n-o pot părăsi pe biata făptură din cealaltă cameră, şi arătă cu degetul spre încăperea în care se afla Amelia.

— Nobil frate!, spuse Rebecca ducându-şi batista la ochi, mirosind apa de colonie cu care era parfumată. V-am nedreptăţit. Aveţi o inimă bună. Credeam că nu e aşa.

— Vai, pe cuvântul meu că aşa e!, şi făcu o mişcare de parcă ar fi vrut să atingă cuvântul cu pricina. Mă nedreptăţiţi, să ştiţi, doamnă Crawley, pe drept cuvânt...

— Aşa e, acum sufletul vă este pe deplin credincios surorii dumneavoastră. Dar îmi amintesc acum doi ani... şi Rebecca îl fixă preţ de o clipă, după care se uită spre fereastră.

Jos se înroşi numaidecât, iar organul acuzat cum că i-ar fi lipsit începu să pulseze violent. Îşi aminti de vremurile când fugise de ea şi de pasiunea ce-l aprinsese odată; de zilele când o plimbase cu lectica, când ea-i cususe o punguță, când el se uita fermecat la brațele ei albe şi la ochii ei luminoşi.

— Ştiu că mă considerați nerecunoscătoare, continuă ea întorcându-se de la fereastră, privindu-l din nou în ochi şi vorbindu-i cu un glas tremurat. Răceala dumneavoastră şi ochii pe care vi-i feriți, atitudinea din ultimul timp – sau chiar când am intrat acum – toate mi-o dovedesc. Dar există oare vreun motiv pentru care să nu vă evit? Lăsați-vă inima să răspundă la întrebarea asta. Credeți că soțul meu înclina să vă primească cu brațele deschise? Singurele cuvinte nepotrivite pe care le-am auzit de la el (ca să fiu dreaptă față de căpitanul Crawley) au fost despre dumneavoastră – cele mai brutale, foarte brutale, cuvinte.

— Cerule mare! Ce-am făcut?, întrebă Jos tulburat de încântare şi perplex în acelaşi timp. Ce-am făcut ca să...?

— Gelozia nu vă spune oare ceva? Mă chinuie din pricina dumneavoastră. Şi, indiferent ce-a fost odată, inima mea îi aparține în totalitate. Acum sunt nevinovată. Nu-i aşa, domnule Sedley?

Sângele lui Jos vibra de plăcere uitându-se la victima farmecelor lui. Câteva cuvinte potrivite, o privire, două mai calde din partea ei şi sufletul lui se aprinse din nou, uitând de toate bănuielile. De la Solomon încoace, nu s-au văzut oare oameni mai înțelepți flatați şi luați în derâdere de femei? „Dacă e să vină o nenorocire", gândi Becky, „retragerea mea e asigurată. Şi-o să am un loc de primă clasă în rădvan."

Nu se ştie ce declarații de dragoste şi câtă ardoare ar fi rezultat din pasiunile tulburătoare ale domnului Joseph dacă Isidor, valetul, n-ar fi reapărut tocmai în acea clipă, făcându-şi de lucru prin casă. Jos, care tocmai era pe punctul de a face un jurământ, aproape că se înecă de emoție şi fu obligat să se abțină. La rândul ei, Rebecca îşi zise c-ar fi fost timpul să se ducă s-o liniştească pe Amelia.

— *Au revoir*[1], spuse, trimițând bezele spre domnul Joseph, după care bătu delicat la uşa camerei surorii lui.

[1] La revedere! (fr.).

Intră şi o închise în urma ei. Joseph se trânti într-un scaun, privind în gol, oftând şi gâfâind cu greutate.

— Tunica este prea strâmtă pentru dumneavoastră, stăpâne, spuse Isidor tot cu ochii pe haină.

Dar stăpânul nu-l auzi; avea gândurile în altă parte; acum iluminat, înnebunit, contemplând-o pe încântătoarea Rebecca, pentru ca apoi să se chircească vinovat sub ochii gelosului Rawdon Crawley, cu mustăţile lui fioroase, răsucite şi cu temutele lui pistoale de duel încărcate şi cu piedica trasă.

Apariţia Rebeccăi o umplu pe Amelia de groază şi o făcu să se strângă în sine. Îi aducea aminte de societatea şi de scenele zilei precedente. Copleşită de teroarea zilei ce-avea să urmeze, uitase complet de Rebecca, de gelozie, de toate – cu excepţia faptului că soţul ei era plecat şi era în pericol. Până ca această fiinţă plină de îndrăzneală să apară acolo şi să rupă vraja, să ridice cortina, până şi noi înşine ne-am ferit a intra în acea cameră. Câte ore nu stătuse biata fată în genunchi! Câte ore nu petrecuse rugându-se şi închinându-se plină de amărăciune! Cronicarii de război care scriu poveşti minunate despre lupte şi victorii nu ne înfăţişează aceste aspecte aproape niciodată. Sunt amănunte prea neînsemnate ale spectacolului; nu se aud bocetele văduvelor, nici suspinele mamelor în mijlocul chiotelor şi veseliei din marele Cor al Victoriei. Dar când s-a pomenit ca femeile să nu plângă cu inimile frânte – nişte proteste firave, neauzite de nimeni în tumultul triumfului!

După primele clipe de teroare, în mintea Ameliei – sub privirile verzi ale Rebeccăi – când ea tresări în halatul imaculat de mătase, cu modele minunate, musafira sări cu braţele deschise să o îmbrăţişeze. Urmă o senzaţie de mânie, iar obrazul ei trecu de la palid-cadaveric spre trandafiriu aprins şi se uită, după un moment, spre Rebecca, însă cu atâta răceală încât cealaltă rămase surprinsă şi oarecum dezamăgită.

— Draga mea Amelia, nu te simţi bine, spuse musafira întinzând mâna după a celeilalte. Ce s-a întâmplat? Nu am avut odihnă până ce n-am aflat cum eşti.

Amelia îşi retrase mâna – niciodată biata de ea nu mai refuzase să creadă sau să răspundă vreunei demonstraţii de bunăvoinţă sau de afecţiune.

— De ce-ai venit, Rebecca?, și o privi cu aceiași ochi solemni și mari, privire care o nedumeri pe Rebecca.

„Trebuie că l-a văzut când mi-a dat biletul la bal“, își spuse aceasta.

— Nu te neliniști, zise uitându-se de sus la ea. Am venit să văd dacă pot... dacă ești bine.

— Tu ești bine? Aș zice că da. Nu-ți iubești soțul. Altminteri n-ai fi aici. Spune-mi, ți-am făcut vreodată vreun rău?

— Nu, chiar nu, răspunse cealaltă.

— Când erai cu adevărat săracă, cine ți-a fost prietenă? Nu ți-am fost ca o soră? Ne-ai văzut în zilele mai fericite, înainte să se însoare cu mine. Atunci eu eram totul pentru el; altminteri, crezi c-ar fi lăsat avere și familie, așa cum a făcut, ca un nobil, pentru a mă face pe mine fericită? De ce-ai apărut între mine și dragostea mea? Cine te-a trimis să separi ceea ce Dumnezeu a unit, să furi de lângă mine inima iubitului meu – a soțului meu? Crezi că l-ai putea iubi așa cum o fac eu? Dragostea lui era totul pentru mine. Știai și tot ai vrut să mi-o furi. Rușine să-ți fie Rebecca! Ești o femeie rea, vicleană – o prietenă falsă și o soție asemenea.

— Amelia, în fața lui Dumnezeu protestez cum că nu mi-am nedreptățit soțul în vreun fel, spuse Rebecca întorcându-și obrazul.

„Nu știe nimic“, își spuse.

— El a venit la mine. Știam că așa va face. Știam că nicio minciună, nicio cucerire n-or să-l țină departe de mine. Știam c-are să vină. M-am rugat să vină.

Biata fată rostea aceste cuvinte cu un avânt și o voluptate pe care n-o mai pomenise la ea și în fața căreia Rebecca rămase oarecum fără cuvinte.

— Ce ți-am făcut ca să încerci să-l iei de lângă mine?, continuă pe un glas mai patetic. Îl aveam de mai puțin de șase săptămâni. Puteai să-mi lași măcar atât. Și, totuși, încă din prima zi de căsnicie ai venit și-ai stricat totul. Acum s-a dus și vii să mă vezi cât sunt de nefericită? Mi-ai adus destule necazuri în ultimele două săptămâni, puteai să mă scuteși măcar astăzi.

— N-am... n-am venit aici niciodată, interveni Rebecca fără succes.

— Nu. N-ai venit. L-ai luat doar. Ai venit să mi-l iei?, continuă mai sălbatic. A fost aici, dar a plecat. Acolo a stat, pe canapea. Nu te atinge de ea. Am stat pe genunchiul lui, cu braţele pe după gâtul lui şi-am spus „Tatăl nostru". Da, a fost aici; şi-au venit şi l-au luat, dar mi-a promis că se întoarce.

— Are să se întoarcă, draga mea, spuse Rebecca emoţionată fără să vrea.

— Uite, centura lui. Nu-i aşa că-i o culoare frumoasă? Şi luă şnurul şi-l sărută.

Şi-o legase în jurul mijlocului la un moment dat. Aparent uitase de revoltă, de gelozie, de prezenţa rivalei. Se duse tăcută, cu un surâs pe faţă, spre pat şi începu să netezească perna lui George. Rebecca plecă, fără a mai spune nimic.

— Cum e Amelia?, întrebă Jos care se afla în aceeaşi poziţie pe scaun.

— Cineva ar trebui să stea cu ea. Cred că nu se simte foarte bine, şi ieşi foarte serioasă, refuzând rugăminţile domnului Sedley de a rămâne să servească din masa pe care el o ceruse mai devreme de ora obişnuită.

Rebecca era o fire bună şi îndatoritoare şi ţinea oarecum la Amelia. Chiar acele cuvinte, oricât de pline de reproş ar fi fost, reprezentau nişte complimente – scâncetele unei fiinţe care vrea să împungă înfrântă fiind. Rebecca se întâlni cu doamna O'Dowd, pe care predicile diaconului o liniştiseră fără îndoială şi care acum se plimba de una singură prin parc. Rebecca veni la ea, spre surprinderea soţiei maiorului, care nu era obişnuită cu asemenea dovezi de politeţe din partea doamnei Rawdon Crawley, informând-o că biata doamnă Osborne era într-o stare disperată, aproape înnebunită de durere, şi o trimise pe femeia de origine irlandeză numaidecât acolo să vadă dacă o poate consola pe tânăra ei protejată.

— Am destule griji pe cap, spuse doamna O'Dowd gravă, şi-am crezut că Amelia n-are să dorească pe cineva într-o asemenea zi. Dar dacă e-atât de rău precum spui şi dumneata, care erai atât de ataşată de ea, nu te poţi duce, am să văd dacă-i pot fi de vreun folos. Bună dimineaţa.

Şi spunând acestea şi înclinând din cap, doamna cu deşteptătorul o salută pe lady Crawley, a cărei prezenţă nu-i făcea câtuşi de puţin plăcere.

Becky o urmări cum se îndepărtează cu un surâs pe buze. Avea o dispoziție din cele mai bune, dar privirea pe care doamna O'Dowd i-o aruncă peste umbră aproape deranjă seriozitatea doamnei Crawley.

„Îți sunt îndatorată și mă bucur că ești atât de bine dispusă", gândi Peggy. „Oricum nu dumneata plângi de-ți ies ochii din orbite."

Și trecu în grabă pe lângă ea, spre locuința doamnei Osborne.

Biata făptură era tot pe marginea patului, unde o lăsase Rebecca, aproape înnebunită de durere. Soția maiorului, o femeie puternică din fire, își dădu silința să-și consoleze prietena.

— Amelia dragă, trebuie să suporți, spuse blând. Să nu te găsească bolnavă când are să trimită după tine în momentul victoriei. Nu ești singura femeie din mâinile Domnului în zilele astea.

— Știu. Sunt egoistă și slabă.

Amelia își cunoștea prea bine propriile slăbiciuni. Prezența unei prietene mai curajoase i-o dovedea și făcu tot ce putu ca să se stăpânească. O ținură așa până la ora două, cu sufletul spre coloanele care mărșăluiau tot mai departe. Regimentul era urmărit de gânduri îndoielnice și neliniști îngrozitoare, de rugăciuni, temeri și nenumărate amărăciuni. Era tributul femeilor adus războiului. Un tribut din ambele părți, deopotrivă – sângele bărbaților și lacrimile femeilor.

La ora două și jumătate se petrecu un eveniment de importanță zilnică pentru domnul Joseph: sosi ora mesei. Puteau lupta și pieri războinici mulți – el trebuia să mănânce. Intră în camera Ameliei să vadă dacă o poate ademeni să împartă cu el masa.

— Încearcă supa, e foarte bună, spuse. Te rog, încearcă, Emmy, și-i sărută mâna.

Cu excepția perioadei de când era măritată, el nu făcuse așa ceva de ani de zile.

— Ești foarte bun și blând, Joseph. Toată lumea este, dar, dacă nu te superi, am să rămân în camera mea astăzi.

Oricum, supa avea o aromă minunată pentru nările doamnei O'Dowd, şi se gândi că poate suporta compania domnului Jos.

— Dumnezeu să binecuvânteze carnea, remarcă soţia guvernatorului solemn, cu gândul la bunul Mick care călărea în fruntea regimentului. Săracii băieţi primesc azi numai o amărâtă de cină, oftă, după care, ca un filosof, începu să mănânce.

Spiritul lui Jos se învioră odată cu masa. Bău în sănătatea regimentului şi chiar găsea orice scuză pentru a se delecta cu un pahar de şampanie.

— Să bem pentru O'Dowd şi bravul regiment, şi se înclină elegant spre musafiră. Nu, doamnă O'Dowd? Isidor, umple tu paharul doamnei.

Însă brusc Isidor tresări, iar soţia maiorului puse jos tacâmurile. Ferestrele încăperii erau deschise şi dădeau spre sud; din depărtare, din acea direcţie, venea un zgomot înfundat peste acoperişurile bătute de soare.

— Ce s-a întâmplat?, spuse Jos. De ce nu torni, nefericitule?

— *C'est le feu!*[1], spuse Isidor fugind spre balcon.

— Dumnezeu să ne apere, sunt ghiulele de tun!, strigă doamna O'Dowd sărind în sus şi ducându-se la fereastră.

Mii de chipuri palide şi tulburate se vedeau la alte ferestre. Şi dintr-odată păru că toată populaţia oraşului se repede pe străzi.

[1] Focul! (fr.).

32

În care Jos fuge, iar războiul se încheie

Aoi, cei din paşnicul oraş al Londrei, n-am văzut niciodată, şi să dea Dumnezeu să nu vedem niciodată, mai multă hărmălaie şi harababură ca aceea din Bruxelles. Gloatele se năpustiră spre poarta Namur[1], de unde venea zgomotul, mulţi călărind pe şosea pentru a primi cât mai repede orice veste de pe front. Toată lumea cerea vecinilor veşti, până şi marii lorzi şi doamnele lor găsiră de cuviinţă a vorbi cu persoane pe care nu le cunoşteau. Aliaţii francezilor trecură graniţa, nebuni de fericire, făcând profeţii despre victoria împăratului lor. Negustorii închiseră prăvăliile, alăturându-se vacarmului general.

Femeile se grăbiră spre biserici, împânzind capelele, îngenunchind şi rugându-se pe trepte şi pe alei. Sunetul înfundat al ghiulelelor se auzea fără încetare. Trăsurile cu turişti începură a părăsi oraşul, galopând prin bariera dinspre Ghent.

Profeţiile partizanilor francezi începură a fi luate drept adevăruri.

— A împărţit armata în două, se spunea. Se îndreaptă direct spre Bruxelles. Are să-i înfrângă pe englezi şi-o să ajungă aici diseară.

[1] Oraş din Belgia.

— Are să-i înfrângă pe englezi, şuieră Isidor spre stăpânul lui, şi-o să ajungă aici diseară.

Omul zbura din casă în stradă şi înapoi, mereu întorcându-se cu câte o veste nouă despre dezastru. Chipul lui Jos se făcea tot mai livid. Grăsunul începu să fie din ce în ce mai alarmat. Toată şampania pe care o băuse nu reuşi să-i dea curaj – înainte de lăsarea soarelui era într-o asemenea stare de nervozitate încât servitorul lui, Isidor, nu mai putea de bucurie şi dădea drept sigure beneficiile pe care-avea să pună mâna de la proprietarul redingotei.

În tot acest timp, femeile nu se aflaseră acasă. O clipă, după ce auzi bombele, soţia maiorului se gândi la prietena ei din cealaltă cameră şi fugi să o vadă şi să o consoleze, dacă era posibil. Ideea că avea o asemenea făptură delicată şi neajutorată pentru a o proteja îi dădea acestei irlandeze curajoase şi cinstite şi mai multă putere. Petrecu cinci ore alături de prietena ei, uneori certând-o, alteori vorbindu-i vesel, de multe ori tăcută, rugându-se în minte.

— Nu i-am lăsat nicio clipă mâna dintr-a mea, spuse mai apoi femeia plinuţă, până după apus când au încetat bombele.

Pauline, *la bonne*, era în genunchi la biserica din apropiere, rugându-se pentru *son homme à elle*.[1]

Când încetară bombele, doamna O'Dowd ieşi din camera Ameliei în salonul alăturat, unde se afla Jos cu două sticle goale şi complet lipsit de vlagă. O dată sau de două ori încercase să intre în camera surorii sale, foarte alarmat, ca şi cum ar fi vrut să spună ceva. Dar soţia maiorului îşi păstrase locul, aşa că el se retrase fără a se uşura de cuvintele ce le avea pe suflet. Îi era ruşine să spună că voia să fugă.

Pentru ca apoi femeia să apară în sufragerie, unde stătea el, cu o lumină difuză, în compania deloc plăcută a sticlelor de şampanie. Îşi deschise sufletul în faţa ei.

— Doamnă O'Dowd, spuse, n-ar fi mai bine să o pregătiţi pe Amelia de plecare?

— O scoţi la plimbare?, întrebă soţia maiorului. Sunt sigură că e prea slăbită să fie deranjată.

[1] Bărbatul ei (fr.).

— Am... cerut trăsura și cai de poștă. S-a dus Isidor să-i aducă.

— Ce vrei să obții dacă pleci în seara asta? Nu e mai bine în patul ei? Abia ce-am pus-o în așternut.

— Treziți-o. Trebuie să se trezească, și bătu energic cu piciorul în podea. Am zis c-am cerut caii... și am cerut caii. S-a terminat și...

— Și ce?, întrebă doamna O'Dowd.

— Plec la Ghent, răspunse Jos. Toată lumea pleacă. Este loc și pentru dumneavoastră. Plecăm într-o jumătate de oră.

— Nu mă mișc până ce nu-mi spune O'Dowd s-o fac, și soția maiorului îl privi cu un dispreț nemăsurat. Poți pleca dacă vrei, domnule Sedley, dar eu și Amelia rămânem aici.

— Are să meargă și ea, și Jos bătu din nou cu piciorul în podea.

Doamna O'Dowd se puse cu mâinile în șold în ușa dormitorului.

— O duci la mama ei? Sau vrei chiar dumneata să te duci la mămica, domnule Sedley?, spuse femeia. Bună dimineața și călătorie sprâncenată. *Bon voyage*, cum s-ar zice, și ascultați-mi sfatul – radeți-vă mustățile, altminteri au să vă trădeze.

Jos urlă la ea sălbăticit de teroare, furie și consternare. Isidor apăru și el, înjurând la rândul lui.

— *Pas de chevaux, sacre bleu!*[1], zbieră și servitorul.

Jos nu era singurul om din Bruxelles panicat. Iar până ca noaptea să se sfârșească, temerile lui, oricât de mari și de crunte ar fi fost deja, aveau să se intensifice până la un stadiu apropiat de nebunie. Am menționat cum Pauline, *la bonne*, îl avea pe bărbatul ei tot în rândul ofițerilor care plecaseră pentru a-l înfrunta pe împăratul Napoleon. Acest iubit al ei era originar din Bruxelles, un husar belgian. Trupele neamului cu pricina se remarcaseră în acest război prin orice, mai puțin prin curaj, iar tânărul Van Cutsum, admiratorul lui Pauline, era un soldat prea bun pentru a nu asculta de ordinele colonelului său când i se spunea să fugă. Cât timp stătuse încartiruit la Bruxelles, tânărul Regulus (născut în timp de război)

[1] La naiba! Nu sunt cai! (fr.).

găsise confort şi-şi petrecuse cea mai mare parte din timpul liber în bucătăria Paulinei. Iar câteva zile mai devreme, îşi luase rămas-bun de la iubita lui care plângea de zor şi plecase în campanie cu buzunarele pline de bunătăţi din cămara ei. Cât priveşte regimentul lui, campania se încheiase. Făcuseră parte din divizie sub comanda suveranului legal, prinţul de Orange[1]; în ceea ce priveşte lungimea săbiilor şi-a mustăţilor, precum şi bogăţia uniformei şi a echipamentului, Regulus şi camarazii lui căutau să fie mai eleganţi ca niciun alt regiment pentru care sunaseră vreodată goarnele.

Când Ney[2] s-a năpustit asupra ariergardei trupelor aliate, a ocupat poziţie după poziţie, până la sosirea celui mai mare corp de armată britanică de la Bruxelles, când aspectul bătăliei de la Quatre Bras s-a schimbat complet, iar trupele din care făcea parte şi Regulus au dovedit cea mai mare înflăcărare în retragerea din calea francezilor, fiind izgoniţi dintr-un loc în altul, după ce pe fiecare îl ocupaseră cu mult entuziasm. Numai avansarea britanicilor din spate a blocat mişcările de trupe. Forţate astfel să se oprească, trupele de cavalerie ale inamicilor (a căror încăpăţânare însetată de sânge nu putea fi prea uşor anihilată) se pomeniră într-un final în faţa vitejilor belgieni, care le stăteau înainte şi care preferau să se confrunte mai degrabă cu englezii decât cu francezii şi care le întoarseră numaidecât spatele şi o luară printre regimentele engleze din spate, împrăştiindu-se în toate părţile. De fapt, regimentul nu mai exista. Nu era pe nicăieri. Nu avea o garnizoană anume. Regulus se pomeni galopând mile în şir departe de câmpul de bătălie, complet singur. Şi unde putea el să caute refugiu dacă nu în bucătăria şi în braţele credincioasei sale Pauline, care-l primise întotdeauna cu atâta bunătate?

Cam pe la ora zece, pe scara din casa în care soţii Osborne ocupau un etaj aşa cum se obişnuia pe continent, se putu auzi un zornăit de sabie. La uşa de la bucătăria Paulinei se

[1] Wilhem al II-lea (1792-1843), rege al Ţărilor de Jos, participant la bătălia de la Waterloo alături de armatele aliate.

[2] Michel Ney (1769-1815), general, mareşal şi pair al Franţei, remarcat în mod deosebit în timpul războaielor napoleoniene; recunoscut pentru retragerea strategică de la Quatre Bras (16 iunie 1815), când francezii au obţinut o victorie redutabilă.

putu auzi un ciocănit, iar biata femeie, întoarsă de la biserică, aproape leşină când îl văzu în faţa ei pe husarul istovit; era palid ca dragonul din miez de noapte care venea să o tulbure pe Leonore[1]. Pauline ar fi strigat, dar ţipătul ei i-ar fi trezit pe stăpâni şi l-ar fi dat de gol pe prietenul ei. Îşi înăbuşi ţipătul, după care, conducându-şi eroul în bucătărie, îi dădu bere şi resturile de la cina pe care Jos nu avusese dispoziţia să o guste. Husarul dovedi că nu se teme de imensa cantitate de carne şi de bere pe care le devoră; şi, în timp ce înfuleca cu gura plină, povesti despre dezastru.

Regimentul lui trecuse prin acte măreţe de curaj şi, pentru un timp, ţinuse piept întregii armate franceze. Dar într-un final fuseseră copleşiţi, la fel cum era şi armata britanică acum. Ney distrusese fiecare regiment, unul câte unul. În zadar încercaseră belgienii să preîntâmpine masacrul asupra englezilor. Trupele lui Brunswick[2] fuseseră întoarse din drum şi se risipiseră; ducele lor era mort. Totul fusese un *debâcle*[3] general. Acum el căuta să-şi înece amarul pentru înfrângere în râuri de bere.

Isidor, care intrase în bucătărie, auzise conversaţia şi se grăbi să-şi informeze stăpânul.

— S-a terminat, urlă spre Jos. Ducele e prizonier, ducele de Brunswick e mort, armata britanică e pe fugă. Un singur om a scăpat şi e în bucătărie. Veniţi să-l ascultaţi.

Jos se duse şi el spre încăperea cu pricina. Regulus era tot la masă, lipit zdravăn de halba de bere. În cea mai curată limbă franceză de care era în stare şi care era, de fapt, una foarte greşită, Jos îl rugă pe husar să spună povestea. Dezastrul se întetea pe măsură ce Regulus vorbea. El era singurul om din regimentul lui care scăpase nelinşat pe câmpul de luptă. Îl văzuse pe ducele de Brunswick doborât, pe husarii negri fugind, pe scoţieni răpuşi de artilerie.

— Şi regimentul...?, întrebă Jos cu respiraţia tăiată.

---

[1] Personaj din balada cu acelaşi nume a poetului german Bürger (1747-1794). Personajul feminin e răpit de fantasma logodnicului ei căzut pe câmpul de bătălie.

[2] Frederick Wilhelm, duce de Brunswick (1771-1815), duşman înverşunat al lui Napoleon, ucis în bătălia de la Quatre Bras.

[3] Prăpăd (fr.).

— Făcut bucăţele, spuse husarul, la care Pauline izbucni în plâns.

— Ah, domniţa mea, *ma bonne petite dame*[1], urlă ea isteric, umplând casa cu ţipetele ei.

Înnebunit de teroare, domnul Sedley nu mai ştia cum sau unde să caute adăpost. Fugi din bucătărie înapoi în sufragerie şi aruncă o privire plină de milă spre uşa Ameliei, pe care doamna O'Dowd o închisese cu tot cu cheie sub nasul lui. Îşi aminti însă cât de ironic primise aceasta din urmă propunerea lui şi, după ce se opri o clipă şi ascultă la uşă, plecă şi se hotărî să iasă în stradă pentru prima oară în acea zi. Astfel că apucă un sfeşnic, se uită după căciula lui cu bandă aurită şi o găsi, la locul ei obişnuit, pe o consolă în anticameră, dinaintea oglinzii unde Jos cocheta întotdeauna, răsucindu-şi şuviţele laterale şi aşezându-şi pălăria pe o sprânceană înainte de a apărea în public.

Într-atât de mare este puterea obişnuinţei încât chiar şi în plină teroare Jos începu să se joace mecanic cu părul lui şi să-şi îndrepte pălăria. Pentru ca apoi să se uite uluit la faţa palidă din oglindă şi, mai ales, la mustăţile care crescuseră considerabil în aproape şapte săptămâni de când îşi făcuseră apariţia în lume. „Au să mă confunde cu un soldat", gândi, amintindu-şi de avertismentul lui Isidor despre masacrul pe care-l risca toată armata britanică înfrântă. Se întoarse împleticindu-se în cameră şi începu să tragă sălbatic de clopoţelul prin care-şi chema valetul.

Isidor răspunse chemării. Jos se afundase într-un fotoliu, îşi rupsese cravata şi-şi întorsese gulerele, iar acum stătea cu ambele mâini la gât.

— *Coupez-moi*, Isidor, strigă el. *Vite! Coupez-moi!*[2]

Isidor crezu pentru o clipă că înnebunise şi că-i cere să-i taie gâtul.

— *Les moustaches!*, gâfâi Joe. *Les moustaches – coupy, rasy, vite!*[3]

O astfel de franceză avea, după cum am spus – volubilă, dar deloc remarcabilă prin gramatica ei.

---

[1] Buna şi micuţa mea stăpână (fr.).

[2] Taie-mă, Isidor. Iute! Taie-mă! (fr.).

[3] Mustăţile, mustăţile. Taie-le, rade-le, iute! (fr.).

Isidor rase mustățile cu lama cât ai zice peşte, după care primi cu o imensă bucurie ordinul stăpânului să-i aducă o pălărie şi o haină obişnuită.

— *Ne porty ploo--habit militair--bonn--bonny a voo, prenny dehors*, rosti el, adică redingota şi pălăria cealaltă erau în sfârşit proprietatea lui.

Făcând acest dar, Jos alese o haină simplă neagră şi o jiletcă din cele pe care le avea, îşi puse o cravată lată şi o căciulă comună din blană. Dac-ar fi avut o pălărie de preot, ar fi purtat-o pe aceea. La cum arăta, s-ar fi zis că era un preot gras şi foarte lat din biserica anglicană.

— *Venny maintenong, continuă, sweevy--ally--party--dong la roo*, şi spunând acestea se aruncă pe scări în jos, ieşind în stradă.

Cu toate că Regulus se jurase că e aproape singurul om rămas din regimentul lui sau chiar din armata aliaților, scăpat făr-a fi tăiat în bucăți de Nay, aparent informația lui era incorectă. Un mare număr din presupusele victime supraviețuiseră masacrului. Mulți dintre camarazii lui Regulus găsiseră calea de întoarcere la Bruxelles, toți recunoscând faptul că fugiseră şi toți invadând oraşul cu ideea înfrângerii aliaților.

Din oră în oră era aşteptată sosirea francezilor; panica se continua şi peste tot se făceau pregătiri de plecare. „Nu sunt cai!", se gândi Jos terifiat. Îl puse pe Isidor să întrebe nenumărați oameni dacă aveau cai de împrumutat sau de vânzare, şi inima i se îneca la răspunsurile negative pe care le primea de peste tot. Să facă drumul pe jos? Nici măcar frica nu-i putea face trupul generos atât de activ.

Aproape toate hotelurile din Bruxelles ocupate de englezi aveau ferestrele spre parc şi Jos se plimbă în neştire prin această zonă, împreună cu zeci de alți oameni, măcinat de teamă şi curiozitate.

Văzu unele familii mai fericite decât el căci găsiseră o pereche de cai şi se retrăgeau zgomotos pe străzi; mai erau, de asemenea, şi alții, ca în cazul lui, care nu reuşeau oricâți bani ar fi dat sau oricâte rugăminți ar fi făcut, să-şi procure mijlocul necesar pentru a pleca. Printre cei care voiau să plece degrabă, Jos le remarcă pe lady Bareacres şi fiica acesteia,

care stăteau în trăsura lor în *porte-cochère*[1] din faţa hotelului, cu toate posesiunile împachetate, singurul motiv care le ţinea acolo fiind acelaşi care-l ţinea şi pe Jos în loc.

Rebecca Crawley avea un apartament în acest hotel şi, înainte de întâmplarea de faţă, avusese multe confruntări ostile cu doamnele din familia Bareacres. Lady Bareacres o evita pe doamna Crawley când se întâlneau întâmplător pe scări, iar acolo unde numele ultimei era menţionat, vorbea cu rezervă despre vecina ei.

Contesa se arătă şocată de familiaritatea generalului Tufto faţă de soţia aghiotantului. Lady Blanche se ferea de ea de parcă ar fi fost o boală infecţioasă. Contele doar păstra legătura cu ea şi numai când nu se afla în compania doamnelor lui.

Acum Rebecca îşi lua revanşa faţă de neobrăzatele ei duşmance. Se zvoni în hotel că domnul Crawley îşi lăsase caii acasă, iar când începuse panica, Lady Bareacres îndrăznise a-şi trimite servitoarea la soţia căpitanului cu complimente din partea ei şi cu dorinţa de a cunoaşte care este preţul cailor. Lady Crawley îi returnase un bilet cu complimentele ei, sugerând că nu-i stătea în fire să încheie târguri cu servitoarele.

Răspunsul ferm îl determinase pe contele însuşi să apară la uşa lui Becky, dar nici el nu avu mai mult succes decât primul mesager.

— Îmi trimite mie una din servitoare!, strigă doamna Crawley furioasă. Mă mir că lady Bareacres însăşi nu mi-a spus să mă duc să pun eu şaua pe cai! Dânsa doreşte să scape sau servitoarea?

Acesta fu tot răspunsul pe care contele îl duse înapoi contesei.

Ce nu face necesitatea? Contesa însăşi se prezentă în faţa doamnei Crawley după eşecul celui de-al doilea mesager, rugând-o să-i spună preţul cailor. Ba chiar se oferi a o invita pe Becky la conacul Bareacres dacă aceasta îi dădea şi mijlocul de a se întoarce la reşedinţa cu pricina. Lady Crawley îi rânji maliţios.

— Nu vreau să fiu servită de arendaşi în livrea, spuse. Probabil că n-o să vă mai întoarceţi niciodată, cel puţin

[1] Porticul pentru trăsuri (fr.).

dumneata cu diamantele tale. Au să vi le ia francezii. În două ore sunt aici, iar eu voi fi la jumătatea drumului spre Ghent la ora aia. Nu v-aș vinde caii mei nici pentru cele două diamante imense pe care le-ați purtat la bal.

Lady Bareacres tremura toată de furie și groază. Diamantele erau cusute înăuntrul rochiei sau ascunse în căptușeala și-n cizmele contelui.

— Diamantele sunt în grija bancherului, femeie, iar eu am să iau caii.

Rebecca râse. Contesa înfuriată coborî și se puse în trăsură. Servitoarea, valetul și soțul ei fură din nou trimiși prin oraș să caute cai și vai de cel care-avea să se întoarcă ultimul! Doamna era hotărâtă să plece de îndată ce apăreau cai din oricare parte, cu sau fără soțul ei!

Rebecca avu satisfacția a o vedea pe contesă în trăsura fără cai; o fixă cu privirea și-i deplânse situația pe un ton cât se poate de înalt, spre îngrozirea contesei.

— Să ai atâtea diamante cusute în căptușeala trăsurii și să nu-ți poți face rost de cai! Ce mai răsplată o să primească francezii când au să apară! Adică trăsura și diamantele pe deasupra, nu doamnele!

Transmise această informație proprietarului, servitorilor, musafirilor și nenumăraților oameni care rămăseseră pe dinafară în curtea hotelului. Contesei Bareacres îi venea să o împuște de la fereastra trăsurii.

În vreme ce-avea satisfacția de a-și umili dușmanul, Rebecca îl zări pe Jos, care se îndreptă spre ea în clipa în care o văzuse.

Chipul lui schimonosit, terifiat și grăsun se trăda foarte bine. Voia să fugă și căuta un mijloc de a scăpa.

„El are să-mi cumpere caii“, își zise Rebecca, „iar eu am să călăresc iapa.“

Jos se apropie de prietena lui și puse aceeași întrebare pe care o punea de o oră încoace: cunoștea de unde putea face rost de cai?

— Cum, vreți să fugiți?, râse Rebecca. Am crezut că sunteți scutul tuturor doamnelor, domnule Sedley.

— Nu sunt soldat, gâfâi el.

— Şi Amelia? Pe biata sora dumitale cine o mai păzeşte?, întrebă Rebecca. Doar n-o părăseşti.

— Cu ce-i pot fi de folos dacă... dacă vine duşmanul?, răspunse Jos. Au să cruţe femeile, dar omul meu mi-a spus că s-au jurat să nu se îndure de niciun bărbat, nemernicii.

— Teribil!, exclamă Rebecca încântată de perplexitatea celuilalt.

— În plus, nu vreau s-o părăsesc, strigă fratele. N-are să fie părăsită. Are un loc în trăsură şi unul este pentru dumneata, scumpă lady Crawley, dacă veniţi cu mine. Şi dacă putem face rost de cai..., oftă.

— Am doi de vânzare, zise doamna, la care Jos ar fi fost în stare să i se arunce în braţe.

— Isidor, adu trăsura, i-am găsit, i-am găsit.

— Caii mei n-au fost niciodată înhămaţi, adăugă ea. Bullfinch are să facă trăsura zob dacă-l puneţi în hăţuri.

— Dar e liniştit la călărit?, întrebă bărbatul în civil.

— Ca un mieluşel, şi e rapid ca un iepure.

— Credeţi că mă ţine?, spuse Jos deja imaginându-se pe spinarea calului, fără a mai ţine seama de biata Amelia.

Ce om iubitor de speculaţii cu puţină minte putea rezista unei asemenea ispite?

Drept răspuns, Rebecca îl rugă să vină în camera ei, unde el o urmă aproape fără suflare, pentru a încheia târgul. Rar mai apucase Jos o jumătate de oră din viaţă care să-l coste atât de mult. Cugetând valoarea bunurilor pe care le avea de vânzare şi nerăbdarea grăsanului de a cumpăra caii, precum şi lipsa de animale, Rebecca puse un preţ care-l făcu până şi pe el să se dea înapoi.

— Îi vând fie pe ambii, fie niciunul, mai spuse ea.

Rawdon îi ordonase să nu-i dea din mână pentru un preţ mai mic decât cel pe care-l stabilea ea. Contele Bareacres de jos i-ar fi dat aceiaşi bani; şi cu toată dragostea şi recunoştinţa faţă de familia Sedley, domnul Joseph trebuia să aibă în vedere că oamenii trebuiau să mai supravieţuiască, deci, într-un cuvânt, nimeni n-ar fi fost mai afectuos şi mai ferm în acelaşi timp, cu privire la chestiunea în cauză.

Jos sfârşi prin a accepta, după cum ne-am fi aşteptat de la el. Suma pe care trebuia să o dea era atât de mare încât

se văzu nevoit să ceară timp de gândire; atât de mare încât pentru Rebecca avea să reprezinte o mică avere, iar ea calculă în grabă că, datorită acelor bani și cu ce lua din vânzarea obiectelor rămase de la Rawdon, precum și pensia ei de văduvă în caz că el cădea în luptă, avea să devină independentă, atât cât să se poată uita cu mândrie la toți cei care n-aveau să-i mai fie de folos.

O dată sau de două ori în ziua cu pricina se gândise și ea să fugă. Dar judecata îi dădu un sfat mai bun. „Să zicem că francezii vin într-adevăr", gândi ea. „Ce pot face cu o biată soție de ofițer? Pah, a trecut vremea jafurilor și-a asediilor. Mai bine ne lasă să mergem acasă în liniște sau aș putea foarte bine să trăiesc în străinătate cu un venit frumușel."

Între timp, Jos și Isidor se duseră la grajduri pentru a inspecta animalele nou-cumpărate. Jos ceru numaidecât valetului să pună șaua. Voia să plece în grabă, în acea noapte, în acel ceas. Îl lăsă pe valet să se ocupe de cai și se duse acasă pentru a-și pregăti plecarea. Trebuia să fie în secret. Avea să intre în cameră pe intrarea din dos. Nu voia să dea nas în nas cu doamna O'Dowd și cu Amelia, să admită de față cu ele că era pe punctul de a fugi.

Până să încheie Jos târgul cu Rebecca și până ce caii fură examinați, se făcu aproape dimineață din nou. Cu toate că miezul nopții era de mult dus, orașul încă n-avea stare. Lumea stătea trează, luminile ardeau în case, încă se vedeau oameni pe la uși, iar străzile erau pline ochi. Încă mai circulau zvonuri de tot soiul, din gură în gură: unul dădea ca sigură înfrângerea prusacilor, altul spunea că englezii fuseseră atacați și înfrânți, un al treilea – că aceștia din urmă rezistaseră. Această din urmă veste începu treptat să prindă putere. Niciun francez nu-și făcuse apariția. Soldați răzleți veneau de pe câmpul de luptă cu vești din ce în ce mai favorabile; într-un final, chiar un aghiotant sosi la Bruxelles cu mesaje pentru comandantul orașului, care începu să lipească prin oraș un anunț oficial cu victoria aliaților la Quatre Bras și respingerea completă a atacurilor franceze conduse de Nay, după o luptă de șase ore. Probabil că aghiotantul sosise cândva în timp ce Jos și Rebecca se târguiau sau pe când primul își inspecta achiziția. Pe când el ajunse la hotel, găsi foarte mulți dintre cei care stăteau

acolo pe trepte comentând noutăţile. Nu era nicio îndoială în ce priveşte adevărul. Jos urcă să le anunţe pe doamnele de care răspundea. Consideră că nu e necesar să le spună şi că intenţionase să le părăsească, cum cumpărase cai sau ce preţ plătise pe ei.

Însă victoria sau înfrângerea era pentru ele o problemă minoră, căci se gândeau la siguranţa celor pe care-i iubeau. Amelia, auzind de victorie, deveni şi mai agitată ca înainte. Îl imploră în lacrimi pe fratele ei să o ducă acolo. Neliniştea şi teroarea atinseseră paroxismul şi biata fată, care ore în şir stătuse cufundată într-o stare de şoc, începu să aiureze, să alerge încolo şi-ncoace înnebunită de isterie – o privelişte demnă de milă. Niciun bărbat din cei care zăceau zvârcolindu-se de durere pe câmpul de bătălie, la cincisprezece mile depărtare, după toate luptele, şi mulţi viteji printre ei – niciunul nu suferea mai mult ca această biată victimă nevinovată a războiului. Jos nu suportă să-i vadă durerea. O lăsă pe sora lui în grija prietenei ei mai puternice şi coborî din nou pe treptele hotelului, unde toată lumea era la fel ca înainte, discutând şi aşteptând mai multe noutăţi.

În această aşteptare se lumină bine de ziuă, iar veşti proaspete începură să sosească de pe front, aduse de bărbaţi care participaseră la evenimente. Furgoane şi căruţe pline cu răniţi începură să apară în oraş. Dinăuntru se auzeau gemete înspăimântătoare şi se vedeau feţe istovite ţintindu-se din paie. Jos Sedley se uită la una din aceste căruţe cu o curiozitate dureroasă; gemetele celor dinăuntru erau îngrozitoare, iar caii obosiţi abia mai puteau trage de căruţe.

— Opriţi, opriţi!, strigă un glas firav de pe paie, şi căruţa opri în faţa hotelului domnului Sedley.

— E George, ştiu că e el!, strigă Amelia şi într-o clipă fu în balcon, toată palidă, cu părul despletit.

Dar nu era George. Dar era de bine – o veste despre el.

Era bietul Tom Stubble, care plecase din Bruxelles în pas de marş cu douăzeci şi patru de ore înainte, atât de elegant, purtând steagul regimentului pe care-l apărase cu vitejie pe câmpul de bătălie. Un lăncier francez îl rănise pe tânărul sublocotenent în picior, iar acesta căzuse, încă ţinând curajos steagul. La finalul bătăliei se găsise un loc în căruţă pentru săracul băiat şi fusese adus înapoi la Bruxelles.

— Domnule Sedley, domnule Sedley!, urlă el cu glas scăzut, iar Jos veni la el aproape îngrozit de chemare.

La început nu-l recunoscuse pe cel care-l striga. Tom Stubble scoase o mână fierbinte și slăbită.

— Trebuie să fiu lăsat aici, spuse. Osborne și Dobbin au zis să mă lase aici, iar dumneavoastră să dați doi napoleoni omului. O să vă plătească mama.

Gândurile tânărului în timpul lungilor ore de fierbințeală petrecute în căruță se îndreptaseră spre parohia tatălui său, pe care o părăsise cu doar câteva luni în urmă, și asta-i mai alinase durerea în timpul delirului.

Hotelul era mare, oamenii – buni la suflet, și toți cei din căruță fură duși înăuntru și puși în mai multe paturi. Tânărul sublocotenent fu urcat în apartamentul lui Osborne. Amelia și soția maiorului se repeziră jos la el după ce fata îl recunoscuse de la balcon. Vă închipuiți sentimentele acestor femei când li se spuse că bătălia se sfârșise și că soții lor erau teferi, cu câtă fericire mută se aruncă Amelia de gâtul prietenei sale și o îmbrățișă, și ce rugăciuni pline de avânt înălță căzând în genunchi, mulțumind Providenței care-i salvase soțul.

Niciun tratament de la niciun doctor n-ar fi putut avea un efect mai benefic asupra tinerei doamne în starea de fierbințeală și de nervozitate în care se afla, mai mult ca acela pe care soarta i-l adusese în cale. Împreună cu doamna O'Dowd veghe fără încetare la căpătâiul rănitului, care avea dureri groaznice; asumându-și astfel o datorie, Amelia nu mai avu timp să mediteze asupra propriilor neliniști sau să se abandoneze propriilor îngrijorări și presimțiri la voia întâmplării. Tânărul pacient povesti în cuvinte simple, cum știa, evenimentele acelei zile și despre acțiunile prietenilor noștri din bravul regiment. Suferiseră cumplit. Pierduseră mulți ofițeri și soldați. Calul maiorului fusese împușcat chiar sub el pe când regimentul ataca și cu toții crezuseră că O'Dowd murise și că Dobbin devenea maior, până când se întoarseră de la atac pe vechiul loc și-l descoperiseră pe maior pe șaua lui Pyramus, ostoindu-și setea dintr-o sticlă. Căpitanul Osborne îl doborâse pe lăncierul francez care-l rănise pe sublocotenent. Auzind vestea, Amelia păli într-atâta încât doamna O'Dowd îl opri pe sublocotenent din povestit. Iar la finalul zilei, căpitanul

Dobbin, deşi rănit şi el, îl luase în braţe pe băiat şi-l dusese la chirurg, apoi în căruţa care-l transportase la Bruxelles. Şi tot el promisese vizitiului doi napoleoni dacă băiatul supravieţuia până în oraş, la hotelul domnului Sedley, să-i spună doamnei Osborne că bătălia se terminase şi că soţul ei nu e rănit şi e bine.

— Aşa e, dar şi William Dobbin are o inimă bună, spuse doamna O'Dowd, deşi tot timpul şi-a râs de mine.

Tânărul Stubble se jură că niciun ofiţer din armată nu se compară cu Dobbin şi nu mai încetă să-l laude pe domnul căpitan pentru faptele, modestia, bunătatea şi admirabila îndârjire de pe câmpul de luptă. Amelia arătă foarte puţină atenţie acestei părţi din conversaţie, ascultând numai când se vorbea despre George, iar când nu, gândindu-se la el.

Cu grija pentru pacient şi gândul la minunatul deznodământ, această a doua zi trecu nu cu oarecare greutate pentru Amelia. Exista un singur ofiţer pentru ea şi, atâta timp când el era bine, trebuie să recunoaştem că puţin o interesau acţiunile lui. Toate veştile pe care Jos le aducea de pe străzi treceau pe lângă ea destul de vag, dar erau suficiente pentru a aduce destule nelinişti asupra fricosului gentleman şi asupra altor oameni aflaţi pe-atunci în Bruxelles. Cu siguranţă că francezii fuseseră îndepărtaţi, dar asta numai după o luptă crâncenă şi cu ezitări şi numai împotriva unei singure divizii din armata franceză. Împăratul cu grosul armatei se aflau la Ligny[1] unde-i anihilase complet pe prusaci, iar acum era liber să-şi îndrepte toate forţele asupra aliaţilor. Ducele de Wellington se retrăgea spre capitală şi probabil că marea bătălie avea să se dea sub zidurile acesteia, bătălie ale cărei şanse erau mai mult decât îndoielnice. Ducele avea numai douăzeci de mii de soldaţi britanici pe care se putea baza, fiindcă germanii erau necopţi, belgienii răniţi şi, deci, cu această mână de ostaşi, Excelenţa Sa trebuia să ţină piept la cincizeci de mii de oameni care invadaseră Belgia sub Napoleon. Sub Napoleon! Or, ce războinic, oricât de renumit şi de priceput, s-ar fi găsit să se lupte în neştire cu el?

[1] Oraş din Belgia, cunoscut mai degrabă pentru bătălia de la Ligny, ultima mare victorie a lui Napoleon asupra armatelor aliate (16 iunie 1815).

Jos medită asupra acestor lucruri și tremură. La fel făceau și restul oamenilor din Bruxelles, care simțeau că bătălia din ziua precedentă fusese doar preludiul unei bătălii mai mari, iminente. Una dintre armatele care-l înfruntaseră pe împărat era deja împrăștiată în patru zări. Puținii englezi ce puteau fi luați pentru a-l înfrunta aveau să se facă mici în posturile lor, iar cuceritorul avea să treacă peste cadavrele lor spre oraș. Și vai și-amar de cei pe care-i va găsi acolo! Se pregătiră adrese, funcționarii publici se întruniră și dezbătură în mare secret, se pregătiră locuri de cazare. Se confecționară panouri tricolore și embleme victorioase pentru a întâmpina sosirea Maiestății Sale Împărat și Rege.

Emigrarea continua și, oriunde se găseau mijloace de plecare, se pleca. Când Jos se duse la hotelul Rebeccăi, în după-masa zilei de 17, constată că trăsura soților Bareacres nu mai era în portic. Lordul făcuse cumva rost de cai și se îndrepta spre Ghent. Ludovic cel Dorit[1] își pregătea și el bagajul în același oraș. Părea că neșansa nu ostenea deloc să pună în mișcare exilul imposibil de controlat.

Jos simțea că ziua ce trecuse fusese doar un răgaz și că animalele pe care le cumpărase atât de scump trebuiau negreșit puse la treabă.

Agonia i se înteți și mai mult pe parcursul acestei zile. Atâta timp cât exista o armată engleză între Bruxelles și Napoleon, nu era nevoie să se pună pe fugă. Dar puse să i se aducă caii din grajdurile destul de departe de el în grajdurile hotelului unde stătea, pentru a-i avea sub nasul lui, să nu riște să-i fie furați. Isidor era în permanență cu ochii pe ușa grajdului și înșeuă caii pentru a fi gata de pornire. Tânjea cu ardoare după acea clipă.

După primirea din ziua precedentă, Rebecca nu mai avea tragere de inimă s-o mai viziteze pe Amelia. Tăie cozile florilor de la buchetul cumpărat de George și le puse în apă proaspătă, după care citi biletul trimis de el.

— Săracul de el, zise învârtind între degete peticul de hârtie, cum aș putea să o zdrobesc cu așa ceva! Și pentru un lucru ca ăsta ea să-și frângă inima; pentru un nătărău ca el... un

[1] Ludovic al XVIII-lea.

înfumurat... şi căruia nu-i pasă, până la urmă, de ea. Bietul şi bunul Rawdon face cât zece ca el.

Apoi căzu pe gânduri cu privire la ce să facă dacă... dacă ceva rău se întâmpla cu bietul şi bunul Rawdon. Dar ce noroc avusese că-şi lăsase caii acasă.

În decursul aceleiaşi zile, doamna Crawley văzu, nu fără o oarecare mânie, cum familia Bareacres pleacă şi meditä asupra avetismentului dat de contesă, începând să coasă. Cusu majoritatea micilor bijuterii pe care le avea, cu tot cu polițe şi bancnote în propria rochie şi, astfel pregătită, era gata de orice, chiar şi să fugă dacă era necesar sau să rămână şi să-şi întâmpine eroul, fie el englez sau francez. Şi nu sunt sigur dacă în acea seară n-a visat că devine ducesă sau doamnă mareşal; iar Rawdon, înfăşurat în manta, în timp ce-şi ridica bivuacul în ploaie la Mont St. John[1], se gândea cu toată dragostea la soţia ce-o lăsase acasă.

A doua zi era duminică. Iar doamna maior O'Dowd avu satisfacţia să-şi vadă ambii pacienţi reînsănătoşiţi şi mai fericiţi după somnul de noapte. Ea însăşi dormise într-un fotoliu mare în camera Ameliei, pregătită să-i ajute fie pe prietena ei, fie pe sublocotenent în caz că aveau nevoie. Dimineaţă, destoinica femeie se duse la locuinţa unde ea şi maiorul erau găzduiţi şi aici îşi duse la bun sfârşit superba şi elaborata toaletă, aşa cum se cădea într-o asemenea zi de sărbătoare. Şi foarte posibil ca, în timp ce stătea singură în camera pe care o ocupase soţul ei şi unde scufia lui încă şedea pe pernă, iar bastonul într-un colţ, să fi înălţat cel puţin o rugăciune spre cer pentru bunăstarea bravului soldat Michael O'Dowd.

La întoarcere aduse cu ea o carte de rugăciuni şi faimoasa carte de predici a unchiului preot, căci nicio zi de Sabat nu trecea fără să nu citească din ea. Nu înţelegea nimic, din fericire, multe dintre cuvinte nici nu le pronunţa corect, mai ales cele lungi şi abstracte – căci preotul era un om învăţat şi iubea cuvintele latineşti lungi – dar le pronunţa cu multă gravitate, cu mare emfază şi destul de corect în mare parte. „De câte ori n-a ascultat Mick al meu aceste predici", îşi zise, „şi pe mine citindu-le liniştită în cabina vaporului." Sugeră să

[1] Oraş de lângă Waterloo.

reia acest exercițiu în acea zi cu Amelia și cu sublocotenentul rănit pe post de congregație. Aceeași slujbă se citea tot atunci, la aceeași oră, în douăzeci de mii de biserici, și milioane de bărbați și femei britanice implorau îngenuncheați pentru protecția divină.

Ei nu auzeau zarva care tulbura mica noastră congregație de la Bruxelles. În timp ce doamna O'Dowd citea predica în cel mai corect mod cu putință, tunurile de la Waterloo se auziră cu mult mai intens decât cele care-i întrerupseseră cu două zile mai devreme.

Când domnul Jos auzi terifiantul sunet, se decise că nu mai suportă starea continuă de teamă și că pleacă numaidecât. Intră în grabă în camera rănitului, unde cei trei prieteni ai noștri se așezaseră pentru rugăciune, și-i întrerupse cu o rugăminte fierbinte spre Amelia.

— Nu mai suport, Emmy, spuse. Nu mai pot; și tu trebuie să vii cu mine. Am cumpărat un cal pentru tine – nu mai contează cât am dat pe el – și trebuie să te gătești și să vii cu mine, vei călări în spatele lui Isidor.

— Doamne, iartă-mă, domnule Sedley, dar nu ești cu nimic mai breaz ca un laș, spuse doamna O'Dowd, așezând cartea jos.

— Amelia, ți-am spus să vii, continuă omul îmbrăcat în civil, nu mai lua seama la ea. De ce să rămânem aici, să fim măcelăriți de francezi?

— Ai uitat de regimentul nostru, amice, spuse, din patul lui, Stubble, eroul rănit. Iar dumneavoastră n-o să mă părăsiți, nu-i așa, doamnă O'Dowd?

— Nu, dragule, zise ea sărutându-l pe băiat. Niciun rău n-are să se abată asupra ta cât eu stau aici. Nu mă mișc până ce nu primesc ordin de la Mick. Aș fi o figură interesantă, nu, să mă țin în șa în spatele băiatului ăstuia?

Replica îl făcu pe tânărul pacient să izbucnească în râs din pat, și până și Amelia zâmbi.

— Nu pe ea am întrebat-o, sări Jos. Nu o întreb pe... pe irlandeza asta, ci pe tine, Amelia. O dată pentru totdeauna, vii?

— Fără soțul meu, Joseph?, răspunse Amelia privindu-l mirată și oferindu-și mâna soției maiorului.

— Atunci, cu bine, spuse Jos epuizându-şi resursele de răbdare şi scuturându-şi pumnul în semn de mânie, după care trânti uşa după el.

De data asta chiar dădu ordin de plecare şi încălecă pe calul lui în curte. Doamna O'Dowd auzi caii bătând din copite la trap, ieşind pe poartă şi făcu multe remarci ironice la adresa bietului Joseph care o luă pe stradă, cu Isidor în urma lui, purtând pe cap căciula cu banda aurită. Caii, neîncălecaţi de câteva zile, erau zglobii şi mergeau în pas vioi. Jos, un călăreţ timid şi neîndemânatic nu căuta să profite de asta.

— Uită-te la el, Amelia dragă, cum mânuie calul. E ca viţelul la poarta nouă.

Călăreţii dispărură în trap pe strada care ducea spre ieşirea către Ghent, urmăriţi de remarcile sarcastice ale doamnei O'Dowd, până când aceasta îi pierdu din vedere. Toată ziua, de dimineaţă până după apusul soarelui, bubuiturile nu încetară să vuiască. Abia după lăsarea întunericului, dintr-odată, nu se mai auziră ghiulele.

Cu toţii am citit despre ce s-a întâmplat. Povestea e pe buzele fiecărui englez; deşi dumneavoastră şi cu mine care eram copii la vremea când acea bătălie a fost pierdută şi câştigată, nu obosim niciodată să ascultăm şi să povestim istoria renumitei bătălii. Amintirea ei învenineză încă sufletele milioanelor de compatrioţi ai eroilor care au pierit în ziua cu pricina. Iar de-ar urma o alta care să se încheie cu o victorie de partea lor, pentru a ne lăsa nouă blestemata amintire de ură şi mânie, n-ar mai exista pentru cele două naţiuni înverşunate capăt nici pentru ruşinea, nici pentru crimele victorioase sau ce-ar urma. De-atunci, noi, francezii şi englezii, ne-am fi putut lăuda şi măcelări între noi secole întregi şi-acum încă, pentru a contribui cu străşnicie la codul de onoare al diavolului.

Toţi prietenii noştri şi-au îndeplinit datoria şi-au luptat ca bărbaţii pe câmpul de luptă. Întreaga zi, în timp ce femeile se rugau la zece mile depărtare, liniile curajoasei infanterii engleze primeau şi respingeau înverşunatele atacuri ale cavaleriei franceze. Focurile auzite la Bruxelles secerau rândurile lor, camarazii căzeau, iar cei ce supravieţuiau cu străşnicie restrângeau rândurile. Spre seară, atacurile franceze, respinse şi înfruntate cu-atâta curaj, şi-au mai potolit

furia. Aveau şi alţi duşmani pe lângă englezi sau se pregăteau pentru atacul final. Care veni într-un sfârşit – după un timp, coloanele gărzii imperiale mărşăluiră până sus pe dealul Saint Jean pentru a-i mătura pe englezi de pe culmile de unde se menţinuseră întreaga zi. Asta în ciuda avântului zgomotos al artileriei engleze, care izgonise moartea din liniile lor sau a coloanei întunecate de-a lungul şi de deasupra dealului. Părea aproape că atinge cerul când începu să se mişte în valuri în sus şi-n jos. Apoi se opri, înfruntând atacul. Pentru ca apoi, într-un final, trupele engleze să se năpustească din poziţia din care niciun duşman nu reuşise să-i desprindă, iar gărzile se întoarseră şi o luară la fugă.

La Bruxelles nu se mai auziră tunurile; urmărirea ţinu kilometri în şir. Întunericul se lăsă peste câmpul de bătălie şi peste oraş, iar Amelia se ruga pentru George, care zăcea cu faţa în ţărână, mort, cu un glonte înfipt în inimă.

33

Rudele domnişoarei Crawley sunt foarte neliniştite din pricina ei

Bunul cititor trebuie să-şi amintească faptul că, după evenimentele victorioase din Flandra, în vreme ce armata mărşăluia pentru a ocupa fortificaţiile de la graniţele Franţei, înainte să pătrundă în toată ţara, că mai există un număr de persoane care locuiesc paşnic în Anglia şi care au de-a face cu prezenta istorisire şi care trebuie să-şi aducă propria contribuţie la această cronică.

În timpul acestor bătălii şi nenorociri, bătrâna domnişoară Crawley locuia la Brighton, foarte puţin mişcată de marile evenimente în desfăşurare. Păreau ele destul de interesante din ziare, iar Briggs citea „London Gazette", în care era menţionată cu multă onoare vitejia lui Rawdon Crawley, precum şi promovarea lui.

— Ce păcat că tânărul a făcut un pas atât de nesăbuit în lume!, spuse mătuşa. Cu rangul şi distincţiile lui putea să se însoare cu fata unui berar, precum domnişoara Grains, cu o jumătate de milion de lire pe an; sau putea să se înrudească foarte bine cu cele mai distinse familii din Anglia. Într-o bună zi avea să capete mai mulţi bani, sau poate copiii lui – căci eu, domnişoară Briggs, nu mă grăbesc să mă curăţ, deşi dumneata poate că te grăbeşti să scapi de mine. Dar în loc de

asta, e sortit să rămână un sărăntoc, cu o soţie dansatoare la operă.

— Nu vrea domnişoara Crawley să aibă puţină milă faţă de bravul soldat, al cărui nume a apărut în glorioasele anale ale acestei ţări?, spuse domnişoara Briggs, care era nespus de încântată de evenimentele de la Waterloo şi care adora cuvintele sentimentale ori de câte ori i se oferea ocazia. Oare n-a avut căpitanul – sau colonelul, cum am putea să-i spunem acum – destule fapte care să aducă strălucire numelui de Crawley?

— Briggs, eşti o proastă, spuse domnişoara Crawley. Colonelul Crawley a târât numele nostru prin noroi. Să se însoare el cu fiica unui profesor de desen, auzi! Cu o damă de companie, pentru că asta e ea. Nu, a fost exact ce eşti şi tu, doar că e mai tânără şi mult mai drăguţă şi mai deşteaptă. Mă întreb dacă nu cumva chiar şi tu ai fost complice nenorocitei orfane, şiretlicurilor ei ticăloase cărora el le-a căzut victimă şi pe care tu le admirai într-atâta. Da, tind să cred că ai fost. Dar are să te dezamăgească hotărârea mea, ţi-o spun clar, şi ai face bine să-i scrii domnului Waxy să-i spui că vreau să-l văd numaidecât.

Domnişoara Crawley obişnuia a scrie domnului Waxy, avocatul ei, aproape zilnic, căci socotelile ei cu privire la proprietate fuseseră toate revocate şi avea o mare nedumerire despre cum să-şi întrebuinţeze banii.

Bătrâna domnişoară se însănătoşise simţitor, ceea ce se vedea şi după vigoarea şi frecvenţa cu care-şi îndrepta replicile sarcastice asupra domnişoarei Briggs, atacuri pe care biata ei însoţitoare le suporta umilă, laşă şi cu o resemnare pe jumătate generoasă, pe jumătate ipocrită – într-un cuvânt, cu o supunere de sclavă pe care o femeie în condiţia şi cu poziţia ei ar fi fost înclinată să o arate. Cine n-a mai văzut femei care să-şi râdă de alte femei? Ce torturi înfruntă bărbaţii, pe lângă zilnicele săgeţi înveninate şi pline de ură pe care bietele femei le îndură în mod repetat din partea celor de acelaşi sex? Biete victime ce sunt! Însă noi începusem de la afirmaţia că domnişoara Crawley era întotdeauna deosebit de cicălitoare şi de brutală când îşi revenea după o boală – rănile cele mai agasante sunt cele pe cale să şi vindece, cum s-ar zice.

Deci pe când se apropia de perioada convalescenței, așa cum sperau mai toți, domnișoara Briggs era singura victimă căreia îi era permis asta în prezența victimei. Cu toate acestea, rudele îndepărtate ale domnișoarei Crawley nu uitară de preaiubita lor rubedenie și se străduiau prin anumite detalii, cadouri și mesaje afectuoase să rămână vii în memoria acesteia.

În primul rând trebuie menționat nepotul ei, Rawdon Crawley. La câteva săptămâni după vestita bătălie de la Waterloo și după ce „London Gazette" anunțase promovarea și vitejia distinsului ofițer, pachebotul din Dieppe aduse la Brighton, pentru domnișoara Crawley, o cutie ce conținea cadouri și o scrisoare plină de recunoștință de la colonel, nepotul ei. În cutie găsi o pereche de epoleți francezi, Crucea Legiunii de Onoare și mânerul unei săbii – relicve de pe câmpul de bătălie; scrisoarea descria cu destul de mult umor cum bătălia fusese lăsată sub comanda unui ofițer din gardă care jurase că „Garda moare, dar nu se predă nicidoată" și care fusese luat prizonier în clipa următoare de un soldat francez; el rupsese sabia francezului cu patul muschetei, iar Rawdon pusese numaidecât stăpânire pe restul de armă. În ce privește crucea și epoleții, acestea proveneau de la un colonel din cavaleria franceză, care căzuse răpus de mâna aghiotantului, iar Rawdon Crawley nu știuse mai bine ce întrebuințare să găsească acestor obiecte însușite decât să le trimită celei mai bune și iubitoare veche prietene a lui. Să continue oare să-i scrie de la Paris, unde avea să se îndrepte armata? Putea să-i transmită vești interesante din capitală, despre unii dintre cei mai vechi prieteni ai domnișoarei, dintre cei care emigraseră și cărora ea le arătase atâta bunătate când fuseseră la ananghie.

Bătrâna domnișoară o puse pe Briggs să-i scrie înapoi colonelului o scrisoare de laudă și plină de complimente, încurajându-l să continue corespondența. Prima debordase atâta bună dispoziție și umor încât abia le aștepta pe următoarele.

— Bineînțeles că știu că Rawdon nu ar fi putut scrie o scrisoare atât de perfectă, draga mea Briggs, îi explică acesteia, la fel cum nici tu nu ai putea, și că normal vicleana aia mică și

ticăloasă de Rebecca îi dictează fiecare cuvinţel. Dar asta nu înseamnă că nepotul meu nu mă poate amuza, aşa că vreau să-i dau a înţelege că sunt binedispusă.

Mă întreb dacă ştia că nu doar Becky scria acele rânduri, ci şi că doamna Rawdon însăşi trimisese acele trofe, pe care le cumpărase pentru câţiva franci de la unul din nenumăraţii negustorii care începuseră la scurt timp să facă negoţ cu obiecte rămase de după bătălii. Romancierul, care le cunoaşte pe toate, cunoaşte şi acest amănunt. Însă chiar şi-aşa, răspunsul binevoitor al domnişoarei Crawley îi încurajă nevoie-mare pe tinerii noştri prieteni, Rawdon şi soţia lui, care sperau la ce e mai bine după buna dispoziţie şi pacifismul evident al mătuşii lor. Şi astfel se îngrijiră să o amuze cu multe scrisori încântătoare de la Paris, unde, după cum anunţase Rawdon, avură norocul să urmeze armata victorioasă.

Faţă de soţia preotului, care plecase la rectoratul de la Queen's Crawley pentru a se îngriji de ruptura de claviculă a soţului, epistolele bătrânei domnişoare nu erau nici pe departe la fel de binevoitoare. Doamna Bute, femeie fermă, gospodină, jovială şi neîndurătoare, comisese cea mai mare greşeală în ce-o priveşte pe cumnata ei. Nu doar că o oprimase pe aceasta din urmă şi pe servitoarea ei, dar o şi plictisise pe domnişoara Crawley. Şi dacă domnişoara Briggs ar fi fost o femeie mai spirituală, ar fi bucurat-o comisionul pe care i-l încredinţă stăpâna ei, acela de a scrie o scrisoare doamnei Bute Crawley, în care să spună că sănătatea domnişoarei era mult întremată de când doamna Bute o părăsise şi s-o roage pe aceasta din urmă să nu se deranjeze sub nicio formă şi nici să nu-şi părăsească familia de dragul domnişoarei Crawley. Acest triumf asupra unei doamne care se purtase cu cea mai mare aroganţă şi cruzime faţă de domnişoara Briggs ar fi fericit orice femeie; dar adevărul e că Briggs era o femeie fără pic de spirit în ea şi, în clipa în care duşmanul era slăbit, începea să simtă compasiune pentru acesta.

„Ce proastă am fost", îşi zise doamna Bute, pe bună dreptate, „să o anunţ că vreau să vin, aşa cum am făcut în scrisoarea aia pe care am trimis-o domnişoarei Crawley când am trimis şi bibilicile alea. Trebuia să mă duc fără să-i spun nimic văduvei pline de bani, să o smulg din mâinile neîndemânaticei

Briggs și a acelei *famme de chambre*, care-i precum o harpie. Ah, Bute, Bute! De ce-a trebuit să-ți rupi clavicula?"

Chiar așa, de ce? Am văzut cum doamna Bute, având toți așii în mânecă, își jucase mult prea bine cărțile. Luase în stăpânire casa domnișoarei Crawley cu o hotărâre fermă, pentru ca apoi să fie dată la o parte fără drept de apel când apăru o șansă favorabilă de revanșă. Cu toate acestea, ea și menajera ei considerau că fuseseră victimele unor oribile dovezi de egoism și trădare și că sacrificiile primeia pentru bunăstarea domnișoarei Crawley fuseseră întâmpinate cu cea mai brutală nerecunoștință. Promovarea lui Rawdon și onorabila menționare a numelui său în „Gazette" aducea, de asemenea, multă tulburare bunei creștine. Avea oare mătușa să se îmbuneze față de el acum că era locotenent-colonel și posesor al Ordinului Cavalerilor? Și-avea oare nesuferita de Rebecca să-i intre din nou în grații? Soția preotului scrise pentru soțul ei o predică despre vanitatea gloriei militare și despre prosperitatea celor ticăloși pe care parohul o citi cât putu el de bine, fără a înțelege nimic din ea. Unul dintre cei care-l ascultară fu Pitt Crawley, care venise la biserică împreună cu cele două surori vitrege ale lui, unde bătrânul baronet nu mai putea fi adus prea frecvent.

De la plecarea lui Becky Sharp, bătrânul ticălos se dedase din nou vechilor sale obiceiuri, spre scandalizarea întregului ținut și spre oripilarea negrăită a fiului său. Fundele din pălăria domnișoarei Horrocks se făceau din ce în ce mai frumoase. Familiile din jur fugeau cu groază de castel și de proprietarul lui. Sir Pitt se ducea să se îmbete în casele vechililor și în zilele de târg bea rom îndoit cu apă cu fermierii de la Mudbury și din zonele învecinate. Mâna trăsura cu patru cai a familiei până la Southampton, cu domnișoara Horrocks înăuntru; iar oamenii din ținut se așteptau în fiecare zi, la fel cum o făcea și fiul lui, agonizând în tăcere, ca nunta celor doi să fie anunțată în ziarul provinciei. Pentru domnul Crawley era, pe bună dreptate, o vară odioasă. La întrunirile misionarilor și la alte întruniri religioase din zonă, unde el avusese obiceiul să țină predici și să vorbească ore în șir, verva discursului său amuțise, căci simțea că, ori de câte ori se ridica, enoriașii spuneau: „E fiul păcătosului de sir Pitt, care acum mai mult ca sigur că bea

la bodega din sat". Iar odată, pe când vorbea despre condiţia păcătoasă a regelui din Timbuktu şi de numărul soţiilor care erau, de asemenea, în păcat, un puşti de ţigan din mulţime întrebă: „Câte neveste sunt la Queen's Crawley?" – spre uimirea celui de la amvon, ceea ce duse la întreruperea discursului domnului Pitt. Fetele din casa de la Queen's Crawley ar fi fost şi ele lăsate să se sălbăticească (căci sir Pitt jură că nicio altă guvernantă n-avea să-i mai calce pragul vreodată), dacă domnul Crawley nu l-ar fi ameninţat pe primul, drept care parohul le trimise pe fete la şcoală.

Între timp, cum spuneam, indiferent de neînţelegerile dintre ei, nepoţii şi nepoatele domnişoarei Crawley o iubeau în unanimitate şi-i trimiteau dovezi de afecţiune. Astfel, doamna Bute îi trimise pui de bibilică şi nişte conopide superbe, dar şi o poşetuţă sau o pernuţă de ace lucrată de fiicele ei, care se rugau să aibă un locşor al lor în memoria mătuşii lor. Domnul Pitt trimise piersici, struguri şi carne de vânat. Diligenţa de Southampton ducea toate aceste dovezi de afecţiune domnişoarei Crawley la Brighton şi câteodată îl ducea şi pe domnul Pitt, căci certurile cu sir Pitt îl determinau uneori pe domnul Crawley să lipsească destul de mult de acasă. În afară de asta, la Brighton îl atrăgea persoana domnişoarei Jane Sheepshanks, a cărei logodnă cu domnul Crawley a mai fost menţionată în istorisirea noastră. Domnişoara şi surorile acesteia locuiau la Brighton cu mama lor, contesa Southdown, acea femeie puternică atât de bine văzută în lumea bună.

Ar trebui spuse câteva cuvinte despre domnia sa şi nobila ei familie, care au legături prezente şi viitoare cu familia Crawley. În ceea ce-l priveşte pe capul familiei Southdown, Clement William, al patrulea conte de Southdown, sunt puţine de zis, cu excepţia faptului că intrase în Parlament (ca lordul Wolsey) sub protecţia domnului Wilberforce, şi un timp numele i-a fost legat de cel al susţinătorului său politic, un tânăr foarte serios. Cuvintele însă nu pot descrie sentimentele admirabilei sale mame când aceasta află, la scurt timp după moartea soţului, că fiul ei era membru al mai multor cluburi de lume bună şi că pierduse sume uriaşe la cărţi în cârciuma lui Wattier şi la Cocoa Tree, că adunase mai multe poliţe şi sporise datoriile familiei, că mânuia o trăsură cu patru cai, că

era mai mare la cursele de cai și că deținea și o lojă la operă pe deasupra, unde se distra cu cei mai periculoși burlaci din societate. Numele lui era menționat numai pe sub mustață în cercul văduvei moștenitoare.

Lady Emily era mai mare decât fratele ei cu mulți ani și-și câștigase o poziție considerabilă în lumea bună, ca autor al unora dintre încântătoarele broșuri menționate mai devreme, precum și a multor imnuri și partituri religioase. Ca o domnișoară matură ce era, cu vagi gânduri de măritiș, dragostea pentru negri îi ocupa mai toate trăirile. Și cred că ei îi datorăm minunatul poem:

Condu-ne către o insulă cu soare
Departe spre vest
Unde cerul e veșnic în floare
Iar negri de-a pururi jelesc...

Purta corespondență cu membri ai clerului din aproape toate posesiunile noastre din Indiile de Vest și de Est și avea legături secrete cu reverendul Silas Hornblower, care fusese tatuat de sălbaticii din Mările Sudului.

În ceea ce-o privește pe domnișoara Jane, care era obiectul afecțiunii domnului Pitt Crawley, după cum spuneam, ea era candidă, timidă, tăcută și rușinoasă. În ciuda decăderii fratelui, ea îl plânse și era jenată că încă mai ținea la el. Chiar și acum încă-i mai trimitea niște bilețele mâzgălite în grabă și i le punea ea însăși în poștă. Singurul secret abominabil care atârna asupra destinului ei era faptul că, împreună cu bătrâna menajeră, fusese în vizită la Southdown în locuința lui din Albany și-l găsise – afurisitul, obraznicul, abandonat de toți! – fumând un trabuc, cu o sticlă de curaçao în față. Domnișoara Jane își admira sora, își iubea mama, îl considera pe domnul Crawley cel mai încântător și mai talentat dintre toți bărbații, după Southdown, îngerul decăzut. Iar mama și sora ei, care erau niște doamne cât se poate de distinse, se ocupau de absolut tot pentru ea și o priveau cu acea compătimire admirativă pe care o femeie de rang înalt o poate împărtăși oricând. Mama îi comanda rochiile, cărțile, bonetele și ideile. O obligară să ia lecții de călărie sau de pian sau orice alt leac

în funcţie de cerinţele pe care le stabilea lady Southdown. Iar contesa ar fi fost în stare să o ţină în sarafan până la vârsta de douăzeci şi şase de ani, numai că-l elimină în clipa în care domnişoara Jane fu prezentată reginei Charlotte.

Când doamnele veniseră pentru prima oară la casa de la Brighton, domnul Crawley le vizită numai pe ele, mulţumindu-se ca mătuşii numai să-i lase cartea de vizită, interesându-se vag la domnul Bowls sau la valetul lui despre sănătatea bolnavei. Când se întâlni cu domnişoara Briggs, care venea acasă de la bibliotecă având în braţe mai multe romane, domnul Crawley înaintă şi-i strânse mâna, înroşindu-se – ceea ce nu-i stătea în fire. O prezentă pe Briggs domnişoarei de care se întâmpla să fie însoţit, şi anume domnişoara Jane Sheepshanks, spunând:

— Domnişoară Jane, permiteţi-mi să v-o prezint pe doamna de companie a mătuşii mele, o femeie cum nu se poate mai bună şi mai plină de afecţiune, domnişoara Briggs, pe care o cunoaşteţi sub un alt nume – ca autoare a minunatelor „Versuri pentru inimă", care vă plac atât de mult.

Domnişoara Jane se îmbujoră când întinse mâna spre domnişoara Briggs şi menţionă ceva incoerent şi politicos despre mama ei, sugerând să o viziteze pe domnişoara Crawley, bucurându-se totodată că poate cunoaşte prietenii şi rudele domnului Crawley. Apoi, la despărţire, o salută pe domnişoara Briggs cu o privire moale precum aceea a unei porumbiţe, în vreme ce Pitt Crawley făcu celeilalte o reverenţă adâncă, aşa cum făcea Înălţimii Sale Ducesa de Pumpernickel când fusese ataşat la Curte.

Ce diplomat şi discipol iscusit avea machiavelicul Binkie! El îi dăruise domnişoarei Jane o copie din poemele din tinereţe ale lui Briggs, cu dedicaţie de la autoare pentru soţia decedată a tatălui său; un exemplar despre care-şi amintea că-l văzuse la Queen's Crawley. Adusese volumul la Brighton, citise din el în trăsura de Southampton şi-l marcase cu creionul, înainte de a-l arăta domnişoarei Jane.

Şi tot el aduse la cunoştinţă doamnei Southdown avantajele care ar fi putut rezulta dintr-o întrevedere cu domnişoara Crawley – avantaje lumeşti, dar şi spirituale, zicea el. Căci domnişoara Crawley era acum destul de singură, pentru că

monstruoasa risipă și căsătoria fratelui său Rawdon îl înstrăinase pe tânărul mișel de la inima ei, în vreme ce tirania și avariția doamnei Bute Crawley o făcuseră pe bătrâna domnișoară să se revolte împotriva pretențiilor exorbitante ale acelui segment din familie. Cu toate că el însuși se ținuse întreaga viață departe de a cultiva legături de prietenie cu domnișoara Crawley, probabil dintr-o mândrie necorespunzătoare, acum se gândea că trebuia să profite de orice mijloc, atât pentru a-i salva sufletul de la pierzanie, cât și pentru a-și asigura lui averea ei, în calitate de cap al familiei Crawley.

Puternica doamnă Southdown acceptă cu ușurință ambele sugestii ale ginerelui ei și era în favoarea convertirii negreșite a domnișoarei Crawley. La reședințele ei, atât la Southdown, cât și la castelul Trottermore, această strașnică, înaltă misionară a adevărului, străbătea ținutul în rădvanul personal dimpreună cu alți călăreți dinafară, împărțind în dreapta și-n stânga, printre vechili și țărani, pachete cu broșuri, poruncindu-i lui Gaffer Jones să se convertească, la fel cum îi ordona, fără drept de apel sau vreun beneficiu pentru cler, și lui Goody Hicks să ia niște săruri James, iar acesta nu i se putea împotrivi. Contele Southdown, răposatul ei soț, un epileptic și un nobil modest, avea obiceiul să încuviințeze tot ce făcea și gândea Matilda. Astfel că orice schimbări considera ea de cuviință să facă (și accepta o varietate impresionantă de opinii de pe la tot felul de doctori-disidenți ai bisericii), femeia nu avea nici cele mai mici scrupule în a le ordona vechililor și inferiorilor s-o urmeze și să se încreadă în ea. Astfel, fie că-l primea pe reverendul Saunders McNitre, preacucernicul scoțian, fie pe reverendul Luke Waters, blândul preot din Wesley, sau pe reverendul Giles Jowls, iluminatul pantofar care-și spunea și reverend – la fel cum Napoleon se autoîncoronase împărat –, întreaga casă, copiii, vechilii doamnei erau așteptați să îngenuncheze dimpreună cu stăpâna și a spune amin la finalul rugăciunilor oricăruia dintre acești doctori. În timpul acestor exerciții, bătrânul Southdown, din cauza bolii, avea permisiunea să rămână în camera lui, să aibă la îndemână grogul și să i se citească ziarul. Domnișoara Jane era preferata bătrânului conte, iar ea-l îngrijea și-l iubea sincer. Cât despre domnișoara Emily, autoarea „Spălătoresei

din Finchley Common", aceasta vorbea despre pedepsele ce-aveau să vină (doar acum, căci mai târziu convingerile ei au suferit oarecare schimbări), unele atât de îngrozitoare că-l înspăimântau pe bătrânul ei tată, iar doctorii declarară că ieşirile lui nervoase aveau întotdeauna loc după una dintre predicile domniţei.

— Cu siguranţă c-am s-o vizitez, răspunse lady Southdown la rugăminţile pretendentului la mâna fiicei sale, domnul Pitt Crawley. Cine este doctorul domnişoarei Crawley?

Domnul Crawley menţionă numele domnului Creamer.

— Un practician cât se poate de periculos şi de superficial, dragul meu domn Pitt. Am fost deseori trimisă de providenţă pentru a-l scoate din mai multe case, deşi o dată sau de două ori n-am ajuns la timp. Nu l-am putut salva pe sărmanul general Glanders, care era pe moarte în mâinile acelui ignorant – era pe moarte. Şi-a mai revenit cu pastilele Podgers pe care i le-am administrat eu, dar, vai, a fost prea târziu. Totuşi, moartea lui a fost o bucurie, iar schimbarea a fost spre binele lui. Dar Creamer, dragul meu Pitt, trebuie s-o lase în pace pe mătuşa ta.

Pitt se pronunţă întru totul de acord. Şi el se lăsase dus de avântul acestei nobile femei, viitoarea lui soacră. Fusese obligat să-i accepte pe Saunders McNitre, Luke Waters, Giles Jowls, precum şi pilulele lui Podgers şi Rodgers, elixirul lui Pokey, şi toate remediile spirituale sau pământeşti ale doamnei. Nu ieşea niciodată din casă fără să nu ia cu el o legătură din broşurile cu teologia şi doctoriile ei false. Ah, dragii mei, cei care citiţi acum, şi fraţi din Bâlciul deşertăciunilor, care dintre voi nu cunoaşte sau nu suferă sub dominaţia unor despoţi atât de binevoitori? În zadar le spunem „Scumpă doamnă, am luat pastilele lui Podgers la sfatul dumneavoastră anul trecut, şi cred în acestea. De ce trebuie acum să dau înapoi şi să le iau pe-ale lui Rodgers?" Nu există cale de scăpare; dacă înflăcărata prozelită nu te poate convinge prin argumente, crize lacrimogene, cel care refuză se pomeneşte, la finalul disputei, să acceptă doza spunând: „Bine, hai, Rogers să fie."

— Cât despre dispoziţia ei spirituală, continuă doamna, trebuie să ne îngrijim de asta numaidecât. Cu Creamer în preajma ei, se poate curăţa oricând – şi în ce condiţii, dragul

meu Pitt, în ce condiții îngrozitoare! Am să trimit numaidecât la ea pe reverendul Irons. Jane, scrie tu două rânduri formale reverendului Bartholomew Irons și spune-i că-l poftesc în seara asta la ceai la șase și jumătate. E un om care te ilumineză; ar trebui s-o vadă pe domnișoara Crawley înainte de lăsarea serii. Emily, draga mea, pregătește un pachet de cărți pentru domnișoara Crawley. Pune-i „Un glas din flăcări“, „Un sunet de trompetă către Jericho“ și „Carnea sfâșiată sau canibalul convertit“.

— Și „Spălătoreasa din Finchley Common“, mamă, spuse domnișoara Emily. E mai bine să înceapă ușor deocamdată.

— Ajunge, scumpele mele doamne, spuse Pitt ca un diplomat. Cu riscul de-a avea opinii diferite de cele ale lui lady Southdown la care țin și pe care o respect, nu consider de cuviință să înceapă atât de devreme cu subiecte serioase cu domnișoara Crawley. Amintiți-vă de starea ei delicată și cât de puțin, atât de puțin preocupată a fost până în ziua de azi de bunăstarea ei din viața de apoi.

— Se poate oare să începem prea devreme, Pitt?, spuse domnișoara Emily ridicându-se deja cu șase cărți în mână.

— Dacă începeți prea dintr-odată, o s-o speriați. Cunosc atât de bine situația de pe lumea asta a mătușii mele încât sunt sigur că o încercare bruscă de-a o converti ar fi cel mai greșit mijloc ce-ar putea fi întrebuințat pentru bunăstarea păcătoasei. N-o să reușiți decât s-o înspăimântați și s-o enervați. Cel mai probabil are s-arunce cărțile și-o să refuze orice legătură cu cel care le-a trimis.

— Sunteți la fel de pământean ca domnișoara Crawley, zise domnișoara Emily ieșind din cameră cu cărțile în mână.

— Și nu mai e nevoie să vă spun, lady Southdown, continuă el cu glas scăzut, fără a ține seama de întrerupere, ce fatală poate fi această înclinație de bunăvoință pentru speranțele ce le nutrim în legătură cu posesiunile lumești ale mătușii mele. Amintiți-vă că are șaptezeci de mii de lire; gândiți-vă la vârsta ei, la condiția ei profund tulburată și delicată. Știu că a distrus testamentul făcut în favoarea fratelui meu (colonelul Crawley); deci, numai prin alinarea spiritului ei rănit, nu prin terorizarea lui, trebuie s-o readucem pe calea cea bună, și cred că sunteți de acord cu mine că... că...

— Sigur, sigur, remarcă lady Southdown. Jane, dragă, nu mai e nevoie să trimiţi biletul pentru domnul Irons. Dacă sănătatea ei e de aşa natură încât discuţiile o pot obosi, o să aşteptăm însănătoşirea. Am s-o vizitez mâine.

— Pot să vă sugerez, scumpă doamnă, adăugă Pitt pe un ton blând, c-ar fi mai bine să nu o luaţi pe scumpa Emily cu dumneavoastră, care este prea entuziasmată, mai degrabă să fiţi însoţită de drăguţa şi scumpa domnişoară Jane.

— Fără îndoială că Emily ar strica totul, spuse lady Southdown, şi de data asta acceptă să urmeze practica obişnuită.

Adică, aşa cum spuneam, înainte de a se năpusti asupra vreunuia dintre cei pe care-şi propunea să-i subjuge, asalta persoana ameninţată mai întâi cu o serie de broşuri (la fel cum un atac al francezilor era întotdeauna precedat de un bombardament înverşunat). Lady Southdown, spuneam, acceptă să amâne acest proces, fie de dragul sănătăţii invalidei, fie de dragul bunăstării finale a sufletului sau a banilor ei.

A doua zi, trăsura cea mare a reprezentantelor feminine din familia Southdown, cu stema şi blazonul contelui (pe care erau, pe o parte, trei miei zburdând energic pe pajiştea verde de la Southdown, iar pe a doua, separată printr-o bandă neagră, trei catâri întărâtaţi, semnul distinctiv al casei Binkie), se îndreptă elegantă spre uşa domnişoarei Crawley, iar vizitiul înalt şi grav întinse domnului Bowls cărţile de vizită ale contesei, pentru domnişoara Crawley şi una pentru Briggs. În semn de compromis, domnişoara Emily trimise în acea seară un pachet pentru gazdă, conţinând copii din „Spălătoreasa de la Finchley Common“ şi alte broşuri mai cuminţi, preferate de ea, pentru studiul personal al domnişoarei Briggs şi câteva pentru servitorii de la reşedinţă, respectiv „Fărâme din cămară“, „Tigaia şi focul“, şi „Livreaua păcatului“, care era ceva mai puternică.

34

Pipa lui James Crawley se stinge

Purtarea plină de căldură a domnului Crawley şi primirea călduroasă făcută de domnişoara Jane o flatară nespus de mult pe domnişoara Briggs, care astfel avu ocazia să spună două vorbe bune despre aceasta din urmă după ce-i prezentă domnişoarei Crawley cărţile de la Southdown. Primise în mod special o carte de vizită a contesei, ceea ce pentru ea, o biată doamnă de companie fără de prieteni, nu era puţin lucru.

— Ce-ar putea dori lady Southdown prin faptul că ţi-a lăsat şi ţie o carte de vizită, mă întreb?, spuse liberala domnişoară Crawley.

Cealaltă răspunse modestă că spera „să nu fie nimic rău prin faptul că o doamnă de rang înalt pleacă ochii la o biată femeie“ şi puse cartea de vizită în cutia ei de lucru, alături de comorile pe care le preţuia cel mai mult. În plus, Briggs îi explică stăpânei cum îl întâlnise în ziua precedentă pe domnul Crawley, care se plimba cu cea care-i era verişoară şi logodnică de-atâta vreme, precum şi cât de drăguţă şi candidă era domnişoara, şi ce rochie simplă, ca să nu spunem comună, avea, şi descrise cu aproximaţia specifică femeilor toate articolele de îmbrăcăminte, de la bonetă la ghete.

Domnişoara Crawley o lăsă pe Briggs să ciripească înainte fără să o întrerupă prea mult. Cum se însănătoşea, începea să

se intereseze din nou de societate. Domnul Creamer, doctorul, nici nu voia să audă de reîntoarcerea ei la vechile pierzanii din vârtejul Londrei. Bătrâna domnişoară era mult prea mulţumită că-şi găsise la Brighton o companie şi nu doar că răspunse afirmativ cărţilor de vizită chiar a doua zi, dar chiar şi Pitt Crawley fu invitat cu multă eleganţă să vină şi să-şi vadă mătuşa. Acesta veni, aducându-le cu el pe lady Southdown şi pe fiica ei. Văduva moştenitoare nu pomeni niciun cuvânt despre sufletul domnişoarei Crawley, în schimb vorbi mult şi discret despre vreme, despre război şi despre prăbuşirea monstrului Bonaparte, dar mai ales despre doctori, vraci închipuiţi şi meritele particulare ale doctorului Podgers, a cărei protectoare era.

În timpul întrevederii, Pitt Crawley dădu lovitura, ceea ce demonstră că, dacă nu şi-ar fi neglijat cariera diplomatică în tinereţe, ar fi putut ajunge pe o poziţie înaltă prin profesia lui. Când contesa moştenitoare de Southdown începu să-l împroaşte cu noroi pe parvenitul corsican, aşa cum era la modă în acele zile, demonstrând că e un monstru pătat de toate crimele posibile, un laş şi un tiran care nu merita să trăiască pe faţa pământului, a cărui cădere fusese previzibilă şi aşa mai departe, Pitt Crawley, dintr-odată, luă taurul de coarne în favoarea acestui om al destinului. Îl descrise pe primul consul aşa cum îl văzuse el la Pacea de la Amiens, când el, Pitt Crawley, avusese onoarea să-l cunoască pe marele şi bunul domn Fox, om de stat, pe care, oricât de mult i s-ar fi opus cineva, era imposibil să nu-l admiri fervent, un om de stat care avusese întotdeauna o opinie cât se poate de bună despre împăratul Napoleon. Şi vorbi cu cea mai intensă indignare despre atitudinea lipsită de recunoştinţă a aliaţilor faţă de monarhul detronat, care, după ce se lăsase ca un viteaz pe mâna lor, era condamnat unei pedepse josnice şi crude, în vreme ce o gloată de papistaşi bogoţi tiranizau acum Franţa în locul lui.

Această îndreptăţită teroare faţă de superstiţia papală îl salvă pe Pitt Crawley în ochii doamnei Southdown, pe când admiraţia lui pentru Fox şi Napoleon îl ridicară invariabil în ochii domnişoarei Crawley. Prietenia acesteia cu defunctul om de stat britanic a fost amintită când am prezentat-o pe

ea la începutul istorisirii noastre. O adevărată susținătoare a partidului liberal, domnișoara Crawley fusese în opoziție pe toată durata războiului și, cu toate că prăbușirea împăratului cu siguranță nu o neliniștise prea mult pe bătrână și nici pedeapsa cruntă a acestuia nu-i scurtase viața sau somnul natural; totuși, Pitt o unse pe inimă când îi lăudă idolii și printr-un singur discurs reuși să facă un progres imens în favoarea ei.

— Dar tu, draga mea, ce crezi?, spuse domnișoara Crawley spre tânăra pe care o plăcuse de la prima vedere, așa cum se întâmpla de fiecare dată cu oamenii simpatici și modești, deși trebuie să recunoaștem că sentimentele ei se răceau la fel de repede precum se aprindeau.

Domnișoara Jane roși puternic și spuse că nu înțelege politica pe care o lăsa „pe mâna celor mai înțelepți ca ea", cu toate că, fără îndoială, mama avea dreptate, și domnul Crawley vorbise foarte frumos. Iar pe când doamnele se retrăgeau la finalul vizitei, domnișoara Crawley își exprimă speranța ca lady Southdown să fie bună și s-o mai trimită pe Jane acolo, din când în când „dacă se putea lipsi de ea, pentru ca tânăra să îngrijească de o biată bătrână singură și bolnavă". Promisiunea fiind făcută, se despărțiră în termeni deosebiți de amiabili.

— Nu o lăsa pe lady Southdown să mai vină, îi zise bătrâna lui Pitt. E proastă și arogantă, la fel ca toți cei din familia mamei tale, pe care nu i-am suferit niciodată. Dar adu-o pe buna Jane cât de des ai plăcerea.

Pitt îi promise să facă întocmai. Nu-i spuse contesei Southdown ce părere își formase mătușa despre ea, căci aceasta, dimpotrivă, credea că făcuse o impresie cât se poate de fericită și de maiestuoasă asupra domnișoarei Crawley.

Și astfel, cum n-avea nimic de pierdut prin a ajuta o bolnavă și probabil cum nu-i părea nici rău să scape din când în când de îngrozitorul discurs al reverendului Bartholomew Irons și de broșurile serioase ce se adunau în jurul scăunelului arogantei contese, mama ei, domnișoara Jane deveni un vizitator destul de constant al domnișoarei Crawley, însoțind-o în plimbările acesteia și consolând-o în mai multe seri la rând. Era o natură caldă și blândă, încât nici măcar Firkin nu se

arătă geloasă, în vreme ce Briggs considera că prietena ei era mai puţin brutală faţă de ea atunci când buna domnişoară Jane era prin preajmă. Faţă de aceasta din urmă, comportamentul domnişoarei Crawley era fără cusur. Bătrâna îi spuse zeci de anecdote din tinereţe, vorbindu-i pe un ton foarte diferit faţă de cel pe care obişnuise să-l folosească faţă de păcătoasa Rebecca, fiindcă ceva din inocenţa domnişoarei Jane nu permitea să se rostească nicio impertinenţă în preajma ei, iar domnişoara Crawley era prea demnă pentru a ofensa o asemenea puritate. Tânăra însăşi nu pomenise mai multă bunătate în afară de bătrâna domnişoară, de fratele şi de tatăl ei, şi răsplătea acest *engoûement*[1] al domnişoarei Crawley printr-o nevinovată candoare şi prietenie.

În serile de toamnă (pe când Rebecca se dădea în spectacol la Paris, cea mai veselă dintre toţi cuceritorii de-acolo, şi pe când Amelia a noastră, ah, săraca de ea, unde-o fi fost ea?), domnişoara Jane stătea în salonul domnişoarei Crawley cântându-i la apus de soare cântecele şi imnurile naive pe care le ştia, în vreme ce soarele apunea, iar valurile mugeau la mal. Bătrâna se trezea din moţăială când sfârşea cântecul pentru a cere un altul. Cât despre Briggs, aceasta vărsa nenumărate lacrimi de fericire prefăcându-se că împleteşte sau că se uită afară la apele oceanului care se întunecau splendid şi la luminile cerului luminând din ce în ce mai puternic – şi cine-ar putea măsura fericirea şi trăirile lui Briggs?

În tot acest timp, Pitt stătea în sufragerie cu un pamflet despre legea agrară sau cu un registru al misionarilor în faţă, bucurându-se de genul acela de pauză ce se potriveşte atât unui romantic, cât şi unuia mai puţin romantic, după cină. Sorbea din vin de Madeira, construia castele în Spania, se vedea un bărbat potrivit şi mai îndrăgostit de Jane cum nu fusese în toţi acei şapte ani, cât timp durase legătura lor fără nici cea mai mică grabă din partea lui Pitt, şi dormea o bună parte din timp. La ora cafelei, domnul Bowls obişnuia să intre zgomotos şi să-l cheme pe lordul Pitt, pe care-l găsea pe întuneric, foarte preocupat de pamfletul lui.

[1] Admiraţie exgerată (fr.).

— Draga mea, aș vrea să găsesc pe cineva să joace cărți cu mine, spuse domnișoara Crawley într-o seară când servitorul venea cu lumânările și cafeaua. Săraca Briggs nu mai poate juca nici cât o ceapă degerată, e-atât de proastă (bătrâna nu pierdea nicio ocazie de-a abuza de Briggs în fața servitorilor) și cred c-aș dormi mai bine dac-aș juca o partidă.

Auzind, domnișoara Jane se înroși până-n vârful urechilor, iar după ce domnul Bowls ieși închizând ușa spuse:

— Știu să joc puțin. Obișnuiam să joc... puțin, cu bietul tata.

— Vino de mă sărută. Vino, acum, în clipa asta, scumpa mea, strigă domnișoara Crawley extaziată.

Iar când domnul Pitt urcă ținând pamfletul în mână, le găsi pe cele două în mijlocul acestei ocupații pitorești și armonioase. Și cum mai roși domnișoara Jane toată seara!

Să nu ne închipuim că micile artificii ale domnului Pitt Crawley scăpară atenției preaiubitelor sale rude de la parohia de la Queen's Crawley. Ținuturile Hampshire și Sussex sunt foarte apropiate, iar doamna Bute avea prietene în cel de-al doilea comitat, care aveau grijă să o informeze cu privire la tot ce se petrecea și, mai mult de-atât, despre tot ce se întâmpla în casa domnișoarei Crawley la Brighton.

Pitt se ducea acolo din ce în ce mai mult. Nu dădu luni întregi pe la reședința lui de la Queen's Crawley, unde nesuferitul de taică-său se abandonase complet băuturii și unde se afla odioasa societate a familiei Horrocks. Succesul lui Pitt iscă mânie în familia preotului, iar doamna Bute regreta mai mult ca niciodată (deși o mărturisea tot mai rar) insultele monstruoase aduse domnișoarei Briggs și atitudinea ei atât de arogantă și de superficială față de Bowls și Firkin, încât nu rămăsese nimeni în casa domnișoarei ca să-i dea detalii despre ce se petrece acolo.

— Numai fractura de claviculă a lui Bute e de vină, insista ea. Dacă nu și-o rupea, n-aș fi plecat. Sunt o martiră a datoriei și a nesuferitului tău obicei de-a vâna, Bute.

— Prostii! Tu ai speriat-o, Barbara, interveni preotul. Ești o femeie inteligentă, dar ai un temperament dat dracului și ești nemaipomenit de zgârcită când vine vorba de bani.

— Iar tu putrezeai acum într-o închisoare pentru datornici dacă nu eram eu să-ţi ţin banii.

— Ştiu, draga mea, spuse bunul preot. Eşti o femeie inteligentă, dar te străduieşti prea tare, ştii bine.

După care piosul bărbat se consolă cu un pahar de vin de Porto.

— Ce naiba o fi găsind la aiuritul ăla de Pitt Crawley? continuă el. Băiatul n-are curaj nici cât să omoare o muscă. Mi-aduc aminte când Rawdon, care e bărbat în toată firea, naiba să-l ia şi pe el, îl alerga prin jurul grajdurilor de parc-ar fi fost un titirez, iar Pitt se ducea la maică-sa, ha, ha! Oricare dintre băieţii mei l-ar pune la pământ cu o singură mână. Jim zice că, la Oxford, lumea îl ştie tot de „domnişoara Crawley" – e slab de înger. Barbara?

— Ce?, zise femeia, care-şi rodea unghiile şi bătea cu degetele în masă.

— De ce nu-l trimiţi pe Jim la Brighton să vezi dacă poate face ceva cu bătrâna? Mai are puţin şi-şi ia diploma. S-a cam poticnit el de vreo două ori – cam ca mine –, dar are avantajul de-a fi fost la Oxford şi de-a avea educaţie universitară. Cunoaşte acolo pe câţiva băieţi foarte buni. Trage la rame în barca echipei Boniface; e un băiat chipeş. La naiba, hai să-l trimitem pe el la bătrână şi să-i spunem să-l înfunde pe Pitt dacă scoate o vorbă. Ha, ha, ha!

— Normal c-ar putea să meargă să o vadă, spuse soţia, apoi oftă. Dac-am reuşi ca măcar una dintre fete să intre acolo, dar nu le suferă pe niciuna pentru că nu sunt drăguţe!

În timp ce mama lor discuta dincoace, nefericitele domnişoare, bine educate de altfel, se făceau auzite din salonul vecinilor zdrăngănind o partitură la pian şi lovind cu mâna lor grea instrumentul. Şi chiar făceau muzică sau scriau, sau învăţau pentru geografie, sau istorie cât era ziua de lungă. Dar la ce folosesc toate acestea în Bâlciul deşertăciunilor unor fete care sunt scunde de înălţime, sărace, comune şi cam urâţele? Doamna Bute nu cunoştea pe nimeni care le-ar fi luat din grija ei, în afară de paroh. Iar Jim tocmai se întorcea de la grajduri prin fereastra de la salon; avea o pipă mică înfiptă în căciula de blană. Începu să discute cu tatăl lui despre pariuri

pentru calul St. Leger și despre conversația pe care preotul o avusese cu soția lui.

Doamna Bute nu vedea cu ochi buni trimiterea fiului ei James ca ambasador și-l pregăti de plecare într-o stare destul de disperată. Nici măcar tânărul, când auzi care-i era misiunea, nu se aștepta la prea multă satisfacție sau la multe beneficii de pe urma acesteia, dar se consola cu gândul că bătrâna îi putea oferi ceva mai consistent ca s-o țină minte, iar cu-acei bani avea să-și plătească cele mai scumpe polițe la începutul următorului semestru la Oxford. Așa că se urcă la locul lui în trăsura de Southampton și ajunse numai bine la Brighton în aceeași după-amiază, cu valiza, câinele preferat și un imens coș cu produse de fermă și de grădină – darul de la familia parohului pentru scumpa lor domnișoară Crawley. Considerând că era prea târziu să o mai deranjeze pe bolnavă în prima seară, Jim se cazã la un han și făcu o vizită domnișoarei Crawley abia târziu, după-masă, a doua zi.

Când bătrâna îl văzuse ultima oară pe James Crawley, acesta era un băiat stângaci, la vârsta aceea nefericită când tonul vocii variază între un sopran tremurat și un bas supranatural, când obrazul e plin de acele foarte naturale apariții care se zice să se trateze cu medicamentul Kalydor al lui Rowland, când băieții sunt prinși bărbierindu-se pe furiș cu foarfecele surorilor și când faptul de-a vedea niște tinere fete le provoacă senzații incredibil de înfricoșătoare, când mâinile și gleznele gigantice încep să iasă din hainele prea strâmte, când prezența lor la cină devine dintr-odată una terifiantă pentru domnișoarele care șoptesc la lumina slabă din salonaș sau inexplicabil de odioasă pentru domnii din celălalt capăt al mesei de mahon, cărora inocența lui stângace le restrânge libertatea de a interacționa și a glumi în voie; vârsta la care, după două pahare, tatăl spune „Jack, băiete, du-te și vezi dacă s-a-nserat", iar tânărul, dorindu-și să fie liber și totuși suferind pentru că nu e încă bărbat, părăsește petrecerea înainte de-a lua sfârșit. James, vlăjganul de-atunci, devenise un tânăr care beneficiase de o educație universitară și care-și însușise lustrul printr-un trai între tinerii stricați, la un colegiu mic, făcând datorii, îndobitocindu-se și împotmolindu-se.

Totuşi, era un tânăr chipeş atunci când sosi la mătuşa lui din Brighton, iar aspectul fizic plăcut fusese întotdeauna o carte de vizită pentru a intra în graţiile bătrânei. Nici timiditatea şi nici stângăcia nu-l dezavantajară, căci ea era mulţumită cu dovezi atât de sănătoase de ingeniozitate din partea tânărului.

Spuse că venise „pentru câteva zile pentru a vizita un băiat de la colegiu şi pentru a-mi prezenta onorurile, doamnă, ale mele şi-ale părinţilor mei, care speră că sunteţi bine".

Când îl anunţară pe băiat, Pitt era în sufragerie cu domnişoara Crawley şi se făcu palid auzind numele lui. Bătrâna, cu mult umor, se bucură nespus de perplexitatea cinstitului ei nepot. Arătă mult interes faţă de toţi cei de la parohie, spunând că se gândeşte să le facă o vizită. Îl lăudă pe băiat, spunând că a crescut şi că s-a dezvoltat în bine şi că era un păcat că surorile lui nu erau măcar pe-atât de drăguţe. Aflând, din întrebările pe care i le puse, că stătea la un han, nici nu voi s-audă aşa ceva, şi-i ceru lui Bowls să trimită numaidecât după lucrurile domnului James Crawley.

— Şi ai grijă, Bowls, adăugă binevoitoare, fii bun şi plăteşte factura domnului James.

Îi aruncă lui Pitt o privire triumfătoare, care-l făcu pe diplomat aproape să se înece de invidie. Oricât de mult încercase să-i intre în graţii mătuşii, ea nu-l invitase niciodată sub acoperişul ei; iar acum venea un neica-nimeni, care era primit acolo din prima încercare.

— Îmi cer scuze, înaintă Bowls, înclinându-se până în pământ, de la ce hotel să-i spun lui Thomas să aducă bagajul?

— La naiba, sări James parcă alarmat, mă duc eu.

— Cum?, spuse domnişoara Crawley.

— La „Tom Cribb's Arms", roşi James.

Domnişoara izbucni în râs auzind numele. Domnul Bowls chicoti şi el, ca un servitor credincios, dar îşi înfrână amuzamentul; diplomatul se mulţumi să surâdă.

— N-am ştiut altul mai bun..., şi James plecă ochii. N-am mai fost aici, vizitiul mi l-a recomandat.

Ce mai poveste!

Adevărul era că în ziua precedentă, în același poștalion, James Crawley se întâlnise cu Tutbury Pet, care venea la Brighton pentru un meci cu Rottingdean Fibber. Încântat de discuția cu Pet, Crawley își petrecuse seara în compania acestui savant și a prietenilor săi la hanul cu pricina.

— Mai bine mă duc eu... să plătesc nota, continuă James. Nici nu mă gândesc să vă rog pe dumneavoastră pentru așa ceva, adăugă generos, ceea ce-o amuză pe mătușa lui.

— Bowls, te ocupi tu de notă, zise ea dând din mână, și adu-mi-o mie.

Biata femeie, nici nu știa ce făcuse!

— Am un mic... câine, spuse James vinovat și speriat. Mai bine mă duc eu după el. Mușcă de glezne.

Toată lumea râse de această descriere, chiar și Briggs și domnișoara Jane, care nu scosese un cuvânt pe tot parcursul conversației dintre domnișoara Crawley și nepotul ei. După care Bowls, fără alte comentarii, părăsi încăperea.

Cu toate acestea, pentru a-și pedepsi nepotul mai mare, domnișoara Crawley continuă să se arate foarte amabilă față de tânărul de la Oxford. Odată ce se porni, nu mai conteni cu dovezile de candoare sau cu complimentele. Îi spuse lui Pitt că poate veni la cină și insistă ca James să o însoțească la plimbare; făcu paradă cu el pe faleză, în sus și-n jos, el stând pe scaunul din spate al trăsurii. Pe tot parcursul călătoriei folosi cuvinte dintre cele mai amabile, recită versuri franțuzești și italienești pentru nedumeritul băiat și insistă cum că e un învățat și că era sigură că el are să ia medalia de aur, ca senior Wrangler[1].

— Ha, ha, râse James încurajat de aceste complimente. Chiar că senior Wrangler, râse el. Ăsta e în tabăra cealaltă.

— Ce anume, copile?

— Senior Wrangler e la Cambridge, nu la Oxford, spuse cel atotștiutor.

Probabil c-ar fi intrat în mai multe confidențe, dar pe stâncă apărură dintr-odată Tutbury Pet și Rottingdean Fibber, gătiți în haine de flanel albe cu butoni perlați, cu alți trei gentlemeni

[1] Wrangler este denumirea dată unui student de la Universitatea Cambridge care termină al treilea an (partea a II-a) de matematică cu onoruri; senior Wrangler este cel care termină cu media cea mai mare.

cunoscuţi de-ai lor, toţi într-o căruţă trasă de un ponei, şi cu toţi îl salutară pe James care stătea în trăsură. Întâmplarea dezumflă spiritul tânărului, care nu mai scoase niciun cuvânt tot restul plimbării.

La întoarcere găsi camera lui pregătită, bagajul aranjat şi chiar remarcă expresia domnului Bowls, când acesta îl conduse în camera lui, şi anume una gravă, plină de mirare şi compasiune. Dar nu-l preocupa pe el domnul Bowls. Deplângea dilema îngrozitoare în care se afla, într-o casă plină de femei care turuiau în franceză şi italiană şi-i vorbeau în versuri.

— Hai sus, ce naiba!, exclamă modestul băiat care nu putea înfrunta nici cea mai candidă reprezentantă a sexului frumos – nici măcar pe Briggs – când aceasta începea să-i vorbească. Pe de altă parte, dacă-l duceai la Iffley Lock, îl întrecea chiar şi pe cel mai bun luntraş.

La cină, James apăru sugrumat c-un guler alb şi primi onoarea de-a o conduce jos pe domnişoara Jane, în vreme ce Briggs şi domnul Crawley îi urmau, el conducând-o pe bătrână cu tot tacâmul ei de haine, şaluri şi perne. Briggs petrecu jumătate din timpul cinei îngrijindu-se de confortul bolnavei şi tăind puiul pentru câinele ei cel gras. James nu vorbi prea mult, dar se făcu remarcat prin aceea că rugă toate doamnele să bea vin şi acceptă provocarea domnului Crawley şi consumă cea mai mare parte din sticla de şampanie pe care domnul Bowls fu rugat să o aducă în onoarea lui. După retragerea doamnelor, cei doi veri rămaseră împreună, iar Pitt, fostul diplomat, deveni foarte comunicativ şi prietenos. Se interesă de cariera de la colegiu a lui James, care-i erau perspectivele în viaţă, declarându-şi speranţa că va reuşi. Într-un cuvânt, se arătă sincer şi amabil. Limba lui James se descâlci şi ea odată cu vinul, şi-şi povesti viaţa în faţa vărului, cu tot cu perspective, datorii, problemele cu examenele intermediare, micile certuri cu pedagogii, umplând cu rapiditate paharele cu sticlele din faţa lui, trecând de la vin de Porto la Madeira cu mare fervoare.

— Cea mai mare plăcere pe care o are mătuşa mea, spuse domnul Crawley umplându-şi paharul, e ca lumea să facă ce vrea în casa ei. Aici e Liberty Hall, James, şi n-ai putea să-i aduci domnişoarei Crawley o plăcere mai mare decât dacă

faci așa cum ai chef, dacă ceri ce vrei. Știu că v-ați râs cu toții de mine, acolo la țară, pentru că sunt un conservator. Domnișoara Crawley e îndeajuns de liberală în opinii pentru a se potrivi oricărei fantezii. Are principii republicane și disprețuiește orice poziție nobiliară sau titlu.

— Și de ce te-nsori cu o fată de conte?, întrebă James.

— Prietene, adu-ți aminte că nu e vina domnișoarei Jane că s-a născut într-o familie bună, răspunse Pitt cu un aer demn. N-are ce face dacă e o doamnă. În plus, sunt un conservator, știi bine.

— Cât despre asta, nimic nu se compară cu vechea moștenire, chiar nimic. Nu sunt deloc un radical ca voi. Știu ce înseamnă să fii un gentleman, pentru Dumnezeu. Să te uiți la băieți într-o cursă de vase, să-ți vezi colegii la lupte, să te uiți la un câine vânând șobolani – cine câștigă? – cei de rasă bună. Bowls, mai adu niște vin de Porto cât timp eu îl termin pe-ăsta. Ce spuneam?

— Cred că vorbeai despre câini care omoară șobolani, remarcă Pitt moale, întinzându-i verișorului carafa să o golească.

— Care omoară șobolani, nu? Pitt, faci sport? Vrei să vezi cum un câine poate omorî un șobolan? Dacă vrei, hai cu mine la Tom Corduroy, pe Castle Street Mews, și-o să-ți arăt un terrier cum – ah, haide, exclamă James, râzând de propriile cuvinte absurde. Ce-ți pasă de un câine sau un șobolan. E-o aiureală. Să mă pici cu ceară dacă tu cunoști diferența dintre astea două.

— Nu, apropo, continuă Pitt și mai blând, vorbeai despre legăturile de sânge și avantajele personale pe care le au oamenii care provin din familii nobile. Uite o sticlă nouă.

— Sângele nobil este subiectul potrivit, zise James dând pe gât lichidul. Sângele contează când e vorba de cai, câini și oameni. Nu mai departe de trimestrul trecut, chiar înainte să mă retrag la țară, adică înainte să fac pojar – ha, ha! – eram cu Ringwood de la „Christchurch", Bob Ringwood, fiul contelui Cinqbars, și beam o bere la „Bell at Blenheim", când luntrașul Banbury s-a oferit să se bată cu oricare din noi pentru un bol de punch. Eu aveam brațul într-o eșarfă, nici nu puteam să mi-o scot – o nenorocită de iapă de-a mea căzuse cu mine cu vreo

două zile înainte, şi credeam că am braţul rupt. Eu, deci, nu-l puteam da gata, dar Bob s-a şi dezbrăcat de haină. A rezistat în faşa omului ăstuia, Banbury, trei minute şi l-a ras în patru runde, cu mare uşurinţă. Pe legea mea, a căzut lat, şi de ce, domnule? Din cauza sângelui, numai a sângelui.

— Nu prea bei, James, continuă fostul ataşat diplomatic. Pe vremea mea, la Oxford, bărbaţii îşi treceau sticla de jur împrejurul mesei mai repede decât o faci tu.

— Haida, de!, spuse James apăsându-şi o mână pe nas şi făcând cu ochiul vărului său cu o privire tulbure. Fără glume; nu te pune cu mine. Vrei să mă dai la o parte, dar nu merge. *In vino veritas*, dragul meu. *Marte, Bachus, Apollo virorum*[1], nu? Aş vrea ca mătuşa să trimită puţin din vinul ăsta şi preotului; e de soi.

— Mai bine o întrebi pe ea, continuă Machiavelli al nostru, sau profiţi cât poţi acum. Cum zicea poetul? *Nunc vino pellite curaa, cras ingens iterabimus aequor*[2].

Spuse astea de parcă ar fi ţinut un discurrs în Camera Comunelor şi dădu pe gât un deget de vin, fluturând paharul prin aer.

La parohie, după cină, când se desfăcea o sticlă cu vin, domnişoarele primeau fiecare câte un pahar de vin de coacăze. Doamna Bute servea un pahar de vin de Porto, James cam două, în mod regulat, dar cum tatăl lui se afuma dacă făcea mai multe incursiuni către sticlă, flăcăul se abţinea, în general, să încerce mai multe şi se mulţumea fie cu vin de coacăze, fie cu nişte gin cu apă, pe care-l bea de unul singur la grajduri, în compania vizitiului şi a pipei sale. La Oxford, cantitatea de vin era nelimitată, dar calitatea inferioară. Dar când cantitatea şi calitatea se uneau, aşa cum se întâmpla în casa mătuşii, James dovedea că le poate aprecia cu-adevărat pe amândouă şi nici măcar n-avu nevoie de încurajarea vărului său pentru a seca de tot şi a doua sticlă adusă de domnul Bowls.

Când veni ora cafelei şi timpul ca doamnele, pentru care avea un respect profund, să se întoarcă, tânărul se pomeni părăsit de toată plăcuta lui sinceritate şi recăzu în veşnica-i

[1] Al bărbaţilor (lb. latină).

[2] Acum îndepărtaţi grijile bând; mâine vom porni spre o nesfârşită mare (lb. latină).

timiditate fadă, mulțumindu-se a spune un „da" sau „nu", a-i arunca ocheade domnișoarei Jane și a se juca toată seara cu o ceașcă de cafea.

Cum nu vorbea, căscă în cel mai jalnic mod, iar prezența lui aruncă un con de umbră asupra modestelor distracții ale serii; domnișoara Crawley și domnișoara Jane jucau cărți, domnișoara Briggs era cu lucrul de mână, și toate trei simțeau ochii lui scrutându-le, nefiind în largul lor sub privirile lui umede.

— Pare un băiat tăcut, stângaci și timid, spuse domnișoara Crawley domnului Pitt.

— E mai comunicativ în compania bărbaților decât a doamnelor, răspunse machiavelicul musafir sec, probabil ușor dezamăgit că vinul nu-l făcuse pe Jim să spună mai multe.

Prima parte a dimineții următoare și-o petrecu scriind acasă mamei o descriere cât se poate de înfloritoare despre primirea făcută de domnișoara Crawley. Dar, vai, ce puțin știa ce-i rezerva necuratul pentru acea zi și cât de scurtă avea să-i fie domnia favorizată. În seara dinaintea sosirii lui în casa mătușii avusese loc la hanul la care stătea un eveniment de care Jim uită – un amănunt comun, dar fatal lui. Și anume, Jim, care era întotdeauna într-o dispoziție cât se poate de generoasă, iar când era și puțin afumat, era cu atât mai generos, în seara respectivă îi cinstise pe campionul Tutbury și pe tipul din Rottingdean de două sau de trei ori cu gin și apă, astfel că factura domnului James Crawley fu încărcată cu nu mai puțin de optsprezece pahare din respectiva băutură. Nu suma de opt pence, ci cantitatea de gin vorbi în defavoarea caracterului lui James când majordomul mătușii lui, domnul Bowls, se duse la stăpână pentru a achita factura tânărului gentleman. Proprietarul hanului, temându-se ca nu cumva plata să fie refuzată, se jură solemn că tânărul consumase personal până și ultima picătură de alcool. Bowls plăti în cele din urmă și arătă la întoarcere doamnei Firkin, care rămase șocată de cantitatea incredibilă de gin; apoi duse factura domnișoarei Briggs, care era contabila generală, iar aceasta crezu de cuviință să-i amintească de situație stăpânei sale, domnișoara Crawley.

Dac-ar fi băut o duzină de sticle de vin, bătrâna domnişoară l-ar fi iertat. Domnul Fox şi domnul Sheridan amândoi beau vin. Gentlemenii beau vin. Dar optsprezece pahare de gin băute în mijlocul boxerilor, într-o dugheană de joasă speţă, era o crimă ce n-avea să fie iertată prea curând. Totul se petrecu în defavoarea băiatului. Acesta veni acasă înmiresmat de la grajduri unde-şi vizitase câinele şi avea de gând să-şi ducă prietenul la o gură de aer, dar se întâlni cu domnişoara Crawley şi spanielul ei sforăitor, pe care buldogul lui l-ar fi înghiţit pe loc dacă acesta n-ar fi fugit schelălăind căutând protecţia domnişoarei Briggs, în vreme ce stăpânul atroce al buldogului râdea de îngrozitoarea scenă de persecuţie.

Şi de data aceasta timiditatea nefericitului flăcău îl părăsi. La cină se arătă vioi şi glumeţ şi pe parcursul mesei aruncă o glumă sau două spre Pitt Crawley. Bău la fel de mult vin ca-n ziua precedentă; trecu în salon fără a bănui nimic, unde începu să le amuze pe domnişoare cu o serie de poveşti de la Oxford. Descrise diversele calităţi de pugilist ale lui Molyneux şi-ale lui Sam Olandezul, se oferi în glumă să parieze cu domnişoara Jane pe partida dintre Tutbury Pet şi tipul din Rottingdean, sau invers, după cum dorea domnişoara, şi încununa distracţiile sugerând să se măsoare-n forţe cu vărul său, Pitt Crawley, cu sau fără mănuşi.

— E o ofertă generoasă, prietene, râse, şi-l lovi pe Pitt pe umăr. Tata mi-a spus să-ţi propun, şi el are să ia jumate din pariu, ha, ha!

Spunând acestea, tânărul vorbăreţ înclină din cap aluziv spre domnişoara Briggs şi arătă peste umăr cu degetul, spre Pitt Crawley, într-o manieră glumeaţă şi plină de exaltare.

Pitt probabil nu se arătă plăcut impresionat, dar nici împotrivă. Bietul Jim se distră pe cinste, iar când mătuşa se retrase, o luă de-a lungul camerei clătinându-se, cu lumânarea ei în mână şi se oferi să-i ureze noapte bună cu cel mai blajin şi mai afumat zâmbet. După care se duse sus în dormitorul lui, perfect satisfăcut de el însuşi, mulţumit că banii mătuşii aveau să-i fie lăsaţi lui mai degrabă decât tatălui său sau restului familiei.

Odată ajuns în camera lui, s-ar fi zis că nu se putea întâmpla mai rău, şi totuşi bietul băiat înrăutăţi situaţia. Luna sclipea

minunat în mare, iar Jim, atras înspre fereastră de imaginea romantică a oceanului și a cerului, se gândi că se poate bucura de ele în timp ce fumează. Nimeni n-avea să simtă mirosul tutunului, își zise el viclean, dacă deschidea geamul și ținea capul și pipa afară la aer. Ceea ce și făcu; dar fiind într-o stare de spirit agitată, bietul Jim uită că ușa-i rămăsese deschisă în tot acest timp și, pentru că vântul sufla înăuntru și făcea curent, norii de fum fură purtați spre etajul de jos și ajunseră nestingheriți la domnișoarele Crawley și Briggs.

Pipa cu tutun puse capac întregii situații, iar soții Bute-Crawley n-au aflat niciodată cât de scump i-a costat asta. Firkin se repezi jos la Bowls care citea cu glas tare și înspăimântător aghiotantului său din „Focul și tigaia". Firkin îi împărtăși oribilul secret cu o privire atât de înspăimântată încât, în primul moment, domnul Bowls și celălalt tânăr crezură c-aveau în casă hoți și că picioarele acestora fuseseră probabil descoperite de femeie sub patul domnișoarei Crawley. Totuși, când află adevărul, primul lucru pe care-l făcu fu să urce în grabă, câte trei scări deodată, să intre în camera inconștientului James și să strige la el ca din gură de șarpe, panicat:

— Pentru Dumnezeu, sir, stingeți pipa aia! Vai, domnule James, ce-ați făcut!, spuse pe un glas plin de patos și aruncă pe fereastră obiectul cu pricina. Ce-ați făcut! Domnișoara nu le suportă!

— Domnișoara nu e obligată să fumeze, spuse James cu un râs nelalocul lui, căci întreaga întâmplare i se părea o glumă straşnică.

Dar dimineață trecu prin noi senzații, când aghiotantul domnului Bowls, care se ocupa de cizmele domnului James și care-i aduse apă fierbinte să-și radă barba pe care o aștepta cu-atâta ardoare, îi dădu acestuia din urmă, care încă era în pat, un bilet scris de domnișoara Briggs. Spunea:

Domnule,

Domnișoara Crawley a petrecut o noapte deosebit de agitată din cauza modului scandalos în care casa a fost poluată cu tutun. Domnișoara Crawley m-a rugat să vă spun cât de mult regretă că nu vă poate vedea înainte de plecare și mai

ales că v-a făcut să vă mutaţi de la han, unde e sigură că v-aţi simţi mult mai confortabil pe durata şederii dumneavoastră la Brighton.

Şi cu aceasta, cariera lui James drept candidat la favorurile mătuşii sale luă sfârşit. De fapt, făcuse, fără să ştie, ceea ce-şi propusese să facă. Se luptase cu vărul lui, Pitt, cu mănuşi.

Unde era în tot acest timp cea care fusese odată prima favorită în cursa pentru bani? Becky şi Rawdon, după cum am văzut, se reîntâlniseră după evenimentele de la Waterloo şi petreceau iarna lui 1815 la Paris, în plină splendoare şi strălucire. Rebecca se pricepea foarte bine să facă economii, iar preţul pe care bietul Jos Sedley îl plătise pentru cei doi cai era suficient astfel încât să ţină pe linia de plutire mica lor gospodărie. Măcar nu era necesar să transforme în bani „pistoalele mele, cu care l-am împuşcat pe căpitanul Marker" şi nici cutia de toaletă aurită sau tunica de samur. Becky şi-o transformase într-o scurtă pentru ea, cu care călărea prin Bois de Boulogne[1], spre admiraţia tuturor. Şi-ar fi trebuit să vedeţi scena dintre ea şi soţul ei, deosebit de încântat, când se reîntâlniră după ce armata intră în Cambray şi când ea desfăcu rochia şi scoase toate ceasurile, măruntişurile, bancnotele, poliţele şi lucrurile de valoare pe care le căptuşise acolo înainte de fuga ei îndelung gândită de la Bruxelles! Tufto era fermecat de ea, iar Rawdon hohotea mulţumit şi se jura că nu văzuse niciodată o partidă mai bună ca ea, pe legea lui. Şi felul în care îl ironiza pe Jos şi cum îl descria, cu un umor inepuizabil, ducând entuziasmul lui pe culmi aproape demente... Credea în soţia lui la fel de mult cum soldaţii francezi credeau în Napoleon.

Succesul ei la Paris era unul demn de luat în seamă. Toate franţuzoaicele se declarară fermecate de ea. Vorbea admirabil limba. Adoptă numaidecât eleganţa, energia şi stilul lor. Soţul ei era fără îndoială un prost; toţi englezii sunt aşa – şi, în afară de asta, un soţ anost este întotdeauna un punct în favoarea unei doamne, la Paris. El era moştenitorul bogatei şi spiritualei domnişoare Crawley, a cărei uşă fusese deschisă

[1] Pădure din vestul Parisului.

pentru atâția nobili francezi în timpul emigrării acesteia. O primeau pe soția colonelului în camerele lor de hotel.

„De ce – scrise o doamnă importantă domnișoarei Crawley, care-i cumpărase dantelăria și podoabele ieftine la prețul stabilit de ducesă, și care-i oferise multe ospețe în acele vremuri strâmtorate de după revoluție – de ce nu vine domnișoara la nepotul și nepoata ei și la dragii ei prieteni din Paris? Toată lumea se dă în vânt după încântătoarea doamnă și frumusețea ei *espiègle*[1]. Da, vedem în ea eleganța, splendoarea și inteligența scumpei noastre prietene, domnișoara Crawley! Regele a observat-o ieri în Tuileries[2] și suntem invidioase pe atenția pe care Excelența Sa i-o acordă. Dac-ai fi putut vedea invidia neghioabei milady Bareacres (al cărei cioc de vultur, turban și pene ies în evidență deasupra capetelor tuturor celor prezenți), când Măria Sa, contesa de Angoulême, augusta fiică și damă de companie a regilor, a dorit în mod special să fie prezentată doamnei Crawley, în calitate de fiică și protejată a ta, și de a mulțumi în numele Franței pentru toată bunăvoința dumitale față de acești nefericiți în timpul exilului lor! E prezentă în toate societățile, la toate balurile – da, la baluri –, nu și la serate. Și totuși, ce drăguță este și ce interesant arată această făptură cu păr blond în mijlocul omagiilor aduse de bărbați, acum, când mai are atât de puțin și devine mamă! S-o auzi vorbind de tine, protectoarea, mama ei – ar face să lăcrimeze până și un monstru. Cât de mult vă iubește! Și cât de mult o iubim cu toții pe admirabila și respectabila domnișoară Crawley!"

Ne temem că această scrisoare a importantei doamne din Paris nu reuși nicidecum să îmbuneze opinia admirabilei și respectabilei rude a doamnei Becky. Dimpotrivă, mânia bătrânei depăși orice limite când află de situația Rebeccăi și cum aceasta se folosise cu atâta nerușinare de numele domnișoarei Crawley pentru a-și face intrarea în societatea pariziană. Prea tulburată fizic și psihic pentru a scrie o scrisoare în franceză ca răspuns la cea a corespondentei sale, îi dictă lui Briggs o misivă plină de iritare, în limba maternă, prin

[1] Poznașă (fr.).

[2] Cea mai veche și mai importantă grădină din Paris, situată în centrul orașului și creată odată cu Palatul Tuileries.

care-o renega pe doamna Rawdon Crawley, avertizându-i pe toţi să ţină seama că e o persoană cât se poate de vicleană şi de periculoasă. Dar cum ducesa de... fusese doar douăzeci de ani în Anglia, nu înţelegea o boabă de engleză şi se mulţumi să o informeze pe doamna Rawdon Crawley la următoarea lor întâlnire că primise o admirabilă scrisoare la această *chère Mees*[1], plină de cuvinte favorabile la adresa doamnei Crawley, care începu să aibă serioase speranţe cum că bătrâna se mai îmbuna.

Între timp, Rebecca era cea mai zglobie şi mai admirată englezoaică, iar la recepţiile ei se aduna un mic congres european. Toţi erau la Paris în acea renumită iarnă – prusaci, cazaci, spanioli şi englezi. Toată lumea de pe Baker Street ar fi fost galbenă de invidie să fi văzut toţi acei purtători de insigne şi medalii în modestul salon al Rebeccăi. Ofiţeri renumiţi călăreau alături de trăsura ei prin Bois de Boulogne sau se înghesuiau în mica ei lojă de la operă. Rawdon era în culmea fericirii. În Paris încă nu ajunseseră creditorii. Zi de zi se dădeau serate la Véry sau la Beauvilliers[2]; se jucau partide de cărţi, iar norocul îi surâdea. Probabil că Tufto era abătut. Doamna Tufto venise în Paris din proprie iniţiativă şi, în afară de această *contretemps*[3], în jurul scaunului Rebeccăi roiau o serie de generali, iar doamna putea alege dintr-o duzină de buchete când ieşea la teatru. Lady Bareacres şi mai-marile doamne ale societăţii engleze, femei absurde şi fără cusur, se zvârcoleau de invidie pentru succesul parvenitei Becky, ale cărei mici glume înveninate rodeau piepturile lor caste. Dar avea toţi bărbaţii de partea ei. Se punea împotriva femeilor cu un curaj iredutabil, iar acestea nu o puteau vorbi de rău decât între ele.

Astfel că iarna 1815-1816 trecu pentru doamna Rawdon Crawley plină de baluri, plăceri şi prosperitate, iar ea se obişnui cu viaţa bună, ca şi cum strămoşii ei ar fi fost secole de-a rândul oameni de rang înalt; chiar merita un loc de onoare în Bâlciul deşertăciunilor pentru inteligenţa, talentul şi energia ei. La începutul primăverii lui 1816, într-un colţ al Galignani's Journal apărea următorul anunţ: „Pe data de 26 martie,

[1] Scumpă domnişoară (fr.).

[2] Comune din departamentul Meuse din nord-estul Franţei.

[3] Neînţelegere (fr.).

doamna locotenent-colonel Crawley, din regimentul de gardă, a dat naștere primului fiu și moștenitor al său."

Evenimentul fu preluat de ziarele din Londra, din care domnișoara Briggs citi anunțul domnișoarei Crawley, la micul dejun, la Brighton. Vestea, chiar previzibilă fiind, provocă o criză în familia Crawley. Mânia văduvei atinse punctul maxim și trimise imediat după Pitt, nepotul ei, și după lady Southdown, la Brunswick Square, cerând numaidecât o ceremonie religioasă a cununiei așteptate de-atâta timp de către cele două familii. Anunță că intenționează să ofere cuplului o mie de lire pe an, cât timp trăiește, iar la moartea ei, cea mai mare parte a proprietăților aveau să revină scumpei sale nepoate, lady Jane Crawley. Waxy veni să întocmească actele. Lordul Southdown o conduse la altar pe sora lui, care fu cununată de episcop, nu de reverendul Bartholomew Irons, spre dezamăgirea nelegiuitului prelat.

După cununie, lui Pitt i-ar fi plăcut o lună de miere alături de mireasa lui, așa cum se cade unor oameni precum cei de condiția lor. Dar afecțiunea domnișoarei față de lady Jane devenise atât de puternică încât prima admitea cu sinceritate că nu se putea despărți de protejata ei, astfel că Pitt și soția lui veniră să locuiască în casa domnișoarei Crawley. În afară de asta (mai degrabă spre nefericirea bietului Pitt, care se închipuia, pe de o parte, subiectul glumelor mătușii, iar pe de alta, ale soacrei), lady Southdown, din casa învecinată, pusese stăpânire peste toată familia – peste Pitt, lady Jane, domnișoara Crawley, Briggs, Bowls, Firkin și restul. Le servea fără milă din broșurile și medicamentele ei, îl concedie pe Creamer și-l instală în locul lui pe Rodgers, după care, în scurt timp, o despuie pe domnișoara Crawley de orice urmă de autoritate. Biata ființă deveni atât de retrasă încât renunță chiar și să o mai agaseze pe Briggs, agățându-se, în schimb, de nepoata ei, tot mai terifiată cu fiecare zi ce trecea.

Pace ție, păcătoasă blândă, egoistă, vanitoasă și generoasă! N-o să te mai vedem. Să sperăm că doamna Jane a îngrijit-o bine și că a condus-o pe brațe blânde în afara zbuciumului din Bâlciul deșertăciunilor!

Sfârșitul volumului I

Cuprins

1. Chiswick Mall 5
2. Domnişoarele Sharp şi Sedley se pregătesc să dea piept cu viaţa 15
3. Rebecca, în prezenţa duşmanului 27
4. Punga de mătase verde 37
5. Dobbin al nostru 53
6. Vauxhall 67
7. Crawley din Queen's Crawley 83
8. Secret şi confidenţial 93
9. Portrete de familie 105
10. Domnişoara Sharp începe să-şi facă prieteni 115
11. Simplitate arcadiană 123
12. Un capitol cam sentimental 141
13. Sentimental sau dimpotrivă 151
14. Domnişoara Crawley, la ea acasă 165
15. Soţul Rebeccăi apare pentru o scurtă perioadă de timp 187
16. Scrisoarea de pe perniţa de ace 197
17. Despre cum căpitanul Dobbin a cumpărat un pian 207
18. Cine a cântat la pianul cumpărat de căpitanul Dobbin 217
19. Domnişoara Crawley şi infirmiera 231
20. Căpitanul Dobbin acţionează ca intermediar de căsătorii 243
21. O ceartă în jurul unei moştenitoare 255
22. O nuntă şi jumătate dintr-o lună de miere 265
23. Căpitanul Dobbin îşi face planuri 275
24. În care domnul Osborne scoate Biblia familiei 283
25. Personajele principale se gândesc să părăsească Brightonul 299
26. Între Londra şi Chatham 321
27. În care Amelia întâlneşte regimentul lui George 331
28. În care Amelia năvăleşte în Ţările de Jos 339
29. Bruxelles 351
30. „Fata pe care am lăsat-o acasă" 367

31. În care Jos Sedley are grijă de sora lui 379
32. În care Jos fuge, iar războiul se încheie 393
33. Rudele domnişoarei Crawley sunt foarte neliniştite din pricina ei 413
34. Pipa lui James Crawley se stinge 425

editura Adevărul holding

S.C. Adevărul Holding S.R.L.,
Str. Fabrica de Glucoză nr. 21, sector 2, Bucureşti.
Director general: Răzvan Cornețeanu
Director executiv: Ioana Voicu
Director adjunct: Carmen Dincă
Telefon: 021.407.76.40; Fax: 021.407.76.42

Toate drepturile asupra prezentului titlu sunt rezervate exclusiv editurii S.C. Adevărul Holding S.R.L. Reproducerea parţială sau integrală a textului fără acordul editurii este interzisă şi va fi pedepsită conform legilor în vigoare.

Ediţie realizată în colaborare cu Editura ALDO PRESS

Redactor:	Dorina Oprea
Tehnoredactor:	Monica Glovaci
Corectori:	Viorica Dumitrenco
	Cristina Teodorescu
Ilustraţie copertă:	Florian Marina
Ilustraţii text:	Funkast.TV

Tipar executat de Grafica Veneta

Editura
Adevărul
holding